REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

BILTEN SUDSKE PRAKSE
juli- decembar
2015

Tom II

Izdavač:

Ustavni sud Republike Kosovo

Uređivački odbor:

Gospođa Arta Rama-Hajrizi, Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr Ivan Čukalović, potpredsednik Ustavnog suda
Gospodin Almira Rodrigues, sudija Ustavnog suda
Prof Dr Snežana Botušarova, sudija Ustavnog suda
Gospodin Milot Vokshi, generalni sekretar Ustavnog suda
Pravna jedinica Ustavnog suda

Pripremio:

Gospodin Malte Kirchner, menadžer projekta, GIZ
Gospođa Pranvera Ejupi-Hajzeraj, koordinator projekta, GIZ
Gospodin Lavdim Krasniqi, pravni ekspert
Premium Consulting

© 2016 Ustavni sud Republike Kosova

Autorska prava:

Nijedan deo ovog izdanja ne sme se reprodukovati ili prenositi u bilo kom obliku ili na bilo koji način, elektronski ili mehanički, uključujući fotokopiranje i snimanje, ili bilo kog skladišta informacija i sistema za preuzimanje, bez prethodnog pismenog odobrenja Ustavnog suda Republike Kosovo i Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ), osim ako nije izričito dozvoljeno kopiranje od strane nadležnog autorskim pravima.

Napomena:

Prema članu 116.4 Ustava Republike Kosova, odluke Ustavnog suda Kosova objavljuju se u Službenom glasniku Republike Kosova, što je primarni izvor za odluke Ustavnog suda. Ovaj Bilten ne zamenjuje primarni izvor za odluke Ustavnog suda. U slučaju sukoba ili nedoslednosti između odluka objavljenih u ovom Biltenu i odlukama objavljenim u Službenom listu Republike Kosovo, prednost ima.

Svrha sažetka odluka je da obezbedi opšti činjenično i pravno pregled predmeta i kratak rezime o odlukama Ustavnog suda. Pregled odluka i presuda je sačinila "Projekat pravne I administrativna reforma" sprovodi Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ), i kao takav, ne mogu zameniti odluke Ustavnog suda niti predstavljaju stvarni oblik odluka Ustavnog suda.

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

german cooperation
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Published by giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

BILTEN SUDSKE PRAKSE

juli - decembar 2015

USTAVNOG SUDA REPUBLIKE KOSOVA

Ovaj bilten objavljuje Ustavni sud Republike Kosovo u saradnji sa „Projektom za pravnu i upravnu reformu“, sproveden od strane Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, uz podršku Nemačkog saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ).

Pregled sadržaja

Predgovor 11

Br.1. KI146/14, podnosilac zahteva: Bekim Cakolli - Ocena ustavnosti presude PML. br. 160/2013 Vrhovnog suda od 8. oktobra 2013. godine 13

Br.2. KI09/15, podnosilac zahteva: Ramë Dauti –Ocena ustavnosti presude PML. br. 205/2014 Vrhovnog suda Kosova od 19. novembra 2014. godine 18

Br.3. KI132/14, podnosilac zahteva: Rrok Nikollprenkaj - Ocena ustavnosti rešenja P. br. 389/12 Opštinskog suda u Đakovici od 21. avgusta 2012. godine..... 26

Br.4. KI165/14, podnosilac zahteva: Bajram Ahmeti - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 25/2012 Vrhovnog suda od 10. maja 2013. godine 32

Br.5. KI174/14, podnosilac zahteva: Rrahim Pacolli - Ocena ustavnosti člana 14. Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Kosova 37

Br.6. KI139/14, podnosilac zahteva: Mile Milosavljević - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 124/2014 od 13. maja 2014. godine 44

Br.7. KI04/15, podnosilac zahteva: Elvira Reçica – ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 264/14 od 4. novembra 2014. godine 52

Br.8. KI 144/14 i KI 156/14, podnosioci zahteva: Vilijamin Hajduković i Stanka Tus, Ocena ustavnosti neizvršenja dveju odluka Komisije za stambene i imovinske zahteve, odnosno odluke br. HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine i odluke HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine 61

Br.9. KI61/14, podnosilac zahteva: Faik Tërnava - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 195/2013 od 10. januara 2014. godine..... 81

Br.10. KI69/14, Bajram Zogiani - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 276/2013 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 18. novembra 2013. godine 91

Br.11. KI180/14, podnosilac zahteva: Fehmi Pajaziti - Ocena ustavnosti rešenja CPP. br. 5/2014 Vrhovnog suda Kosova od 9. septembra 2014. godine..... 101

Br.12. KI20/15, podnosilac zahteva: Nevladina organizacija FINCA Kosovo - Zahtev za ocenu ustavnosti presude Rev. br. 205/2014 Vrhovnog suda od 14. oktobra 2014. godine 109

Br.13. KI55/14, podnosilac zahteva: Baton Morina - Ocena ustavnosti obaveštenja KMLP. I. br. 1/14 Kancelarije glavnog državnog tužilaštva od 7. marta 2014. godine 117

Br.14. KI152/14 i KI153/14, podnosilac zahteva: Fatmir Pajaziti -Ocena ustavnosti presude Pml. br. 194/2013 Vrhovnog suda Kosova od 2. aprila 2014. godine, rešenja PLK. br. 4/14 Veća za uslovni otpust od 28. aprila 2014. godine i rešenja Pzd. br. 84/2014 Vrhovnog suda Kosova od 5. avgusta 2014. godine 128

Br.15. KI172/14, podnosilac zahteva: Afrim Gela - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 189/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. jula 2014. godine 138

Br.16. KI179/14, podnosilac zahteva: Bejtullah Sogojeva - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 396/2012 Vrhovnog suda Kosova od 11. septembra 2013. godine..... 145

Br.17. KI57/15, podnosilac zahteva: Rasim Rama - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 61/2015 od 26. marta 2015. godine 151

Br.18. KI187/14, podnosilac zahteva: Met Gashi - Ocena ustavnosti presude Pml. br. 192/2014 Vrhovnog suda od 20. oktobra 2014. godine 159

Br.19. KI167/14, podnosilac zahteva: NTP Unio Commerce, Zelqif Berisha, vlasnik - Ocena ustavnosti presude AC-I-13-0045-Ao001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 26. juna 2014. godine 166

Br.20. KI168/14, podnosilac zahteva: Mabco Constructions i Eurokoha-Reisen - Ocena ustavnosti presude AC-I-13-0045-Ao001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 26. juna 2014. godine 184

Br.21. KI142/14, podnosilac zahteva: Bajram Bajgora - Ocena ustavnosti presude Ac. br. 1429/2014 Apelacionog suda od 7. jula 2014. godine 195

Br.22. KI170/14, podnosilac zahteva: Adem Bajqinca - Ocena ustavnosti presude Rev. 533/2008, Vrhovnog suda od 9. februara 2010. godine 200

Br.23. KI184/14, podnosilac zahteva: Maliq Demiri - Ocena ustavnosti liste Kosovske agencije za privatizaciju kvalifikovanih radnika za 20% od prihoda prodaje Društvenog preduzeća "Ramiz Sadiku" 206

Br.24. KI16/15, podnosilac zahteva: Dragomir Eraković - Ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda AC-I-14-0044 od 5. septembra 2014. godine 213

Br.25. KI49/15, podnosilac zahteva: Veli Kuçi - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda PML. br. 65/2015 od 26. marta 2015. godine 222

Br.26. KI11/15, podnosilac zahteva: Ymer Bardhi - Ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, AC-I.-14-0233, od 1. decembra 2014. godine 228

Br.27. KI14/15, podnosilac zahteva: Milić Krstić - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova-Žalbenog veća Kosovske agencije za Imovinu, GSK-KPA-A-284/13, od 2. decembra 2014 godine 235

Br.28. KI32/15, podnosilac zahteva: Shemdi Nishevci - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 188/2014 od 17. novembra 2014. godine 242

Br.29. KI15/15, podnosilac zahteva: Hysni Hoxha, predsednik Tela za razmatranje nabavki – Zahtev za pravno tumačenje člana 100. Zakona o javnim nabavkama u Republici Kosovo 249

Br.30. KI75/15, podnositeljka zahteva: Hatixhe Cana-Kurti - Zahtev za ocenu ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, AC-I-14-0218-Ao001-Ao004 od 14. maja 2015. godine 254

Br.31. KI98/14, podnosilac zahteva: Rasim Rashica - Ocena ustavnosti rešenja PPC. br. 39/2011 Vrhovnog suda od 5. avgusta 2011. godine 262

Br.32. KI17/15, podnosilac zahteva: Ibrahim Bajrami - Ocena ustavnosti zahteva u vezi sa uključivanjem u postupku privatizacije 269

Br.33. KI24/15, podnosilac zahteva: Enver Basholli - Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, GSP-KPA-A-158/13, od 19. marta 2014. godine 275

Br.34. KI36/15, podnosilac zahteva: Sahit Ninaj - Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda, Rev. br. 378/2014, od 29. decembra 2014. godine 283

Br.35. KO107/15, podnosioci zahteva: Albulena Haxhiu i 23 poslanika Skupštine Republike Kosovo - Ocena ustavnosti odluke 05-V-139 Skupštine Republike Kosovo o usvajanju amandmana XXIV na Ustav Republike Kosovo, usvojene 03. avgusta 2015. godine 291

Br.36. KI05/15, podnosilac zahteva: Reshat Osmani - Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, AC-I-14-0061 od 5. septembra 2014. godine 310

Br.37. KI18/15, podnosilac zahteva: „Iming“ D.O.O. vlasnik Rrustem Zogaj - Ocena ustavnosti rešenja AC-I-14-0357-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 5. februara 2015. godine 318

Br.38. KI19/15, Arif Kryeziu - Ocena ustavnosti zahteva u vezi sa uključivanjem u postupku privatizacije 330

Br.39. KI31/15, podnosilac zahteva: Tomislav Ilić - Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, Ka. br. 2/111/2015, od 4. februara 2015. godine 336

Br.40. KI39/15, podnositeljka zahteva: Fetije Haliti - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, ARJ-UZVP. br. 4/2015, od 27. februara 2015. godine 343

Br.41. KI08/15, podnosilac zahteva: Haki Hajdari - Ocena ustavnosti presude Apelacionog suda Republike Kosovo, PAKR966/2012, od 11. septembra 2013. godine 351

Br.42. KI33/15, podnositeljka zahteva: Mihane Ismajli - Ocena ustavnosti presude SCEL-11-0065-C0068 Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 13. maja 2014. godine 358

Br.43. KI185/14, podnosilac zahteva: Zoran Kolić - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, PML 125/14, od 8. jula 2014. godine 365

Br.44. KI46/15, podnositeljka zahteva: Zejna Qosaj - Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo Rev. br. 17/2015 od 4. februara 2015. godine 374

Br.45. KI29/15, podnosilac zahteva: Bardhyl Kameri - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pml. br. 9/2015 od 12. februara 2015. godine 381

Br.46. KI38/15, podnosilac zahteva: Kolë Puka - Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova PML.-KZZ. br. 170/2014 od 19. februara 2015. godine 387

Br.47. KI47/15 i KI48/15, podnosilac zahteva: Beqir Koskoviku i Mustafë Lutolli - Zahtev za ocenu ustavnosti presude AC-II-14-0057 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova od 12. marta 2015. godine 396

Br.48. KI79/15, podnositeljka zahteva: Loresa Fetahu - Ocena ustavnosti presude Pml. br. 83/2015 Vrhovnog suda od 30. aprila 2015. godine....403

Br.49. KI44/15, podnosioci zahteva: Hava Bajgora, Alban Bajgora i Sylejman Bajgora - Ocena ustavnosti rešenja Direkcije za inspekcijske poslove - Sektora za izgradnju opštine Priština br. 356-65493 od 20. marta 2015. godine 410

Br.50. KI53/15, Heset Neziri- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pml. br. 223/2014 od 26. novembra 2014. godine.....416

Br.51. KI61/15, Islam Krasniqi - Ocena ustavnosti presude Apelacionog suda Kosova A. A. br. 2/2014 od 21. februara 2014. godine 425

Br.52. KO130/15, Predsednica Republike Kosovo - U vezi sa ocenom saglasnosti principa sadržanih u dokumentu pod nazivom „Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu - opšti principi/glavni elementi“ sa duhom Ustava, članom 3. [Jednakost pred zakonom] stav 1., Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo.....433

Br.53. KI121/14, Valdet Nikçi i drugi - Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 21/ 14 Vrhovnog suda Kosova od 3. aprila 2014. godine 442

Br.54. KI35/15, podnosilac zahteva: Sami Omura - Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. br. 341/2014, od 6. januara 2015. godine 450

Br.55. KI28/15, podnosioci zahteva: Naser Dragusha i 4 (četvoro) drugih radnika Energetska korporacije Kosova - Zahtev za ponovno ocenjivanje ustavnosti presude Rev. br. 25/2012 Vrhovnog suda Kosova od 10. maja 2013. godine 459

Br.56. KI56/15, podnosilac zahteva: Qamil Haxhibeqiri - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 367/2014 od 20. februara 2015. godine 465

Br.57. KI86/15, podnosilac zahteva: Armond Morina - Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda E. Rev. br. 57/2014 od 17. novembra 2014. godine 472

Br.58. KI25/15, podnosilac zahteva: Faik Azemi - Zahtev za povraćaj u pređašnje stanje rešenja Ustavnog suda o neprihvatljivosti KI129/14 od 25. novembra 2014. godine..... 480

Br.59. KI77/15, podnosilac zahteva: Naser Foniqi - Ocena ustavnosti oduke Sudskog saveta Kosova SSK/Br. 18/2015 od 11. marta 2015. godine 486

Br.60. KI132/15, podnosilac zahteva: Manastir Visoki Dečani - Zahtev za ocenu ustavnosti dveju odluka br. AC-I-13-0008 i AC-I-13-0009 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 12. juna 2015. godine..... 491

Br.61. KI21/15, podnosilac zahteva: Halim Ibrahimi - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo Rev. br. 179/2014 od 8. oktobra 2014. godine 499

Br.62. KI34/15, podnosilac zahteva: Avdullah Kurti - Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova Ac. br. 1066/13 od 24. novembra 2014. godine 506

Br.63. KI37/15, podnosilac zahteva: Rrahim Zeka - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 306/2014 od 16. decembra 2014. godine 516

Br.64. KI69/15, podnosilac zahteva: Enver Krasniqi - Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 305/2014 od 8. decembra 2014. godine 523

Br.65. KI78/15, podnositeljka zahteva: Fatime Tosuni - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 318/2014 od 19. januara 2015. godine 532

Br.66. KI99/15, podnosilac zahteva: Axhi Thaçi - Ocena ustavnosti presude (SCEL-09-0009) Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agencija za privatizaciju od 12. novembra 2013 godine 540

Br.67. KI131/14, podnosilac zahteva: Agron Alaj - Ocena ustavnosti presude Pml. br. 115/2014 Vrhovnog suda od 16. juna 2014. godine 546

Br.68. KI173/14, podnosilac zahteva: Staja Savić - Ocena ustavnosti odluke KPCC/D/C/264/2014 Komisije za imovinske zahteve Kosova od 21. oktobra 2014. godine 555

Br.69. KI177/14, podnosilac zahteva: Miodrag Janković - Ocena ustavnosti rešenja U. Z-A. A. br. 6/2014 Vrhovnog suda od 21. jula 2014. godine 564

Br.70. KI83/15, podnosilac zahteva: Shefqet Mehmetukaj - Ocena ustavnosti rešenja (E. Rev. br. 49/2014) Vrhovnog suda Kosova od 23. decembra 2014. godine 573

Br.71. KO 130/15, Predsednica Republike Kosovo– U vezi sa ocenom saglasnosti principa sadržanih u dokumentu pod nazivom „*Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu - opšti principi/glavni element*i“ sa duhom Ustava, članom 3. [Jednakost pred zakonom] stav 1., Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo 582

Br.72. Suprotno mišljenje sudije Bekima Sejdiua u slučaju KO130/15 626

Br.73. KI134/14, podnosilac zahteva: Sadik Thaqi - Žalba u vezi sa izostajanjem istrage o smrti sina 642

Br.74. KI58/15, podnosilac zahteva: Islam Çerkini - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 210/2014 Vrhovnog suda Kosova od 19. februara 2015. godine 653

Br.75. KI64/15, podnosilac zahteva: Sanija Bajrami - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 297/2014 Vrhovnog suda Kosova od 16. decembra 2014. godine 661

Br.76. KI71/15, podnosilac zahteva: Miftar Ahmetaj - Ocena ustavnosti rešenja CML.br. 5/2014 Vrhovnog suda Kosova od 23. decembra 2014. godine 666

Br.77. KI94/15, podnosilac zahteva: Lulzim Ramaj i Shahe Ramaj - Ocena ustavnosti neidentifikovane odluke neidentifikovanog organa 673

Indeks Pravnih Termina 680

Indeks Članovima Ustava 692

Kršenje Članova 31, 54 i 46 Ustava 695

Predgovor

Imam posebnu čast i zadovoljstvo da u svojstvu predsednice Suda napišem ovaj predgovor za 5. bilten sudske prakse Ustavnog suda. Bilten je postao korisna referentna tačka i često je citiran od strane onih koji rade u oblasti ustavnog prava. I ovog puta smo se potrudili da prikažemo neke od glavnih rezultata našeg neumornog rada.

Ovo izdanje Biltena sadrži izvestan broj najistaknutijih i najvažnijih slučajeva, uključujući i zahtev za preventivnu ustavnu kontrolu ocene saglasnosti principa sadržanih u dokumentu pod nazivom "*Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu - opšti principi/glavni elementi*" sa duhom Ustava, članom 3. [Jednakost pred zakonom] stav 1, Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo.

Od Suda je traženo da iznese ustavnu ocenu o tome da li su principi i elementi Asocijacije opština sa srpskom većinom na Kosovu u saglasnosti sa duhom Ustava, članom 3. stavom 1 (Multietnička priroda), Poglavljem II (Osnovna prava i slobode) i Poglavljem III (Prava zajednica i njihovih pripadnika) Ustava Republike Kosovo.

Sud je takođe doneo još jednu važnu odluku koja se odnosi na individualne zahteve i u kojoj su, sa stanovišta ustavnog sudstva, obrađena imovinska pitanja i pitanja sprovođenja titula vlasništva.

Nije suvišno napomenuti koliko je važno da budući podnosioci i njihovi pravni zastupnici, koji nameravaju da podnesu zahtev Ustavnom sudu, koristeći ovaj Bilten, ali i prethodne biltene, pažljivo konsultuju odluke Suda u sličnim slučajevima i razmotre da li njihov slučaj može imati bilo kakve šanse za uspeh u svetlu sličnih slučajeva. Mora se jasno shvatiti da se, u principu, pravo na žalbu ne može uskratiti nijednom podnosiocu zahteva, ali bilo bi bolje da se prethodno upoznaju sa sudskom praksom Suda i imaju objektivnu procenu o uspehu svog zahteva.

Cilj objavljivanja odluka Suda u Biltenu je da se javnosti pokaže da sudije Ustavnog suda donose svoje odluke na potpuno nezavisan i transparentan način, primenjujući najviše standarde ljudskih prava i ustavnog prava.

Ove godine, objavljivanje ovog biltena jeizvršeno od strane Suda, dok je Nemačka agencija za međunarodnu saradnju (GIZ) nastavila sa asistencijom oko priprema za objavljivanje biltena, zbog čega Sud izražava zahvalnost.

Na kraju, želela bih da se zahvalim i da još jednom izrazim svoju posebnu zahvalnost čitavom osoblju Suda čijim radom i uz čiju podršku je omogućeno objavljivanje i ovog izdanja Biltena sudske prakse Ustavnog suda.

Arta Rama-Hajrizi
Predsednica Ustavnog suda

KI146/14, podnosilac zahteva: Bekim Cakolli - Ocena ustavnosti presude PML. br. 160/2013 Vrhovnog suda od 8. oktobra 2013. godine

KI146/14, rešenje o neprihvatljivosti od 28. maja 2015. godine, objavljeno 6. jula 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, krivični postupak, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, kazna zatvorom, kvalifikacija krivičnog dela, zahtev van roka*

Okružni sud u Prištini je osudio krivim podnosioca zahteva i izrekao mu kaznu zatvora. Vrhovni sud Kosova je odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, kao što je garantovano članom 31. Ustava.

Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, jer nije podnet u zakonskom roku od četiri (4) meseca, kao što je predviđeno članom 49. Zakona i dalje precizirano u pravilu 36 (1) c) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI146/14
Podnosilac
Bekim Cakolli
Ocena ustavnosti presude PML. br. 160/2013
Vrhovnog suda od 8. oktobra 2013. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bekim Cakolli iz Prištine, koji se trenutno nalazi na izdržavanju zatvorske kazne u zatvoru Dubrava, zastupljen od strane g. Bajrama Tmave, advokata iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presudaPML. br. 160/2013 Vrhovnog suda od 8. oktobra 2013. godine, kojom je Vrhovni sud odbacio zahtev podnosioca zahteva za zaštitu zakonitosti kao neosnovan i potvrdio presudu Okružnog suda u Prištini.

3. Ova presuda je uručena podnosiocu zahteva10. novembra 2013. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odlukekojom je, navodno, došlo do povede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113 (7) Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 2. oktobra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 6. novembra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI146/14 imenovao sudiju Kadri Kryeziu za sudiju izvestioca i odlukom KSH. KI146/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

8. Dana 23. januara 2015. godine, Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova o registraciji zahteva.Ovim obaveštenjem Ustavni sud je od podnosioca zahteva i Opštinskog suda u Prištini tražio da dostave kopiju dostavnice sa datumom prijema presude Vrhovnog suda PML. br. 160/2013. ..

9. Dana 18. februara 2015. godine, Opštinski sud je dostavio kopiju otpremnice, u kojoj stoji da je dana 10. novembra 2013. godine podnosilac zahteva primio spornu presudu Vrhovnog suda Kosova.

10. Dana 25. februara 2015. godine, podnosilac zahteva je dostavio Sudu dodatne informacije, u kojima navodi da mu njegov advokat B.T. nije pružio adekvatnu pravnu zaštitu, jer mu u toku sudskog procesa nije dozvolio da govori.

11. Dana 15. aprila 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 31. maja 2012. godine, Okružni sud u Prištini, [presudom P.br.412/2010], je proglasio podnosioca zahteva krivim za nekoliko krivičnih dela i osudio na zatvorsku kaznu.

13. Dana 26. septembra 2012. godine, Vrhovni sud Kosova [presudom AP. br. 378/2012] odlučujući povodom žalbi podnosioca zahteva

(optuženog) i okružnog javnog tužioca, je usvojio žalbu podnosioca zahteva i presudu [P. br. 412/2010] Okružnog suda u Prištini preinačio u pogledu pravne kvalifikacije.

14. Nakon toga, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom suda Kosova, tvrdeći bitnu povredu krivičnog zakona i tražeći da se ožalbena presuda preinači.

15. Dana 8. oktobra 2013. godine, Vrhovni sud Kosova [presudom Pml. br. 160/2013] je odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu. Ova presuda je podnosiocu zahteva uručena 10. novembra 2013. godine.

Navodi podnosioca

16. Podnosilac zahteva tvrdi da su osporenom odlukom prekršena prava zagarantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i bitne povrede ZKPK-a.

17. Podnosilac zahteva traži od Suda:

- *UKIDANJE presuda Okružnog suda u Prištini, 412/2010 od 31.05.2012. godine, presuda Vrhovnog suda Kosova, Ap.br.122/2012 od 07.06.2012. godine i PML.br.160/2013 od 08.10.2013. godin.*

- *Vraćanje Krivične stvari optuženog Bekima Cakolli na ponovno suđenje i odlučivanje Osnovnom sudu u Prištini – Odeljenje za teška krivična dela.*

Prihvatljivost zahteva

18. Sud primećuje da, kako bi bio u stanju da reši žalbu podnosioca, treba da ispita da li je ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

19. U tom smislu, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. […]".*

20. Sud se poziva i na pravilo 36 (1) (c) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: (c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, ili […]."*

21. Konačna presuda Vrhovnog suda Kosova, [Pml. br. 160/2013] je doneta 8. oktobra 2013. godine, a uručena podnosiocu zahteva 10. novembra 2013. godine, a podnosilac je podneo zahtev Sudu 2. oktobra 2014. godine, odnosno više od 4 meseca od dana kada mu je uručena presuda Vrhovnog suda Kosova. Prema tome, zahtev je podnet van vremenskog roka.

22. Iz toga proizilazi da je zahtev neprihvatljiv, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 49. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 28. maja 2015. godine je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv.

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI09/15, podnosilac zahteva: Ramë Dauti –Ocena ustavnosti presude PML. br. 205/2014 Vrhovnog suda Kosova od 19. novembra 2014. godine

KI09/15, rešenje o neprihvatljivosti od 28. maja 2015. godine, objavljeno 6. jula 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, kazna zatvora, krivično delo, zloupotreba službenog položaja, privremena mera, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo optuženog, krivična prijava, očigledno neosnovan zahtev*

Osnovni sud u Gnjilanu je podnosiocu zatvora izrekao kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 40 dana zbog krivičnog dela lažno prijavljivanje. Odluka Osnovnog suda je potvrđena i od strane sudova viših stepena. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu za povredu prava optuženog i pravično suđenje, koje je garantovano članovima 30. i 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.

Ustavni sud je obrazložio da je podnosiocu zahteva dozvoljeno da ima branioca, da iznese svoju odbranu, da učestvuje u postupku, da prati tok postupka, da iscrpi sredstva, preduzme druge radnje zakonski dozvoljene i postupci su u celini bili pravični. Sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (2) d) Poslovnika, jer podnosilac zahteva nije uspeo da potkrepi svoje tvrdnje. Sud je, takođe odbio zahtev za privremenu meru, jer nije bilo slučaja *prima facie*

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI09/15
Podnosilac
Ramë Dauti
Zahtev za ocenu ustavnosti presude PML. br. 205/2014 Vrhovnog suda Kosova od 19. novembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Robert Carolan, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Ramë Dauti sa prebivalištem u Vitini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa advokat g. Rifat Abdullahi.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva traži ocenu ustavnosti presude PML. br. 205/2014 Vrhovnog suda Kosova od 19. novembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude [PML. br. 205/2014] Vrhovnog suda Kosova od 19. novembra 2014. godine, kojom je, navodno, došlo do povrede ustavom zagarantovanih prava i sloboda podnosioca i to: člana 30. [Prava optuženog], člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], Ustava Republike Kosovo, kao i odredaba člana 6. i članova 2. i 4. Protokola 7, Evropske konvencije o osnovnim ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Ujedno, podnosilac traži da Sud uvede privremenu meru i donese posebnu odluku kojom bi se odložilo izvršenje pravosnažne presude, sve dok se ne oceni ustavnost osporene presude.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54. 55. i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 29. januara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 9. februara 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI09/15, imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI09/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

8. Dana 25. februara 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

9. Dana 16. aprila 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva i odbijanje zahteva za uvođenje privremene mere.

Pregled činjenica

10. Dana 26. avgusta 2010. godine, podnosilac je podneo krivičnu prijavu protiv sudije Opštinskog suda u Kamenici, zbog krivičnog dela zloupotrebe službenog položaja i nadležnosti.

11. Dana 28. marta 2011. godine, Opštinsko javno tužilaštvo u Gnjilanu odbilo je tu krivičnu prijavu i istovremeno je podiglo optužnicu protiv podnosioca zbog krivičnog dela lažnog prijavljivanja, iz člana 306. stav 1 Krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: ZKP)

12. Dana 28. aprila 2014. godine, Osnovni sud u Gnjilanu, odeljenje u Kamenici, doneo je presudu [P. nr. 462/2013] kojom je podnosioca osudio na kaznu zatvora u trajanju od 40 dana.

13. Podnosilac je u zakonskom roku podneo žalbu Apelacionom sudu na presudu [P. nr. 462/2013] Osnovnog suda u Gnjilanu, odeljenja u Kamenici, zbog kršenja odredaba ZKP i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

14. Dana 21. avgusta 2014. godine, Apelacioni sud je presudom [PA1. br. 802/14] odbio žalbu podnosioca, kao neosnovanu, sa obrazloženjem da: *„prema oceni ovog suda, gorespomenute tvrdnje nisu osnovane. Osporena presuda ne sadrži suštinsko kršenje odredaba krivičnog postupka iz člana 384, stav 1, podstav 12 i stav 2 u vezi sa članom 370, stav 7 ZKP-a za koje se tvrdi u žalbi, kao ni druga kršenja koja ovaj sud uvek primećuje po službenoj dužnosti u skladu sa odredbom člana 394 ZKP-a. Presuda je konkretna i jasna...“*

15. Podnosilac je u zakonskom roku podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv presude [P. br. 462/2013] Osnovnog suda u Gnjilanu – odeljenja u Kamenici od 25. aprila 2014. godine i presude [PA 1. br. 802/2014] Apelacionog suda u Prištini od 21. avgusta 2014. godine.

16. Dana 19. novembra 2014. godine, Vrhovni sud je doneo presudu [PML.br. 205/2014] kojom je zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca odbio kao neosnovan sa obrazloženjem: *„U vezi sa kršenjima osnovnih odredbi krivičnog postupka iz člana 384, stav 1, podstav 12, u vezi sa članom 370, stav 7, ZKPK-a kao i člana 361, stav 2 ZKPK-a, u zahtevu podnosioca nije precizirano gde se i kako se ova kršenja manifestuju. Međutim, presude Prvostepenog i Drugostepenog suda su jasne i konkretne, u njihovim obrazloženjima su dati dovoljni razlozi za sve relevantne činjenice.*

Navodi podnosioca

17. Podnosilac zahteva navodi: *„da je odlukama redovnih sudova prema sada osuđenom, došlo do kršenja ustavnih prava, prava optuženog iz člana 30 i pravo na pravično i nepristrasno suđenje iz člana 31, Ustava Republike Kosova i odredbe člana 6 i članova 2 i 4 Protokola 7, Evropske konvencije o osnovnim ljudskim pravima.“*

18. Podnosilac od Suda traži:

    I. „DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;

    II. DA KONSTATUJE da je bilo kršenja člana 30. (Prava optuženog) i člana 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje);

III. DA PONIŠTI presudu PML. br. 205/2014 Vrhovnog suda Kosova od 19. novembra 2014. godine, presudu PA1. br. 802/14 Apelacionog suda Kosova od 21. avgusta 2014. godine i presudu P. br. 461/2013 Osnovnog suda u Gnjilanu - odeljenja u Kamenici, od 25. aprila 2014. godine;

IV. Predmet se vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak, ali prebacujući realnu nadležnost na neki drugi Osnovni sud".

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu Suda.

20. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

21. Član 48. Zakona, propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*"

22. Sud se takođe poziva i na pravilo 36 (1) d), 36 (2) b) i d) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan, kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava;*
>
> *[...], ili*

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

23. U konkretnom slučaju, podnosilac je u zahtevu naveo da je presudom [PML. br. 205/2014] Vrhovnog suda Kosova od 19. novembra 2014. godine došlo do kršenja ustavom zagarantovah prava i sloboda iz člana 30. (Prava optuženog) i člana 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava Republike Kosovo, kao i odredaba člana 6. i članova 2. i 4. Protokola 7 EKLJP.

24. S tim u vezi, Sud je celokupan postupak pred redovnim sudovima sagledao kao jedinstvenu celinu, te je mišljenja da je postupak vođen na način kojim je podnosiocu bilo obezbeđeno pravo na pravično suđenje, a što je i Vrhovni sud u svojoj presudi [PML. br. 205/2014] i zaključio: *„[...]presude Prvostepenog i Drugostepenog suda su jasne i konkretne, u njihovim obrazloženjima su dati dovoljni razlozi za sve relevantne činjenice."*

25. Takođe, Sud primećuje da je podnosiocu bilo omogućeno da ima branioca, da izloži svoju odbranu, da učestvuje u postupku, prati tok postupka, ulaže pravna sredstva i preduzima druge zakonom dozvoljene procesne radnje, a iz obrazloženja presude [PML. br. 205/2014] Vrhovnog suda proizilazi da su svi njegovi prigovori neosnovani, te da nisu uticali na zakonitost donetih odluka o krivičnoj odgovornosti. Takođe, podnosilac u ustavnoj žalbi nije naveo nijedan razlog iz koga bi se moglo utvrditi da nije imao dovoljno vremena i mogućnosti za pripremu odbrane.

26. Na osnovu izloženog, Sud je stava da su tvrdnje podnosioca o navodnoj povredi člana 30. (Prava optuženog) i člana 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava, kao i člana 6. i članova 2. i 4. Protokola 7 EKLJP neosnovane.

27. Sud podseća da član 53. Ustava (Tumačenje odredbi ljudskih prava) predviđa da se: *"osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom tumače u saglasnosti sa sudskomodlukom Evropskog suda za ljudska prava".*

28. Ustavni sud ponavlja da prema Ustavu, nije njegova dužnost da postupa kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi takođe: slučaj KI70/11, podnosilac *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti, od 16. decembra 2011. godine).

29. Ustavni sud može samo da razmatra da li su dokazi izneti na pravilan način i da li su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac imao pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora: slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, usvojen 10. jula 1991. godine).

30. Stoga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje, niti je podneo bilo kakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih prava garantovanih Ustavom i EKLJP (vidi: slučaj br. KI19/14 i KI21/14, podnosilac *Tafil Qorri i Mehdi Syla,* Ustavni sud Republike Kosovo, ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 2129/2013 od 5. decembra 2013. godine i rešenja Apelacionog suda Kosova CA. br. 1947/2013 od 5. decembra 2013. godine).

Ocena zahteva za privremenu meru

31. Sud primećuje da podnosilac u zahtevu traži da Sud uvede privremenu meru i donese posebnu odluku kojom bi se odložilo izvršenje pravosnažne presude, sve dok se ne oceni ustavnost osporene presude.

32. Kako bi odobrio privremenu meru, u skladu sa pravilom 55 (4) Poslovnika radu, Sud mora da utvrdi da:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera.*
>
> *[...]"*

33. Kao što je prethodno zaključeno, zahtev je neprihvatljiv, te stoga ne postoji *prima facie* slučaj za uvođenje privremene mere. Iz tih razloga, zahtev za privremenu meru treba da se odbije.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilima 36 (1) (d) i 36 (2), 55 (4) (a) i 56 (2) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 28. maja 2015. godine je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI132/14, podnosilac zahteva: Rrok Nikollprenkaj - Ocena ustavnosti rešenja P. br. 389/12 Opštinskog suda u Đakovici od 21. avgusta 2012. godine

KI132/14, rešenje o neprihvatljivosti od 1. juna 2015. godine, objavljeno 9. jula 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *krivična prijava, krivično delo, teška telesna povreda, nezakonito lišavanje slobode, zahtev van roka*

Opštinski sud u Đakovici je odbacio tužbu podnosioca zahteva, kao nedozvoljenu, koju je podneo protiv nekoliko policijskih službenika. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Ustavnom sudu Republike Kosovo, tvrdeći da je pretrpeo teške telesne povrede od batina koje je dobio od policijskih službenika.

Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, jer je podnet nakon roka koji je propisan članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI132/14
Podnosilac
Rrok Nikollprenkaj
Ocena ustavnosti rešenja P. br. 389/12 Opštinskog suda u Đakovici od 21. avgusta 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Rrok Nikollprenkaj (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u selu Gornje Novo Selo, opština Đakovica.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje P. br. 389/12 Opštinskog suda u Đakovici od 21. avgusta 2012. godine, koje mu je uručeno 21. juna 2013. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva nije precizirao koje su ustavne odredbe, navodno, povređene osporenim rešenjem. U svom zahtevu, podnosilac zahteva navodi: "*Tražim svoja prava gde me već skoro 5 godina ismejavaju pomenuta lica i sudstvo*." Podnosilac zahteva tvrdi da su "*Prekršili prava organ tužilaštva sve do sudije, posle slučaja od 25.04.2010, 26.04.2010, koji su namerno izbegavali slučaj tokom pritvora optužujući me kako bi me zatvorili i slučaj bio zaključen*."

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 28. avgusta 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 5. septembra 2014. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Kadria Kryeziua za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

7. Dana 15. septembra 2014. godine, podnosilac je obavešten o registraciji zahteva.

8. Dana 16. aprila 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 25. aprila 2010. godine, četiri navedena policajca su uhapsila podnosioca zahteva.

10. Prema podnosiocu zahteva, prilikom hapšenja, njega su pretukli navedeni policajci i shodno tome, zadobio je teške povrede mozga.

11. Dana 26. aprila 2010. godine, Opštinski sud u Đakovici je doneo rešenje (Hp. br. 32/2010) protiv podnosioca zahteva za krivično delo napad na službeno lice koje obavlja službenu dužnost (član 317.2 Privremenog krivičnog zakonika Kosova, PKZK). Ovim rešenjem, podnosiocu zahteva je izrečena mera javljanja u policijsku stanicu. Dalji status ovog slučaja nije poznat.

12. Dana 5. oktobra 2010. godine, Kancelarija opštinskog javnog tužilaštva u Đakovici je obavestila podnosioca zahteva da je obustavljena istraga protiv četiri policajaca za krivična dela: 1) teška telesna povreda, 2) protivpravno lišenje slobode i 3) zlostavljanje pri obavljanju dužnosti. Podnosilac zahteva je obavešten da može da preduzme krivično gonjenje putem privatne tužbe u skladu sa članom 62.2 PZKPK.

13. Dana 22. marta 2011. godine, podnosilac zahteva je podneo privatnu tužbu Opštinskom sudu u Đakovici protiv četiri policajca za četiri krivična dela: 1) teška telesna povreda, 2) protivpravno lišenje slobode, 3) zlostavljanje pri obavljanju dužnosti i 4) mučenje.

14. Navedena tužba je odbačena 15. jula 2011. godine rešenjem (P. br. 275/11) Okružnog suda u Peći. U obrazloženju se navodi da podnosilac zahteva nije ovlašćeni tužilac za ova četiri krivična dela, čije je gonjenje pod nadležnošću državnog tužioca.

15. Podnosilac zahteva nije uložio žalbu na rešenje Okružnog suda u Peći.

16. Dana 16. avgusta 2012. godine, podnosilac zahteva je podneo privatnu tužbu Opštinskom sudu u Đakovici protiv četiri policajaca za krivična dela: 1) teška telesna povreda, 2) protivpravno lišenje slobode, i 3) zlostavljanje pri obavljanju dužnosti.

17. Dana 21. avgusta 2012. godine, njegova privatna tužba je odbijena, dok je krivični postupak obustavljen rešenjem Opštinskog suda u Đakovici P. br. 389/12. Sud je u svom rešenju naglasio da je podnosilac podneo svoj predlog "*posle 1 godine 10 meseci i 8 dana i Sud je odbio privatnu tužbu i obustavio krivični postupak ...na osnovu člana 62. st. 1 i 2 i člana 316. st. 2 ZKPK-a*." Podnosilac zahteva nije osporio ovo rešenje.

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva tvrdi da je tokom hapšenja pretučen od strane četiri policajca i shodno tome, zadobio je teške povrede mozga. On, takođe, tvrdi: "*Ja, Rrok Nikollprenkaj sam prema mogućnostima nastavio sa krivičnom prijavom, ali je sud obustavio slučaj, i iz zdravstvenih razloga nisam saznao....*".

Prihvatljivost zahteva

19. Sud primećuje da, kako bi bio u stanju da sudi po žalbi podnosioca zahteva, prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su propisani Ustavom i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.

20. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. stav 7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

21. Sud se poziva i na član 49. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku (...)".*

22. Pored toga, Sud se poziva i na pravilo 36 (1) (c) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> ...
>
> *(c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva".*

23. Na osnovu spisa predmeta, Sud nalazi da je podnosilac podneo zahtev 28. avgusta 2014. godine, dok je poslednja odluka Opštinskog suda u Đakovici (P. br. 389/12) usvojena 21. avgusta 2012. godine i uručena podnosiocu 21. juna 2013. godine.

24. Dakle, podnosilac je podneo zahtev Sudu nakon što je istekao rok propisan članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika.

25. Sud podseća da je cilj pravila od četiri meseca iz člana 49. Zakona i pravila 36 (1), (c) Poslovnika da promoviše pravnu sigurnost, da obezbedi da se predmeti koji pokreću pitanja u vezi sa Ustavom razmatraju u razumnom vremenskom periodu, i da prethodne odluke ne budu stalno otvorene za osporavanje (vidi slučaj: *O'Loughlin* i *drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* br. 23274/04,ESLJP, odluka od 25. avgusta 2005. godine).

26. Dakle, Sud zaključuje da je zahtev podnet van roka.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika, 1. juna 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVIovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr. Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI165/14, podnosilac zahteva: Bajram Ahmeti - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 25/2012 Vrhovnog suda od 10. maja 2013. godine

KI165/14, rešenje o neprihvatljivosti od 22. juna 2015. godine, objavljeno 9. jula 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *pravno dejstvo odluka, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, sudska zaštita prava, pravo na rad i obavljanje profesije, neprihvatljiv zahtev*

U ovom slučaju, podnosilac je podneo zahtev, tvrdeći da su redovni sudovi povredili pravo na pravično suđenje i pravo na rad i obavljanje profesije. Međutim, Ustavni sud je utvrdio da je podnosilac već podneo identičan zahtev, koji je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan. Sud je ocenio da je već doneo odluku o ovom pitanju i da ovaj zahtev ne sadrži osnov za donošenje nove odluke. Zahtev je proglašen neprihvatljivim u skladu sa članom 116.1 Ustava, pravilom 63 (1) i pravilom 36 (3) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI165/14
Podnosilac
Bajram Ahmeti
Ocena ustavnostipresude Rev. br. 25/2012 Vrhovnog suda
od 10. maja 2013. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Bajram Ahmeti sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa advokat g. Ilaz Qerkinaj, iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 25/2012 Vrhovnog suda od 10. maja 2013. godine.

3. Sud je već doneo odluku o ovoj stvari u slučaju KI163/13, u kom se kao podnosioci zahteva nalaze *Naser Dragusha i 6 drugih radnika (među kojima je i podnosilac zahteva) Energetske korporacije Kosova* (u daljem tekstu: EKK).Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI163/13 Sud je doneo 23. juna 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude [Rev. br. 25/2012] Vrhovnog suda od 10. maja 2013. godine,kojom su, navodno, povređena prava podnosioca zahteva garantovana članom 31 [Pravo na

Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 49 [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] i članom 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 10. novembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 5. decembra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI165/14, imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI165/14 imenovao i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

8. Dana 17. decembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

9. Dana 6. februara 2015. godine, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 10. novembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev KI165/14, u kome je od novih činjenica i dokaza Sudu dostavio samo pismo Misije EULEX, Ref: 2014-COS-1242 od 2. oktobra 2014. godine.

11. U pismu [Ref: 2014-COS-1242] od 2. oktobra 2014. godine Misije EULEX je navedeno: „*da je Ustavni sud već raspravljao o slučaju podnosioca i da je povodom toga dana 23. juna 2014 god., Sud doneo odluku koja je označena kao slučaj KI163/13.*“

12. Zapravo, 18. oktobra 2013. godine, podnosilac je zajedno sa Naserom Dragushom i 5 drugih radnika EKK-a podneo Sudu zahtev, koji je Sud registraovao pod oznakom KI163/13. U zahtevu oni su osporavali istu presudu Vrhovnog suda [Rev. br. 25/2012 od 10. maja 2013. godine].

13. U međuvremenu, 23. juna 2014. godine, Sud je proglasio zahtev KI163/13 neprihvatljivim, jer je bio očigledno neosnovan (slučaj KI163/13, rešenje o neprihvatljivosti od 23. juna 2014. godine).

14. Činjenice i odluke redovnih sudova, koje je podnosilac podneo u ovom novom zahtevu KI165/14 su već razmotrene u slučaju br. KI163/13, kao što je odlučeno rešenjem o neprihvatljivosti od 23. juna 2014. godine, te shodno tome odluke koje su već bile predmet razmatranja u slučaju KI163/13, Sud neće uzeti u ponovno razmatranje.

Navodi podnosioca

15. U novom zahtevu KI165/14, podnosilac insistira na tvrdnji da su osporenom presudom povređena njegova prava garantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 49 [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] i članom 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosova.

16. Podnosilac zahteva, u nastavku, tvrdi da su redovni sudovi povredili njegova prava garantovana Ustavom, odnosno njegovo pravo na isplatu ličnog dohotka.

17. Podnosilac u zaključku svog zahteva traži da mu Sud omogući da ostvari svoje pravo na razliku zarada, na koje on ima pravo.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Sudprvoispituje da li su ispunjeni svi uslovi prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

19. U tom smislu, Sud se poziva na član 116.1 Ustava [Pravni Efekat Odluka], koji propisuje:

> *Odluke Ustavnog suda su obavezne za pravosuđe i sva lica i institucije Republike Kosovo.*

20. Pored toga, Sud se poziva i na pravilo 63 (1) Poslovnika, koje propisuje:

> *Odluke Ustavnog suda su obavezujuće za sudstvo i sva lica i institucije u Republici Kosova.*

21. Štaviše, pravilo 36 (3) d) Poslovnika, propisuje:

> *Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*
>
> *(...)*

d) kada je Sud već doneo odluku o predmetnoj stvari i kada zahtev ne sadrži dovoljan osnov za donošenje nove odluke.

22. Sud smatra da činjenice i tvrdnje koje je podnosilac izneo u svom novom zahtevu ne predstavljaju dovoljan ili relevantan osnov ili razlog za novu odluku (vidi slučaj Ustavnog suda: KI02/14, podnosilac zahteva *Hamdi Ademi*, rešenje o neprihvatljivosti od 26. maja 2014. godine).

23. Zapravo, Sud podseća da se već bavio gore navedenom stvari u slučaju KI163/13, podnosioci zahteva *Naser Dragusha i 6 drugih radnika EKK*, rešenje o neprihvatljivosti doneto 23. juna 2014. godine. U svom rešenju, Sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, jer je očigledno neosnovan, obzirom da činjenice koje su izneli tadašnji podnosioci zahteva ni na koji način nisu opravdavale njihove tvrdnje o povredi ustavnih prava, i da podnosioci zahteva nisu dovoljno potkrepili kako su i zašto presudom Vrhovnog suda povređena njihova prava garantovana Ustavom.

24. Dakle, Sud smatra da je već doneo odluku o ovoj stvari i da ovaj zahtev ne sadrži nikakav osnov za donošenje nove odluke.

25. Stoga, u skladu sa članom 116.1 Ustava, pravilom 63 (1) i pravilom 36 (3) d) Poslovnika, Sud zaključuje da ovaj zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 116.1 Ustava, pravilom 63 (1) i pravilom 36 (3) d) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 22. juna 2015. godine jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI174/14, podnosilac zahteva: Rrahim Pacolli - Ocena ustavnosti člana 14. Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Kosova

KI174/14, rešenje o neprihvatljivosti od 22. juna 2015. godine, objavljeno 9. jula 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, privremena mera, actio popularis, pravna dejstva odluke*

U ovom slučaju, podnosilac zahteva je tražio od Suda da poništi član 14, tačka 1.7. Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Republike Kosova, kao neustavan. Podnosilac zahteva je, takođe tražio uvođenje privremene mere.

Ustavni sud je ocenio da Ustav Kosova ne predviđa *actio popularis*, koji omogućava pojedincima da pokrenu apstraktnu ocenu, uprkos posebnom pravnom interesu u ovom slučaju. Sud je, takođe podsetio da ovaj slučaj predstavlja presuđenu stvar i o njemu je već ranije doneta odluka. Sud je odbio privremenu meru, jer nije bilo *prima facie* slučaja

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI174/14
Podnosilac
Rrahim Pacolli
Ocena ustavnosti člana 14.
Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Rrahim Pacolli sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koji je direktor „Udruženja osiguravajućih društava Kosova“.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva ocenu ustavnosti člana 14. Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Kosova, koji je usvojen u Skupštini Kosova 10. juna 2010. godine, proglašen dekretom predsednika Republike Kosovo br. DL-025-2010 2. jula 2010. godine, a objavljen u Službenom listu dana 20. jula 2010. godine.

3. Ustavni sud (u daljem tekstu: Sud) napominje da je o istoj predmetnoj stvari već odlučivao u slučaju KI118/10, gde je podnosilac zahteva bilo “Udruženje osiguravajućih društava Kosova“. U tom slučaju, 13. decembra 2010. godine, Sud je odbio zahtev za uvođenje privremene mere i 23. maja 2011. godine doneo rešenje o neprihvatljivosti. Sadašnji podnosilac zahteva, g. Rrahim Pacolli, je direktor istog Udruženja osiguravajućih društava.

Predmetna stvar

4. Podnosilac tvrdi da je osporeni član 14. Zakona u suprotnosti sa članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 10. [Ekonomija], članom 24. [Jednakost pred Zakonom] i članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava Republike Kosovo.

5. Ujedno, podnosilac traži da Sud uvede privremenu meru u primeni člana 14. od dana podnošenja zahteva, pa dok Sud ne donese meritornu odluku o ovom slučaju.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54, 55. i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

7. Dana 2. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

8. Dana 17. decembra 2014. Godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI174/14, imenovao sudiju Kadri Kryeziua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI174/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

9. Dana 23. decembra2014. godine, Sud je obavestio podnosioca i Skupštinu Republike Kosovo o registraciji zahteva.

10. Dana 3. februara 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 2. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev KI174/14 Sudu, tvrdeći povredu Ustava.

12. Međutim, 26. novembra 2010. godine, „Udruženje osiguravajućih društava Kosova“ je podnelo identičan zahtev Sudu, u kome je osporavalo isti član Zakona o Crvenom krstu (član 14. Zakona), i tražilo od Suda da uvede privremenu meru, da obustavi osporeni član Zakona, sve dok se odluka o slučaju ne donese.

13. Pored toga, Udruženje osiguravajućih društava je tvrdilo da sporni član zakona krši član 3. [Jednakost pred Zakonom], član 10. [Ekonomija], član 24. [Jednakost pred Zakonom] i član 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije].

14. U tom slučaju, 13. decembra 2010. godine, Sud je odbio zahtev Udruženja osiguravajućih društava za uvođenje privremene mere uz obrazloženje da: "*Jedan od uslova za uvođenje privremenih mera jeste mogućnost da će se pretrpeti nepopravljiva šteta. Ako bi Ustavni sud na kraju zaključio da je član 14. neustavan, onda bi se sva šteta koju je podnosilac pretrpeo mogla obračunati, shodno tome odgovarajući Sud bi mogao da naloži povraćaj sredstava. Šteta koja je pretrpljena nije nepopravljiva. Podnosilac zahteva nije dokazao da će osiguravajuća društva Illyria, Siguria i Sigkos prestati da posluju zbog nametanja 1 % naplate. Prema tome, ne postoji osnov za uvođenje privremene mere.*"

15. Dana 23. maja 2011. godine, Sud je odbio zahtev Udruženja osiguravajućih društava u slučaju KI118/10 kao neprihvatljiv, u skladu sa članom 113.7 Ustava. Takođe je odbio i zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva smatra da je član 14. Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu, usvojenog od strane Skupštine Kosova potpuno neustavan i u suprotnosti sa članovima 3. 24. i 49. Ustava.

17. Podnosilac od Suda zahteva da:

„[...]

„a) Usvoji zahtev za zaštitu ustavnosti i zakonitosti Udruženja osiguravajućih društava na Kosovu.

b) Da ukine član 14. Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Republike Kosovo, kao neustavan.

c) Da uvede privremenu meru u primeni člana 14. Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Republike Kosovo, od dana podnošenja zahteva pa do donošenja meritorne odluke od strane Ustavnog suda Republike Kosovo o ovom pitanju koje je predmet postupaka".

Prihvatljivost zahteva

18. Sudprvoispituje da li su ispunjeni svi uslovi za prihvatljivost, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

19. U tom smislu, Sud se poziva na član 116.1 Ustava [Pravni Efekat Odluka], koji propisuje:

> *„Odluke Ustavnog suda su obavezne za pravosuđe i sva lica i institucije Republike Kosovo“.*

20. Pored toga, Sud se poziva i na pravilo 63 (1) Poslovnika, koje propisuje:

> *„Odluke Ustavnog suda su obavezujuće za sudstvo i sva lica i institucije u Republici Kosova“.*

21. Štaviše, pravilo 36 (3) (d) Poslovnika, propisuje:

> *„Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*
>
> *[...]*
>
> *(d) kada je Sud već doneo odluku o predmetnoj stvari i kada zahtev ne sadrži dovoljan osnov za donošenje nove odluke“.*

22. Sud podseća da se predmetnom stvari ovog zahteva već bavio u slučaju KI118/10, u kome je podnosilac zahteva bilo “Udruženje osiguravajućih društava Kosova“. Dana 23. maja 2011. godine, Sud je odbio slučaj kao očigledno neosnovan, jer Ustav Kosova ne predviđa *actio popularis,* koji omogućava pojedincima da pokrenu apstraktnu ocenu, bez obzira na njihov specifičan pravni interes u ovom pitanju.

23. Stoga, Udruženje osiguravajućih društava se u slučaju KI118/10 nije moglo smatrati kao ovlašćena stranka, koja može da pokrene ustavna pitanja *in abstracto* u vezi sa ocenom ustavnosti člana 14. Zakona 03/L-179, tražeći da dobije pravno sredstvo u ime kolektivnog interesa.

24. U ovim okolnostima, Sud smatra da je već doneo odluku o predmetnoj stvari sadašnjeg zahteva, koji ne sadrži nikakav osnov za donošenje nove odluke.

25. Stoga, u skladu sa članom 116.1 Ustava, pravilima 63 (1) i 36 (3) (d) Poslovnika, Sud zaključuje da zahtev mora da se proglasi neprihvatljivim.

Ocena zahteva za privremenu meru

26. Sud primećuje da podnosilac u zahtevu traži da Sud uvede privremenu meru, zabranjujući primenu člana 14. Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Republike Kosovo, od dana podnošenja zahteva pa do donošenja meritorne odluke od strane Ustavnog suda o ovom pitanju, koje je predmet postupka.

27. Kako bi odobrio privremenu meru, u skladu sa pravilom 55 (4) Poslovnika radu, Sud mora da utvrdi da:

"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera.

(c) je privremena mera u javnom interesu".

28. Kao što je prethodno zaključeno, zahtev je neprihvatljiv, te stoga ne postoji *prima facie* slučaj za uvođenje privremene mere. Iz tih razloga, zahtev za privremenom merom mora da se odbije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 55 Poslovnika o radu, na sednici održanoj 22. juna 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI139/14, podnosilac zahteva: Mile Milosavljević - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 124/2014 od 13. maja 2014. godine

KI132/14, rešenje o neprihvatljivosti od 3. jula 2015. godine, objavljeno 14. jula 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, civilni postupak, pravo na pravično suđenje, pravo na imovinu, ugovor o doživotnom izdržavanju, očigledno neosnovan zahtev*

Opštinski sud u Uroševcu je odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca u vezi sa poništenjem ugovora o doživotnom izdržavanju. I sudovi viših instanci su usvojili i potvrdili pravno stanovište činjeničnog suda. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede prava na pravično suđenje i prava na imovinu.

Ustavni sud je ocenio da su redovni sudovi obrazložili svoje odluke, a posebno pitanje ugovora o doživotnom izdržavanju. Ustavni sud je, takođe ponovio da su pitanja zakonitosti i činjenica delokrug redovnih sudova. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) c) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI139/14
Podnosilac
Mile Milosavljević
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 124/2014
od 13. maja 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Mile Milosavljević (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), zastupljen od strane g. Bekima Sylejmanija, advokata iz Štrpca.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 124/2014 od 13. maja 2014. godine u vezi sa rešenjem Apelacionog suda Kosova CA. br. 2777/2012 od 12. februara 2014. godine i presudom Opštinskog suda u Uroševcu-Odeljenja u Štrpcu C. br. 50/2010.

3. Presuda Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 124/2014 je uručena podnosiocu zahteva 23. juna 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude za koju se *"navodi da je nepravedna, jer je podnosiocu zahteva uskraćeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na imovinu"*.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovana na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 16. septembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 7. oktobra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI139/14, imenovao sudiju Kadri Kryeziua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI139/14, imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović (članovi).

8. Dana 22. oktobra 2014. godine, podnosilac je obavešten o registraciji zahteva i kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu Kosova.

9. Dana 2. februara 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

10. Dana 26. juna 2015. godine, sudija izvestilac Kadri Kryeziu i predsednik Suda prof. dr. Enver Hasani završili su svoj mandat, stoga, ovo rešenje potpisuju predsednica Suda i predsedavajući sudija Veća za razmatranje, shodno pravilu 57. (7) Poslovnika o radu.

Pregled činjenica

11. Dana 17. juna 2010. godine, otac podnosioca zahteva B. M. zaključio je ugovor o doživotnom izdržavanju sa trećom strankom S. M. i isti je overen u Opštinskom sudu u Uroševcu-Odeljenju u Štrpcu.

12. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Uroševcu-Odeljenju u Štrpcu, tražeći poništavanje ugovora o doživotnom izdržavanju zaključenog između njegovog oca B. M. i treće stranke S. M.

13. Dana 30. septembra 2011. godine, Opštinski sud u Uroševcu-Odeljenje u Štrpcu, presudom C. br. 50/2010 je utvrdio:

> *„ODBIJA SE kao NEOSNOVANtužbeni zahtev tužioca Mileta Milosavljevića iz sela Jažince, opština Štrpce, sa prebivalištem u Vrhnici, Slovenija, protiv tužene Suzane Milosavljević iz sela*

Jažince, opština Štrpce i POTVRĐUJE SEugovor o doživotnom izdržavanju između Bogoljuba Milosavljevića iz sela Jažince, opština Štrpce i sada tužene Suzane Milosavljević iz sela Jažince, opština Štrpce, zaključen dana 30.10.2008. godine i overen u Opštinskom sudu u Uroševcu - Odeljenje u Štrpcu, Nd. br. 120/10 od 17.06.2010. godine".

14. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu Kosova.

15. Dana 12. februara 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je rešenjem Ca. br. 2777/2012 utvrdio:

"ODBIJA SE kao neosnovana žalba Mileta Milosavljevića iz sela Jažnice, opština Štrpce, pa se POTVRĐUJE presuda Opštinskog suda u Uroševcu, Odeljenje u Štrpcu, C.br. 50/2010 od 30.09.2011. godine".

16. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio reviziju Vrhovnom sudu Kosova.

17. Dana 13. maja 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom Rev. br. 124/2014 utvrdio:

"Odbija se kao neosnovana revizija tužioca, izjavljena protiv presude Apelacionog suda Kosova u Prištini, Ac. br. 2777/2012 od 12.02.2014. godine".

18. U navedenoj presudi, Vrhovni sud Kosova je obrazložio:

„Polazeći od ovakvog stanja stvari, Vrhovni sud Kosova je našao da su nižestepeni sudovi, na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje pravilno primenili odredbe parničnog postupka i materijalno pravo, kada su našli da je tužbeni zahtev tužioca neosnovan. Presuda prvostepenog suda i ona drugostepenog suda sadrže dovoljno razloga o odlučnim činjenicama relevantnim za pravilno presuđivanje ove pravne stvari, koje prihvata i ovaj revizioni sud.

Tvrdnju navedenu u reviziji da sva dobra koja je tužena stekla na osnovu ugovora o doživotnom izdržavanju proističu iz krivičnih dela prema krivičnoj presudi P. br. 86/12 (koja presuda je podnesena zajedno sa revizijom), Vrhovni sud Kosova je ocenio kao neosnovanu, zato što stranka u ugovoru o doživotnom izdržavanju kao primalac izdržavanja i davalac izdržavanja može da bude svako fizičko lice koje ima sposobnost da zaključi ugovor

prema opštim pravilima građanskog prava i to nije ograničeno samo na lica koja su u srodstvu ili lica koja imaju uzajamnu obavezu. Stoga, po oceni ovog revizionog Suda, činjenica da je sproveden krivični postupak u vezi sa poništajem braka između primaoca izdržavanja i ovde tužene kao davaoca izdržavanja (jer su isti brak sklopili pred paralelnim organima), nije pravni osnov za poništaj ugovora o doživotnom izdržavanju, zato što nije zakonski uslov da istu budu bračni drugovi. Ovaj Sud dodaje da su se ugovorne strane sporazumele o bitnim sastojcima ugovora (član 26. ZOO-a), izjavljujući slobodno i ozbiljno svoju volju, na taj način što su ugovor overili u Sudu, prema propisanoj zakonskoj proceduri, tako da je tvrdnja navedena u reviziji, da je materijalno pravo pogrešno primenjeno, neosnovana".

Navodi podnosioca

19. Podnosilac zahteva se obraća Sudu: *"... da Ustavni sud Republike Kosovo utvrdi da je konačnom odlukom Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 124/2014 od 13.05.2014. godine, i ranijim presudama koje su prethodile istoj, došlo do povrede Ustava i primenljivog zakona, prava na imovinu, jednakosti pred zakonom, prava na pravično i nepristrasno suđenje na štetu žalioca, jer svim proceduralnim radnjama preduzetim od strane suda nije utvrđena činjenica da je ova stvar od samog početka proistekla kao posledica krivičnog dela falsifikovanja dokumenata (braka) a iz koga su proistekle sve druge pravne posledice, a te posledice redovni sudovi nisu pravilno i zakonito ocenili".*

20. Podnosilac zahteva, takođe, traži od Suda: *"Takođe, tražimo od Ustavnog suda Kosova, kao poslednje instance da ukine presudu Vrhovnog suda Kosova, rešenje Apelacionog suda i presudu Osnovnog suda u Uroševcu – Odeljenje u Štrpcu i da se predmet vrati na ponovno suđenje radi nepristrasnog suđenja i u skladu sa dokazima, kako bi došlo do poništaja ugovora o doživotnom izdržavanju".*

Prihvatljivost zahteva

21. Sud primećuje da, kako bi bio u stanju da sudi zahtev podnosioca, prvo treba da ispita da li su ispunjeni svi uslovi prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

22. U vezi sa zahtevom podnosioca, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

23. Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

24. Sud se poziva i na pravilo 36 (2) (c) Poslovnika, koje propisuje:

" (2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(...)

(c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom".

25. Što se tiče tvrdnji koje je pokrenuo podnosilac zahteva, Sud smatra da je Vrhovni sud Kosova razradio i dobro obrazložio: i) ko su subjekti koji imaju svojstvo da zaključe ugovor o doživotnom izdržavanju; ii) odnos koji se stvori između subjekata koji zaključuju ugovor o doživotnom izdržavanju, iii) način legalizacije odnosa stvorenog iz ugovora o doživotnom izdržavanju i iv) razloge zašto je tvrdnja podnosioca zahteva u vezi sa nezakonitošću ugovora o doživotnom izdržavanju neosnovana.

26. Pored toga, što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva da *"redovni sudovi nisu pravično i zakonito ocenjivali",* Sud smatrada nije njegova dužnost da ocenjuje činjenice na osnovu kojih su redovni sudovi doneli jednu odluku umesto druge, jer da je drugačije, Sud bi delovao kao sud četvrtog stepena, što bi značilo nepoštovanje ograničenja njegove jurisdikcije (vidi slučaj: *Kemmache protiv Francuske,* br. 17621/91, ESLJP, presuda od 24. novembra 1994. godine, stav 44).

27. Sud takođe smatra da tvrdnje podnosioca zahteva pokreću pitanje zakonitosti i ocene činjenica, što je u stvari delokrug i prerogativ koji je redovnim sudovima dodeljen Ustavom.

28. Sud primećuje da nije njegova dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), koje su navodno počinjene od strane redovnih sudova tokom ocene dokaza ili primene zakona, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom

(ustavnost). U ovom slučaju, tvrdnje podnosioca zahteva ne pokreću pitanja ustavnosti.

29. Ustavni sud ponavlja da nije sud utvrđivanja činjenica i da je pravično i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja potpuna jurisdikcija redovnih sudova, dok je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi saglasnost sa pravima koja se garantuju Ustavom i drugim pravnim instrumentima. Dakle, Ustavni sud ne može da deluje kao "sud četvrtog stepena" (vidi slučaj: *Akdivar protiv Turske*, br. 2189/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65, vidi i slučaj: KI86/11, podnosilac zahteva *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

30. Pored toga, zahtevom se nije dokazalo da su redovni sudovi delovali proizvoljno ili nepravično. Nije dužnost Ustavnog suda da zameni svoju ocenu činjenica ocenom redovnih sudova i, kao opšte pravilo, uloga navedenih sudova je da ocene dokaze koje imaju na raspolaganju. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili u celosti pravični, uključujući i način uzimanja dokaza (vidi slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).

31. Činjenica da se podnosilac zahteva ne slaže sa ishodom slučaja ne može sama po sebi da pokrene argumentovan zahtev o povredi člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i člana 46. [Zaštita Imovine] Ustava (vidi slučaj: *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

32. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije dokazima potkrepio svoje tvrdnje o povredi člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i člana 46. [Zaštita Imovine] Ustava, jer činjenice koje je izneo ni na jedan način ne ukazuju da su mu redovni sudovi uskratili prava garantovana Ustavom.

33. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba da se proglasi neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 36. (2) (c) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36. (2) (c) Poslovnika, 3. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI04/15, podnosilac zahteva: Elvira Reçica – ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 264/14 od 4. novembra 2014. godine

KI04/15, rešenje o neprihvatljivosti od 2. jula 2015. godine, objavljeno 29. jula 2015. godine

Ključne reči: individualni zahtev, *upravni postupak, osnovno i srednje obrazovanje, jednakost pred zakonom, pravo na pravično suđenje, očigledno neosnovan zahtev*

Ustavni sud u Lipljanju je odbio tužbeni zahtev podnositeljke zahteva da se sistematizuje kao nastavnica istorije. Sudovi višeg stepena su usvojili i potvrdili stanovište činjeničnog suda. Podnositeljka zahteva se žalila Ustavnom sudu zbog povrede prava na pravično suđenje i jednakost pred zakonom.

Ustavni sud je primetio da podnositeljka zahteva pretežno nije zadovoljna pravnom kvalifikacijom činjenica i zakonom primenjivim od strane redovnih . Redovni sudovi su dali i obrazložene odgovore na sva glavna pitanja tužbenog zahteva podnositeljke. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI04/15
Podnosilac
Elvire Reçica
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda,
Rev. br. 264/14 od 4. novembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Elvire Reçica iz sela Lugadžija, opština Lipljan(u daljem tekstu: podnositeljka).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporavapresudu Vrhovnog suda Rev. br. 264/14 od 4. novembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti gore navedene presude Vrhovnog suda. Podnositeljka zahteva smatra da joj je, u postupku pred redovnim sudovima, uskraćeno pravo na upravni postupak i pravo na rad, i da su time članovi 4. 24. i 34. Ustava povređeni.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 14. januara 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 9. februara 2015. godine, odlukom GJR. KI04/15, predsednik Suda je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH. KI04/15, predsednik je imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

7. Dana 25. februara 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 26. juna 2015. godine odlukom GJR. KI04/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Artu Ramu-Hajriziza člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, kome je dana 26. juna 2015. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

9. Dana 2. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnositeljka zahteva je u periodu od 2001. do 2006. godine bilo u radnom odnosu u svojstvu nastavnika istorije u Osnovnoj školi „Emin Duraku“ u selu Bandulić, opština Lipljan.

11. Dana 18. jula 2006. godine, Opština Lipljan je objavila konkurs u dnevnom listu „Zëri“, u kojem je tražila tri nastavnika engleskog jezika za 11 nastavnih časova, jednog nastavnika fizičkog vaspitanja i jednog nastavnika istorije za 10 nastavnih časova.

12. Opštinska Direkcija za obrazovanje (u daljem tekstu ODO) je na konkursu za mesto nastavnika istorije izabrala treće lice, koje je takođe ispunjavalo uslove konkursa.

13. Istovremeno ODO je izabrala podnositeljku zahteva za predavača engleskog jezika i sa njom je zaključila novi ugovor o radu na vremenski period od 1. septembra 2006. godine do 31. avgusta 2007. godine.

14. Na ovakvu odluku o izboru kandidata ODO, podnositeljka zahteva je podnela žalbu Inspekciji za obrazovanje, pri Ministarstvu za obrazovanje nauku i tehnologiju (u daljem tekstu: MONT).

15. Dana 8. septembra 2006. godine inspektor za obrazovanje MONT-a je doneo odluku br. 76/2006, kojom je naložio da se podnositeljka zahteva rasporedi na radno mesto nastavnika istorije sa 14 nastavnih časova i sa dopunom nastavnih časova engleskog jezika za treći razred osnovne škole „Emin Duraku“ u Banduliću.

16. Dana 30. septembra 2006. godine inspektor za obrazovanje MONT-a je doneo zaključak br. 108/2006, kojim se obavezuje direktor ODO u Opštini Lipljan da izvrši odluku br. 76/2006. U protivnom će se predlog za izvršenje dostaviti Opštinskom sudu u Lipljanu.

17. Dana 10. novembra 2006. godine, glavni inspektor za obrazovanje MONT-a je doneo zaključak o odobrenju izvršenja br 274/02-5, kojim je konstatovao da su odluka br 76/2006 od 8. septembra 2006. godine i zaključak br. 108/2006 od 30. septembra 2006. godine konačni i uputio podnosioca zahteva da *“...u roku od 8 dana, od dana prijema ovog zaključka se obrati Opštinskom sudu u Lipljanu za izvršenje odluke u pogledu njene izreke.“*

18. Dana 12. decembra 2006. godine, podnositeljka zahteva je Opštinskom sudu u Lipljanu podnela predlog za izvršenje odluke MONT-a br 76/2006 od 8. septembra 2006. godine i zaključka MONT-a br. 108/2006 od 30. septembra 2006. godine.

19. Dana 2. marta 2007. godine, Opštinski sud u Lipljanu je zastao sa postupkom izvršenja i uputio podnositeljku zahteva da iscrpi sva pravna sredstva u upravnom postupku pred Nezavisnim nadzornim odborom Kosova (u daljem tekstu: NNOK).

20. Dana 15. avgusta 2007. godine, NNOK je odlukom br. 1685/2007 odbio žalbu podnositeljke zahteva, sa obrazloženjem da je organ poslodavca postupio na osnovu ugovora o radu, ispunjavajući svoje ugovorne obaveze prema njoj, pošto je njen ugovor o radu bio validan do 31. avgusta 2007. godine.

21. Dana 16. oktobra 2007. godine, Opštinski sud u Lipljanu je rešenjem C. br. 522/06 odbacio tužbu podnositeljke zahteva sa obrazloženjem da je ovaj spor pravosnažno presuđen u upravnom postupku odlukom NNOK br. 1685/2007 od 15. avgusta 2007. godine.

22. Podnositeljka zahteva je uložila žalbu Okružnom sudu u Prištini protiv rešenja Opštinskog suda u Lipljanu.

23. Dana 29. aprila 2009. godine, Okružni sud u Prištini je rešenjem Ac. br. 394/2008, ukinuo rešenje Opštinskog suda u Lipljanu C. br.

522/06 od 16. oktobra 2007. godine sa konstatacijom da je obrazloženje nejasno, i predmet vratio na ponovno suđenje Opštinskom sudu u Lipljanu.

24. Dana 8. decembra 2009. godine Opštinski sud u Lipljanu je presudom C. Br. 152/09 odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnositeljke zahteva, kojim je tražila da se rasporedi kao nastavnik istorije sa 14 časova istorije i dopunom časova engleskog jezika, sa obrazloženjem da je *"...pravo organa poslodavca je da odluči kojeg će kandidata izabrati sa istom kvalifikacijom."*

25. Dana 25. januara 2010. godine podnositeljka zahteva je uložila žalbu Apelacionom sudu u Prištini protiv presude Opštinskog suda u Lipljanu.

26. Dana 16. juna 2014. godine, Apelacioni sud u Prištini je presudom Ac. br. 1545/2012 odbio žalbu kao neosnovanu, i potvrdio presudu Opštinskog suda u Lipljanu C. Br. 152/09 od 8. decembra 2009. godine.

27. Podnositeljka zahteva je izjavila reviziju Vrhovnom sudu Kosova protiv presude Apelacionog suda u Prištini Ac. br. 1545/2012, od 16. juna 2014. godine.

28. Dana 4. novembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom Rev. br. 264/2014 odbacio, kao neosnovan, zahtev podnositeljke za reviziju, sa sledećim obrazloženjem:

> *"... Vrhovni sud Kosova je u potpunosti prihvatio pravno stanovište prvostepenog i drugostepenog suda u vezi sa odbijanjem tužbenog zahteva, pošto pobijene presude ne sadrže bitne povrede odredaba parničnog postupka za koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, a ni bitne povrede na koje se tužilja poziva u reviziji..."*

Navodi podnosioca

29. Podnositeljka zahteva najpre navodi niz povreda Zakona o parničkom postupku, Zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju i Zakona o radu.

30. Podnositeljka zahteva tvrdi da redovni sudovi nisu imali pravo da preispituju odluke MONT-a i da su upućivanjem podnositeljke u sudski postupak prekršena prava zagarantovana članovima 4. [Oblik vladanja i podela vlasti], 24. [Jednakost pred zakonom] i 34. [Pravo lica da mu se ne sudi dva puta za isto krivično delo] Ustava.

31. Podnositeljka zahteva smatra joj je odlukama redovnih sudova *"...uskraćeno pravo na upravni postupak okončanim u svim njegovim fazama.....kao pravo na rad"*

32. Podnositeljka zahteva traži od Suda da usvoji "*zahtev za zaštitu ustavnosti i zakonitosti i ukine kao protivustavne":*

    I. presudu Opštinskog suda u Lipljanu pod brojem C.br.152/2009 od 8. decembra 2009. godine,

    II. presudu Apelacionog suda u Prištini pod brojem Ac.br.1545/2012 od 16. juna 2014. godine i

    III. presudu Vrhovnog suda Kosova pod brojem Rev.br.264/14 od 4. novembra 2014. godine.

33. Istovremeno, podnositeljka zahteva traži od Suda da joj prizna pravo, na osnovu odluke MONT-a pod brojem 76/2006, tako što bi Sud obavezao opštinski organ da izvrši ovu odluku.

Prihvatljivost zahteva

34. Sud će ispitati da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

35. Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

    "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

36. Sud naglašava i član 48. Zakona, koji predviđa:

    "Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

37. Štaviše, Sud podseća na pravilo 36 (2) (b) Poslovnika, koje propisuje:

    „(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

    ...

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".

38. Sud primećuje da je podnositeljka bazirala zahtev na povredi Zakona o parničkom postupku, Zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju i Zakona o radu. Shodno tome, Sud nalazi da pitanja koja podnositeljka pokreće u zahtevu predstavljaju pitanja zakonitosti a ne ustavnosti.

39. Sud primećuje da je iste tvrdnje podnositeljka zahteva iznela i u postupku po reviziji pred Vrhovnim sudom Kosova, koji je presudom Rev. br. 264/14 od 4. novembra 2014. godine dao obrazložen odgovor na sve tvrdnje podnositeljke zahteva, vezano za razloge primene odgovarajućih pravila procesnog i materijalnog prava.

40. Sud ponavlja da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna zakonska pravila (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi i slučaj: br. KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

41. Dalje, Sud je razmatrao i tvrdnje podnositeljke zahteva da su "*odluke MONT-a bile konačne",* i da su redovni sudovi neizvršenjem odluka MONT-a uskratili podnositeljki "*... pravo na upravni postupak...*" kao *"... i pravo na rad"* , čime su prema tvrdnjama podnositeljke prekršeni članovi 4. 24. i 34. Ustava.

42. U vezi gorenavedenih tvrdnji podnositeljke zahteva, Sud konstatuje da ove tvrdnje podnositeljke zahteva nisu tačne i da su u suprotnosti sa dokumentacijom koju je predala Sudu.

43. Iz dokumentacije koju je podnositeljka zahteva predala Sudu, proizilazi da upravni postupak nije okončan odlukom MONT-a pod brojem, 76/2006, kako to tvrdi podnositeljka zahteva, već odlukom NNOK-a br. 1685/2007 kojom je odbijena žalba podnositeljke zahteva sa obrazloženjem "*da je organ poslodavca postupio na osnovu ugovora o radu, ispunjavajući svoje ugovorne obaveze prema njoj...*".

44. Sud primećuje da podnositeljka zahteva nije zadovoljna, uglavnom, pravnom kvalifikacijom činjenica i zakona primenjivog od strane redovnih sudova. Pravna kvalifikacija činjenica i primenjiv zakon su pitanja zakonitosti.

45. Podnositeljka zahteva nije podnela neki dokaz *prima facie* za povredu njegovih ustavnih prava (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke*,

odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. godine).

46. Iako podnositeljkazahteva tvrdi da su njena prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i pogrešnom primenom zakona od strane redovnih sudova, ona nije pokazala kako su navedene odluke povredile njena ustavna prava.

47. Sud je, u nastavku, naglasio da sama činjenica da podnositeljka zahteva nije zadovoljna ishodom slučaja, ne može da joj da za pravo da pokrene argumentovan zahtev o povredi Ustava (vidi: *mutatis mutandis*, presuda ESLJP, zahtev br. 5503/02, *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine).

48. Podnositeljki zahteva je pružena prilika da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona kao pogrešno protumačeno pred NNOK-om u upravnom postupku, kao i pred Opštinskim sudom u Prištini, Apelacionim sudom Kosova u Prištini i Vrhovnim sudom Kosova u redovnom sudskom postupku.

49. Sud, nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su relevantni postupci na bilo koji način nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije*, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/ 06 od 30. juna 2009. godine).

50. Sud smatra da uslovi prihvatljivosti nisu ispunjeni. Podnositeljka zahteva nije uspela da predstavi i potkrepi tvrdnje da su joj osporenom odlukom povređena ustavna prava i slobode.

51. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba da se proglasiti kao neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36 (2) (b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 23. jula 2015. godine jednoglasno.

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI 144/14 i KI 156/14, podnosioci zahteva: Vilijamin Hajduković i Stanka Tus, Ocena ustavnosti neizvršenja dveju odluka Komisije za stambene i imovinske zahteve, odnosno odluke br. HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine i odluke HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine

KI 144/14 i KI 156/14, presuda od 4. avgusta 2015. godine, objavljena 7. avgusta 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, civilni postupak, prihvatljiv zahtev, konačne i obavezujuće odluke, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, sudska zaštita prava, zaštita imovine*

Komisija za stambene i imovinske zahteve je donela dve pravosnažne presude u vezi sa pravima podnosilaca zahteva nad nepokretnom imovinom. Navedene odluke su donete u korist oba podnosioca zahteva, priznavajući im pravo svojine nad spornim nepokretnostima. Međutim, za više od 14 godina navedene odluke nisu izvršene od strane Kosovske agencije za imovinu, organ koji je zadužen za nadgledanje izvršenja odluka donetih od strane Komisije za stambena i imovinska pitanja.

Podnosioci zahteva tvrde da su, *inter alia*, zbog neizvršenja konačnih i obavezujućih presuda u njihovu korist, njihova prava na pravično suđenje i mirno uživanje imovine, kao što je garantovano Ustavom Republike Kosova i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, povređena.

Sud je prvo primetio da zahtev podnosilaca ispunjava sve proceduralne uslove i stoga je prihvatljiv. Što se tiče osnovanosti zahteva, Sud smatra da neizvršavanje odluka Komisije za stambene i imovinske zahteve od strane Kosovske agencije za imovinu i neuspeh nadležnih organa Republike Kosovo da obezbede efikasne mehanizme, u smislu izvršenju konačnih odluka, je u suprotnosti sa principom vladavine prava i predstavlja povredu osnovnih ljudskih prava garantovanih Ustavom. Shodno tome, Sud je utvrdio da postoji povreda prava na pravično suđenje u vezi sa pravom na mirno uživanje imovine. Sud je podržao svoje nalaze, pozivajući se na svoju sudsku praksu u sličnim slučajevima i relevantnu sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava.

PRESUDA
u
slučajevima br. KI144/14 i KI156/14
Podnosilac
Vilijamin Hajduković i Stanka Tus
Ocena ustavnosti neizvršenja dveju odluka Komisije za stambene i imovinske zahteve, odnosno odluke br. HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine i odluke HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahteve su podneli g. Vilijamin Hajduković, sa prebivalištem u Beogradu, Republika Srbija (u daljem tekstu: prvi podnosilac zahteva) i gđa Stanka Tus, sa prebivalištem u Novom Sadu, Republika Srbija (u daljem tekstu: drugi podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Oba podnosioca zahteva osporavaju neizvršenje odluka Komisije za stambene i imovinske zahteve Kosova (u daljem tekstu: KSIZ). Prvi podnosilac zahteva osporava neizvršenje odluke HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine. Drugi podnosilac zahteva osporava neizvršenje odluke HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovih zahteva je ocena ustavnosti u vezi sa neizvršenjem dveju odluka KSIZ-odluke HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine i odluke HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006 godine.

4. Oba podnosioca zahteva tvrde da su im, kao posledica neizvršenja gore navedenih odluka, povređena ustavna prava garantovana članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo], članom 46. [Zaštita Imovine], članom 53. [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava], članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava, kao i relevantnim članovima Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) članom 6. stav 1 [Pravo na pravično suđenje], članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek], članom 14 [Zabrana diskriminacije], članom 1. Protokola 1 EKLJP [Zaštita imovine].

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 37 (1) i 56 (1) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 24. septembra 2014. godine, prvi podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 7. oktobra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI144/14, imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. GJR. KI144/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues (član) i Enver Hasani (član).

8. Dana 10. oktobra 2014. godine, drugi podnosilac je podneo zahtev Sudu.

9. Dana 23. oktobra 2014. godine, predsednik je u skladu sa pravilom 37 (1) Poslovnika naložio da se zahtev drugog podnosioca, registrovan pod brojem KI156/14, spoji sa zahtevom prvog podnosioca, registrovanim pod brojem KI144/14.

10. Dana 1. decembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioce i Kosovsku agenciju za imovinu (u daljem tekstu: KAI), koja je pravni naslednik Direkcije za stambena i imovinska pitanja (u daljem tekstu: DSIP) o registraciji i spajanju zahteva.

11. Dana 26. juna 2015. godine, predsednica je odlukom br. KSH. KI144/14 & KI156/14 imenovala sudiju Artu Ramu-Hajrizi za člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

12. Dana 3. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica u vezi sa zahtevom prvog podnosioca

13. Godine 1992, prvi podnosilac zahteva je dobio pravo svojine nad stanom u društvenom vlasništvu, koji se nalazio na adresi Rasadnik, ul. Petra Prlje G 2/5 u opštini Peć. Nakon toga, krajem 1992. godine, prvi podnosilac zahteva je zaključio ugovor o otkupu stana od Društvenog preduzeća (DP) „Boris Kidrič". Prvi podnosilac zahteva je overio ugovor o otkup u Opštinskom sudu u Peći 29. decembra 1992. godine, pod rednim brojem 8535/92.

14. Nakon rata 1999. godine, prvi podnosilac zahteva je napustio Kosovo i dobio privremeno boravište u Beogradu. Stan u Peći je, nakon toga, zauzet od strane trećeg lica-B.B.

15. Dana 8. februara 2002. godine, podnosilac je podneo zahtev [DS304087] DSIP, kojim je tražio utvrđivanje prava poseda nad stanom, koji se nalazio u njegovom posedu sve do 1999. godine.

16. Neodređenog datuma, treća stranka B.B. je podnela zahtev [DS501273] DSIP, kojim je, takođe, tražila utvrđivanje prava poseda nad istim, gore navedenim stanom.

17. DSIP je uputila oba zahteva Komisiji za stambene i imovinske zahteve (KSIZ).

18. Dana 18. juna 2005. godine, KSIZ je donela grupnu odluku HPCC/D/197/2005/A & C, koja je obuhvatila i oba gore navedena zahteva [DS3014087 i DS501273].

19. U svojoj odluci, KSIZ je priznala tužiocu DS501273 (odnosno, trećoj stranki B.B), pravo poseda nad stanom, čime je on stekao sva prava kao tužilac A kategorije prema članu 4.2 UNMIK/REG/2000/60.

20. Istom odlukom, podnosiocu je u zahtevu DS304087 (odnosno, prvom podnosiocu zahteva) uskraćeno pravo poseda nad spornim stanom i shodno tome, njemu su priznata prava na naknadu kao podnosiocu zahteva C kategorije prema članu 4.2 UNMIK/REG/2000/60.

21. Dana 10. oktobra 2005. godine, prvi podnosilac je podneo zahtev za preispitivanje odluke HPCC/D/197/2005/2005 /A&C od 18. juna 2005. godine. Ovaj zahtev je odbijen od strane KSIZ 19. januara 2007. godine odlukom HPCC/REC/91/2007.

22. Dana 23. aprila 2007. godine, prvi podnosilac zahteva se ponovo obratio KSIZ, tražeći poništenje odluke HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine. Prvi podnosilac zahteva tvrdi da je ova odluka grupna odluka u vezi sa nekim drugim zahtevima za preispitivanje i da njegov zahtev za preispitivanje nije bio obuhvaćen.

23. Dana 8. juna 2007. godine, KSIZ je obavestila prvog podnosioca zahteva da je o njegovom zahtevu za preispitivanje već odlučila i, da je njegov dodatni zahtev odbijen. KSIZ navodi *„U skladu sa odeljkom 14.1 UNMIK Uredbe 2000/60, koji dozvoljava samo jedan zahtev za preispitivanje po stranki u zahtevu, Vi ste iscrpeli Vaše pravne lekove i dodatni zahtevi neće biti obrađivani. “*

24. Dana 12. januara 2012. godine, prvi podnosilac zahteva je poslao pismo KAI, tražeći izvršenje odluke KSIZ HPCC/D/197/2005/A&C od 18. juna 2005. godine, u kojoj je priznat kao podnosilac zahteva kategorije C i stekao pravo na naknadu u skladu sa članom 4 UNMIK/REG/2000/60.

25. Dana 7. marta 2012. godine, KIA je odgovorila na zahtev prvog podnosioca. KIA je, *inter alia*, navela:

> *“Kosovska Agencija za Imovinu (Agencija) koja je nasledila deo odgovornosti od predhodne Direkcije za Imovinska i Stambena Pitanja (Direkcija) želi da vas obavesti da smo primili vaše pismo […], kojim tražite kompenzaciju vrednosti stana vezano za zahtev u vezi sa imovinom koja se nalazi u Peć/Peje ul.“Fidanishte“ G-2, sprat I, stan br. 5.*
>
> *Kao što već znate, Direkcija je primila dva zahteva u vezi sa gore navedenom imovinom i to, zahtev "C" kategorije DS304087 koji ste podneli Vi, i zahtev "A" kategorije DS501273 koji je podneo g-din B B.*
>
> *Komisija za Stambene i Imovinske Zahteve (KSIZ) donela je odluku br. HPCC/D/ 197/2005/A&C 18. juna 2005. godine, kojom je podnosiocu zahteva A kategorije priznao pravo nad imovinom uz plaćanje sume predviđene članom 4.2 UNMIK Uredbe 2000/60. Ako podnosilac zahteva A kategorije iskoristi ovo pravo Vi ćete dobiti adekvatnu nadoknadu kao podnosilac zahteva C kategorije u skladu sa odredbama Člana 4.2 UNMIK Uredbe 2000/60.*
>
> *[…]*

Kosovska Agencija za Imovinu je usvojila kriterije i postupke kompenzacije kao i vršila napore za obezbeđivanje odgovarajućeg fonda radi sprovođenja odredbe Člana 4. UNMIK Uredbe 2000/60 i odluka Komisije vezanih za ovu vrstu zahteva, ali do sada nisu obezbeđeni potrebni fondovi. Agencija će nastaviti da insistira na obezbeđenju potrebnih fonda za sprovođenje programa kompenzacije. Čim ovo bude postignuto, Agencija će stupiti u kontakt sa vama radi sprovođenja Komisijske odluke."

Pregled činjenica u vezi sa zahtevom drugog podnosioca

26. Dana 6. novembra 2012. godine, nakon smrti svog supruga, gđa Stanka Tus je postala udovica g. Nikole Tus u svim pravnim dokumentima vezano za ovaj zahtev. Za potrebe ovog zahteva, ona će se pominjati kao drugi podnosilac zahteva.

27. Počev od 1. aprila 1968. godine, drugom podnosiocu zahteva je dodeljeno stanarsko pravo nad stanom u društvenom vlasništvu, koji se nalazi u ulici Muharrem Bekteshi br. 4, ulaz II u Peći.

28. Drugi podnosilac zahteva je boravio u ovom stanu sve do 23. marta 1991. godine, kada je očigledno iseljen i stan je zauzelo treće lice-S.D. Drugi podnosilac zahteva tvrdi da je sve do juna 1999. godine, kada je bila primorana da se udalji sa Kosova, preduzimala razne pravne postupke kako bi povratila svoje stanarsko pravo nad stanom.

29. Treća stranka, S.D., navodno je otkupila stan u neodređeno vreme između 1991. i 1999. godine prema Zakonu o stanovanju. Pored toga, u neko neodređeno vreme, nakon 2000. godine, S.D. je, navodno, prodao stan drugom licu A.G.

30. Neodređenog datuma nakon 2000. godine, drugi podnosilac je podneo zahtev DSIP, tražeći potvrđivanje prava na korišćenje stana. Njegov zahtev je registrovan pod brojem DS603997.

31. Dana 31. marta 2006. godine, KSIZ je doneo svoju odluku (HPCC/D/252/2006/A&C), kojom je potvrdio da je drugi podnosilac zahteva zakonitinosilac prava na korišćenja stana. Shodno tome, drugom podnosiocu zahteva je priznato pravo podnosioca A kategorije.

32. Treća stranka (S.D), koja je zauzela stan od 1991. godine, registrovana je u DSIP pod brojem DS500011. Ova stranka se pominje u odlukama KSIZ kao „prvi vlasnik" i priznato joj je pravo podnosioca zahteva C kategorije. Što se tiče navodne prodaje stana od strane ovog „prvog vlasnika", KSIZ u stavovima 12. i 13. svoje odluke navodi:

„12. Kako je iznad ukazano, odeljak 4 UNMIK/UREDBE/2000/60 nije primenljiv tamo gde je postojala važeća prodaja od strane Prvog vlasnika narednom vlasniku. Ovo, međutim, jeste primer izuzetka. U smislu odeljka 5.1 i 5.2 UNMIK/UREDBE/2000/60, Prvom vlasniku je zabranjena prodaja njegovog stana do isteka roka za podnošenje zahteva na koje se odnosi odeljak 3.2 ili do rešavanja bilo kog zahteva pod UNMIK/UREDBE/2000/60 koji se odnosi na taj stan, što god je poslednje. Odeljak 5.2 izričito nalaže da:

> *Svaki ugovor koji se odnosi na prodaju, zamenu ili poklon koji je u suprotnosti sa ovim odeljkom biće nevažeći i poništen".*

„13. *U zahtevima […], DS603997 „Prvi vlasnici" su svedočili da su prodali imovinu narednom vlasniku. Prodaja se odvila nakon što jeUNMIK/UREDBE/2000/60 stupila na snagu i pre rešavanja ovog zahteva pod navedenom uredbom. Svaka od ovih prodaja je sledstveno tome sklopljena kršenjem odeljka 5.1 i 5.2 UNMIK/UREDBE/2000/60 i nevažeća je i poništena. Sledstveno tome, predmetni stanovi ostaju u vlasništvu „Prvog vlasnika". Odeljak 4 stoga biva primenjiv u ovom zahtevu".*

33. Neodređenog datuma faktički korisnik stana A.G., je podneo zahtev za preispitivanje odluke KSIZ od 31. marta 2006. godine, kao takozvana „zainteresovana stranka".

34. Dana 11. decembra 2006. godine, KSIZ je doneo grupnu odluku HPCC/REC/81/2006,kojom je odbio zahtev za preispitivanje i potvrdio svoju odluku u prvom stepenu. U stavu 50. svoje odluke, KSIZ se bavio tvrdnjama vezanim sa pravima drugog podnosioca zahteva (pominje se kao „tuženi" u dole navedenom citatu) i *inter alia,* naveo:

„50. U zahtevima br. DS603997 & DS500011, podnosilac žalbe je zainteresovana stranka koja nije učestvovala u prvostepenom postupku. U tom postupku, podnosiocu zahteva A kategorije je odobren ponovan posed a konkurentan zahtev C kategorije je odbijen. Podnosilac zahteva tvrdi da je stekao imovinsko pravo nad predmetnom imovinom na osnovu kupoprodajnog ugovora koji je zaključio sa podnosiocem zahteva C kategorije. Podnosilac žalbe, takođe tvrdi, bez dokaza, da tuženi, odnosno uspešan podnosilac zahteva A kategorije iz prvostepenog postupka, nije izgubio svoje imovinsko pravo zbog diskriminacije, već da je otpušten jer nije imao kvalifikacije za mašinskog inženjera. Komisija je pregledala dokaze koje su predstavile obe stranke i

zaključuje da je podnosiocu zahteva C kategorije predmetna imovina dodeljena iako upravni postupak za dodelu imovinu još uvek nije bio okončan. Podnosilac zahteva C kategorije je stoga ušao u stan nezakonitim putem pošto nije posedovao traženo rešenje o dodeli i ugovor o korišćenju. Ova dokumenta su izdata tek nakon što je ušao na imovini. Date okolnosti, takođe ukazuju na diskriminaciju učinjenu protiv podnosioca zahteva A kategorije. Komisija, shodno tome, potvrđuje svoj nalaz da je tuženi izgubio predmetnu imovinu zbog diskriminacije".

35. Dana 14. avgusta 2008. godine, drugi podnosilac zahteva je poslao dopis Kosovskoj agenciji za imovinu kao pravnom nasledniku DSIP, tražeći izvršenje odluke KSIZ, potvrđujući status A kategorije i povraćaja prava na korišćenje stana.

36. Dana 4. septembra 2008. godine, KAI je dopisom(Ref: 02044/08/bi), odgovorila drugom podnosiocu:

"Želim da potvrdim prijem Vašeg zahteva za povrat poseda od 14 Avgusta 2008 godine, a u vezi sa imovinom koja je predmet u gore pomenutim zahtevima (HPCC/D/252/2006, od 31 Mart 2006 godine). Ovim mi vas obaveštavamo da je u prvostepenom postupku Komisija donela nalog kojim Vama vraća u posed spornu imovinu (HPCC/D/252/2006, 31 Mart 2006 godine). Međutim, druga stranka podnela je Komisiji Direkcije za stambena i imovinska pitanja (Direkcija) zahtev tražeći ponovno razmatranje prvostepene odluke. Komisija je odbila ovaj zahtev za ponovno razmatranje i zadržava svoju prvostepenu odluku. Takođe smo vas obavestili da nalog Komisije stupa na snagu od dana kada Direkcija za stambena i imovinska pitanja odredi iznos koji treba da se plati od strane podnosioca zahteva za stanove shodno članu 4.2 UNMIKUredbe 2000/60.

Pošto još nije utvrđen postupak odnosno procenat kompenzacije za ovakvu vrstu zahteve koji ulaze u grupu međusobnekompenzacije. Kosovska Agencija za imovinu koja je nasledila odgovornosti od prethodne Direkcije za Stambena i imovinska pitanja će vas blagovremeno informisati o postupku kompenzacije i nakon toga će vam imovina biti vraćena u posed....[...]"

37. Dana 23. februara 2012. godine, drugi podnosilac zahteva se novim dopisom ponovo obratio KAI, tražeći izvršenje odluke HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine.

38. Dana 5. marta 2012. godine, KAI je novim dopisom (Ref. 00327/12/fk/II) odgovorila drugom podnosiocu skoro identično kao u svom prvom dopisu (Ref. 02044/08/bi) od 4. septembra 2008. godine. Što se tiče načina određivanja naknade za isplatu, KAI je navela:

„Kosovska agencija za imovinu je usvajala kriterijume i postupke kompenzacije, kao i vršila napore za obezbeđivanje odgovarajućeg fonda radi sprovođenja odredbe Člana 4 UNMIK Uredbe 2000/60 i odluka Komisije vezanih za ovu vrstu zahteva, ali do sada nisu obezbeđeni potrebni fondovi. Agencija će nastaviti da insistira na obezbeđivanju potrebnih fonda za sprovođenje programa kompenzacije. Čim ovo bude postignuto, Agencija će stupiti u kontakt sa Vama radi sprovođenja Komisijske odluke“.

39. Dana 28. avgusta 2012. godine, drugi podnosilac zahteva se pismom obratio koordinatoru misije EULEX za imovinska pitanja, u kome je tražio da EULEX, koristeći svoja ovlašćenja, ubrza postupak pred KAI kako bi se odluka HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine izvršila.

40. Dana 20. septembra 2012.godine, koordinator misije EULEX za imovinska pitanja, odgovorio je drugom podnosiocu zahteva. U odgovoru je naveo:

“[...] U vezi sa vašom žalbom želimo da vam napomenemo da je članom 22Ustava Kosova predviđeno da su Evropska Povelja o zaštiti ljudskih prava iosnovnih sloboda i njeni protokoli (ECHR) direktno primenljivi na Kosovu.

[...]

u Pored toga, savetujemo vam da je sudskom praksom Evropskog sda zaljudska prava utvrđeno da se izvršenje bilo koje odluke donete od strane bilokojeg nezavisnog i nepristrasnog suda mora smatrati sastavnim delom pravana pravičnu javnu raspravu.
Stoga, ukoliko smatrate da je vaše ustavno pravo na pravičnu javnuraspravu, uključujući izvršenje odluke donete u vašu korist, prekršeno zbogpropusta odgovarajućih institucija vladavine prava na Kosovu da izvrše gorepomenutu odluku, onda vam savetujemo da imate pravo da se uputite žalbuUstavnom sudu Kosova u cilju zaštite vaših imovinskih prava.”

41. Dana 13. septembra 2012. godine, drugi podnosilac je podneo zahtev Instituciji ombudsmana na Kosovu u cilju zaštite svojih prava i ubrzanja postupka izvršenja odluka KSIZ. Ovaj zahtev je registrovan

pod brojem 388/2012 i, 21. septembra 2012. godine, proglašen je prihvatljivim od strane Institucije ombudsmana.

42. Dana 22. jula 2013. godine, drugi podnosilac zahteva se ponovo obratio KAI kako bi ih informisala o smrti svog supruga i ponovio svoj zahtev za izvršenje odluka KSIZ, kojima je dobio status A kategorije i pravo na povraćaj stana u Peći. U dosijeu nije ništa zabeleženo vezano za odgovor KAI na ovo pismo.

43. Dana 24. jula 2013. godine, Institucija ombudsmana je obavestila drugog podnosioca zahteva o rezultatima svojih istraga. Institucija Ombudsmana, *inter alia*, navodi:

> *"Dana 31. januara 2013. godine Ombudsman je primio odgovor od KAI, u kojem se navodi, dazahtev g. Tusa čeka na realizaciju od strane KAI, kao i da Agencija zajedno sa VladomKosova i donatorima čini napore na formiranju fondova za sprovođenje ovih odluka, ali datrenutno nisu u mogućnosti da preciziraju datum kada će odluka u vezi zahteva g. Tusa bitirealizovana.*
>
> *[...]*
>
> *S obzirom da je slučaj g. Tusa rešen u skladu sa članom 20. Tačka 1.3 Zakona o Ombudsmanu br. 03/L195, Ombudsman je rešio da prekine istragu o ovom slučaju."*

Tvrdnje podnosilaca zahteva

44. Kako prvi tako i drugi podnosilac zahteva tvrde da u postojećem pravnom sistemu Kosova ne postoji delotvoran pravni lek, na osnovu koga bi bilo moguće u ovim slučajevima sprečiti dalju povredu ustavom garantovanih prava (osim obraćanja Ustavnom sudu Kosova), a koji bi pružio pravično zadovoljenje neosnovanog odugovlačenja izvršenja odluka KSIZ, u skladu sa članom 1.4. UNMIK Uredbe 2000/60.

45. Oba podnosioca se obraćaju Sudu sa zahtevom:

> *I. Da Ustavni sud Republike Kosovo proglasi zahteve prihvatljivim*
>
> *II.Da utvrdi gore pobrojane povrede Ustava Republike Kosovo počinjene na štetu oba podnosioca:*
>
> - *Član 24 [Jednakost pred Zakonom]*
> - *Član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]*

- *Član 32 [Pravo na Pravno Sredstvo]*

- *Član 46 [Zaštita Imovine]*

- *Član 54 [Sudska Zaštita Prava]*

46. Kao i povrede Evropskekonvencije o zaštiti ljudskih prava i sloboda i njenih Protokola:

> a) Pravo na pravično suđenje iz člana 6. stava 1. Konvencije, b) Pravo na delotvorni pravni lek iz člana 13. Konvencije, c) Pravo na mirno uživanje imovine iz člana 1. Protokola i Konvencije, e) Pravo na uživanje prava i sloboda i konvencije bez diskriminacije po bilo kom osnovu iz člana 14. Konvencije. t) Pravo na nepovredivost doma iz člana 8. Konvencije.

47. Prvi podnosilac zahteva, takođe, traži: "*Na osnovu utvrđenih povreda prava garantovanih ustavom i zakonima da mi se dosudi naknada materijalna i nematerijalne štete"*.

48. Drugi podnosilac zahteva, takođe, traži „*da Sud naloži KAI da HITNO omogući izvršenje svoje odluke - iseljenje nezakonitog korisnika iomogućavanje stupanja u posed stana zakonitom imaocu prava korišćenja - Podnosiocu ove predstavke."*

Relevantne pravne odredbe

49. UNMIK UREDBA BR. 2000/60 OD 31. OKTOBRA 2000. GODINE O STAMBENIM IMOVINSKIM ZAHTEVIMA I PRAVILIMA POSTUPKA I DOKAZIMA UPRAVE ZA STAMBENA I IMOVINSKA PITANJA I KOMISIJE ZA STAMBENE I IMOVINSKE ZAHTEVE

> Član 4.
>
> VRAĆANJE PRAVA NA KORIŠĆENJE STANOVA U DRUŠTVENOM VLASNIŠTVU IZGUBLJENOG ZBOG DISKRIMINACIJE
>
> 4.1 Ovaj Član se primenjuje na svako stanarsko pravo posedovanja stana u društvenom vlasništvu, koje je ukinuto zbog diskriminacije.
>
> 4.2 Kao izuzetak od Člana 3.3, u vezi sa stanovima u društvenom vlasništvu koje je kasnije od nosioca prava na dodeljivanje kupio

sadašnji vlasnik prema Zakonu o stambenim pitanjima (u daljem tekstu „prvi vlasnik“), primenjuju se sledeća pravila:

(a) Podnosilac zahteva ima pravo na vlasništvo nad stanom nakon uplate Upravi:

(i) Kupovne cene stana sadržane u ugovoru o prodaji zaključenom sa prvim vlasnikom, ili

(ii) Cene koja je podnosiocu zahteva određena za kupovinu stana prema Zakonu i stambenim pitanjima, ali je zbog diskriminacije nije postigao (koju god da Uprava utvrdi kao manju), dodajući procenat trenutne tržišne cene stana, kako to odredi Uprava, i troškove bilo kog poboljšanja stanu koje je izvršio prvi vlasnik.

(b) Da bi ostvario pravo na obeštećenje u naturi, podnosilac zahteva mora da uplati iznos naveden u Članu 4.2 (a) Upravi u periodu od 120 dana od odluke Komisije o pravu na obeštećenje. Nakon prijave podnosioca zahteva, Uprava može da produži krajnji rok za do 120 dana ukoliko bi neprodužavanje rezultovalo neosnovanim nanošenjem teškoća podnosiocu zahteva. Nakon plaćanja ovog iznosa Komisija donosi odluku kojom dodeljuje vlasništvo nad stanom podnosiocu zahteva, i

(c) Novac uplaćen prema Članu 4.2 (b) Uprava drži u povereničkom fondu. Prvi vlasnik koji gubi vlasništvo nad stanom prema ovom Članu će nakon zahteva da dobije kompenzaciju od Uprave iz povereničkog fonda za iznos koji je on/ona uplatio za kupovinu stana, procenat od trenutne tržišne vrednosti stana kako je utvrdi Uprava, kao i troškove bilo kojeg poboljšanja koje je on/ona izvršio u stanu. Sve neizvršene obaveze prvog vlasnika prema Zakonu o stambenim pitanjima bivaju ukinute.

4.3 Osim kako je predviđeno u prethodnom Članu, nijedna osoba čija su prava povređena odlukom Komisije u vezi sa obeštećenjem u naturi nema pravo na bilo koju vrstu kompenzacije.

4.4 Bilo kojem podnosiocu zahteva koji prema saznaju Komisije ima pravo na povraćaj stana u društvenom vlasništvu, ali mu nije dodeljeno obeštećenje u naturi u skladu sa Članom 4.3, biva izdata potvrda Uprave kojom se potvrđuje trenutna tržišna vrednost stana u njegovom sadašnjem stanju, umanjena za iznos koji bi od podnosioca zahteva bio tražen da ga uplati za kupovinu stana prema Zakonu o stambenim pitanjima. Uprava će da ustanovi

obrasce za određivanje ovih iznosa i iznosa o kojima je reč u Članu 4.2 (a) i (c).

4.5 Bilo koja osoba sa potvrdom prema Članu 4.4 ima pravo na poštenu kompenzaciju proporcionalnu iznosu naznačenom na potvrdi, koja će da bude isplaćena uz fondova koji mogu da budu dodeljeni iz Konsolidovanog budžeta Kosova ili iz bilo kog fonda određenog za ove namene prema ovoj Uredbi. Metod obračunavanja i isplate poštene kompenzacije biće utvrđen naknadnim propisima.

Prihvatljivost zahteva

50. Kako bi Sud rešio zahteve podnosilaca, prvo treba da oceni da li su ispunili uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi u Zakonu i Poslovniku.

51. U vezi sa zahtevima podnosilaca, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji propisuje: *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*

52. U ovom smislu, podnosioci zahteva su iscrpeli sva pravna sredstva propisana zakonom i u nedostatku drugog delotvornog sredstva na raspolaganju, oni su se obratili Ustavnom sudu sa zahtevom za izvršenje relevantnih odluka Komisije za stambene i imovinske zahteve, odnosno, odluke br. HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine i odluke br. HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine.

53. Sud se poziva i na član 49. Zakona, koji propisuje: *„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta”.*

54. Sud u ovom slučaju želi da naglasi da se uslov podnošenja zahteva u roku od četiri (4) meseca ne primenjuje u slučaju neizvršenja odluka javnog organa (vidi: *mutatis mutandisIatridis protiv Grčke, br. 59493/00, ESLJP, presuda od 19. oktobra 2000. godine*). ESLJP izričito naglašava da se u sličnoj situaciji, koja se pojavljuje u slučaju *Iatridis protiv Grčke*, pravilo roka ne primenjuje kada postoji odbijanje izvršne vlasti da se složi sa konkretnom odlukom.

55. Sud se, takođe, poziva na član 48. Zakona, koji propisuje: *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu*

povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

56. Što se tiče ispunjavanja ovog uslova, Sud primećuje da su podnosioci zahteva tačno ukazali za koja prava, garantovana Ustavom, tvrde da su im povređena neizvršenjem odluka KSIZ u njihovim slučajevima.

57. Sud primećuje da podnosioci zahteva na legitiman način mogu da tvrde da su žrtve neizvršenja odluka KSIZ.

58. Kao rezime, Sud smatra da su podnosioci zahteva ovlašćene stranke; da su iscrpeli sva pravna sredstva; ispunili su uslov da u zakonskom roku podnesu zahtev kao rezultat kontinuirane situacije i da su precizno objasnili navodne povrede prava i sloboda i da su se pozvali na praksu ESLJP u vezi sa ostvarivanjem svojih prava da uživaju i poseduju imovinu.

59. Obzirom da su podnosioci zahteva ispunili proceduralne uslove propisane prema Ustavu, Zakonu i Poslovniku, Sud smatra da je zahtev prihvatljiv za meritorno razmatranje.

Meritum zahteva

60. Sud primećuje da podnosioci zahteva tvrde povredu ustavnih prava garantovanih članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo], članom 46. [Zaštita Imovine], članom 53. [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava], članom 54. [Sudska Zaštita Prava] i relevantnim članovima Evropske konvencije za ljudska prava, članom 6. stav 1 [Pravo na pravično suđenje], članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek], članom 14. [Zabrana diskriminacije], članom 1. Protokola 1 EKLJP [Zaštita imovine].

61. Sud će u ovim slučajevima oceniti meritum zahteva na osnovu člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6.1 EKLJP, članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP, kao i članom 54. Ustava [Sudska zaštita prava].

Što se tiče navodne povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje

62. Sud primećuje da podnosioci zahteva, uglavnom, tvrde da odugovlačenje i neizrvšenje odluke br. HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine i odluke HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine, krši njihova prava na pravično suđenje.

63. U tom smislu, Sud se poziva na član 31. Ustava, koji propisuje:

1. *„Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih“.*

2. *„Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda“.*

64. Pored toga, član 6.1 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP, propisuje:

> *„Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ... ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona“.*

65. Štaviše, Sud se poziva na član 54. Ustava, koji određuje:

> *„Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno“.*

66. U konkretnim slučajevima, shodno Uredbi UNMIK-a br. 2006/50 izmenjene i dopunjene Zakonom br. 03/L-079 Republike Kosovo, Sud konstatuje da je KAI jedini nadležni i odgovorni organ za izvršenje odluka KSIZ i odluka Komisije za imovinske zahteve Kosova KAI. Ova činjenica je potvrđena i od strane predstavnika KAI, koji su prisustvovali kao stranka u javnoj raspravi, koja je održana 10. marta 2014. godine u Ustavnom sudu Republike Kosovo, u slučaju br. KI187/13.

67. Što se tiče prvog podnosioca zahteva, Sud primećuje da je odlukom KSIZ br. HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine, njemu priznato pravo kao podnosilac zahteva C kategorije, te shodno tome njemu su pripala sva prava koja je stekao prema UNMIK Uredbi 2000/60, članom 4.2, pod c, u kome se, *inter alia*, navodi:

> *„[...] Podnosilac zahteva C kategorije koji gubi pravo vlasništva nad stanom prema odredbama odeljka 4 ima pravo da mu se na zahtev isplati kao kompenzacija suma koju je on ili ona platio/la za otkup stana ,procenat tržišne vrednosti stana kao i za troškove eventualnog renoviranja stana koje su on ili ona načinile u stanu. [...]“*

68. Shodno tome, Sud je utvrdio da je prvom podnosiocu odlukom KSIZ br. HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine, priznato pravo na kompenzaciju koju on još nije primio, uprkos isteku svih razumnih rokova, koji su vezani za pravo na pravično suđenje.

69. Što se tiče drugog podnosioca zahteva, Sud primećuje da je KSIZ odlukom br. HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine, njemu priznao pravo podnosioca A kategorije, te shodno tome pripala su mu sva prava koja je stekao po tom osnovu, a koja su predviđena UNMIK Uredbom 2000/60 odeljkom 4.2, pod a.

70. Shodno tome, na osnovu uvida u odluku HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine, Sud primećuje da je KSIZ konačno utvrdila da je drugom podnosiocu zahteva priznato pravo na korišćenje stana, koje bi on mogao da ostvari posle uplate određenog iznosa koji odredi DSIP (sada KAI), a sve to u roku od 120 dana, kao što je predviđeno UNMIK Uredbom 2000/60 članom 4.2, pod a), koja navodi:

> *"(a) Podnosilac zahteva ima pravo na vlasništvo nad stanom nakon uplate Upravi:*
>
> *(i) Kupovne cene stana sadržane u ugovoru o prodaji sa prvim vlasnikom; ili*
>
> *(ii) Cene koja je podnosiocu zahteva određena za kupovinu stana prema Zakonu o stambenim pitanjima, ali je zbog diskriminacije nije postigao (koju god da Uprava utvrdi kao manju), dodajući procenat trenutne tržišne cene stana kako to odredi Uprava, i troškove bilo kog poboljšanja stana koje je izvršio vlasnik.*

71. U cilju izvršenja ovih odluka, podnosioci zahteva su se više puta pismenim putem obraćali KAI, kaopravnom nasledniku DSIP, sa zahtevima za izvršenje gore pomenutih odluka. Pored toga, drugi podnosilac zahteva se obraćao i drugim institucijama Republike Kosovo. Podnosioci zahteva su se neprekidno trudili da ostvare svoja prava institucionalnim putem, što i posle više od sedam godina nisu uspeli u tome.

72. U tom smislu, Sud naglašava da bi bilo neshvatljivo da pravosudni sistem Republike Kosovo dozvoli da pravosnažne sudske odluke ostanu nedelotvorne na štetu stranke. Tumačenje gore navedenih članova se isključivo odnosi na pristup sudu. Dakle, neefikasnost postupaka i nesprovođenje odluka proizvode dejstva koja nas dovode u situacije koje nisu u skladu sa načelom vladavine prava (član 7. Ustava), načelo koje su vlasti Kosova obavezne da poštuju (vidi:

odluku ESLJP u slučaju *Romoshov protiv Ukrajine,* podnesak br. 67534/01, presuda od 25. jula 2004. godine).

73. Sud smatra da izvršenje odluke donete od strane suda treba posmatrati kao sastavni deo prava na pravično suđenje, pravo garantovano gore navedenim članovima (vidi slučaj: *Hornsby protiv Grčke, presuda ESLJP od 19. marta 1997. godine, izveštaji 1997-II, f510, stav 40*). U ovom slučaju, podnosioci zahteva ne trebaju biti lišeni koristi od pravosnažnih odluka, koje su donete u njihovu korist.

74. Nijedan organ ne može opravdati neizvršenje odluka u cilju ponovne ocene i obnavljanja pregleda predmeta (vidi: *Sovtransavto, Holding protiv Ukrajine, br. 48553, § 72, ESLJP 2002-VII, kao i Ryabykh protiv Rusije, br. 52854/99, § 52, ESLJP 2003-IX*).

75. Nadležni organi su, dakle, obavezni da organizuju efikasan sistem za sprovođenje odluka koje su efektivne u pravnom i praktičnom pogledu i da obezbede njihovo sprovođenje u razumnom roku, bez nepotrebnih kašnjenja (vidi: *Pecevi protiv bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 21839/03, 6. novembar 2008. godine, Martinovska protiv bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 22731/02, 25. septembar 2006. godine*).

76. Sud naglašava da nije njegova dužnost da određuje koji je najpovoljniji način da KAI, u okviru svojih nadležnosti, nađe efikasne mehanizme izvršne prirode, u smislu ispunjavanja zakonom i Ustavom predviđenih obaveza. Međutim, svako lice ima pravo na sudsku zaštitu prava, u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano Ustavom ili zakonom (vidi: član 54. Ustava). S tim u vezi, Sud primećuje da je UNMIK Uredba 2000/60 u članu 4.2, pod c) predvidela stvaranje fonda (vidi stav 63, tačka 5) kao jedan od mogućih mehanizama za izvršenje svojih odluka *"Novac uplaćen prema članu 4.2 (b) Uprava drži u poverilačkom fondu [...]."*

77. Takođe, na osnovu uvida u godišnji izveštaj o radu Kosovske agencije za imovinu iz 2013. godine, Sud primećuje da je na strani 24. u poglavlju 5. B. *Implementacija i Šeme kompenzacije,* navedeno *[...]* "*da je u cilju finansiranja i isplate formiran poseban fond u okviru Ministarstva finansija Republike Kosovo."*

78. Sud želi da naglasi da se u slučaju KI187/13 već bavio ocenom ustavnosti neizvršenja odluka KSIZ , i da je dana 1. aprila 2014. godine doneo i presudu u kojoj je utvrdio da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP i člana 54. Ustava, kao i do povrede prava podnosilaca zahteva na mirno uživanje njihove imovine, garantovano članom 46. Ustava i članom 1 Protokola 1 EKLJP (vidi

slučaj: *KI187/13 N. Jovanović, ocena ustavnosti neizvršenje odluke Žalbenog veća Vrhovnog suda, GSK-KPA-A-001/12 od 8. maja 2012. godine, i odluke Komisije za imovinske zahteve Kosova br. KPCC/D/A/114/2011 od 22. juna 2011. godine*).

79. Sud smatra da je složenost uspostavljanja sistema podzakonskih akata i fondova radi izvršenja odluka u skladu sa članom 4. UNMIK Uredbe 2000/60 bilo moguće postići u periodu od četrnaest (14) godina, te se daljim odlaganjem ne može naći valjan razlog kojim bi se opravdavalo nesprovođenje zakonskih mera koje su uspostavljene mandatom, najpre DSIP, a kasnije KAI.

80. Stoga, teret neizvršenja i nepronalaženja odgovarajućih mehanizama za izvršenje ove dve pravosnažne odluke, odluke br. HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine i odluke HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine pada isključivo na KAI. Nedostatak izvršnih mehanizama ove institucije ni na jedan način ne treba da predstavlja razlog uskraćivanja prava podnosiocima zahteva na uživanje njihove imovine.

81. Shodno tome, Sud je stava da KAI, kao pravni naslednik DSIP, u pogledu preuzetih prava i obaveza, ima i obavezu da izvrši odluke KSIZ, kao i sva nasleđena potraživanja koja su nastala tokom mandata DSIP, a koja su shodno zakonu prešla kao obaveza na KAI.

Što se tiče navodne povrede prava na zaštitu imovine

82. Podnosioci zahteva tvrdeda postoji i povreda člana 46. [Zaštita Imovine] Ustava i člana 1. Protokola br. 1 EKLJP.

Član 46. [Zaštita Imovine] Ustava propisuje:

1) Garantuje se pravo na imovinu.

2) Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3) Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine (...)"

[...]

Član 1. Protokola br. 1 EKLJP propisuje:

„Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u

javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni".

83. Što se tiče navodnih povreda koje se odnose na zaštitu imovine, Sud utvrđuje da odluke KSIZ predstavljaju legitimno očekivanje za podnosioce zahteva da pomenuti imaju pravo na tu imovinu. Dakle, podnosioci zahteva imaju pravo na mirno uživanje navedene imovine, kao što se garantuje članom 1 Protokola br. 1 Evropske konvencije. Pod ovim okolnostima, njima je uskraćeno pravo da uživaju i poseduju imovinu (vidi: *mutatis mutandis Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke (dec.) br. 39794/98 stav 73, ESLJP 2002-VII*).

84. Dakle, Sud nalazi da su kao posledica neizvršenja odluka HPCC/REC/91/2007 i HPCC/REC/81/2006, podnosiocima zahteva uskraćena prava na mirno uživanje imovine, a to je u suprotnosti sa članom 46. Ustava i članom 1. Protokola 1 EKLJP.

ZAKLJUČAK

85. U zaključku, neizvršenje odluka KSIZ od strane KAI i neuspeh nadležnih organa Republike Kosovo da obezbede efikasne mehanizme u smislu izvršenja pravosnažne odluke, u suprotnosti je sa principom vladavine prava i predstavlja povredu osnovnih ljudskih prava garantovanih Ustavom.

86. Pod ovim okolnostima, Sud zaključuje da neizvršenje pravosnažnih odluka, odluke br. HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine i odluke br. HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine, predstavlja povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP i člana 54. Ustava.

87. Pored toga, Sud konstatuje da je zbog odugovlačenja i neizvršenja odluka br. HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine i odluke br. HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine, podnosiocima nepravedno uskraćeno pravo na njihovu imovinu. Na taj način, prava podnosioca zahteva na mirno uživanje njihove imovine, garantovana članom 46. Ustava i članom 1. Protokola 1 EKLJP, su povređena.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56 (1) Poslovnika, na sednici održanoj 4. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. DA UTVRDI da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP;

III. DA UTVRDI da je došlo do povrede člana 54. Ustava;

IV. DA UTVRDI da je došlo do povrede člana 46. Ustava u vezi sa članom 1 Protokola 1 EKLJP;

V. DA PROGLASI da odluka br. HPCC/REC/91/2007 od 19. januara 2007. godine i odluka br. HPCC/REC/81/2006 od 11. decembra 2006. godine treba da se izvrši od strane Kosovske agencije za imovinu (KAI);

VI. DA NALOŽI Kosovskoj agenciji za imovinu (KAI) da, u saglasnosti sa pravilom 63 Poslovnika o radu Suda, u što kraćem roku, ali ne kasnije od šest (6) meseci, obavesti Ustavni sud u vezi sa preduzetim merama za sprovođenje presude ovog Suda;

VII. DA DOSTAVI ovu presudu strankama;

VIII. DA OBJAVI ovu presudu u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IX. Ova presuda stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI61/14, podnosilac zahteva: Faik Tërnava - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 195/2013 od 10. januara 2014. godine

KI61/14, rešenje o neprihvatljivosti od 2. jula 2015. godine, objavljeno 19. avgusta 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev,novčana nadoknada, civilni postupak, aktivna i pasivna legitimacija, pravično i nepristrasno suđenje, neosnovano bogaćenje*

Vrhovni sud Kosova je doneo odluku da obaveže podnosioca zahteva da vrati novčana sredstava opštini Vučitrn. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, bez pozivanja na neku ustavnu odredbu posebno, zbog povrede prava na pravično suđenje i prava na imovinu.

Ustavni sud je primetio da postupci sprovedeni pred redovnim sudovima nisu bili nepravični i da su u nekim slučajevima doneli odluke povoljne za podnosioca zahteva. Sud je, takođe primetio da podnosilac zahteva nije dovoljno precizirao svoj zahtev i pored toga, nije uspeo da potkrepi svoje tvrdnje sa konkretnim dokazima. Sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI61/14
Podnosilac
Faik Tërnava
Ocena ustavnosti
presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 195/2013 od 10. januara 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Faik Ternava iz Vučitrna (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Nexhat Beqiri, advokat iz Vučitrna.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu (Rev. br. 195/2013 od 10. januara 2014. godine) Vrhovnog suda koja mu je uručena 13. februara 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev podnosioca za ocenu ustavnosti osporene presude, kojom je Vrhovni sud delimično odbio njegov zahtev za reviziju u vezi sa *"neosnovanim bogaćenjem"*.

4. Podnosilac u svom zahtevu ne pominje nijedno pravo ili slobodu garantovano Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), koje je moglo biti povređeno.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 31. marta 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 3. aprila 2014. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI61/14 imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI61/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 16. maja 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese punomoćje za g. Nexhata Beqirija, koga je on predstavio kao svog zastupnika. Istog dana, Sud je poslao Vrhovnom sudu kopiju zahteva.

9. Dana 22. maja 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu traženi dokument.

10. Dana 2. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu, u punom sastavu, preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Od 1999. do 2000. godine, podnosilac zahteva tvrdi da je radio u Opštini Vučitrn, odnosno u Komisiji za istragu ratnih zločina i nestalih lica (u daljem tekstu: Komisija).

12. Ova Komisija, prema podnosiocu zahteva, je formirana od strane privremene Vlade Kosova, odlukom [bez broja] od 5. jula 1999. godine. Na osnovu ove odluke, predsednik Opštinskog saveta Vučitrna je ovlastio podnosioca zahteva da radi u pomenutoj Komisiji.

13. Obzirom da se Opština Vučitrn nije odazvala zahtevima podnosioca za novčanu naknadu, on je zajedno sa nekoliko drugih lica podneo tužbu Opštinskom sudu u Vučitrnu sa zahtevom da im se izvrši isplata za posao koji su obavljali kao članovi ove Komisije.

14. Dana 5. jula 2002. godine, Opštinski sud u Vučitrnu (presuda K. br. 13/2001) je usvojio tužbeni zahtev podnosioca i drugih tužilaca i naložio je Opštini Vučitrn da podnosiocu i svakom tužiocu isplati traženi iznos novca koji uključuje i kamatu, za posao koji su obavili kao članovi Komisije.

15. Opština Vučitrn na presudu Opštinskog suda u Vučitrnu je izjavila žalbu Okružnom sudu u Mitrovici.

16. Dana 11. decembra 2002. godine, Okružni sud u Mitrovici (presuda Ac. br. 93/2002) je odbio, kao neosnovanu, žalbu izjavljenu od strane Opštine Vučitrn i potvrdio presudu prvostepenog suda.

17. Opština Vučitrn, na presudu Okružnog suda u Mitrovici, je podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu zbog proceduralnih povreda, pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

18. U međuvremenu, dok se zahtev za reviziju Opštine Vučitrn i dalje razmatrao od strane Vrhovnog suda, podnosilac je podneo zahtev za izvršenje presude (C. br. 13/2001 od 5. jula 2002. godine) Opštinskog suda u Vučitrnu Okružnom sudu u Mitrovici. Poslednje navedeni sud je potvrdio, kao pravičnu, presudu Opštinskog suda u Vučitrnu.

19. Dana 5. marta 2003. godine, Opštinski sud u Vučitrnu (rešenje E. br. 59/2003) je dozvolio predlog za izvršenje, kojim je usvojen tužbeni zahtev podnosioca i drugih tužioca za isplatu određenog iznosa novca od strane Opštine Vučitrn.

20. Dana 11. septembra 2003. godine, dakle, nekoliko meseci kasnije, Vrhovni sud (presuda Rev. br. 48/2003) je usvojio, kao osnovanu, reviziju podnetu od strane Opštine Vučitrn, i odlučio da preinači presudu (K. br. 13/2001 od 5. jula 2002. godine) Opštinskog suda u Vučitrnu i presudu (Ac. br. 93/2002 od 11. decembra 2002. godine) Okružnog suda u Mitrovici. Vrhovni sud je obrazložio svoju odluku na sledeći način:

> *"Vrhovni sud Kosova ne može da usvoji takvo stanovište nižestepenih sudova, jer, prema oceni ovog Suda, osporene presude su donete uz pogrešnu primenu materijalnog prava. Na osnovu Rezolucije Ujedinjenih nacija 1244 i Uredbe UNMIK-a 1999/01 i 1999/24, nakon rata je stvorena nova realnost na Kosovu. [...] Prema Uredbi UNMIK-a br. 1999/45 [...] su definisani samoupravni organi opština i opštinska civilna služba. Pošto tužioci nemaju ugovor za stvaranje obaveza, prema oceni ovog Suda, u ovom slučaju je pogrešno primenjeno materijalno pravo,*

stoga su presude dva različita suda preinačene, tako da je tužiocima odbijen tužbeni zahtev kao neosnovan. [...] Prema oceni Suda revizije, nedostatak stvarnog pasivnog legitimiteta tužene opštine, proizilazi iz stanja koje postoji u spisima predmeta i sud će, prema službenoj dužnosti, čim utvrdi nedostatak aktivnog ili pasivnog legitimiteta parničara, odbiti presudom kao neosnovan tužbeni zahtev tužilaca".

21. Nakon toga, Opština Vučitrn je podnela tužbu Opštinskom sudu u Vučitrnu sa zahtevom za povraćaj finansijskih sredstava isplaćenih podnosiocu zahteva sa njegovog računa prema rešenju (E. br. 59/2003, od 5. marta 2003. godine) Opštinskog suda u Vučitrnu.

22. Dana 11. jula 2005. godine, Opštinski sud u Vučitrnu (presuda C. br. 18/2004) je usvojio tužbeni zahtev Opštine Vučitrn, koja je sada tužilac, obavezujući podnosioca zahteva da u ime neosnovanog bogaćenja plati opštini Vučitrn novčani iznos sa određenom kamatnom stopom, počevši od 10 februara 2004. godine, pa sve do konačne isplate.

23. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu na presudu Opštinskog suda Apelacionom sudu, tvrdeći da je ista doneta uz *"bitnu povredu odredaba Zakona o parničnom postupku, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava"*.

24. Dana 7. marta 2013. godine, Apelacioni sud u Prištini (presuda AC. br. 678/2012) je odbio žalbu izjavljenu od strane podnosioca zahteva, tvrdeći: *"Prvostepeni sud nije izvršio bitnu povredu odredaba parničnog postupka, a ni pogrešnu primenu materijalnog prava [...]"*.

25. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju na presudu Apelacionog suda Vrhovnom sudu, u kojoj je tražio poništenje odluka nižih sudova i vraćanje predmeta na ponovno odlučivanje.

26. Dana 10. januara 2014. godine, Vrhovni sud (presuda Rev. br. 195/2013) je odbio reviziju podnosioca zahteva kao neosnovanu, u delu koji se odnosi na njegovu obavezu da isplati iznos na ime neosnovanog bogaćenja, čime je potvrđena njegova obaveza vezana za isplatu.

27. Vrhovni sud je gore navedenom presudom usvojio, kao osnovanu, reviziju podnosioca zahteva samo u delu koji se odnosi na visinu kamate određene od strane Opštinskog suda u Vučitrnu (presuda C. br. 18/2004 od 11. jula 2005. godine) i preinačio ovu presudu samo u

pogledu visine kamate koju podnosilac zahteva treba da plati. U svom obrazloženju, Vrhovni sud naglašava sledeće:

> *"Vrhovni sud Kosova je ocenio kao neosnovane navode tuženog [podnosilac zahteva] u reviziji, da je novac uzeo od opštine Vučitrn, na osnovu presuda nižestepenih sudova, i da je za taj novac obavljao posao u Opštinskoj komisiji, da je novac primio s poverenjem, i da nije u obavezi da ga vrati. Ovi navodi revizije su neosnovani, jer su presude nižestepenih sudova, na osnovu kojih je tuženom izvršeno plaćanje u izvršnom postupku, preinačene, tako što je odbijen tužbeni zahtev [...]. Stoga, nižestepeni sudovi su sada pravilno zaključili da se tuženi neosnovano obogatio, kao što je propisano članom 210, stav 1 i 2 Zakona o obligacionim odnosima, dok se prema stavu 4 ovog člana, obaveza vraćanja novca stvara i kada se nešto prihvati, imajući u vidu pravni osnov koji je kasnije postao nevažeći.*
>
> *Međutim, Vrhovni sud Kosova nalazi da je odlukom o prihvaćenoj kamati, nepravilno primenjena odredba člana 277 Zakona o obligacionim odnosima, jer ova kamata nije određena u skladu sa ovom zakonskom odredbom [...] Stoga, polazeći od činjenice da je u vezi sa prihvaćenom kamatom, presuda prvostepenog suda doneta pogrešnom primenom materijalnog prava [...] ista presuda je u ovom delu preinačena, na osnovu člana 224, stav 1 Zakona o parničnom postupku".*

Navodi podnosioca

28. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva ne pominje nijedno pravo garantovano Ustavom koje je moglo biti povređeno.

29. Podnosilac zahteva, uopšteno, tvrdi: *"[...] Sudovi su u ovom slučaju bili pristrasni, i da su postupci koji su se vodili nakon presude Rev. br. 48/2003, bili nepravični, obzirom da su prekršili moje pravo da za svoj rad dobijem novčanu naknadu, i [*sudovi*] su pogrešno primenili UNMIK Uredbu o nadležnostima privremene Vlade Kosova, dakle i Opštinskog saveta u Vučitrnu".*

30. U svom zahtevu, podnosilac naglašava: "*Smatram da sam radio na osnovu odluke Opštinskog saveta i njegovog ovlašćenja, gde su iste Komisije funkcionisale na čitavoj teritoriji Kosova i plaćene su na osnovu odluke Privremene Vlade koja je formirana prema Uredbama UNMIK-a".*

31. U nastavku, podnosilac zahteva naglašava: "*[...]Zakonske odredbe su dozvoljavale posao koji sam obavljao ja, zajedno sa drugim*

članovima Komisije, tako da ne postoji pravni osnov da se te preduzete radnje ne prihvate kao rad […]".

Prihvatljivost zahteva

32. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost, određene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

33. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

34. S tim u vezi, Sud primećuje da je podnosilac zahteva naveo konkretan akt javnog organa koji osporava, odnosno presudu (Rev. br. 195/2013, od 10. januara 2014. godine) Vrhovnog suda, kao što je propisano članom 48. Zakona. Međutim, Sud primećuje da podnosilac zahteva ne pominje nijedno pravo ili slobodu garantovanu Ustavom, za koju može da se tvrdi da je povređena od strane Vrhovnog suda.

35. Sud primećuje i da podnosilac u svom zahtevu,nije izneo ništa u vezi sa tim šta traži od Ustavnog suda ili koje je to rešenje koje traži svojim zahtevom.

36. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 36 (1) (d) i 36 (2) (d) Poslovnika, koje propisuje:

> *„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *…*
>
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[…], ili*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;*
>
> *[…]"*

37. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva osporava ustavnost presude (Rev. br. 195/2013, od 10. januara 2014. godine) Vrhovnog suda, kojom je delimično odbijen njegov zahtev za reviziju i shodno tome, potvrđena je presuda (Ac. br. 678/2012, od 7. marta 2013. godine) Apelacionog suda i presuda (C. br. 18/2004, od 11. jula 2005. godine) Opštinskog suda u Vučitrnu koje se tiču neosnovanog bogaćenjapodnosioca zahteva.

38. S tim u vezi, Sud primećuje da podnosilac zahteva pored opštih tvrdnji *"da su sudovi bili pristrasni",* nije izneo nikakvo proceduralno ili materijalno obrazloženje u svom zahtevu. On se nije pozvao ni na jedno pravo garantovao Ustavom i time nije dovoljno potkrepio svoje tvrdnje da su sudovi bili pristrasni.

39. Sud podseća da su redovni sudovi prvo usvojili tužbeni zahtev podnosioca i obavezali Opštinu Vučitrn da isplati podnosiocu zahteva traženi iznos za posao koji je obavio kao član Komisije. Redovni sudovi su usvojili i zahtev podnosioca za izvršenje i sledstveno tome, on je dobio određeni iznos. na svom tekućem računu.

40. Međutim, Sud takođe podseća da je kasnije, nakon zahteva za reviziju podnetu od strane Opštine Vučitrn, Vrhovni sud preinačio odluke nižestepenih sudova i poništio odluku za dozvoljavanje izvršenja. Nakon ove odluke, Opština Vučitrn je tužila podnosioca zahteva za neosnovano bogaćenje, tražeći povraćaj sredstava koje je dobio.

41. Sud u nastavku primećuje da je Opštinski sud usvojio tužbeni zahtev Opštine Vučitrn za *"neosnovano bogaćenje"* podnosioca zahteva i na taj način obavezao podnosioca da vrati ceo iznos novca koji je dobio na svom tekućem računu, zajedno sa kamatom određenom od strane suda. Ovu odluku Opštinskog suda je zatim potvrdio Apelacioni sud.

42. Pored toga, Sud primećuje i da je Vrhovni sud potvrdio odluku Opštinskog i Apelacionog suda u pogledu *"neosnovanog bogaćenja"* podnosioca zahteva i preinačio ih samo u odnosu na način obračuna zakonske kamate. U svojoj odluci, Vrhovni sud naglašava:

> *"[...] Nižestepeni sudovi su sada pravilno zaključili da se tuženi neosnovano obogatio, kao što je propisano članom 210, stav 1 i 2 Zakona o obligacionim odnosima, dok se prema stavu 4 ovog člana, obaveza vraćanja novca stvara i kada se nešto prihvati, imajući u vidu pravni osnov koji je kasnije postao nevažeći. [...]"*

43. U tom smislu, Sud primećuje da su Osnovni, Apelacioni i Vrhovni sud obrazložili svoje odluke na osnovu zakonskih odredaba i odgovorili na zahteve podnosioca koji su se odnosili na tvrdnje o "*bitnoj povredi*

odredaba Zakona o parničnom postupku", „pogrešnom i nepotpunom utvrđivanju činjeničnog stanja", kao i *„o pogrešnoj primeni materijalnog prava".*

44. U tom smislu, Sud ponavlja da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane javnih organa, osim ako su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

45. Ustavni sud, takođe ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa. Uloga redovnih sudova je, kada je to moguće, da tumače i primenjuju relativna pravila proceduralnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda ESLJP od 21. januara 1999. godine, stav 28; vidi takođe: Ustavni sud u slučaju Kl70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

46. Ustavni sud može samo da razmatra da li su postupci, gledano u celini, bili sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi: *inter alia*, *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, Evropska komisija za ljudska prava, 10. jul 1991. godine).

47. Sud smatra da su postupci pred Opštinskim i Apelacionim sudom, kao i delimično odbijanje zahteva podnosioca za reviziju od strane Vrhovnog suda, bili pravični i obrazloženi (vidi: *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, EKLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

48. Kao posledica toga, Sud smatra da opšte tvrdnje podnosioca zahteva da su redovni sudovi bili pristrasni, a da se nije pozvao ni na jedno pravo ili slobodu garantovanu Ustavom, nisu argumentovane i dokazane, i stoga su očigledno neosnovane.

49. Iz gore navedenih razloga Sud smatra da, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (d), je zahtev neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (d) Poslovnika, dana 10. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI69/14, Bajram Zogiani - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 276/2013 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 18. novembra 2013. godine

KI69/14, rešenje o neprihvatljivosti od 3. jula 2015. godine, objavljeno 19. avgusta 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, upravni postupak, jednakost pred zakonom, pravo na rad, pravo na pravično suđenje, pasivna legitimacija, pravna sukcesija, očigledno neosnovan zahtev*

Vrhovni sud Kosova je odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za reviziju u vezi sa kaznom koju je pretrpeo zbog prekida radnog odnosa. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede prava na rad, pravično i nepristrasno suđenje i jednakost pred zakonom.

Ustavni sud je primetio da podnosilac zahteva samo pominje ustavne principe uopšteno, ali ih nije potkrepio konkretnim dokazima. Ustavni sud je naglasio da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane javnih organa, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom. Ustavni sud je proglasio zahtev, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI69/14
Podnosilac
Bajram Zogiani
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 276/2013 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 18. novembra 2013. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Bajram Zogiani sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude (Rev. br. 276/2013 od 18. novembra 2013. godine) Vrhovnog suda kojom je, kao neosnovan, odbijen njegov zahtev za reviziju.

3. Osporena odluka je uručena podnosiocu zahteva 28. januara 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), odnosno *„član 21 [Opšta Načela], član 24 [Jednakost pred Zakonom], član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], član 32 [Pravo na Pravno Sredstvo] i član 49 [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije], kao i njegova prava garantovana Evropskom konvencijom o ljudskim*

pravima (u daljem tekstu: EKLJP), odnosno član 6 [Pravo na pravično suđenje] i član 13 [Pravo na delotvorni pravni lek].“

5. Podnosilac zahteva se poziva i na Univerzalnu deklaraciju za ljudska prava, kao i na Evropsku socijalnu povelju, a pritom ne citira nijedan konkretan član ova dva dokumenata. On se samo uopšteno poziva na *“prava radnika na naknadu“*.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 14. aprila 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

8. Dana 6. maja 2014. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI69/14 imenovao sudiju Kadri Kryeziua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI69/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

9. Dana 26. maja 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da dostavi kopiju povratnice koja pokazuje datum kada je primio presudu [Rev. br. 276/2013 od 18. novembra 2013. godine] Vrhovnog suda. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

10. Dana 29. maja 2014. godine podnosilac zahteva je podneo dokument, tražen od strane Suda.

11. Dana 12. septembra 2014. godine, podnosilac zahteva je na sopstvenu inicijativu podneo dodatne informacije Sudu.

12. Dana 26. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI69/14 imenovala sudiju IvanaČukalovića kao sudiju izvestioca umesto sudije Kadri Kryeziua čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2016. godine. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI69/14 imenovala sebe kao člana Veća za razmatranje umesto sudije IvanaČukalovića.

13. Dana 3. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

14. Pre 1999. godine, podnosilac zahteva je bio zaposlen u javnom preduzeću Elektroprivreda Kosovo. On je bio zaposlen ugovorom o radu na neodređeno vreme u svojstvu sekretara odeljenja "Kosovo mont".

15. Dana 6. septembra 1990. godine, Elektroprivreda Kosovo (rešenje br. 1448) je suspendovala podnosioca zahteva sa posla zbog povreda radnih obaveza, sve dok se ne završi postupak o utvrđivanju navodnih povreda.

16. Dana 14. septembra 1990. godine protiv gore navedenog rešenja podnosilac zahteva je podneo prigovor Elektroprivredi Kosovo.

17. Dana 1. oktobra 1990. godine Elektroprivreda Kosova (rešenje br. 1776) je odbila, kao neosnovan, prigovor podnosioca zahteva i potvrdila rešenje doneto o njegovom suspendovanju sa posla. Istog dana, Elektroprivreda Kosovo je donela još jednu odluku (rešenje br. 1769) kojom je podnosilac zahteva udaljen sa posla.

18. Godine 1991, podnosilac zahteva je tužio Elektroprivredu Kosovo pred Osnovnim sudom udruženog rada [nadležni sud za radne sporove] i tom prilikom tražio poništenje odluke o njegovom udaljavanju sa posla. Prema spisima predmeta, podnosilac zahteva nije uspeo da dobije konačnu odluku u vezi sa ovom tužbom.

19. Dana 1. jula 1999. godine, Elektroprivreda Kosovo se ponovo konstituisala u Energetsku korporaciju Kosova (u daljem tekstu: EKK). Podnosilac zahteva je preuzeo poziciju u EKK ekvivalentnu njegovoj prethodnoj poziciji u Elektroprivredi Kosovo.

20. Nakon toga, podnosilac je podneo zahtev Opštinskom sudu u Prištini za obnovu spisa predmeta, o kojima nije odlučeno od strane prethodno nadležnog suda.

21. Dana 10. aprila 2006. godine, Opštinski sud u Prištini (rešenje C1. br. 440/93) je usvojio zahtev podnosioca za obnovu spisa predmeta.

22. Nakon odluke o obnovi spisa predmeta, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv EKK. On je tražio poništenje rešenja (br. 1769 od 1. oktobra 1990. godine) Elektroprivrede Kosova,

kojim je udaljen sa posla i plaćanje mesečnih ličnih dohodaka od 1. oktobra 1990. godine, od kada je udaljen sa posla, do 1. jula 1999. godine, kada se ponovo vratio na posao.

23. Dana 14. maja 2010. godine, Opštinski sud u Prištini (presuda C1. br. 124/2006) je usvojio tužbeni zahtev podnosioca kao osnovan i poništio kao nezakonito, rešenje (br. 1769 od 1. oktobra 1990. godine) Elektroprivrede Kosova o udaljavanju podnosioca sa posla. Tom prilikom, Opštinski sud u Prištini je obavezao EKK da podnosiocu zahteva isplati neisplaćene mesečne lične dohotke, u skladu sa njegovim tužbenim zahtevom, uključujući troškove postupka.

24. EKK je izjavila žalbu Apelacionom sudu na presudu Opštinskog suda u Prištini *"zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava"*. U toj žalbi, EKK je tražio od Apelacionog suda da preinači presudu Opštinskog suda i odbije tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

25. Dana 14. juna 2013. godine, Apelacioni sud (presuda Ac. br. 5140/2012) je usvojio žalbu izjavljenu od strane EKK i preinačio presudu Opštinskog suda sa sledećim obrazloženjem:

> *"[...] Stanovište prvostepenog suda o usvajanju tužbenog zahteva tužioca kao pravilno i zakonito ne usvaja Apelacioni sud [...].*
> *[...] Apelacioni sud je našao da tužena* [EKK] *sada ne učestvuje u obavezujućem pravnom odnosu u ovoj pravnoj stvari, nije subjekat u imovinsko pravnom odnosu, iz kojeg tužiocu proizilazi njegovo pravo, i po tom osnovu ne postoji pravna sukcesija između bivšeg „Kosovo mont" Elektroprivrede Kosova[...] sa sada tuženom Energetskom korporacijom Kosova u Prištini. Dakle, tuženoj nedostaje pasivna legitimacija u ovoj pravnoj stvari, iz tih razloga je tužbeni zahtev protiv tužene neosnovan. [...] Tužena zaista nema svojstvo poslodavca, odnosno organ tužene nije preduzeo nezakonite radnje kojima je tužilac oštećen, zbog neostvarivanja ličnih dohodaka za navedeni period, već mu je ova šteta naneta nezakonitim radnjama bivšeg „Kosovo mont" Elektroprivrede Kosova, koji je bio u svojstvu poslodavca, i koji je tužiocu nadoknadio lične dohotke pre spornog perioda.. [...]".*

26. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju protiv presude Apelacionog suda Vrhovnom sudu *"zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava"*.

27. Dana 18. novembra 2013. godine, Vrhovni sud (presuda Rev. br. 276/2013) je odbio zahtev za reviziju podnetu od strane podnosioca zahteva kao neosnovanu, sa obrazloženjem:

> *"[...] Drugostepeni sud je pravilno primenio odredbu člana 201, stav 1, tačka d) ZPP-a* [Zakon o parničnom postupku]*, kada je preinačio presudu prvostepenog suda, i odbio tužbeni zahtev tužioca kao neosnovanim, pošto je nakon rata na Kosovu nastala nova realnost, sada tužena ne može biti strana u postupku, pošto je tužilac udaljen sa posla odlukom Elektroprivrede Srbije, koja je objavljena u „Službenom listu Republike Srbije", br. 36 od 19.07.1990. godine, u vremenu kada je došlo do promene strukture rukovodstva, i uspostavljen prisilni organ.*
>
> *[...]*
>
> *Navodi iz revizije o tome da zbog same činjenice što je tužiocu nakon rata produžen radni odnos kod tužene na istom radnom mestu, stoji obaveza tužene da izvrši naknadu štete koju je tužilac pretrpeo zbog prekida radnog odnosa na nezakonit način su neprihvatljivi, iz činjenice što tužena ne snosi odgovornost, odnosno nema obavezu da nadoknadi neostvarene lične dohotke, šteta koja je prouzrokovana nezakonitim odlukama bivšeg „Kosovo mont" Elektroprivrede Kosova [...]".*

Navodi podnosioca

28. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud, prilikom odbijanja zahteva za reviziju, *"povredio prava i interese iz radnog odnosa, zaštićene Ustavom i zakonima".*

29. Kao posledica toga, podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud povredio njegova prava garantovana Ustavom i EKLJP u vezi sa *"opštim principima, jednakosti pred zakonom, prava na pravično i nepristrasno suđenje, prava na pravna sredstva i prava na rad i obavljanje profesije".*

30. U vezi sa ovim tvrdnjama, podnosilac zahteva naglašava: *"Moj zahtev takođe zasnivam i na presudi Opštinskog suda u Prištini C1. br. 124/2006 od 14.05.2010. godine [...] pošto je utvrđeno da je EKK naslednik i sukcesor svih sredstava, ali i prava i obaveza Elektroprivrede Kosova."* S tim u vezi, od Suda traži sledeće: *"Zasnivajući se na ovu pravičnu presudu Opštinskog suda zahtevam isplatu mesečnih zarada [...]".*

31. Podnosilac zahteva tvrdi da je njegov slučaj sličan slučaju KI08/09 (vidi: KI08/09, *Nezavisni sindikat radnika IMK Fabrika čelika u Uroševcu*, presuda od 17. decembra 2010. godine). Što se tiče ovog slučaja, podnosilac zahteva se poziva na stavove 19, 20, 21, 48, 51, 60 i 66 ove presude.

32. Podnosilac zahteva je podneoSudu i nekoliko odluka redovnih sudova na Kosovu koje su, prema njemu, slične ili identične sa njegovim slučajem i o istim tužbama su redovni sudovi odlučili "*u korist tužilaca*". Na osnovu ovih odluka, on traži od Suda "*da se primeni sudska praksa na način da se o "istim slučajevima odluči isto", i da se u ovom slučaju ne vrši diskriminacija protiv mene".*

33. Konačno, podnosilac se obraća Sudu sa sledećim zahtevom:

> *"[...]*
>
> *a) Proglasi moj zahtev prihvatljivim, i*
>
> *b) Da postupi na osnovu presude Opštinskog suda u Prištini, C1 br. 124/2006 od 14.05.2010. godine, kojom je usvojen moj tužbeni zahtev i na osnovu toga zahtevam isplatu mesečnih zarada počev od dana prekida radnog odnosa 01.10.1990. godine, pa sve do dana vraćanja na posao 01.07.1999. godine [...]".*

Ocena prihvatljivosti zahteva

34. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti propisani Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

35. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

36. Pored toga, Sud se poziva i na pravilo 36 (2) (b) i (d) Poslovnika, popisuje:

> *„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili[...]*

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.“

37. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva osporava presudu (Rev. br. 276/2013 od 18. novembra 2013. godine) Vrhovnog suda, tvrdeći povredu njegovih prava, koja se odnose na opšte principe, jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravno sredstvo i pravo na rad i obavljanje profesije, garantovana Ustavom i EKLJP.

38. Sud u ovom slučaju primećuje da je, u suštini, glavni zahtev podnosioca da se ostavi na snazi presuda (C1. br. 124/2006 od 14. maja 2010. godine) Opštinskog suda u Prištini, koja je doneta u njegovu korist, i koja je prema njemu *“pravična presuda”*.

39. U tom smislu, Sud primećuje da je Apelacioni sud obrazložio svoju odluku kada je preinačio presudu Opštinskog suda i odbio u celosti tužbeni zahtev podnosioca kao neosnovan, pozivajući se na odredbe zakona. Pored toga, Sud, takođe, primećuje da je u postupku ocene zahteva podnosioca za reviziju Vrhovni sud obrazložio svoju odluku u vezi sa posebnim tvrdnjama podnosioca pokrenutim protiv presude Apelacionog suda.

40. S tim u vezi, Sud prvo podseća i na obrazloženje Vrhovnog suda u odgovoru na tvrdnje podnosioca o bitnim povredama odredaba parničnog postupka i pogrešnoj primeni materijalnog stanja, navodno počinjenih od strane Apelacionog suda. U svojoj presudi, Vrhovni sud je istakao:

“[...] U konkretnom slučaju [tvrdnja da] *postoji nasleđivanje prava iz radnog odnosa tužioca kod tužene [EKK], i da tužena ima pasivnu letimaciju strane u sporu, pošto je pravni naslednik bivšeg preduzeća gde je tužilac bio zaposlen su neodrživi, iz činjenice što da strana ima stvarnu legitimaciju samo ako je učesnik materijalno pravnog odnosa koji je bio povod za spor. Tužena u ovom slučaju nema pasivnu legitimaciju pošto ona nije tužiocu prekinula radni odnos, i nije strana u materijalno pravnom odnosu, tako da tužilac nema prava da traži sudsku zaštitu ugroženog subjektivnog prava. [...]”*.

41. U tom smislu, Sud ponavlja da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od stranejavnih organa, osim i u meri u kojoj su mogle povreditiprava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

42. Ustavni sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa. Uloga redovnih sudova je da tumači i primenjuje odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda ESLJP od 21. januara 1999. godine, stav 28; vidi, takođe: Ustavni sud u slučaju Kl70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

43. Ustavni sud može samo da razmotri da li su postupci gledano u celini sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi: *inter alia*, *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, Evropska komisija za ljudska prava, 10. jul 1991. godine).

44. Sud smatra da su postupci pred Apelacionim i Vrhovnim sudom bili pravični i obrazloženi (vidi: *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

45. Pored toga, Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da je njegov slučaj sličan slučaju br. KI08/09 (vidi: slučaj KI08/09, *Nezavisan sindikat radnika IMK Fabrike čelika u Uroševcu*, presuda od 17. decembra 2010. godine). Međutim, on ne pruža nikakav argument ili dodatna razjašnjenja u vezi sa ovom tvrdnjom.

46. Na osnovu dostavljene dokumentacije i sprovedenih postupaka, Sud smatra da se zahtev podnosioca razlikuje od gore navedene presude, s obzirom da se poslednje navedena odnosila na neizvršenje odluke koja je postala pravosnažna i kao takva *res judicata*; dok slučaj podnosioca zahteva nema veze sa neizvršenjem pravosnažne odluke, već sa ocenom ustavnosti osporene presude Vrhovnog suda kojom je podnosilac nezadovoljan.

47. Shodno tome, Sud utvrđuje da su tvrdnje podnosioca zahteva da je njegov slučaj sličan sa slučajem br. KI08/09 neosnovane.

48. Konačno, Sud primećuje da je podnosilac zahteva, takođe, dostavio nekoliko odluka redovnih sudova Kosova, koje on kvalifikuje kao „primere“ na osnovu kojih bi ovaj Sud, navodno, trebalo da deluje kako bi „primenio sudsku praksu […]."

49. U vezi sa ovim podneskom, Sud naglašava da “[…] sem u slučaju očigledne proizvoljnosti, uloga Suda nije da se bavi tumačenjem domaćeg prava od strane domaćih sudova (vidi npr. Adamsons protiv Latvie, br. 3669/03, stav 118, od 10. maja 2007. god.). Na isti način, nije zadatak Suda da upoređuje različite odluke domaćih sudova, čak i kada su donete u naizgled sličnim postupcima; s obzirom da se

nezavisnost ovih sudova mora poštovati (videti Engel i drugi protiv Holandije, 8. juna 1976. god. stav. 103, Serija A br.22; Gregório de Andrade protiv Portugalije, br. 41537/02, stav. 36, 14. novembar 2006. god.; i Ādamsons, gore naveden, stav. 118)".

50. Štaviše, Sud primećuje da se priložene odluke odnose na različite postupke pred redovnim sudovima koje i ne predstavljaju, obavezno, konačne odluke i da kao takve nisu relevantne za ocenu ustavnosti osporene odluke.

51. Prema tome, Sud nalazi da tvrdnje podnosioca zahteva da je njegov slučaj sličan priloženim odlukama redovnih su neosnovane.

52. Kao rezime, Sud smatra da tvrdnje podnosioca zahteva o povredi njegovih prava i sloboda garantovanih Ustavom i EKLJP nisu argumentovane i dokazane i samim tim, očigledno su neosnovane.

53. Iz gore navedenih razloga, Sud utvrđuje da činjenice iznete od strane podnosioca zahteva ni na jedan način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnih prava i podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoje tvrdnje.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (b) i (d) Poslovnika, dana 10. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI180/14, podnosilac zahteva: Fehmi Pajaziti - Ocena ustavnosti rešenja CPP. br. 5/2014 Vrhovnog suda Kosova od 9. septembra 2014. godine

KI180/14, rešenje o neprihvatljivosti od 8. jula 2015. godine, objavljeno 19. avgusta 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *upravni postupak, pravo na imovinu, invalidska penzija, očigledno neosnovan zahtev*

Vrhovni sud Kosova je usvojio zahtev za reviziju poslodavca (EKK) podnosioca, za nenadoknu nekoliko isplata podnosiocu u vezi sa prevremenom invalidskom penzijom. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud povredio njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na zaštitu imovine kao što je garantovano Ustavom, bez pozivanja na neku ustavnu odredbu posebno.

Ustavni sud je primetio da podnosilac zahteva nije dostavio nikakvo proceduralno ili suštinsko obrazloženje i tvrdi samo ustavne povrede, ne objašnjavajući dalje kako je došlo do tih povreda. Osim toga, Ustavni sud je utvrdio da su postupci sprovedeni u redovnim sudovima pružili podnosiocu pravično i nepristrasno suđenje. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI180/14
Podnosilac
Fehmi Pajaziti
Ocena ustavnosti rešenja CPP. br. 5/2014 Vrhovnog suda Kosova od 9. septembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Fehmi Pajaziti, iz sela Ajvalija, opština Priština (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje (CPP. br. 5/2014 od 9. septembra 2014. godine) Vrhovnog suda Kosova, kojim je odbijen njegov zahtev za ponavljanje postupka u vezi sa tužbom koju je pokrenuo radi nadoknade određenog iznosa finansijskih sredstava.

3. Osporeno rešenje je uručeno podnosiocu zahteva 31. oktobra 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim se navodi da su povređena prava podnosioca zahteva propisana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), odnosno: *"Član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i član 46 [Zaštita Imovine] Ustava u vezi sa članom 1 Protokola 1 Evropske konvencije za ljudska prava (u daljem tekstu: EKLJP)"*.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 15. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 13. januara 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI180/14, imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI180/14, imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 20. januara 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 8. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Iz spisa predmeta se može primetiti da je podnosilac zahteva bio zaposlen u Energetskoj korporaciji Kosova (u daljem tekstu: EKK). Međutim, nije navedeno na kojoj je poziciji radio.

11. Neodređenog datuma, podnosilac je podneo zahtev za prevremeni odlazak u invalidsku penziju EKK-u.

12. Dana 1. novembra 2008. godine, EKK (odluka br. 171/133) je usvojila zahtev podnosioca za prevremenu invalidsku penziju i prihvatila da na ime ove penzije isplati podnosiocu zahteva određeni iznos finansijskih sredstava mesečno, počev od 1. novembra 2003. godine do 1. decembra 2008. godine.

13. Nakon 1. decembra 2008. godine, EKK je prekinula sa isplaćivanjem određenog iznosa finansijskih sredstava.

14. Kao posledica ovog postupka EKK-a, podnosilac zahteva je podneo tužbu protiv poslednje navedenog Opštinskom sudu u Prištini. On je tražio nadoknadu mesečnih ličnih dohodaka za nastavljanje invalidske

penzije od 1. decembra 2008. godine do 30. oktobra 2009. godine, odnosno do dana kada navrši godine za kategoriju starosne penzije.

15. Dana 2. novembra 2009. godine, Opštinski sud u Prištini (presuda C1. br. 423/2008) je usvojio tužbeni zahtev podnosioca kao osnovan i obavezao EKK da isplati podnosiocu traženi iznos finansijskih sredstava sa odgovarajućom zakonskom kamatom. Prema Opštinskom sudu, EKK je nezakonito prekinula mesečnu isplatu.

16. EKK je uložila žalbu na presudu Opštinskog suda Okružnom sudu u Prištini.

17. Dana 22. aprila 2011. godine, Okružni sud u Prištini (presuda Ac. br. 618/2010) je odbio žalbu EKK-a kao neosnovanu i potvrdio presudu Opštinskog suda.

18. Protiv ove presude, EKK je podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu *"zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava",* sa predlogom da se preinače dve odluke nižestepenih sudova i da se tužbeni zahtev podnosioca odbije kao neosnovan.

19. Dana 26. septembra 2012. godine, Vrhovni sud (presuda Rev. br. 262/12) je usvojio, kao osnovan, zahtev za reviziju EKK-a, preinačio presudu Okružnog i Opštinskog suda i odbio tužbeni zahtev podnosioca kao neosnovan. U svom obrazloženju, Vrhovni sud je naglasio:

> "*[...] takvo pravno stanovište nižestepenih sudova ne može prihvatiti kao pravilno i zakonito jer je, po oceni ovog Suda, na tako utvrđeno činjenično stanje pogrešno primenjeno materijalno pravo.*
>
> *Iz odluke br. 171/133, od 23.10.2003. godine, proizilazi da je sam tužilac* [podnosilac zahteva] *podneo zahtev za sticanje penzije – invalid I kategorije, i prema toj odluci isplata penzije je počela od 01.11.2003. godine i okončava se 01.12.2008. godine.*
>
> *Vrhovni sud ocenjuje da nakon isplate ove naknade u trajanju od 60 meseci, tužena* [EEK] *nadalje nema nikakvu obavezu jer je ispunila zakonsku obavezu koja proističe iz navedene odluke. [...]".*

20. Dana 20. februara 2013. godine, podnosilac je podneo zahtev za ponavljanje postupka Vrhovnom sudu.

21. Dana 9. septembra 2014. godine, Vrhovni sud (rešenje CPP. br. 5/2014) je odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za ponavljanje postupka, sa obrazloženjem:

> *"[...] Tužilac je zahtev (predlog) za ponavljanje postupka podneo zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava i povrede prava prekida invalidske penzije, koji kao zakonski osnov nisu predviđeni nijednom zakonskom odredbom o vanrednom leku ponavljanja postupka.*
>
> *Član 232. ZPP-a* [Zakon o parničnom postupku] *predviđa da se postupak okončan pravosnažnom presudom i rešenjem može obnoviti na predlog stranke u slučajevima predviđenim u tačkama a, b, c, d, e, f i g navedenog člana. Prema predlogu tužioca za ponavljanje postupka nije ispunjen nijedan od zakonskih uslova za ponavljanje postupka predviđenih navedenim članom".*

Navodi podnosioca

22. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud povredio pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na zaštitu imovine, kao što je garantovano Ustavom, odnosno EKLJP.

23. Podnosilac zahteva ne pruža nikakvo dodatno objašnjenje u vezi sa ovim tvrdnjama. On samo opisuje činjenice u svom zahtevu, a zatim se obraća Sudu sa sledećim zahtevom:

> *"[...] Da se zahtev usvoji i poništi rešenje Vrhovnog suda CPP br. 5/2014 i presuda Rev. br. 262/12".*

Prihvatljivost zahteva

24. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

25. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona i pravilo 36 Poslovnika.

Član 48. Zakona

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori ".*

Pravilo 36. Poslovnika

"[...] (1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: [...] (d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi: [...] (d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

26. Sud podseća da podnosilac zahteva osporava rešenje (CPP. br. 5/2014, od 9. septembra 2014. godine) Vrhovnog suda, kojim tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na zaštitu imovine, garantovano Ustavom i EKLJP.

27. Zapravo, podnosilac zahteva samo naglašava da su mu povređena navedena prava i traži da se poništе osporeno rešenje i presuda (Rev. br. 262/2012 od 26. septembra 2012. godine) Vrhovnog suda.

28. Sud primećuje da podnosilac u svom zahtevu nije pružio nikakvo proceduralno ili materijalno obrazloženje; on samo navodi pomenute tvrdnje, bez daljeg objašnjenja kako je došlo do tih povreda.

29. S tim u vezi, Sud primećuje da su na početku Opštinski i Okružni sud usvojili tužbeni zahtev podnosioca i naložili EKK-u da isplati za mesece koji su bili sporni, odnosno od 1. decembra 2008. godine do 30. oktobra 2009. godine.

30. Međutim, Sud takođe primećuje da je Vrhovni sud (Rev. br. 262/2012 od 26. septembra 2012. godine) usvojio zahtev za reviziju, podnet od strane EKK-a u svojstvu tužene i odbio tužbeni zahtev podnosioca. Tom prilikom, Vrhovni sud je utvrdio da su nižestepeni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo i da je EKK ispunila svaku obavezu prema podnosiocu zahteva onog dana kada je prekinula sa isplaćivanjem mesečnih ličnih dohodaka na ime invalidske penzije. Vrhovni sud je opravdao svoje nalaze, zasnivajući se na odluci (br. 171/133 od 23. oktobra 2003. godine) EKK-a, prema kojoj je "*isplata penzije počela 01.11.2003. godine i završiće se 01.12.2008. godine*".

31. Pored toga, Sud primećuje da je Vrhovni sud odbacio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za ponavljanje postupka, sa obrazloženjem: "*[...]nisu ispunjeni zakonski uslovi, predviđeni odredbama člana 232. ZPP-a [...]*".

32. Sud ocenjuje da su postupci pred Vrhovnim sudom bili pravični i obe odluke su obrazložene i argumentovane.

33. Dakle, Ustavni sud smatra da su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi: *inter alia*, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* zahtev br.13071/87, od 10. jula 1991. godine i *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije,* odluka ESLJP, br.17064/06 od 30. juna 2009. godine).

34. Pored toga, podnosilac zahteva nije jasno pokazao kako i zašto osporene odluke, kojima je odbačen njegov zahtev za ponavljanje postupka, predstavljaju povredu njegovih individualnih prava i sloboda garantovanih Ustavom i EKLJP i nije podneo dokaze koji opravdavaju tvrdnju o takvoj povredi.

35. U tom smislu, Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane javnih organa, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

36. Ustavni sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka redovnih sudova ili drugih javnih organa. Dužnost je redovnih sudova ili drugih javnih organa, tamo gde je moguće, da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP], rešenje od 21. januara 1999.godine;vidi takođe: rešenjeo neprihvatljivosti u slučaju br. KI70/11, od 16. decembra 2011. godine, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*).

37. Sud smatra da podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz, koji dokazuje povredu prava garantovanih Ustavom i EKLJP (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke,* odluka ESLJP, br.53363/99, od 31. maja 2005. godine) i nije pokazao kako članovi Ustava i EKLJP, na koje se pozvao, potkrepljuju njegovu tvrdnju, u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 48. Zakona.

38. Kao rezime, Sud smatra da tvrdnje podnosioca zahteva o povredama prava na pravično i nepristrasnosuđenje i zaštiti imovine nisu argumentovane i dokazane, i stoga su očigledno neosnovane.

39. Na osnovu navedenih razloga, Sud smatra da je, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (d) Poslovnika, zahtev neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (d) Poslovnika, 10. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI20/15, podnosilac zahteva: Nevladina organizacija FINCA Kosovo - Zahtev za ocenu ustavnosti presude Rev. br. 205/2014 Vrhovnog suda od 14. oktobra 2014. godine

KI20/15, rešenje o neprihvatljivosti od 31. jula 2015. godine, objavljeno 19. avgusta 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, privremena mera. Radni spor, nadoknada ličnih dohodaka, vraćanje na radno mesto, pravo na rad i obavljanje profesije, pravo na pravično i nepristrasno sušenje*

Vrhovni sud Kosova je doneo odluku da naloži podnosiocu zahteva da vrati svoju bivšu radnicu na posao i da joj nadoknadi neisplaćene lične dohotke. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu uglavnom zbog povrede prava na rad i profesiju, kao što je garantovano članom 49. Ustava i prava na pravično suđenje garantovano članom 6. EKLJP. Podnosilac zahteva, je takođe tražio da se uvede privremena mera.

Ustavni sud je ocenio da podnosilac zahteve nije uspeo na ustavan način da argumentuje kako je i zašto Vrhovni sud povredio njegova prava garantovana Ustavom i Konvencijom. Ustavni sud je primetio da su tvrdnje podnosioca zahteva zakonske prirode, a ne ustavnog nivoa. Ustavni sud je, takođe odbio zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI20/15
Podnosilac
Nevladina organizacija FINCA Kosovo
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Rev. br. 205/2014 Vrhovnog suda od 14. oktobra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je nevladina organizacija FINCA Kosovo, koju zastupa g. Vigan Rogova, advokat.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 205/2014 Vrhovnog suda Kosova od 14. oktobra 2014. godine (u daljem tekstu: Vrhovni sud), koju je primio 9. decembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude Rev. br. 205/2014 od 14. oktobra 2014. godine, u vezi sa tvrdnjama podnosioca zahteva o povredi člana 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Podnosilac zahteva traži od Suda i da uvede privremenu meru, u vezi sa obustavom postupaka izvršenja.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54. 55. i 56. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 25. februara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 10. aprila 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju istog Vrhovnom sudu.

8. Dana 12. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI20/15, imenovao sudiju Kadri Kryeziua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI20/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues (član) i Ivan Čukalović (član).

9. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI20/15 imenovala sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca umesto sudije Kadri Kryeziua, čiji je mandat sudije okončan 26. juna 2015. godine i odlukom KSH. KI20/15 predsednica je zamenila sudiju Ivana Čukalovića u sastavu Veća za razmatranje.

10. Dana 6. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 25. septembra 2000. godine, podnosilac zahteva je zaključio ugovor o radu sa zaposlenom Sh.K. na poziciji kreditni analitičar.

12. Dana 21. marta 2011. godine, podnosilac zahteva je odlučio da zaposlenoj prekine ugovor o radu, zbog kašnjenja u otplati kredita.

13. Dana 18. maja 2011. godine, zaposlena protiv odluke o prekidu ugovora o radu podnosi tužbu Opštinskom sudu u Prizrenu, tražeći poništenje odluke kao nezakonite i povratak na radno mesto.

14. Dana 13. septembra 2012. godine, Opštinski sud u Prizrenu (presuda C. br. 290/11) u vezi sa tvrdnjom zaposlene je odlučio: I. da delimično prihvati tužbu zaposlene; II. da poništi kao nezakonitu odluku podnosioca zahteva od 21. marta 2011. godine u vezi sa prekidom ugovora o radu zaposlene; III. da obaveže podnosioca zahteva da

isplati tužilji 14 (četrnaest) neisplaćenih plata u mesečnom iznosu od 1,000.00 € i u ukupnom iznosu od 14,000.00 €; IV. da obaveže podnosioca zahteva da plati tužilji troškove sudskog postupka u iznosu od 606.00 € i V. da odbije tužbeni zahtev zaposlene za povratak na radno mesto.

15. Zaposlena je na ovu presudu uložila žalbu Apelacionom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) u vezi sa tačkom III i V izreke presude.

16. Protiv presude Opštinskog suda u Prizrenu, blagovremeno je izjavio žalbu i podnosilac zahteva, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

17. Dana 7. aprila 2014. godine, Apelacioni sud (presuda Ac. br. 4342/2012) je odbio, kao neosnovane, žalbe uložene od strane zaposlene i podnosioca zahteva, i potvrdio presudu Opštinskog suda u Prizrenu.

18. Podnosilac zahteva je na presudu Apelacionog suda podneo reviziju Vrhovnom sudu, sa predlogom da se osporena presuda preinači ili ukine i da se stvar vrati na ponovno suđenje.

19. Zaposlena je, takođe, podnela zahtev za reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, tražeći promenu tačke III i V presude u vezi sa naknadom svih neisplaćenih plata i povratkom na radno mesto.

20. Dana 14. oktobra 2014. godine, Vrhovni sud je doneo presudu Rev. br. 205/2014 i odlučio: da odbije reviziju podnetu od strane podnosioca zahteva u tački I i II presude; da usvoji reviziju podnosioca zahteva u tački III presude u vezi sa naknadom neisplaćenih ličnih dohodaka; da ukine presude nižestepenih sudova u tački IV izreke i da vrati predmet prvostepenom sudu na ponovno razmatranje i ponovno odlučivanje ove tačke; da usvoji reviziju zaposlene u vezi sa tačkom V izreke presude vezano sa zahtevom za povratak na radno mesto.

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud povredio njegova ustavna prava garantovana članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava, jer je *"... Na ovaj način, Vrhovni sud Kosova presudom Rev. br. 205/2014 od 9. decembra 2014. godine, lišio podnosioca zahteva njegovih ustavnih prava koja proizilaze iz člana 49. Ustava Republike Kosovo – Pravo na rad i obavljanje profesije"*.

22. Podnosilac zahteva se pozvao i na presudu Ustavnog suda u slučaju KO131/12.

23. Podnosilac zahteva tvrdi: *"Presuda Vrhovnog suda Kosova, u slučaju odlučivanja o povratku na radno mesto tužilje je doneta u suprotnosti sa članom 80 Zakona o radu, a što ima veze sa „sudskim odlučivanjem u vezi sa prekidom ugovora o radu"*.

24. Pored toga, podnosilac zahteva traži od Suda: *"da proglasi zahtev prihvatljivim*; *Da konstatuje da je bilo kršenja člana 49. Ustava Republike Kosovo u vezi sa članom 6 Evropske konvencije za ljudska prava; Da proglasi nevažećom presudu Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 205/2014 od 14. oktobra 2014. godine; Da ovu presudu vrati Vrhovnom sudu Kosova na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda; Da donese privremenu meru o obustavljanju svih izvršnih radnji i sudskih procesa"*.

Prihvatljivost zahteva

25. Pre nego što razmotri podnet zahtev, Sud prvo ocenjuje da li je zahtev podnosioca ispunio proceduralne uslove propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

26. Što se tiče ovog zahteva, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori"*.

27. Pored toga, pravilo 36 (1) (d) Poslovnika, propisuje:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*

28. Štaviše, pravilo 36 (2) Poslovnika, propisuje:

> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

29. Sud u ovom slučaju primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud svojom presudom Rev. br. 205/2014 povredio prava podnosioca zahteva garantovana članom 49. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, aludirajući da je povratak tužilje na radno mesto i o nadoknada plata u suprotnosti sa gore navedenim odredbama i članom 80. Zakona o radu (br. 03/L-212) Republike Kosovo.

30. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o povredi člana 49. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, Sud smatra da takva tvrdnja od strane podnosioca zahteva ne predstavlja argumentovani i obrazloženi ustavni osnov, koji bi uslovno dozvolio Sudu da se upusti u dalju ocenu merituma zahteva. Podnosilac zahteva nije pojasnio kako je i zašto Vrhovni sud doneo odluku, kršeći prava podnosioca zahteva garantovana gore navedenim odredbama Ustava i EKLJP.

31. Sud naglašava da, kako bi imao argumentovan slučaj koji pokreće ustavnu povredu, podnosilac mora pokazati i dokazati da postupci pred redovnim sudovima, odnosno Vrhovnim sudom, gledano u celini, nisu sprovedeni na potreban način i u skladu sa zahtevima pravičnog suđenja ili da su druge ustavne povrede izvršene od strane Vrhovnog suda tokom suđenja.

32. Međutim, što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva u vezi sa povredom odredaba materijalnog prava, Sud smatra da takva tvrdnja pripada oblasti zakonitosti, a ne ustavnosti.

33. Sud podseća da nije njegova dužnost da ocenjuje zakonitost odluka redovnih sudova, kao što je u ovom slučaju tumačenje zakona, ako je nalog za naknadu ili povratak tužilje na posao zasnovan na zakonu. Ugovoreni i radni odnosi su regulisani zakonom i tumačenje odredaba ovih zakona je i nadležnost redovnih sudova, posebno Vrhovnog suda, kao najviši stepen redovnog sudstva.

34. U tom smislu, Sud ne treba da deluje kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije* [VV], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

35. Sud smatra da je obrazloženje presude Vrhovnog suda široko, sveobuhvatno i da sadrži detaljno obrazloženje o tome zašto je trebalo

da se presude nižestepenih sudova potvrde, ukinu ili preinače u nekim tačkama izreke presuda.

36. Ustavni sud može samo da razmatra da li su dokazi pred sudovima i drugim organima predstavljeni na pravičan način i da li su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, između ostalih, izvora: Izveštaj evropske komisije za ljudska prava u slučaju *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* zahtev br.13071/87, usvojen 10. jula 1991. godine).

37. Dakle, Sud, u ovom slučaju ne može da konstatuje da su relevantni postupci pred Vrhovnim sudom na neki način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije,* odluka ESLJP o neprihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

Ocena zahteva za privremenom merom

38. Podnosilac zahteva traži od Suda i da uvede privremenu meru, odnosno da obustavi sve radnje i postupke izvršenja u vezi sa njegovim slučajem.

39. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 55 (4) Poslovnika, koje glasi:

> *"(a) strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
> *[...]".*

40. Sud u nastavku utvrđuje da, s obzirom da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan i da se proglašava neprihvatljivim, zahtev za privremenom merom ne može biti predmet razmatranja pred Sudom. Dakle, zahtev za uvođenje privremene mere treba da se odbije.

41. Na osnovu svih navedenih razloga, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan i da treba da se proglasi neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 27. i 48. Zakona i shodno pravilima 36 (1) (d), 36 (2) (d), 54, 55 i 56 (2, 3) Poslovnika, 31. jul 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona; i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI55/14, podnosilac zahteva: Baton Morina - Ocena ustavnosti obaveštenja KMLP. I. br. 1/14 Kancelarije glavnog državnog tužilaštva od 7. marta 2014. godine

KI55/14, rešenje o neprihvatljivosti od 10. avgusta 2015. godine, objavljeno 20. avgusta 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *jednakost pred zakonom, presuđena stvar, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan zahtev, nepristrasnost javnog tužioca, ponavljanje krivičnog postupka*

Podnosilac zahteva je osuđen za krivično delo sa kaznom zatvora u vremenskom trajanju od dvanaest (12) godina i ova kazna je potvrđena od strane Vrhovnog suda. Podnosilac zahteva je tražio ponavljanje krivičnog postupka, tvrdeći nepristrasnost javnog tužioca, ali njegov zahtev je odbijen od strane redovnih sudova svih stepena. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje i jednakost pred zakonom, garantovana Ustavom.

Ustavni sud je utvrdio da je za jedan deo tvrdnji podnosioca zahteva već doneo odluku i nema osnova za donošenje nove odluke. Što se tiče ostalih tvrdnji, Ustavni sud je utvrdio da su redovni sudovi i javni tužilac dobro obrazložili svoje odluke da se ne dozvoli ponavljanje krivičnog postupka i tvrdnje podnosilac zahteva pokreću pitanja zakonitosti, a ne ustavnosti. Zahtev je proglašen neprihvatljivim u skladu sa pravilima 36 (2) d) i 36 (3) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI55/14
Podnosilac
Baton Morina
Ocena ustavnosti obaveštenja KMLP. I. br. 1/14 Kancelarije glavnog državnog tužilaštva od 7. marta 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Baton Morina iz Đakovice (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Teki Bokshi, advokat iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava obaveštenje (KMLP. I. br. 1/14 od 7. marta 2014. godine) Kancelarije glavnog državnog tužilaštva, kojim je njegov zahtev za zaštitu zakonitosti u vezi sa ponavljanjem krivičnog postupka u njegovom slučaju odbijen.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev podnosioca za ocenu ustavnosti osporenih odluka, koje su, navodno, povredile njegova prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), odnosno *"Član 21 [Opšta Načela], član 22 [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata], član 24 [Jednakost pred Zakonom] i član 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], stav 1"*.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 26. marta 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 3. aprila 2014. godine, predsednik je odlukom br. GJR. KI55/14, imenovao sudiju Kadri Kryeziua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI55/14, imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

7. Dana 28. aprila 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese punomoćje za g. Tekija Bokshija. Istog dana, Sud je poslao Apelacionom sudu kopiju zahteva.

8. Dana 4. juna 2014. godine, podnosilac je podneo Sudu punomoćje.

9. Dana 24. septembra 2014. godine, Sud je tražio od podnosioca zahteva da precizira koje odluke osporava i dostavi kopije odluka vezane za slučaj koji se nalazi pred Sudom.

10. Dana 9. oktobra 2014. godine, podnosilac je odgovorio na zahtev Suda i podneo dodatna pojašnjenja u vezi sa zahtevom podnetim pred Sudom. Međutim, nije dostavio kopije osporenih odluka.

11. Dana 20. januara 2015. godine, Sud je poslao drugi zahtev podnosiocu, izričito tražeći da dostavi Sudu obe odluke na koje se podnosilac pozvao u svom zahtevu, a koje nije podneo Sudu, odnosno:

    a) rešenje (PK. br. 198/13, od 20. novembra 2013. godine) Osnovnog suda u Peći i

    b) rešenje (PN. br. 736/13, od 10. decembra 2013. godine) Apelacionog suda.

12. Dana 2. februara 2015. godine, podnosilac se obratio Sudu sa sledećim zahtevom: *"Molim gore navedeni, poštovani Sud da pokaže razumevanje i čim obezbedim dopise, dostaviću ih odmah Sudu"*.

13. Dana 18. februara 2015. godine, Sud je poslao kopiju zahteva Kancelariji glavnog državnog tužioca.

14. Dana 20. februara 2015. godine, Sud je poslao drugi dopis podnosiocu zahteva, kojim ga je obavestio da će Sud nastaviti sa razmatranjem zahteva na osnovu informacija i dokumenata kojima raspolaže, ukoliko ne dostavi dokumenta tražena od strane Suda u roku od 7 (sedam) dana od dana prijema ovog dopisa.

15. Dana 5. marta 2015. godine, podnosilac je podneo Sudu tražena dokumenta.

16. Dana 26. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI69/14 imenovala sudiju IvanaČukalovića kao sudiju izvestioca umesto sudije Kadri Kryeziua čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2016. godine. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI69/14 imenovala sebe kao člana Veća za razmatranje umesto sudije IvanaČukalovića.

17. Dana 2. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

18. Dana 23. juna 2006. godine, Okružni sud u Peći (presuda P. br. 80/2006) je proglasio krivim podnosioca za dva krivična dela. Podnosilac zahteva je osuđen kaznom zatvora u vremenskom trajanju od 4 (četiri) godine.

19. Podnosilac zahteva je uložio žalbu na navedenu presudu Vrhovnom sudu, tražeći *"poništenje ožalbene presude, kao i vraćanje stvari na ponovno suđenje prvostepenom sudu"*. Okružni javni tužilac u Peći je, takođe, izjavio žalbu na istu presudu, tražeći *"da se kazna podnosioca zahteva od 4 (četiri) godine zatvora zameni većom kaznom"*.

20. Dana 19. aprila 2007. godine, Vrhovni sud (presuda Ap. br. 582/06) je odbio žalbu podnosioca i usvojio žalbu Okružnog javnog tužioca. Tom prilikom je Vrhovni sud preinačio presudu Okružnog suda u Peći samo u pogledu kazne i osudio podnosioca sa 4 (četiri) na 12 (dvanaest) godina zatvora.

21. Dana 31. decembra 2007. godine, Vrhovni sud (presuda Pkl. br. 78/2007) je odbio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti, ocenjujući da su *"prvostepeni i drugostepeni sud pravično utvrdili činjenice, da*

nije došlo do bitnih povreda odredaba krivičnog postupka i odredbe krivičnog zakona su pravično primenjene".

Prvi zahtev podnosioca za ponavljanje krivičnog postupka pred redovnim sudovima

22. Dana 29. januara 2011. godine, podnosilac je podneo svoj prvi zahtev za ponavljanje krivičnog postupka Okružnom sudu u Peći, tvrdeći: *"Prilikom odlučivanja u vezi sa žalbom pred Vrhovnim sudom [...], tužilac stvari trebao je da se isključi, jer je bio pristrasan i subjektivan".*

23. Dana 13. septembra 2011. godine, Okružni sud u Peći (rešenje P. br. 80/06) je odbio zahtev podnosioca za ponavljanje krivičnog postupka i obrazložio *"[...] Ne postoji pravna osnov za preispitivanje krivičnog postupka kao što je propisano članom 444, stav 2 PZKPK* [Privremeni zakonik o krivičnom postupku] *[...].*

24. Podnosilac zahteva je na presudu Okružnog suda u Peći izjavio žalbu Vrhovnom sudu.

25. Dana 13. oktobra 2011. godine, Vrhovni sud (presuda Pn. br. 530/2011) je odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu i obrazložio:

> *"[...] Prvostepeni sud je pravilno postupio kada je odbio zahtev za preispitivanje krivičnog postupka [...]. [...] iz zapisnika sa glavnog pretresa se ne može primetiti da je podnet zahtev za isključivanje tužioca ili nekog od učesnika u postupku sprovedenom u ovoj krivično pravnoj stvari i nema pokazatelja da je u vezi sa navedenim tužiocem pokrenut disciplinski ili krivični postupak koji se odnosi na ovaj slučaj, dakle, da bi smatrao pravni osnov za preispitivanje krivičnog postupka u smislu člana 442, stav 1 tačka 1 ZKPK, prema stavu 2 istog člana, treba da se dokaže da je do presude došlo usled krivičnog dela koje je izvršilo lice koji je izvršilo istražne radnje".*

Postupak pred Ustavnim sudom u slučaju br. KI159/11

26. Dana 9. novembra 2011. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu (vidi: slučaj br. KI159/11, *Baton Morina,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. jula 2012. godine) i tražio ocenu ustavnosti presude (Pn. br. 530/2011 od 13. oktobra 2011. godine) Vrhovnog suda.

27. Podnosilac zahteva je pred Sudom tvrdio povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, prava na pravna sredstva, kao i prava na

poštovanje načela legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim slučajevima. Podnosilac zahteva je, između ostalog, tvrdio da su postupci okružnog javnog tužioca u Peći *"imali bitan uticaj na to da se stvar sudi na štetu okrivljenog",* i da je okružni javni tužilac *"zloupotrebio svoj službeni položaj"* u krivičnom postupku sprovedenom protiv njega.

28. Dana 16. jula 2012. godine, Sud je odlučio o slučaju br. KI159/11 i odbio zahtev podnosioca za ocenu ustavnosti navedene presude kao očigledno neosnovan. Između ostalog, Sud je obrazložio: *"Nije u nadležnosti Ustavnog suda da ocenjuje zakonitost i tačnost dokaza donetih odluka od strane redovnih sudova [...]"* i *"Nema ovlašćenja da ponavlja sudske postupke ili da na bilo koji način zameni presudu Vrhovnog suda svojim konstatacijama".*

Drugi zahtev podnosioca za ponavljanje krivičnog postupka pred redovnim sudovima

29. Nakon donošenja navedenog rešenja od strane ovog Suda u slučaju KI159/11, podnosilac je podneo drugi zahtev za ponavljanje krivičnog postupka, ovog puta Osnovnom sudu u Peći.

30. Podnosilac je obrazložio svoj drugi zahtev, iznoseći iste tvrdnje o pristrasnosti okružnog javnog tužioca u Peći, naglašavajući: *"[...] izneli smo nove činjenice, koje mogu opravdati nevinost osuđenog lica* [podnosioca] *ili njegovo blaže kažnjavanje na osnovu krivične odredbe, a kao novi dokaz smatraće se izjava svedoka [...]".*

31. Dana 20. novembra 2013. godine, Osnovni sud u Peći (rešenje PK. br. 198/13) je odbio drugi zahtev podnosioca za ponavljanje krivičnog postupka kao neosnovan i obrazložio:

> *"[...] U ovom slučaju nisu ispunjeni zakonski uslovi za ponavljanje postupka protiv okrivljenog Batona Marine [...], čak i da je ranije saslušan navedeni svedok, i kad bi se sad saslušao isti, to ne bi promenilo tok krivičnog postupka protiv osuđenog [...]. Što se tiče tvrdnji [...] da se nije odlučilo o zahtevu za izuzeće tužioca slučaja, veće za razmatranje ovog suda, na osnovu spisa predmeta, a tačnije zapisnika sa glavnog pretresa, ukazuje da nije podnet nikakav zahtev za isključenje tužioca ili bilo kog učesnika u sudskom postupku i zaključuje da ne postoje indikacije da je u vezi sa tužiocem pokrenut disciplinski ili krivični postupak vezano sa slučajem, dakle, da bi se smatrala pravni osnov za ponavljanje krivičnog postupka u smislu člana 442 stav 1, tačka 1 KZKP, prema stavu 2 istog člana, mora se dokazati da je do presude*

došlo usled krivičnog dela koje je izvršilo lice koje je vršilo istražne radnje [...], a u ovom slučaju takvog dokaza nema."

32. Dana 10. decembra 2013. godine, Apelacioni sud (rešenje PN. br. 736/13) je odbio žalbu podnosioca na rešenje Osnovnog suda u Peći i obrazložio:

"[...] Prvostepeni sud je pravilno ocenio da je zahtev branioca osuđenog za preispitivanje krivičnog postupka neosnovan, jer u ovom slučaju nisu ispunjeni zakonski uslovi za preispitivanje krivičnog postupka propisani članom 423 stav 1 tačka 1.3. [...].

[...] Iskazi svedoka ne donose nijedan novi dokaz koji je nepoznat sada, koji bi predstavljao zakonski razlog za dozvoljavanje preispitivanja krivičnog postupka, a što bi moglo dokazati nevinost osuđenog".

33. Dana 7. marta 2014. godine, Kancelarija državnog tužioca (obaveštenje KMLP. I. br. 1/14) je odbila zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti, podnet na rešenje Apelacionog suda i rešenje Osnovnog suda u Peći, sa obrazloženjem da nije postojao pravni osnov za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca

34. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu redovni sudovi povredili prava garantovana Ustavom, odnosno članom 21. [Opšta Načela], članom 22. [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata], članom 24. [Jednakost pred Zakonom] i članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], stav 1.

35. U vezi sa ovim tvrdnjama, podnosilac zahteva naglašava: *"[...] On je diskriminisan, jer ga je branio advokat S.D."* i javni tužilac je imao *„lične probleme" s njim*.

36. U nastavku, podnosilac zahteva tvrdi: *"[...] Zbog žalbe Javnog tužioca, presuda prvog stepena je preinačena na štetu optuženog, jer je njegova kazna povećana sa 4 na 12 godina [...] na osnovu čega se može primetiti [...] da je vršenje ovlašćenja tužioca u svim stepenima uticalo na to da se optuženi Baton Morina osudi višom kaznom".*

37. Kao rezime, podnosilac se obraća Sudu sa sledećim zahtevom: "*Ukidanje rešenja Osnovnog suda u Peći, PK. br. 198/13 od 20.11.2013. godine, Apelacionog suda Kosova, PN. br. 736/13 od 10.12.2013. godine, i obaveštenja Državnog tužilaštva Kosova, KMLP. I. br. 1/14 od 07.03.2014. godine".*

Prihvatljivost zahteva

38. Pre svega, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio potrebne uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane Zakonom i Poslovnikom.

Što se tiče tvrdnji podnosioca u vezi sa njegovim prvim zahtevom za ponavljanje krivičnog postupka

39. Kao što je pomenuto, podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana članovima 21. 22. 24. i 31. Ustava, jer je, prema njegovim navodima, Okružni javni tužilac u Peći prekoračio svoja ovlašćenja i nije postupio na nepristrasan način tokom krivičnog postupka u njegovom slučaju.

40. S tim u vezi, Sud primećuje da se podnosilac, kao što je to uradio u prvom zahtevu (slučaj br. KI159/11) podnetom Sudu, poziva na iste argumente u vezi sa nedostatkom nepristrasnosti okružnog javnog tužioca u Peći.

41. Sud takođe primećuje da podnosilac zahteva, iako formalno osporava obaveštenje (KMLP. I. br. 1/14 od 7. marta 2014. godine) državnog tužioca, u suštini osporava ustavnost ranijih odluka redovnih sudova, odnosno presudu (P. br. 80/06 od 23. juna 2006. godine) Okružnog suda u Peći i presude (Ap. br. 582/06 od 19. aprila 2007. godine; Pkl. br. 78/2007 od 31. decembra 2007. godine; br. 530/2011 od 13. oktobra 2011. godine) Vrhovnog suda.

42. U tom smislu, Sud smatra da su tvrdnje podnosioca iste kao one navedene u njegovom prvom zahtevu podnetom Ustavnom sudu i upućene su protiv iste odluke, čiju je ustavnost ovaj Sud već ocenio prilikom donošenja rešenja o neprihvatljivosti u slučaju br. KI159/11.

43. Dakle, što se tiče ovih ponovljenih tvrdnji podnosioca zahteva, Sud se poziva na pravilo 36 (3) (d) Poslovnika, koje propisuje:

> *"Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*
>
> *[...]*
>
> *(d) kada je Sud već doneo odluku o predmetnoj stvari i kada zahtev ne sadrži dovoljan osnov za donošenje nove odluke;*
>
> *[...]"*

44. Kao što je navedeno, Sud primećuje da se već bavio ovim tvrdnjama podnosioca u slučaju br. KI159/11, koji je odbio kao očigledno

neosnovan. Tom prilikom, Sud je, nakon svoje ocene ustavnosti presude (Pn. br. 530/2011 od 13. oktobra 2011. godine) Vrhovnog suda, utvrdio da nema ubedljivih argumenata i dokaza koji mogu dovesti do zaključka da je ova presuda ili da su druge odluke očigledno donete na nepravičan i proizvoljan način.

45. Shodno tome, na osnovu pravila 36 (3) (d) Poslovnika, Sud zaključuje da je već doneo odluku o predmetnoj stvari i da ovaj deo podneskane sadrži dovoljan osnov za donošenje nove odluke.

Što se tiče tvrdnji podnosioca u vezi sa njegovim drugim zahtevom za ponavljanje krivičnog postupka

46. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva u vezi sa povredom njegovih prava garantovanih Ustavom od strane Kancelarije državnog tužioca (obaveštenje KMLP. I. br. 1/14 od 7. marta 2014. godine), Sud se poziva na član 48. Zakona i pravilo 36 (2) (d) Poslovnika, koji propisuju:

Član 48. Zakona

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

Pravilo 36 (2) (d) Poslovnika

"(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...], ili

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.

[...]"

47. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac u svom drugom zahtevu za ponavljanje krivičnog postupka ponovo tvrdi da je javni tužilac Okružnog suda u Peći trebalo da se isključi i pošto nije isključen, teško je povredio odredbe krivičnog postupka i član 31. Ustava. Pored toga, podnosilac je obrazložio svoj drugi zahtev za ponavljanje krivičnog postupka navodeći da bi saslušavanje novog svedoka promenilo činjenično stanje i da bi, stoga, njegov zahtev u tom pogledu trebalo da se usvoji.

48. Pored toga, Sud primećuje da su se redovni sudovi prilikom odbijanja drugog zahteva podnosioca za ponavljanje krivičnog postupka već bavili njegovim tvrdnjama i odgovorili na njegove zahteve.

49. Konkretnije, Sud primećuje da je Opštinski sud u Peći prilikom odbijanja drugog zahteva podnosioca za ponavljanje krivičnog postupka obrazložio svoju odluku, pozivajući se na odredbe zakona na snazi i odgovorio na tvrdnje podnosioca iznete u njegovom zahtevu.

50. U svom rešenju Opštinski sud u Peći je utvrdio "*[...] Čak i da je ranije saslušan gore navedeni svedok, i kad bi se sad saslušao isti, to ne bi promenilo tok krivičnog postupka protiv osuđenog [...].* U nastavku, Opštinski sud naglašava da podnosilac zahteva nije podneo "*nikakav zahtev za isključivanje tužioca*" i samim tim „*ne postoji pravni osnov za preispitivanje krivičnog postupka u skladu sa članom 442 stav 1. tačka 1. ZKPK*".

51. U nastavku, Sud primećuje da je Apelacioni sud, prilikom odbijanja žalbe podnosioca uložene na rešenje Osnovnog suda u Peći, obrazložio svoju odluku pozivajući se na odredbe zakona na snazi i podneske podnosioca u žalbi. Apelacioni sud je u potpunosti usvojio rešenje Osnovnog suda, utvrđujući: "*Prvostepeni sud je pravilno ocenio da je zahtev branioca osuđenog za preispitivanje krivičnog postupka neosnovan, jer u ovom slučaju nisu ispunjeni zakonski uslovi za preispitivanje krivičnog postupka propisani članom 423 stav 1 tačka 1.3".*

52. Sud dalje primećuje da je Kancelarija glavnog državnog tužioca odbila zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti, s obzirom da nije postojao pravni osnov za takav zahtev.

53. Štaviše, podnosilac zahteva nije objasnio tačno kako i zašto osporene odluke, kojima je odbijen njegov drugi zahtev za ponavljanje postupka, predstavljaju povredu njegovih individualnih prava i sloboda garantovanih Ustavom, niti je podneo dokaz koji bi opravdao tvrdnju o takvoj povredi.

54. S tim u vezi, Sud naglašava da nije njegova dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane Apelacionog suda ili Kancelarije državnog tužioca, osim i samo ako su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

55. Ustavni sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila materijalnog i procesnog prava (vidi: *mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda ESLJP od 21. januara 1999. godine, stav 28; vidi takođe: Ustavni sud u slučaju KI70/11, podnosioci

zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

56. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi izneti na takav način i da li su postupci gledano u celini, sprovedeni tako da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi: *inter alia*, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva* zahtevbr. 13071/87, usvojen 10. jul 1991. godine).

57. Sud smatra da su postupci pred Osnovnim sudom i Apelacionim sudom, kao i odbijanje zahteva podnosioca za zaštitu zakonitosti od strane Kancelarije glavnog državnog tužioca bili pravični i obrazloženi (vidi: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

58. Stoga, Sud smatara da ovaj deo zahteva treba proglasiti očigledno neosnovanim, jer podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoje tvrdnje.

59. Kao rezime, Sud zaključuje da je, u skladu sa pravilima 36 (2) (d) i 36 (3) (d) Poslovnika, zahtev neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa pravilima 36 (2) (d) i 36 (3) (d) Poslovnika, 10. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI152/14 i KI153/14, podnosilac zahteva: Fatmir Pajaziti -Ocena ustavnosti presude Pml. br. 194/2013 Vrhovnog suda Kosova od 2. aprila 2014. godine, rešenja PLK. br. 4/14 Veća za uslovni otpust od 28. aprila 2014. godine i rešenja Pzd. br. 84/2014 Vrhovnog suda Kosova od 5. avgusta 2014. godine

KI152/14 i KI153/14, rešenje o neprihvatljivosti od 10. avgusta 2015. godine, objavljeno 20. avgusta 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *zahtev van roka, očigledno neosnovan zahtev, organizovan kriminal, krijumčarenje migranata, uslovni otpust, vanredno ublažavanje kazne, krivični postupak*

U slučaju KI152/14, Vrhovni sud je potvrdio odluku nižestepenog suda gde je podnosilac zahteva proglašen krivim za krivično delo krijumčarenje migranata. U slučaju KI153/14, Vrhovni sud je potvrdio odluku Veća za uslovni otpust kojom je odbijen uslovni otpust podnosiocu zahteva, jer nisu ispunjeni zakonski uslovi.

Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu krivičnog postupka i uplitanje u redovnom pravosuđu za njegov uslovni otpust bez navođenja bilo koje ustavne odredbe posebno. Ustavni sud je u slučaju KI152/14 utvrdio da je zahtev podnosioca neblagovremen. Dok u slučaju KI153/14 Ustavni sud smatra da podnosilac zahteva nije zadovoljan uglavnom pravnom kvalifikacijom činjenica i ishodom postupka okončanim u Vrhovnom sudu i pravna kvalifikacija činjenica i važećeg zakona su pitanja zakonitosti. Zahtevi su proglašeni neprihvatljivim u skladu sa članovima 48 i 49. Zakona i pravilima 36 (1) c) i 36 (2) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučajevima br. KI152/14 i KI153/14
Podnosilac
Fatmir Pajaziti
Ocena ustavnosti presude Pml. br. 194/2013 Vrhovnog suda Kosova od 2. aprila 2014. godine, rešenja PLK. br. 4/14 Veća za uslovni otpust od 28. aprila 2014. godine i rešenja Pzd. br. 84/2014 Vrhovnog suda Kosova od 5. avgusta 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Fatmir Pajaziti, sa prebivalištem u selu Smira, opština Vitina, koji se trenutno nalazi na izdržavanju kazne u zatvoru u Dubravi.

Osporene odluke

2. U svom zahtevu KI152/14, podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda (P.m.l. br. 194/2013od 2. aprila 2014. godine), kojom je zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti odbijen kao neosnovan. Navedena presuda je uručena podnosiocu zahteva 26. maja 2014. godine.

3. U svom zahtevu KI153/14, podnosilac osporava rešenje Veća za uslovni otpust (PLK. br. 4/14 od 28. aprila 2014. godine), kojim je zahtev podnosioca za uslovni otpust za preostali deo kazne zatvora odbijen. Ovo rešenje je uručeno podnosiocu 29. aprila 2014. godine.

4. U istom zahtevu KI153/14, podnosilac osporava i rešenje Vrhovnog suda (Pzd. br. 84/2014od 5. avgusta 2014. godine). Vrhovni sud je

odbio zahtev podnosioca za vanredno ublažavanje kazne zatvora izrečene presudom Okružnog suda u Prištini (P. br. 244/2010 od 17. juna 2011. godine).

Predmetna stvar

Zahtev KI152/14

5. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti presude P.m.l. br. 194/2013Vrhovnog suda Kosova od2. aprila 2014. godine.

6. U svom zahtevu, podnosilac ne precizira koja su prava i slobode povređene, niti koje ustavne odredbe posebno potkrepljuju njegov zahtev. Međutim, on tvrdi povredu krivičnih postupaka sprovedenih pred redovnim sudovima, gde je osuđen kaznom zatvora zbog krivičnog dela krijumčarenje migranata.

Zahtev KI153/14

7. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti rešenja Veća za uslovni otpust (PLK. br. 4/14 od 28. aprila 2014. godine) i rešenja Vrhovnog suda (Pzd. br. 84/2014od 5. avgusta 2014. godine) u vezi sa zahtevom podnosioca o vanrednom ublažavanju kazne zatvora.

8. U ovom zahtevu, podnosilac ne precizira koja su prava i slobode povređene i koja ustavna odredba posebno potkrepljuje njegov zahtev.

Pravni osnov

9. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 37. i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

10. Dana 8. oktobra 2014. godine, podnosilac je podneo zahteve Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

11. Dana 6. novembra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI152/14 imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i odlukom KSH. KI152/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

12. Dana 14. novembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega da popuni obrazac zahteva i podnese dodatna dokumenta.

13. Dana 1. decembra 2014. godine, u skladu sa pravilom 37 (1) Poslovnika, predsednik je naložio spajanje zahteva KI153/14 sa zahtevom KI152/14. Ovim nalogom je odlučeno da sudija izvestilac i sastav Veća za razmatranje budu isti, kao što je odlučeno odlukama (GJR. KI152/14 i KSH. KI152/14) predsednika o imenovanju sudije izvestioca i Veća za razmatranje 6. decembra 2014. godine.

14. Dana 1. decembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o spajanju zahteva. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva i obaveštenje o spajanju zahteva Vrhovnom sudu i Sudskom savetu Kosova.

15. Dana 22. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo popunjen obrazac zahteva i dodatna dokumenta.

16. Dana 6. februara 2015. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da podnese kopiju povratnice, koja pokazuje kada je presuda Vrhovnog suda (P.m.l. br. 194/2013 od 2. aprila 2014. godine) uručena podnosiocu zahteva.

17. Dana 2. marta 2015. godine, Osnovni sud u Prištini je podneo kopiju povratnice Sudu, koja pokazuje da je podnosilac primio presudu Vrhovnog suda (P.m.l. br. 194/2013od 2. aprila 2014. godine) 26. maja 2014. godine.

18. Dana 3. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

A. Pregled činjenica u vezi sa zahtevom KI152/14

19. U noći između 14. i 15. oktobra 2009. godine, grupa od 18 (osamnaest) građana sa Kosova je prešla granicu između Srbije i Mađarske čamcem preko reke Tise, blizu grada Subotice. Brod se na svom putu utopio i 15 (petnaest) građana sa Kosova je izgubilo živote, dok je 3 (troje) preživelo.

20. Dana 13. septembra 2010. godine, Kancelarija specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (u daljem tekstu: STRK), na osnovu akta PPS. br. 422/09 je podigla optužnicu protiv podnosioca zahteva i šest (6)

drugih osoba, tereteći ih za krivično delo organizovani kriminal iz člana 274. stav 4. u vezi sa članom 23. Krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: KZK), i krivično delo krijumčarenje migranata iz člana 138. stav 6. istog Zakona.

21. Dana 17. juna 2011. godine, Okružni sud u Prištini (presuda P. br. 244/10) je proglasio podnosioca zahteva krivim za krivično delo krijumčarenje migranata iz člana 138. stav 6. KZK i osudio ga na sedam (7) godina zatvora. Pored toga, istom presudom Okružnog suda u Prištini, četiri (4) druge osobe su proglašene krivim za krivično delo organizovani kriminal u vezi sa krivičnim delom krijumčarenje migranata, dok su druge dve (2) osobe proglašene krivim za krivično delo krijumčarenje migranata i shodno tome, osuđeni su kaznom zatvora.

22. Dana 1. novembra 2011. godine, podnosilac je uložio žalbu Vrhovnom sudu na presudu Okružnog suda, tvrdeći bitnu povredu odredaba krivičnog zakona i krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja.

23. Dana 2. oktobra 2012. godine, Vrhovni sud (presuda AP-Kz br. 61/2012) je odbacio žalbu podnosioca kao neosnovanu.

24. Neodređenog datuma, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu, osporavajući presude Okružnog suda u Prištini (P. br. 244/10 od 17. juna 2011. godine) i Vrhovnog suda (AP-Kz br. 61/2012 od 2. oktobra 2012. godine), tvrdeći da su ove presude zahvaćene bitnim povredama krivičnog zakona i zakona o krivičnom postupku.

25. Dana 2. aprila 2014. godine, Vrhovni sud (presuda P.m.l. br. 194/2013) je odbacio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti, kao neosnovan, i utvrdio da nije utvrdio nijednu proceduralnu povredu.

26. Sud primećuje da je jedna od osoba, koja je proglašena krivom navedenom presudom Okružnog suda u Prištini (P. br. 244/10 od 17. juna 2011. godine), podnela zahtev Sudu tražeći ocenu ustavnosti iste presude Vrhovnog suda P.m.l. br. 194/2013 od 2. aprila 2014. godine. Dana 16. januara 2015. godine, Sud je odlučio da proglasi zahtev neprihvatljivosti, kao očigledno neosnovan (vidi slučaj: KI137/14, podnosilac zahteva: *Shpejtim Ademaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. janura 2015. godine).

B. Pregled činjenica u vezi sa zahtevom KI153/14

Što se tiče rešenja Veća za uslovni otpust

27. Dana 23. maja 2013. godine, podnosilac je podneo zahtev Veću za uslovni otpust, tražeći uslovni otpust za preostali deo njegove kazne zatvora.

28. Dana 28. aprila 2014. godine, Veće za uslovni otpust (rešenje PLK. br. 4/14) je odbilo zahtev podnosioca sa mogućnošću razmatranja njegovog slučaja nakon godinu dana.

29. Veće za uslovni otpust je ocenilo da, zbog prirode i težine krivičnog dela i svrhe krivične sankcije, uslovi za njegov otpust nisu ispunjeni.

Što se tiče zahteva podnosioca o vanrednom ublažavanju kazne

30. Neodređenog datuma, podnosilac je podneo zahtev Vrhovnom sudu, tražeći vanredno ublažavanje kazne zatvora izrečene presudom Okružnog suda u Prištini (P. br. 244/2010 od 17. juna 2011. godine) i potvrđene presudom Vrhovnog suda (AP. br. 61/2012 od 2. oktobra 2012. godine).

31. U svom zahtevu, podnosilac se pozvao na to da je otac četvoro dece i da je njegova supruga ozbiljno bolesna.

32. Dana 5. avgusta 2014. godine, Vrhovni sud (rešenje Pzd. br. 84/2014) je odbio zahtev podnosioca za vanredno ublažavanje kazne kao neosnovan.

33. Vrhovni sud je ocenio da vanredno ublažavanje kazne nije dozvoljeno, jer nove navodne okolnosti na koje se pozvao podnosilac zahteva ne ispunjavaju uslove za vanredno ublažavanje kazne propisane zakonom.

34. U tom smislu, Vrhovni sud je obrazložio:

> *„Okolnosti koje su navedene u zahtevu, da je otac 4 dece bile su poznate i sudovi su ih ocenili pri donošenju odluke o kazni. Pored toga, vredi napomenuti da iako se osuđeni* [podnosilac zahteva] *poziva na okolnost da je njegova supruga teško bolesna, sud ničim nije utvrdio ovu okolnost jer zahtevu nije priložen nijedan dokaz koji bi potvrdio ovu okolnost“.*

Navodi podnosioca

A. Što se tiče zahteva KI152/14

35. Kao što je navedeno, podnosilac zahteva ne precizira koja su prava i slobode bile povređene, niti koje ustavne odredbe posebno potkrepljuju njegov zahtev, već tvrdi povredu krivičnog postupka okončanog pred redovnim sudovima, gde je osuđen na sedam (7) godina zatvora za krivično delo krijumčarenje migranata.

B. Što se tiče zahteva KI153/14

36. U svom zahtevu, podnosilac osporava rešenje Veća za uslovni otpust (PLK. br. 4/14 od 28. aprila 2014. godine) i rešenje Vrhovnog suda (Pzd. br. 84/2014od 5. avgusta 2014. godine) u vezi sa njegovim zahtevom za vanredno ublažavanje kazne zatvora.

37. Međutim, podnosilac zahteva ne precizira koja su prava i slobode bile povređene, niti koja ustavna odredba posebno potkrepljuje njegov zahtev. On navodi da je odslužio pet (5) godina kazne zatvora i obraća se Sudu sa zahtevom da *„interveniše kod gore navedenih sudova da usvoje njegove zahteve za uslovni otpust ili vanredno ublažavanje njegove kazne zatvora“.*

Prihvatljivost zahteva

38. Kako bi rešio zahteve podnosioca, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac ispunio sve uslove prihvatljviosti, predviđene Ustavom i dodatno precizirane Zakonom i Poslovnikom.

A. Što se tiče zahteva KI152/14

39. Sud se poziva na član 49. Zakona, koji propisuje:

> *“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog.”*

40. Sud uzima u obzir i pravilo 36 (1), (c) Poslovnika, koje propisuje:

> *“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[…]*
> *(c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva […].”*

41. Da bi se utvrdilo da li je podnosilac podneo zahtev u propisanom roku od četiri meseca, Sud se poziva na datum kada je konačna odluka uručena podnosiocu i datum kada je zahtev podnet Sudu.

42. Osporena presuda Vrhovnog suda (P.m.l. br. 194/2013od 2. aprila 2014. godine) je uručena podnosiocu zahteva 26. maja 2014. godine, dok je on podneo svoj zahtev Sudu 8. oktobra 2014. godine. Na osnovu toga, proizilazi da zahtev nije podnet u zakonskom roku, propisanim članom 49. Zakona i pravilom 36 (1), (c) Poslovnika.

43. Sud podseća da je svrha roka od četiri meseca, prema članu 49. Zakona i pravilu 36 (1) (c) Poslovnika, da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se predmeti koji pokreću ustavna pitanja razmatraju u razumnim rokovima, kao i da ranije donete odluke nisu stalno otvorene za osporavanje (vidi slučaj: *O'Loughlin i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 23274/04, ESLJP, odluka od 25. avgusta 2005. godine).

44. Stoga, zahtev je neprihvatljiv, jer je podnet van roka.

B. Što se tiče zahteva KI153/14

45. Sud podseća da podnosilac u ovom zahtevu osporava:

    a. rešenje Veća za uslovni otpust (PLK. br. 4/14 od 28. aprila 2014. godine) i

    b. rešenje Vrhovnog suda (Pzd. br. 84/2014od 5. avgusta 2014. godine) u vezi sa njegovim zahtevom za vanredno ublažavanje kazne zatvora.

46. U tom smislu, Sud primećuje da su oba osporena rešenja doneta u dve različite grupe postupka.

47. Što se tiče rešenja Veća za uslovni otpust (PLK. br. 4/14 od 28. aprila 2014. godine), Sud primećuje da je ovo rešenje uručeno podnosiocu zahteva 29. aprila 2014. godine, dok je on podneo zahtev 8. oktobra 2014. godine.

48. Na osnovu navedenog, Sud zaključuje da je deo zahteva kojim podnosilac osporava rešenje Veća za uslovni otpust van roka, jer zahtev nije podnet u zakonskom roku propisanom članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika.

49. Što se tiče rešenja Vrhovnog suda (Pzd. br. 84/2014 od 5. avgusta 2014. godine) u vezi sa njegovim zahtevom za vanredno ublažavanje kazne zatvora, Sud se poziva na član 48. Zakona koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

50. Sud uzima u obzir i pravilo 36. Poslovnika, koje propisuje:

> *„(2)Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
> *[...]*
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."*

51. Na osnovu navedenog, Sud primećuje da je podnosilac zahteva, uglavnom, nezadovoljan pravnim kvalifikacijama činjenica i ishodom postupaka okončanim pred Vrhovnim sudom. Pravna kvalifikacija činjenica i primenjiv zakon su pitanja koja spadaju u delokrug zakonitosti.

52. U tom smislu, Sud ponavlja da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, uključujući redovne sudove, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode garantovane Ustavom (ustavnost).

53. Pored toga, u pogledu na rešenje Vrhovnog suda u vezi sa njegovim zahtevom za vanredno ublažavanje kazne, podnosilac zahteva ne precizira koja su prava i slobode bile povređene, niti koja ustavna odredba posebno potkrepljuje njegov zahtev.

54. Ustavni sud može samo da razmatra da li su dokazi bili predstavljeni na takav način da su postupci, gledano u celini, bili sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, *inter alia*: Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. godine).

55. Pored toga, Sud ponavlja da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da zameni ulogu redovnih sudova u pogledu njihovih odluka. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi, takođe slučaj: KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Rima i*

Bestar Rima, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

56. Na osnovu navedenih razloga, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.

57. Dakle, deo zahteva KI153/14 u vezi sa osporenim rešenjem Vrhovnog suda u pogledu zahteva podnosioca za vanredno ublažavanje kazne je očigledno neosnovan.

58. Konačno, Sud zaključuje da zahtevi KI152/14 i KI153/14 treba da se proglase neprihvatljivim.

59. Zahtev KI152/14 je neprihvatljiv, jer je podnet van roka.

60. Zahtev KI153/14:

    A. koji se tiče dela koji se odnosi na osporeno rešenje Veća za uslovni otpust je neprihvatljiv, jer je neblagovremen;

    B. koji se tiče dela koji se odnosi na osporeno rešenje Vrhovnog suda vezano sa zahtevom podnosioca o vanrednom ublažavanju kazne je neprihvatljiv, kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 48. i 49. Zakona i pravilima 36 (1), (c) i (2), (d) Poslovnika, 10. avgust 2015. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahteve neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI172/14, podnosilac zahteva: Afrim Gela - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 189/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. jula 2014. godine

KI172/14, rešenje o neprihvatljivosti od 10. avgusta 2015. godine, objavljeno 21. avgusta 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev*, *radni spor, materijalna i nematerijalna nadoknada, invalidska penzija*

Vrhovni sud je odbio zahtev podnosioca za reviziju u vezi sa obavezom njegovog poslodavca za plaćanje invalidske penzije ili povratka na radno mesto. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na rad, bez pozivanja na neku ustavnu odredbu posebno.

Ustavni sud je ocenio da je podnosilac zahteva nezadovoljan ishodom presuda redovnih sudova, posebno presudom Vrhovnog suda, i nezadovoljstvo nije dovoljno da podnosilac zahteva pokrene tvrdnje o ustavnoj povredi. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI172/14
Podnosilac
Afrim Gela
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 189/2014 Vrhovnog suda Kosova
od 8. jula 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Afrim Gela sa prebivalištem u selu Drvare, opština Vučitrn.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 189/2014 Vrhovnog suda Kosova od 8. jula 2014. godine, kojom je odbijena revizija podnosioca kao neosnovana i potvrđena presuda Apelacionog suda AC. br. 4112/2012 od 2. decembra 2013. godine.

3. Osporena presuda Vrhovnog suda je uručena podnosiocu zahteva 27. oktobra 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti navedene presude Vrhovnog suda, kojom je, navodno, podnosiocu zahteva povređeno pravo na rad. Tvrdnja podnosioca zahteva pred redovnim sudovima se tiče njegovog zahteva za vraćanje na prethodno radno mesto ili naknade sa mesečnom isplatom kroz invalidsku penziju.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 27. novembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 8. decembra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI172/14 imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i odlukom KSH. KI172/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

8. Dana 18. decembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopijuzahteva Vrhovnom sudu. Istog dana, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da podnese kopiju povratnice, koja pokazuje kada je presuda Vrhovnog suda (Rev. br. 189/2014 od 8. jula 2014. godine) uručena podnosiocu zahteva.

9. Dana 24. decembra 2014. godine, Osnovni sud u Prištini je podneo kopiju povratnice, koja pokazuje da je presuda Vrhovnog suda (Rev. br. 189/2014 od 8. jula 2014. godine) uručena podnosiocu zahteva 27. oktobra 2014. godine.

10. Dana 26. juna 2015. godine, odlukom predsednice Suda, Arta Rama-Hajrizi je imenovana za člana Veća za razmatranje umesto Envera Hasanija, kome je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

11. Dana 2. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva je imao ugovor o radu na neodređeno vreme sa EKK (u daljem tekstu: poslodavac).

13. Dana 21. aprila 2004. godine, podnosilac zahteva je zadobio telesne povrede od nesreće koja se dogodila na njegovom radnom mestu.

14. Shodno tome, neodređenog datuma, podnosilac je podneo zahtev Penzijskom fondu poslodavca da mu odobri pravo na mesečnu isplatu kroz invalidsku penziju.

15. Dana 27. aprila 2005. godine, poslodavac je usvojio zahtev podnosioca i odlučio (odluka br. 67/11) da pošalje podnosioca u prevremenu penziju uz saglasnost da prima mesečnu isplatu kroz invalidsku penziju, počev od 1. juna 2005. do 1. juna 2010. godine (u daljem tekstu: odluka poslodavca). Ova mesečna isplata je vršena od strane Penzijskog fonda poslodavca, u skladu sa Statutom o dopunskom penzijskom fondu poslodavca.

16. Dana 7. jula 2010. godine, nakon okončanja perioda od pet (5) godina koji je utvrđen navedenom odlukom poslodavca, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini. Podnosilac zahteva je tražio vraćanje na svoje prethodno radno mesto ili naknadu sa mesečnom isplatom kroz invalidsku penziju u istom iznosu koji je propisan odlukom poslodavca (br. 67/11 od 27. aprila 2005. godine), počev od 1. juna 2010. godine, sve dok ne ispuni zakonsku starosnu granicu za penzionisanje.

17. Dana 24. aprila 2012. godine, Opštinski sud u Prištini (presuda C. br. 1513/10) je odbio tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

18. U svojoj presudi, Opštinski sud u Prištini smatra da radni odnos u smislu ugovorenog odnosa daje pravo strankama da slobodno definišu prava i obaveze koje proizilaze iz tog odnosa. Dakle, zaključio je da je radni odnos i pravo podnosioca zahteva na mesečnu isplatu prekinut po isteku perioda propisanog odlukom poslodavca (br. 67/11 od 27. aprila 2005. godine) i ispunjavanju finansijskih obaveza poslodavca prema podnosiocu zahteva.

19. Na presudu Opštinskog suda u Prištini, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu. U svojoj žalbi, podnosilac zahteva tvrdi povredu parničnog postupka, nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.

20. Dana 2. decembra 2013. godine, Apelacioni sud (presuda AC. br. 4112/2012) je odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio presudu Opštinskog suda u Prištini.

21. U svojoj presudi, Apelacioni sud smatra da je sam podnosilac podneo zahtev Penzijskom fondu poslodavca da mu odobri pravo na mesečnu isplatu kroz invalidsku penziju na period od 5 (pet) godina. Dakle, prema Apelacionom sudu, radni odnos je promenjen u ugovoreni odnos, pri čemu je poslodavac bio obavezan da ispuni obaveze

mesečne isplate za period od 5 (pet) godina. Stoga, prema Apelacionom sudu, podnosilac zahteva više nema pravo da se vrati na svoje prethodno radno mesto, s obzirom da je radni odnos prestao nakon što je poslodavac ispunio obaveze prema podnosiocu zahteva.

22. Podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu na presudu Apelacionog suda. U svom zahtevu za reviziju, on tvrdi bitne povrede parničnog postupka.

23. Dana 8. jula 2014. godine, Vrhovni sud (presuda Rev. br. 189/2014) je odbio reviziju podnosioca zahteva kao neosnovanu.

24. U svojoj presudi, Vrhovni sud je potvrdio da je poslodavac ispunio svoju obavezu prema podnosiocu zahteva, jer je postupao u skladu sa svojom odlukom (br. 67/11 od 27. aprila 2005. godine) koju podnosilac zahteva nije osporio. Pored toga, Vrhovni sud je, pozivajući se na Osnovni zakon o radu na Kosovu, utvrdio da ugovor o radu može biti prekinut na osnovu pismenog sporazuma između zaposlenog i poslodavca.

25. U cilju pune prezentacije postupaka pred redovnim sudovima, Sud primećuje da je 2005. godine podnosilac zahteva pokrenuo i parnični postupak u vezi sa naknadom materijalne i nematerijalne štete za povrede zadobijene od nesreće. Ovaj parnični postupak, koji je još uvek u toku pred redovnim sudovima, ne spada u okvir predmetne stvari zahteva, jer podnosilac zahteva posebno osporava okončane postupke u vezi sa svojom tužbom za vraćanje na prethodno radno mesto ili naknadu sa mesečnom isplatom kroz invalidsku penziju.

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je presudom Vrhovnog suda povređeno pravo na rad.

27. Podnosilac zahteva traži od Suda vraćanje na radno mesto ili nadoknadu kroz invalidsku penziju zbog nesposobnosti za rad.

Prihvatljivost zahteva

28. Kako bi rešio zahtev podnosioca, Sud prvo treba da utvrdi da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

29. Sud uzima u obzir član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

30. Sud se poziva i na pravilo 36. Poslovnika, koje propisuje:

(2)Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.

31. U svom zahtevu, podnosilac tvrdi da je osporenom presudom Vrhovnog suda (Rev. br. 189/2014 od 8. jula 2014. godine) povređeno njegovo pravo na rad.

32. Međutim, podnosilac ne objašnjava kako je i zašto presudom Vrhovnog suda, navodno, povređeno njegovo pravo na rad, niti tvrdi nepravdu i proizvoljnost u postupku.

33. Vrhovni sud u svojoj presudi smatra da je poslodavac ispunio svoju obavezu prema podnosiocu zahteva, u skladu sa svojom odlukom (br. 67/11 od 27. aprila 2005. godine) koju podnosilac nije osporio.

34. Sud smatra da sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom presuda redovnih sudova, posebno presude Vrhovnog suda, nije dovoljna da izgradi tvrdnju na ustavnim osnovama (vidi: mutatis mutandis, slučaj: *Mezőtúr-Tiszazugi Vízgazdálkodási Társulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21.). Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosilac zahteva mora da pruži obrazložene tvrdnje i ubedljiv argument.

35. Pored toga, Vrhovni sud pozivajući se na Osnovni zakon o radu na Kosovu, smatra da se ugovor o radu može prekinuti na osnovu pismenog sporazuma između zaposlenog i poslodavca i zaključuje da su nižestepeni sudovi pravilno primenili materijalno pravo.

36. U tom smislu, Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim i ako su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine;

vidi i slučaj: KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 201. godine).

37. Pored toga, kao što je navedeno, Sud primećuje da je obrazloženje dato u presudi Vrhovnog suda jasno i nakon što je razmotrio sve postupke, Sud je utvrdio i da postupci okončani pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

38. Zapravo, Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi povredu prava na rad, koje je garantovano članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava. Međutim, Sud smatra da osporena presuda Vrhovnog suda ni na jedan način ne sprečava podnosioca zahteva da radi ili obavlja profesiju. Na osnovu toga, ne postoji ništa u zahtevu podnosioca što opravdava zaključak da je njegovo ustavno pravo na rad bilo povređeno (vidi slučaj: KI51/14, podnosilac zahteva: *Radomir Radosavljević*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. januara 2015. godine, stav 32.).

39. Iz navedenih razloga, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.

40. Dakle, zahtev je očiglednoneosnovan i shodno tome, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (d), 10. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI179/14, podnosilac zahteva: Bejtullah Sogojeva - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 396/2012 Vrhovnog suda Kosova od 11. septembra 2013. godine

KI179/14, odluka o odbacivanju zahteva od 6. jula 2015. godine, objavljena 21. avgusta 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *presuđen zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, sudska zaštita prava*

U ovom slučaju, Ustavni sud je već ranije odlučio o zahtevu podnosioca, proglašavajući ga neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u vezi sa tvrdnjama na pravično suđenje i sudsku zaštitu prava.

Sud je ponovio da je već sudio slučaj podnosioca i u sadašnjem zahtevu on ne pokreće nikakve nove žalbe, niti predstavlja nove činjenice ili dokaze i trenutni zahtev je potpuno ponavljanje prethodnog zahteva. Zahtev je proglašen neprihvatljivim na osnovu pravila 32 (5) Poslovnika.

ODLUKA O ODBACIVANJU ZAHTEVA
u
slučaju br. KI179/14
Podnosilac
Bejtullah Sogojeva
Ocena ustavnosti
presude Rev. br. 396/2012 Vrhovnog suda Kosova
od 11. septembra 2013. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bejtullah Sogojeva, sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 396/2012 Vrhovnog suda Kosova od 11. septembra 2013. godine, kojom je odbijena revizija podnosioca kao neosnovana i potvrđena presuda Okružnog suda u Prištini AC. br. 1356/2011 od 24. januara 2012. godine.

3. Podnosilac je podneo zahtev osporavajući iste odluke, pri čemu je Sud proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan (vidi slučaj: KI05/14, podnosilac zahteva: *Bejtullah Sogojeva*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. jula 2014. godine).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti navedene presude Vrhovnog suda, kojom su, navodno, povređena prava podnosioca zahteva garantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 32 (5) i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 15. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 13. januara 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI179/14 imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i odlukom KSH. KI179/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

8. Dana 23. januara 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.

9. Dana 26. juna 2015. godine, odlukom predsednice Suda, Arta Rama-Hajrizi je imenovana za člana Veća za razmatranje umesto Envera Hasanija, kome je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

10. Dana 2. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, da odbije zahtev.

Pregled činjenica

11. Sud primećuje da su činjenice u ovom zahtevu iste kao što su iznete u slučaju KI05/14.

12. Podnosilac zahteva je bio zaposlen u Institutu za medicinu rada u Obiliću (u daljem tekstu: poslodavac) do 15. avgusta 2006. godine. Tog dana, njegov radni odnos sa poslodavcem je prestao, jer je on navodno dostigao starosnu granicu za penziju.

13. Prema podnosiocu zahteva, u njegovoj radnoj knjižici je pogrešno navedeno da je rođen 15. marta 1941. godine, dok je on, zapravo, rođen 15. avgusta 1942. godine. Dakle, prema navodima podnosioca zahteva, poslodavac je pogrešno izračunao njegovu starosnu granicu za penzionisanje i kao posledica toga, on je morao da se penzioniše pre nego što je dostigao starosnu granicu za penzionisanje.

14. Dana 15. avgusta 2006. godine, podnosilac zahteva je pokrenuo parnični postupak pred Opštinskim sudom u Prištini.

15. Nakon toga, 8. decembra 2008. godine, Opštinski sud je doneo presudu (Cl. br. 161/2007) i usvojio zahtev podnosioca. Poslodavac podnosioca zahteva, kao tuženi u postupku, je bio obavezan da nadoknadi podnosiocu zahteva njegove godišnje lične dohotke i troškove postupka.

16. Nakon žalbe uložene od strane poslodavca na presudu Opštinskog suda u Prištini, 15. septembra 2009. godine Okružni sud u Prištini (presuda Ac. br. 569/2009) je ukinuo navedenu presudu Opštinskog suda i vratio predmet na ponovno suđenje.

17. Dana 22. aprila 2011. godine, Opštinski sud u Prištini (presuda C. br. 2360/09) je odbio zahtev podnosioca. Podnosilac se žalio na tu presudu.

18. Dana 24. januara 2012. godine, Okružni sud (presuda Ac. br. 1356/2011) je potvrdio presudu Opštinskog suda u Prištini.

19. Na presudu Okružnog suda u Prištini od 24. januara 2012. godine, podnosilac zahteva je izjavio reviziju Vrhovnom sudu Kosova, tvrdeći da je presuda Okružnog suda u Prištini doneta u suprotnosti sa Zakonom o parničnom postupku.

20. Dana 11. septembra 2013. godine, Vrhovni sud (presuda Rev. br. 396/2013) je odbio reviziju podnosioca zahteva kao neosnovanu. U ovoj presudi, Vrhovni sud je zaključio da je radni odnos prekinut, jer je podnosilac zahteva dostigao starosnu granicu za penzionisanje i da je zahtev podnosioca za ispravljanje datuma rođenja podnet godinu dana nakon što je doneta odluka o njegovom penzionisanju.

Postupak pred Ustavnim sudom u slučaju KI05/14

21. Dana 17. januara 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu, osporavajući presudu Vrhovnog suda Rev. br. 396/2012 od 11. septembra 2013. godine. Ovaj zahtev je registrovan pod brojem KI05/14.

22. Dana 7. jula 2014. godine, Sud je doneo rešenje o neprihvatljivosti, pri čemu je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

23. Rešenje o neprihvatljivosti je objavljeno u skladu sa članom 20.4 Zakona i uručeno podnosiocu. Povratnica potvrđuje da je podnosilac zahteva primio rešenje Suda o neprihvatljviosti 17. jula 2014. godine.

Navodi podnosioca

24. Kao što se navodi u prethodnom zahtevu KI05/14, podnosilac tvrdi da je osporenom presudom povređeno njegovo pravo garantovano članovima 31. i 54. Ustava.

25. U ovom zahtevu, podnosilac nije izneo nikakav novi dokaz, niti je pokrenuo bilo kakvu novu žalbu.

26. Podnosilac zahteva ponovo traži da Sud ukine presudu Rev. br. 396/2012 Vrhovnog suda od 11. septembra 2013. godine i vrati slučaj na ponovno suđenje.

Prihvatljivost zahteva

27. Sud primećuje da je ovaj zahtev, podnet od strane podnosioca, identičan sa njegovim prethodnim zahtevom KI05/14.

28. Što se tiče njegovog prethodnog zahteva KI05/14, Sud podseća da je doneo odluku (rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI05/14 od 7. jula 2014. godine) kada je proglasio zahtev neprihvatljivim kao očigledno neosnovan. Navedeno rešenje o neprihvatljivosti je uručeno podnosiocu i objavljeno u skladu sa članom 20.4 Zakona.

29. Kao što je pomenuto, u ovom zahtevu podnosilac ponovo osporava presudu Vrhovnog suda Rev. br. 396/2012 od 11. septembra 2013. godine, pokreće iste tvrdnje i iznosi iste činjenice i dokaze kao u svom prethodnom zahtevu KI05/14.

30. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 32 (5) Poslovnika, koje propisuje:

> *"Sud može po kratkom postupku odbiti podnesak ako je nepotpun ili nejasan, uprkos zahtevima Suda prema stranci da dopuni ili razjasni podnesak, ukoliko je zahtev ponavljanja prethodnog podneska odlučen od strane Suda, ili ako je podnesak neozbiljan".*

31. Sud ponavlja da je već presudio o slučaju KI05/14 i da u ovom zahtevu podnosilac ne pokreće nikakve nove žalbe, niti iznosi nove činjenice ili dokaze. Dakle, ovaj zahtev je potpuno ponavljanje prethodnog zahteva KI05/14.

32. Dakle, na osnovu pravila 32 (5) Poslovnika, Sud zaključuje da ovaj zahtev treba da se odbaci, jer predstavlja ponavljanje prethodnog zahteva KI05/14, o kome je odlučeno od strane ovog Suda.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 116. Ustava i pravilom 32 (5) Poslovnika, 13. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI57/15, podnosilac zahteva: Rasim Rama - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 61/2015 od 26. marta 2015. godine

KI57/15, rešenje o neprihvatljivosti od 6. avgusta 2015. godine, objavljeno 21. avgusta 2015. godine

Ključne reči: individualni zahtev, *očigledno neosnovan zahtev, privremena mera, neobjavljivanje identiteta, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravna sredstva, krivični postupak, kazna zatvora, primanje mita*

Vrhovni sud je odbio zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo podnosilac protiv odluka nižestepenih sudova kojim je osuđen na kaznu zatvora zbog primanja mita. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći da su mu povređena prava na pravično suđenje i delotvorno pravno sredstvo. Podnosilac zahteva je, takođe tražio da se uvede privremena mera.

Ustavni sud je ocenio da zahtev podnosioca pokreće pitanje zakonitosti i da postupci sprovedeni pred redovnim sudovima nisu bila pravični i proizvoljni. Ustavni sud je odbio i zahteve za uvođenje privremene mere i neobjavljivanje identiteta, jer nije postojao *prima facie* slučaj, to jest, zahtevi nisu argumentovani. Zahtev je proglašen neprihvatljivim u skladu sa članovima 27 i 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI57/15
Podnosilac
Rasim Rama
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 61/2015
od 26. marta 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Rasim Rama (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u selu Mušnikovo, opština Prizren. Podnosioca zahteva zastupa g. Rexhep Hasani, advokat iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 61/2015 od 26. marta 2015. godine, kojom je odbijen, kao neosnovan, zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti protiv presude Osnovnog suda u Prizrenu P. br. 341/2013 od 6. juna 2014. godine i protiv presude Apelacionog suda PAKR. br. 430/2014 od 8. januara 2015. godine.

3. Podnosilac zahteva izjavljuje da je osporenu presudu primio 20. aprila 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedene presude Vrhovnog suda Kosova, kojom su, prema tvrdnjama podnosioca zahteva, povređena prava garantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] i

članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

5. Podnosilac zahteva, takođe, traži od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru, odnosno da zabrani izvršenje kazne protiv njega, koji je presudom Osnovnog suda u Prizrenu P. br. 341/2013 od 6. juna 2014. godine osuđen kaznom zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci.

6. Podnosilac je u svom zahtevu podnetom Sudu, tražio i da se njegov identitet ne otkrije.

Pravni osnov

7. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

8. Dana 7. maja 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

9. Dana 13. maja 2015. godine, predsednik je odlukom GJR. KI57/15 imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom KSH. KI57/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Arta Rama-Hajrizi.

10. Dana 26. maja 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao Vrhovnom sudu kopiju zahteva.

11. Dana 17. juna 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo dokument, tražeći hitno razmatranje njegovog slučaja.

12. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica je odlukom KSH. KI 57/15 imenovala sudiju Ivana Čukalovića za člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

13. Dana 6. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

14. Podnosilac zahteva je nastavnik bosanskog jezika u Gimnaziji "Gjon Buzuku" u Prizrenu.

15. Dana 6. juna 2014. godine, Osnovni sud u Prizrenu (presuda P. br. 341/13), odlučujući po optužnici državnog tužioca u Prizrenu PP. br. 173/13 od 30. septembra 2013. godine, je proglasio podnosioca zahteva krivim za krivično delo primanja mita iz člana 428. stav 1 Krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: KZK).

16. Neodređenog datuma, Apelacionom sudu Kosova, Osnovno tužilaštvo u Prizrenu-Odeljenje za teška krivična dela uložilo je žalbu na odluku o kazni. Na gore navedenu presudu Osnovnog suda u Prizrenu podnosilac zahteva je, takođe, uložio žalbu zbog pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja. Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi tražio i da se pozove nekoliko drugih svedoka, koje je smatrao relevantnim za ovaj predmet.

17. Dana 8. januara 2015. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom PAKR. br. 430/14 odbio, kao neosnovane, obe žalbe Osnovnog tužilaštva u Prizrenu i žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda u Prizrenu P. br. 341/13 od 6. juna 2014. godine.

18. Što se tiče zahteva podnosioca o pozivanju drugih svedoka, Apelacioni sud je u svojoj presudi ocenio da je prvostepeni sud obrazložio svoju odluku o tome zašto nije usvojio predlog podnosioca zahteva o uzimanju izjava drugih svedoka, sa obrazloženjem da su njihove izjave za ovaj predmet nerelevantne.

19. Apelacioni sud je u nastavku utvrdio: *„Izreka presude je jasna i razumljiva, izreka presude nije protivrečna sama sebi, a ni opisu činjenica izreke presude […]"*. Što se tiče žalbe tužioca, Apelacioni sud je potvrdio olakšavajuće i otežavajuće okolnosti, koje je uzeo u obzir Osnovni sud u Prizrenu prilikom odmeravanja kazne.

20. Neodređenog datuma, podnosilac je podneo zahtev Osnovnom sudu u Prizrenu za odlaganje izvršenja kazne, sa obrazloženjem da je on bio nastavnik i da izdržavanje kazne treba da se odloži do kraja školske godine.

21. Dana 16. marta 2015. godine, Osnovni sud u Prizrenu je rešenjem PED. br. 168/15 delimično usvojio zahtev podnosioca i odložio izdržavanje kazne za 3 (tri) meseca, odnosno do 31. juna 2015. godine.

22. Neodređenog datuma, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Kosova.

23. Dana 26. marta 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je doneo presudu Pml. br. 61/2015, kojom je odbio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti, podnet na presudu Osnovnog suda u Prizrenu P. br. 431/2013 od 6. juna 2014. godine i presudu Apelacionog suda u Prištini PAKR. br. 430/2014 od 8. januara 2015. godine.

24. U tom smislu, Vrhovni sud je potvrdio da su nižestepeni sudovi zasnovali svoje odluke na dokazima izvedenim od strane sudova.

Navodi podnosioca

25. U svom zahtevu, podnosilac tvrdi da su mu presudom Vrhovnog suda Pml. br. 61/2015 od 26. marta 2015. godine, povređena prava garantovana Ustavom, odnosno članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava.

26. Podnosilac zahteva zaključuje tražeći:

> *"Da Ustavni sud Republike Kosovo PONIŠTI sve presude priložene ovom zahtevu i to samo da bi dobio ustavno pravo iz člana 31, stav 4 Ustava Republike Kosovo i iz člana 384, stav 2.2.2 ZKP na POJAVLJIVANJE SVEDOKA, koje smatra obavezno i koji mogu da objasne odlučujuće činjenice [...]."*

Prihvatljivost zahteva

27. Sud primećuje da, kako bi bio u stanju da sudi zahtev podnosioca, treba prvo da razmotri da li je on ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

28. U tom smislu, Sud se poziva na član 113, stav 7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

29. U ovom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju. Sud primećuje i da je osporena oduka doneta 26. marta 2015. godine i da je podnosilac podneo zahtev Sudu 7. maja 2015. godine.

30. Međutim, Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

31. Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...], ili*
>
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.*
>
> *[...]*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

32. U svom zahtevu, podnosilac tvrdi da su presuda Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 61/2015 od 26. marta 2015. godine, presuda Apelacionog sudaPAKR. br. 430/14 i presuda Osnovnog suda u Prizrenu P. br. 341/13 od 6. juna 2014. godine, donete uz povredu člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], člana 32. [Pravo na Pravno Sredstvo], člana 54. [Sudska Zaštita Prava] i člana 113. [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava.

33. Sud primećuje da su redovni sudovi obrazložili svoje odluke, pozivajući se na odredbe zakona na snazi. U tom smislu, Sud utvrđuje da pitanja koja pokreće podnosilac zahteva predstavljaju pitanje zakonitosti, a ne ustavnosti.

34. U tom smislu, Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

35. Ustavni sud ne može da zameni ulogu redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi i slučaj br. KI70/11, podnosioci zahteva:*Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine). Sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja, ne mora da znači da on može da pokrene prihvatljiv zahtev o navodnoj povredi prava zaštićenih Ustavom. Sud primećuje da su podnosiocu zahteva date brojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj pred redovnim sudovima.

36. Pored toga, kao što je navedeno, Sud primećuje da je obrazloženje dato u presudi Vrhovnog suda Pml. br. 61/2015 od 26. marta 2015. godine jasno i da nakon razmatranja čitavog postupka Sud nalazi da postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

37. Dakle, što se tiče tvrdnje podnosioca da su redovni sudovi, odbijajući njegov zahtev da se pozovu svedoci koje je on smatrao relevantnim za svoj predmet, povredili njegova ustavna prava, Sud primećuje da je ovo pitanje bilo razmatrano i obrazloženo u suštini presudom Apelacionog suda.

38. Na osnovu navedenih razloga, Sud smatra da iznete činjenice od strane podnosioca zahteva ni na jedan način ne opravdavaju navodnu povredu ustavnih prava na koju se poziva podnosilac zahteva, i da on nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.

39. Dakle, Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan.

Ocena zahteva za privremenom merom

40. Kao što je naglašeno, podnosilac zahteva, takođe, traži od Suda *"da Ustavni sud Republike Kosovo donese rešenje o UVOĐENJU PRIVREMENE MERE protiv Osnovnog suda u Prizrenu, kojim će se zaustaviti početak izvršenja kazne protiv osuđenog Rasima Rame […]"*.

41. Kako bi Sud uveo privremenu meru u skladu sa pravilom 55 (4) i (5) Poslovnika, potrebno je:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko*

prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera; ili
(...)
Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva".

42. Kao što je navedeno, zahtev podnosioca je neprihvatljiv i zbog toga nema *prima facie* slučaja za uvođenje privremene mere. Dakle, zahtev za privremenom merom treba da se odbije kao neosnovan.

Zahtev za neotkrivanje identiteta

43. Što se tiče zahteva podnosioca da se njegov identitet ne otkrije, Sud je odbio njegov zahtev kao neosnovan, jer on nije pružio prateću dokumentaciju i informacije o razlozima da se njegov identitet ne otkrije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 27. i 48. Zakona i pravilima 36 (2) (d) i (d), 55 (4) i (5) i 56 (2) Poslovnika, 6. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. DA ODBIJE zahtev podnosioca za neobjavljivanje njegovog identiteta;

IV. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

V. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona; i

VI. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI187/14, podnosilac zahteva: Met Gashi - Ocena ustavnosti presude Pml. br. 192/2014 Vrhovnog suda od 20. oktobra 2014. godine

KI187/14, rešenje o neprihvatljivosti od 13. avgusta 2015. godine, objavljeno 4. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, saslušanje svedoka, kazna zatvora, krivično delo*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo podnosilac protiv odluka nižestepenih sudova kojima je podnosilac osuđen kaznom zatvora. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog nepravičnog sudskog postupka, jer su redovni sudovi odbili da saslušaju dva svedoka koje je on predložio.

Ustavni sud je ocenio da je diskreciono pravo redovnih sudova da odlučuju da li će se saslušati svedoci koje je predložio podnosilac zahteva, naročito u slučajevima kada oni smatraju da ti svedoci ne mogu da pomognu u utvrđivanju istine. Ustavni sud je utvrdio da postupci sprovedeni pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI187/14
Podnosilac
Met Gashi
Ocena ustavnosti presude Pml. br. 192/2014 Vrhovnog suda od 20. oktobra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Met Gashi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) iz Prizrena, zastupljen od strane g. Rexhepa Kabashija, advokata iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Pml. br. 192/2014 Vrhovnog suda od 20. oktobra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, kojom je, navodno, povređen član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i član 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: EKLJP), jer su redovni sudovi ograničili njegova prava da iznese dokaze i sasluša svedoke.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu:

Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 31. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 13. januara 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI187/14 imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom KSH. KI187/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 20. januara 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

8. Dana 25. juna 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo dodatna dokumenta.

9. Dana 2. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je podržao izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučio Sudu da zahtev proglasi neprihvatljivim.

10. Dana 3 avgust 2015. godine, rešenje o neprihvatljivosti je podeljeno sudijama Suda.

Pregled činjenica

11. Dana 18. marta 2014. godine, Osnovni sud u Prizrenu-Opšte odeljenje (presuda P. br. 430/12) je proglasio podnosioca zahteva krivim za krivično delo prema Krivičnom zakonu Republike Kosovo i osudio ga kaznom zatvora. Iz zapisnika sa glavne rasprave se može primetiti da je podnosilac zahteva predložio da se saslušaju dva svedoka zbog potvrđivanja odnosa između podnosioca i oštećenog, zašto su se sastali i šta se zaključilo na tom sastanku. Prvostepeni sud je odbio predlog podnosioca zahteva, jer predloženi svedoci nisu bili prisutni na tom sastanku i ne mogu objektivno znati okolnosti pod kojima je podnosilac delovao u odnosu na oštećenog.

12. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu na presudu Osnovnog suda zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i izrečene kazne.

13. Dana 22. jula 2014. godine, Apelacioni sud (presuda PAI. br. 709/2014) je odbio žalbu, kao neosnovanu, i potvrdio presudu Osnovnog suda. Apelacioni sud je zaključio da presuda prvostepenog suda ne sadrži navodne povrede, da je jasna i obrazložena i sadrži odlučujuće činjenice koje karakterišu krivično delo.

14. Podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu na presudu Osnovnog suda i presudu Apelacionog suda, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka i povrede krivičnog zakona. Podnosilac zahteva je po prvi put tvrdio da je prvostepeni sud odbio da sasluša dva svedoka koje je on predložio, i njegov predlog da pročita komunikacione poruke razmenjene između podnosioca i oštećenog.

15. Dana 20. oktobra 2014. godine, Vrhovni sud (presuda Pml. br. 192/2014) je odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti, podnet od strane podnosioca. Vrhovni sud smatra da se iz zapisnika sa glavne rasprave navodi da je prvostepeni sud pružio dobro osnovane razloge za odbijanje predloga podnosioca da se saslušaju dva svedoka i pročitaju razmenjene komunikacione poruke*„[...]zbog toga što se na osnovu spisa predmeta utvrđuje da je svedok [...] bio osoba koja je upoznala osuđenog i oštećenog i da se u njegovoj kancelariji razgovaralo o razvoju stočarstva, plasiranju mesa u fabrici i o razvojnom projektu koji je imao osuđeni, kao i da je imao takvih projekata, ali da on lično nije video te projekte. Takođe, iz iskaza svedoka [...] utvrđena je činjenica da je cilj sastanka osuđenog sa oštećenim bio navodno program Evropske unije za razvoj poljoprivrede-stočarstva i da je nakon tog sastanka, koji potvrđuje i svedok [...] došlo do dogovora da će osuđeni i svedok [...] ubediti stočare koji će uzgajati stoku da se prerada mesa vrši u fabrici na zemljištu Erenika koju će sagraditi međunarodna zajednica, a preko osuđenog. Takođe, iz priznanica koje se nalaze u spisima predmeta utvrđuje se da su u periodu od 12.03.2007. godine pa do kraja decembra 2008. godine izvršene bankarske transakcije kojima je oštećeni prebacio iznose [...] na ime osuđenog, koji iznosi mu nikada nisu vraćeni. Takođe, iz spisa predmeta se utvrđuje da je iz razloga što u vezi sa projektima o kojima se razgovaralo nije bilo nikakvih znakova realizacije, oštećeni zaključio sa osuđenim ugovor o otplati „duga“. Iz svih ovih činjenica koje su utvrdili prvostepeni i drugostepeni sud proizilazi da su navodi iz zahteva osuđenog i njegovog branioca neosnovani.“*

Navodi podnosioca

16. Podnosilac zahteva tvrdi da je član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava i član 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP povređen, jer:

a. je prvostepeni sud odbio predlog podnosioca da sasluša dva svedoka i pročita razmenjene komunikacione poruke;

b. je prvostepeni sud ograničio pravo podnosiocu zahteva da ispita svedoke.

Prihvatljivost zahteva

17. Sud primećuje da je, kako bi rešio zahtev podnosioca, potrebno da prvo ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

18. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

19. Pored toga, pravila36 (1) (d) i 36 (2) Poslovnika, propisuju:

„Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

(c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

20. Sud primećuje da se u ovom slučaju podnosilac zahteva žali da su redovni sudovi odbacili njegove predloge da se saslušaju dva svedoka, pročitaju komunikacione poruke razmenjene između njega i oštećenog i da je prvostepeni sud ograničio njegovo pravo da ispituje svedoke.

21. U tom smislu Sud primećuje da, kao opšte pravilo, redovni sudovi treba da ocenjuju dokaze koji se nalaze pred njima i relevantnost dokaza koje optuženi zahteva da predstavi (vidi slučaj: *Laska i Lika protiv Albanije*, zahtevi br. 12315/04 i 17605/04, presuda od 20. aprila 2010. godine). Što se tiče pozivanja i ispitivanja svedoka, optuženi nema neograničeno pravo da traži prisustvo svedoka u sudu i mora da pruži razloge za pozivanje i ispitivanje svedoka. Redovni sudovi mogu da odbiju da pozovu svedoke koje je predložila odbrana, sa obrazloženjem da sud smatra da njihovo svedočenje verovatno neće pomoći u utvrđivanju istine (vidi slučaj: *Huseyn i drugi protiv Azerbaijan,* zahtevi br. 35485/05, 45553/05, 35680/05 i 36085/05, presuda od 26. jula 2011. godine).

22. Sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane Vrhovnog suda. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celosti, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi slučaj: *Khan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. 35394/97, presuda od 12. maja 2000. godine).

23. U tom smislu, Sud primećuje da je podnosilac podneo zahtev pred Osnovnim sudom da se saslušaju dva svedoka i izvuku komunikacione poruke. To je odbijeno od strane Osnovnog suda iz navedenih razloga.

24. Podnosilac zahteva je po prvi put pokrenuo tvrdnju pred Vrhovnim, a ne pred Apelacionim sudom, da je prvostepeni sud odbio da sasluša dva svedoka koja je on predložio i njegov predlog da izvuče komunikacione poruke razmenjene između njega i oštećenog. Vrhovni sud je u svojoj presudi pružio razloge na navode podnosioca, tvrdeći da je prvostepeni sud obrazložio odbijanje predloga podnosioca.

25. Pored toga, Vrhovni sud primećuje da je podnosilac zahteva imao brojne mogućnosti da se brani tokom postupaka održanim pred redovnim sudovima.

26. U ovom slučaju, Sud ne nalazi da su relevantni postupci pred Vrhovnim sudom na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni. Štaviše, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva nije jasno pokazao kako bi neki od svedoka, koga je Osnovni sud odbio da ispita, mogao da pomogne njegovoj odbrani, u vezi sa konkretnim optužbama pokrenutim protiv njega. Dužnost podnosioca je da priloži potrebna dokumenta svom zahtevu i nije dužnost Suda da izgradi njegov slučaj ili da traži dokumenta *ex officio*, koja bi eventualno išla u njegovu korist.

27. Sud zaključuje da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) (d) i 36 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) (d), 36 (2) i 56 (2) Poslovnika, 13. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI167/14, podnosilac zahteva: NTP Unio Commerce, Zelqif Berisha, vlasnik - Ocena ustavnosti presude AC-I-13-0045-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 26. juna 2014. godine

KI167/14, rešenje o neprihvatljivosti od 28. avgusta 2015. godine, objavljeno 8. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev,očigledno neosnovan zahtev, jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, Posebna komora Vrhovnog suda, neovlašćeno lice, proces privatizacije*

Posebna komora Vrhovnog suda je odbila, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva u vezi sa odlukom Kosovske agencije za privatizaciju za povlačenje svih akcija iz Novog preduzeća Hotel Grand DOO, koje je kupio podnosilac zahteva. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu jednakosti pred zakonom, pravično i nepristrasno suđenje i zaštitu imovine.

Što se tiče kompatibilnosti zakona sa Ustavom, Sud je ocenio da je podnosilac neovlašćena stranka za takva ustavna pitanja. Što se tiče tvrdnji o povredi prava na imovinu i prava na pravično i nepristrasno suđenje, Sud je zaključio da podnosilac zahteva nije dokazao svoje tvrdnje o povredi principa svojih prava na jednakost pred zakonom, zaštitu imovine i na pravično i nepristrasno suđenje. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI167/14
Podnosilac
NTP Unio Commerce
Zelqif Berisha, vlasnik
Ocena ustavnosti presude AC-I-13-0045-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 26. juna 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je NTP Unio Commerce, sa sedištem u opštini Đeneral Janković, čiji je vlasnik g. Zelqif Berisha. Podnosioca zahteva zastupa g. Alexander Borg Olivier, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu AC-I-13-0045-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS) od 26. juna 2014. godine, kojom je potvrđena presuda C-I-12-0042 Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće PKVS) od 20. marta 2013. godine.

3. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 14. jula 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su, navodno, povređena prava podnosioca, garantovana članom 3.

[Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo], članom 46. [Zaštita Imovine] u vezi sa članom 53. [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i prava garantovana članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) i članom 1. [Zaštita imovine] Protokola br. 1 EKLJP.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava i članovima 29. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 14. novembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 24. novembra 2014. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Kadri Kryeziua za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

8. Dana 26. novembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva PKVS i Kosovskoj agenciji za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP).

9. Dana 8. decembra 2014. godine, Sud je odlučio da odbaci zahtev za privremenom merom (vidi: odluka o privremenoj meri KI167/14, objavljena 17. decembra 2014. godine).

10. Dana 9. decembra 2014. godine, Sud je poslao kopiju ovog zahteva radi informisanja podnosilaca zahteva u slučaju KI168/14, kada je presuda AC-I-13-0045-A0001 Žalbenog veća PKVS od 26. juna 2014. godine osporena.

11. Dana 2. februara 2015. godine, podnosilac je podneo kopiju hitnog zahteva, koji je dostavio PKVS, tražeći *„[...] da se odmah naloži obustava svih postupaka za likvidaciju, sve dok Ustavni sud Kosova ne donese svoju presudu u vezi sa preduzećem „NewCo Grand Hotel Priština."*

12. Dana 26. juna 2015. godineodlukom predsednice Suda, Ivan Čukalović je imenovan za sudiju izvestioca umesto Kadri Kryeziua, kome je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

13. Dana 26. juna 2015. godine, odlukom predsednice Suda, Arta Rama-Hajrizi je imenovana za člana Veća za razmatranje umesto Envera Hasanija, kome je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

14. Dana 6. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

15. Godine 2005. Kosovska poverenička agencija (u daljem tekstu: KPA) je pokrenula „posebni spin off" za prodaju, putem privatizacije, objekata Hotela Grand u Prištini.

16. Nakon okončanja procesa nadmetanja, provere dokumentacije i parnice u Posebnoj komori, KPA je proglasila podnosioca zahteva pobednikom tendera.

17. Dana 10. avgusta 2006. godine, KPA je zaključila ugovor sa podnosiocem zahteva o prodaji celog akcijskog kapitala Novog preduzeća Grand Hotel DOO (u daljem tekstu: Grand Hotel). Kao posledica toga, akcije su registrovane u Ministarstvu za trgovinu i industriju na ime preduzeća NTP Unio Commerce.

18. Ugovor zaključen između KPA i podnosioca zahteva obavezuje podnosioca da ispuni određene uslove propisane Sporazumom o obavezama. Ovi zahtevi su uključivali obavezu da izvrši određena finansijska ulaganja u zgradu Hotela Grand i da zadrži i zaposli određeni broj radnika u određenom vremenskom periodu. Neuspeh u ispunjenju ovih obaveza može dovesti do toga da se povuku akcije podnosiocu zahteva.

19. Dana 31. maja 2012. godine, Odbor direktora KAP-pravnog naslednika KPA, utvrđuje da podnosilaczahteva nije postupio u potpunom skladu sa obavezama o zapošljavanju i investiranju koje su bile definisane u Sporazumu o obavezama. Stoga, KAP je jednoglasno odlučio da izvrši opoziv akcija i time povuče sve akcije od NewCo Grand Hotel DOO, koje su kupljene od strane podnosioca zahteva.

20. Kao rezultat odluke Odboradirektora KAP, akcije i objekti Hotela Grand su prešle pod upravu KAP.

21. Dana 8. juna 2012. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Specijalizovanom veću PKVS. Podnosilac je podneo i zahtev za privremenom merom, tražeći od Specijalizovanog veća PKVS da zaustavi KAP od otuđenja akcija Hotela Grand bilo kojoj trećoj stranki, sve do donošenja pravosnažne odluke u vezi sa meritumom tužbe.

22. U svojoj tužbi, podnosilac zahteva osporava validnost odluke Odbora direktora KAP od 31. maja 2012. godine da izvrši opoziv akcija Hotela Grand. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi: *"U skladu sa članom 6.2 sporazuma o obavezama, povlačenje akcija vrši samo pismenim uputstvima Organa za sprovođenje i u skladu sa članom 1 Sporazuma o obavezama, vezano za definiciju „Organa za sprovođenje" u slučaju da Specijalni predstavnik Generalnog sekretara (SPGS) više ne postoji, biće zamenjen arbitražnim tribunalom, formiran u skladu sa postupcima propisanim u tački 9.3.2 (b) Sporazuma."*

23. Dana 29. juna 2012. godine Specijalizovano veće PKVS je (rešenje C-I-12-0042) odbilo zahtev za privremenom merom i obrazložilo da za navedeni predmet nema pokazatelja da bi neposredna i nepopravljiva šteta mogla biti izazvana, a koja ne bi mogla na razuman način da se finansijski kompenzuje.

24. Kao rezultat žalbe podnosioca protiv odbijanja privremene mere, 27. septembra 2012. godine Žalbeno veće PKVS je (rešenje AC-I-12-0042) žalbu podnosioca usvojilo kao delimično osnovanu i odlučilo: *"Zabranjuje se Kosovskoj agenciji za privatizaciju otuđivanje akcija New Co Hetel Grand trećoj stranki sve dok se ne donese konačna odluka zasnovana na meritumu tužbe."*

25. Dana 20. marta 2013. godine Specijalizovano veće PKVS je (presuda C-I-12-0042 od 20. marta 2013. godine) odbilo tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, smatrajući da su povrede Sporazuma o obavezama koje je načinio podnosilac bile teške i da je odluka KAP da povuče akcije Hotela Grand bila važeća.

26. Specijalizovano veće PKVS dalje smatra da je KAP, na osnovu Zakona o Kosovskoj agenciji za privatizaciju br. 04/L-034 (u daljem tekstu: Zakon o KAP) s pravom preokrenuo prodaju vršenjem opoziva akcija i da je Zakon o KAP, koji je zamenio Kosovsku povereničku agenciju sa KAP, važeći Zakon Kosova.

27. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Žalbenom veću PKVS zbog bitnih povreda postupka, pogrešnog utvrđivanja činjenica i pogrešnog tumačenja materijalnog prava.

28. Konkretno, podnosilaczahteva tvrdi: *"[...] u skladu sa članom 6.2 sporazuma o obavezama, povlačenje akcija vrši samo pismenim uputstvima Organa za sprovođenje i u skladu sa članom 1 Sporazuma o obavezama, vezano za definiciju „Organa za sprovođenje" u slučaju da Specijalni predstavnik Generalnog sekretara (SPGS) više ne postoji, biće zamenjen arbitražnim tribunalom, formiran u skladu sa postupcima propisanim u tački 9.3.2 (b) Sporazuma. Tužilac naglašava da ugovor jasno upućuje na nezavisan i nepristrasan tribunal, koji će utvrditi da li su stranke ispunile svoje ugovorene obaveze. Tužila dalje navodi da Kosovska agencija za privatizaciju (KAP) kao pravni naslednik KPA jedino ima pravo da traži od Organa za Sprovođenje dozvolu da vrši opoziv akcija, a ne da povuče prodaju jednostranom odlukom. Isti će se propisati i u „Pismu za ovlašćenje prenosa vlasništva nad akcijama" potpisan od strane tužioca".*

29. Dana 26. juna 2014. godine Žalbeno veće PKVS je odbilo, kao neosnovanu, žalbu podnosioca i potvrdilo presudu Specijalizovanog veća PKVS (C-I-12-0042 od 20. marta 2013. godine).

30. U svojoj presudi, Žalbeno veće PKVS smatra da su svi argumenti izneti u žalbi dobro razmatrani od strane Specijalizovanog veća i da je tužba podnosioca odbijena na pravičan način.

31. U vezi sa tvrdnjom podnosioca zahteva da *„u slučaju da Specijalni predstavnik Generalnog sekretara (SPGS) više ne postoji, biće zamenjen arbitražnim tribunalom, formiran u skladu sa postupcima propisanim u tački 9.3.2 (b) Sporazuma",* Žalbeno veće je utvrdilo sledeće:

> *„Odbor direktora tuženog je mogao da punovažno izda povlačenje akcija. Njemu nije bilo potrebno pismeni nalog od SPGS kao što se propisuje članom 6.2 Sporazuma o obavezama i nije mu bilo potrebno prethodna arbitraža. Oba uslova su ukinuta članom 31.4 Zakona o KAP. Nadležnost SPGS-a je zakonom preneta Odboru direktora tuženog. Istina je da su članom 31.4 Zakona o PAK-u ugovorene dužnosti i prava strana u Sporazumu o obavezama izmenjene. Tužilac gubi mogućnost da SPGS ne naloži opoziv akcija i takođe gubi pravo da stupi u arbitražu u slučaju da SPGS više ne postoji ili – kako u stvari ispadalo – izvršne kapacitete, koje je on imao u vreme kada je ovaj sporazum potpisan, više ne postoje.*

32. Shodno tome, Žalbeno veće PKVS je zaključilo sledeće:

"[...] Žalbeno veće smatra da tužilac nije suštinski ispunio uslove određene sporazumom o obavezama i njihovo neispunjenje predstavlja tešku povredu ugovorenih obaveza sporazuma (što je preduslov za odbijajuću odluku) i ovde ni sam tužilac nije imao nijednu suprotnu tvrdnju. Žalbeno veće je na osnovu spisa predmeta utvrdilo da je tužena dostavila nekoliko podnesaka tužiocu, upozoravajući ga o isteku rokova za ispunjavanje obaveza, čak se mogu naći i kazne u vezi s tim, međutim, tužilac nije uspeo da ispuni obaveze date sporazumom".

Navodi podnosioca

33. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu presudom Žalbenog veća PKVS (AC-I-13-0045-A0001 od 26. juna 2014. godine), potvrđujući presudu Specijalizovanog veća PKVS (C-I-12-0042 od 20. marta 2013. godine) povređena prava garantovana članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 32. [Pravo na Pravno Sredstvo], članom 46. [Zaštita Imovine] u vezi sa članom 53. [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava, kao i prava garantovana članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP i članom 1. [Zaštita imovine] Protokola br. 1 EKLJP.

34. U tom smislu, tvrdnje podnosioca zahteva treba podeliti na sledeći način:

- tvrdnje u vezi sa povredom principa jednakosti
- tvrdnje u vezi sa povredom zaštite imovine i
- tvrdnje u vezi sa povredom prava na pravično suđenje

Tvrdnje u vezi sa povredom principa jednakosti

35. Podnosilac zahteva tvrdi povredu člana 3. [Jednakost pred Zakonom] Ustava.

36. U tom smislu, podnosilaczahteva tvrdi da je princip jednakosti povređen zbog nejednakog tretmana podnosioca u postupku pred PKVS, suđenja od strane PKVS izvan delokruga tužbe podnosioca i primene Zakona o KAP od strane PKVS.

37. Kao prvo, podnosilac zahteva tvrdi da je PKVS dozvolio KAP, kao tužene u postupku, da iznese dokaze i argumenate da bi opravdala svoju odluku za povlačenje vlasništva podnosioca nad Grand Hotelom. Podnosilac zahteva smatra da je time PKVS povredila njegovu poziciju

i na taj način je, navodno, stavljen u nepovoljan položaj. Prema tome, podnosilac zahteva zaključuje da je PKVS povredila prava podnosioca garantovana članom 3. Ustava.

38. Kao drugo, podnosilac zahteva tvrdi da je PKVS prevazišla delokrug tužbe podnosioca i odgovorila na tvrdnje KAP-a, kao tužene, koja zaključuje da je podnosilac zahteva izvršio tešku povredu obaveza. Podnosilac zahteva, u nastavku, tvrdi da je PKVS sudila slučaj tako što nije pružila podnosiocu jednaku priliku da se bavi činjenicama i tvrdnjama podnetim od strane KAP-a. Dakle, podnosilac zahteva zaključuje da je PKVS povredila princip jednakosti.

39. Kao treće, podnosilac zahteva tvrdi da je zakonom KAP transformisala sebe iz stranke u ugovoru u organ za sprovođenje, koji je dozvolio povlačenje vlasništva nad Hotelom Grand. Podnosilac zahteva priznaje da je zamena Specijalnog predstavnika generalnog sekretara (u daljem tekstu: SPGS) sa Odborom direktora KAP u skladu sa principima vladavine prava garantovanih Ustavom. Međutim, podnosilac zahteva tvrdi da, ako se *"[...] zamena primenjuje na ugovore KAP, a retroaktivno primjenjuje na način na koji dodeljuje jednoj ugovornoj stranki jednostranu moć da poništi bitan element ugovora, tada bi to kršilo Ustav"*.

Tvrdnje u vezi sa povredom zaštite imovine, koja je garantovana članom 46. Ustava i članom 1 Protokola br. 1 EKLJP

40. Podnosilac zahteva opširnocitira sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i tvrdi da osporena presuda predstavlja povredu*"[...] zaštite koje se pruža podnosiocu zahteva prema članu 1 Protokola EKLJP 1 i članu 46. Ustava Kosova [...]"*.

41. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi da je KAP, delujući kao agencija Vlade *"[...] nezakonito i bez odgovarajućeg postupka uzeo je vlasništvo i posed ove imovine od privatnog vlasnika sa samo nominalnom naknadom i bez ikakvog sudskog postupka."*

Tvrdnje u vezi sa povredom člana 31. Ustava i člana 6 EKLJP

42. Podnosilac zahteva tvrdi da je nejednak tretman od strane PKVS, suđenje izvan delokruga tužbe podnosioca, primena i tumačenje Zakona o PAK i nezakonito uplitanje u imovinu podnosioca zahteva *"[...] takođe, na različite specifične načine, povredilo njegova osnovna prava propisana odredbama člana 6 EKLJP i člana 31. Ustava Kosova"*.

43. Podnosilac zahteva navodi da se nejednak tretman odnosi na nepravičan tretman tokom postupka pred PKVS i da je time: *„nejednakost oružja samo po sebi stvorilo povredu člana 6. EKLJP, jer stvara predrasude prema jednoj od strana, u ovom slučaju, prema podnosiocu zahteva."*

44. Podnosilac zahteva tvrdi da je PKVS imala zakonsku obavezu da dozvoli strankama u postupku jednake mogućnosti da dostave dokaze i da se izjasne o njihovom slučaju. Dakle, prema podnosiocu zahteva, on nije dobio pravično i nepristrasno suđenje i priliku da se izjasni u vezi sa svojim slučajem.

45. Podnosilac zahteva objašnjava da je njegov poseban zahtev, vezano sa suđenjem od strane PKVS van tužbe podnosioca zahteva bio sledeći:*"Zelqif Berisha posluje pod nazivom NTP „Unio Commerce" (kupac) osporava odluku Kosovske agencije za privatizaciju (KAP) Odbora direktora od 31. maja 2012. god., da „Izvrši opoziv akcija" na akcije Newco Grand Hotel-a LLC. Tužilac traži da se presudom Posebne komore presudi da je odluka Odbora nezakonita kao „ultra vires"*.

46. Podnosilac zahteva smatra da je delokrug njegove tužbe bio ograničen i od PKVS se tražilo da odgovori na proceduralna pitanja od fundamentalne važnosti. Shodno tome, podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do povrede prava garantovanog članom 6 EKLJP, jer je PKVS *"[...] rešavala predstavljeno pitanje samo uzgred, a zatim je otišla dalje od pitanja pred njom i odobrila delovanje KAP-a, kao da je KAP organ za sprovođenje."*

47. Podnosilac zahteva, u nastavku, tvrdi da je Odbor direktora KAP preuzimajući ulogu izvršnog organa na osnovu novog Zakona o KAP, jednostrano promenio parametre sporazuma, povlačeći njegovo vlasništvo nad Hotelom Grand.

48. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi da je princip pravičnosti i nepristrasnosti, garantovan članom 31. Ustava i članom 6 EKLJP, povređen, jer *"postupak Sudskog veća je lišilo podnosioca zahteva ugovornog prava da ima nezavisno sredstvo da objektivno i nepristrasno oceni činjenice, a onda da odluči o eksproprijaciji (opoziv akcija) pre nego što deluje vladina agencija (KAP)."*

49. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da je povredom člana 1. Protokola br. 1 EKLJP indirektno izazvana povreda člana 31. Ustava i člana 6 EKLJP, jer on tvrdi da *"[...] Nikada nije imao činjenice za koje se*

žalio, činjenice u vezi sa njegovom imovinom, koje su bile nasilno, jednostrano i nezakonito sudski istražene."

50. Konačno, podnosilac zahtevazaključuje tražeći od Suda da poništi presude Specijalizovanog veća PKVS (C-I-12-0042 od 20. marta 2013. godine) i Žalbenog veća PKVS (AC-I-13-0045-A0001 od 26. juna 2014. godine).

Relevantne odredbe Zakona o Kosovskoj agenciji za privatizaciju br. 04/L-034

Član 31 [Važeći zakon]

1. Ovaj zakon imaće prednost nad bilo kojim odredbama kosovskog prava koje nisu u skladu sa istim. Ne nanoseći štetu opštoj primeni prethodno navedene rečenice, posebno se predviđa da Zakon o upravnim postupcima neće važiti:

1.1. na bilo koju radnju preduzetu od strane Agencije pod okriljem ovog zakona u vezi sa privatizacijom, likvidacijom, prodajom, prenosom, restrukturiranjem, reorganizacijom ili drugim vidovima raspolaganja bilo kojim preduzećem, korporacijom ili imovinom, i

1.2. bavljenjem i rešavanjem bilo kog potraživanja ili interesa od strane Agencije ili Uprave za likvidaciju koji je načinjen od strane lica koje predstavlja navodnog poverioca ili vlasnika.

2. Ovim Zakonom stavlja se van snage Zakon br.03/L-067 „o Kosovskoj agenciji za privatizaciju".

3. Agencija preuzima svu imovinu i obaveze koje je njen prethodnik posedovao, stekao ili pretrpeo u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2002/12. Odbor i uprava Agencije obavljaće sve odgovornosti bilo kog prethodnog Odbora ili uprave imenovane u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2002/12.

4. Ne nanoseći štetu opštem karakteru prethodnog stava ili stava 2 člana 3 ovog zakona, posebno se predviđa da Agencija predstavlja zakonitog i isključivog naslednika bilo kojih i svih prava i obaveza KPA, predviđenih ili koji se javljaju u vezi sa ugovorom koji je prethodno izvršen od strane KPA, i jedne ili više trećih strana koje imaju svoju glavnu zainteresovanost za upravu, funkcionisanje, prodaju, prenos, likvidaciju ili druge vidove raspolaganja preduzećem, korporacijom, imovinom ili interesom nad bilo kojom od istih. Bilo kakva upućivanja na KPA sadržana u

ugovoru završno će biti protumačena kao ona koja podrazumevaju Agenciju. Bilo kakvo upućivanje u ugovoru na specijalnog predstavnika generalnog sekretara završno će biti protumačeno kao upućivanje na Odbor Agencije. Ukoliko ugovor sadrži jednu ili više odredbi koje predviđaju da će se ugovorom upravljati zakonom iz strane nadležnosti:

4.1. niti ta odredba ni zakon date nadležnosti neće se koristiti, tumačiti ili primenjivati na bilo koji način koji izbegava ili umanjuje prethodno navedene zahteve ovog stava, a

4.2. ovaj stav neće biti protumačen kao stav koji potvrđuje ili poništava, u celosti ili delimično, izbor zakona navedenog u datoj odredbi; ovo potvrđivanje ili poništavanje izvršiće se u skladu sa važećim pravilima međunarodnog privatnog prava.

5. Direktor Odbora imenovan od PCN, na osnovu člana 12, paragraf 3 ostaju na svoje položaje i nakon okončanja mandata PCN i vrši će se naknada od prihoda namenjenih KAP.

Prihvatljivost zahteva

51. Kao prvo, Sud ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

52. Sud uzima u obzir član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

53. Sud se poziva i na pravilo36 (1) i (2) Poslovnika, koje propisuje:

„(1) *Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

(c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

54. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Žalbenog veća PKVS (AC-I-13-0045-A0001 od 26. juna 2014. godine), potvrđujući presudu Specijalizovanog veća PKVS (C-I-12-0042 od 20. mart 2013. godine), povređen princip jednakosti, pravo na imovinu i pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

Tvrdnje u vezi sa povredom principa jednakosti

55. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporenim presudama PKVS povređen princip jednakosti, garantovan članom 3. Ustava.

56. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi da nije jednako tretiran, da je PKVS sudila izvan delokruga tužbe podnosioca zahteva i pogrešno je primenila Zakon o KAP.

57. Kao prvo, podnosilac zahteva tvrdi da nije jednako tretiran u postupku od strane PKVS, jer je PKVS dozvolio KAP, kao tuženoj u postupku, da iznese dokaze i argumente kako bi opravdala svoju odluku o povlačenju vlasništva podnosioca nad Hotelom Grand. Dakle, prema podnosiocu zahteva, KAP je povredila njegov položaj i na taj način je stavljen u nepovoljan položaj.

58. Sud primećuje da Žalbeno veće PKVS u svojoj presudi smatra:

> *"Izmena zakona ne podrazumeva da se tužena, kao stranka u sporazumu o obavezama i predviđena da bude u svojstvu jedne stranke u mogućoj arbitraži, menja u položaju jednog sudije u svom predmetu. Tužena ostaje stranka koja vrši svoje pravo na novi opoziv akcija. Ostaje izložena nezavisnoj sudskoj oceni Posebne komore da odluči da li je postupala na zakonit način ili ne kada je delovala na taj način."*

59. Kao drugo, podnosilac zahteva tvrdi da je PKVS prekoračila delokrug tužbe podnosioca, jer je tokom razmatranja navoda KAP, kao tužene, PKVS zaključila da je podnosilac zahteva izvršio tešku povredu obaveza.

60. U tom smislu, Sud primećuje da je Žalbeno veće PKVS obrazložilo svoju presudu na sledeći način:

"Na osnovu navedenog u žalbi, Žalbeno veće ne nalazi nijedan argument da je sud prekoračio granice određene u tužbi, jer je odlučio samo jednom tačkom izreke: „Tužba se odbija kao neosnovana" i ništa više o toga. Žalilac je imao tužbu pred Posebnom komorom, dakle, odlučeno je u skladu sa tom tužbom. Što se tiče ocene Posebnog veća da je „sud odlučio da su povrede tužioca teške", Žalbeno veće ocenjuje da sudsko veće nije prekoračilo svoje granice i nije opteretio tužioca, jer je on trebalo da oceni da li je tužilac dao razlog KAP da opozive akcije kako bi bio u stanju da sudi potpun zahtev tužioca o proglašavanju nezakonitim opoziv akcija. Pošto je Sudsko veće došlo do pravičnog zaključka da je bilo unutar nadležnosti KAP da dozvoli opoziv akcija bez prethodnih konsultacija sa SPGS ili arbitražnim tribunalom, ono treba da odluči da li je performansa tužioca dovela do toga da se izvrši opoziv akcija. U suprotnom, ono ne bi imalo mogućnosti da odluči da li je opoziv akcija pravilno dozvoljen kako bi tužba bila neosnovana ili da li je trebalo da proglasi ništavom sa rezultatom gde bi tužba bila osnovana".

61. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o povredi principa jednakosti, Sud smatra da je podnosilac imao mogućnost da ospori optužbe na oba stepena PKVS i da je iskoristio svoje pravo podnošenja tužbe i žalbe pred PKVS. Pored toga, Sud smatra da je obrazloženje, pruženo od strane Žalbenog veća PKVS u odgovoru na gore navedene tvrdnje podnosioca u vezi sa principom jednakosti, opravdano i pravično.

62. Ustavni sud ne može da zameni ulogu redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi i slučaj: KI70/11 podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

63. Kao treće, podnosilac zahteva tvrdi da je Odbor direktora KAP, na osnovu novog Zakona o KAP, preuzeo ulogu organa za sprovođenje i ovlastio povlačenje vlasništva nad Hotelom Grand.

64. U tom smislu, Sud smatra da je podnosilac zahteva pokrenuo pitanja zakonitosti i zato naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim i ako su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

65. Pored toga, Sud primećuje da podnosilac zahteva pokreće i pitanje kompatibilnosti Zakona o KAP-u sa Ustavom.

66. U tom smislu, podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da se obrati Ustavnom sudu u vezi sa pitanjem kompatibilnosti zakona sa Ustavom ili pitanjima ustavne kompatibilnosti zakona kada se pokreću u sudskom postupku. Kompatibilnost zakona sa Ustavom ili ustavnih pitanja pokrenutim u sudskom postupku su pitanja koja su u nadležnosti Ustavnog suda, ali samo ako su podneta od strane ovlašćenih stranaka, odnosno, samo od strane Skupštine Kosova, predsednika Republike Kosovo, Vlade, Ombudsmana (član 113. 2. 1) i sudova (član 113.8) (vidi slučajeve: KI118/14, podnosilac zahteva: *Raiffeisen Bank Kosovo J.S.*C, rešenje o neprihvatljivosti od 9. marta 2015. godine, KO04/11, podnosilac zahteva: *Vrhovni sud Republike Kosovo* tražeći ocenu ustavnosti članova 35. 36. 37. i 38. Zakona o eksproprijaciji nepokretne imovine br. 03/L-139, presuda od 1. marta 2012. godine; KO43/10, podnosilac zahteva *LDK-AAK-LDD*, SO Prizren, rešenje o neprihvatljivosti od 25. oktobar 2011. godine, stavovi 19-21; i KI230/13, podnosilac zahteva: *Tefik Ibrahimi*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. maja 2014. godine, stavovi 25-27).

67. Iz navedenih razloga, Sud smatra da činjenice iznete od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi prava na jednakost pred zakonom, garantovanog članom 3. Ustava.

Tvrdnje u vezi sa povredom zaštite imovine, kao što je garantovano članom 46. Ustava i članom 1. Protokola br. 1 EKLJP

68. Podnosilac zahteva tvrdi i da osporene presude predstavljaju povredu prava na zaštitu imovine, koje je garantovano članom 46. Ustava i članom 1 Protokola 1 EKLJP.

69. U tom smislu, podnosilaczahteva tvrdi: „*Ovo predstavlja povredu, inter alia, člana 1 Protokola broj 1 Evropske konvencije, kao i članova 22, 32 i 46. Ustava Republike Kosova, pored toga što predstavlja povredu osnovnih principa vladavine prava* [...] *KAP je, delujući kao agencija Vlade Kosova, nezakonito i bez odgovarajućeg postupka uzela vlasništvo i posed ove imovine od privatnog vlasnika sa samo nominalnom naknadom i bez ikakvog sudskog postupka.*"

70. U vezi sa pitanjem naknade, Žalbeno veće PKVS u svojoj presudi utvrđuje: *"[...] Pitanje problema tokom realizacije obaveza prema sporazumu, kao i pitanje nadoknade – vraćanja uloženih finansijskih sredstava, treba da bude predmet nekog drugog sudskog postupka."*

71. U tom smislu, Sud priznaje da je podnosilac imao pravo na imovinu, ali gubitak te imovine je bio legitiman, odnosno: (a) u skladu sa

zakonom (b) služi legitimnom cilju (u javnom interesu) i (c) opravdano je i proporcionalno ostvarenju traženog cilja. Osim toga, Sud primećuje da je povlačenje vlasništva nad akcijama Hotela Grand odlukom Upravnog odbora KAP razmatrano i odlučeno od strane PKVS. Dakle, Sud smatra da je obrazloženje pruženo u obe odluke PKVS jasno, a nakon razmatranja postupka, Sud je takođe utvrdio da postupci pred PKVS nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

72. U zaključku, Sud nalazi da podnosilac zahteva nije izneo nijedan ubedljiv argument, kojim bi dokazao da navodne povrede predstavljaju ustavne povrede.

Tvrdnje u vezi sa povredom člana 31. Ustava i člana 6 EKLJP

73. Kao što je navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da su nejednak tretman od strane PKVS, suđenje izvan delokruga tužbe podnosioca zahteva, primena i tumačenje Zakona o KAP i nezakonito uplitanje u njegovu imovinu na različite načine povredili njegova prava garantovana članom 31. Ustava i članom 6 EKLJP.

74. Kao prvo, podnosilac zahteva tvrdi da je PKVS imala zakonsku obavezu da dozvoli strankama u postupku jednake mogućnosti da dostave dokaze i da se izjasne o svojim slučajevima. Međutim, prema podnosiocu zahteva, on nije dobio pravično i nepristrasno suđenje i priliku da predstavi svoj slučaj.

75. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije izneo nijedan dokaz ili argumente o tome kako je i zašto tretiran na nejednak način i zašto nije dobio opravdanu priliku za podnese dokaze i da se izjasni o svom slučaju pred PKVS.

76. U tom smislu, Sud ponavlja da nezadovoljstvo podnosioca odlukom nije dovoljno da pokrene verodostojnu tvrdnju za ustavnu povredu prava na pravično suđenje. Kada se tvrde ustavne povrede, podnosilac zahteva mora izneti ubedljive i nesporne argumente da potkrepi svoje navode, kako bi zahtev bio osnovan (vidi slučaj: br. KI198/13 podnosilac zahteva *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. marta 2014. godine).

77. Sud smatra da su Specijalizovano i Žalbeno veće PKVS sproveli postupke na pravičan način i opravdali svoje odluke na osnovu tužbe i žalbe podnosioca zahteva.

78. U tom smislu Sud, takođe, primećuje da su Specijalizovano veće i Žalbneo veće PKVS obrazložili svoje odluke na osnovu dokaza i obrazloženja pruženih od strane podnosioca zahteva u svojstvu tužioca, kao i na osnovu dokaza i odgovora na tužbu podnetu od strane KAP, u svojstvu tužene. Na osnovu navedenog, činjenica da je i podnosiocu zahteva i KAP, strankama u postupku pred PKVS *"pružena prilika da imaju saznanja i komentarišu sve iznete ili izvedene dokaze u cilju uticaja na odluku suda",* pokazuje da su Specijalizovano veće i Žalbeno veće PKVS opravdali i doneli svoje odluke u skladu sa principima garantovanim prema pravu na kontradiktorno suđenje (vidi slučaj: *Vermeulen protiv Belgije*, ESLJP, br. 19075/91, presuda od 20. februara 1996. godine).

79. Kao drugo, podnosilac zahteva tvrdi da je PKVS sudila izvan delokruga tužbe podnosioca zahteva. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi da je delokrug njegove tužbe bio ograničen i da se od PKVS tražilo da odgovori na proceduralna pitanja od fundamentalne važnosti, odnosno, da utvrdi da je odluka Odbora direktora KAP bila nezakonita kao *ultra vires*. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi povredu prava garantovanih članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP, jer je PKVS „[...] *rešavala predstavljeno pitanje samo uzgred, a zatim je otišla dalje od pitanja pred njom i odobrila delovanje KAP-a, kao da je KAP organ za sprovođenje."*

80. U tom smislu, Sud primećuje da Žalbeno veće PKVS smatra:

> "*Na osnovu navedenog u žalbi, Žalbeno veće ne nalazi nijedan argument da je sud prekoračio granice određene u tužbi, jer je odlučio samo jednom tačkom izreke: „Tužba se odbija kao neosnovana" i ništa više.".*
>
> *[...]*
> *Žalbeno veće ocenjuje da Sudsko veće nije prekoračilo svoje granice i nije opteretio tužioca, jer je on trebalo da oceni da li je tužilac dao razlog KAP da opozive akcije kako bi bio u stanju da sudi potpun zahtev tužioca o proglašavanju nezakonitim opoziv akcija. Pošto je Sudsko veće došlo do pravičnog zaključka da je bilo unutar nadležnosti KAP da dozvoli opoziv akcija bez prethodnih konsultacija sa SPGS ili arbitražnim tribunalom, ono treba da odluči da li je performansa tužioca dovela do toga da se izvrši opoziv akcija. U suprotnom, ono ne bi imalo mogućnosti da odluči da li je opoziv akcija pravilno dozvoljen kako bi tužba bila neosnovana ili da li je trebalo da proglasi ništavom sa rezultatom gde bi tužba bila osnovana".*

81. Kao treće, podnosilac zahteva, u nastavku, tvrdi da je zahvaljujući novom Zakonu o KAP, Odbor direktora KAP preuzeo ulogu organa za sprovođenje i kao rezultat toga jednostrano promenio parametre sporazuma, povlačeći njegovo vlasništvo nad Hotelom Grand. Dakle, podnosilac zahteva tvrdi da je njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP povređeno, jer *„uplitanje zakonodavstva je dovelo do pozicije koja je promenila status podnosioca zahteva kao subjekta zakona u njegovim ugovornim odnosima."*

82. U tom smislu, Sud primećuje da je Žalbeno veće PKVS u svojoj presudi odgovorilo na sledeći način:

> *"Oba uslova su ukinuta članom 31. Zakona o KAP-u. Ovlašćenja SPGS-a su preneta, na osnovu zakona, na Odbor direktora tužene. Istina je da su, na osnovu člana 31. Zakona o KAP-u, promenjene ugovorne dužnosti i prava stranaka sporazuma o obavezama. Tužilac gubi šansu da se SPGS uzdrži od naređivanja opoziva akcija, i on, takođe gubi pravo da uđe u arbitražu u slučaju da SPGS ne postoji više – kao što se desilo, ne postoji više sa posebnim svojstvima koje je imao u vreme zaključivanja ovog sporazuma. Međutim, ovi gubici nisu neustavni. Zakonodavac može da izmeni ugovorne obaveze, i to radi često […]".*

83. Što se tiče primene Zakona o KAP od strane oba stepena PKVS, Sud se poziva na svoju sudsku praksu, gde je zaključio da u okviru principa vladavine prava i na osnovu člana 102.[Opšta Načela Sudskog Sistema]Ustava: *"[…] Posebna komora vrhovnog suda, kao deo sudskog sistema Kosova, ima Ustavnu obavezu da sprovodi zakone koje je usvojila Skupština Kosova"* (vidi slučaj: KI25/10, podnosilac zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, presuda od 30. marta 2011. godine, stav 56).

84. Štaviše, podnosilac zahteva još jedanput pokreće pitanje zakonitosti i pitanje kompatibilnosti Zakona o KAP sa Ustavom.

85. Što se tiče pitanja zakonitosti, Sud ponovo naglašava da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim i ako su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

86. U vezi sa pitanjem kompatibilnosti Zakona o KAP sa Ustavom, podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da podnese Sudu takva pitanja, kada se pokreću u postupku pred Sudom.

87. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da povreda člana 46. Ustava i člana 1. Protokola br. 1 EKLJP indirektno prouzrokuje povredu člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP, jer "*[...]Nikada nisam imao činjenice na koje bi se žalio, činjenice u vezi sa mojom imovinom, da su nasilno, jednostrano i nezakonito sudski istražene.*"

88. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije izneo nikakve činjenice ili ubedljive argumente o tome kako su i zašto *„[...] činjenice u vezi sa njegovom imovinom bile nasilno, jednostrano i nezakonito sudski istražene"*.

89. U zaključku na osnovu navedenog, Sud zaključuje da podnosilac nije potkrepio svoje tvrdnje o povredi prava na jednakost pred zakonom, zaštitu imovine i prava na pravično i nepristrasno suđenje i stoga, zahtev je neprihvatljiv, kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) i (2), (b) i (d) Poslovnika, 28. avgust 2015. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI168/14, podnosilac zahteva: Mabco Constructions i Eurokoha-Reisen - Ocena ustavnosti presude AC-I-13-0045-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 26. juna 2014. godine

KI168/14, rešenje o neprihvatljivosti od 28. avgusta 2015. godine, objavljeno 8. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, proces privatizacije, međunarodni sporazumi, jurisdikcija ratione materiae, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, sudska zaštita prava, status posrednika*

Posebna komora Vrhovnog suda je odbila zahtev podnosilaca za priznavanje njihovog statusa kao posrednika u procesu privatizacije hotela Grand u Prištini. Podnosioci zahteva su se, između ostalog, žalili Ustavnom sudu da nepriznavanje njihovog statusa kao posrednika, krši njihovo pravo na sudsku zaštitu interesa i prava na pravično i nepristrasno suđenje. Podnosioci zahteva su se, takođe žalili da neusvajanje zahteva predstavlja i povredu međunarodnih sporazuma koji su obavezujući za Republiku Kosovo.

Što se tiče tvrdnji o međunarodnim sporazumima, Ustavni sud je naglasio da nije u nadležnosti *ratione materiae* Suda da oceni ustavnost međunarodnih sporazuma. Što se tiče tvrdnje o priznavanju statusa posrednika, Ustavni sud je ocenio da podnosioci zahteva nisu obrazložili tvrdnju o povredi ustavnih prava i sloboda i nisu dovoljno potkrepili svoje tvrdnje. Zahtev je proglašen neprihvatljivim u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (2) d) i 36 (3) e) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI168/14
Podnosilac
Mabco Constructions i Eurokoha-Reisen
Ocena ustavnosti presude AC-I-13-0045-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 26. juna 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su Mabco Constructions, sa sedištem u Luganu, Švajcarska i Eurokoha-Reisen, sa glavnim sedištem u Frankfurtu, Nemačka, koju zastupa njena filijala u Prištini. Podnosioce zahteva zastupa g. Bajram Morina, advokat iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu AC-I-13-0045-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS) od 26. juna 2014. godine, kojom je odbijen podnesak podnosilaca zahteva da budu posrednici na strani tužioca.

3. Osporena presuda je uručena podnosiocima zahteva 14. jula 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude (AC-I-13-0045-A0001 od 26. juna 2014. godine) Žalbenog veća PKVS, kojom su,

prema tvrdnjama podnosilaca zahteva, povređena njihova prava garantovana članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 7. [Vrednosti], članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 46. [Zaštita Imovine], članom 54. [Sudska Zaštita Prava] i članom 119. [Osnovna Načela] Poglavlja IX [Ekonomski Odnosi] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 14. novembra 2014. godine, podnosioci su poslali zahtev Sudu poštom. Sud je primio zahtev 17. novembra 2014. godine.

7. Dana 24. novembra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI168/14 imenovao sudiju Artu Ramu-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom KSH. KI168/14, imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

8. Dana 1. decembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioce o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Posebnoj komori Vrhovnog suda (u daljem tekstu: PKVS) i Kosovskoj agenciji za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP).

9. Dana 5. decembra 2014. godine, Sud je poslao pismo sa kopijom ovog zahteva u cilju informisanja NTP Unio Commerce, Zelqif Berisha, vlasnik, koji je podneo zahtev KI167/14, koji osporava istu presudu Žalbenog veća PKVS.

10. Dana 9. decembra 2014. godine, Sud je tražio od PKVS da podnese kopiju povratnice, koja pokazuje kada je presuda Žalbenog veća PKVS (AC-I-13-0045-A0001 od 26. juna 2014. godine) uručena podnosiocima zahteva.

11. Dana 13. decembra 2014. godine, PKVS je podnela Sudu kopiju povratnice, koja pokazuje da je presuda Žalbenog veća PKVS (AC-I-13-0045-A0001 od 26. juna 2014. godine) uručena podnosiocima zahteva 14. jula 2014. godine.

12. Dana 17. decembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioce zahteva o odluci Suda kojom je odbijen zahtev za uvođenje privremene mere u povezanom slučaju KI167/14, koji je na čekanju konačnog ishoda zahteva. (vidi: odluka o privremenoj meri, objavljena 17. decembra 2014. godine).

13. Dana 26. juna 2015. godine, predsednica Suda je imenovala Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca umesto Arte Rame-Hajrizi. Istog dana, odlukom predsednice Suda, Arta Rama-Hajrizi je imenovana za člana Veća za razmatranje umesto Envera Hasanija, čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

14. Dana 6. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

Što se tiče privatizacijeHotela Grand

15. Godine 2005. kao deo procesa privatizacije, Kosovska poverenička agencija (u daljem tekstu: KPA) je pokrenula „poseban spin off“ prodaje, putem privatizacije, objekata Hotela Grand u Prištini.

16. Godine 2006. nakon okončanja procesa nadmetanja, provere podataka i parnice pred Posebnom komorom, KPA je proglasila Zelqifa Berishu, vlasnika NTP Unio Commerce (podnosilac zahteva u slučaju KI167/14) najpovoljnijim ponuđačem.

17. Dana 10. avgusta 2006. godine, KPA je zaključila ugovor sa Zelqifom Berishom, vlasnikom NTP Unio Commerce, o prodaji čitavog akcijskog kapitala NewCo Grand Hotela DOO (u daljem tekstu: Hotel Grand). Shodno tome, akcijski kapital je u celosti prebačen i akcije Hotela Grand su registrovane u Ministarstvu za trgovinu i industriju na ime preduzeća NTP Unio Commerce.

18. Ugovor potpisan između KPA i Zelqifa Berishe je obavezao poslednje navedenog da ispuni određene uslove, kao što je navedeno u Sporazumu o obavezama. Ovi uslovi uključuju obavezu da izvrši izvesna finansijska ulaganja u zgradi Hotela Grand i zadrži određen broj zaposlenih u posebnom vremenskom periodu. Neuspeh da ispuni ove obaveze može rezultirati povlačenjem akcija od podnosioca zahteva.

Što se tiče suvlasništva podnosilaca zahteva

19. Nakon toga, u januaru 2007. godine, Zelqif Berisha je zaključio Memorandum o razumevanju sa podnosiocima zahteva i tom prilikom je prodao 60% akcija Hotela Grand podnosiocima zahteva.

20. Dana 5. juna 2007. godine, podnosioci zahteva su pokrenuli parnični postupak pred Opštinskim sudom u Prištini, u pokušaju utvrđivanja suvlasništva nad akcijama Hotela Grand.

21. Dana 28. maja 2009. godine, Opštinski sud u Prištini (presuda C. br. 1429/2007) je usvojio tužbu podnosilaca zahteva i potvrdio suvlasništvo podnosiocima nad akcijama Hotela Grand.

Što se tiče opoziva akcija od strane Odbora direktora KAP

22. Dana 31. maja 2012. godine, Odbor direktora KAP, pravni naslednik KPA, je utvrdio da preduzeće NTP Unio Commerce nije u potpunosti ispoštovalo obaveze vezane za zapošljavanje i investiranje, koje su definisane u Sporazumu o obavezama. Dakle, Odbor direktora KAP je jednoglasno odlučio da izvrši opoziv akcija i na taj način povuče sve akcije kupljene od strane NTP Unio Commerce.

23. Kao rezultat odluke Odbora direktora KAP, akcije i objekti Hotela Grand se sada nalaze pod administracijom KAP.

24. Dana 8. juna 2012. godine, NTP Unio Commerce, Zelqif Berisha, vlasnik (podnosilac zahteva u slučaju KI167/14) je podneo tužbu PKVS, osporavajući validnost odluke Odbora direktora KAP od 31. maja 2012. godine da izvrši opoziv akcija Hotela Grand. Pored toga, on je podneo i zahtev za preliminarnom zabranom, koji je odbijen kao neosnovan od strane Specijalizovanog veća PKVS (presuda C-I-12-0042 od 29. juna 2012. godine). Nakon žalbe protiv presude Specijalizovanog veća PKVS izjavljene od strane NTP Unio Commerce, Zelqif Berisha, vlasnik (u daljem tekstu: NTP Unio Commerce), Žalbeno veće PKVS (odluka AC-I-12-0042 od 27. septembra 2012. godine) je usvojilo žalbu kao delimično osnovanu i odlučilo: *“da zabrani KAP otuđenje akcija NewCo Grand Hotel bilo kojoj trećoj stranki sve dok se ne donese konačna odluka u vezi sa meritumom tužbe“*.

25. Dana 20. marta 2013. godine, Specijalizovano veće PKVS (presuda C-I-12-0042 od 20. marta 2013. godine) je odbilo tužbu izjavljene od strane NTP Unio Commerce, kao neosnovanu, sa obrazloženjem da su povrede Sporazuma o obavezama od strane NTP Unio Commerce bile

ozbiljne i da je odluka KAP da izvrši opoziv akcija Hotela Grand važeća.

26. Nakon žalbe izjavljene od strane NTP Unio Commerce protive presude Specijalizovanog veća PKVS (C-I-12-0042 od 20. marta 2013. godine), Žalbeno veće PKVS je 26. juna 2014. godine odbilo žalbu kao neosnovanu, i potvrdilo gore navedenu presudu Specijalizovanog veća PKVS.

27. Kao što je pomenuto u stavu 9, NTP Unio Commerce je podneo zahtev Sudu, osporavajući istu presudu Žalbenog veća PKVS od 26. juna 2014. godine. Dakle, da bi se potpuno predstavio okončani postupak pred PKVS u vezi sa tužbom i žalbom izjavljenom od strane NTP Unio Commerce, Sud želi da se pozove na pregled činjenica utvrđenih u slučaju KI167/14.

Što se tiče podneska podnosilaca zahteva da budu posrednici pred PKVS

28. Dana 10. januara 2014. godine, dok je žalba tužioca (NTP Unio, Zelqif Berisha, vlasnik i podnosilac zahteva u slučaju KI167/14) bila u toku pred Žalbenim većem PKVS, podnosioci zahteva su podneli podnesak da posreduju na strani tužioca u postupku pred PKVS.

29. U njihovom podnesku, podnosioci zahteva su tražili da im se prizna svojstvo posrednika u postupku pred Žalbenim većem PKVS. Podnosioci zahteva u nastavku tvrde da, u skladu sa članom 271. Zakona o parničnom postupku, oni ispunjavaju uslove da im se prizna svojstvo posrednika u ovom procesu.

30. Dana 14. februara 2014. godine KAP je, u svojstvu tužene, podnela prigovor na podnesak podnosilaca zahteva, sa obrazloženjem da oni nemaju pravni i materijalni odnos sa KAP, već samo Memorandum o razumevanju zaključen sa Zelqif Berisha, vlasnikom NTP Unio Commerce.

31. Dana 31. februara 2014. godine, NTP Unio Commerce je u postupku pred Žalbenim većem PKVS, takođe podneo prigovor na podnesak podnosilaca zahteva, navodeći da podnosioci nezakonito traže pravo vlasništva nad Hotelom Grand i samim tim nemaju legitimitet u ovoj stvari.

32. Dana 26. juna 2014. godine, Žalbeno veće PKVS (presuda AC-I-13-0045-A0001) je odbilo podnesak podnosilaca zahteva.

33. U svojoj presudi, Žalbeno veće PKVS je odlučilo da, u skladu sa članom 270. stav 1. Zakona o parničnom postupku, odbije podnesak podnosilaca da im se prizna pravo posrednika u postupku pred PKVS, s obzirom da su tužilac (Zelqif Berisha, vlasnik NTP Unio) i tuženi (KAP) osporili legitimnost posrednika kao stranke u postupku.

Navodi podnosioca

34. Kao što je navedeno, podnosioci zahteva tvrde da su im presudom Žalbenog veća PKVS (AC-I-13-0045-A0001 od 26. juna 2014. godine), odbijajući njihov podnesak da budu posrednici na strani tužioca u postupku pred Žalbenim većem PKVS, povređena prava, garantovana članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 7. [Vrednosti], članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno Suđenje], članom 46. [Zaštita Imovine] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava.

35. Podnosioci zahteva tvrde sledeće: "*Zbog ignorisanja KAP-a da nastavi sa legitimisanjem stvarnih akcija, zbog promena zakona KPA – KAP koji je u suprotnosti sa sporazumom o zaštiti stranih investicija, […], jer su neosnovano odbili zahteva POSREDNIKA da budu stranka u parničnom postupku na strani tužioca pred Posebnom komorom, jer postoji osnovana sumnja uplitanja organizovanog kriminala od strane državnih institucija, jer nisu poštovali legitimno ljudsko pravo i nisu poštovali, odnosno jer su postupali u suprotnosti sa uslovima međunarodnog sporazuma za zaštitu stranih investicija […]*".

36. Podnosioci zahteva, u nastavku, tvrde povredu člana 119. [Osnovna Načela] Poglavlja IX [Ekonomski odnosi] Ustava. U tom smislu, podnosioci zahteva tvrde da su strani investitori i da je *"[…] Promena zakona o KAP koji je uzet kao glavni osnov da se negira pravo POSREDNIKA, u suprotnosti sa sporazumom o zaštiti stranih investicija na Kosovu, odnosno sa sporazumom o zaštiti stranih investicija sa Švajcarskom i Federativnom Republikom Nemačke. U stvari, ugovor o kupovini akcija sa tužiocem (Zelqif Berisha) je zaključen u vreme kada je bio na snazi zakon o KPA, dok je odluka o povlačenju akcija zasnovana na zakonu nakon reorganizacije KAP koji u ovom slučaju ne treba da ima retroaktivno dejstvo."*

37. Konačno, podnosioci zahteva zaključuju tražeći od Suda da primora PKVS da prizna podnosioce zahteva kao posrednike u postupku u vezi sa povlačenjem akcija Hotela Grand od strane Odbora direktora KAP.

Prihvatljivost zahteva

38. Pre svega, kako bi rešio zahtev podnosilaca, Sud treba da oceni da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti, koji su propisani Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

39. Sud uzima u obzir član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

40. Sud se poziva i na pravilo36 Poslovnika, koje propisuje:

> *"(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...], ili*
>
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
>
> *[...]*
>
> *(d) da podnosilac zahtevanije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

41. Sud primećuje da su podnosioci zahteva 2007. godine pokrenuli parnični postupak o utvrđivanju suvlasništva nad akcijama Hotela Grand Priština pred Opštinskim sudom u Prištini.

42. Međutim, Sud smatra da ovi parnični postupci ne spadaju u delokrug zahteva i stoga, Sud će samo oceniti postupak pred PKVS u vezi sa predmetnom stvari zahteva.

43. Kao što je navedeno, podnosioci zahteva tvrde povredu prava garantovanih članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 7. [Vrednosti], članom 24. [Jednakost pred Zakonom], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 46. [Zaštita Imovine], članom 54. [Sudska Zaštita Prava] i članom 119. [Osnovna Načela] Poglavlja IX [Ekonomski odnosi] Ustava.

44. U tom smislu, Sud primećuje da su podnosioci zahteva samo naveli i opisali sadržaj navedenih odredbi, ali nisu izneli nikakve argumente ili dokaze u prilog svojim tvrdnjama.

45. Pored toga, Sud ponavlja da nezadovoljstvo sudskom odlukom ili samo pominjanje članova i odredaba Ustava nije dovoljno da tvrdnje podnosioca zahteva dostignu nivo ustavnih povreda. Kada se navode ustavne povrede, podnosilac zahteva treba da iznese ubedljive i nesporne argumente u prilog svojih tvrdnji, kako bi se zahtev smatrao osnovanim (vidi slučaj: br. KI198/13,*Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od13. marta 2014. godine).

46. Sud smatra da podnosioci zahteva nisu objasnili kako je i zašto zaključak Žalbenog veća PKVS da se odbije njihov podnesak da im se prizna pravo posrednika na strani tužioca u postupku pred PKVS, navodno, povredio njihova prava i slobode.

47. Pored toga, Sud ponavlja da nije njegov zadatak, prema Ustavu, da zameni ulogu redovnih sudova u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi i slučaj: KI70/11 podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

48. Pored toga, Sud primećuje da su podnosioci zahteva prvenstveno nezadovoljni pravnom kvalifikacijom činjenica i zakona primenjenog od strane Žalbenog veća PKVS. Pravna kvalifikacija činjenica i primenjivog zakona su pitanja koja spadaju u delokrug zakonitosti.

49. U tom smislu, Sud ponavlja da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama i zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim i ako su mogle povrediti prava i slobode garantovane Ustavom *(ustavnost).*

50. Konačno, podnosioci zahteva nisu izneli nikakve ubedljive argumente da bi se utvrdilo da navodne povrede, pomenute u zahtevu, predstavljaju ustavne povrede (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke*, ESLJP, rešenje o prihvatljivosti br. 53363/99, od 31. maja 2005. godine) i nisu precizirali kako su navedeni članovi Ustava povređeni, kao što je propisano članom 113.7 Ustava i članom 48. Zakona.

51. Na osnovu navedenog, Sud zaključuje da podnosioci zahteva nisu opravdali tvrdnju o povredi ustavnih prava i sloboda na koje su se pozvali i podnosioci zahteva nisu dovoljno potkrepili svoje tvrdnje.

52. Pored toga, kao što je navedeno, podnosioci zahteva pokreću pitanje kompatibilnosti Zakona o KAP-u sa međunarodnim bilateralnim

sporazumima zaključenim i ratifikovanim od strane Republike Kosovo.

53. Kao što je navedeno, podnosioci zahteva tvrde: "*Promena Zakona o KAP koji je uzet kao glavni osnov da se negira pravo POSREDNIKA, u suprotnosti je sa sporazumom o zaštiti stranih investicija na Kosovu, odnosno sa sporazumom o zaštiti stranih investicija sa Švajcarskom i Federativnom Republikom Nemačke […]*".

54. Sud se poziva i na član 19. [Sprovođenje Međunarodnog Prava] Ustava, koji propisuje:

> *1. Svaki međunarodni sporazum ratifikovan od strane Republike Kosovo, nakon što se objavi u Službenom listu Republike Kosovo, postaje deo unutrašnjeg pravnog sistema. Sporazum se sprovodi na direktan način, osim u onim slučajevima kada je to nemoguće i kada sprovođenje istog zahteva donošenje novog zakona.*
>
> *2. Ratifikovani međunarodni sporazumi i obavezna načela međunarodnog prava imaju premoć nad zakonima Republike Kosovo.*

55. U tom smislu, Sud ponavlja da nije ovlašćen da ocenjuje kompatibilnost zakona sa međunarodnim sporazumima. Sud je u svojoj sudskoj praksi ponovio da nije ovlašćen da ocenjuje da li je međunarodni sporazum u skladu sa Ustavom (vidi zahtev: KO95/13, podnosioci zahteva: Visar Ymeri i 11 drugih poslanika, presuda od 2. septembra 2013. godine, stavovi 100 i 101).

56. Dakle, u vezi sa tvrdnjom podnosilaca zahteva da Zakon o KAP-u nije u skladu sa međunarodnim bilateralnim sporazumima ratifikovanim od strane Republike Kosovo, Sud smatra da nije u njegovoj nadležnosti *ratione materiae* da ocenjuje ustavnost zakona sa međunarodnim sporazumima.

57. Iz navedenih razloga, Sud zaključuje da zahtev treba da se proglasi:

a) neprihvatljivim, jer nije u nadležnosti *ratione materiae* Suda da ocenjuje ustavnost zakona sa međunarodnim sporazumima i

b) neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, jer podnosioci zahteva nisu opravdali tvrdnju o povredi ustavnih prava i sloboda na koje su se pozvali i nisu dovoljno potkrepili svoje tvrdnje.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa u članom 48. Zakona i pravilom 36 (2), (b) i (d) i pravilom 36 (3), (e) Poslovnika, 28. avgust 2015. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI142/14, podnosilac zahteva: Bajram Bajgora - Ocena ustavnosti presude Ac. br. 1429/2014 Apelacionog suda od 7. jula 2014. godine

KI142/14, odluka o brisanju zahteva sa liste od 6. avgusta 2015. godine, objavljena 9. septembra 2015. godine

Ključne reči: individualni zahtev, *neprihvatljiv zahtev, stambeno pitanje, ugovor o kupoprodaji, zaštita imovine*

Apelacioni sud Kosova je odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva u vezi sa ugovorom o kupoprodaji zaključenim između Opštine Podujevo i trećih lica. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu u vezi sa njegovim stambenim pravima, ali se nije pozvao ni na jednu ustavnu odredbu posebno.

Ustavni sud je ocenio da podnosilac nije popunio svoj zahtev na način predviđen zakonom, uprkos zahtevima Suda da prepravi svoj zahtev. Zahtev je odbijen po kratkom postupku i izbrisan je sa liste na osnovu pravila 32 (5) Poslovnika.

ODLUKA O BRISANJU ZAHTEVA SA LISTE
u
slučaju br. KI142/14
Podnosilac
Bajram Bajgora
Ocena ustavnosti presude Ac. br. 1429/2014
Apelacionog suda od 7. jula 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Bajram Bajgora iz Podujeva (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu (Ac. br. 1429/2014 od 7. jula 2014. godine) Apelacionog suda, koja mu je uručena 4. avgusta 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su navodno povređena prava podnosioca garantovana*"članom 46 [Zaštita Imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 17. Univerzalne Deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP)."*

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu:

Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 19. septembra 2014. godine, podnosilac je putem pošte podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 24. septembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca da je primio zahtev pod njegovim imenom i da isti nije potpisan. Tom prilikom, Sud je tražio od podnosioca da dođe u Sekretarijat Suda u roku od 7 (sedam) dana od dana prijema ovog dopisa da bi potpisao zahtev.

7. Dana 7. oktobra 2014. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI142/14, imenovao sudiju AltayaSuroya za sudiju izvestioca i odlukom KSH. KI142/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Robert Carolan(predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

8. Dana 21. januara 2015. godine, Sud je poslao drugi dopis podnosiocu zahteva kojim ga je podsetio da još uvek nije potpisao svoj zahtev i da je potpisivanje zahteva proceduralni preduslov da bi Sud ocenio njegove tvrdnje.

9. Do danas, podnosilac zahteva nije odgovorio na zahteve Suda.

10. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI142/14 imenovala sebe za člana Veća za razmatranje umesto sudije Enver Hasani čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2016. godine.

11. Dana 7. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini, tražeći poništenje kupoprodajnog ugovora, koji je zaključen između Opštine Podujevo i treće strane u vezi sa nepokretnom imovinom.

13. Dana 24. februara 2014. godine, Osnovni sud u Prištini (presuda C. br. 471/2010) je odbio tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

14. Dana 7. jula 2014. godine, Apelacioni sud (presuda C. br. 471/2010) je odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca, izjavljenu na presudu Osnovnog suda.

Navodi podnosioca

15. Podnosilac zahteva tvrdi da je Apelacioni sud povredio njegovo pravo na imovinu, koje je garantovano Ustavom i UDLJP.

16. Vezano sa ovom tužbom, podnosilac zahteva tvrdi *"[...] Tokom prošle tri decenije, pravda mi je uskratila pravo na imovinu, na stan koji sam dobio 1961. godine."*

17. Podnosilac od Suda zahteva:*"[...] Neka mi se vrati stan u kome sam dugo živeo zajedno sa mojom porodicom".*

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu o Poslovniku.

19. Dakle, Sud se poziva na odredbu Zakona, koja propisuje:

Član 22.4 [Procesuiranje podnesaka]

"[...] 4. Ukoliko podnesak [...] nije [...] kompletan, sudija izvestilac o tom informiše stranku i određuje rok od najviše petnaest (15) dana za razjašnjenje ili dopunu podneska[...]".

20. Pored toga, Sud se poziva na pravila 29 (1) i 32 (5) Poslovnika, koje propisuju:

Pravilo 29. [Podnošenje podnesaka i odgovora]

"(1) [...] Podnesak [...] uključuje datum podnošenja i potpis lica koje ga podnosi. [...]"

Pravilo 32. [Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka]

"(5) [...] Sud može po kratkom postupku odbiti podnesak ako je nepotpun [...] uprkos zahtevima Suda prema stranci da dopuni [...] podnesak [...]"

21. U tom smislu, Sud primećuje da je podnosilac 19. septembra 2014. godine podneo nepotpisan zahtev putem pošte.

22. Sud je poslao dva dopisa podnosiocu, tražeći da ispuni proceduralni uslov, koji je predviđen pravilom 29 (1) Poslovnika; odnosno da potpiše zahtev podnet pod njegovim imenom.

23. Međutim, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije odgovorio ni na jedan dopis poslat od strane Suda i na taj način nije uspeo da ispuni ovaj proceduralni uslov.

24. Shodno tome, Sud smatra da ne može da uzme u obzir tvrdnje podnosioca zahteva, a da prethodno nije ispunio navedeni proceduralni uslov.

25. Kao rezime, Sud smatra da je zahtev nepotpun i mora biti odbijen po kratkom postupku i brisan sa liste, u skladu sa pravilom 32 (5) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa pravilom 32 (5) Poslovnika, 6. avgusta 2015. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA IZBRIŠE zahtev sa liste;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI170/14, podnosilac zahteva: Adem Bajqinca - Ocena ustavnosti presude Rev. 533/2008, Vrhovnog suda od 9. februara 2010. godine

KI170/4, rešenje o neprihvatljivosti od 31. jula 2015. godine, objavljeno 9. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *zahtev van roka, telesna povreda, mesečna penzija, zastarelost, civilni postupak*

Vrhovni sud je usvojio zahtev za reviziju poslodavca podnosioca, navodeći da je pravo podnosioca za naknadu štete prouzrokovane na radu zastarelo. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći da je Vrhovni sud povredio njegova ustavna prava, bez pozivanja na neku ustavnu odredbu posebno.

Ustavni sud je utvrdio da je zahtev podnet van roka od 4 (četiri) meseca predviđenim zakonom. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao van roka, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI170/14
Podnosilac
Adem Bajqinca
Ocena ustavnosti presude Rev. 533/2008, Vrhovnog suda od 9. februara 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Adem Bajqinca, sa prebivalištem u Velikom Belaćevcu, opština Kosovo Polje (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 533/2008, Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud), od 9. februara 2010. godine, koja je uručena podnosiocu zahteva 25. februara 2010. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti presude Rev. 533/2008, Vrhovnog suda Kosova od 9. februara 2010. godine. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud, prihvatajući reviziju ugovorne stranke (poslodavca podnosioca), povredio njegova prava zaštićena Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), ali nije naveo ustavnu odredbu.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 25. novembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 8. decembra 2014. godine, predsednik je odlukom GJR. KI170/14, imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca i odlukom KSH. KI170/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

7. Dana 23. januara 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

8. Dana 5. marta 2015. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini povratnicu koja pokazuje kada je podnosilac zahteva primio poslednju odluku.

9. Dana 11. marta 2015. godine, Osnovni sud u Prištini je podneo traženi dokument Sudu, koji dokazuje da je podnosilac zahteva primio osporenu presudu 25. februara 2010. godine.

10. Dana 26. juna 2015. godine odlukom br. K.SH.KI 170/14, predsednica Suda je imenovala sudiju Artu Ramu-Hajriziza člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, kome je dana 26. juna 2015. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

11. Dana 7. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva je bio u radnom odnosu u Energetskoj korporaciji Kosova (u daljem tekstu: EKK).

13. Dana 17. oktobra 1999. godine, podnosilac zahteva je zadobio telesne povrede prilikom rada na svom radnom mestu. Kao posledica toga,

izgubio je radnu sposobnost zbog čega je penzionisan i ostvaruje mesečnu penziju u određenom iznosu novca.

14. Neodređenog dana, podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini protiv EKK-a, kojim je tražio da se obaveže EKK *"da u ime rente za vremenski period od 17.10.1999. godine i nadalje isplati razliku između penzije i plate koju bi ostvarivao da je radio "*.

15. Dana 1. juna 2006. godine, Opštinski sud u Prištini, presudom C1. br. 267/05, odbio je tužbeni zahtev podnosioca *"zbog zastarelosti potraživanja"*.

16. Na ovu presudu, podnosilac zahteva je blagovremeno izjavio žalbu, tražeći njeno ukidanje i vraćanje na ponovno suđenje.

17. Dana 27. avgusta 2008. godine, Okružni sud u Prištini je doneo presudu Ac. br. 859/2006, kojom je preinačio presudu Opštinskog suda C1. br. 267/05, tako da je tuženu stranku u ovom kontekstu (EKK) obavezao *"da tužiocu Adem Bajqinca, iz sela Veliki Belaćevac, na ime dospele rente, za period od 07.09.2002. do 07.09.2005. godine, isplati određenom iznosu novca, a od 07.09.2005. godine i nadalje sve dok budu postojali zakonski uslovi za isplatu, kao i troškove parničnog postupka, u roku od 15 dana, pod pretnjom prinudnog izvršenja"*.

18. Neodređenog dana, EKK je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu *"zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se pobijana presuda preinači, tako što će se tužbeni zahtev tužioca odbiti kao neosnovan."*

19. Dana 9. februara 2010. godine, Vrhovni sud je doneo presudu Rev. 533/2008 i usvojio zahtev za reviziju presude Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 859/2006.

20. U svom obrazloženju, Vrhovni sud je naglasio *"S obzirom da je šteta nastala dana 17.10.1999. godine, rok od 3 godine za podnošenje zahteva za naknadu štete računa se od tog datuma, a ne od datuma koji je utvrdio drugostepeni sud. Uzimajući u obzir da je tužba radi isplate rente kao posledice nesreće na radu podneta 07.09.2005. godine, osnovani su navodi iz revizije da je potraživanje tužioca zastarelo"*.

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je presudom Rev. I. 533/2008 od 9. februara 2010. godine, kojom je preinačio presudu Okružnog suda u Prištini za naknadu u ime rente za određeni vremenski period, Vrhovni sud povredio prava zaštićena Ustavom, ali nije naveo relevantne ustavne odredbe.

Prihvatljivost zahteva

22. Sud primećuje da kako bi bio u stanju da sudi zahtev podnosioca, prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i precizirane u Zakonu i Poslovniku.

23. U tom smislu, Sud se poziva na Ustav, koji u članu 113.7 propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

24. Pored toga, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku…".*

25. Sud se poziva i na pravilo 36 (1) (c) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[…]*
>
> *c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva".*

26. Sud primećuje da je poslednja odluka u postupku pred redovnim sudovima bila odluka Vrhovnog suda, doneta 9. februara 2010. godine, a koja je uručena podnosiocu zahteva 25. februara 2010. godine, dok je podnosilac podneo zahtev Sudu 25. novembra 2014. godine, znači nakon više od 4 meseca od dana kada je podnosiocu uručena odluka Vrhovnog suda.

27. Iz ovoga proizilazi da je zahtev neprihvatljiv kao van roka u skladu sa članom 49. Zakona i shodno pravilu 36 (1) (c) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 49. Zakona i pravilu 36 (1) (c) Poslovnika o radu, 31. jul 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI184/14, podnosilac zahteva: Maliq Demiri - Ocena ustavnosti liste Kosovske agencije za privatizaciju kvalifikovanih radnika za 20% od prihoda prodaje Društvenog preduzeća "Ramiz Sadiku"

KI184/14, rešenje o neprihvatljivosti od 31. jula 2015. godine, objavljeno 9. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, Kosovska agencija za privatizaciju, neiscrpljenje pravnih sredstava, princip subsidijarnosti*

Kosovska agencija za privatizaciju je obavestila podnosioca zahteva o njegovim pravima da bi se žalio Posebnoj komori Vrhovnog suda u vezi sa realizacijom prihoda od privatizacije DP Ramiz Sadiku u Prištini. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu za zaštitu svojih prava garantovanih Ustavom, ali nije naveo neku posebnu ustavnu odredbu.

Ustavni sud je ocenio da podnosilac zahteva nije postupio u skladu sa uputstvima Kosovske agencije za privatizaciju i da nije preduzeo sve obrazložene postupke za iscrpljivanje raspoloživih pravnih sredstava. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, jer nisu iscrpljena sva pravna sredstva, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI184/14
Podnosilac
Maliq Demiri
Ocena ustavnosti liste Kosovske agencije za privatizaciju kvalifikovanih radnika za 20% od prihoda prodaje Društvenog preduzeća "Ramiz Sadiku"

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Maliq Demiri, iz sela Suvo Grlo, opština Srbica, sa prebivalištem u naselju "Ulpiana" u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koji u ovom slučaju zastupa i druga 3 (tri) lica: g. Idriz Zhinipotoku; g. Rrahim Uka i g. Zoran Petrović.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva ne osporava nijednu konkretnu odluku nekog javnog organa, već samo traži da bude uključen u listu radnika Kosovske agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) koji dobijaju 20% od prihoda od prodaje Društvenog preduzeća "Ramiz Sadiku" (u daljem tekstu: DP "Ramiz Sadiku").

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti liste KAP kvalifikovanih radnika za 20% od prihoda od prodaje DP "Ramiz Sadiku".

Pravni osnov

4. Osnov podnošenja zahteva je član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47.1 Zakona i pravilo 56 Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 22. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) zahtev za ocenu ustavnosti i zakonitosti liste KAP za radnike kvalifikovane za 20% od prihoda prodaje DP "Ramiz Sadiku".

6. Dana 13. januara 2015. godine, predsednik je odlukom br. GJR. KI184/14, imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI184/14, imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani (članovi).

7. Dana 22. januara 2015. godine, Sekretarijat Suda je obavestio podnosioca o registraciji njegovog zahteva sa br. KI184/14.

8. Dana 24. februara 2015. godine, Sud je na osnovu člana 21. Zakona i pravila 29 (2) (c) Poslovnika, tražio od podnosioca zahteva da podnese punomoćja potpisana od strane lica za koje tvrdi da ih zastupa. Sud je tražio od podnosioca i da zahtevu priloži odluku koju osporava i relevantna dokumenta za njegov slučaj.

9. Dana 10. marta 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu tražena punomoćja i nekoliko dopisa KAP-a i EULEX-a, ali nije podneo nijednu konkretnu odluku koju osporava.

10. Dana 26. juna 2015. godine odlukom br. K.SH.KI 170/14, predsednica Suda je imenovala sudiju Artu Ramu-Hajriziza člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, kome je dana 26. juna 2015. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

11. Dana 6. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Uprkos činjenici da podnosilac zahteva u ovom slučaju zastupa sa punomoćjem još 3 (tri) druga lica, tvrdnje pokrenute s njegove strane u vezi sa ovim slučajem su uglavnom njegove lične tvrdnje.

13. Podnosilac zahteva je bio zaposlen u DP "Ramiz Sadiku" kao kvalifikovani majstor za postavljanje keramičkih pločica od 1977 do 1989. godine, kada je udaljen sa posla.

14. Zahtevom od 19. decembra 2014. godine, podnosilac je tražio od KAP, kao naslednik Kosovske povereničke agencije (u daljem tekstu: KPA), da bude uključen u konačnu listu radnika koji će dobiti 20% od prodaje DP "Ramiz Sadiku".

15. Dana 24. decembra 2014. godine, KAP je, odgovarajući na zahtev podnosioca, *inter alia*, pojasnila:

> *"Agencija je 11. avgusta 2007. godine, objavila prvobitnu listu radnika koji će dobiti 20% od prodaje DP. Podnosilac zahteva je imao pravo na žalbu protiv ove liste u roku od dvadeset (20) dana od dana objavljivanja Komisiji za razmatranje žalbi u Agenciji.*
> *Dana 7. marta 2009. godine, Agencija je objavila konačnu listu radnika koji će steći pravo na prihod od prodaje DP. Protiv ove liste, podnosilac zahteva je imao pravo na žalbu u roku od dvadeset (20) dana od dana objavljivanja Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: PKVS). PKVS je odlučila u vezi sa konačnom listom radnika koji će dobiti 20% pravosnažnom presudom od 22. aprila 2013. godine".*

16. Podnosilac zahteva je u dva odvojena pisma od 10. juna 2014. godine i 5. januara 2015. godine, tražio od EULEX-a pomoć da bude uključen u listu radnika koji će dobiti 20% od prodaje DP "Ramiz Sadiku".

17. EULEX je u dva odvojena pisma od 17. juna 2014. godine i 13. januara 2015. godine, odgovorio podnosiocu zahteva, objašnjavajući da EULEX nije nadležan za njegov slučaj i pojasnio postupke koje je on trebao da sledi u vezi sa ostvarivanjem svog prava.

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva tvrdi da je KAP povredila njegova prava garantovana Ustavom, ne precizirajući neku posebnu odredbu Ustava, jer njegovo ime nije uključeno u listu radnika koji su dobili 20% od prodaje DP "Ramiz Sadiku".

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Kako bi bio u stanju da razmatra zahtev podnosioca, Sud prvo ocenjuje da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti, propisani Ustavom i precizirani Zakonom i Poslovnikom.

20. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

21. Pored toga, član 47.2 Zakona propisuje:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*

22. Sud se u ovom slučaju poziva i na pravilo 36 (1) (b) Poslovnika:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.*
>
> *[...]".*

23. Iz spisa predmeta Sud primećuje da podnosilac zahteva ne osporava nijednu konkretnu odluku nekog javnog organa u vezi sa tvrdnjom o povredi njegovih ustavnih prava. U stvari, podnosilac zahteva nije precizirao koja je odredba Ustava povređena. Međutim, Sud je, *inter alia,* shvatio da se radi o pravima koja proizilaze iz člana 46. Ustava i člana 1 Protokola 1 EKLJP, koja se odnose na zaštitu imovine.

24. Iz pojašnjenja, koje je KAP pružila podnosiocu zahteva u pogledu njegovog zahteva, Sud primećuje da je podnosilac zahteva imao pravo da izjavi žalbu protiv preliminarne liste KPA u roku od 20 (dvadeset) dana od dana objavljivanja Komisiji za razmatranje žalbi pred KPA, a imao je pravo i da izjavi žalbu PKVS-u protiv konačne liste KAP u roku od 20 (dvadeset) dana od dana objavljivanja *[prema članu 10 (6) Uredbe UNMIK-a br. 2003/13 od 9. maja 2003. godine].*

25. Sud primećuje da podnosilac zahteva i uprkos činjenici da je imao priliku da izjavi žalbu protiv preliminarne liste KPA, i mogućnost da izjavi žalbu protiv konačne liste KAP, on nije iskoristio to pravo i nema činjenice koje argumentuju da je u bilo kom obliku sprečen da izjavi žalbu.

26. U ovom slučaju, jasno je da je podnosilac zahteva propustio zakonske rokove za iscrpljivanje delotvornih pravnih sredstava protiv odluka KAP i KPA u vezi sa tim da njegovo ime nije uključeno u listu radnika koji će dobiti 20% od prodaje DP "Ramiz Sadiku". U tom smislu, ne može se reći da je žalilac učinio sve što se može očekivati od njega da bi iscrpeo pravna sredstva na raspolaganju (Vidi, *mutatis mutandis,* ESLJP, slučaj *D. H i drugi protiv Republike Češke,* br.57 325/00, *§ 116.* odluka od 13. novembra 2007. godine).

27. Dakle, u tom smislu, Sud ocenjuje da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti, kao što je propisano članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) (b) Poslovnika, jer on nije uspeo da dokaže da je iscrpeo zakonske mogućnosti za osporavanje liste KPA i KAP.

28. Sud ponavlja da pravilo subsidijarnosti zahteva da podnosilac iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, kako bi se sprečila povreda Ustava ili, ako je do toga došlo, da se ispravi takva povreda osnovnih prava. U suprotnom, podnosilac zahteva je odgovoran kada se njegov slučaj proglasi neprihvatljvim od strane Ustavnog suda, ako on ne iskoristi redovne postupke ili ne uspe da prijavi povrede Ustava u redovnom postupku. Pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Republike Kosovo obezbeđuje efektivna pravna sredstva za zaštitu protiv povreda ustavnih prava (Vidi, rešenje o neprihvatljivosti KI41/09, od 21. januara 2010. godine, *AAB-RIINVEST D. O. O. Priština protiv Vlade Republike Kosovo,* i vidi, *mutatis mutandis,* ESLJP, *Selmouni protiv Francuske,* br.25 803/94, odluka od 28. jula 1999. godine).

29. Na osnovu gore navedenih razloga, Sud zaključuje da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti, jer nisu iscrpljena pravna sredstva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 47.2 Zakona i pravilu 36 (1) (b) Poslovnika o radu, 31. jul 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI16/15, podnosilac zahteva: Dragomir Eraković - Ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda AC-I-14-0044 od 5. septembra 2014. godine

KI16/15, rešenje o neprihvatljivosti od 30. jula 2015. godine, objavljeno 9. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, privremena mera, pristup sudu, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, aktivna legitimacija, transformacija društvene imovine*

Posebna komora Vrhovnog suda je odbila žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, u vezi sa njegovim imovinskim pravima na društvenom preduzeću, koje je transformisano u procesu privatizacije. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu na pravično suđenje i pravo na imovinu. Podnosilac zahteva je, takođe tražio da se uvedu privremene mere.

Ustavni sud primećuje da su redovni sudovi obrazložili u svojim odlukama zbog čega podnosilac zahteva nije imao aktivnu legitimaciju i da postupci u celini nisu bili nepravični ili proizvoljni. Sud je, takođe odbio uvođenje privremenih mera, jer ne postoji slučaj *prima facie*. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (2) b) i 55 (5) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI16/15
Podnosilac
Dragomir Eraković
Ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda AC-I-14-0044 od 5. septembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Dragomir Eraković iz Mitrovice (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS) AC-I-14-0044 od 5. septembra 2014. godine, koje mu je uručeno 17. oktobra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti gore navedenog rešenja Žalbenog veća PKVS. Podnosilaczahtevatvrdi da su ovim rešenjem povređeni članovi 24. 31. 32. 46. 54. 159. i 160. Ustava kao i članovi 6. 13. i 14. Evropske konvencije o zaštiti osnovnih prava i sloboda i tačka 1. Protokola I ove Konvencije (u daljem tekstu: EKLjP).

4. Podnosilac zahteva istovremeno traži uvođenje privremene mere, kojom bi Sud "*suspendovao postupak likvidacije čime bi se izbegao nastup nepopravljive štete.*"

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 16. februara 2015. godine, podnosilac je poštanskim putem podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 12. marta 2015. godine, odlukom GJR. KI16/15, predsednik Suda je imenovao sudiju Altaya Suroyaza sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH. KI16/15, predsednik je imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

8. Dana 29. aprila 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Žalbeno veće PKVS o registraciji zahteva.

9. Dana 1. jula 2015. godine odlukom GJR. KI04/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Artu Ramu-Hajriziza člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, kome je dana 26. juna 2015. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

10. Dana 6. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 28. decembra 1992. godine, društveno preduzeće "Bair" je izvršilo vlasničku transformaciju u deoničarsko društvo u mešovitoj svojini i registrovano je u Privrednom sudu u Prištini kao D.D."Tabak", gde je za direktora preduzeća i ovlašćenog predstavnika imenovan Dragomir Eraković.

12. Vlasničkom transformacijom društvenog preduzeća "Bair", zaposleni u preduzeću su stekliukupno vlasništvo nad 8584 deonice, što u celokupnom kapitalu čini 49% deonica. Ostatak deonica je bio u vlasništvu DD "Duvan" Ljubovija (40%) i Fonda za razvoj Srbije (11%).

13. U vremenskom periodu 1999-2001 godine, u skladu sa uredbom UNMIK-a, ovo preduzeće prelazi pod upravu Kosovske agencije

poverenja (sadašnja Kosovska agencija za privatizaciju) i dana 12. septembra 2001. godine se registruje novo preduzeće "N.P.G.P.D. BAIR".

14. Dana 14. aprila 2008. godine, podnosilac zahteva je podneo Kosovskoj agenciji za privatizaciju (u daljem tekstu: KPA) obaveštenje o nameri podnošenja tužbe Posebnoj komori Vrhovnog suda (u daljem tekstu: PKVS), kako bi zaštitio prava stečena vlasničkom transformacijom koja je izvršena 28. decembra 1992. godine.

15. Dana 31. januara 2012. godine pred PKVS podnosilac zahteva u svojstvu direktora "D.O.O. Tabak" podnosi tužbu br. SCC-12/048 protiv KPA radi "*naknade štete zbog povređenih vlasničkih prava i onemogućenih potraživanja.*"

16. Dana 23. maja 2013. godine, KPA je doneo rešenje kojim obaveštava sve zainteresovane da je pokrenut postupak likvidacije novoformiranog preduzeća "N.P.G.P.D. BAIR".Istovremeno, KPA poziva "*sve poverioce i vlasnike i sva lica koja tvrde da imaju pravo potraživanja ili interesa prema ovom preduzeću ili imovini preduzeća, da podnesu dokaze o potraživanju, počevši od 17. juna 2013. do 31. jula 2013. godine.*"

17. Dana 30. septembra 2013. godine, PKVS nalaže podnosiocu zahteva *"da predoči punomoćje kojim ovlašćuje njegovog zastupnika u postupku pred PKVS kao i dokaz da je takvo punomoćje izdao neko ko je ovlašćen za to prema primenjivom zakonu."*

18. Istim nalogom podnosilac zahteva je obavešten da će, ukoliko ne postupi po nalogu PKVS, tužba podnosioca biti odbačena kao neprihvatljiva.

19. Dana 14. oktobra 2013. godine, podnosilac zahteva je dostavio PKVS-u punomoćje koje je dao Goranu Milenkoviću. Međutim, podnosilac zahteva se u punomoćju nije pozvao na svoj status direktora "DOO Tabak",niti je podneo bilo kakav dokaz kojim bi dokazao da je podnosilac zahteva ovlašćeno lice da u ime "DOO Tabak" potpiše punomoćje.

20. Dana 29. januara 2014. godine, PKVS je donela rešenje (br. C-I-12-0004) kojim je odbacila tužbu podnosioca zahteva kao neprihvatljivu, jer podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da poseduje aktivnu legitimaciju u sporu, kako je traženo nalogom PKVS od 30. septembra 2013. godine.

21. Dana 14. februara 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu Žalbenom veću PKVS,kojom je tražio ponavljanje postupka i poništenje rešenja PKVS (br. C-I-12-0004).

22. Dana 5. septembra 2014. godine, Žalbeno veće PKVSje rešenjem (br. AC-I-14-0044) odbacilo žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu, sa sledećim obrazloženjem:

> *„... da je tužilac mogao lako da predočiti te dokaze tokom postupka pred prvostepenim sudom budući da je to staro rešenje privrednog suda u Prištini iz 1992. godine...bilo dostupno tužiocu. Međutim on nije taj dokumenat predočio pred Specijalnim većem iako je u nalogu od 10. septembra 2013 godine, naloženo da se podnese bilo koji dokaz koje bi dokazalo da je punomoćje uredno izdato od strane ovlašćenog lica kako bi služilo svrsi koja je predviđena primenjivim zakonom.“*
>
> *“... Naglasak koji je stavljen na svojstvo direktora preduzeća, a da pritom to nije bilo potvrđen konkretnim dokazima nije dovoljan, prema tome, sud je ispravno tražio da se pojasni s konkretnim dokazima da li je lice koje izdaje punomoćje bilo ovlašćeno dokumentom prema primenjivom zakonu...“*

Navodi podnosioca

23. Podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi time što su u oba stepena odlučivanja odbili tužbeni zahtev usled nedostatka aktivne legitimacije tužioca prekršili “*pravo na pristup sudu“* i prava zagarantovana članovima 24. 31. 32. 46. 54. 159. i 160. Ustava kao i članovima 6. 13. i 14. EKLjP i tačka 1 Protokola I EKLjP.

24. Podnosilac zahteva traži od Suda da: *“zahtev proglasi prihvatljivim... i da osnovu utvrđene povrede ljudskih prava naloži KPA ... utvrdi da su povređena vlasnička prava tužioca i obaveže KPA“* da mu nadoknadi štetu zbog povređenih vlasničkih prava i dodeli obeštećenje za imovinu, kako je to navedeno na stranici 17. podstavu III podnosiočevog zahteva pred Ustavnim sudom.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Sud će ispitati da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

26. Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

27. Sud naglašava i član 48. Zakona, koji predviđa:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

28. Štaviše, Sud podseća na pravilo 36 (2) (b) Poslovnika, koje propisuje:

„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

...

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".

29. Sud primećuje da je podnosilac u osnovi bazirao zahtev na "*povredi prava na pristup sudu"* i da sve ostale povrede Ustava koje podnosilac navodi u zahtevu, proizilaze zbog odluke redovnih sudova da odbiju tužbeni zahtev usled nedostatka aktivne legitimacije tužioca.

30. Dalje, Sud konstatuje da je podnosilac zahteva u postupku pred redovnim sudovima nastupao kao direktor "*DOO Tabak",* pokušavajući da zastupa pravno lice i interese 31-og zaposlenog, kao deoničare ovog preduzeća.

31. Dok je pred Ustavnim sudom zahtev podneo kao fizičko lice, navodeći da je po zanimanju penzioner, istovremeno je zahtevao od Ustavnog suda rešavanje imovinskih pitanja koja se tiču trećih lica (ostalih deoničara).

32. Sud primećuje da tvrdnje podnosioca zahteva o "*povredi prava na pristup sudu"* gde je kao direktor pokušao da zastupa pravno lice "*DOO Tabak"* i interese 31-og zaposlenog kao deoničara ovog preduzeća nisu tačne, jer je dana 30. septembra 2013. godine PKVS naložio podnosiocu zahteva *"da predoči punomoćje kojim ovlašćuje njegovog zastupnika u postupku pred PKVS kao i dokaz da je takvo punomoćje izdao neko ko je ovlašćen za to prema primenjivom zakonu."*

33. Podnosiocu zahteva je data mogućnost u postupku pred PKVS da podnese dokaze, kojima bi dokazao da ima ovlašćenje da zastupa pravno lice "DOO Tabak" i ostale deoničare. Ovakvo činjenično stanje je i konstatovano rešenjem (br. C-I-12-0004 PKVS) od 29. januara 2014. godine.

34. Ustavni sud konstatuje da rešenje PKVS (br. C-I-12-0004) i rešenje Žalbenog veća PKVS(br. AC-I-14-0044) daju obrazložen odgovor zbog čega podnosilac zahteva nije posedovao aktivnu legitimaciju da zastupa pravno lice "DOO Tabak" i ostale deoničare.

35. Dalje, Sud primećuje da tvrdnje podnosioca zahteva o "*povredi prava na pristup sudu"* njega kao fizičkog lica i vlasnika određenog broja deonica koje je stekao vlasničkom transformacijom takodje nisu tačne, jer podnosilac zahteva nije priložio dokaze da je pokušao, u postupku pred redovnim sudovima, da ova prava ostvari.

36. Podnosiocu zahteva kao i ostalim deoničarima koje podnosilac pominje u zahtevu je data mogućnost da ovakva svoja potraživanja prijave u postupku pred KPA, koja je obaveštenjem od 23. maja 2013. godine "*pozvala sva lica koja tvrde da ima pravo potraživanja ili interesa prema ovom preduzeću ili imovini preduzeća da podnese dokaze o potraživanju počevši od 17 juna 2013 do 31 jula 2013 godine."*

37. Dalje, Sud se nije upuštao u razmatranje ostalih povreda Ustava i EKLJP koje podnosilac navodi, a koje u osnovi proizilaze iz povrede prava na pristup sudu, jer ove tvrdnje podnosioca zahteva nisu tačne i da su u suprotnosti sa dokumentacijom koju je podnosilac predao Sudu.

38. Sud ponavlja da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da deluje kao sud četvrtog stepena u vezisa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna zakonska pravila (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi i slučaj: br. KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

39. Sud primećuje da podnosilac zahteva nije zadovoljan, uglavnom, pravnom kvalifikacijom činjenica i zakona primenjivog od strane redovnih sudova. Pravna kvalifikacija činjenica i primenjiv zakon su pitanja zakonitosti.

40. Podnosilac zahteva nije podneo neki dokaz *prima facie* za povredu njegovih ustavnih prava (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke*,

odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. godine).

41. Sud je, u nastavku, naglasio da sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja ne može da mu da za pravo da pokrene argumentovan zahtev o povredi Ustava (vidi: *mutatis mutandis*, presuda ESLJP, zahtev br. 5503/02, *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine).

42. Podnosiocu zahteva je pružena prilika da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona kao pogrešno protumačeno pred KPA, PKVS i Žalbenim većem PKVS u redovnom sudskom postupku.

43. Sud, nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su relevantni postupci na bilo koji način nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije*, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/ 06 od 30. juna 2009. godine).

44. Sud smatra da uslovi prihvatljivosti nisu ispunjeni. Podnosilac zahteva nije uspeo da predstavi i potkrepi tvrdnje da su mu osporenom odlukom povređena ustavna prava i slobode.

45. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba da se proglasiti kao neprihvatljiv, u skladu sa pravilom 36 (2) (b) Poslovnika.

Zahtev za privremenu meru

46. Kao i što je gore navedeno, podnosilac zahteva, takođe, zahteva od Suda *"da uvede privremenu kojom bi sud suspendovao postupak likvidacije čime bi se izbegao nastup nepopravljive štete."*

47. Da bi Sud uspostavio privremenu meru, shodno pravilu 55 (4 i 5) Poslovnika o radu, neophodno je sledeće:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera; ili*
>
> *(...)*

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva.“

48. Kao što je gore navedeno, zahtev podnosioca je neprihvatljiv. Iz tog razloga, nema *prima facie* slučaja za uvođenje privremene mere. Prema tome, zahtev za privremenu meru treba odbaciti.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilima 36 (2) b) i 55 (5) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 30. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

V. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI49/15, podnosilac zahteva: Veli Kuçi - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda PML. br. 65/2015 od 26. marta 2015. godine

KI49/15, rešenje o neprihvatljivosti od 8. jula 2015. godine, objavljeno 9. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, jednakost pred zakonom, pravo na slobodu i sigurnost, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, krivično delo prevara, jedinstvena kazna zatvorom*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane podnosioca zahteva u vezi sa jedinstvenom kaznom zatvora zbog krivičnog dela prevare. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći da je nepravedno osuđen i da odluke redovnih sudova treba da se ponište.

Ustavni sud je primetio da podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz o povredi njegovih ustavnih prava i postupci sprovedeni pred redovnim sudovima nisu bili ni na koji način nepravični ili proizvoljni. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI49/15
Podnosilac
Veli Kuçi
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda
PML. br. 65/2015 od 26. marta 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Veli Kuçi iz sela Široko, opština Suva Reka (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilacosporavapresudu Vrhovnog suda PML. br. 65/2015 od 26. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti gore navedene presude Vrhovnog suda. Podnosilac smatra da "*su postupci pred redovnim sudovima bili nepravični*", i da su članovi 24. [Jednakost pred zakonom], 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu Ustav) povređeni.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo

br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 20. aprila 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 2. juna 2015. godine, odlukom GJR. KI49/15, predsednik Suda je imenovao sudijuSnezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH. KI49/15, predsednik je imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy(predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 18. juna 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 8. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 21. decembra 2009. godine, presudom Opštinskog suda u Prištini P. br. 1931/2009 podnosilac je proglašen krivim za deset krivičnih dela prevara iz člana 261. stav 1. Krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu KZK) i osuđen je jedinstvenom kaznom zatvora u vremenskom trajanju od 2 (dve) godine i dva meseca.

10. Opštinski javni tužilac u Prištini je u zakonskom roku uložio žalbu protiv presude (P. br. 1931/2009) zbog odluke o kazni, sa predlogom da se presuda preinači i da se optuženom izrekne duža kazna zatvora.

11. Podnosilac je u zakonskom roku je uložio žalbu protiv presude (P. br. 1931/2009) zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava i odluke o kazni sa predlogom da se presuda ukine i da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

12. Dana 12. marta 2013. godine, Apelacioni sud Kosova presudom PA 1 br. 441/12 odbija, kao neosnovane, žalbe opštinskog javnog tužioca u Prištini i podnosioca, i potvrđuje presudu Opštinskog suda u Prištini (P. br. 1931/09).

13. Dana 23. januara 2015. godine, podnosilac podnosi zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Apelacionog suda Kosova (PA 1 br. 441/12) i presude Opštinskog suda u Prištini (P. br. 1931/09)

14. Dana 26. marta 2015. godine, Vrhovni sud Kosova presudom PML. br. 65/2015 odbija, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti sa sledećim obrazloženjem:

> *"... U prilog svim izvedenim dokazima, rezultira da su zaključci sudova bili pravični i zakoniti, obzirom da je u konkretnim postupcima osuđeni u ime Agencije za posredovanje za zapošljavanje oštećenima tražio novac da bi im obezbedio vize i za to im je uzimao određeni iznos novca, iako je znao da to nije mogao da ispuni i tako je prevario oštećene...."*

Navodi podnosioca

15. Podnosilac tvrdi da su redovni sudovi prekršili prava zagarantovana članovima 24. [Jednakost pred zakonom], 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.

16. Podnosilac tvrdi da "*on nije izvršio ovo krivično delo i da je svim strankama vratio sav novac do poslednjeg centa."*

17. Podnosilac smatra da "*je nepravično osuđen i zahteva da bude oslobođen izdržavanja kazne i da se ponište presude kojima je osuđen."*

Prihvatljivost zahteva

18. Sud će ispitati da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

19. Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

20. Sud naglašava i član 48. Zakona, koji predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

21. Štaviše, Sud podseća na pravilo 36 (2) (b) Poslovnika, koje propisuje:

> *„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *...*
>
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".*

22. Sud primećuje da podnosilac ponavlja iste tvrdnje i u postupku po zahtevu za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom Kosova, koji je presudom PML. br. 65/2015 od 26. marta 2015. godine dao obrazložen odgovor na sve tvrdnje podnosioca vezano za razloge primene odgovarajućih pravila procesnog i materijalnog prava.

23. Sud ponavlja da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna zakonska pravila (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi i slučaj: br. KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

24. Podnosilac nije podneo neki dokaz *prima facie* za povredu njegovih ustavnih prava (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke*, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. godine).

25. Iako podnosilac tvrdi da su njegova prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i pogrešnom primenom zakona od strane redovnih sudova, on nije pokazao kako su navedene odluke povredile njegova ustavna prava.

26. Sud je, u nastavku, naglasio da sama činjenica da podnosilac nije zadovoljan ishodom slučaja, ne može da mu da za pravo da pokrene argumentovan zahtev o povredi Ustava (vidi: *mutatis mutandis*, presuda ESLJP, zahtev br. 5503/02, *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine).

27. Podnosiocu je pružena prilika da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona, kao pogrešno protumačeno, pred Opštinskim sudom u Prištini, Apelacionim sudom Kosova u Prištini i Vrhovnim sudom Kosova u redovnom sudskom postupku.

28. Sud, nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su relevantni postupci na bilo koji način nepravični ili proizvoljni (vidi:

mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/ 06 od 30. juna 2009. godine).

29. Sud smatra da uslovi prihvatljivosti nisu ispunjeni. Podnosilac nije uspeo da predstavi i potkrepi tvrdnje da su mu osporenom odlukom povređena ustavna prava i slobode.

30. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba da se proglasiti kao neprihvatljiv, u skladu sa pravilom 36 (2) (b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 36 (2) b). Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 8. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI11/15, podnosilac zahteva: Ymer Bardhi - Ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, AC-I.-14-0233, od 1. decembra 2014. godine

KI11/15, rešenje o neprihvatljivosti od 31. avgusta 2015. godine, objavljeno 11. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev*, *jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, privremena mera, proces privatizacije*

Žalbeno veće Posebne komore je usvojilo žalbu Kosovske agencije za privatizaciju da se ne otuđi društvena imovina i ukinulo privremene mere u vezi sa tom imovinom. Podnosilac zahteva je tvrdio svojinsko pravo nad navedenom imovinom. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći da je odluka Posebne komore u suprotnosti sa svim zakonskim normama i pravilima.

Ustavni sud je utvrdio da podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružio dokaze da pokaže kako su i zašto prava i slobode garantovane Ustavom povređene osporenom odlukom o odbijanju zahteva i uvođenju privremene mere. Prema tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI11/15
Podnosilac
Ymer Bardhi
Ocena ustavnosti rešenja Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, AC-I.-14-0233, od 1. decembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Ymer Bardhi sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Žalbenog veća Posebne komoreVrhovnog suda Kosova, AC-I.-14-0233 (u daljem tekstu: Žalbeno veće), od 1. decembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke. Podnosilac zahteva ne navodi konkretno članove Ustava koji su povređeni.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 4. februara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 12. marta 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI11/15, imenovao sudiju Snezhana Botusharova za sudiju izvestioca. Istog dana predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI11/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

7. Dana 28. aprila 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Žalbenom veću.

8. Dana 1 jula 2015. godine, odlukom GJR. KI11/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Arta Rama-Hajriziza člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, kome je dana 26. juna 2015. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

9. Dana 7. jula 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Prema navodima podnosioca zahteva, nepokretna imovina u vlasništvu njegovih predaka je 1946. godine, bespravno oduzeta i dodeljena drugim licima. Pomenuta lica su neutvrđenog datuma prodala sporno zemljište društvenom preduzeću „BUJQËSIA“ iz Peći.

11. Septembra 2013. godine, podnosilac zahteva je pokrenuo postupak pred Sudskim većem PKVS, u kome je tražio poništenje gore pomenutog kupoprodajnog ugovora, kojim je društveno preduzeće „BUJQËSIA“ iz Peći, sada pod upravom Kosovske agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: KPA) postalo vlasnik sporne nepokretnosti. Pored ovoga, podnosilac je od Sudskog veća PKVS,takođe, tražio uvođenje privremene mere na otuđivanje pomenute nepokretnosti pod upravom KPA.

12. Dana 22. jula 2014. godine, Sudsko veće PKVS [odlukom C-III.-13-0462] usvaja zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere na otuđivanje pomenute nepokretnosti pod upravom KPA, do donošenja konačne odluke o osnovanosti predmeta.

13. Dana 31. jula 2014. godine, KPA na odluku Sudskog veća PKVS ulaže žalbu Žalbenom veću PKVS, tvrdeći da podnosioc zahteva od 1952.

godine pa na ovamo nikada nije bio zakonski titular sporne nepokretnosti. Po članu 268, Zakonu o udruženom radu, povraćaj vlasništva može da se traži u roku od 5 godina, počevši od dana obaveštenja, i najkasnije u roku od 10 godina.

14. Dana 25. novembra 2014. godine, Žalbeno veće PKVS, [odlukom AC-I.-14-0233] usvaja žalbu KPA i ukida odluku [C-III.-13-0462] Sudskog veća PKVS i odbija zahtev podnosioca za uvođenjem privremene mere. U obrazloženju svoje odluke Žalbeno veće PKVS je, između ostalog, navelo:

> *„Tvrdnja podnosioca zahteva da drži/koristi imovinu dobronamerno nije pravni argument za izdavanjem privremene mere.*
>
> *Iz gore navedenih razloga žalbeno veće poništava osporenu odluku i odbija zahtev podnosioca za izdavanjem privremene mere kao neosnovan.*
>
> Ova odluka nema nikakvog uticaja na konačno rešenje ovog zahteva, naprotiv, podnosioci zahteva se ohrabruju da ponude dokaze u postupku kako bi potkrepili svoje tvrdnje nad imovinom."

Relevantne zakonske odredbe

Zakon o udruženom radu
PR br. 528
od 25. novembra 1976. godine
Član 268.

> *Ako je nepokretnost postala društveno sredstvo bez pravnog osnova, njeno vraćanje može se zahtevati u roku od pet godina počev od dana saznanja, a najdocnije u roku od deset godina.*
>
> *[...].*

Navodi podnosioca

15. Podnosilac zahteva smatra da je Žalbeno veće PKVS svojim rešenjem AC-I.-14-0233-A0001 od 1. decembra 2014. godine, poništilo rešenje Sudskog veća PKVS sa neodrživim obrazloženjem.

16. Podnosilac zahteva dalje navodi:

„Da je Žalbeno veće POSEBNE KOMORE Vrhovnog suda Republike Kosova u Prištini, svojim rešenjem, broj i datum su gore navedeni, u suprotnosti sa svakom pravnom normom i pravilom sledstveno prejudiciralo konačno rešenje tužbe tužilaca".

17. Podnosilac od Suda traži da:

„Rešenje Žalbenog veća POSEBNE KOMORE Vrhovnog suda Republike Kosova u Prištini, AC–I.-14-0233-A0001 od 01.12.2014. godine, ***se ukida****, dok rešenje Specijalizovanog veća POSEBNE KOMORE Vrhovnog suda Republike Kosova u Prištini, C-III.-13-0462 od 20. jula 2014. godine, u vezi sa* ***ODREĐIVANJEM PRIVREMENE MERE SIGURNOSTI*** *na teret sporne nepokretnosti evidentirane u Sertifikatu br. 01-30-13, katastarska zona LJUTOGLAVA, Katastarska opština Peć,* ***i dalje ostaje na snazi do merodavnog rešenja tužbe – dana 17. septembra 2013. godine.****"*

Prihvatljivost zahteva

18. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

19. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. 1 i 7 Ustava, koji propisuje:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

20. Sud napominje da se zahtev podnosioca razmatra sa aspekta povrede prava i sloboda zagarantovanih ustavom kao i EKLJP. Međutim, Sud primećuje da podnosilac u svom zahtevu, osim pravnog osnova za podnošenje zahteva, nije naveo, konkretno, koja su mu Ustavom zagarantovana prava i slobode povređena odlukom koju on osporava, iako je članom 48. Zakona propisano:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori. ”

21. Sud dodatno uzima u obzir i pravila 36 (1) d) i 36 (2) Poslovnika, koji propisuju:

“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

(c) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju. ”

22. Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi da je odluka Žalbenog veća PKVS usuprotnosti sa svakom pravnom normom i pravilom.

23. U tom smislu, Sud smatra da je Žalbeno veće PKVS u svojoj odluci pružilo valjane razloge za svoje nalaze (vidi: stav 12) Stoga, Žalbeno veće PKVS je obrazložilo svoju odluku i argumentovalo tvrdnju podnosioca zahteva u pogledu odbijanja zahteva za izdavanjem privremene mere, obrazlažući da *„Tvrdnja podnosioca zahteva da drži/koristi imovinu dobronamerno nije pravni argument za izdavanjem privremene mere”* .

24. Štaviše, Žalbeno veće je dalje navelo da „Ova odluka nema nikakvog uticaja na konačno rešenje ovog zahteva, naprotiv, podnosioci zahteva se ohrabruju da ponude dokaze u postupku kako bi potkrepili svoje tvrdnje nad imovinom.”.

25. Sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu na odluke donete od strane PKVS. To je uloga redovnih sudova da tumače

i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci redovnih sudova bili pravični u celini, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi: slučaj *Edvards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).

26. U ovom slučaju, Sud ne nalazi da su relevantni postupci pred PKVS na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, ESLJP odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

27. Dakle, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružio dokaze, koji ukazuju na to kako su i zašto njegova prava i slobode, zagarantovane Ustavom, povređene osporenom odlukom za odbacivanje zahteva za uvođenje privremene mere.

28. Sud zaključuje da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan, u skladu članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) d) i 36 (2) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) d) i 36 (2) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 31. avgust 2015. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama i objavi u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stav 4 Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI14/15, podnosilac zahteva: Milić Krstić - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova-Žalbenog veća Kosovske agencije za Imovinu, GSK-KPA-A-284/13, od 2. decembra 2014 godine

KI14/15, rešenje o neprihvatljivosti od 31. avgusta 2015. godine, objavljeno 11. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično suđenje, zaštita imovine*

Vrhovni sud je odbio žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, u pogledu vlasništva nad poslovnim objektom. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći da je Vrhovni sud povredio materijalno pravo i pogrešno utvrdio činjenično stanje za pravo svojine.

Ustavni sud smatra da sama činjenica da je podnosilac izgubio spor u pravnoj stvari utvrđivanja prava svojine nije dovoljna da se ospori povreda njegovog prava garantovana članom 46. Ustava, osim ako on ne dokaže da je sudskom odlukom proizvoljno i nepravično lišen imovine. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (1) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI14/15
Podnosilac
Milić Krstić
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova-Žalbenog veća Kosovske agencije za Imovinu, GSK-KPA-A-284/13, od 2. decembra 2014 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Milić Krstić, sa prebivalištem u Sremskoj Mitrovici, Republika Srbija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva),koga zastupa advokat g. Goran Belić.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova-Žalbenog veća Kosovske agencije za Imovinu, GSK-KPA-A-284/13 (u daljem tekstu: Žalbeno veće KAI) od 2. decembra 2014. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude [GSK-KPA-A-284/13] Žalbenog veća KAI od 2. decembra 2014. god., kojom je navodno došlo do povrede prava podnosioca zahteva iz člana 46 [Zaštita Imovine] ustava Kosova.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 49. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnom sudu

5. Dana 11. februara 2015. god., podnosilac je podneo zahteva Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 12. marta 2015. god., predsednik suda je odlukom br. GJR. KI14/15, imenovao sudiju Arta Rama Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik suda je odlukom br. KSH. KI14/15, imenovao i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 27. marta 2015. god., Sud je obavestio podnosioca i Žalbeno veće KAI o registraciji zahteva.

8. Dana 26. juna 2015 god., Predsednica suda je odlukom Nr.K.SH.KI14/15, imenovala Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca umesto Arte Rame Hajrizi. Istom odlukom Predsednica je imenovala sudiju Arta Rama Hajrizi za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziu, kome je dana 26. juna 2015. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

9. Dana 6. jula 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Na osnovu navoda podnosioca zahteva, dana 8. septembra 1998. god., Upravni organ opštine Istok doneo je rešenje o dodeli parcele br. 1800/2 na korišćenje, na kojoj je on kasnije izgradio poslovni objekat koji je predmet ove ustavne žalbe.

11. Dana 6. jula 2007. god., podnosilac je podneo zahtev Kosovskoj agenciji za imovinu (u daljem tekstu: KAI) kojim je tražio potvrđivanje prava imovine nad poslovnim objektom koji se nalazi u ulici Varoš, opština Istok, na parceli br.1800/2 u ukupnoj površini od 48 m2.

12. Dana 18. aprila 2013. god., Komisija za imovinske zahteve Kosova (u daljem tekstu:KIZK) donela je odluku [KPCC/D/C/200/2013] kojom

je imovinski zahtev podnosioca odbila kao neosnovan. U zaključku odluke je navedeno:

> *"[...] izvršni sekretarijat KIZK nije uspeo da verifikuje autentičnost dokumenata dostavljenih od strane podnosioca zahteva. Komisija nalazi da podnosilac zahteva nije dokazao da je imao imovinsko pravo nad imovinom navedenom u zahtevu."*

13. Dana 6. septembra 2013. god., podnosilac je uložio žalbu Žalbenom veću KAI na odluku [KPCC/D/C/200/2013] KIZK od 18. aprila 2013. god.

14. Dana 2. decembra 2014. god., Žalbeno veće KAI donelo je presudu [GSK-KPA-A-284/13] kojom je žalbu podnosioca odbilo kao neosnovanu, dok je odluku KIZK [KPCC/D/C/200/2013] od 18. aprila 2013. god., potvrdilo u celosti.

15. U zaključku odluke Žalbenog veća KAI od 2. decembra 2014. god., je navedeno:

> *„[...] žalilac (podnosilac) nije dostavio bilo koju odluku o dodeli ili dokaz kojim on dokazuje pravo korišćenja ili imovinsko pravo nad poslovnim prostorom i, pored činjenice da je komisija zahtevala naknadno objašnjenje kao i dodatne informacije, te shodno tome Žalbeno veće KAI nalazi da je KIZK donela tačnu odluku zasnovanu na potpunom i tačnom postupku. Žalbeno veće KAI dalje nalazi da nije došlo do povrede materijalnog prava ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, shodno tome žalba je neosnovana."*

Navodi podnosioca

16. Podnosilac je u zahtevu naveo da smatra da su sudovi povredili materijalno pravo i pogrešno utvrdili činjenično stanje u vezi sa njegovim zahtevom za potvrđivanje prava imovine.

17. Podnosilac se obraća sudu sa zahtevom:

> *„[...] da Sud utvrdi da je postupak pred Vrhovnim sudom Kosova- Žalbenim većem KAI u predmetu pod brojem GSK-KPA-A-284/13 povredio pravo podnosioca na zaštitu imovine iz člana 46 Ustava Republike Kosova, i odredi način pravičnog zadovoljenja podnosioca Ustavne žalbe, odnosno naloži Vrhovnom sudu Kosova- Žalbenom veću KAI da ponovo odlučuje o žalbi."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu suda.

19. U tom smislu, član 113. stav 7, Ustava propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

20. Takođe član 48. Zakona, propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*"

21. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo *36 (1) d) Poslovnika o radu, koje predviđa:*

> *(1) "Sudu jedozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan."*

22. Sud primećuje da je podnosilac svoju ustavnu žalbu izgradio isključivo na navodima o kršenju člana 46 (Zaštita imovine) Ustava, koji predviđa:

> *"1. Garantuje se pravo na imovinu.*
>
> *2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*
>
> *3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlastiRepublike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom,ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnoginteresa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovinakojih se eksproriiše.*

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti RepublikeKosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom".

23. Takođe, Sud dalje primećuje da podnosilac osim svoje tvrdnje o povredi člana 46 Ustava koju je naveo u zahtevu, on ničim drugim pred Sudom nije opravdao svoju tvrdnju.

24. Sud navodi da pravo na imovinu iz člana 46 Ustava, jeste predmet zaštite u Ustavnom sistemu Kosova i sadržinski korespondira sa pravom na imovinu iz člana 1. protokola br. 1 Evropske Konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP). Ovo pravo Ustav štiti na način da organima državne vlasti zabranjuje ograničenja ili oduzimanje tog prava, osim ako je ograničenje ili oduzimanje zasnovano na zakonu.

25. Po mišljenju Suda, sama činjenica da je podnosilac u pravnoj stvari utvrđivanja prava imovine izgubio spor, nije dovoljna da bi se utvrdila povreda njegovog prava garantovana članom 46 Ustava, ukoliko ne dokaže da je sudskom odlukom arbitrarno i neopravdano lišen imovine (vidi slučaj *mutatis mutandisMezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, *EKLJP, presuda od 26. jula 2005. godine*).

26. Sud u nastavku ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (Vidi slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god.; vidi i slučaj KI70/11 podnosilac zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. god.).

27. Kao rezime, Sud nalazi da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, obzirom da podnosilac zahteva nije dokazao da osporena odluka krši njegova prava garantovana Ustavom ili EKLJP.

28. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (1) d) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilima 36 (1) d) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 31. avgust 2015. godine, jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stav 4, Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI32/15, podnosilac zahteva: Shemdi Nishevci - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 188/2014 od 17. novembra 2014. godine

KI32/15, rešenje o neprihvatljivosti od 21. avgusta 2015. godine, objavljeno 11. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, jednakost pred zakonom, pravo na pravično suđenje, pravo na rad i obavljanje profesije*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju, koji je podneo podnosilac, protiv odluka nižestepenih sudova u vezi sa prekidom ugovora o radu. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu svojih ustavnih prava, jer redovni sudovi nisu pravilno razmotrili materijalne dokaze.

Ustavni sud je zaključio da je obrazloženje presude Vrhovnog suda široko i sveobuhvatno i sadrži detaljno obrazloženje zašto je trebalo da se revizija odbije, kao neosnovana, i potvrde presude nižestepenih sudova. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI32/15
Podnosilac
Shemdi Nishevci
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 188/2014
od 17. novembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Shemdi Nishevci iz Podujeva, koga zastupa g. Ndue Thaçi, advokat.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo Rev. br. 188/2014 od 17. novembra 2014. godine (u daljem tekstu: Vrhovni sud), kojom su potvrđene odluke nižestepenih sudova, prema kojoj nije postojao pravni osnov za poništavanje odluke poslodavca. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 15. januara 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su, navodno, povređena prava podnosioca zahteva na jednakost pred zakonom, na pravo na pravično i nepristrasno suđenje i na pravo na rad i obavljanje profesije, garantovano članom 3. i 24.2, članom 31. članom 49. Ustava i članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članovima 22. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 12. marta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Bekim Sejdiu.

7. Dana 13. maja 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju ovog zahteva Vrhovnom sudu.

8. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica je imenovala sebe za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziua, čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

9. Dana 8. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

10. Dana 1. februara 2009. godine podnosilac zahteva zaključuje ugovor (br. 2188/0) o radu sa Energetskom korporacijom Kosova (u daljem tekstu: poslodavac) za radno mesto nadzornika mreže u prištinskom distriktu.

11. Dana 6. septembra 2010. godine, poslodavac (obaveštenje br. 118) obaveštava podnosioca zahteva o prekidu ugovora o radu zbog ozbiljne povrede radnih dužnosti.

12. Podnosilac zahteva je uložio žalbu menadžeru distrikta u Prištini, tražeći ponovno razmatranje obaveštenja o prekidu ugovora o radu.

13. Dana 13. septembra 2010. godine, poslodavac (odluka br. 4531) je odbio žalbu podnosioca zahteva.

14. Dana 19. novembra 2010. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini na odluku poslodavca o odbijanju žalbe.

15. Dana 6. novembra 2012. godine, Opštinski sud u Prištini (presuda C. br. 2046/2010) je odbio, kao neosnovanu, tužbu podnosioca zahteva i obrazložio da *"ovo delo tužioca, iako nije izvršeno na radnom mestu, već u njegovoj kući, kao teško kršenje radnih obaveza*".

16. Dana 6. novembra 2012. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu zbog *„teške povrede odredbi parničnog postupka, nepotpunog i pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i zbog pogrešne primene materijalnog prava"*.

17. Dana 3. januara 2014. godine, Apelacioni sud (presuda Ac. br. 1572/2013) je odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu (C. br. 2046/10) Opštinskog suda i obrazložio, između ostalog, da *„kada zaposleni krade, razara, oštećuje ili neovlašćeno koristi imovinu poslodavca, zaposlenom se može raskinuti ugovor o radu"*.

18. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Vrhovnom sudu zbog *„bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava"*.

19. Dana 17. novembra 2014. godine, Vrhovni sud (presuda Rev. br. 188/2014) je odbio reviziju kao neosnovanu.

20. Vrhovni sud je zaključio: *„... Raskid ugovora tužioca je učinjen nakon održavanja preliminarnog postupka, u kojem je tužena unapred obavestila tužioca pismenim putem da se protiv njega vodi postupak, zbog ozbiljnih kršenja radnih obaveza, pa su navodi u reviziji o suštinskim kršenjima odredbi parničnog postupka odbijeni kao neosnovani"*.

21. Pored toga, Vrhovni sud je zaključio da *„osporena presuda ne sadrži nedostatke koji bi osporili zakonitost presude"*.

Navodi podnosioca

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenom presudom povređena prava garantovana članovima 3. i 24.2 [Jednakost pred Zakonom], članom 22. [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata], članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava, kao i prava garantovana članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

23. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenom presudom povređena ustavna prava, jer redovni sudovi nisu pravično ispitali materijalne dokaze.

Prihvatljivost zahteva

24. Ustavni sud prvo ocenjuje da li zahtev podnosioca ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

25. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

26. Pored toga, pravilo 36 (1) (d) Poslovnika, propisuje:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*

27. Štaviše, pravilo 36 (2) Poslovnika, propisuje:

> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

28. Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenom odlukom povređena prava na jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na rad i obavljanje profesije.

29. Međutim, Sud smatra da je podnosilac zahteva samo izjavio da je došlo do povreda njegovih ustavnih prava, bez jasnog objašnjenja kako i zašto činjenice koje je uzneo predstavljaju povredu ovih ustavnih prava na koje se pozvao.

30. Sud naglašava da, kako bi imao slučaj koji pokreće ustavne povrede, podnosilac zahteva treba da pokaže i dokaže da postupci pred redovnim sudovima, uključujući i Vrhovni sud, gledano u celini, nisu

sprovedeni na pravičan način i u skladu sa zahtevima pravičnog suđenja, ili da su druge povrede ustavnih prava izvršene od strane Vrhovnog suda tokom postupka.

31. Sud smatra da je obrazloženje presude Vrhovnog suda opširno, sveobuhvatno i da sadrži detaljno obrazloženje o tome zašto je revizija trebala da se odbije kao neosnovana i zašto su presude nižestepenih sudova trebale da se potvrde; odnosno, činjenice su pravilno utvrđene, nisu utvrđene bitne povrede odredaba osporenog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

32. Međutim, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio i dokazao svoju tvrdnju na ustavnim osnovama; naprotiv, on se samo ograničio na diskusiji o povredi odredaba parničnog postupka i pogrešnoj primeni materijalnog prava, koje su zakonske prirode i spadaju pod nadležnost redovnih sudova.

33. U tom smislu, Sud ne bi trebalo da deluje kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donete od strane redovnih sudova. Dužnost redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije* [VV], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [GJEDNJ] 1999-I).

34. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi pred sudovima i drugim organima izneti na pravičan način i da li su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac ovog zahteva dobio pravično suđenje (vidi,između ostalih izvora: izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva br*. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. godine).

35. Kao rezime, Sud u ovom slučaju ne može da utvrdi da su postupci pred Vrhovnim sudom na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije*, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

36. Na osnovnu svih gore navedenih razloga, Sud zaključuje da zahtev podnosioca treba da se proglasi neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 36 (1) (d) i (2) (d) Poslovnika, dana 21. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI15/15, podnosilac zahteva: Hysni Hoxha, predsednik Tela za razmatranje nabavki – Zahtev za pravno tumačenje člana 100. Zakona o javnim nabavkama u Republici Kosovo

KI15/15, rešenje o neprihvatljivosti od 7. jula 2015. godine, objavljeno 15. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev*, *ratione materiae*

Podnosilac zahteva je tražio od Suda da protumači uslove predviđene u Zakonu o javnim nabavkama i odluči da li je imunitet imenovanih članova za Telo za razmatranje nabavki na istom nivou sa onim koji se garantuje sudijama u pravosudnom sistemu Kosova.

Ustavni sud je naglasio da je sasvim jasno da on tumači Ustav i ocenjuje usklađenost zakona sa Ustavom, ali nijednom ustavnom odredbom i ni u kom slučaju, nije ovlašćen da tumači navedene odredbe zakona, kao jedan pravni akt. Zahtev je proglašen neprihvatljivim *ratione materia*, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 47. i 48. Zakona i pravilom 36 (3) e) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI15/15
Podnosilac
Hysni Hoxha,
predsednik Tela za razmatranje nabavki
Zahtev za pravno tumačenje člana 100. Zakona o javnim nabavkama u Republici Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija, i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Hysni Hoxha, predsednik Tela za razmatranje nabavki (u daljem tekstu: TRN). Podnosilac zahteva nije objasnio da li je zahtev podneo kao pojedinac ili u ime TRN-a, međutim u zahtevu je naglasio svoju službenu funkciju i zahtev je pečatirao službenim pečatom TRN-a.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva ne osporava nijednu odluku javnih organa.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za tumačenje člana 100. Zakona o javnim nabavkama u Republici Kosovo (Zakon br. 04/L-042), kojim su propisani uslovi i stručne kvalifikacije koje treba da ispune kandidati da bi bili izabrani za članove TRN-a.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo

br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 13. februara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 12. marta 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI15/15 imenovao sudiju Robert Carolan za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivan Čukalović za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziu, čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

8. Dana 1. aprila 2015. godine, Ustavni sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da popuni formular zahteva Suda na način propisan pravilom 29 Poslovnika Suda.

9. Dana 16. aprila 2015. godine, Sud je primio od podnosioca popunjen formular zahteva.

10. Dana 7. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

11. Dana 19. marta 2014. godine, Skupština Kosova je imenovala podnosioca zahteva i 4 (četiri) drugih članova TRN-a na mandat od 5 (pet) godina. Skupština je, takođe, imenovala podnosioca zahteva za predsednika TRN-a.

12. Imenovanje predsednika i članova TRN-a je izvršeno u skladu sa postupcima predviđenim članom 100.4 Zakona o javnim nabavkama u Republici Kosovo.

13. Član 100.5 pod-stav 5.4 istog Zakona predviđa da sledeći važan uslov koje kandidati treba da ispune da bi bili imenovani za članove TRN-a je:

> *„5.4. da ispunjava uslove za naimenovanje na funkciju sudije“.*

14. Podnosilac zahteva je tražio od Ustavnog suda da tumači uslove iz ovog Zakona i da odluči da li je imunitet imenovanih članova u TRN-u na istom nivou sa onim koji se garantuje sudijama u pravosudnom sistemu Kosova.

Navodi podnosioca

15. Podnosilac zahteva ne precizira nijedan član Ustava koji bi mogao biti povređen ili tumačen, već traži od Ustavnog suda da tumači pravno pitanje koje je pokrenuo i navedeno u stavu 14.

Prihvatljivost zahteva

16. Kako bi sudio u vezi sa zahtevom podnosioca, Sud treba prvo da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

17. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

18. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

19. Sud uzima u obzir i pravilo 36 (3) e) Poslovnika, kojim je propisano:

> *"Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*
>
> *e) kada zahtev nije ratione materiae u skladu sa Ustavom;*

20. Što se tiče ovog zahteva, Sud naglašava da član 4.6 Ustava Kosova propisuje: *"Ustavni Sud je nezavistan organ za zaštitu ustavnosti i vrši konačno tumačenje Ustava",* dok član 112.1 Ustava, propisuje *"Ustavni sud je konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom".*

21. Na osnovu navedenog, Ustavni sud tumači Ustav i ocenjuje saglasnost zakona sa Ustavom, ali nijednom odredbom Ustava, i ni pod kakvim

okolnostima, nije ovlašćen da tumači konkretne odredbe zakona kao jedinstven pravni akt.

22. Štaviše, Sud ističe da ni u jednoj tački člana 113 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava nijedna ovlašćena stranka nema pravo da pokrenu pitanje koje je pokrenuto u ovom slučaju, zato što su ta pitanja van jurisdikcije Suda.

23. Evidentno je da kako bi odlučio po zahtevu podnetim pred njim, Sud treba da ima materijalnu jurisdikciju i njegova je dužnost da se stara o ovoj jurisdikciji tokom razmatranja zahteva, Na isti način je Evropski sud za ljudska prava u slučaju *X protiv Nemačke* obrazložio:

> *"Prema članu 25, § 1 Konvencije, samo navedena povreda prava i sloboda, propisana Konvencijom, može biti predmet zahteva podnetog od strane lica, nevladine organizacije ili grupe pojedinaca"*. (vidi: *X protiv Nemačke,* zahtev br. 7462/76)".

24. U ovom slučaju, Sud nema materijalnu jurisdikciju da odluči o pitanju koje je podneto pred njim i zahtev nije *ratione materie* u skladu sa Ustavom (vidi: rešenje o neprihvatljivosti Suda u slučaju KI115/12, podnosilac zahteva: *Fadil Salihu,* od 25. januara 2013. godine), i kao takav je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 47 i 48. Zakona i pravilom 36 (3) (e) Poslovnika, 7. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI75/15, podnositeljka zahteva: Hatixhe Cana-Kurti - Zahtev za ocenu ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, AC-I-14-0218-A0001-A0004 od 14. maja 2015. godine

KI75/15, rešenje o neprihvatljivosti od 21. jula 2015. godine, objavljeno 15. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev,očigledno neosnovan zahtev, diskriminacija, privremena mera, jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, proces privatizacije*

Posebna komora Vrhovnog suda je usvojila žalbu Kosovske agencije za privatizaciju za isključivanje podnositeljke iz spiska zaposlenih koji će dobiti deo od 20 % od privatizacije društvenog preduzeća. Podnositeljka zahteva se žalila Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava da dobije deo od privatizacije javnog preduzeća. Podnositeljka zahteva je, takođe tražila da se uvede privremena mera.

Ustavni sud je smatrao da je objašnjenje dato od strane Posebne komore jasno i pravno argumentovano i postupak nije bio nepravičan ili proizvoljan. Sud je, takođe odbio zahtev za uvođenje privremene mere. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (2) b) i 55 (5) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI75/15
Podnosilac
Hatixhe Cana-Kurti
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, AC-I-14-0218-A0001-A0004, od 14. maja 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Hatixhe Cana-Kurti sa prebivalištem u selu Donji Livoč, opština Gnjilane (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva traži ocenu ustavnosti presude [AC-I-14-0218-A0001-A0004] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće) od 14. maja 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude [AC-I-14-0218-A0001-A0004] Žalbenog veća od 14. maja 2015. godine, kojom je, navodno, došlo do povrede Ustavom zagarantovanih prava i sloboda podnosioca iz člana 24 [Jednakost pred Zakonom] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

4. Ujedno, podnositeljka zahtevatraži da Sud uvede privremenu meru, kojom bi se zabranila dalja raspodela 20 % prihoda od prodaje svim

radnicima koji su to pravo ostvarili od prihoda privatizacije Društvenog preduzeća "Agrokultura" (u daljem tekstu: DP "Agrokultura"), sve dok Sud ne odluči o meritumu ovog zahteva.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54. 55. i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 15. juna 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI75/15 imenovala sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI75/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 1. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahtevai Žalbeno veće o registraciji zahteva.

9. Dana 21. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnositeljka zahteva je bila zaposlena u DP "Agrokultura" od 15. maja 1985. godine pa sve do 31. marta 1995. godine.

11. Dana 26. marta 2006. godine, DP "Agrokultura" je privatizovano.

12. Dana 10. decembra 2010. godine, Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) je objavila konačnu listu radnika koji su ostvarili pravo na udeo od 20 % od prihoda privatizacije DP "Agrokultura", na kojoj se podnositeljka zahtevanije nalazila. U obrazloženju odluke stoji *„da svi ostali aplikanti koji nisu zadovoljni odlukom Agencije za Privatizaciju imaju pravo žalbe Posebnoj Komori Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna Komora) do 31. decembra 2010. godine"*.

13. Nepoznatog datuma podnositeljka zahtevaje uložila žalbu Posebnoj komori na konačnu listu, koju je 10. decembra 2010. godine objavila Kosovska agencija za privatizaciju. U žalbi, podnositeljka zahtevaje osim navoda "*da je 1995. godine njen radni odnos u DP "Agrokultura" prekinut zbog diskriminacije tadašnjeg režima i menadžmenta preduzeća",* priložila i potvrdu izdatu od direktora preduzeća kao dokaz o svom bivšem radnom statusu koji je imala u periodu od 15. maja 1985. godine pa sve do 31. marta 1995. godine.

14. Dana 10. jula 2014. godine, Specijalizovano veće Posebne komore Vrhovnog suda (u daljem tekstu: Specijalizovano veće) je donelo svoju presudu [SCEL-10-0038] kojom je usvojilo žalbu podnositeljke zahtevai naložilo Posebnoj komori da je uključi u konačan spisak sa drugim radnicima koji su stekli legitimno pravo na udeo od 20 % od prihoda privatizacije DP "Agrokultura".

15. Nepoznatog datuma, KAP je uložila žalbu na ovu presudu [SCEL-10-0038] Specijalizovanog veća, jer KAP nije imala priliku da odgovori na tvrdnje podnositeljke zahtevapred Specijalizovanim većem.

16. U žalbi Agencije za privatizaciju stoji: *„Žalilac (*podnositeljka zahteva*) nije dostavila relevantne činjenice, na osnovu kojih bi se potvrdila opravdanost navoda da nije bila jednaka u postupku, i obrazloženje za primenu direktne ili indirektne diskriminacije u skladu sa članom 8.1 Zakona protiv diskriminacije. Žalilac nije pružila činjenice za diskriminaciju, a tužena (Agencija za Privatizaciju) nije mogla da iznese svoje argumente kojima bi odgovorila na navode o diskriminaciji na koje je žalilac [*podnositeljka zahteva*] zasnovala svoju žalbu."*

17. Dana 14. maja 2015. godine Žalbeno veće je nakon razmatranja i ocene svih navoda i dokaza iz spisa predmeta koje su stranke u postupku dostavile, konstatovalo da je žalba Agencije za privatizaciju osnovana, te je presudom [AC-I-14-0218-A0001-A0004] preinačilo presudu [SCEL-10-0038], Specijalizovanog veća, a zahtev podnositeljkeje odbilo kao neosnovanim.

18. U svom obrazloženju presude [AC-I-14-0218-A0001-A0004] Žalbeno veće navodi: *„Tužilja C-0002 Hatixhe Cana–Kurti, imala je zatvorenu radnu knjižicu 1995.godine. Nema neku odluku o zapošljavanju pre ovog perioda, nema nijednu odluku o udaljavanju sa posla i nije pružila bilo kakav dokaz kojim bi dokazala da je radila do privatizacije DP, ili da je bila na listi za čekanje, kao što je izjavila žalbom pred Posebnom komorom.Zbog ovih razloga, podnositeljkane ispunjava kriterijume propisane članom 10.4 Pravilnika UNMIK-a*

2003/13, da bi se uvrstila u Konačnu listu sa legitimnim pravom za 20%."

Navodi podnosioca

19. Podnositeljkazahteva smatra da je Žalbeno veće svojom presudom počinilo povredu principa jednakost pred zakonom u odnosu na druge stranke.

20. Podnositeljkase obraća Sudu sa zahtevom: *„Želim da mi se prizna pravo na uključivanje u konačni spisak radnika sa legitimnim pravom na udeo od 20 % od prihoda od privatizacije DP "Agrokultura" iz Gnjilana."*

Prihvatljivost zahteva

21. Kako bi bio u mogućnostida reši zahtev podnositeljke, Sud prvo treba da ispita da li je ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu Suda.

22. U tom smislu, član 113. stav 7 Ustava propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

23. Takođe, član 48. Zakona, propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

24. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo *36 (1) (d) Poslovnika o radu, koje predviđa:*

> *(1) "Suduje dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan."*

25. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da podnositeljkazahteva osporava odluku [AC-I-14-0218-A0001-A0004] Žalbenog veća, kojom

su joj, navodno, povređena prava i slobode garantovane članom 24 [Jednakost pred Zakonom] Ustava.

26. S tim u vezi, Sud primećuje da podnositeljkau zahtevu nije objasnila kako je i zašto presuda [AC-I-14-0218-A0001-A0004]Žalbenog veća povredila njena prava garantovana Ustavom.

27. Sud je na osnovu zahteva podnositeljke zapazio da je navodna kršenja člana 24 [Jednakost pred Zakonom] Ustava pokušala isključivo da opravda stavom: *„[...] smatram da je Žalbeno veće, svojom presudom, počinilo povredu principa jednakost pred zakonom u odnosu na druge stranke.“*

28. Sud primećuje da je Žalbeno veće zasnovalo svoju odluku na Uredbi UNMIK-a br. 2003/13, O PROMENI PRAVA KORIŠĆENJA NEPOKRETNEIMOVINE U DRUŠTVENOJ SVOJINI od 9. maja 2003. godine, koja, *inter alia*, kaže:

> *„Smatra se da zaposleni ima pravo na isplatu ako je takav zaposleni registrovan kao zaposleno lice pri društvenom preduzeću u vreme privatizacije, i ako je ustanovljeno da je bilo na platnom spisku preduzeća najmanje tri godine. Ovaj zahtev ne sprečava zaposlene, koji tvrde da bi bili tako registrovani i zaposleni da nisu bili predmet diskriminacije, da podnesu žalbu Posebnoj komori shodno članu 10.6”.*

29. Pored toga, Sud primećuje da je na osnovu ovog zakona Žalbeno veće zaključilo da podnositeljkazahteva nije bila zaposlena u DP “Agrokultura“ u traženom periodu da bi imala pravo da dobije udeo od 20% od prihoda (vidi: stav 16).

30. Sud ponavlja da, prema Ustavu, nije njegova dužnost da postupa kao Sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi takođe: slučaj KI70/11, podnosilac zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

31. Sud naglašava da nezadovoljstvo podnositeljkezahteva sa ishodom slučaja ne može samo po sebi predstavljati argumentovanu tvrdnju o povredi odredaba člana 24 Ustava (vidi: slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

32. Štaviše, Sud dalje primećuje da je Žalbeno veće svoju presudu [AC-I-14-0218-A0001-A0004]od 14. maja 2015. godine donelo tek posle razmatranja i ocene svih navoda i dokaza iz spisa predmeta koje su obe stranke u žalbenom postupku dostavile.

33. Shodno tome, Sud je stava da je objašnjenje dato od strane Žalbenog veća u presudi [AC-I-14-0218-A0001-A0004]jasno i pravno argumentovano, a da postupak pred Žalbenim većem nije bio nepravičan ili proizvoljan *(vidi: mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije,* br. 17064/06, odluka ESLJP od 30. juna 2009. godine).

34. Kao rezime, Sud nalazi da zahtev podnositeljke ne ispunjava uslove prihvatljivosti, s obzirom da podnositeljkazahteva nije podnela nijedan dokaz, kojim bi opravdala svoje navode da osporena odluka na bilo koji način krši njena prava i slobode garantovane članom 24 Ustava.

35. Shodno tome, Sud zaključuje da podnositeljkazahteva nije potkrepila svoju tvrdnju i zahtev treba da se odbije kao neprihvatljiv, jer je očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (1) (d) Poslovnika.

Zahtev za privremenom merom

36. Kao što je navedeno u stavu 4, podnositeljka takođe zahteva od Suda da uvede privremenu meru, kojom bi se zabranila dalja raspodela 20 % sredstava svim radnicima koji su to pravo ostvarili od privatizacije DP "Agrokultura", sve dok Sud ne odluči o meritumu ovog zahteva.

37. Da bi Sud uspostavio privremenu meru, shodno pravilu 55 (4 i 5) Poslovnika o radu, neophodno je sledeće:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera; ili*
>
> *(...)*
>
> *Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva."*

38. Kao što je gore navedeno, zahtev podnositeljke je neprihvatljiv, te shodno tome zahtev za privremenom merom treba odbaciti.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stav 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilima 36 (2) b) i 55 (5) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 21. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stav 4 Zakona;

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI98/14, podnosilac zahteva: Rasim Rashica - Ocena ustavnosti rešenja PPC. br. 39/2011 Vrhovnog suda od 5. avgusta 2011. godine

KI98/14, rešenje o neprihvatljivosti od 24. avgusta 2015. godine, objavljeno 17. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na rad i obavljanje profesije, sudska zaštita prava, prevremeno penzionisanje*

Vrhovni sud je usvojio zahtev za reviziju Energetske korporacije Kosova u vezi sa zakonitošću prevremenog penzionisanja podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na pravično suđenje i sudsku zaštitu prava.

Ustavni sud smatra da je Vrhovni sud obrazložio svoje odluke i argumentovao svaku tvrdnju podnosioca zahteva u vezi sa odbijanjem njegovog predloga i podnosilac nije potkrepio svoju tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružio dokaze koji pokazuju kako su i zašto njegova prava i slobode zaštićene Ustavom povređena osporenom odlukom. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI98/14
Podnosilac
Rasim Rashica
Ocena ustavnosti rešanja PPC. br. 39/2011
Vrhovnog suda od 5. avgusta 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Rasim Rashica iz sela Bresje, opština Kosovo Polje, zastupljen od strane advokata, gđe Vahide Braha iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje [PPC. br. 39/2011] Vrhovnog suda od 5. avgusta 2011. godine, kojim je Vrhovni sud odbio predlog podnosioca zahteva za ponavljanje postupka, kao neosnovan, i potvrdio reviziju Vrhovnog suda Kosova.

3. Ovo rešenje je uručeno podnosiocu zahteva13. marta 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odlukekojom je, navodno, došlo do povrede člana 24. [Jednakost pred zakonom],člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i člana 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo i bitnih povreda Zakona o parničnom postupku i Zakona o obligacionim odnosima Kosova.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 12. juna 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 4. jula 2014. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI98/14 imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca i odlukom KSH. KI98/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović.

8. Dana 23. januara 2015. godine, Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova.Ovim obaveštenjem Ustavni sud je od podnosioca zahteva i Opštinskog suda u Prištini tražio da dostave kopiju dostavnice sa datumom prijema rešenja PPC. br. 39/2011 Vrhovnog suda od 5. avgusta 2011. godine. Sud je, takođe, poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 2. marta 2015. godine, Opštinski sud je dostavio tražene informacije i u odgovoru Opštinskog suda stoji da je dana 13. marta 2014 godine podnosilac zahteva primio sporno rešenje Vrhovnog suda Kosova.

10. Dana 3. jula 2015. godine nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje, je iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 23. oktobra 2003.godine, Penzioni fond Energetske korporacija Kosova (u daljem tekstu: EKK) je doneo odluku u vezi sa zahtevom za prevremeno penzionisanje podnosioca zahteva. Na osnovu ove odluke, podnosiocu zahteva se odobrava zahtev za prevremenu penziju Penzionog fonda EKK.

12. Nezadovoljan gore navedenom odlukom, podnosilac zahteva je uložio žalbu Komisiji za rešavanje nesporazuma Penzionog fonda EKK. Ista komisija je odbila žalbu podnosioca zahteva i potvrdila odluku Penzionog fonda EKK.

13. Dana 8. januara 2004. godine, nezadovoljan odlukom Komisiji za rešavanje nesporazuma Penzionog fonda EKK, podnosilac zahteva podnosi tužbu Opštinskom sudu u Prištini.

14. Dana 8. juna 2005. godine, Opštinski sud u Prištini je [rešenjem CI. br. 4/2004] odbio žalbu podnosioca kao neblagovremenu.

15. Dana 28. februara 2007. godine, Okružni sud u Prištini je [rešenjem Ac. br. 38/2006] usvojio žalbu podnosioca zahteva, te poništio rešenje Opštinskog suda i isto vratio Opštinskom sudu na ponovno odlučivanje.

16. Dana 23. novembra 2007. godine, Opštinski sud u Prištini je nakon ponovljenog postupka [presudom C1 br. 102/2007] usvojio tužbu podnosioca zahteva, poništivši kao nezakonitu odluku Penzionog fonda EKK, kojom je podnosiocu zahteva odobren zahtev za prevremenu penziju i obavezao EKK da podnosica zahteva vrati na predhodno radno mesto.

17. Protiv ove presude EKK je uložila žalbu Okružnom sudu u Prištini.

18. Dana 14. oktobra 2008. godine, Okružni sud u Prištini je [presudom Ac.br. 392/2008] odbio, kao neosnovanu, žalbu EKK i potvrdio presudu Opštinskog suda.

19. Protiv ove presude je EKK podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu. Dana 3. marta 2010. godine, Vrhovni sud Kosova je [presudom Rev. I. br. 40/2009] odobrio reviziju EKK, preinačavajući presudu [C1 br. 102/2007] Opštinskog suda i presudu [Ac.br. 392/2008] Okružnog suda, tako da tužbeni zahtev podnosioca zahteva odbija kao neosnovan.

20. Protiv presude Vrhovnog suda, podnosilac je podneo zahtev za ponavljanje postupka. Dana 5. avgusta 2011. godine, Vrhovni sud je [rešenjem PPC.br. 39/2011] odbio, kao neosnovan, predlog podnosioca za ponavljanje postupka.

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva tvrdi da su osporenom odlukom prekršena prava zagarantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom],članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Repulike Kosovo i bitnih povreda Zakona o parničnom postupku i Zakona o obligacionim odnosima Kosova.

22. Podnosilac zahteva traži od Suda:

> *"Od ovog Suda tražimo da proglasi nevažećom presudu Vrhovnog suda, Rev. br. 40/2009, od 03.03.2010. godine i da ponovo odluči o izgubljenom pravu, u skladu sa predmetom tužbenog zahteva* ***(o pravu na naknadu plata).***"

Relevantne zakonske odredbe

UNMIK Uredba br. 2001/27
O Osnovnom zakonu o radu na Kosovu

Član 11.

Prestanak ugovora o radu

Član 11.1 Ugovor o radu prestaje:

[...]

(b) Pismenim sporazumom između zaposlenog i poslodavca;

[...].

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

24. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. Ustava, koji propisuje:

> *„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
>
> *[...]*
>
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

25. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

26. Sud dodatno uzima u obzir i pravila 36 (1) (d) i 36 (2) Poslovnika, koja propisuju:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(e) da zahtev nije prima facie opravdan, ili
(f) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili
(g) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili
(h) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."

27. Sud primećuje da se u ovom slučaju podnosilac zahteva žali na činjenicu da je Vrhovni sud, odlučujući po reviziji, preinačio prvostepenu i drugostepenu presudu i njegov zahtev odbacio kao neosnovan. Ovu odluku Vrhovni sud je potvrdio odbacivanjem zahteva za ponavljanje postupka.

28. U tom smislu, Sud primećuje da je Vrhovni sud u svojim odlukama pružio opsežne razloge za svoje nalaze. Stoga, Vrhovni sud je obrazložio svoje odluke i argumentovao svaku tvrdnju podnosioca zahteva u pogledu odbijanja njegovog predloga.

29. Na osnovu toga, Sud smatra da je objašnjenje dato u rešenju Vrhovnog suda jasno i pravno argumentovano, a da postupci nisu bili nepravični ili proizvoljni (Vidi: *mutatis mutandis,Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, odluka ESLJP od 30. juna 2009. godine).

30. Ustavni sud u nastavku ponavlja da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi i slučaj: KI10/12 podnosilac zahteva

Rasim Kozmaqi, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 25. novembra 2013. godine).

31. Sud naglašava da nezadovoljstvo podnosilaca ishodom slučaja ne može samo po sebi pokrenuti argumentovanu tvrdnju o povredi odredaba Ustava (vidi slučaj: *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

32. Dakle, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružio dokaze, koji ukazuju na to kako su i zašto njegova prava i slobode, zaštićene Ustavom, povređene osporenom odlukom.

33. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan u skladu članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) (d) i 36 (2) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) (d) i 36 (2) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 24. avgust 2015. godine je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. DA PROGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI17/15, podnosilac zahteva: Ibrahim Bajrami - Ocena ustavnosti zahteva u vezi sa uključivanjem u postupku privatizacije

KI17/15, odluka za brisanje zahteva sa liste od 31. avgusta 2015. godine, objavljena 17. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije, proces privatizacije*

U ovom slučaju, podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu u vezi sa svojim pravom da dobije jedan deo od privatizacije društvenog preduzeća Ramiz Sadiku u Prištini. Podnosilac zahteva se, takođe žalio na povredu prava na rad i obavljanje profesije.

Ustavni sud smatra da je zahtev nepotpun i nejasan, te stoga ne može da se uzme u obzir tvrdnja podnosioca bez pratećih dokumenata i materijalnih dokaza. Zahtev je odbijen po kratkom postupku i obrisan sa liste u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 29 (2) h) i 35 (2) Poslovnika.

ODLUKA
ZA BRISANJE ZAHTEVA SA LISTE
u
slučaju br. KI17/15
Podnosilac
Ibrahim Bajrami
Ocena ustavnosti zahteva u vezi sa uključivanjem u postupku privatizacije

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Ibrahim Bajrami iz Grdovca, opština Podujevo (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva ne osporava nijedan konkretan akt javnog organa. On samo traži da bude uključen u listu radnika koji dobijaju 20% od prihoda privatizacije GIK "Ramiz Sadiku" Priština (u daljem tekstu: GIK "Ramiz Sadiku").

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar se odnosi na *"neuključivanje podnosioca zahteva u spisak radnika koji su dobili 20% od prihoda privatizacije GIK Ramiz Sadiku",* kojom se tvrdi da su mu povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), odnosno član 49[Pravo na Rad i Obavljanje Profesije]*"*.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 19. februara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 12. marta 2015. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Almiro Rodrigues za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 15. aprila 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese Sudu punomoćje za zastupnika, poslednju odluku koju osporava i druga relevantna dokumenta za njegov slučaj.

8. Sud nije primio od podnosioca nijednu odluku u vezi sa njegovim zahtevom ili bilo koju drugu odluku koja može, uopšteno, biti povezana sa slučajem podnosioca.

9. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica je odlukom KSH. KI17/15 imenovala sudiju Ivan Čukalović za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziu, čiji je mandat kao sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

10. Dana 8. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Opisane činjenice koje slede su zasnovane na izjavi podnosioca zahteva.

12. Podnosilac zahteva je *„bio u stalnom radnom odnosu u GIK "Ramiz Sadiku"raspoređen na radnom mestu, kuvar.*

13. Dana 31. jula 2007. godine on je podneo tužbu Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova, registrovanu pod br. SCC-07/0314, kojom je tražio da bude uključen u listu zaposlenih koji su dobili 20% od prihoda privatizacije GIK "Ramiz Sadiku".

14. Podnosilac zahteva *„je bio u pomenutom sudu više puta, ali su mu na kraju rekli da je „tužba preuranjena“.*

15. Konačno, podnosilac zahteva ističe: *„Obratio sam se Kosovskoj agenciji za privatizacijui šef pravne službe kaže „Nama dokaza da je tužilac bio zaposlen u GIK „Ramiz Sadiku“.*

16. U međuvremenu *„Sud, kao što je pomenuto, nije nijednom meritorno odlučio o preuranjenoj tužbi tužioca - Tužilac nije uključen na platni spisak“.*

Navodi podnosioca

17. Podnosilac zahteva tvrdi: *„Prekršena je odredba iz člana 49 Ustava Republike Kosovo – pravo na rad koje je garantovano*“.

18. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda: *“da bude na listi za isplatu 20 %, pošto je sada GIK „Ramiz Sadiku“ iz Prištine privatizovan”.*

Prihvatljivost zahteva

19. Sud prvo ocenjuje da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti, propisani Ustavom i daljem precizirani Zakonom i Poslovnikom.

20. Stoga, Sud se poziva na sledeće odredbe Zakona:

> Član 22.4 [Procesuiranje podnesaka]
>
> *“4. Ukoliko podnesak […] nije […] sudija izvestila o tom informiše stranku i određuje rok od najviše petnaest (15) dana zadopunu podneska […]”.*
>
> Član 48. [Tačnost podneska]
>
> *“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi […] koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.*

21. Pored toga, Sud se poziva na pravila 29 [Podnošenje podnesaka i odgovora] i 32 [Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka]Poslovnika, koja propisuju:

> Pravilo 29 (2)
>
> *“Podnesak takođe uključuje sledeće:*
> *[…]*

(h) Dodatna dokumenta i informacije.

[...]

Pravilo 32 (5)

„Sud može po kratkom postupku odbiti podnesak ako je nepotpun ili nejasan, uprkos zahtevima Suda prema stranci da dopuni ili razjasni podnesak, ukoliko je zahtev ponavljanja prethodnog podneska odlučen od strane Suda, ili ako je podnesak neozbiljan".

22. U tom smislu, Sud primećuje da se podnosilac zahteva uopšteno žali, jer nije uključen u listu zaposlenih koji su dobili 20% prilikom privatizacije GIK "Ramiz Sadiku". On tvrdi da su mu povređena prava garantovana članom 49 Ustava.

23. Sud je, u skladu sa članom 22.4 Zakona, tražio od podnosioca zahteva da podnese osporenu odluku, druge odluke redovnih sudova i da, uopšteno, razjasni i popuni zahtev.

24. Međutim, u propisanom roku, Sud nije primio od podnosioca zahteva nijednu odluku redovnih sudova ili razjašnjenje u vezi sa njegovim slučajem.

25. Sud smatra da zahtev nije potpun i jasan i stoga, ne može uzeti u obzir tvrdnju podnosioca bez propratnih dokumenata i materijalnih dokaza.

26. Pored toga, Sud naglašava da nije sud utvrđivanja činjenica i teret dokazivanja pada na podnosioca.

27. U stvari, Sud, u nastavku, smatra da podnosilac zahteva nije pokazao *prima facie* slučaj, kako bi po kratkom postupku ocenio ispunjavanje svih proceduralnih uslova prihvatljivosti u skladu sa članom 22.4 Zakona i pravilima 29 (2) (h) i 32 (5) Poslovnika.

28. Stoga, Sud utvrđuje da zahtev treba da se odbije po kratkom postupku i kao takav, briše sa liste.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 22.4 i 48. Zakona i pravilima 29 (2) (h), 32 (5) (c) i 56 (2) Poslovnika, 31. avgust 2015. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA BRIŠE zahtev sa liste;

II. DA DOSTAVI OVU odluku stranama;

III. DA OBJAVI OVU odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI24/15, podnosilac zahteva: Enver Basholli - Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, GSP-KPA-A-158/13, od 19. marta 2014. godine

KI24/15, rešenje o neprihvatljivosti od 31. avgusta 2015. godine, objavljeno 17. septembra 2015. godine

Ključne reči: individualni zahtev, *očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, sudska zaštita prava, res judicata*

Žalbeno veće Vrhovnog suda je odbilo žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, i potvrdilo odluku Komisije za imovinske zahteve Kosova u vezi sa imovinskim naslovom nad spornim stanom. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na pravično suđenje i prava na imovinu.

Ustavni sud smatra da su postupci pred Komisijom za imovinske zahteve i Žalbenim većem Vrhovnog suda bili pravični i odluke su bile potpuno opravdane i sasvim obrazložene i podnosilac je generalno dobio pravično suđenje. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI24/15
Podnosilac
Enver Basholli
Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, GSP-KPA-A-158/13, od 19. marta 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija, i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Enver Basholli iz Samodreža, opština Vučitrn (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu (GSP-KPA-A-158/13 od 19. marta 2014. godine) Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće), koja mu je uručena 3. novembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su, navodno, povređena prava podnosioca zahteva garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), odnosnočlan 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), član 46 [Zaštita Imovine] i član 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, u vezi sa članom 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilom 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 3. marta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik je imenovao sudiju Almiro Rodrigues za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Bekim Sejdiu.

7. Dana 12. maja 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Žalbenom veću i Kosovskoj agenciji za imovinu (u daljem tekstu: KAI).

8. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica je imenovala sebe za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziu, kome je mandat kao sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

9. Dana 8. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

10. Stan u Prištini je, u vlasništvu DP „Elektrokosovo“, okupirala od 1986. godine, radnica (u daljem tekstu: prva radnica) DP „Elektrokosovo“.

11. Dana 23. novembra 1990. godine, prvoj radnici je prekinut radni odnos u DP „Elektrokosovo“ i kao posledica toga, stan je oslobođen.

12. Dana 28. novembra 1993. godine, DP„Elektrokosovo“ je dalo stan na korišćenje drugom radniku (u daljem tekstu: drugi radnik).

13. Dana 18. marta 1994. godine, drugi radnik je postao vlasnik stana na osnovu ugovora o kupoprodaji, overenog kod Opštinskog suda u Prištini.

14. Neodređenog datuma, prva radnica je podnela zahtev pred Housing and Property Claims Comission (u daljem tekstu: HPCC) radi potvrđivanja prava vlasništva nad stanom.

15. Dana 13. maja 2004. godine, podnosilac zahteva je konačno kupio stan od drugog radnika ugovorom o kupoprodaji Ov. br. 2616/2004, overenim kod Opštinskog suda u Prištini.

16. Dana 22. oktobra 2005. godine, HPCC je (odluka HPCC/D/226/2005/A&C) usvojila zahtev prve radnice i priznala njeno stambeno pravo, koje je izgubila "*kao posledica diskriminacije u periodu od 23. marta 1989. do 24. marta 1999. godine.*"

17. Odluka HPCC je doneta kao grupna odluka u vezi sa nekoliko zahteva, gde je, *inter alia*, zahtev prve radnice osporen od strane drugog radnika, dok je zahtev drugog radnika osporen od strane prve radnice. Oba zahteva su imala veze sa navedenim stanom. Zahtev prve radnice je usvojen kao osnovan, dok je zahtev drugog radnika odbijen.

18. Štaviše, HPCC je odlučila da je ugovor o kupoprodaji Ov. br. 2616/2004 od 13. maja 2004. godine zaključen između drugog radnika i podnosioca zahteva "*zaključen u suprotnosti sa članom 5.1 i 5.2 Uredbe UNMIK-a 2000/60, zbog čega isti je nevažeći*".

19. Dana 19. decembra 2005. godine, drugi radnik i podnosilac su podneli zahtev za preispitivanje odluke HPCC/D/226/2005/A&C. Prva radnica je bila suprotna stranka u postupku.

20. Dana 31. marta 2006. godine, zahtev za ponovnim razmatranjem je odbijen kao neosnovan, jer *"podnosioci nisu podneli neki novi relevantni dokaz, koji nije razmotren od strane Komisije prilikom odlučivanja o zahtevima. Isto tako Komisija nije našla materijalnu povredu pri primeni UNMIK/UREDBE/2000/60."*

21. Dana 29. avgusta 2007. godine, podnosilac zahteva je tražio pred KAI potvrđivanje njegovog vlasništva nad istim stanom, ponovo navodeći prvu radnicu kao suprotnu stranu. Prva radnica je uložila žalbu pred Kosovo Property Claims Commission (u daljem tekstu: KPCC).

22. Dana 22. oktobra 2012. godine, KPCC je odbio (odluka KPCC/D/R/175/2012) zahtev podnosioca, uz obrazloženje da je ovo pravno pitanje *res judicata,* jer je konačnoodlučenoodlukom HPCC (HPCC/REC/61/2006) od 31. marta 2006. godine.

23. Dana 27. maja 2013. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Žalbenom veću na tu odluku KPCC.

24. Dana 19. marta 2014. godine,Žalbeno veće je (presuda GSP-KPA-A-158/13) odbilo žalbu podnosioca, kao neosnovanu, i potvrdilo odluku KPCC (odluka KPCC/D/R175/2012) od 22. oktobra 2012. godine.

Navodi podnosioca

25. Podnosilac zahteva tvrdi da su postupci vođeni pred HPCC i KPCCpovredili članove 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], 46 [Zaštita Imovine] i 54 [Sudska Zaštita Prava] propisani Ustavom, kao i član 6. EKLJP.

26. Podnosilac zahteva tvrdi da *"je u sudskom postupku sud prihvatio odluku donesenu u upravnom postupku, kojom je žaliocu povređeno pravo na zaštitu imovine propisano članom 46. Ustava. To zbog toga što je sud prihvatio ocene upravnog organa da je pravni posao na osnovu kojeg je konstituisano pravo svojine zaključen protivno pravilima upravnog organa".*

27. Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi da "*nepružanje od strane suda konačnog zakonskog odgovora predstavlja povredu osnovnog prava na pravično i nepristrasno suđenje propisano članom 31*" ... i njegovog prava na sudsku zaštitu, garantovano članom 54 Ustava.

Prihvatljivost zahteva

28. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su propisani Ustavom i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.

29. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona i pravilo 36 Poslovnika.

30. Član 48. Zakona, propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

31. Pored toga, pravilo36 Poslovnika, predviđa:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: [...] d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi: […] d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

32. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je osporenom presudom povređeno pravo na jednakost pred zakonom, zaštitu imovine i sudsku zaštita prava, kao što je garantovano Ustavom.

33. Zapravo, podnosilaczahteva tvrdi da su HPCC i KPCC, kao upravni organi, odlučivali arbitrarno o njegovom pravu svojine, a da je "*sud prihvatio ocene upravnog organa*".

34. Sud primećuje da podnosilac zahteva nije pružio nijedno proceduralno ili suštinsko obrazloženje u svom zahtevu; on samo navodi gore navedene tvrdnje, bez daljeg objašnjenja o tome kako je i zašto došlo do navodnih povreda.

35. U tom smislu, Sud primećuje da je odluka HPCC/D/226/2005/A&C obrazložena kako po pitanju priznavanja prava prve radnice, tako i po pitanju kupoprodajnog ugovora koji je zaključen između drugog radnika i podnosioca zahteva *„koji je u suprotnosti sa članom 5.1 i 5.2 Uredbe UNMIK-a 2000/60, zbog čega isti je nevažeći."*

36. Pored toga, Sud primećuje da je Žalbeno veće odbilo zahtev podnosioca kao neosnovan i u najbitnijem obrazložilo:

"Obzirom da je odluka UISP od 22. oktobra 2005. godine potvrđena odlukom HPCC/REC/61/2006 od 31. marta 2006. godine, odluka UISP je postala pravosnažna" (…) i, shodno tome, nije dozvoljeno ponovno suđenje između istih stranaka u pravnoj stvari u kojoj je odluka postala pravosnažna". (…) Obzirom da se predmet kod UISP odnosio na istu stvar – stan i između istih stranaka, pitanje je res judicata".

37. Žalbeno veće je u nastavku zaključilo: *„U smislu člana 13.6 Uredbe UNMIK-a 2006/50 dopunjene Zakonom 03/L-079, ova presuda je pravosnažna i obavezujuća, te se ne može pobijati redovnim ili vanrednim pravnim sredstvima".*

38. Sud smatra da su postupci pred HPCC i KPCC, kao i Žalbenim većem, bili pravični i da su odluke u celosti opravdane i detaljno obrazložene, odnosno objašnjavaju zašto *„nije dozvoljeno ponovno suđenje između istih stranaka u pravnoj stvari u kojoj je odluka postala pravosnažna*".

39. Dakle, Ustavni sud zaključuje da su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi:*inter alia*, *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. godine i *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije,* br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

40. Pored toga, podnosilaczahteva nije pojasnio kako i zašto odluka, koja je odbila njegov zahtev za ponavljanje postupka na osnovu postojanja *res judicata*, predstavlja povredu njegovih individualnih prava i sloboda.

41. Zapravo, Sud smatra da podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz, koji bi ukazao na povredu njegovih prava garantovanih Ustavom (vidi: *Vanek protiv Slovačke Republike*, br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. godine) i nije precizirao kako članovi Ustava, na koje se pozvao, potkrepljuju njegovu tvrdnju, u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 48. Zakona.

42. Štaviše, Ustavni sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa. To je uloga redovnih sudova ili drugih javnih organa da tumače i primenjuju procesno i materijalno pravo (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28; vidi, takođe, slučaj: Ustavnog suda br. KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

43. Dakle, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije potkrepio i dokazao tvrdnju o povredi prava na jednakost pred zakonom, prava na pravično suđenje i zaštitu imovine.

44. Kao rezime, Sud smatra da su, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika, tvrdnje podnosioca zahteva očigledno neosnovane i stoga, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 20 i 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, 31. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda
Arta-Rama Hajrizi

KI36/15, podnosilac zahteva: Sahit Ninaj - Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda, Rev. br. 378/2014, od 29. decembra 2014. godine

KI36/15, rešenje o neprihvatljivosti od 4. septembra 2015. godine, objavljeno 21. septembra 2015. godine

Ključne reči*: individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, nadoknada, zaštita imovine, sudska zaštita prava*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju koji je podneo podnosilac u vezi sa njegovim pravom za naknadu kuće izgorele tokom rata. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na pravično suđenje, sudsku zaštitu prava i zaštitu imovine.

Ustavni sud je smatrao da se podnosilac zahteva ne slaže sa pravnom kvalifikacijom činjenica i primenom procesnih odredaba od strane redovnih sudova i dodao da je pravna kvalifikacija činjenica i važećeg zakona pitanje koje spada u domen zakonitosti. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI36/15
Podnosilac
Sahit Ninaj
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda, Rev. br. 378/2014, od 29. decembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija, i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Sahit Ninaj, sa prebivalištem u Prizrenu.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje Rev. br. 378/2014 Vrhovnog suda od 29. decembra 2014. godine, kojim je zahtev podnosioca za reviziju protiv rešenja CA. br. 611/2014 Apelacionog suda od 25. avgusta 2014. godine, odbačen kao nedozvoljen. Podnosilac zahteva tvrdi da je primio osporeno rešenje 30. januara 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti navedenog rešenja Rev. br. 378/2014 Vrhovnog suda, kojim podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana članom 21 [Opšta Načela], članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 46 [Zaštita Imovine] i članom 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 23. marta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI36/15 imenovao sudiju Bekim Sejdiu za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH. KI36/15, predsednik je imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

7. Dana 28. aprila 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

8. Dana 7. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Na osnovu činjenica opisanih od strane podnosioca u zahtevu upućenom Sudu, podnosilac se, neodređenog datuma, obratio opštini Prizren sa zahtevom da mu poslednje navedena obezbedi i preda plac iz Fonda nepokretnosti Opštine, kao nadoknadu za njegovu kuću izgorelu tokom rata. Podnosilac zahteva, u nastavku, tvrdi da je lokacija gde se nalazila njegova kuća minirana. Podnosiocu zahteva, opština Prizren nije nikad odgovorila na njegov zahtev.

10. U nastavku traženog zahteva u prethodnom pasusu, 22. aprila 2009. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prizrenu, kojom je tražio da mu opština Prizren nadoknadi nepokretnost u površini od 2 ari za izgradnju kuće.

11. Dana 18. novembra 2010. godine, Opštinski sud u Prizrenu (rešenje C. br. 280/09) odlučio je da obustavi postupak sa obrazloženjem da je parničar u svojstvu tužene opština Prizren i kao posledica toga, za zahteve protiv javnog organa kojima se traži novčana ili druga nadoknada, podnosilac zahteva treba da obezbedi kopiju spisa za Ministarstvo pravde.

12. Kao rezultat navedenog rešenja Opštinskog suda u Prizrenu, podnosilac zahteva je obavestio Ministarstvo pravde u vezi sa njegovom tužbom.

13. Dana 10. maja 2011. godine, podnosilac zahteva je u svojoj urgenciji upućenoj Opštinskom sudu u Prizrenu tražio od Opštinskog suda da zakaže sednicu za glavno razmatranje i istovremeno izjavio da je vrednost spora 3.100 evra, a ne 50 evra, kako je on naveo u svojoj tužbi podnetoj 22. aprila 2009. godine.

14. Dana 12. decembra 2013. godine, Osnovni sud u Prizrenu je (rešenje C. br. 280/09) utvrdio da je tužba podneta od strane podnosioca zahteva manjkava, jer ne sadrži potrebne elemente tužbe u skladu sa odredbama Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP). Kao posledica toga, Osnovni sud je vratio tužbu podnosiocu zahteva na dopunu i prepravku, tražeći od podnosioca zahteva da u roku od 3 (tri) dana precizira način nadoknade za nepokretnost za koju traži nadoknadu i identifikuje nepokretnost gde se nalazila njegova kuća.

15. U svom rešenju, Osnovni sud je između ostalog naveo da ako se tužba ne popuni i prepravi, onako kako se traži njegovim rešenjem, tada će se tužba odbaciti.

16. Kao rezultat navedenog rešenja, 23. decembra 2013. godine, podnosilac zahteva je Osnovnom sudu podneo podnesak sa dopunom tužbe. Što se tiče načina nadoknade nepokretnosti, podnosilac zahteva je tražio da mu kao nadoknadu za njegovu izgorelu kuću opština Prizren obezbedi plac iz Fonda nepokretnosti opštine Prizren, a nije identifikovao nepokretnost koju je tražio kao nadoknadu. Što se tiče identifikacije nepokretnosti gde se nalazila njegova izgorela kuća, podnosilac zahteva je izjavio da ova nepokretnost može da se identifikuje na osnovu veštačenja.

17. Dana 26. decembra 2013. godine, Osnovni sud u Prizrenu je (rešenje C. br. 280/2009) odbacio tužbeni zahtev podnosioca.

18. U svom rešenju, Osnovni sud u Prizrenu je ocenio da uprkos podnesku koji je podneo podnosilac zahteva 23. decembra 2013. godine, podnosilac nije prepravio i dopunio tužbu u skladu sa rešenjem od 12. decembra 2013. godine. Što se tiče načina nadoknade nepokretnosti, Osnovni sud je utvrdio da podnosilac zahteva nije precizirao način nadoknade nepokretnosti i nije identifikovao nepokretnost ili parcelu za koju traži nadoknadu.

19. Dana 22. januara 2014. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu na rešenje Osnovnog suda u Prizrenu. U svojoj

žalbi, podnosilac zahteva tvrdi povredu parničnog postupka, nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.

20. Dana 25. avgusta 2014. godine, Apelacioni sud je (rešenje Ca. br. 611/2014) odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio rešenje Osnovnog suda u Prizrenu C. br. 280/09 od 26. decembra 2013. godine.

21. U svom rešenju, Apelacioni sud je ocenio da podnosilac zahteva nije precizirao svoju tužbu kako je tražio Osnovni sud u Prizrenu. Dakle, prema Apelacionom sudu, tvrdnje podnosioca zahteva o pogrešnom i nepotpunom utvrđivanju činjeničnog stanja i pogrešnoj primeni materijalnog prava su neosnovane, jer se Osnovni sud u Prizrenu nije upustio u utvrđivanje činjeničnog stanja i nije imao mogućnost da primeni materijalno pravo, jer je Osnovni sud svoje rešenje doneo u skladu sa proceduralnim odredbama.

22. Dana 9. oktobra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu na navedeno rešenje Apelacionog suda.

23. Dana 29. decembra 2014. godine, Vrhovni sud je (rešenje Rev. br. 378/2014) odbacio zahtev za reviziju kao nedozvoljen.

24. Vrhovni sud je, pozivajući se na odredbe ZPP, utvrdio da revizija u ovoj pravnoj stvari nije dozvoljena, jer je vrednost predmeta spora, koju je podnosilac zahteva naveo u svom tužbenom zahtevu, a koja nije izmenjena ni podneskom za dopunu njegove tužbe, manja od vrednosti predmeta spora određene u odredbama navedenog zakona.

Navodi podnosioca

25. Kao što je navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenim rešenjem povređena prava garantovana članom 21 [Opšta Načela], članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 46 [Zaštita Imovine] i članom 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava.

26. Podnosilac zahteva, u nastavku, tvrdi da su redovni sudovi svojim rešenjima povredili i njegovo pravo garantovano članom 6 EKLJP, jer njegova tužba nije uopšte razmotrena.

27. Podnosilac zahtevazaključuje, tražeći od Suda*:"Vraćanje u pređašnje stanje pre rešenja Rev. br. 378/2014, od 29.12.2014. godine, AC. br. 611/2014, od 25.08.2014. godine i C. br. 280/09, od 26.12.2013. godine jer bi se u takvom stanju mogao razmotriti moj tužbeni zahtev i doneti meritorna sudska odluka u Osnovnom sudu u Prizrenu."*

Prihvatljivost zahteva

28. Kao prvo, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

29. Sud uzima u obzir član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

30. Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2)Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *(b)da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
>
> *[...]*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.*

31. U svom zahtevu, podnosilac, između ostalog, tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jer redovni sudovi, odbacujući njegovu tužbu kao nepotpunu i odbacujući njegov zahtev za reviziju kao nedozvoljen, nisu uopšte razmotrili njegovu tužbu.

32. S tim u vezi, Sud primećuje da je Osnovni sud u Prizrenu, nakon svog zahteva za dopunu i preciziranje tužbe podnete od strane podnosioca zahteva, odlučio da odbaci tužbu, jer tužba ne sadrži potrebne elemente tužbe, kako se traži odredbama ZPP. Kao rezultat žalbe podnosioca protiv gore navedenog rešenja, Apelacioni sud je potvrdio rešenje Osnovnog suda, utvrđujući da je Osnovni sud u Prizrenu doneo svoje rešenje primenjujući odgovarajuće odredbe materijalnog prava.

33. Pored toga, Sud, takođe primećuje da je Vrhovni sud, pozivajući se na relevantne odredbe procesnog prava, zahtev za reviziju podnosioca odbacio kao nedozvoljen, jer je vrednost predmeta spora, koju je podnosilac zahteva naveo u tužbi, a koja prema Vrhovnom sudu nije izmenjena ni podneskom za dopunu njegove tužbe, manja od vrednosti predmeta spora propisane u odredbama ZPP.

34. Međutim, podnosilac zahteva ne objašnjava i ne dokazuje kako su njegova prava i slobode garantovane Ustavom i EKLJP povređena, a posebno njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

35. U tom smislu, Sud primećuje da se podnosilac zahteva ne slaže sa pravnom kvalifikacijom činjenica i primenom proceduralnih odredbi od strane redovnih sudova. Pravna kvalifikacija činjenica i primenjiv zakon su pitanja koja spadaju u oblast zakonitosti.

36. U tom smislu, Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenih od strane redovnih sudova, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

37. Sud dalje smatra da sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom postupaka okončanih pred redovnim sudovima, a posebno pred Vrhovnim sudom, nije dovoljna da podnosilac izgradi tvrdnju o ustavnoj povredi (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj: *Mezőtúr-Tiszazugi Vízgazdálkodási Társulat protiv* Mađarske,br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosilac zahteva treba da obezbedi obrazloženu tvrdnju i ubedljiv argument (Vidi slučaj: KI198/13,podnosilac zahteva:*Kosovska agencija za privatizaciju*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od13. marta 2014. godine).

38. Dakle, Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (Vidi slučaj:*Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi i slučaj KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

39. Konačno, podnosilac zahteva nije podneo nijedan ubedljiv argument, koji će potvrditi da navodne povrede pomenute u zahtevu, predstavljaju povredu ustavnih prava (Vidi slučaj: *Vanek protiv Republike Slovačke,* br.53363/99, odluka ESLJP o prihvatljivosti od 31. maja 2005. godine).

40. Na osnovu navedenih razloga, Sud zaključuje da činjenice iznete od strane podnosioca zahteva ni na jedan način ne opravdavaju njegovu tvrdnju o povredi ustavnih prava i podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.

41. Dakle, zahtev je očigledno neosnovan i shodno tome, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (1), d) i (2), b) i d) Poslovnika, 4. septembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Bekim Sejdiu

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KO107/15, podnosioci zahteva: Albulena Haxhiu i 23 poslanika Skupštine Republike Kosovo - Ocena ustavnosti odluke 05-V-139 Skupštine Republike Kosovo o usvajanju amandmana XXIV na Ustav Republike Kosovo, usvojene 03. avgusta 2015. godine

Ko107/15, rešenje o neprihvatljivosti od 8. septembra 2015. godine, objavljeno 21. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, apstraktna kontrola, ustavni amandman, nadležnost ratione materiae, prava i slobode garantovana Poglavljima II i III Ustava*

U ovom slučaju, podnosioci zahteva osporavaju odluku br. 05-V-139 Skupštine za odobrenje amandmana XXIV Ustava Republike Kosova, usvojenu 3. avgusta 2015. godine. Podnosioci zahteva tvrde da osporena odluka odobrava amandman XXIV Ustava, koji je u suprotnosti sa ustavnim odredbama o jednakosti pred zakonom, međunarodnim sporazumima, izbornim pravima, pravosudnim sistemom i Narodnim advokatom.

Ustavni sud je ocenio zahtev podnosioca sa proceduralnog i materijalnog aspekta. Sud je primetio da je zahtev podnosilaca identičan slučaju KO26/15, gde su razmatrana ista ustavna pitanja u vezi sa smanjenjem prava i sloboda garantovanih Poglavljima II i III Ustava. Ustavni sud je ocenio da nema nadležnost da ocenjuje ustavne amandmane koji su prethodno usvojeni od strane Skupštine u skladu sa članom 144.4 Ustava i zaključio da nije bilo potrebno da se predloženi amandman po drugi put podnosi.

Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u proceduralnom aspektu u skladu sa pravilom 36 (2) d) Poslovnika, dok je u materijalnom aspektu proglašen neprihvatljivim, jer nije *ratione materiae* u skladu sa članom 113.5 Ustava, članom 42. Zakona i pravilima 36 (3) a) i 36 (3) e) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KO107/15
Podnosioci
Albulena Haxhiu i 23 poslanika Skupštine Republike Kosovo
Ocena ustavnosti odluke 05-V-139 Skupštine Republike Kosovo o usvajanju amandmana XXIV na Ustav Republike Kosovo, usvojene 03. avgusta 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su: Albulena Haxhiu, Glauk Konjufca, Puhie Demaku, Albin Kurti, Salih Salihu, Besa Baftiu, Besnik Bislimi, Faton Topalli, Shqipe Pantina, Ismajl Kurteshi, Fisnik Ismaili, Donika Kadaj-Bujupi, Time Kadrijaj, Teuta Haxhiu, Rrustem Berisha, Lahi Ibrahimaj, Daut Haradinaj, Pal Lekaj, Ramush Haradinaj, Valdete Bajrami, Shukrije Bytyqi, Haxhi Shala, Enver Hoti i Zafir Berisha (u daljem tekstu: podnosioci zahteva), poslanici Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština). Podnosioci zahteva su ovlastili gđu Albulenu Haxhiu da ih predstavlja pred Ustavnim sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju odluku br. 05-V-139 Skupštine o usvajanju amandmana XXIV na Ustav Republike Kosovo, usvojenu 03. avgusta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahtevaju da Sud oceni ustavnost osporene odluke po oba osnova: suštinskom i proceduralnom.

4. Podnosioci zahteva tvrde da osporena odluka usvaja amandman XXIV na Ustav, što povređuje Ustavne odredbe: član *1. stavovi (1) i (2)* [*Ograničenja Države*]; član 3. [*Jednakost pred Zakonom*]; član 22. [*Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata*]*u vezi sa članom 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima*; član 24. [Jednakost pred Zakonom]; član 35. [Sloboda Kretanja]; član 45. [*Pravo na Izbor i Učešće*]; član 102. [*Opšta Načela Sudskog Sistema*]; član 103. [*Organizacija i Jurisdikcija Sudova*]; član 104. [*Imenovanje i Razrešenje Sudija*]; član 114. [*Sastav i Mandat Ustavnog Suda*]; i članovi 132. 134. i 135. *koji se odnose na Ombudsmana.“*

5. Pored toga, podnosioci tvrde da postupak koji je prethodio glasanju i usvajanju osporene odluke nije bio u skladu sa članovima 113.9 i 144.3 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.5 Ustava i čl. 42. i 43 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Sudom

7. Dana 11. avgusta 2015. godine, podnosioci zahteva su podneli zahtev Sudu.

8. Dana 12. avgusta 2015. godine, gđa Albulena Haxhiu je dostavila kopije ličnih karata svih podnosilaca.

9. Dana 12. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KO107/15 imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana predsednica Suda je odlukom br. KSH. KO107/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Bekim Sejdiu.

10. Dana 13. avgusta 2015. godineSud je obavestio podnosioce zahteva o registraciji zahteva i tražio od predstavnice podnosilaca da dostavi Sudu kopiju osporene odluke, uključujući i anekse, kako bi se kompletirao zahtev.

11. Dana 14. avgusta 2015. godine, predstavnica podnosilaca zahteva je dostavila Sudu tražena dokumenta, koja su sadržala odluku br. 05-V-139 o usvajanju amandmana XXIV i tekst usvojenog amandmana XXIV.

12. Dana 14. avgusta 2015. godine, Sud je obavestio Vladu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vlada) i predsednika Skupštine o podnetom zahtevu i zahtevao od njih da dostave komentare u vezi sa zahtevom. Sud je, takođe, zahtevao od Vlade i predsednika Skupštine da dostave Sudu kompletan dosije u vezi sa nacrtom amandmana i druga dodatna dokumenata, koja su dostavljena Skupštini, odnosno poslanicima Skupštine.

13. Istog dana obaveštena je i predsednica Republike Kosovo (u daljem tekstu: predsednica Republike) o zahtevu koji su podnosioci podneli Sudu.

14. Dana 17. avgusta 2015. godine, predsednik Skupštine je dostavio Sudu traženi dosije, koji je sadržao sledeća dokumenta:

    a. Dosije koji je dostavljen poslanicima Skupštine dana 31. jula 2015. godine za pripremu plenarne sednice 03. avgusta 2015. godine, u kome je sadržana i odluka 01/41 Vlade o ponovnom podnošenju amandmana XXIV Skupštini, tekst predloženog amandmana XXIV i presuda Ustavnog suda AGJ788/15 od 14. aprila 2015. godine u slučaju KO26/15;

    b. Transkript plenarne sednice Skupštine od 03. avgusta 2015. godine;

    c. Zapisnik sednice Skupštine od 03. avgusta 2015. godine;

    d. Odluka br. 05-V-139 o usvajanju amandmana XXIV;

    e. Tekst usvojenog amandmana XXIV i

    f. Elektronski snimak glasanja od 03. avgusta 2015. godine o usvajanju amandmana XXIV

15. Dana 18. avgusta 2015. godine, Vlada je dostavila Sudu tražena dokumenta. Ova dokumenta su se sastajala od: dopisa premijera kojim je amandman XXIV ponovo podnet na glasanje, odluke 01/41 Vlade o ponovnom podnošenju amandmana XXIV i teksta predloženog amandmana.

16. Dana 19. avgusta 2015. godine, predsednica Republike je uputila pismo predsednici Suda zahtevajući razjašnjenje u vezi sa implikacijama zahteva u odnosu na obaveze predsednika Republike prema članu 80. Ustava. Ovaj zahtev se posebno odnosi na potpisivanje i objavljivanje dva zakona, koji su bili usvojeni od strane Skupštine, na osnovu amandmana XXIV Ustava.

17. Dana 20. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je odgovorila na pismo predsednice Republike, objašnjavajući da se zahtev KO107/15 odnosi na osporavanje odluke Skupštine br. 05-V-139 o usvajanju amandmana XXIV od 03. avgusta 2015. godine. Predsednica Suda je takođe obavestila predsednicu Republike da se ustavnost dva gorenavedena zakona ne osporava pred Ustavnim sudom.

18. Dana 28. avgusta 2015. godine, premijer Republike Kosovo (u daljem tekstu: premijer) poslao je Sudu dopis sa komentarima Vlade.

19. Dana 8. septembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

20. Dana 7. marta 2015. godine Vlada je odlučila da predloži Skupštini amandman na Ustav.

21. Istog dana, Vlada je u skladu sa članom 144.1 Ustava predložila predsedniku Skupštine tekst amandmana na Ustav.

22. Dana 9. marta 2015. godine, predsednik Skupštine je dostavio Sudu tekst predloženog amandmana na Ustav, zahtevajući od Suda da preliminarno oceni da li predloženi amandman umanjuje bilo koja prava i slobode predviđene Poglavljem II Ustava. Sud je registrovao zahtev pod brojem KO26/15.

23. Dana 14. aprila 2015. godine, Sud je većao o zahtevu i doneo presudu AGJ 788/15, koja potvrđuje da predloženi amandman XXIV ne umanjuje nijedno pravo i slobodu garantovanu Poglavljem II Ustava, kao i Poglavljem III Ustava i slovom i duhom uspostavljene sudske prakse Suda.

24. Dana 26. juna 2015. godine, Skupština je većala i glasala o predloženom amandmanu XXIV i sa 75 glasa za, 7 glasova protiv i 2 uzdržana nije uspela da ga usvoji.

25. Dana 31. jula 2015. godine, Vlada je odlučila da ponovo podnese predloženi amandman XXIV Skupštini na još jedno glasanje.

26. Istog dana predsednik Skupštine je obavestio sve poslanike Skupštine o ponovnom podnošenju predloženog amandmana. To obaveštenje je uključivalo i kopiju odluke Vlade, tekst predloženog amandmana XXIV i kopiju presude Ustavnog suda u slučaju KO26/15.

27. Istog dana, predsednik Skupštine je sazvao sastanak Predsedništva Skupštine, tokom kojeg je odlučeno da se predloženi amandman stavi na glasanje 03. avgusta 2015. godine.

28. Dana 03. avgusta 2015. godine, Skupština je većala i glasala o predloženom amandmanu i odlukom br. 05-V-139 i 82 glasa za, 5 protiv i 1 uzdržanog ga usvojila.

29. Dana 05. avgusta 2015. godine, amandman XXIV je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Službeni list).

Argumenti podneti od strane podnosilaca zahteva

30. U svom zahtevu podnosioci osporavaju odluku br. 05-V-139 po oba osnova: suštinskom i proceduralnom.

Što se tiče suštinskog aspekta zahteva:

31. Uprkos činjenici da podnosioci osporavaju odluku br. 05-V-139, Sud primećuje da argumenti koje su oni izneli se ne odnose na suštinu te odluke, nego se odnose na suštinu teksta amandmana XXIV i mogu se sažeti na sledeći način:

32. Podnosioci zahteva tvrde: "*Ovom odredbom se ruši čitav ustavni sistem, s obzirom da su odredbe ovog amandmana u potpunoj suprotnosti sa karakterom i subjektivitetom Republike Kosovo. Dakle, polazeći od opštih odredbi Ustava Kosova, odnosno člana 1, stav 1 i 2, člana 3 u vezi sa članom 24, članova 102, 103 i 104 o organizaciji pravosudnog sistema, sadržaj ovog člana diskredituje državu Kosovo i u formalnom smislu u pogledu državnosti i republičkog karaktera.*"

33. Pored toga, podnosioci iznose svoje argumente na svaki paragraf amandmana. U tom aspektu, podnosioci tvrde da, uprkos činjenici da stav 1. ovog amandmana glasi da će Specijalizovane komore i Kancelarija specijalizovanog tužioca biti uspostavljene u okviru pravosudnog sistema Kosova "*...prema sadržaju amandmana, nigde se ne preciziraju elementi zavisnosti ovog organa u odnosu na ustavne organe predviđene Ustavom Republike Kosovo. Dakle, imenovanja, izbor i odgovornost nosilaca ovog organa nije uopšte sankcionisan, čak su mu priznate posebne nadležnosti u predmetnom smislu i izvršenju krivičnih sankcija izrečenim od strane sudskih veća ovog paralelnog organa.*"

34. Prema podnosiocima zahteva, stav 2. amandmana XXIV predviđa proceduralne garancije za potencijalno okrivljena lica u saglasnosti sa čl. 22. i 55. Ustava, ali to je u suprotnosti sa ostalim odredbama ovog amandmana. Podnosioci zahteva navode da *"proglašenje osnovnih prava, pozivajući se na Poglavlje II, posebno na čl. 22. i 55. Ustava, i s druge strane da se odredbe ovih stavova isključe iz poređenja i sukoba sa drugim odredbama Ustava, pravni je argument da ove odredbe imaju i suštinski sukob među njima i sa drugim delom ustavnih odredbi."*

35. Podnosioci zahteva, takođe, tvrde da je stav 3. amandmana XXIV neustavan. Naime, ova odredba predviđa da će Specijalizovana komora u sastavu od troje (3) međunarodnih sudija biti osnovana u Ustavnom sudu i da će isključivo odlučivati o ustavnim zahtevima u vezi sa Specijalizovanim komorama i Kancelarijom specijalizovanog tužioca. Prema podnosiocima zahteva *"...Specijalizovana komora, kako je nazvana od strane pokretača, u potpunoj je suprotnosti sa odredbama člana 114. Ustava u smislu njenog sastava. Drugi element u vezi sa sukobima koji stvaraju ove norme u ovom amandmanu je i predmetna nadležnost ove „specijalizovane" komore u odnosu na članove 112. i 113. Ustava."*

36. Štaviše, podnosioci tvrde da stav 4. amandmana XXIV, davanjem Specijalizovanim komorama i Kancelariji specijalizovanog tužioca punog pravnog svojstva, pravnog subjektiviteta i svih drugih ovlašćenja i mandata za stupanje u međunarodne odnose sa trećim državama*"... daje ovoj instituciji atribut spoljnog suvereniteta, koji je suštinska komponenta punog smisla pojma državnog suvereniteta. Zbog toga, ova odredba isključuje čak i glavnog nosioca kontrole spoljnog suvereniteta, a to je Skupština."*

37. Slično tome, podnosioci tvrde da stav 5. amandmana XXIV *"...krši nadležnosti Skupštine Kosova koje su predviđene članom 65, stav 4 Ustava u vezi sa nadležnostima za ratifikaciju međunarodnih ugovora. Dakle, saglasnost za sklapanje međunarodnih ugovora, koje će sklapati Specijalizovane komore i Kancelarija specijalizovanog tužioca, dobiće se samo od Vlade, a ne od Skupštine Kosova kao što je predviđeno članom 18. Ustava."*

38. Štaviše, podnosioci zahteva navode da nadležnost data stavom 6. amandmana XXIV Specijalizovanim komorama da stvore sopstvena pravila *"... otvara mogućnost da procesuiranje pitanja pred ovim sudskim mehanizmom bude isključivo za građane Republike Kosovo u smislu sprovođenja pozitivnog prava. Ovo je direktno u suprotnosti sa članom 24. Ustava Kosova i sadržajem prava sankcionisanim*

međunarodnim aktima koji nalaze direktnu primenu na osnovu člana 22. Ustava...”

39. Pored toga, podnosioci tvrde da stavovi 7. i 8. amandmana XXIV, koji regulišu pitanje sedišta Specijalizovanih komora i Kancelarije specijalizovanog tužioca, kao i geografska lokacija gde će biti smeštena optužena i kažnjena lica, povređuju Ustav. Prema podnosiocima *“...ograničavanje međuzavisnosti između građana i države Kosovo diskriminiše građane Kosova protiv kojih se sprovodi suđenje, izriče kazna i izvršava se u odvojenim postupcima i na drugoj teritoriji. Ova stvar je povezana sa izručivanjem građana Republike Kosovo, koja prema članu 35, stav 4, izručivanje građana Kosova u okviru osnovnog ljudskog prava u vezi sa slobodom kretanja zabranjuje, osim kada je to regulisano zakonom i međunarodnim sporazumima.”*

40. Podnosioci takođe smatraju da stav 10. amandmana XXIV, koji predviđa da će biti usvojen specifičan zakon kako bi se regulisala pitanja imenovanja, nadzora i administracije sudija i tužilaca Specijalizovanih komora i Kancelarije specijalizovanog tužioca, povređuje član 102. Ustava, i pored činjenice da *“...u stavu 1. ovog amandmana oni se pozivaju na to da će biti pod pravosudnim sistemom Republike Kosovo.”*

41. Štaviše, podnosioci tvrde da stav 11. amandmana XXIV, koji predviđa da će biti uspostavljen poseban Ombudsman sa eksluzivnim odgovornostima za Specijalizovane komore i Kancelariju specijalizovanog tužioca je u suprotnosti sa Ustavom jer on/ona *“...se neće birati, niti će izveštavati pred Skupštinom Kosova prema odredbama člana 132. stav 2, i čl. 134. i 135. stavovi 1. i 2. Ustava Kosova.”*

42. Pored toga, podnosioci tvrde da stav 12. amandmana XXIV, koji međunarodnim sporazumom reguliše pitanja nadzora, finansiranja, budžeta, revizije i drugih aspekta organizovanja i funksionisanja Specijalizovanih komora i Kancelarije specijalizovanog tužioca, stvara dvostruke standarde i *“...legalizuje unutrašnje ustavno protivljenje u vezi sa članom 3. i članom 102. Ustava, a u pogledu ljudskih prava iz Poglavlja II, dovešće do povrede člana 24. člana 22. u vezi sa članom 7. UDLJP vezano sa pravom na jednaku zaštitu pred zakonom.”*

43. Podnosioci, takođe, navode da stavovi 13. i 14. amandmana XXIV, koji se odnose na mandat Specijalizovanih komora i Kancelarije specijalizovanog tužioca *“...stvaraju pravnu i ustavnu nesigurnost i takva norma krši pravni poredak uopšte, jer sve dok ustavne odredbe prolaze kroz poseban ustavni postupak i usvajanje prema dvostruko kvalifikovanoj većini u skladu sa članom 144, stav 2. Ustava, akt na*

koji su se pozvala ova dva stava se usvaja prostom kvalifikovanom većinom i predmet je regulisanja Ustava Republike Kosovo.“

44. I na kraju,

“podnosioci zahtevajući ustavnu ocenu amandmana br. XXIV na Ustav Republike Kosovo, smatraju da odredbe ovog amandmana u suštinskom aspektu su u suprotnosti sa ustavnim poretkom Republike Kosovo, naime konkretnim ustavnim odredbama:

Član 1. stavovi (1) i (2) – Ograničenja Države

Član 3. – Jednakost pred Zakonom

Član 22. - Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata – u vezi sa članom 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima

Član 24. – Jednakost pred Zakonom

Član 35. – Sloboda Kretanja

Član 45. – Pravo na Izbor i Učešće

Član 102. – Opšta Načela Sudskog Sistema

Član 103. – Organizacija i Jurisdikcija Sudova

Član 104. – Imenovanje i Razrešenje Sudija

Član 114. – Sastav i Mandat Ustavnog Suda

Članovi 132., 134. i 135. – koji se odnose na Ombudsmana“

Što se tiče proceduralnog aspekta zahteva:

45. U vezi sa postupkom koji je sleđen prilikom usvajanja osporene odluke, podnosioci tvrde da je takođe bilo i proceduralnih povreda.

46. U tom aspektu, podnosioci navode da posle vanrednog sastanka Predsedništva Skupštine 31. jula 2015. godine, na kome je odlučeno da će plenarna sednica za ponovno glasanje amandmana XXIV biti održana 03. avgusta 2015. godine. *“...propratni materijal nije prosleđen poslanicima Skupštine Republike Kosovo, koji bi trebalo da bude razmatran na plenarnoj sednici.”*

47. Štaviše, podnosioci citiraju čl. 113.9 i 144.3 Ustava, koji predviđaju da pre stavljanja na glasanje amandmana na Ustav u Skupštini, predloženi amandman biće podnet od strane predsednika Skupštine Ustavnom sudu kako bi se utvrdilo da predloženi amandman ne umanjuje prava garantovana Poglavljem II Ustava. Podnosioci navode da, *"uprkos odluci Skupštine Kosova, koja je doneta na plenarnoj sednici 26. juna 2015. godine Vlada Kosova je 31. jula 2015. godine, ponovno dostavila Skupštini Kosova nacrt amandmana sa istim sadržajem, ne uzimajući u obzir odluku koju je donela Skupština Kosova 26. juna 2015. godine […] Predsednik Skupštine bi trebalo da podnese nacrt amandmana za razmatranje Ustavnom sudu."*

48. Pored toga, podnosioci navode da podnošenje predloženog amandmana na Ustav Ustavnom sudu je obavezujuće i formulacija člana 113.9 Ustava ne dozvoljava nikakve varijacije. *"U smislu ove odredbe, uopšte ne dolazi u obzir diskreciono pravo predsednika Skupštine, da izbegne postupak podnošenja nacrta ustavnog amandmana pred Ustavnim sudom."*

49. Prema podnosiocima "*…Ustavni sud je jedina državna vlast koja ima ustavna ovlašćenja da iznese zaključke o svakom amandmanu na Ustav u odnosu na ljudska prava i osnovne slobode.*"

> […]
>
> *Procesne pretpostavke su po svom karakteru neophodne da se osigura pravilan sadržaj predmeta o kome se vodi relevantni postupak, pozivajući se na izreku "forma dat esse rei" (forma daje suštinu stvari). Iz tog razloga, nepoštovanje procesnih pretpostavki koje imaju apsolutni karakter, a u konkretnom slučaju je imperativna priroda odredbe člana 113.9 nesporna, dovodi do toga da upućena materija prema procesnoj deformaciji osporava legitimnost samog sadržaja materije, kome se pravna snaga daje upravo u ovom postupku."*

50. Slično tome, podnosioci tvrde da član 144.3 "*…daje smisao kriteriumu o bilo kakvim postupcima koji se odnose na ustavne amandmane. Stoga, amandman ne može stupiti na snagu, iako je ispunio uslove usvajanja od strane kvalifikove većine prema članu 144.2 Ustava Kosova."*

51. Pored toga, podnosioci zahteva naglašavaju značaj člana 144.3 navodeći da *"ako ovo pitanje razjasnimo kroz pravila sistematskog tumačenja, dovoljno je da imamo u vidu stav 4. člana 144. koji utvrđuje trenutak stupanja na snagu ustavnog amandmana izglasanog od strane Skupštine Kosova. Dakle, raspoređivanje stava*

4 iza stava 3 predstavlja pokazatelj da je proces usvajanja ustavnog amandmana i njegovo stupanje na snagu uslovljeno stavom 3 člana 144. Ustava."

52. Podnosioci zaključuju svoje tvrdnje o proceduralnom aspektu navodnih povreda uključujući i pravilo 82. Poslovnika o radu Skupštine, koje reflektuje Ustavne odredbe o postupcima usvajanja amandmana na Ustav. Podnosioci navode da ovi postupci nisu sleđeni.

Komentari podneti od strane premijera

53. U dopisu premijera, od 28. avgusta 2015. godine, navedeno je *"... da je amandman XXIV Ustava Republike Kosovo, podnet od strane Vlade Skupštini Republike Kosovo 31. jula 2015. godine i usvojen od strane Skupštine na plenarnoj sednici 03. avgusta 2015. godine, IDENTIČAN sa tekstom koji je podnet Ustavnom sudu i ocenjen od strane ovog Suda u slučaju KO26-15, odnosno presudi AGJ 788/15."*

54. Štaviše, u dopisu se navodi *"... da su sve te navedene tvrdnje neosnovane, jer o ovoj stvari već imamo presudu Ustavnog suda, kojom je utvrđeno da amandman XXIV ne umanjuje ljudska prava i slobode predviđene Poglavljem II i III Ustava Republike Kosovo."*

55. U zaključku, predlaže se Sudu, *"... da PROGLASI NEPRIHVATLJIVIM [zahtev KO107/15], jer se radi o već presuđenoj stvari (res judicata)."*

Prihvatljivost zahteva

56. U skladu sa članom 113.5 Ustava, dužnost Suda je da oceni da li su suština osporene odluke i sleđeni postupak usvajanja u suprotnosti sa Ustavom, kao što tvrde podnosioci zahteva. U tom aspektu, podnosioci smatraju da osporena odluka, u svojoj suštini, povređuje čl. 1, 3, 22, 24, 35, 45, 102, 103, 104, 114, 132, 134 i 135 Ustava, dok je sleđeni postupak prilikom usvajanja odluke br. 05-V-139 povredio čl. 113.9 i 144.3 Ustava.

57. Kako bi bio u stanju da sudi zahtev podnosilaca, Sud treba da ispita da li su podnosioci ispunili uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu. Sud, pre svega, treba da proceni da li je zahtev podnet od ovlašćene strane.

58. S tim u vezi, Sud se poziva na član 113.1 Ustava, koji propisuje da:

„Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."

59. Što se tiče tih uslova, Sud podseća da su podnosioci zahteva podneli svoj zahtev u skladu sa članom 113.5 Ustava, koji predviđa:

> *"Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja."*

60. Sud primećuje da je zahtev podnelo 24 poslanika Skupštine, u roku od 8 dana od usvajanja odluke br. 05-V-139. Stoga, Sud zaključuje da su podnosioci ovlašćena strana da podnesu zahtev kojim osporavaju ovu odluku pred Sudom.

61. Međutim, Sud će dalje ispitivati uslove prihvatljivosti, koji su primenjivi u konkretnom slučaju.

Što se tiče osporene odluke

62. Sud primećuje da podnosioci osporavaju odluku br. 05-V-139 Skupštine, od 03. avgusta 2015. godine. Ova odluka glasi:

> *"Skupština Republike Kosovo u skladu sa članovima 65 (2) i 144. Ustava Republike Kosovo kao i članom 6.2 Poslovnika o radu Skupštine, na plenarnoj sednici održanoj 03. avgusta 2015. godine, razmotrila Amandman br. 24 na Ustav Republike Kosovo, ponovno-podnet od strane Vlade Republike Kosovo, donela sledeću*

ODLUKU

1. *Usvaja se amandman br. 24 na Ustav Republike Kosovo, ponovno podnet od strane Vlade Republike Kosovo.*

2. *Izmene Ustava stupaju na snagu odmah po njihovom usvajanju u Skupštini Republike Kosovo."*

Što se tiče suštinskog aspekta zahteva:

63. U tom aspektu, Sud se poziva na pravilo 36. (3) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu) koji predviđa:

> *"Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*
>
> *(a) kada Sud nije nadležan za predmetnu stvar;*

(b) kada je zahtev anonimno podnet;

(c) kada Sud smatra da se zahtevom zloupotrebljava pravo na žalbu;

(d) kada je Sud već doneo odluku o predmetnoj stvari i kada zahtev ne sadrži dovoljan osnov za donošenje nove odluke;

(e) kada zahtev nije ratione materiae u skladu sa Ustavom;

(f) kada zahtev nije ratione personae u skladu sa Ustavom;

(g) kada zahtev nije ratione temporis u skladu sa Ustavom."

64. S tim u vezi, Sud primećuje da se argumenti podnosilaca uglavnom odnose na suštinski sadržaj amandmana XXIV, iako oni tvrde da osporavaju odluku br. 05-V-139.

65. To se takođe vidi i iz zaključka u suštinskom aspektu tvrdnji, gde podnosioci zahtevaju od Suda "*...ocenu ustavnosti amandmana br. XXIV na Ustav Republike Kosovo, smatrajući da odredbe ovog amandmana u suštinskom aspektu su u suprotnosti sa ustavnim poretkom Republike Kosovo."*

66. U tom aspektu, Sud ponavljada član 113.9 Ustava glasi:

> *"Predsednik Skupštine Kosova mora da podnese predloženi Ustavni amandman pre usvajanja istog na Skupštini, kako bi se osiguralo da predloženi amandman ne umanjuje prava i slobode garantovane poglavljem II ovog Ustava."*

67. Sud se takođe na član 144.3 Ustava, koji određuje da:

> *"Izmene ovog Ustava se mogu usvojiti od strane Skupštine samo ukoliko je Predsednik Skupštine Kosova predložio amandman Ustavnom sudu, kako bi se osiguralo da predloženi amandman ne umanjuje prava i slobode garantovane poglavljem II ovog Ustava."*

68. U tom aspektu, Sud podseća da Ustav ne daje nikakve nadležnosti Sudu za razmatranje Ustavnog amandmana, u smislu njegovog suštinskog sadržaja nakon usvajanja. Nadležnost Suda, u vezi sa suštinom ustavnog amandmana, je da razmatra da li predloženi amandman umanjuje prava i slobode predviđene Poglavljem II Ustava, pre nego što amandman bude stavljen na usvajanje u Skupštini.

69. Štaviše, Sud se poziva na sopstvenu sudsku praksu (vidi: *mutatis mutandis*, presuda br. AGJ469/13, od 9. septembra 2013. godine u slučaju KO95/13, stav 97. stavove koji slede). Slično tom slučaju, Sud smatra da su amandman XXIV na Ustav i odluka br. 05-V-139 Skupštine dva odvojena pravna akta. Svaki od tih akata sledi različit pravni postupak za ocenu ustavnosti nacrta amandmana i, odnosno, za Odluku o usvajanju amandmana.

70. Sud podseća da je za usvajanje amandmana na Ustav potrebna posebna većina glasova u Skupštini, kao što je i predviđeno u član 144.2. Ova odredba glasi: *"Svaka izmena zahteva odobrene dve trećine (2/3) svih poslanika Skupštine, uključujući dve trećine (2/3) svih poslanika Skupštine koji zauzimaju rezervisana ili zagarantovana mesta za predstavnike zajednica koje ne čine većinu u Republici Kosovo."*

71. Što se tiče usvajanja amandmana XXIV, Sud primećuje da je odluka o usvajanju bila je doneta od strane dvotrećinske većine u Skupštini, kao što je određeno Ustavom. Sud primećuje da je odluka Skupštine o usvajanju amandmana XXIV, kao takva, u skladu sa proceduralnim odredbama Ustava.

72. Odluka o usvajanju bilo kakvih Ustavnih amandmana, u ovom slučaju amandmana XXIV, je u suštini, objava da je amandman usvojen neophodnom većinom. Amandman, kao takav, ne može da se promeni od trenutka ocenjivanja od strane Suda do usvajanja od strane Skupštine, jer bilo kakva promena na odredbu Ustava zahteva prethodno odobrenje Suda u pogledu saglasnosti sa odredbama iz Poglavlja II Ustava.

73. Dakle, argumenti podnosioca u vezi sa suštinom amandmana XXIV se ne mogu uzeti u obzir u ovom trenutku. Argumenti takve prirode na odgovarajući način su upućeni Sudu u vreme kada je ocena saglasnosti amandmana sa Poglavljem II Ustava bila u razmatranju od strane Suda. Zapravo, Sud podseća da je zahtev KO26/15 bio dostavljen svim članovima Skupštine, koji su dobili priliku da iznesu svoje komentare o ustavnosti amandmana XXIV u to vreme (vidi presudu: AGJ 788/15 u slučaju KO26/15 od 15. aprila 2015. godine, stav 7).

74. Štaviše, član 144.4 Ustava propisujeda:

> *"Izmene ustava stupaju na snagu odmah nakon usvajanja istih od strane Skupštine Republike Kosovo."*

75. Sud primećuje da članovima 113.9 i 144.3 Ustav određuje sva pitanja u vezi ocene i potvrđivanja ustavnosti predloženih ustavnih amandmana u periodu pre njegovog usvajanja. Iz tog razloga, u članu 144.4, Ustav dozvoljava neposredno stupanje na snagu ustavnih amandmana nakon njihovog usvajanja. Usklađenost amandmana, kao takvog, sa Ustavom više ne može biti predmet osporavanja, jer je bio ocenjen i odobren pre donošenja odluke da se usvoji.

76. Sud, konkretno, primećuje da se ovaj postupak razlikuje od onoga koji se primenjuje na usvajanje zakona od strane Skupštine. Nakon usvajanja zakona, član 113.5 Ustava dozvoljava da se u roku od osam (8) dana nakon usvajanja, tokom kojih najmanje deset (10) poslanika mogu da ospore ustavnost tog zakona.

77. U skladu sa ovom odredbom, član 43. 1 Zakona predviđa da: *„Zakon ili odluka usvojena od strane Skupštine Republike Kosovo se prosleđuje Predsedniku Republike Kosovo za objavljivanje nakon proteka roka određenog članom 113, stav 5 Ustava."*

78. U takvim slučajevima, ustavnost se ocenjuje od strane Suda nakon, a ne pre usvajanja zakona ili odluke i objavljivanje od strane predsednika Republike je povezano sa upućivanjem zakona ili odluke Sudu za ocenu ustavnosti.

79. Štaviše, u takvim slučajevima Ustav predviđa, u članu 116. 2 da: *„dok je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu."*

80. Kada je u pitanju usvajanje amandmana na Ustav, Sud smatra da stupanje na snagu amandmana nije uslovljeno objavljivanjem od strane predsednika Republike, već stupa na snagu odmah nakon usvajanja od strane Skupštine, onako kao što se propisuje članom 144.4.

81. Ovo je, takođe, potvrđeno odlukom br. 05-V-139 Skupštine, pod tačkom 2. u kojoj se navodi da *„amandmani na Ustav stupaju na snagu odmah nakon odobrenja od strane Skupštine Republike Kosovo."*

82. Iako pitanje nije bila pokrenuto od strane podnosilaca zahteva, Sud smatra da u ovim okolnostima podnošenje zahteva na osnovu člana 113.5 Ustava protiv odluke o usvajanju amandmana ne može da odloži stupanje na snagu samog amandmana, jer neposredno stupanje na snagu je direktno regulisano ustavnom odredbom.

83. U ovom smislu, Sud podseća na član 16. [Premoć Ustava] koji predviđa da: „1. *Ustav je najviši pravni akt Republike Kosovo. Zakoni i ostali akti moraju biti u saglasnosti sa ovim Ustavom.* ”

84. U konkretnom slučaju, Sud takođe primećuje da podnosioci zahteva nisu uputili nikakav zahtev Sudu da obustavi osporenu odluku br. 05-V-139. Shodno tome, u ovom zahtevu, pitanje odlaganja bilo kakvog spornog delovanja ili zakona se ne pojavljuje.

85. Sud podseća da je amandman XXIV bio predmet prethodne ocene od strane Suda, i potvrđeno je da ovaj amandman ne umanjuje ustavna prava garantovana Poglavljem II Ustava kao i Poglavljem III Ustava i slovom i duhom uspostavljene sudske prakse Suda. (vidi presudu Ustavnog suda AGJ 788/15 od 15. aprila 2015. godine u slučaju KO26/15, ocena amandmana na Ustav Republike Kosovo predloženog od strane Vlade Republike Kosovo i podnetog od strane predsednika Skupštine Republike Kosovo 9. marta 2015. godine dopisom br.05-433/DO-318)

86. Dana 3. avgusta 2015. godine, ovaj isti amandman je bio osvojen od strane Skupštine sa 82 glasa za, 5 glasova protiv i 1 uzdržanim.

87. Pored toga, Sud primećuje da je amandman XXIV Ustava stupio na snagu u skladu sa članom 144.4 Ustava.

88. Shodno tome, u okviru ovog zahteva, Sud zaključuje da nema jurisdikciju da razmotri Ustavni amandman nakon što je usvojen.

89. Sud primećuje da, u svojim podnescima podnosioci zahteva nisu uputili nikakve argumente na suštinu osporene odluke 05-V-139 o usvajanju amandmana XXIV. Sledstveno tome, Sud nalazi da podnosioci zahteva nisu potkrepili svoje žalbe u vezi sa ovom odlukom.

90. Stoga, u skladu sa pravilima 36 (3) (a) i 36 (3) (e), Sud smatra neprihvatljivim navode koji se odnose na suštinu osporene odluke.

Što se tiče proceduralnog aspekta zahteva:

91. Sud primećuje da, u vezi sa proceduralnim aspektom zahteva, glavni argument podnosilaca koji potkrepljuju svoju tvrdnju o proceduralnim povredama je izgrađen na činjenici da je predsednik Skupštine ponovo podneo predloženi amandman ne uputivši ga Sudu za ocenu, prema članu 144.3 Ustava, pre nego što se glasalo o ponovo podnetom amandmanu.

92. S tim u vezi, Sud se poziva na član 42. [Tačnost podneska] Zakona koji predviđa:

> *"1. Uz podnesak podnet u skladu sa članom 113. stav 6 Ustava, se između ostalog, podnose i sledeće informacije:*
>
> *1.1. imena i potpisi svih poslanika Skupštine koji osporavaju ustavnost zakona ili odluke donesene od strane Skupštine Republike Kosovo;*
>
> *1.2. ustavne ili odredbe nekog akta ili zakona koje se tiču ovog zakona; i*
>
> *1.3. dokaze na koje se zasniva spor".*

93. U tom aspektu Sud podseća da su, pre no što se upusti u razmatranje ovog zahteva, potrebne informacije od svih uključenih strana: Vlade kao pokretača amandmana XXIV, predsednika Skupštine koji je poslao predloženi amandman poslanicima, kao i od podnosilaca zahteva, da između ostalog, dostave Sudu tekst predloženog amandmana i tekst usvojenog amandmana.

94. U dogledno vreme, Sud je primio od Vlade ponovo podneti predloženi amandman XXIV, od predsednika Skupštine: tekst predloženog amandmana XXIV i tekst usvojenog amandmana XXIV onakav kakav je ponovno podnet i izglasan, plus tekst usvojenog amandmana XXIV koji su dostavili podnosioci.

95. Kako bi proverio sadržaj ovog amandmana, Sud je uporedio ove tekstove sa sadržajem predloženog amandmana koji je ranije ocenjen u slučaju KO26/15.

96. Sud primećuje da podnosioci zahteva u svom zahtevu, takođe, navode da je ponovo podneti nacrt amandmana imao isti sadržaj kao i nacrt amandmana glasan i odbijen od strane Skupštine 26. juna 2015. godine, koji je bio podnet Sudu i ocenjen presudom od 14. aprila 2015. godine.

97. Vlada je takođe potvrdila, u svojim dopisima od 18. i 28. avgusta 2015. godine, kojima je odgovorila na zahtev Suda za informacijama, da je nacrt amandmana ponovo podnetog Skupštini dana 31. jula 2015. godine identičan nacrtu amandmana koji je ranije podnet Sudu za ocenu u slučaju KO26/15.

98. Štaviše, predsednik Skupštine je naveo u svom dopisu od 17. avgusta 2015. godine, kojim je odgovorio na zahtev Suda za *informacijama* da:

"Vlada Republike Kosovo je 31. jula 2015. godine ponovno podnela Skupštini Republike Kosovo amandman br. 24 na Ustav Republike Kosovo, ocenjen od Ustavnog suda Republike Kosovo, u slučaju KO26-15, br. ref. AGJ 788/15 od 15. aprila 2015. godine."

99. U tom kontekstu, Sud je zaključio da je sadržaj predloženog amandmana XXIV, kakav je prethodno, 09. marta 2015. godine, podnet Sudu za ocenu, identičan sa tekstom predloženog amandmana XXIV, koji je ponovo podnet od strane Vlade, a prosleđen od strane predsednika Skupštine svim poslanicima dana 31. jula 2015. godine. Štaviše, tekst amandmana koji je usvojen dana 03. avgusta 2015. godine i nakon toga objavljen u Službenom listu dva dana kasnije, ostao identičan sa početnim tekstom koji je Sud ocenio ranije.

100. U tim okolnostima, Sud smatra da nije bilo potrebe da se po drugi put podnosi predloženi amandman, pošto je već jednom razmotren i njegov suštinski sadržaj nije pretrpeo nikakve izmene ili modifikacije.

101. Sud primećuje da podnosioci zahteva, takođe, tvrde da su povređene ustavne procedure jer, nakon vanrednog sastanka Predsedništva Skupštine 31. jula 2015. godine, materijali u vezi sa nacrtom amandmana nisu dostavljeni poslanicima.

102. Međutim, Sud primećuje da je zajedno sa dopisom od 17. avgusta 2015. godine, Predsedništvo Skupštine obezbedilo kompletan dosije, onakav kakav je podnet 31. jula 2015. godine svim poslanicima pre glasanja 3. avgusta 2015. godine. Kao takav, ovaj dosije sadrži odluku 01/41 Vlade za ponovno podnošenje amandmana XXIV Skupštini, tekst predloženog amandmana XXIV i presudu Ustavnog suda AGJ788/15 od 14. aprila 2015. godine u slučaju KO26/15.

103. Stoga, Sud nalazi da su podnosioci zahteva propustili da pruže dokaze za potkrepljenje ove žalbe.

104. Sud podseća da, prema članu 42. stav 1.3 Zakona, u zahtevu podnetom shodno članu 113.5 Ustava, *"se između ostalog podnose i sledeće informacije: [...] 1.3 dokaze na koje se zasniva spor."*

105. Štaviše, pravilo 36 (2) (d) Poslovnika o radu predviđa da *"Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi: (...) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."*

106. Sud zaključuje da podnosioci zahteva nisu predstavili dokaze za potkrepljenje svojih navoda i u prilog njihovim tvrdnjama Ustavnih povreda.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7 Ustava, članom 42. stav 1.3 Zakona i pravilima 36. (2) (d), 36 (3) (a) i 36 (3) (e) Poslovnika o radu, dana 21. septembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. Da objavi ovu odluku u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. (4) Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI05/15, podnosilac zahteva: Reshat Osmani - Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, AC-I-14-0061 od 5. septembra 2014. godine

KI05/15, rešenje o neprihvatljivosti od 31. avgusta 2015. godine, objavljeno 23. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev,očigledno neosnovan zahtev, zastarelost, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine*

Žalbeno veće Vrhovnog suda je odbilo, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva u vezi sa vlasništvom dve parcele zbog nejasnosti njegovih tvrdnji. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu uglavnom zbog povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje i zaštitu imovine.

Ustavni sud je ocenio da nezadovoljstvo odlukom nije dovoljno da podnosilac zahteva izgradi tvrdnju o ustavnoj povredi prava na pravično suđenje i podnosilac zahteva mora predstaviti ubedljive i nesporne argumente da bi potkrepio tvrdnju kako bi zahtev bio osnovan. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI05/15
Podnosilac
Reshat Osmani
Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju,
AC-I-14-0061, od 5. septembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Reshat Osmani, sa prebivalištem u Đeneral Jankoviću, koga zastupa g. Miftar Islami, advokat iz Uroševca.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS), AC-I-14-0061, od 5. septembra 2014. godine, kojom je odbijena žalba podnosioca zahteva kao neosnovana i potvrđena presuda Specijalizovanog veća PKVS (u daljem tekstu: Specijalizovano veće PKVS), od 12. februara 2014. godine.

3. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 23. septembra 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude Žalbenog veća PKVS kojom su mu, prema tvrdnjama podnosioca zahteva, povređena

prava garantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 46 [Zaštita Imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencija za ljudska prava (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 14. januara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 9. februara 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI05/15 imenovao sudiju Ivan Čukalović za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom KSH. KI05/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 20. februara 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese punomoćje za zastupanje pred Sudom. Istog dana, Sud je dostavio kopiju zahteva PKVS.

9. Dana 9. marta 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo punomoćje za zastupanje pred Sudom.

10. Dana 23. marta 2015. godine, Sud je poslao kopiju zahteva Kosovskoj agenciji za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP).

11. Dana 8. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

12. Godine 1963, otac podnosioca zahteva je prodao dve (2) parcele, koje se nalaze u opštini Uroševac na Zemljoradničkoj zadruzi.

13. Na osnovu spisa predmeta, nakon promene zakona, 1996. godine, otac podnosioca zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Uroševcu radi poništenja prodaje navedene dve (2) parcele.

14. Dana 23. marta 1998. godine, Opštinski sud u Uroševcu (presuda P. br. 287/96) navodno je usvojio tužbu oca podnosioca zahteva i poništio kupoprodajni ugovor iz 1963. godine kao nezakonit. Pored toga, Opštinski sud je naložio Zemljoradničkoj zadruzi, Društvenom preduzeću "Pasuria Bujqësore" da preda parcele ocu podnosioca i obavezao da plati određeni iznos novca Zemljoradničkoj zadruzi kao naknadu. Izgleda da ove dve parcele nikad nisu prenete na oca podnosioca zahteva.

15. U određenom vremenu, otac podnosioca zahteva je preminuo. Kao legitimni naslednik, podnosilac zahteva je nastavio sa tužbom za povratak parcela.

16. Iz spisa predmeta proizilazi da su gore navedene parcele postale predmet procesa privatizacije od strane KAP-a.

17. Dana 4. avgusta 2011. godine, podnosilac je podneo zahtev KAP-u da izuzme parcele iz procesa privatizacije.

18. Dana 17. oktobra 2011. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu PKVS, prvobitno tražeći verifikaciju vlasništva nad 2 (dve) katastarske parcele na osnovu održaja.

19. Dana 5. decembra 2011. godine, podnosilac je podneo drugi zahtev Specijalizovanom veću PKVS za preliminarnu zabranu radi izuzimanja parcela iz procesa privatizacije.

20. Dana 19. marta 2012. godine, Specijalizovano veće PKVS je odbilo zahtev podnosioca za preliminarnu zabranu kao neosnovan.

21. Neodređenog datuma, kao rezultat procesa privatizacije, KAP je prodala gore navedene parcele trećoj strani.

22. Dana 10. decembra 2013. godine, Specijalizovano veće PKVS je održalo javnu raspravu i pružilo mogućnost podnosiocu zahteva da preinači ili precizira svoju tužbu. Tokom javne rasprave, podnosilac zahteva je preko svog punomoćnika tražio ili da mu se vrate katastarske parcele, za koje je tvrdio vlasništvo, ili naknadu sa nekom drugom parcelom za dve parcele, koje su u međuvremenu prodate trećoj strani. Što se tiče drugog zahteva podnosioca, Specijalizovano veće PKVS je tokom javne rasprave tražilo od podnosioca zahteva da navede parcelu koju traži kao naknadu za prodate parcele.

23. Dana 12. februara 2014. godine, Specijalizovano veće PKVS (presuda SCC-11-0240) odbilo je tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

24. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o potvrđivanju svog vlasništva nad 2 (dve) gore navedene katastarske parcele na osnovu održaja, Specijalizovano veće PKVS smatra da je zabrana održaja protiv Društvenih preduzeća ukinuta 1996. godine i rokovi za održaj se mogu računati tek od tog vremena. Dakle, Specijalizovano veće PKVS, pozivajući se na odredbe Zakona o osnovama svojinsko pravnih odnosa, smatra da je period za održaj zemljišta 20 godina. Stoga, prema Specijalizovanom veću PKVS, čak i da zemljište nije bilo prodato trećoj strani, podnosilac zahteva ne bi stekao prava vlasništva na osnovu gore navedenog pravnog osnova.

25. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva za naknadu drugom parcelom, Specijalizovao veće PKVS smatra da, uprkos činjenici da je podnosiocu zahteva data mogućnost da precizira svoju tužbu, on nije uspeo da identifikuje zemljište koje je tražio kao naknadu za parcele koje su prodate trećoj strani.

26. Dakle, Specijalizovano veće PKVS je zaključilo da je tužba podnosioca zahteva morala da se odbije, jer je neosnovana sa činjenične tačke gledišta, i u nastavku utvrdilo da čak i da je tužba preinačena i precizirana kao što se tražilo od strane Specijalizovanog veća PKVS, ponovno bi se smatrala neosnovanom, jer uslovi održaja nisu bili ispunjeni u njegovom slučaju.

27. Dana 16. februara 2014. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu na presudu Specijalizovanog veća PKVS, tražeći od poslednje navedenog da usvoji njegov zahtev za naknadu sa drugom parcelom ili da ukine presudu Specijalizovanog veća PKVS i vrati predmet na razmatranje i ponovno suđenje. Što se tiče zaključka Specijalizovanog veća PKVS da podnosilac zahteva nije uspeo da precizira svoju tužbu, podnosilac tvrdi da nije mogao da identifikuje parcelu, koju je tražio kao naknadu, jer nije imao pristup katastarskoj službi.

28. Dana 5. septembra 2014. godine, Žalbeno veće PKVS (presuda AC-I-14-0061) odbilo je žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdilo presudu Specijalizovanog veća PKVS.

29. U svojoj presudi, Žalbeno veće PKVS, pozivajući se na odredbe Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list SFRJ 29/78) smatra da i u slučaju da je Specijalizovano veće PKVS potvrdilo vlasništvo nad navedenim parcelama podnosiocu zahteva i da je KAP otuđila te parcele na njegovu štetu, poslednje navedeni bi imao pravo samo na monetarnu naknadu. Prema Žalbenom veću PKVS, podnosilac zahteva nije tražio takvu naknadu.

30. Dakle, Žalbeno veće PKVS je zaključilo da žalba podnosioca zahteva treba da se odbije kao neosnovana, jer *„nedovoljna jasnost zahteva sprečava sud da prihvati bilo kakav pravni lek."*

Navodi podnosioca

31. Kao što je gore navedeno, u svom zahtevu, podnosilac tvrdi da su mu presudom Žalbenog veća PKVS povređena prava garantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 46 [Zaštita Imovine] Ustava i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

32. Podnosilac se obraća Sudu sa zahtevom za naknadu *"drugim zemljištem ili naknadom u novcu, prema vrednosti utvrđenoj od strane veštaka"*.

Prihvatljivost zahteva

33. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

34. Sud uzima u obzir član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori"*.

35. Sud se poziva i na pravilo36 Poslovnika, koje propisuje:

> *"(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...], ili*
>
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
>
> *[...]*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju"*.

36. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva tvrdi povredu svog prava na pravično i nepristrasno suđenje i zaštitu imovine, garantovano Ustavom i EKLJP.

37. Međutim, Sud primećuje da je podnosilac zahteva samo naveo gore navedene odredbe, ali nije izneo nikakve argumente ili dokaze koji potkrepljuju njegove tvrdnje.

38. U tom smislu, Sud ponavlja da nezadovoljstvo odlukama nije dovoljno da podnosilac zahteva pokrene kredibilnu tvrdnju o ustavnoj povredi prava na pravično suđenje. Kada se tvrde ustavne povrede, podnosilac zahteva mora izneti ubedljive i nesporne argumente da potkrepi tvrdnje kako bi zahtev bi osnovan (Vidi slučaj br. KI198/13,podnosioci zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju,* rešenje o neprihvatljivosti od 13. marta 2014. godine).

39. Pored toga, Sud ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da zameni ulogu redovnih sudova u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (Vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi takođe slučaj: KI70/11, podnosioci zahetva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

40. Sud smatra da su Specijalizovano veće PKVS i Žalbeno veće PKVS sproveli postupak na pravičan način i da su opravdali svoje odluke na osnovu tvrdnji podnosioca i na osnovu žalbe. U tom smislu, Žalbeno veće PKVS je potvrdilo da je podnosiocu zahteva dato nekoliko mogućnosti da precizira ili identifikuje parcelu koju je tražio kao naknadu za prodate parcele od strane KAP i stoga je Žalbeno veće zaključilo da podnosilac zahteva nije uspeo da obezbedi dovoljno jasan zahtev da bi sud odlučio o bilo kom pravnom sredstvu.

41. Konačno, podnosilac zahteva nije izneo nijedan ubedljiv argument da bi se utvrdilo da navodne povrede, pomenute u zahtevu, predstavljaju ustavne povrede (Vidi slučaj: *Vanek protiv Republike Slovačke,* br. 53363/99, ESLJP, rešenje od 31. maja 2005. godine) i nije precizirao kako su članovi Ustava i EKLJP, na koje se pozvao, povređeni.

42. Na osnovu gore navedenog, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje o povredi svog prava na pravično i nepristrasno suđenje i zaštitu imovine. Dakle, zahtev je očigledno neosnovan i samim tim, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2), (b) i (d) Poslovnika, 31. avgust 2015. god., jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI18/15, podnosilac zahteva: „Iming“ D.O.O. vlasnik Rrustem Zogaj - Ocena ustavnosti rešenja AC-I-14-0357-A0001 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 5. februara 2015. godine

KI18/15, rešenje o neprihvatljivosti od 31. avgusta 2015. godine, objavljeno 23. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev,očigledno neosnovan zahtev, preuranjen zahtev, privremena mera, proces privatizacije, povlačenje akcija, preliminarni sudski nalog, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, princip jednakosti*

Žalbeno veće Vrhovnog suda je odbilo žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, u vezi sa povlačenjem svojih akcija u društvenom preduzeću od Kosovske agencije za privatizaciju i uvođenje privremenih mera (preliminarni sudski nalog) na dalje delovanje Kosovske agencije za privatizaciju. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu uglavnom zbog povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje i zaštitu imovine. Podnosilac zahteva je tražio i uvođenje privremene mere za dalja delovanja Kosovske agencije za privatizaciju.

Ustavni sud je ocenio da je zahtev podnosioca na odluku Kosovske agencije za privatizaciju preuranjen, dok su njegove tvrdnje u vezi sa odbijanjem predloga podnosioca za preliminarni sudski nalog neprihvatljive, kao očigledno neosnovane, jer nije obrazložio svoje tvrdnje o povredi principa jednakosti, zaštite imovine i njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje. Ustavni sud je, takođe odbio zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, i preuranjenim, u skladu sa članovima 47. i 48. Zakona i pravilima 36 (1) b) i 36 (2) b) i d) i 56 (2) i (3) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI18/15
Podnosilac
“Iming” D.O.O,
vlasnik Rrustem Zogaj
Ocena ustavnosti rešenja AC-I-14-0357-A0001
Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 5. februara 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je kompanija “Iming” D.O.O., sa sedištem u Stobec, Republika Hrvatska, čiji je vlasnik g. Rrustem Zogaj. Podnosioca zahteva zastupaju g. Sahit Bibaj i g. Gafurr Elshani, advokati iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS) AC-I-14-0357-A0001 od 5. februara 2015. godine, kojim se potvrđuje rešenje Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće PKVS) C-I-14-0022 od 19. novembra 2014. godine o odbijanju predloga podnosioca zahteva o izdavanju preliminarnog sudskog naloga.

3. Osporeno rešenje je uručeno podnosiocu zahteva 9. februara 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti navedenog rešenja Žalbenog veća PKVS, kojim je žalba podnosioca protiv rešenja Specijalizovanog veća PKVS odbijena kao neosnovana.

5. Specijalizovano veće PKVS je odbilo predlog podnosioca zahteva za izdavanje preliminarnog sudskog naloga, kojim je podnosilac zahteva tražio privremenu obustavu odluka Odbora direktora Kosovske agencije za privatizaciju o povlačenju akcija i postavljanju Novog preduzeća MIM "Golesh" pod upravu Kosovske agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP).

6. Podnosilac zahteva, takođe, traži od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru, odnosno *"ZABRANU IZVRŠENJA ODLUKA KAP-a, sa br. Ref. BD-69/35 od 21. avgusta 2014. godine, odluka Bd-69/36 istog datuma, kao i rešenja Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, C-I-14-0022, od 19.11.2014. godine, i rešenja Žalbenog Veća iste Komore, sa br. AC-I-14-0357-A0001, od 05.02.2015. godine, do konačne odluke od strane suda".*

Pravni osnov

7. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 i pravilima 54. 55. i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

8. Dana 19. februara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

9. Dana 12. marta 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI18/15 imenovao sudiju Artu Ramu-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom KSH. KI18/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.

10. Dana 30. marta 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva PKVS i KAP.

11. Dana 26. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. KI18/15 imenovala Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana,

predsednica je odlukom KSH. KI18/15 imenovala Artu Ramu-Hajrizi za člana Veća za razmatranje umesto Envera Hasanija, čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

12. Dana 2. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

13. Dana 11. decembra 2007. godine, nakon okončanja procesa privatizacije putem posebnog spin-off postupka, Kosovska poverenička agencija (u daljem tekstu: KPA) zaključuje ugovor sa podnosiocem zahteva o prodaji čitavog akcionarskog kapitala Novog preduzeća MIM "Golesh" DOO (u daljem tekstu: MIM "Golesh").

14. Ugovor zaključen između KPA i podnosioca zahteva obavezuje podnosioca da ispuni nekoliko određenih uslova predviđenih sporazumom o obavezama. Jedan od uslova koji podnosilac treba da izvrši su izvesna finansijska ulaganja i da zaposli jedan broj radnika u određenom roku. Neispunjavanje ovih obaveza može dovesti do povlačenja akcija.

15. Prema spisima predmeta, proizilazi da je KAP, kao pravni naslednik KPA, tokom 2009. godine zbog neispunjavanja obaveza predviđenih u sporazumu o obavezama u određenom roku produžila rok za 2 (dve) godine, koji je okončan 2011. godine.

16. Godine 2012. Odbor direktora KAP, na osnovu neispunjavanja obaveza od strane podnosioca zahteva, doneo je odluku o povlačenju akcija, koja je zatim obustavljena i podnosilac je dobio još jedan rok od 41 meseca da ispuni obaveze. Ovaj rok će isteći u oktobru 2015. godine.

17. Međutim, pre isteka navedenog roka, odnosno 31. avgusta 2014. godine, Odbor direktora KAP (odluka br. BD-69/35) sa obrazloženjem da podnosilac zahteva nije postupao u potpunom skladu sa obavezama koje su bile određene u Sporazumu o obavezama, je odlučio da izvrši odluku Odbora direktora KAP od 16. decembra 2011. godine o povlačenju akcija Novog preduzeća MIM "Golesh" DOO.

18. Istog dana, Odbor direktora KAP (odluka br. BD-69/36) je doneo odluku da stavi Novo preduzeće MIM "Golesh" DOO pod upravu KAP.

19. Dana 23. oktobra 2014. godine, vršilac dužnosti zamenika generalnog direktora KAP je doneo odluku o sprovođenju dve odluke Odbora direktora KAP od 31. avgusta 2014. godine.

20. Dana 30. oktobra 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo Specijalizovanom veću PKVS predlog za izdavanje preliminarnog sudskog naloga, odnosno privremenu obustavu odluka Odbora direktora KAP od 31. avgusta 2014. godine.

21. Dana 3. novembra 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo i tužbu PKVS za poništenje gore navedenih odluka Odbora direktora KAP od 31. avgusta 2014. godine. Na osnovu spisa predmeta, tužba podnosioca zahteva se još uvek nalazi na razmatranju pred PKVS.

22. Dana 19. novembra 2014. godine, Specijalizovano veće PKVS (rešenje C-I-14-0022) je odbilo predlog podnosioca zahteva za izdavanje preliminarnog sudskog naloga kao neosnovan.

23. Specijalizovano veće PKVS je u svom rešenju ocenilo da podnosilac zahteva *"[...] nije uspeo da potvrdi da postoje dovoljni razlozi da se obustavi delovanje Odbora direktora KAP što podnosilac zahteva osporava svojom tužbom"*.

24. Specijalizovano veće PKVS, u nastavku, konstatuje: *"Na osnovu ocene nespornih navoda tužioca i u cilju odlučivanja o zahtevu za preliminarni sudski nalog, ostavljajući otvorenu bilo koju ocenu u glavnoj stvari, sud zaključuje da postupak KAP da povuče akcije tužioca iz preduzeća "Golesh" izgleda zakonit, i uopšte ne izaziva štetu, dakle, nema potrebe da se obustavi"*.

25. Kao posledica toga, Specijalizovano veće je zaključilo da stupanje na snagu odluka Odbora direktora KAP *"ne izaziva nikakvu štetu koju treba kasnije nadoknaditi"*.

26. Dana 25. novembra 2014. godine, na rešenje Specijalizovanog veća PKVS o odbijanju izdavanja preliminarnog sudskog naloga, podnosilac zahteva je uložio žalbu Žalbenom veću PKVS.

27. U svojoj žalbi, podnosilaczahteva je tražio da se poništi rešenje Specijalizovanog veća i da Žalbeno veće utvrdi da su odluke Odbora direktora KAP od 31. avgusta 2014. godine *"nezakonite i donete u suprotnosti sa zakonskim postupcima na snazi"*. Podnosilac zahteva je u nastavku tvrdio da odlučivanje od strane Odbora direktora KAP nije sprovedeno u skladu sa zakonskim odredbama na snazi.

28. Dana 5. februara 2015. godine, Žalbeno veće PKVS (rešenje AC-I-14-0357-A0001), je odbilo žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdilo rešenje Specijalizovanog veća.

29. U svom rešenju, Žalbeno veće PKVS je ocenilo da su žalbeni navodi podnosioca zahteva da odluke Odbora direktora KAP treba da se donesu kvalifikovanom većinom glasova sa najmanje 5 (pet) članova Odbora, neosnovani.

30. Žalbeno veće PKVS, u nastavku, konstatuje da je ocena Specijalizovanog veća da *"kupac neće imati nikakvu štetu",* u skladu sa zakonskim odredbama na snazii obrazložilo da finansijska šteta uvek može da se nadoknadi. Kao posledica toga, Žalbeno veće zaključuje:

> *"Na osnovu onoga što je gore obrazloženo, Žalbeno veće utvrđuje da je žalba tužioca neosnovana i na taj način se potvrđuje rešenje Specijalizovanog veća kao pravično i zasnovano na zakonu".*
>
> *Ovo rešenje Žalbenog veća se odnosi samo na privremenu meru i ne može da ima nikakvih predrasuda o konačnom rešavanju tužbe".*

31. Na osnovu spisa predmeta, proizlazi da je tužba podneta od strane podnosioca zahteva još uvek u postupku razmatranja pred Specijalizovanim većem PKVS.

Navodi podnosioca

32. U svom zahtevu, podnosilac tvrdi da su mu rešenjima Specijalizovanog veća i Žalbenog veća PKVS povređena prava garantovana članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 24. [Jednakost pred Zakonom], stav 2, članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 46. [Zaštita Imovine] Ustava, kao i prava garantovana članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za ljudska prava (u daljem tekstu: EKLJP), i članom 10. Univerzalne deklaracije za ljudska prava (u daljem tekstu: UDLJP).

33. Podnosilac zahteva tvrdi da su Odbor direktora KAP, Specijalizovano veće i Žalbeno veće PKVS, osporenim rešenjima izvršili ozbiljne zakonske povrede, jer je odluka Odbora direktora KAP o povlačenju akcija od 31. avgusta 2014. godine doneta pre isteka roka za ispunjavanje obaveza, koji je produžen odlukom Odbora direktora do oktobra 2015. godine. Podnosilac zahteva, između ostalog, u nastavku tvrdi da se svi postupci Odbora direktora povezuju sa činjenicom da "*AKP-KAP nije dala podnosiocu zahteva saglasnost za ostavljanje nepokretnosti pod hipotekom kako bi se obezbedile kapitalne investicije, što podrazumeva da je pravo ostvareno privatizacijom bilo ograničeno od strane AKP-KAP-a […]*".

34. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o povredi člana 6. EKLJP, podnosilac navodi da parničari nisu jednako tretirani. Podnosilac zahteva u nastavku dodaje da je Žalbeno veće PKVS utvrdilo da odlučivanje u ovom slučaju treba da se sprovede kvalifikovanom većinom i da je u ovom slučaju jedna odluka doneta sa četiri glasa i jednim uzdržanim, dok je druga doneta sa pet pozitivnih glasova.

35. U tom smislu, podnosilaczahteva se obraća Sudu sa zahtevom da ukine osporena rešenja Specijalizovanog veća i Žalbenog veća PKVS i "*da se slučaj ponovo sudi što se tiče mere bezbednosti na takav način da se žalilac* [podnosilac zahteva] *odmah vrati na kupljena imanja koja su pod kontrolom KAP-a[...].*"

36. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da uvede privremenu meru, odnosno, da obustavi izvršenje odluke Odbora direktora KAP od 31. avgusta 2014. godine i rešenja Specijalizovanog veća i Žalbenog veća PKVS do donošenja konačne odluke od strane PKVS.

Prihvatljivost zahteva

37. Kako bi Sud mogao da sudi zahtev podnosioca, prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane Zakonom i u Poslovnikom.

38. Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

Tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa odlukom Odbora direktora KAP

39. Kao što je navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da je odluka Odbora direktora KAP o povlačenju akcija od 31. avgusta 2014. godine doneta pre isteka roka za ispunjavanje obaveza i da je odlučivanje pred Odborom direktora KAP sprovedeno u suprotnosti sa odredbama Zakona o KAP.

40. Sud primećuje da je podnosilac zahteva, nakon podnošenja predloga za izdavanje preliminarnog sudskog naloga, podneo i tužbu pred PKVS za poništenje navedenih odluka Odbora direktora KAP od 31. avgusta 2014. godine. Tužba podnosioca zahteva se još uvek nalazi na razmatranju pred Specijalizovanim većem PKVS.

41. U tom smislu, Sud se poziva na član 47.2 Zakona, koji propisuje: *„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.*

42. U ovom slučaju, Sud uzima u obzir i pravilo 36 (1), (b) Poslovnika:

> (1) *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev*
>
> *[...]*
>
> *(b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke...*
>
> *[...]“.*

43. S obzirom na činjenicu da se tužba podnosioca zahteva još uvek nalazi na razmatranju pred PKVS, Sud ocenjuje da podnosilac svoje tvrdnje u vezi sa načinom odlučivanja od strane Odbora direktora KAP može da reši i tokom postupka razmatranja njegove tužbe pred PKVS. Na osnovu toga, Sud ocenjuje da su ove tvrdnje preuranjene, jer treba pružiti priliku redovnim sudovima, odnosno PKVS, da okončaju postupke u vezi sa tužbom podnosioca koji su u toku.

44. Svrha pravila iscrpljenja pravnih sredstava je da se u ovom slučaju pruži mogućnost redovnim sudovima da isprave navodne povrede Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje pravna sredstva protiv povreda ustavnih prava. Ovo je važan aspekt subsidijarnog karaktera Ustava (vidi: slučaj KI41/09, podnosilac zahteva: *AAB – RIINVEST D.O.O.,* Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivost od 21. januara 2010. godine, i vidi: *Selmouni protiv Francuske br.* 25 803/94, ESLJP, rešenje od 28. jula 1999. godine).

45. Načelo subsidijarnosti traži da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom, upravnom ili sudskom postupku, kako bi se sprečila povreda Ustava ili, ako je do toga došlo, da se ispravi takva povreda osnovnih prava (vidi: slučaj Kl07/09, podnosilac zahteva: *Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 19. maja 2010. godine).

46. Shodno tome, Sud ne može da oceni navodne ustavne povrede, a da se prethodno nije pružila prilika redovnim sudovima odnosno PKVS da okonča postupke u vezi sa tužbom podnosioca zahteva koji su u toku, i ispravi navodne povrede.

47. Dakle, Sud zaključuje da su tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa sadržajem i načinom odlučivanja Odbora direktora KAP preuranjene.

Tvrdnje u vezi sa rešenjima PKVS o odbijanju predloga za preliminarni sudski nalog

48. Kao što je pomenuto, podnosilac zahteva osporava rešenja Specijalizovanog veća i Žalbenog veća PKVS u vezi sa njegovim predlogom za preliminarni sudski nalog, tvrdeći da su mu povređena prava iz člana 3. [Jednakost pred Zakonom], člana 24. [Jednakost pred Zakonom], stav 2, člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], člana 46. [Zaštita Imovine] Ustava, kao i njegova prava garantovana članom 6. [Pravo na pravičan proces] EKLJP i članom 10. UDLJP.

49. S tim u vezi, Sud uzima u obzir član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

50. Sud se poziva i na pravilo36 Poslovnika, koje propisuje:

> *„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi*:
>
> *[...]*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

51. Sud primećuje da je Žalbeno veće PKVS u svom rešenju utvrdilo da je ocena Specijalizovanog veća da podnosilac zahteva neće imati nikakvu štetu, u skladu sa zakonskim odredbama na snazi i obrazložilo da finansijska šteta uvek može da se nadoknadi. Žalbeno veće je, bez predrasuda prema odluci u vezi sa tužbom podnosioca zahteva pred PKVS, zaključilo da je žalba podnosioca u vezi sa njegovim predlogom za preliminarni sudski nalog neosnovana, potvrđujući rešenje Specijalizovanog veća kao pravično i zasnovano na zakonu.

52. Sud smatra da samačinjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljan ishodom odluka redovnih sudova nije dovoljna da podnosilac izgradi tvrdnju o ustavnoj povredi (vidi: *mutatis mutandis* slučaj *Mezotur-Tiszazugi Vizgazdlkodasi Tarsulat protiv Mađarske*, br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21). Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosilac zahteva treba da obezbedi obrazloženu

tvrdnju i ubedljiv argument (vidi slučaj: KI198/13, podnosilac zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 13. marta 2014. godine).

53. U tom smislu, Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, osim i ako su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, Ustavni sud ne može da preuzme ulogu redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj*Garcia Ruiz protiv Španije,* br.30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi takođe: slučaj KI70/11, podnosilac zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od16. decembra2011. godine).

54. Pored toga, kao što je navedeno, Sud primećuje da je obrazloženje dato u rešenju Žalbenog veća PKVS za odbijanje izdavanja preliminarnog sudskog naloga jasno i nakon što je razmotrio postupak u celosti, Sud je našao da okončani postupci pred Specijalizovanim većem i Žalbenim većem PKVS, u pogledu preliminarnog sudskog naloga, nisu bili nepravični i proizvoljni (vidi: slučaj *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

55. Na osnovu navedenih razloga, Sud konstatuje da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.

56. Dakle, zahtev podnosioca u vezi sa njegovim tvrdnjama o odbijanju predloga podnosioca za preliminarni sudski nalog je očigledno neosnovan.

57. Kao rezime, na osnovunavedenih obrazloženja, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca:

A. u delu koji se odnosi na njegove tvrdnje u vezi sa sadržajem i načinom odlučivanja od strane Odbora direktora KAP neprihvatljiv, kao preuranjen.

B. dok je deo koji se odnosi na njegove tvrdnje u vezi sa odbijanjem predloga podnosioca zahteva za preliminarni sudski nalog, neprihvatljiv kao očigledno neosnovan, jer on nije opravdao svoje tvrdnje o povredi principa jednakosti, zaštite imovine i njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, na koje se pozvao.

Zahtev za privremenom merom

58. Podnosilac zahteva traži od Suda da uvede privremenu meru, odnosno da obustavi izvršenje odluka Odbora direktora KAP od 31. avgusta 2014. godine; rešenja Specijalizovanog veća PKVS (rešenje C-I-14-0022 od 19. novembra 2014. godine) u vezi sa odbijanjem predloga podnosioca zahteva za preliminarni sudski nalog i rešenja Žalbenog veća (rešenje AC-I-14-0357-A0001, od 5. februara 2015. godine).

59. Podnosilac zahteva tvrdi da je uvođenje privremene mere potrebno: *"[...] pošto je zbog nemogućnosti raspolaganja sredstvima i mašinerijom u koju su investirani milioni, otpušteno stotine radnika sa posla, oštećen je osim interesa stranog investitora čija je investicija zagarantovana Zakonom o stranim investicijama na Kosovu, žalilac smatra da je oštećen i da se oštećuje i javni interes masivnim otpuštanjem radnika sa posla za koje je žalilac investirao i u njihovo specifično kvalifikovanje, osim plata, i imamo i oštećenja imovine koja je ostala bez nadzora i brige"*.

60. Pored toga, kako bi Sud uveo privremenu meru, u skladu sa pravilom 55 (4) Poslovnika, treba da utvrdi:

> *"(a) strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala je prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera"*.

61. Kao što je utvrđeno zahtev je neprihvatljiv, jer su tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa načinom odlučivanja od strane Odbora direktora KAP preuranjene, dok su njegove tvrdnje u vezi sa rešenjima Specijalizovanog veća i Žalbenog veća u vezi sa izdavanje preliminarnog sudskog naloga očigledno neosnovane.

62. Štaviše, Sud naglašava da zahtev za uvođenje privremene mere treba argumentovati na realnoj osnovi postojanja rizika ili uzrokovanja nepopravljive štete, čija bi vrednost bila nenadoknadiva u materijalnom i monetarnom smislu (vidi: KI187/13, podnosilac *N. Jovanović*, Ustavni sud, presuda od 16. aprila 2014. godine, stav 74.)

63. Dakle, zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere treba da se odbije kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 27, 47.2 i 48. Zakona i pravilima 36 (1), (b) i (d), 36 (2) (b) i (d), 55 (4) i 56 (2) i (3) Poslovnika, 31. avgust 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenom merom;

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona; i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI19/15, Arif Kryeziu - Ocena ustavnosti zahteva u vezi sa uključivanjem u postupku privatizacije

KI19/15, odluka za brisanje zahteva sa liste od 4. septembra 2015. godine, objavljena 23. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, proces privatizacije, prima facie*

U ovom slučaju, podnosilac zahteva ne osporava nijedan konkretan akt nekog javnog organa. On samo traži njegovo uključivanje u spisak zaposlenih koji imaju pravo da dobiju 20 % od prihoda od privatizacije NTSH „LIRIA“ iz Prizrena.

Ustavni sud je ocenio da ne može uzeti u obzir tvrdnje podnosioca bez navođenja konkretnog akta javnog organa i bez dokumenata i pratećih materijalnih dokaza i podnosilac nije pokazao *prima facie* slučaj za ispunjenje proceduralnih uslova prihvatljivosti. Zahtev je odbijen po kratkom postupku i izbrisan sa liste, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 32 (5) Poslovnika.

ODLUKA
ZA BRISANJE ZAHTEVA SA LISTE
u
slučaju br. KI19/15
Podnosilac
Arif Kryeziu
Ocena ustavnosti zahteva u vezi sa uključivanjem u postupku privatizacije

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Arif Kryeziu (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), iz sela Sapniq, opština Prizren.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva ne osporava nijedan konkretan akt javnog organa. On samo traži da bude uključen u listu radnika koji imaju pravo na 20% od prihoda privatizacije Društvenog preduzeća "Liria" iz Prizrena (u daljem tekstu: NTSH "Liria").

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar se odnosi na *"neuključivanje podnosioca zahteva u listu radnika koji su dobili 20% od prihoda privatizacije NTSH "Liria",* kojim su navodno povređena njegova prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), odnosno *"član 27 [Zabrana Mučenja, Surovog Neljudskog ili Ponižavajućeg Postupanja], član 41 [Pravo na Pristup Javnim Dokumentima], član 60 [Konsultativno Veće za Zajednice], član 78 [Komisija o Pravima i Interesima Zajednica], član 106 [Nespojivost Funkcija], član 117*

[Imunitet] i član 159 [Imovina i Društvena Preduzeća] [Član 159 je izbrisan 20. amandmanom Ustava].”

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 23. februara 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 12. marta 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI19/15 imenovao sudiju Ivan Čukalović za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI19/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 26. marta 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da podnese Sudu poslednju odluku koju osporava i druga relevantna dokumenta.

8. Dana 7. aprila 2015. godine, podnosilac je podneo Sudu dodatnu izjavu u vezi sa svojim slučajem, ali nije podneo nijedan konkretan akt javnog organa.

9. Dana 5. maja 2015. godine, Sud je poslao drugi dopis podnosiocu i obavestio ga da ako u roku od 7 (sedam) dana, od dana prijema ovog dopisa, ne podnese tražena dokumenta, Sud će odlučiti o slučaju na osnovu dokumentacije kojom raspolaže.

10. Dana 14. maja 2015. godine, podnosilac zahteva je odgovorio na dopis koji mu je poslao Sud, ali nije dostavio tražena dokumenta.

11. Dana 8. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva je bio zaposlen kao čuvar u NTSH “Liria”.

13. Dana 9. oktobra 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo pismo, koje smatra tužbom, protiv treće stranke, u Javnom tužilaštvu u Prizrenu. U svom zahtevu, podnosilac je naglasio:

> *"[...] Samo jer nisam albanske nacionalnosti, isključili su me i iz privatizacije ove firme, nisu mi dali ono što mi pripada, dakle 20%. Godinama tražim, ali su me odbili KAP [Kosovska agencija za privatizaciju] i [...] kao službenik iz NTSH-Liria".*

14. Sud nije primio nikakvu odluku koja se odnosi na zahtev podnosioca upućen Javnom tužilaštvu u Prizrenu niti neku odluku koja je mogla imati veze sa slučajem podnosioca.

Navodi podnosioca

15. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana članom 27, 41, 60, 78, 106, 117 i 159 Ustava.

16. Što se tiče ovih tvrdnji, podnosilac zahteva naglašava: *"Nakon privatizacije firme Liria, meni je uskraćeno ljudsko pravo samo jer nisam albanske nacionalnosti i nisam uvršten u listu za 20%, koji mi pripadaju kao svakom drugom radniku".*

17. Podnosilac se na kraju obraća Sudu sa sledećim zahtevom: *"Tražim da se usvoji predmet u moju korist i da dobijem 20%, koji mi pripadaju".*

Prihvatljivost zahteva

18. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

19. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa*
>
> *[...]".*

20. Pored toga, Sud se poziva na sledeće odredbe Zakona:

> Član 22.4 [Procesuiranje podnesaka]

"4. Ukoliko podnesak [...] nije [...] kompletan, sudija izvestilac o tom informiše stranku i određuje rok od najviše petnaest (15) dana zadopunu
podneska [...]".

Član 48. [Tačnost podneska]

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

21. Osim toga, Sud se poziva na pravilo 29 (2) [Podnošenje podnesaka i odgovora] i pravilo 32 (5) [Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka] Poslovnika, koja propisuju:

„(2) Podnesak takođe uključuje sledeće:

[...]

(h) Dodatna dokumenta i informacije".

"(5) Sud može po kratkom postupku odbiti podnesak ako je nepotpun ili nejasan, uprkos zahtevima Suda prema stranci da dopuni ili razjasni podnesak, [...]".

22. U tom smislu, Sud primećuje da se podnosilac zahteva uopšteno žali, jer nije uključen u listu radnika koji su dobili 20% prihoda prilikom privatizacije NTSH "Liria". S tim u vezi, on tvrdi da su mu povređena prava garantovana članom 27, 41, 60, 78, 106, 117 i 159 Ustava.

23. Međutim, Sud, takođe primećuje da podnosilac zahteva nije precizirao i podneo Sudu nijedan konkretni akt javnog organa, koji je mogao povrediti gore navedena prava.

24. Sud je na osnovu člana 22.4 Zakona i pravila 29 (2) (h) i 32 (5) Poslovnika, dva puta tražio od podnosioca zahteva da podnese poslednju osporenu odluku i ostale relevantne dokumente, koji imaju veze sa njegovim slučajem.

25. Međutim, Sud nije primio nijednu odluku redovnih sudova unutar propisanog roka, osim dve dodatne izjave podnosioca zahteva i rešenja NTSH "Liria" od 1999. godine, koje se odnosi na njegovo zapošljavanje.

26. Imajući u vidu gore navedeno, Sud smatra da ne može da uzme u obzir tvrdnje podnosioca zahteva, bez navođenja nekog konkretnog akta

javnog organa, bez dokumenata i potkrepljujućih materijalnih dokaza u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 29 (2) (h) Poslovnika.

27. Štaviše, Sud naglašava da nije sud utvrđivanja činjenica i teret dokazivanja pada na podnosioca zahteva.

28. U stvari, Sud smatra da podnosilac zahteva nije pokazao *prima facie* slučaj, kako bi Sud nastavio sa ocenom drugih proceduralnih uslova prihvatljivosti u skladu sa članom 22.4 Zakona i pravilima 29 (2) (h) i 32 (5) Poslovnika.

29. Shodno tome, Sud utvrđuje da zahtev mora da se odbije po kratkom postupku i kao takav, briše sa liste.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 29 (2) i 32 (5) Poslovnika, 4. septembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA BRIŠE zahtev sa liste;

II. DA DOSTAVI OVU odluku stranama;

III. DA OBJAVI OVU odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI31/15, podnosilac zahteva: Tomislav Ilić - Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, Ka. br. 2/111/2015, od 4. februara 2015. godine

KI31/15, rešenje o neprihvatljivosti od 6. jula 2015. godine, objavljeno 29. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, prekršaj, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, carinska služba, pranje novca*

Apelacioni sud Kosova je odbacio, kao van roka, zahtev podnosioca za vanredno preispitivanje pravosnažne odluke u vezi sa krivičnim delom iz člana 29.4 Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje i pristup sudu.

Ustavni sud je primetio da u ovom slučaju ne postoji ništa što ukazuje da je podnosilac, u pravo vreme, osporio pred redovnim sudovima to da li je došlo do proizvoljnog sprovođenja sudskog postupka na štetu podnosioca i on nije dokazao da su se osporenom odlukom povredila njegova prava garantovana Ustavom. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI31/15
Podnosilac
Tomislav Ilić
Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova, Ka. br. 2/III/ 2015, od 4. februara 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Tomislav Ilić (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa boravištem u Nišu, Republika Srbija.

Osporena odluka

2. Podnosilaczahteva osporava rešenje Apelacionog suda Kosova, Ka. br. 2/III/2015, od 4. februara 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti rešenja [Ka. br. 2/III/ 2015] Apelacionog suda Kosova od 4. februara 2015. godine.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova br. 03/L-121, (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 11. marta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI31/15, imenovao sudiju Robert Carolan za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI31/15, imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Enver Hasani i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 21. maja 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Apelacioni sud o registraciji zahteva. Ujedno je tražio od Apelacionog suda dodatne informacije vezane za navode podnosioca da mu rešenje Apelacionog suda od 4. februara 2015. godine nije nikada fizički uručeno.

8. Dana 28. maja 2015. godine, Apelacioni sud je odgovorio na zahtev Suda.

9. Dana 1 jula 2015. godine, odlukom GJR. KI31/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Altay Suroyza člana Veća za razmatranje umesto sudije Enver Hasani, kome je dana 26. juna 2015. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

10. Dana 7. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 17. septembra 2012. godine, službenici Carine Kosova su na graničnom prelazu podnosiocu oduzeli određeni iznos novčanih sredstava u iznosu koji bi shodno članu 29. Zakona Br. 03/L-196 o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma morao biti prijavljen nadležnoj carinskoj službi prilikom ulaska ili izlaska sa teritorije Kosova.

12. Dana 25. juna 2014. godine, Osnovni sud u Prištini-Odeljenje u Podujevu doneo je rešenje [Reg. br. 10118/12-2] kojim je podnosioca proglasio odgovornim za izvršenje prekršaja iz člana 29.4. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. U zaključku rešenja stoji: *„Nezadovoljna stranka ima pravo žalbe Apelacionom suduu roku od 8 (osam) dana od dana uručenja rešenja.“*

13. Dana 18. jula 2014. godine, podnosilac je preko svog pravnog zastupnika g. Ž.J. podneo žalbu Apelacionom sudu na rešenje [Reg. br. 10118/12-2] Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja u Podujevu od 25. juna 2014. godine.

14. Dana 5. avgusta 2014. godine, Apelacioni sud je doneo rešenje [PO. br. 713/2014] kojim je žalbu pravnog zastupnika podnosioca, g. Ž. J., odbacio kao neblagovremenu, shodno članu 216. Zakona o prekršajima (u daljem tekstu: ZP).

15. Dana 1. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Apelacionom sudu u kome je zahtevao ponovno preispitivanje odluke Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja u Podujevu od 25. juna 2014. godine i rešenja Apelacionog suda od 5. avgusta 2014. godine.

16. Dana 4. februara 2015. godine, Apelacioni sud je doneo rešenje [KA. br. 2/III/2015] kojim je zahtev za vanrednim razmatranjem pravosnažnog rešenja odbacio kao van roka, uz obražlozenje: „*Prema odredbi člana 237 ZP, predviđeno je da se zahtev za ponovnim razmatranjem pravosnažnog rešenja može uložiti u roku od 15 dana od dana kada rešenje postane pravosnažno, pošto je podnosilac preko pravnog zastupnika rešenje primio 16. avgusta 2014 god., što se dokazuje preko poštanske knjige dostave, a zahtev za ponovnim razmatranjem rešenja preko pošte uputio 01.decembra 2014 god., što znači da je zahtev za ponovnim razmatranjem pravosnažnog rešenja podnet nakon predviđenog roka, te iz toga je isti i odbačen.*“

Relevantan zakon

17. Zakon Br. 03/L-196 o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma

> Član 29. Promet novčanih sredstava unutar i van Kosova-obavezno izjavljivanje
>
> *“1. Svako lice koje ulazi ili izlazi sa Kosova i nosi novčana sredstva u iznosu koji prelazi desethiljade (10.000) evra ili više treba da prijavi pismeno iznos i novčanih sredstava i njihov izvor u formi koju određuju Kosovske carine, kod ovlašćevnog carinskog službenika i ako zahteva službenik on mora da prijavi ta nočana sredstva [….]”*

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva navodi da u redovnom postupku nije mogao da ispituje svedoke, da mu sudovi nisu dostavili rešenja kao i da nije mogao da ulaže žalbe.

19. Podnosilac od Suda traži da ukine rešenje [Reg.br.101 18/12-2] Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja u Podujevu od 25. juna 2014. godine i rešenje [PO. br. 713/2014] Apelacionog suda od 5. avgusta 2014. godine, ili da odluke preinači i postupak obustavi, te da podnosioca oslobodi odgovornosti.

Prihvatljivost zahteva

20. Sud primećuje da, kako bi bio u stanju da reši žalbu podnosioca, treba da ispita da li je on ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

21. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

22. Takođe član 48. Zakona, propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*"

23. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo36 (1) (d) i (2) (d) Poslovnika o radu, koje predviđa:

> *„(1) Suduje dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Suduproglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju".*

24. Sud primećuje da je podnosilac svoju ustavnu žalbu izgradio na navodima da mu je u redovnom postupku onemogućeno da preduzima zakonom predviđene radnje što je, navodno, prouzrokovalo povredu člana 30 [Prava Optuženog], člana 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], člana 32 [Pravo na Pravno Sredstvo], člana 46 [Zaštita Imovine] i člana 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava.

25. Sud je analizirajući spise predmeta koje je dostavio Apelacioni sud 28. maja 2015. godine utvrdio da je podnosilac dana 19. septembra 2012. godine ovlastio pravnog zastupnika, koji je shodno punomoćju bio ovlašćen da preduzima sve zakonom dopuštene procesne radnje, i da u roku predviđenim zakonom ulaže propisane pravne lekove.

26. Shodno tome Sud dalje primećuje, da je na osnovu dostavnice Nr. 10118/12-2 rešenje Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja u Podujevu od 25. juna 2014. godine uručeno pravnom zastupniku podnosioca 9. jula 2014. godine, dok je shodno dostavnici Nr. 10118/12-2, rešenje Apelacionog suda Kosova od 4. februara 2015. godine uručeno pravnom zastupniku podnosioca 30. marta 2015. godine.

27. Što se tiče ocena ustavnosti rešenja [Ka. br. 2/III/ 2015] Apelacionog suda Kosova od 4. februara 2015. godine, Sud smatra da se u postupku pred Apelacionim sudom odlučivalo o postojanju zakonskih uslova za podnošenje zahteva za vanrednim preispitivanjem pravosnažne odluke, a ne o rešavanju o suštini spora, odnosno o meritornom odlučivanju po zahtevu podnosioca.

28. Po oceni Suda, Apelacioni sud je svoje rešenje [KA. br. 2/III/2015] kojim je odbio zahtev za vanrednim preispitivanjem pravosnažne odluke od 4. februara 2015. godine utemeljio na relevantnoj zakonskoj odredbi člana 237. ZP koja predviđa:

> *„Zahtev za vanrednim preispitivanjem pravosnažne odluke podnosi se u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti. Zahtev za vanrednim preispitivanjem pravosnažne odluke podnosi se u pismenoj formi višem sudu za prekršaje.“*

29. Shodno tome, i u ovom slučaju ne postoji ništa što bi ukazivalo da je podnosilac blagovremeno pred redovnim sudovima osporio proizvoljnu primenu procesnog zakona na štetu podnosioca.

30. Sud, u nastavku, ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara

1999. godine; vidi i slučaj: KI70/11 podnosilac zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

31. Kao rezime, Sud nalazi da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove prihvatljivosti, obzirom da podnosilac zahteva nije dokazao da osporena odluka krši njegova prava garantovana Ustavom ili EKLJP.

32. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (1) (d) i (2) (d) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilima 36 (1) (d) i (2) (d) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 6. jula 2015. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stav 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI39/15, podnositeljka zahteva: Fetije Haliti - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, ARJ-UZVP. br. 4/2015, od 27. februara 2015. godine

KI39/15, rešenje o neprihvatljivosti od 10. septembra 2015. godine, objavljeno 29. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, korišćenje stana u zakup, socijalno staranje*

Vrhovni sud je odbio zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke, koji je podnela podnositeljka, u vezi sa davanjem stana u zakup za socijalne slučajeve. Podnositeljka zahteva se žalila Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje.

Ustavni sud je primetio da je obrazloženje dato u osporenoj odluci jasno i gledano u celini, postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni, podnositeljka zahteva nije potkrepila svoje tvrdnje i nije podnela nijedan dokaz *prima facie* koji bi opravdao navedene tvrdnje o povredi prava garantovanih Ustavom. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 20. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI39/15
Podnosilac
Fetije Haliti
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, ARJ-UZVP. br. 4/2015, od 27. februara 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Fetije Haliti (u daljem tekstu: podnosilac), iz sela Kruševica, opština Podujevo.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova, ARJ-UZVP. br. 4/2015, od 27. februara 2015. godine, za koju podnosilac tvrdi da joj je uručena 14. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su podnosiocu navodno povređena ustavna prava, ne navodeći nijednu konkretnu odredbu Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Osnov za podnošenje zahteva su član 113.7 Ustava, član 47. Zakona i pravilo 56 Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 25. marta 2015. godine, podnosilac je podnela Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) zahtev za ocenu ustavnosti osporene odluke.

6. Dana 22. aprila 2015. godine, predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR. KI39/15, imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI39/15, imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Enver Hasani i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 18. maja 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

8. Dana 1. jula 2015. godine odlukom br. K.SH.KI 39/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Bekim Sejdiuza člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, kome je dana 26. juna 2015. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

9. Dana 10. septembra2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 30. septembra 2010. godine, Komisija za dodelu stanova opštine Priština na korišćenje u zakup za socijalne slučajeve (u daljem tekstu: Komisija) je obaveštenjem br. 02. br. 360-254, obavestila podnosioca da je njen zahtev za dodelu stana na korišćenje u zakup za socijalne slučajeve odbijen, uz obrazloženje da ona ne predstavlja socijalni slučaj.

11. Neutvrđenog dana, podnosilac je tužbom za pokretanje upravnog spora koju je podnela Vrhovnom sudu Kosova, osporila gore navedeno obaveštenje zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene zakonskih odredaba.

12. Dana 29. novembra 2011. godine, Vrhovni sud Kosova je postupajući po tužbi podnosioca, presudom A. br. 1074/2011, usvojio tužbeni zahtev podnosioca i poništio obaveštenje Komisije 02. br. 360/254, od 30. septembra 2010. godine. Ovaj sud *inter alia* obrazlaže:

> *"Sud utvrđuje da je u konkretnom slučaju tuženi organ* [Komisija]*prekršio zakon na štetu tužilje* [podnosioca]*, zato što se odluka–pomenuto obaveštenje ne može smatrati pravilnim i na zakonu zasnovanim.*
> *[...] da se obavezno moraju dati razlozi o svim ovim aktima koji potpuno ili delimično negiraju, ukidaju, ograničavaju ili na neki*

drugi način utiču na zakonska prava i interese, ili uspostavljaju obaveze ili kazne […]".

13. Dana 27. decembra 2011. godine, Opštinsko javno pravobranilaštvo u Prištini je podnelo žalbu protiv presude Vrhovnog suda Kosova A. br. 1074/2011, od 29. novembra 2011. godine, kojom je tražilo ukidanje ove presude.

14. Dana 20. marta 2012. godine, podnosilac je odgovorom na žalbu osporila žalbu tužene strane [Komisije] uz tvrdnju da je ista neosnovana.

15. Dana 10. jula 2012. godine, Veće Vrhovnog suda Kosova je presudom A. A. br. 201/2011, odbilo kao neosnovanu žalbu tužene strane i potvrdilo presudu Vrhovnog suda Kosova A. br. 1074/2011, od 29. novembra 2011. godine, uz obrazloženje:

"[…] u smislu člana 11 ZUP [Zakon o upravnom postupku]*, tužena je bila dužna da u vezi sa zahtevom tužilje odluči rešenjem […]".*

16. Dana 5. avgusta 2012. godine, Komisija je odlučujući u postupku ponovnog razmatranja, rešenjem odbila kao neosnovan zahtev podnosioca 02. br. 360-254, od 30. septembra 2010. godine, uz obrazloženje da podnosilac nije ispunila kriterijume utvrđene Pravilnikom za dodelu stanova na korišćenje u zakup za socijalne slučajeve, zato što, prema ovoj Komisiji, podnosilac ne pripada kategoriji lica koja su socijalni slučajevi.

17. Protiv rešenja Komisije od 5. avgusta 2012. godine, podnosilac je 6. novembra 2012. godine podnela tužbu za pokretanje upravnog spora pred pred Osnovnim sudom u Prištini–Odeljenje za upravne sporove, kojom je tražila poništenje predmetnog rešenja.

18. Dana 22. januara 2013. godine, podnosilac se žalila Kancelariji disciplinskog tužioca povodom odugovlačenja odlučivanja o njenom predmetu od strane Vrhovnog suda Kosova (sada i od strane Osnovnog suda u Prištini).

19. Dana 15. aprila 2013. godine, Kancelarija disciplinskog tužioca je dopisom pod br. ZPD/13/zp/290, obavestila podnosioca da ova kancelarija nije našla zakonski osnov za pokretanje disciplinske istrage povodom njene žalbe, i informisala je da je navedeni predmet dodeljen sudiji te da čeka na rešavanje.

20. Dana 3. juna 2014. godine, Osnovni sud u Prištini–Odeljenje za upravne sporove je odlučujući povodom tužbe podnosioca, presudom

A. br. 1126/2012, odbio njen tužbeni zahtev kao neosnovan. Ovaj sud, između ostalog, obrazlaže:

> *"[...] tužilja se u 2010. godine vodila kao stanovnik opštine Podujevo, stoga je Komisija sa pravom utvrdila da tužilja nije ispunila kriterijum utvrđen u članu 7, tačka (b) Pravilnika. Takođe, Komisija je sa pravom ustanovila da se tužilja nije nalazila na spisku osoba ili porodica koje primaju socijalnu pomoć od strane MRSZ, i prilikom apliciranja nije predala potvrdu izdatu od strane Centra za socijalnu pomoć.*
> *[...] tužilji je priznato pravo na penziju civilnih invalida, stoga nije mogla da prima socijalnu pomoć i da ima status socijalnog slučaja, međutim Sud je ocenio da ova činjenica nije od uticaja na sticanje prava tužilje, zato što su u konkretnom konkursu stanovi bili namenjeni za socijalne slučajeve, a ne za ratne invalide [...]".*

21. Neutvrđenog dana, podnosilac je podnela žalbu protiv presude Osnovnog suda u Prištini, tvrdeći da je došlo do pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i povrede materijalnih i procesnih odredaba.

22. Dana 7. oktobra 2014. godine, Apelacioni sud Kosova–Odeljenje za upravne sporove je presudom AA. br. 327/2014, odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca i potvrdio presudu Osnovnog suda u Prištini–Odeljenja za upravne sporove A. br. 1126/2012, od 3. juna 2014. godine. Ovaj sud *inter alia* obrazlaže da ne postoje dokazi da je podnosilac u vreme apliciranja bila stanovnik opštine Prištine najmanje poslednjih 5 (pet) godina, kako je predviđeno Pravilnikom, kao i da ona nije bila korisnik socijalne pomoći već da je bila korisnik penzije kao civilni invalid rata.

23. Protiv presude Apelacionog suda, podnosilac je neutvrđenog dana podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu Kosova.

24. Dana 11. decembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je rešenjem Rev. A. br. 16/2014, odbacio kao nedozvoljen zahtev podnosioca za reviziju, sa obrazloženjem da protiv pravosnažne odluke drugostepenog suda u upravnim sporovima stranka može da podnese samo zahtev za vanredno preispitivanje odluke, a ne zahtev za reviziju.

25. Neutvrđenog dana, podnosilac je podnela Vrhovnom sudu Kosova zahtev za vanredno preispitivanje presude Apelacionog suda Kosova AA. br. 327/2014, od 7. oktobra 2014, zbog povrede procesnih i materijalnih odredaba.

26. Dana 27. februara 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom ARJ-UZVP. br. 4/2015, odbio kao neosnovan zahtev podnosioca za vanredno preispitivanje. Sud u ovoj odluci, između ostalog, obrazlaže da:

> *"[...] na dan apliciranja tužilja nije imala dokaz da je bila stanovnik SO Priština, najmanje 5 poslednjih godina, i takođe pomenuta nije bila korisnik socijalne pomoći."*

Navodi podnosioca zahteva

27. Podnosilac tvrdi da su presudom Vrhovnog suda Kosova, ARJ-UZVP. br. 4/2015, od 27. februara 2015. godine povređena njena ustavna prava. Zapravo, podnosilac nije navela nijednu konkretnu odredbu Ustava za koju tvrdi da je povređena, ali se iz okolnosti slučaja pretpostavlja da se radi o tvrdnji o povredi prava na pravično suđenje, zagarantovanog članom 31. Ustava.

28. Pored toga, podnosilac traži sledeće: *"zahtevam da mi se zbog socijalnih problema dodeli stan – za civilne invalide rata, pošto sam invalid, nezaposlena, neudata i izdržavam mog bolesnog oca starog 86 godina, i živimo kod tetkića u Prištini od 2000. godine"*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

29. Kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca, Sud prvo ispituje da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

30. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom"*.

31. Pored toga, član 47.2 Zakona utvrđuje:

> *"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva"*.

32. Takođe, Sud se u ovom slučaju poziva i na pravilo 36 (1) (b) Poslovnika:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*

b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke,
[...]".

33. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac iscrpela sva raspoloživa delotvorna pravna sredstva prema važećem zakonu, i da je osporena odluka Vrhovnog suda poslednja odluka u slučaju podnosioca zahteva, te je stoga u ovom kontekstu podnosilac zahteva ovlašćena strana.

34. Pored toga, Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena [...]".

35. Takođe, Sud uzima u obzir i pravila 36 (1) (d), 36 (2) (b) i (d) Poslovnika, koje utvrđuje:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:
[...]
d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]
b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava,
[...] ili
d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

36. S obzirom na navedeno, Sud smatra da sama činjenica da podnosilac nije zadovoljna osporenom odlukom ne znači da ova odluka povređuje njena ustavna prava.

37. U tom kontekstu, Sud ponavlja da nije njegova dužnost da postupa kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije, br. 30544/96,* ESLJP, Presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, takođe, slučaj KI70/11, *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* Ustavni sud, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

38. Mandat Ustavnog suda u pogledu odluka redovnih sudova i odluka ostalih javnih organa je samo razmatranje i ocena da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li su postupci, gledano u njihovoj celini, sprovedeni na takav način da je podnosiocu bilo osigurano pravično suđenje (vidi, slučaj *Edwars protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima, usvojen 10. jula 1991. godine).

39. Na osnovu spisa predmeta podnosioca zahteva, Sud primećuje da je obrazloženje dato u osporenoj odluci jasno i da, gledano u celini, postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni (*mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije,* br. 17064/06, ESLJP, Odluka od 30. juna 2009. godine).

40. Shodno tome, Sud smatra da podnosilac nije potkrepela svoje tvrdnje, te da nije podnela bilo kakav *prima facie* dokaz koji bi opravdao ove tvrdnje o povredi prava zagarantovanih Ustavom.

41. Iz gore navedenih razloga, Sud smatra da činjenice koje je iznela podnosilac ni na koji način ne opravdavaju njenu tvrdnju o povredi ustavnih prava, i da podnosilac nije na dovoljan način dokazala kako i zašto je presuda Vrhovnog suda povredila njena prava zagarantovana Ustavom.

42. Shodno tome, Sud zaključuje da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti jer je očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20 Zakona i pravilima 36 (1) (d), 36 (2) (b) i (d) Poslovnika, dana 25. septembra 2015. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI08/15, podnosilac zahteva: Haki Hajdari - Ocena ustavnosti presude Apelacionog suda Republike Kosovo, PAKR966/2012, od 11. septembra 2013. godine

KI08/15, rešenje o neprihvatljivosti od 6. jula 2015. godine, objavljeno 30. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, zahtev van roka, ratni zločini, civilno stanovništvo, kazna zatvorom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, sudska zaštita prava*

Podnosilac zahteva je osuđen od strane redovnih sudova za ratne zločine protiv civilnog stanovništva i osuđen na šest (6) godina zatvora. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, jer njegovi dokazi nisu ispoštovani od strane redovnih sudova.

Ustavni sud je primetio da je podnosilac podneo zahtev nakon isteka zakonskog roka od četiri (4) meseca. Zahtev je proglašen neprihvatljivim i kao van roka, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI08/15
Podnosilac
Haki Hajdari
Ocena ustavnosti presude Apelacionog suda Republike Kosovo, PAKR 966/2012, od 11. septembra 2013. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija, i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Haki Hajdari (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u Srbici.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava sledeće presude: presudu Vrhovnog suda, Pml. Kzz 1/2014, od 7. maja 2014. godine; presudu Apelacionog suda, PAKR 966/2012, od 11. septembra 2013. godine i presudu Okružnog suda u Mitrovici, P. br 45/2010, od 29. jula 2011. godine. Presuda Okružnog suda je uručena podnosiocu zahteva 30. januara 2012. godine, dok je datum uručenja drugih presuda nepoznat.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti tri navedene osporene presude koje su, prema podnosiocu zahteva, usvojene uz povredu člana 31. Ustava [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], člana 54. Ustava [Sudska Zaštita Prava] i člana 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za ljudska prava (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 26. januara 2015. godine, Ustavni sud Republike Kosovo je (u daljem tekstu: Sud) primio zahtev podnet od strane podnosioca. Izgleda da je podnosilac poslao svoj zahtev preko pošte u Srbici 5. avgusta 2014. godine.

6. Dana 9. februara 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI08/15 imenovao sudiju Robert Carolan za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI08/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudije: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Arta-Rama Hajrizi.

7. Dana 16. marta 2015. godine, podnosilac je obavešten o registraciji zahteva.

8. Mandat sudije Kadri Kryeziu je okončan 26. juna 2015. godine. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI08/15 imenovala sudiju Ivan Čukalović za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziu.

9. Dana 6. jula 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 29. jula 2011. godine, Okružni sud u Mitrovici je proglasio podnosioca zahteva krivim po jednoj tački ratnih zločina protiv civilnog stanovništva u skladu sa članovima 22 i 142. Krivičnog zakona SFRJ i u vezi sa zajedničkim članom 3 Ženevske konvencije i članovima 4 i 5 (1) Dopunskog protokola II (tortura civilnih zatvorenika). On je osuđen na 6 godina zatvora. Pored toga, on je oslobođen po jednoj tački ratnih zločina protiv civilnog stanovništva. Pored njega, bilo je i drugih četiri saoptuženih koji su proglašeni krivim od strane istog suda po četiri tačke ratnih zločina protiv civilnog stanovništva.

11. Podnosilac zahteva je blagovremeno izjavio žalbu na presudu od 29. jula 2011. godine. On tvrdi da je Okružni sud, *inter alia*, povredio norme procesnog prava i pogrešno je i nepotpuno utvrdio činjenično stanje. Prema podnosiocu zahteva, Okružni sud nije pružio razloge o tome zašto je dao veći kredibilitet nekim dokazima nad kredibilitetom drugih dokaza, obzirom da se odnose na neke izjave svedoka.

12. Druga 4 saoptužena su takođe izjavili svoje žalbe na presudu od 29. jula 2011. godine.

13. Dana 11. septembra 2013. godine, Apelacioni sud je usvojio presudu PAKR 966/2012 i odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

14. Apelacioni sud se nije složio sa podnescima podnosioca zahteva, koji se odnose na navodne povrede procesnog prava, posebno u vezi sa izjavama svedoka i nedostatkom obrazloženja u presudi.

15. Apelacioni sud je rešavao i tvrdnju podnosioca zahteva (i drugih 4 saoptuženika) da je Okružni sud na nepotpun i pogrešan način utvrdio činjenično stanje i naglasio je sledeće: "*Apelacioni sud se ne slaže sa takvim kritikama i pronalazi da su žalioci uzeli kao metu presudu za ocenu dokaza, a da pritom nisu imali neki obrazloživ argument. Privilegija je sudskih veća da ocene dokaze dobijene iz prve ruke tokom sudskog pretresa…".*

16. Dok su saoptuženi podneli zahteve za zaštitu zakonitosti u januaru 2014. godine, podnosilac zahteva nije to uradio.

17. Dana 7. maja 2014. godine, Vrhovni sud je usvojio presudu (Pml. Kzz 1/2014), odbio zahteve za zaštitu zakonitosti podnete od strane dvoje saoptuženih i delimično usvojio zahtev jednog saoptuženog.

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva tvrdi: "*U svim fazama postupka je osporena nadležnost ili teritorijalna nadležnost – primenjivost krivičnog zakona SFRJ van teritorije – državnih granica bivše SFRJ i građana bivše SFRJ za navodna krivična dela na teritoriji druge države (u Albaniji)….i da li ima pravne osnove primena međunarodnih zakona – Ženevske Konvencije u državi koja nije uključena u ratu ili oružanom sukobu…*"

19. Podnosilac zahteva, u nastavku, tvrdi da je prvostepena presuda usvojena uz povredu prava na pravično suđenje, jer je njegov dokaz odbrane stalno zanemaren.

20. On takođe tvrdi "*Prvostepena presuda i presuda Apelacionog suda... delovale su u suprotnosti sa članom 31. Ustava... [obzirom] da su se zasnovale na samo jednoj izjavi koju je dao svedok N, koja je bila u suprotnosti sa dokazima – izjavama drugih svedoka...*".

21. Podnosilac zahteva, takođe tvrdi sledeće: "*Zasnivajući se na presudi drugostepenog i Vrhovnog suda smatramo da postoji značajna sumnja u vezi sa tačnošću odlučujućih činjenica utvrđenihu odlukama protiv kojih podnosimo zahtev o povredi Ustava...*"

22. Konačno, podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud pogrešio *"u oceni zaključaka...Istovremeno nije ocenio uopšte nadležnost kosovskih sudova..."*

Prihvatljivost zahteva

23. Podnosilac zahteva se žali da su osporene odluke usvojene uz povredu člana 31 Ustava i člana 6 EKLJP.

24. Član 31 Ustava, u meri u kojoj je relevantno, glasi:

> *„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
> *4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.*"

25. Član 6 EKLJP, u meri u kojoj je relevantno, glasi:

> *"1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu...*
>
> *3. Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava:*
>
> > *(d) da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispitaju i da se obezbedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega;"*

26. Sud primećuje da kako bi rešio žalbu podnosioca zahteva, prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

27. U tom smislu, Sud se poziva na član 113, stav 7 Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

28. Sud podsećada podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda od 7. maja 2014. godine (Pml. Kzz 1/2014).

29. Sud primećuje da podnosilac zahteva nije iskoristio priliku predviđenu članom 418. Zakona o krivičnom postupku da podnese zahtev Vrhovnom sudu za zaštitu zakonitosti.

30. Dakle, presuda Vrhovnog suda je usvojena na osnovu zahteva za zaštitu zakonitosti tri druga saoptužena lica, koja su iskoristila svoje zakonsko pravo da podnesu zahtev za zaštitu zakonitosti.

31. Dakle, Sud nalazi da podnosilac zahteva ne može da tvrdi da su njegova prava na pravično suđenje bila povređena navedenom presudom Vrhovnog suda, kada on nije bio stranka u navedenom postupku pred Vrhovnim sudom.

32. Što se tiče žalbi podnosioca zahteva u vezi sa presudama Apelacionog suda i Okružnog suda u Mitrovici, poslednja presuda koja je usvojena u slučaju podnosioca zahteva je bila presuda Apelacionog suda od 11. septembra 2013. godine (PAKR 966/2012).

33. Sud dalje primećuje da se većina žalbi podnosioca zahteva odnose na Apelacioni sud i prvostepenu presudu, posebno na pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje u tom pogledu.

34. U tom smislu, Sud podseća na član 49. Zakona, koji propisuje:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku (...)".

35. Sud uzima u obzir i pravilo 36 (1) c) Poslovnika, koje propisuje:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

...

(c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva...".

36. Na osnovu spisa predmeta, Sud nalazi da je podnosilac podneo svoj zahtev 5. avgusta 2014. godine, dok je poslednja odluka, PAKR 966/2012, Apelacionog suda usvojena 11. septembra 2013. godine. Nije poznato kada je ova presuda uručena podnosiocu zahteva, ali bez obzira na to, ovaj nepoznat datum je svakako pre januara 2014. godine, kada je troje drugih saoptuženih podnelo svoje zahteve za zaštitu zakonitosti.

37. Shodno tome, jasno je da je podnosilac podneo svoj zahtev ovom Sudu nakon što je istekao rok propisan članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika.

38. Sud podseća da je cilj roka od četiri meseca propisanog u članu 49. Zakona i pravilu 36 (1) c) Poslovnika da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji se bave pitanjima Ustava reše u razumnom roku i da prethodne odluke nisu stalno otvorene za osporavanje (Vidi slučaj: *O' LOUGHLIN i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* br. 23274/04, ESLJP, odluka od 25. avgusta 2005. godine)".

39. Dakle, Sud zaključuje da je zahtev podnet van roka.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilima 36 (1) c) Poslovnika, 6. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI33/15, podnositeljka zahteva: Mihane Ismajli - Ocena ustavnosti presude SCEL-11-0065-C0068 Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 13. maja 2014. godine

KI33/15, rešenje o neprihvatljivosti od 4. septembra 2015. godine, objavljeno 30. septembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *zahtev van roka, proces privatizacije, jednakost pred zakonom*

Posebna komora Vrhovnog suda je odbila, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke zahteva za uključivanje u konačni spisak zaposlenih sa pravom da ostvare profit od prodaje društvenog preduzeća. Podnositeljka zahteva se žalila Ustavnom sudu, tvrdeći povredu principa jednakosti pred zakonom.

Ustavni sud je konstatovao da je podnositeljka podnela zahtev nakon isteka zakonskog roka od 4 (četiri) meseca. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao van roka, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI33/15
Podnosilac
Mihane Ismajli
Ocena ustavnosti presude SCEL-11-0065-C0068 Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 13. maja 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija, i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Mihane Ismajli sa prebivalištem u Gnjilanu (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava presudu SCEL-11-0065-C0068Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće PKVS) od 13. maja 2014. godine.

3. Osporena presuda je uručena podnositeljki zahteva 27. oktobra 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti osporene presude, kojom je navodno povređeno pravo podnositeljke zahteva garantovano članom 24 [Jednakost pred Zakonom] stav 1 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 13. marta 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI33/15 imenovao sudiju SnezhanaBotusharova za sudiju izvestioca i odlukom KSH. KI33/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 28. aprila 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i tražio da podnese neke dodatne informacije, odnosno da pojasni pod kojim je imenom zahtev podnet; koja je osporena odluka i koja je konačna odluka.

9. Dana 7. maja 2015. godine, podnositeljka je podnela tražene informacije Sudu.

10. Dana 14. maja 2015. godine, Sud je obavestio Specijalizovao veće PKVS o registraciji zahteva i poslao im kopiju zahteva. Pored toga, Sud je tražio da podnesu kopiju povratnice, koja ukazuje na datum kada je osporena odluka uručena podnositeljki zahteva.

11. Dana 25. maja 2015. godine, Specijalizovano veće PKVS je podnelo tražene informacije Sudu.

12. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. KI33/15 imenovala sudiju Ivan Čukalović za člana Veća za razmatranje umesto sudije Enver Hasani.

13. Dana 3. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

14. Podnositeljka zahteva je bila zaposlena kao pravni referent u Društvenom preduzeću "Integji", kasnije poznato kao "Tekstilna industrija Integji" u Gnjilanu (u daljem tekstu: DP Integji).

15. Dana 2. marta 2006. godine, Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP), koja je imala nadležnost nad DP Integji, odlučila je da ga proda.

16. KAP je zatim utvrdila ko ima pravo da dobije 20% od prihoda prodaje preduzeća, objavljivanjem liste zaposlenih koji imaju pravo na tu naknadu. Podnositeljka zahteva nije bila uključena u toj konačnoj listi.

17. Dana 2. decembra 2011. godine, podnositeljka zahteva je izjavila žalbu protiv KAP Specijalizovanom veću PKVS, tvrdeći da je trebala biti uključena u konačnu listu, obzirom da je bila zaposlena od strane DP Integji u vreme privatizacije.

18. Dana 13. maja 2014. godine, Specijalizovano veće PKVS je (presuda SCEL-11-0065-C0068) odbacilo žalbu podnositeljke zahteva, utvrđujući:

> *"[...] Zahtev je prihvatljiv, ali neosnovan.*
>
> *[...] Žalilac [podnosilac zahteva], koja se nije nalazila na platnom spisku preduzeća u vreme privatizacije, tvrdi da je vraćena na radno mesto u DP kao zaposleni nakon rata i pošto joj nije dodeljen posao, svo osoblje je poslato na "neplaćeno odsustvo".*
> *[...] Uključivanje bivših radnika se ne odnosi na one koji u stvari – bez obzira na formalni prekid ugovora o radu – nisu bili zaposleni u relevantnom trenutku, tj. u momentu privatizacije. [...] Dakle, činjenica da žalilac nije bila zaposlena od strane DP u relevantnom trenutku privatizacije nije navedena, a kamoli dokazana, da bi se zasnovala na diskriminatornim razlozima [...] Stoga, žalilac nema pravo na se nađe na listi onih zaposlenih koji imaju pravo na 20% od prihoda spin-off DP [...]."*

19. Podnositeljka zahteva je podnela Sudu kopiju teksta namenjenog za podnošenje žalbe protiv osporene odluke Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnosne na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS).

Navodi podnosioca

20. Podnositeljka zahteva tvrdi da su joj KAP i Specijalizovano veće PKVS povredili pravo na jednakost pred zakonom garantovano članom 24 Ustava.

21. Što se tiče ove tvrdnje, podnositeljka zahteva navodi: *"[...] Zaposleni koji su imali isti radni status, drugačije su tretirani u pogledu raspodele 20%. Za neke zaposlene, načelo zakonitosti je uzeto u obzir, dok za druge nije [...]."*

22. Pored toga, podnositeljka zahteva tvrdi: *"[...] Kada je konačna lista zaposlenih, koji imaju pravo na 20%, objavljena [...], ja se nisam našla na toj listi, dok su se na njoj nalazili čak neki zaposleni koji se nisu pojavili na posao još od juna 1999. godine [...]."*

23. Podnositeljka zahteva zaključuje, tražeći od Suda sledeće:

> *"[...] Želim da se moj zahtev usvoji i obaveže suprotna strana, odnosno Kosovska agencija za privatizaciju, da mi prizna pravo na udeo od 20% od prihoda prilikom privatizacije DP [...]."*

Prihvatljivost zahteva

24. Sud ispituje da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

25. U tom smislu, Sud se poziva na član 49. Zakona i pravilo 36 (1) (c) Poslovnika, koji propisuju:

Član 49 [Rokovi] Zakona

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. [...]"

Pravilo 36 (1) c) Poslovnika

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:
[...] c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva [...]."

26. Sud primećuje da podnositeljka zahteva osporava presudu (SCEL-11-0065-C0068 od 13. maja 2015. godine) Specijalizovanog veća PKVS, tvrdeći da je to konačna odluka u njenom slučaju. Podnositeljka zahteva je dodatno potvrdila poslednju tvrdnju, kada je podnela dodatne informacije u vezi sa traženim pojašnjenjem od strane Suda o tome koja je konačna odluka i koja je osporena odluka.

27. U tom smislu, Sud primećuje da je podnositeljka podnela zahtev 13. marta 2015. godine. Ona tvrdi da joj je uručena osporena presuda 10. januara 2015. godine.

28. Međutim, Sud primećuje da je podnositeljki zahteva uručena osporena presuda 27. oktobra 2014. godine. Ovaj dokaz je podnet od strane Specijalizovanog veća PKVS nakon zahteva Suda da podnese kopiju povratnice koja ukazuje na datum kada je podnositeljki zahteva uručena osporena presuda. Sud je tražio takve dokaze nakon izjave podnositeljke zahteva da ih ona ne može obezbediti.

29. Imajući u vidu gore navedene činjenice, proizilazi da je podnositeljka podnela zahtev Sudu nakon što je istekao zakonski rok od četiri meseca u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika.

30. Sud podseća da je svrha roka od četiri meseca, prema članu 49. Zakona i pravilu 36 (1) c) Poslovnika, da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se predmeti, koji pokreću ustavna pitanja, razmatraju u razumnim rokovima i da ranije donete odluke nisu stalno otvorene za osporavanje (Vidi slučaj: *O'LOUGHLIN i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva br*. 23274/04, ESLJP, odluka od 25. avgusta 2005. godine).

31. Bez obzira na to, kao što je navedeno, Sud, takođe, primećuje da je podnositeljka zahteva podnela kopiju teksta namenjenog za podnošenje žalbe protiv osporene odluke. Kopija nema nikakav registarski broj niti neki pokazatelj koji dokazuje da je bila podneta.

32. U tom smislu, pod pretpostavkom da je podnositeljka zahteva izjavila žalbu Žalbenom veću PKVS, zahtev bi bio preuranjen, jer je još uvek u toku.

33. Sud ne može da uzme u obzir tvrdnje podnesiljke zahteva da joj je pravo na jednakost pred zakonom, kao što je garantovano Ustavom, povređeno osporenom odlukom, a da nije prvo iscrpela sva delotvorna pravna sredstva i ispunila druge proceduralne uslove za podnošenje zahteva.

34. Sud ponavlja da načelo subsidijarnosti nalaže da podnositeljka zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, kako bi se sprečila povreda Ustava, ili ukoliko je do toga došlo, da se ispravi takva povreda osnovnih prava.

35. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbedi delotvorno pravno sredstvo za povredu ustavnih prava. Ovo je važan aspekt subsidijarnog karaktera Ustava (Vidi rešenje o neprihvatljivosti: *AAB-RIINVEST Univerzitet D.G.G., Pristina protiv Vlade Republike Kosovo*, KI41/09, od 21. januara 2010. godine, i vidi *mutatis mutandis*, ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. godine).

36. Dakle, Sud smatra da u slučaju da je podnositeljka izjavila žalbu Žalbenom veću PKVS, zahtev bi bio preuranjen, jer postupak podnositeljke zahteva nakon njene žalbe još uvek nije okončan.

37. Iz gore navedenih razloga, proizilazi da je zahtev van roka i treba da se proglasi neprihvatljivim u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika, 4. septembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta-Rama Hajrizi

KI185/14, podnosilac zahteva: Zoran Kolić - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, PML 125/14, od 8. jula 2014. godine

KI185/14, rešenje o neprihvatljivosti od 8. jula 2015. godine, objavljeno 20. oktobra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, krivični postupak, kazna zatvorom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje*

Ustavni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti u vezi sa kaznom zatvora. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje.

Ustavni sud je ocenio da podnosilac zahteva nije tačno objasnio kako je i zašto takva odluka Vrhovnog suda povredila njegova prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređene i tvrdnje podnosioca zahteva o povredi njegovih prava i sloboda u skladu sa Ustavom su neosnovane i nisu dokazane. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 29. Zakona i pravilom 36 (2) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI185/14
Podnosilac
Zoran Kolić
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, PML 125/14, od 8. jula 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija, i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Zoran Kolić iz Lipljana (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Miodrag Brkljać, advokat iz Mitrovice.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda, PML 125/14, od 8. jula 2014. godine, kojom su odbijeni njegovi zahtevi za zaštitu zakonitosti. Presuda je uručena podnosiocu zahteva 20. avgusta 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar se tiče ocene ustavnosti osporene presude, kojom je navodno povređeno pravo podnosioca na pravično suđenje garantovano članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] (1) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) i Konvencije protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovečnih i ponižavajućih postupaka ili kazni.

4. Podnosilac zahteva, takođe traži od Suda: *„Da u skladu sa članom 39. Poslovnika o radu Ustavnog suda, održi javnu raspravu jer smatram da je njeno održavanje neophodno radi razjašnjavanja dokaza“.*

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava u vezi sa članom 22 [Procesuiranje podnesaka] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilom 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 22. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 13. januara 2015. godine, predsednik je imenovao sudiju Almiro Rodrigues za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 30. januara 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI185/14 imenovala zamenika predsednika Ivan Čukalović za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziu, kome je mandat u Ustavnom sudu završen 26. juna 2015. godine.

10. Dana 8. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 11. maja 2012. godine, Okružni sud u Prištini je proglasio podnosioca zahteva krivim zakrivična dela i osudio ga kaznom zatvora i novčanom kaznom.

12. Dana 25. septembra 2013. godine, Apelacioni sud je (presuda PAKR 1121/12) delimično usvojio žalbe izjavljene od strane podnosioca zahteva i preinačio presudu Okružnog suda tako što je spojio dva krivična dela u jedno.

13. Nakon toga, 8. maja2014. godine, njegovi branioci su podneli zahteve za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu. Podnosilac zahteva je, takođe, podneo zahtev.

14. Dva branioca i podnosilac zahteva tvrde: *"Branioci i sam okrivljeni su izneli određeni broj razloga (...), a koji se odnose isključivo na faktičku ocenu predmeta".*

15. U stvari, odbrana je zasnovala žalbu na tome da se *"Dokazi ne kvalifikuju kao ratni zločini; Nisu postojali dokazi o saizvršilaštvu: Presuda je zasnovana na neprihvatljivim dokazimai prvostepeni sud je prekoračio optužnicu".*

16. Dana 24. juna 2014. godine, državni tužilac je utvrdio da podnesci odbrane nisu osnovani i da zahtevi za zaštitu zakonitosti treba da se odbace.

17. Dana 8. jula 2014. godine, Vrhovni sud je (presuda PML 125/2014) odbio zahteve za zaštitu zakonitosti podnosioca i njegovih branilaca, kao neosnovane, i potvrdio presude nižestepenih sudova.

18. Vrhovni sud je podsetiobranioce i optuženog da zahtev za zaštitu zakonitosti u skladu sa stavom 2 člana 432. ZKPK nije do*zvoljen: "po osnovu 'pogrešnog ili nepotpunog utvrđenog činjeničnog stanja"* i da *"ne treba se koristiti kao indirektna metoda za dalju žalbu".*

19. Vrhovni sud smatra: *"Svaki podnesak koji podnesu branioci ili okrivljeni, a koji se odnosi jedino na utvrđivanje činjeničnog stanja neće se razmatrati".* Pored toga, Vrhovni sud *"nije našao nijednu povredu krivičnog zakona ili procesnog prava"* u odnosu na druge razloge koje je podnela odbrana.

20. Konačno, Vrhovni sud je odlučio: *"Presuda Apelacionog suda je dobro obrazložena, detaljna i dolazi do pravilnog rezultata";* nije bilo *"razloga da ponavlja nalaze Apelacionog suda*" i "*u potpunosti se slaže sa ocenom koju je iznelo Apelaciono veće".*

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporenim odlukama, navodno, povređeno njegovo pravo na pravično suđenje, garantovano članom 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP i članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava.

22. Podnosilac zahtevatvrdi da je njegovo pravo na pravično suđenje povređeno *"zbog načina kako su obavljena ta suđenja".*

23. U stvari, podnosilac zahteva, u nastavku, tvrdi: "*Potpuno neverodostojni, nepouzdani i nedosledni dokazi, koji nemaju nikakvu snagu ni težinu, ocenjeni su kao dovoljni da se na osnovu istih izvede zaključak o krivici jednog potpuno nevinog čoveka".*

24. Podnosilac zahteva, u nastavku, tvrdi da je princip pretpostavke nevinosti drastično povređen i da Ustavni sud mora potvrditi ovaj princip.

25. Podnosilac zahteva se, takođe žali da je tokom pritvora bio obeležen na takav način da su svi znali da je on bio ratni zločinac. Kao rezultat toga, on je pretrpeo ozbiljne psihološke traume, koje su ga ometale da se koncentriše na svoju odbranu za predstojeća suđenja. On smatra da je opisana radnja u suprotnosti sa Konvencijom protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovečnih ili ponižavajućih postupaka i kazni.

26. Podnosilac zahteva, na kraju, traži od Suda "*Da se dokaže, da je okrivljenom povređeno pravo na pravično suđenje, kao i druga ljudska prava, predviđena Ustavom Republike Kosovo".*

Prihvatljivost zahteva

27. Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su propisani Ustavom i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.

28. U tom smislu, Sud se poziva na član 113 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava, koji propisuje:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".*
> *[...]*
>
> *"7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

29. Sud primećuje da je podnosilac zahteva tražio da zaštiti svoja prava pred Okružnim sudom i Apelacionim sudom i da je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu. Dakle, smatra se da je on iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva propisana zakonom Kosova.

30. Pored toga, član49. [Rokovi] Zakona, propisuje:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku".

31. U tom smislu, Sud primećuje da je poslednji dan roka od četiri meseca za podnosioca pao u subotu, 20. decembra. Međutim, pravilo 27 (f) Poslovnika propisuje: *„Kada se u suprotnom rok završi u subotu, nedelju ili na dan službenog praznika, isti će se produžiti do isteka prvog sledećeg radnog dana".* Dakle, podnosilac zahteva je mogao valjano podneti svoj zahtev u ponedeljak, 22. decembra.

32. Shodno tome, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, da je iscrpeo sva pravna sredstva, koja su mu dostupna prema primenjivom zakonu, i blagovremeno je podneo zahtev Sudu.

33. Međutim, Sud, takođe mora uzeti u obzir član 48. [Tačnost podneska] Zakona i pravilo 36 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika.

34. Član 48. Zakonapropisuje sledeće:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

35. Pravilo 36 Poslovnika propisuje sledeće:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: (d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan".

"(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi: […] (d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

36. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je osporenom presudom, koja je u vezi sa presudom P 408/11 Okružnog suda u Prištini od 11. maja 2012. godine i presudom PAKR 1121/12 Apelacionog suda od 25. septembra 2013. godine, povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, garantovano Ustavom i EKLJP.

37. Podnosilac zahteva smatra da su Okružni sud i Apelacioni sud pogrešno utvrdili da su potpuno nepouzdani i nedosledni dokazi dovoljni da se proglasi krivim.

38. U tom smislu, Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa, osim ili u meri u

kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

39. Dakle, Sud ne može da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetim od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa, jer je njihova uloga, kada je to moguće, da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (Vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28. Vidi, takođe: slučaj Ustavnog suda br. KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

40. Ustavni sud može samo da razmotri da li su postupci uopšteno i gledano u celini sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (Vidi, *inter alia*: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. godine).

41. U tom smislu, Sud primećuje da je podnosilac zahteva asistiran od strane svojih branilaca u postupku i da su sudovi pažljivo pregledali sve dokaze i detaljno obrazložili svoje odluke.

42. Štaviše, Vrhovni sud je smatrao da ne može uzeti u obzir zahteve za zaštitu zakonitosti koji se odnose na činjenično stanje i nije mogao da utvrdi povredu krivičnog ili procesnog prava u pogledu na druge razloge koje je podnela odbrana.

43. Pored toga, Vrhovni sud je zaključio da je presuda Apelacionog suda dobro obrazložena, detaljna i dovodi do pravilnog rezultata i u potpunosti se slaže saobrazloženjem datim od strane navedenog suda.

44. U takvim okolnostima, Ustavni sud smatra da je postupak pred Okružnim sudom, Apelacionim sudom i Vrhovnim sudom bio pravičan i dobro sproveden (Vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije,* br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine) i da podnosilac zahteva nije precizirao kako su članovi Ustava, na koje se pozvao, povređeni kao što je propisano članom 113.7 Ustava i članom 48. Zakona.

45. Pored toga, Sud primećuje da je Vrhovni sud odbacio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti, obzirom da prema stavu 2 člana 432. ZKPK, takav zahtev nije dozvoljen *“po osnovu 'pogrešnog ili nepotpunog utvrđenog činjeničnog stanja”*.

46. Sud smatra da podnosilac zahteva nije precizno pojasnio kako je i zašto takva odluka Vrhovnog suda povredila njegova prava i slobode za koje tvrdi da su navodno bile povređene.

47. Pored toga, podnosilaczahteva nije izgradio i dokazao slučaj u vezi sa *"bilo kojom povredom krivičnog i procesnog prava*" koje je podneo on ili njegovi branioci Vrhovnom sudu.

48. Štaviše, Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je bio obeležen kao ratni zločinac tokom pritvora, što ga je ometalo da se koncentriše u pripremi odbranu.

49. Međutim, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije pokazao da je pokrenuo tu tvrdnju pred redovnim sudovima ili da su ga te okolnosti sprečile da pripremi svoju odbranu u krivičnom postupku.

50. Dakle, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio tvrdnju o zlostavljanju, koje je navodno pretrpeo dok se nalazio u pritvoru, i nije podneo nikakav dokaz koji bi mogao da dokaže njegovu tvrdnju.

51. Kao rezime, tvrdnje podnosioca o povredi njegovih prava i sloboda u skladu sa Ustavom i EKLJP nisu održive i nisu dokazane i, stoga, očigledno su neosnovane.

52. Pored toga, podnosilac zahteva je, takođe tražio da bi u skladu sa članom 39 [Pravo na raspravu i odustajanje] Poslovnika, Sud trebao da održi raspravu kako bi se razjasnili dokazi.

53. U tom smislu, Sud smatra da zahtev podnosioca da se održi rasprava ne ispunjava nijedan od uslova predviđenih pravilom 39 [Pravo na raspravu i odustajanje] Poslovnika.

54. Štaviše, održavanje rasprave, kako bi se razjasnili dokazi predmeta, bi palo pod jurisdikcijom "suda četvrtog stepena". Kao što je navedeno, Ustavni sud nije "sud četvrtog stepena".

55. Konačno, Sud je već zaključio da je zahtev neprihvatljiv, kao očigledno neosnovan. Stoga, Sud uzima u obzir da pravilo 39 Poslovnikapredviđa da *"Samo oni podnesci koji su određeni kao prihvatljivi mogu biti predmet rasprave pred Sudom"*. Dakle, zahtev podnosioca za održavanje rasprave je odbačen.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 29. Zakona i pravilom 36 (1) (d), (2) i 56 Poslovnika, dana 8. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI46/15, podnositeljka zahteva: Zejna Qosaj - Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo Rev. br. 17/2015 od 4. februara 2015. godine

KI46/15, rešenje o neprihvatljivosti od 9. oktobra 2015. godine, objavljeno 20. oktobra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pasivna legitimacija, prekid radnog odnosa, pravo na rad i obavljanje profesije, sudska zaštita prava, pravo na pravično i nepristrasno suđenje*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju podnositeljke u vezi sa prekidom radnog odnosa, jer tužena nije imala pasivnu legitimaciju. Podnositeljka zahteva se žalila Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na sudsku zaštitu i prava na rad.

Ustavni sud je ocenio da zahtev podnositeljke za povredu ustavnih prava ne predstavlja argumentovan ustavni osnov, jer je podnositeljki dat pristup sudu i zaštiti svojih prava tokom sudskog procesa u svim sudskim stepenima. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI46/15
Podnosilac
Zejna Qosaj
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo Rev. br. 17/2015 od 4. februara 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnositeljka zahteva je gđa Zejna Qosaj, sa stalnim prebivalištem u Prištini, koju zastupa g. Ali Qosaj, advokat.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo Rev. br. 17/2015 od 4. februara 2015. godine (u daljem tekstu: Vrhovni sud), kojom je odbijena njena revizija kao neosnovana, jer tužena strana nije imala pasivnu legitimaciju u ovoj pravnoj stvari.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Rev. br. 17/2015, zbog navodnih povreda prava garantovanih članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 17. aprila 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 2. juna 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI46/15, imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i odlukom br. KSH. KI46/15 imenovao članove Veća za razmatranje u sledećem sastavu: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu (član) i Bekim Sejdiu (član).

7. Dana 15. juna 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i kopiju ovog zahteva poslao Vrhovnom sudu.

8. Dana 10. septembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnositeljka zahteva je pre 1990. godine radila kao pravnik u Internoj klinici u Prištini, koja je kasnije imenovana kao Organizacija udruženog rada Medicinskog fakulteta u Prištini sa sastavnim klinikama (u daljem tekstu: poslodavac).

10. Dana 23. septembra 1990. godine, poslodavac je doneo odluku (odluka br. 183) da podnositeljki zahteva prekine radni odnos, jer je utvrdio da nije poštovala radne dužnosti.

11. Dana 4. decembra 1990. godine, podnositeljka zahteva je podnela tužbu Osnovnom sudu udruženog rada u Prištini na odluku br. 183 o prekidu radnog odnosa, tražeći da se navedena odluka poništi kao nezakonita.

12. Zbog ratnih okolnosti, predmet podnositeljke zahteva je prebačen na suđenje u Kragujevac, Republika Srbija. Međutim, zbog nemogućnosti da učestvuje na ročištima, njen spor nije rešen. Nakon okončanja rata, podnositeljka zahteva je podnela tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini protiv Univerzitetskog kliničkog centra Kosova (u daljem tekstu: UKCK), smatrajući da je UKCK naslednik poslodavca.

13. Dana 27. decembra 2012. godine, Opštinski sud u Prištini (presuda C. br. 1042/10) je odbio tužbeni zahtev podnositeljke, sa obrazloženjem da UKCK nema pasivnu legitimaciju u ovoj pravnoj stvari, s obzirom

da je isti osnovan i počeo sa radom od juna 1999. godine, odnosno od uspostavljanja Privremenih institucija samouprave Kosova.

14. Protiv ove presude, podnositeljka zahteva je izjavila žalbu Apelacionom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud), zbog bitnih povreda odredaba postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

15. Dana 17. jula 2014. godine, Apelacioni sud (presuda Ac. br. 633/2013) je odbio, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke zahteva i potvrdio u celosti presudu Opštinskog suda u Prištini C. br. 1042/10.

16. Protiv ove presude, podnositeljka zahteva je blagovremeno podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu.

17. Dana 4. februara 2015. godine, Vrhovni sud (presuda Rev. br. 17/2015) je odbio, kao neosnovanu, reviziju podnetu od strane podnositeljke zahteva, ostavljajući na snazi odluke nižestepenih sudova.

18. Pored toga, Vrhovni sud smatra da pobijena presuda ne sadrži nedostatke koji bi mogli dovesti u pitanje zakonitost osporene presude sa revizijom u pogledu primene materijalnog prava. Vrhovni sud, takođe smatra da UKCK, u ovom slučaju, nema pasivnu legitimaciju, odnosno nije stranka u materijalno-pravnom odnosu. U nastavku obrazloženja se navodi da je UKCK pravni subjekat osnovan od strane Vlade Kosova, odnosno Ministarstva zdravlja, koje funkcioniše od juna 1999. godine.

Navodi podnosioca

19. Podnositeljka zahteva tvrdi da su joj osporenom presudom povređena prava garantovana članom 49. Ustava, jer joj nije priznat status zaposlene kao pravnika, od strane UKCK.

20. Štaviše, podnositeljka zahteva tvrdi da su redovni sudovi pogrešili kada su odbili njen tužbeni zahtev, jer u vreme kada je poslodavac doneo odluku o njenom udaljavanju sa posla, njoj nije prestao radni odnos pravnika u Internoj klinici, jer spor još uvek nije bio rešen od strane suda zbog ratnih okolnosti. Na osnovu toga, podnositeljka zahteva tvrdi da joj redovni sudovi, odbijajući njen tužbeni zahtev, nisu pružili sudsku zaštitu prava.

Prihvatljivost zahteva

21. Ustavni sud, pre nego što razmotri zahtev, treba da oceni da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

22. Što se tiče ovog zahteva, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

23. Pored toga, pravilo 36 (1) (d) Poslovnika, propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan".*

24. Štaviše, pravilo 36 (2) Poslovnika, propisuje:

> *"(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava;*
>
> *[...]*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

25. Sud je u potpunosti razmotrio spise priložene zahtevu i primećuje da osporena presuda Vrhovnog suda Rev. br. 17/2015 od 4. februara 2015. godine nije doneta uz povredu prava garantovanih članom 49. Ustava, kao što tvrdi podnositeljka zahteva.

26. S tim u vezi, Sud naglašava da je smisao člana 49. Ustava [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] standardna definicija koja određuje granice i prava na rad, mogućnosti zapošljavanja i obezbeđivanje jednakih uslova bez diskriminacije, kao i pravo na izbor radnog mesta i

obavljanje profesije slobodno, bez prinudnih obaveza. Ova prava su izričito regulisana zakonom.

27. U tom smislu, Sud smatra da podnositeljka zahteva nije dokazala da su redovni sudovi svojim odlukama povredili njena prava garantovana odredbama člana 49. Ustava.

28. Što se tiče tvrdnje da je podnositeljki zahteva uskraćeno pravo na sudsku zaštitu prava, Sud smatra da je pravo da se obrati sudu osnovno pravo svakog pojedinca, kao i da podnese tužbu sudu, koji ima punu nadležnost da reši građanski ili krivični slučaj. *Ovo pravo posebno uključuje pravo da pokrene postupak pred sudom i pravo da dobije konačno rešenje u vezi sa pokrenutim sporom.*

29. U tom smislu, Sud smatra da tvrdnja podnositeljke zahteva o povredi ovog prava, koje se garantuje članom 54. Ustava, ne predstavlja Ustavni argumentovani osnov o povredi ove odredbe, jer je podnositeljki zahteva omogućen pristup sudu i zaštita njenih prava tokom suđenja u svim sudskim stepenima.

30. S tim u vezi, Sud smatra da su redovni sudovi, odnosno Vrhovni sud, poštovali principe i uslove u skladu sa članom 54. Ustava za koje podnositeljka zahteva tvrdi da su joj povređeni.

31. Kao rezime, Sud smatra da podnositeljka zahteva nije iznela ubedljive, argumentovane dokaze koji pokazuju da su njene tvrdnje osnovane i da predstavljaju povredu njenih prava garantovanih Ustavom (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke,* odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. godine).

32. Dakle, Sud u slučaju podnositeljke zahteva ne može da smatra da su relevantni postupci sprovedeni pred Vrhovnim sudom na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije,* odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

33. Na osnovu svih razrađenih razloga, Sud konstatuje da zahtev podnositeljke treba da se proglasi neprihvatljivim kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36. (1) c), 36. (2) b) i d) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 9. octobar 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. Da objavi ovu odluku u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. (4) Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI29/15, podnosilac zahteva: Bardhyl Kameri - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pml. br. 9/2015 od 12. februara 2015. godine

KI29/15, rešenje o neprihvatljivosti od 10. septembra 2015. godine, objavljeno 28. oktobra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, jednakost pred zakonom, prava optuženog, načelo legaliteta i proporcionalnosti, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, uslovna kazna, teška krađa*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti u vezi sa njegovom uslovnom kaznom za krivično delo teška krađa. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na pravično suđenje i prava optuženog.

Ustavni sud je ocenio da podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz, koji bi naglasio povredu njegovih ustavnih prava i činjenica da on nije zadovoljan ishodom postupka u njegovom predmetu, ne daje mu pravo da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi Ustava. Zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI29/15
Podnosilac
Bardhyl Kameri
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda
Pml. br. 9/2015 od 12. februara 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Bardhyl Kameri(u daljem tekstu: podnosilac zahteva) iz sela Koretin, opština Kamenica, koga zastupa g. Halit Azemi.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Pml. br. 9/2015 od 12. februara 2015. godine. Osporena presuda Vrhovnog suda je podnosiocu zahteva uručena 3. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti gore navedene presude Vrhovnog suda. Podnosilac zahteva smatra da su redovni sudovi svojim odlukama, pri izricanju kazne zatvora, povredili članove 3. i 24. [Jednakost pred Zakonom], član 21. [Opšta Načela], član 30. [Prava Optuženog], član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i član 33. [Načelo Legaliteta i Proporcionalnosti u Krivičnim Postupcima] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 10. marta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI29/15 imenovao sudiju Artu Ramu-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom KSH. KI29/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

7. Dana 29. aprila 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

8. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica je odlukom GJR. KI29/15 imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca umesto sudije Arte Rame-Hajrizi.

9. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica je odlukom KSH. KI29/15 imenovala sudiju Artu Ramu-Hajrizi za člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

10. Dana 10. septembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

11. Dana 19. juna 2014. godine, Osnovni sud u Gnjilanu-Odeljenje u Kamenici je presudom P. br. 193/2011 proglasio podnosioca zahteva krivim za krivično delo teška krađa iz člana 253. stav 1 Krivičnog zakonika Kosova i izrekao mu uslovnu kaznu u trajanju od 6 (šest) meseci.

12. Dana 18. avgusta 2014. godine Apelacioni sud Kosova je, postupajući po žalbi javnog tužioca u Gnjilanu, presudom PAI. br. 997/2014, usvojio zahtev javnog tužioca u pogledu odluke o kazni i izrekao

podnosiocu zahteva kaznu efektivnog zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci. U presudi se dalje naglašava: *"Apelacioni sud ocenjuje da su žalbeni navodi tužioca osnovani, jer su olakšavajuće okolnosti u konkretnom slučaju precenjene, dok otežavajuće okolnosti uopšte nisu ocenjene, te da je prvostepeni sud pogrešno procenio društvenu opasnost i posledice izvršenog dela".*

13. Dana 6. novembra 2014. godine, Osnovni sud u Gnjilanu je, postupajući po zahtevu podnosioca da mu se kazna zatvora zameni obavezom društveno korisnog rada, doneo rešenje P. br. 193/11 i odbacio, kao nedozvoljenu, žalbu podnosioca zahteva.

14. Dana 16. decembra 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je rešenjem PN. br. 645/2014 odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva uloženu na rešenje Osnovnog suda u Gnjilanu P. br. 193/11.

15. Dana 12. februara 2015. godine, Vrhovni sud je, postupajući po zahtevu za zaštitu zakonitosti koji je podneo podnosilac na rešenje Osnovnog suda u Gnjilanu P. br. 193/11 od 11. juna 2014. godine i rešenje Apelacionog suda Kosova PN. br. 645/2014 od 16. decembra 2014. godine, doneo presudu Pml. br. 9/2015, kojom je odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca. Vrhovni sud je utvrdio da je drugostepeni sud izrekao kaznu u skladu sa zakonskim odredbama koje su bile na snazi u vreme izricanja kazne podnosiocu zahteva.

Navodi podnosioca

16. Podnosilac zahteva tvrdi da su pri izricanju kazne zatvora povređeni članovi 3. i 24. [Jednakost pred Zakonom], član 21. [Opšta Načela], član 30. [Prava Optuženog], član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i član 33. [Načelo Legaliteta i Proporcionalnosti u Krivičnim Postupcima] Ustava.

17. Podnosilac zahteva traži od Suda da ukine odluke redovnih sudova i vrati predmet na ponovno suđenje.

Prihvatljivost zahteva

18. Sud će razmotriti da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

19. Sud se poziva na član 113.7 Ustav, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih*

organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

20. Sud naglašava i član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

21. Pored toga, Sud uzima u obzir i pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".

22. Razmatrajući tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa pogrešnom primenom procesnog i materijalnog prava od strane redovnih sudova, Sud ponavlja da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da postupa kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila proceduralnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi i slučaj br. KI70/11 podnosilaca zahteva *Faik Hima, Magbule Hima* i *Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

23. Iako podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i pogrešnom primenom zakona od strane redovnih sudova, on nije pokazao kako su navedene odluke povredile njegova ustavna prava. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu ustavnih prava (vidi: slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke*, br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31.maja 2005. godine).

24. Sud dalje naglašava da sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom postupka u njegovom slučaju, ne daje istom za pravo da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi Ustava (vidi: slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, presuda od 26. jula 2005. godine).

25. Podnosiocu zahteva su pružene brojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj pred Osnovnim sudom u Gnjilanu, Apelacionim sudom Kosova u Prištini i Vrhovnim sudom Kosova.

26. Kao što je već pomenuto, Sud primećuje da su obrazloženja data u rešenju Osnovnog suda u Gnjilanu P. br. 193/11 od 11. juna 2014. godine, rešenju Apelacionog suda Kosova PN. br. 645/2014 od 16. decembra 2014. godine i presudi Vrhovnog suda Pml. br. 9/2015 od 12. februara 2015. godine potpuna i jasna. Shodno tome, Sud je utvrdio da postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi: slučaj *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

27. Kao rezime, podnosilac zahteva nije uspeo da potkrepi dokazima da su osporenom odlukom povređena njegova ustavna prava i slobode.

28. Na osnovu napred navedenog, Sud smatra da činjenice iznete od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnog prava na koju se poziva podnosilac zahteva i da nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju.

29. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (b) Poslovnika, na sednici održanoj 10. septembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku i da objavi ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI38/15, podnosilac zahteva: Kolë Puka - Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova PML.-KZZ. br. 170/2014 od 19. februara 2015. godine

KI38/15, rešenje o neprihvatljivosti od 11. septembra 2015. godine, objavljeno 3. novembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pretpostavka nevinosti, kazna zatvora, zloupotreba službenog položaja, donošenje protivpravnih odluka, olakšavajuće i otežavajuće okolnosti*

Vrhovni sud je delimično usvojio zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca u vezi sa kaznom zatvora za krivično delo nezakonito donošenje sudskih odluka. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu principa pretpostavke nevinosti.

Ustavni sud je ocenio da sam opis odredaba Ustava i tvrdnja da su one povređene bez predstavljanja činjenica o načinu povrede, bez navođenja okolnosti navodnih povreda ili bez preciziranja postupaka javnog organa koji su u suprotnosti sa pravičnim i nepristrasnim suđenjem, ne predstavlja dovoljnu osnov da ubedi Sud da je došlo do povrede Ustava ili Konvencije u vezi sa pravičnim i nepristrasnim procesom. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI38/15
Podnosilac
Kolë Puka
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova PML.-KZZ.
br. 170/2014 od 19. februara 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Kolë Puka koji se trenutno nalazi na izdržavanju kazne u zatvoru u Dubravi, a koga zastupa njegov sin g. Driton Puka iz sela Drenovac, opština Klina.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova PML.-KZZ. br. 170/2014 od 19. februara 2015. godine, koju je podnosilac zahteva primio 2. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude koja je, prema podnosiocu, povredila njegova prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u skladu sa članom 31. tačke 1. 3. i 5. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje].

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona o Ustavnom sudu br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 24. marta 2015. godine, zastupnik podnosioca je podneo zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 22. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI38/15 imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Bekim Sejdiu.

7. Dana 1. jula 2015. godine, odlukom predsednice Suda, sudija Arta Rama-Hajrizi je imenovana za člana Veću za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziua, čiji je mandat okončan dana 26. juna 2015. godine.

8. Dana 29. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i kopiju zahteva poslao Vrhovnom sudu.

9. Dana 11. septembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 24. maja 2012. godine, podnosilac zahteva je kao jedan od 4 (četiri) optuženia presudom P. br. 477/11 Okružnog suda u Peći proglašen krivim za krivično delo “zloupotreba službenog položaja i ovlašćenja“ i tom prilikom mu je izrečena kazna zatvora u vremenskom trajanju od 5 (pet) godina; istovremeno, navedenom presudom mu je izrečena i dodatna kazna ”zabrana obavljanja funkcije u javnoj administraciji ili javnim službama“ u vremenskom trajanju od 3 (tri) godine.

11. Okružni sud je kao prvostepeni sud u obrazloženju presude, između ostalog, naglasio da je dokazano da su između 12. septembra 2007. godine i 8. aprila 2008. godine u Klini, podnosilac zahteva, u svojstvu sudije Opštinskog suda, zajedno sa jednim advokatom iz Kline, osmislili i sproveli u delo plan da podnesu podnesak za naknadu štete nastale u saobraćajnoj nesreći bez znanja oštećene osobe. Nakon toga, podnosilac zahteva je, kao sudija obavljajući službenu dužnost, izdao sudsku odluku kojom je odlučeno da se odredi materijalna nadoknada

određenom licu bez ijednog dokaza koji bi opravdao kompenzaciju na štetu osiguravajućeg garantnog fonda.

12. Dana 15. jula 2012. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu na gore navedenu presudu Okružnog suda u Peći.

13. Dana 25. aprila 2013. godine, Apelacioni sud je doneo presudu PAKR 1122/2012, kojom je žalbu podnosioca odbio kao neosnovanu, dok je prema službenoj dužnosti preinačio deo presude koji se odnosi na podnosioca zahteva, prekvalifikujući krivično delo. Tako da ga je umesto krivičnog dela *"zloupotreba službenog položaja i ovlašćenja"* proglasio podnosioca krivim za krivično delo '*donošenje protivpravnih sudskih odluka"*. Apelacioni sud jezatimizrekao kaznu zatvora u istom vremenskom trajanju kao i Okružni sud u Peći i primenjujući povoljniji zakon za podnosioca zahteva uklonio mu je dodatnu kaznu izrečenu od strane prvostepenog suda.

14. Apelacioni sud je presudu obrazložio na sledeći način: "*Po mišljenju Apelacionog veća, suprotno sa nalazima prvostepenog suda, poređenje pravnih elemenata krivičnih dela zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja i donošenje protivpravnih sudskih odluka vode do zaključka da je ovo drugo krivično delo specifičnije koje uključuje zloupotrebu službenog položaja ili ovlašćenja primenom principa lex specialis derogate lex generali"*.

15. Sud je, u nastavku, obrazložio: "*Ova loša primena Krivičnog zakona od strane sudskog veća ide na štetu optuženog, jer je mogla da utiče na određivanje kazne, obzirom da obe krivične odredbe predviđaju različite kazne: krivično delo zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja propisuje kaznu od jedne do osam godina zatvora, dok krivično delo donošenje protivpravnih sudskih odluka propisuje kaznu od šest meseci do pet godina zatvor. I, "Iz tih razloga, Apelaciono veće preinačuje presudu Okružnog suda u Peći i optuženog Kolë Puku proglašava krivim za krivično delo donošenje protivpravnih sudskih odluka"*.

16. Dana 4. februara 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Kosova.

17. Dana 19. februara 2015. godine, Vrhovni sud je odlučio po zahtevu podnosioca i po pribavljenom mišljenju Kancelarije glavnog državnog tužioca i doneo presudu PML.-KZZ. br. 170/2014. Zahtev za zaštitu zakonitosti, podnet od strane podnosioca, proglašen je kao delimično osnovan. Time su presude Okružnog suda u Peći i Apelacionog suda preinačene u pogledu krivične sankcije, tako što je kazna podnosioca smanjena za 6 (šest) meseci.

18. Vrhovni sud je preinačenje presude, uglavnom, zasnovao na oceni olakšavajućih i otežavajućih okolnosti za podnosioca zahteva od strane redovnih sudova i tom prilikom, između ostalog, obrazložio: *"Dakle, Vrhovni sud smatra da je Apelacioni sudpovredio krivični zakon tokom izricanja maksimalne kazne, primenjive za krivično delo, time što je doneo nezakonitu sudsku odluku. Prema članu 438, stav 1 pod-stav 1.1 Vrhovni sud, time što se složio sa svim otežavajućim i olakšavajućim okolnostima navedenim u presudi Apelacionog suda, preinačava presudu i utvrđuje da je kazna u vremenskom trajanju od 4 (četiri) godine i 6 (šest) meseci proporcijalna"*.

Navodi podnosioca

19. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano Ustavom (član 31. Ustava) jer je, nezakonito, njegov krivični slučaj podeljen na pet krivičnih slučaja, iako je svih pet slučaja bilo otprilike o istoj stvari. Podnosilac navodi da to je dovelo do povrede člana 31.5 Ustava, koji se odnosi na pretpostavku nevinosti.

20. Podnosilac zahteva, u nastavku, tvrdi da sastav Sudskog veća u Vrhovnom sudu nije bio određen u skladu sa Zakona o nadležnosti, odabiru i raspodeli sudskih predmeta sudijama i tužiocima misije EULEX-a na Kosovu br. 03/L-053.

21. Podnosilac zahteva je tražio od Suda da poništi sve presude redovnih sudova i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Kako bi sudio u vezi sa zahtevom podnosioca, Sud prvo ocenjuje da li je stranka ispunila uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

23. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom"*.

24. Sud se poziva i na pravilo 36. Poslovnika, koji propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan".

25. Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da mu je osporenom odlukom povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje u skladu sa članom 31.1, 2 i 3 Ustava.

26. Sud ovom prilikom podseća da Ustav Kosova, u odredbama osporenim od strane podnosioca zahteva, propisuje:

Član 31. Ustava [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

[...]

5. Svako ko je optužen za krivično deo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.

27. Kako bi meritorno odlučio u vezi sa zahtevom, Sud uzima u obzir i odredbe Zakona o sudovima 2010/03-L-199,proglašenim9. avgusta 2010. godine, gde je propisano:

Član 21. Vrhovni sud

1. Vrhovni sud je najviši sudski organ vlast na Kosovu i ima mesnu nadležnost nad celom teritorijom Republike Kosova.

[...]

i

Član 22. Nadležnosti Vrhovnog suda

1.3. utvrđuje načelne stavove i pravna mišljenja po pitanjima koja su značajna za jedinstveno sprovođenje zakona od strane sudova na teritoriji Kosova;

[...]

28. Ocenjujući ustavnost osporene presude u svetlu tvrdnji o ustavnoj povredi i činjenica koje su potkrepile te tvrdnje, upoređujući te činjenice sa sadržajem gore navedenih odredaba, Sud utvrđuje da nema argumenata za tvrdnju da je došlo do povrede ustavnih odredbi.Štaviše, kada te tvrdnje imaju samo zakonski, a ne ustavni karakter, i kada su bile predmet razmatranja u presudi Vrhovnog suda koji je efektivno odgovorio na te tvrdnje, Sud ne može da deluje kao sud četvrte instance u vezi sa pravilnim tumačenjem zakona.

29. Sud podseća da podnosilac zahteva smatra da podela krivičnog predmeta na nekoliko drugih rezultira bitnom povredom krivičnog postupka, Krivičnog zakona i prava okrivljenog, ali je tu tvrdnju Vrhovni sud u svojoj presudi u stavu 60. odbio kao neosnovanu.

30. Što se tiče tvrdnje o nezakonitom sastavu Sudskog veća Vrhovnog suda, koji je odlučivao po zahtevu za zaštitu zakonitosti, Sud naglašava da ovo pitanje ima veze sa pravilnom primenom zakona, što je isključiva nadležnost redovnih sudova.

31. Pored toga, Vrhovni sud je u svojoj presudi, u stavovima 50-57, opširno i ubedljivo objasnio sastav Sudskog veća, uzimajući u obzir sve domaće pravne akte, Bečku konvenciju i Međunarodni sporazum sa misijom Evropske unije o ratifikaciji Zakona br. 04/L-274, proglašenim od strane predsednice 7. maja 2014. godine.

32. Kako bi se tretiralo kao ustavno pitanje u odnosu na član 31. Ustava i član 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), sastav Sudskog veća bi trebao da bude jasan pokazatelj pristrasnosti na suđenju. Međutim, u ovom slučaju pristrasnost Sudskog veća niti je osporena, a ni dokazana od strane podnosioca zahteva. Stoga, u ovim okolnostima, ne postoji dokaz za povredu člana 31. Ustava ili člana 6 EKLJP.

33. Sud naglašava da sam opis odredaba Ustava i tvrdnja da su one povređene, bez iznošenja činjenica o načinu povrede, bez navođenja okolnosti, bez navođenja okolnosti navodnih povreda ili bez navođenja postupaka javnog organa koji su u suprotnosti sa pravičnim i nepristrasnim suđenjem, ne predstavlja dovoljan osnov da ubedi Sud da je došlo do povrede Ustava ili EKLJP u vezi sa pravičnim i nepristrasnim suđenjem.

34. Sud dalje smatra da presude redovnih sudova koje osporava podnosilac zahteva poštuju bitna ljudska prava podnosioca, pružajući sve proceduralne i suštinske mogućnosti da podnosilac bude jednaka i aktivna stranka u svim fazama sudskog postupka. Pored toga, Apelacioni sud se, u razmatranju žalbe podnosioca zahteva, posebno

oslonio na sudsku praksu ESLJP-a i drugih međunarodnih sudova, kao i na slučajeve iz domaće sudske prakse.

35. Konačno, Sud naglašava da nije sud utvrđivanja činjenica, da ne sudi kao sud četvrtog stepena i jednostavno, nije viši sudski stepen. Od suštinskog značaja za Sud su ona pitanja od čijih postojanja kojih zavisi ocena o mogućoj povredi Ustava, a ne očigledno zakonskih pitanja (vidi: *mutatis mutandis, i.a., Akdivar protiv Turske*, 16. septembar 1996. godine, R.J.D, 1996-IV, stav 65). U ovom slučaju je podnosilac, uglavnom, izneo navode o zakonskim povredama, a ne ustavnim.

36. Sud naglašava da je dužnost sudova redovne nadležnosti da odlučuju o redosledu važnosti dokaza i ocenjuju koji dokaz, u pogledu pravilne primene zakona na snazi, ima prednost. U ovom slučaju, Vrhovnom sudu je bez sumnje pripalo da odluči koliko je pravično pravno stanovište prvostepenog ili Apelacionog suda i da to sankcioniše svojom pravosnažnom sudskom odlukom.

37. Potrebno je naglasiti da Ustav Kosova u članu 103.2 propisuje da je Vrhovni sud najviša sudska vlast, a Zakon o sudovima je Vrhovnom sudu dao ovlašćenje za "*jedinstveno sprovođenje zakona od strane sudova na teritoriji Kosova*" i samim tim, ujedinjenje sudske prakse redovnih sudova.

38. U tom smislu, Sud ne nalazi da su različita obrazloženja dva sudska stepena rezultirala povredom člana 31. Ustava, jer je pravosnažnom presudom Vrhovnog suda zaključena ocena i činjeničnog stanja i primene zakonitosti, i da podnosilac zahteva nije ni na jedan način dokazao da je osporena presuda pokazatelj vidljive proizvoljnosti koja zahteva poništavanje na ustavnim osnovama.

39. U ovim okolnostima slučaja, Sud nije mogao da utvrdi da je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje (vidi, takođe: Rešenje Ustavnog suda, slučaj KI128/12 od 12. jula 2013. godine, podnosilac zahteva: *Shaban Hoxha* u zahtevu za ocenu ustavnosti presude Rev. br. 316/2011 Vrhovnog suda Kosova).

40. Kao rezime, Sud konstatuje da činjenice iznete od strane podnosioca zahteva ni na jedan način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnog prava ili prava garantovana EKLJP. Stoga osporena odluka nije povredila ljudska prava podnosioca. Stoga, Sud smatra da zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona, pravilima 36 (1) (c), 36 (2) b) i d) kao i 56 (2) Poslovnika o radu, 11. septembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI47/15 i KI48/15, podnosilac zahteva: Beqir Koskoviku i Mustafë Lutolli - Zahtev za ocenu ustavnosti presude AC-II-14-0057 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova od 12. marta 2015. godine

KI47/15 i KI48/15, rešenje o neprihvatljivosti od 11. septembra 2015. godine, objavljeno 4. novembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, arondacija zemljišta, zaštita imovine*

Posebna komora Vrhovnog suda je odbila, kao neosnovanu, žalbu podnosilaca zahteva u vezi sa pravom svojine na nekoliko arondiranih površina zemljišta. Podnosioci zahteva se žale Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na imovinu.

Ustavni sud je ocenio da su tvrdnje predstavljene u zahtevu samo ukazale na povredu ustavnih odredaba, ali nisu pružile nikakve dokaze za način i vrstu povrede, za eventualne okolnosti u kojima se navodna povreda dogodila i nisu objasnili koje su posledice navodnih ustavnih povreda. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučajevima br. KI47/15 i KI48/15
Podnosilac
Beqir Koskoviku i Mustafë Lutolli
Zahtev za ocenu ustavnosti presude AC-II-14-0057 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova od 12. marta 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su g. Beqir Koskoviku iz sela Bariljevo, opština Priština, i g. Mustafë Lutolli iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda AC-II-14-0057 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS) od 12. marta 2015. godine, koju su podnosioci zahteva primili 8. aprila 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom podnosioci zahteva tvrde da su im povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) iz člana 46. [Zaštita Imovine].

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 17. aprila 2015. godine, podnosioci su podneli zahteve Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 2. juna 2015. godine, odlukom GJR. KI47/15 predsednik Suda je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Bekim Sejdiu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 15. juna 2015. godine, Sud je obavestio prvog podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

8. Dana 10. septembra 2015. godine, Sud je obavestio drugog podnosioca o registraciji zahteva i istog dana, u skladu sa pravilom 37 (1) Poslovnika o radu, predsednica je naredila da se zahtevi KI47/15 i KI48/15 spoje u jedan i da sudije izvestioci i Veće za razmatranje u oba ova slučaja (KI47/15 i KI48/15) ostanu isti, kao što je odlučeno u zahtevu KI47/15.

9. Dana 10. septembra 2015. godine, Sud je obavestio stranke o spajanju zahteva, a kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu.

10. Dana 11. septembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 21. marta 2006. godine, roditelji podnosioca B. K. i A. L. (sada pokojni) su podneli tužbu Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova radi priznavanja prava svojine nad parcelama, koje se nalaze u Kosovu Polju. U svim narednim postupcima, status naslednika i legitimacija stranke za zastupanje u postupku u vezi sa interesovanjem za parcelu koja je predmet tužbe je priznat podnosiocima zahteva.

12. Podnosioci zahteva tvrde da je na osnovu sporazuma o arondaciji, koji je zaključio sa PIK ”Kosova Export” (u daljem tekstu: PIK) 1981. godine, njima data manja parcela od one koju su oni dali PIK-u, i tužbom su pokušavali da ispune sporazum u celini, tražeći da dobijaju i preostali deo parcele, koju im, po njihovoj tvrdnji, PIK nije dao.

13. Dana 24. oktobra 2006. godine, PKVS je rešenjem SCC-06-0117 poslala predmet Opštinskom sudu u Prištini.

14. Dana 7. oktobra 2008. godine, Opštinski sud u Prištini je doneo presudu C. br. 2272/06, kojom je odbio tužbeni zahtev podnosioca i tom prilikom, između ostalog, utvrdio: *„Prema Opštinskom sudu, držanje u posed predmetne nepokretnosti godinama, i izgradnja objekata na predmetnoj nepokretnosti ne može da predstavlja validni pravni osnov za sticanje prava svojine po osnovu arondacije u smislu člana 20, stav 2 Zakona o osnovama svojinsko-pravnih odnosa".*

15. Sud je u nastavkuobrazložio: *"Sticanje prava svojine po osnovu arondacije bi bilo prihvatljivo za sud, ako bi stranke predočile sudu odgovarajuće odluke nadležnog organa o arondaciji predmetne nepokretnosti. U ovom stanju stvari, sud nalazi da je tužbeni zahtev tužilaca neosnovan i isti, kao takav, i odbija u celosti".*

16. Dana 22. januara2009. godine, podnosioci zahteva su izjavili žalbu Okružnom sudu u Prištini na presudu Opštinskog suda, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

17. Dana 8. maja 2013. godine, Apelacioni sud u Prištini je primio dosije od Opštinskog suda i putem podneska poslao dosije zajedno sa žalbom PKVS-u na dalju nadležnost.

18. Dana 16. decembra 2014. godine, Specijalizovano veće PKVS je rešenjem C-III-13-0323 zatvorilo dosije i naložilo Kancelariji za registraciju da žalbu registruje kao predmet za Žalbeno veće, koji je zatim dobio broj AC-II-14-0057.

19. Dana 12. marta 2015. godine, Žalbeno veće PKVS je presudom AC-II-14-0057 odbilo žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdilo presudu C. br. 2272/06 Opštinskog suda u Prištini od 7. oktobra 2008. godine.

20. Žalbeno većePKVS je u navedenoj presudi, između ostalog, obrazložilo: *"Žalbeno veće ocenjuje da ožalbenom presudom nisu prekršene proceduralne odredbe, ili da je pogrešno utvrđeno činjenično stanje kao što to tvrde žalioci u žalbi".*

Navodi podnosioca

21. Podnosioci zahteva tvrde da su im presudom Žalbenog veća PKVS povređena prava garantovana Ustavom, posebno pravo na imovinu, jer im je, opet po njihovoj tvrdnji, nakon redovnog procesa arondacije, uzeto više zemljišne površine nego što im je dato.

22. Podnosioci zahteva traže od Suda da poništi presudu Žalbenog veća PKVS i vrati predmet na ponovno odlučivanje.

Prihvatljivost zahteva

23. Kako bi sudio zahteve podnosilaca, Sud prvo treba da oceni da li je stranka ispunila uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

24. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

25. Sud takođe uzima u obzir pravilo 36 (1) d) Poslovnika o radu, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan."*

i pravilo 36 (2) Poslovnika o radu koji propisuje:

> *"(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
>
> *[...]*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.*

26. Kao što je pomenuto, Sud nalazi da podnosioci zahteva tvrde da im je osporenom presudom povređeno pravo na zaštitu imovine (član 46. Ustava), koji ima sledeći sadržaj:

> Član 46 [Zaštita Imovine]

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiše.

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom.

27. Prilikom ocene navoda dostavljenihu zahtevu, Sud naglašava da su podnosioci zahteva samo ukazali na povredu ovih ustavnih povreda, ali nisu pružili nijedan jedini dokaz o načinu i prirodi povrede, o eventualnim okolnostima pod kojima se navodna povreda desila i nisu objasnili koje su ustavne posledice navodnih povreda.

28. Sud smatra da samo jednostavan opis odredaba Ustava, kao i tvrdnja da su one povrđene, bez iznošenja činjenica o načinu povrede, ne precizirajući i potkrepljujući validnim činjenicama postupke javnih organa koji su u suprotnosti sa ustavnim normama, nisu dovoljan osnov da ubede Sud da je došlo do povrede Ustava ili Evropske konvencije o ljudskim pravima.

29. Razmatrajući zahteve podnosilaca i činjenica iznetih u zahtevu, Sud utvrđuje da su u svim fazama sudskog postupka žalbe podnosilaca imale zakonski karakter i redovni sudovi su adekvatno odgovorili na ove žalbe. Tvrdnje o povredi ljudskih prava zaštićenih Ustavom su po prvi put pokrenute pred Ustavnim sudom.

30. Sud u nastavku utvrđuje da nije sud utvrđivanja činjenica, ne sudi kao sud četvrtog stepena i jednostavno nije viši sudski stepen. Sud, u principu, ne ocenjuje činjenicu da li su redovi sudovi pravično i potpuno utvrdili činjenično stanje ili, da li je, kao u ovom slučaju, arondacija bila redovan proces koji je u potpunost ispunjen, jer je to nadležnost redovnog suda i, zapravo, Opštinski sud i Žalbeno veće PKVS su na pokrenute tvrdnje adekvatno odgovorili u pomenutim presudama.

31. Za Ustavni sud su ključna ona pitanja od čijih postojanja zavisi ocena eventualne povrede ustavnih prava, a ne očigledno zakonska pitanja, odnosno činjenice koje su uglavnom izneli podnosioci (vidi: *mutatis mutandis*, i. a., *Akdivar protiv Turske*, 16. septembar 1996. godine, R.J.D, 1996-IV, stav 65).

32. U ovim okolnostima, Sud ne nalazi činjenice koje ukazuju na povredu člana 46. Ustava [Zaštita Imovine]ili da je osporena presudapokazatelj očigledne proizvoljnosti (vidi:Rešenje Ustavnog suda, slučaj KI128/12 od 12. jula 2013. godine,podnosilac zahteva: *Shaban Hoxha*, u zahtevu za ocenu ustavnosti Presude Rev. br. 316/2011 Vrhovnog suda Kosova).

33. U ovim okolnostima, Sud utvrđuje da činjenice iznete od strane podnosilaca ni na jedan način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnog prava na zaštitu imovine; dakle, Sud nalazi da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan i proglasi neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 47. Zakona, pravilima 36 (1) (c), 36 (2) b) i d) kao i 56 (2) Poslovnika o radu, 11. septembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI79/15, podnositeljka zahteva: Loresa Fetahu - Ocena ustavnosti presude Pml. br. 83/2015 Vrhovnog suda od 30. aprila 2015. godine

KI79/15, rešenje o neprihvatljivosti od 11. septembra 2015. godine, objavljeno 4. novembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, privremena mera, neobjavljivanje identiteta, jednakost pred zakonom, izvršenje kazne, kazna zatvora, krivično delo razbojništvo*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev podnositeljke za zaštitu zakonitosti u vezi sa kaznom zatvora zbog krivičnog dela razbojništvo. Podnositeljka zahteva se žalila Ustavnom sudu, tvrdeći povredu principa jednakosti pred zakonom. Podnositeljka zahteva je, takođe tražila uvođenje privremene mere i da joj se ne objavi identitet.

Ustavni sud je ocenio da podnositeljka zahteva nije tačno objasnila kako i zašto osporene odluke, kojima je odbijen njen zahtev za zaštitu zakonitosti, predstavljaju povredu njenih individualnih prava i sloboda garantovana Ustavom, niti je predočila dokaze da opravda tvrdnju o takvoj povredi. Sud je, takođe odbio uvođenje privremene mere i zahtev za neobjavljivanje identiteta. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članovima 27 i 47. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI79/15
Podnosilac
Loresa Fetahu
Ocena ustavnosti presude Pml. br. 83/2015 Vrhovnog suda od 30. aprila 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđica Loresa Fetahu, iz Donjeg Lupča, opština Priština (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava presudu (Pml. br. 83/2015) Vrhovnog suda od 30. aprila 2015. godine, kojom je odbijen njen zahtev za zaštitu zakonitosti. Osporena presuda je uručena podnositeljki zahteva neodređenog datuma.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude kojom su, navodno, povređena prava podnositeljke garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), odnosno članom 24. stavovi 1 i 2 [Jednakost pred Zakonom].

4. Podnositeljka zahteva je, takođe, tražila od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru, odnosno da spreči izvršenje kazne protiv nje, jer je presudom PKR. br. 247/14 Osnovnog suda u Prištini od 1. oktobra 2014. godine osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine.

5. Pored toga, podnositeljka zahteva je tražila od Suda da ne otkrije njen identitet.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54, 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 17. juna 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

8. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica je imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 10. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

10. Dana 11. septembra 2015, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo je Sudu, u punom sastavu, neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 1. oktobra 2014. godine, Osnovni sud u Prištini je (presuda PKR. br. 247/14) proglasio podnositeljku zahteva i A.C. krivim za krivično delo razbojništvo na osnovu člana 329. stav 1, u vezi sa članom 31. KZK i osudio na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine.

12. Podnositeljka zahteva se žalila Apelacionom sudu na presudu Osnovnog suda, navodeći da *" ...sud nije pravilno ocenio sve okolnosti koje utiču da kazna bude srazmerna stepenu društvene opasnosti dela i stepenu krivične odgovornosti optužene"*.

13. Dana 26. februara 2015. godine, Apelacioni sud je (presuda PAKR. br. 18/2015) odbio, kao neosnovanu, žalbu podnositeljke zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda, utvrđujući:

> *"[...] razmatrajući osporenu presudu u odnosu na optuženu Loresa Fetahu, ovaj Sud ocenjuje da navodi odbrane o blažoj kazni nisu osnovani. Zapravo, stoje olakšavajuće okolnosti na koje se poziva*

branilac optužene, ali nisu takve prirode da opravdavaju blažu kaznu zatvora od one koja joj je izrečena u prvom stepenu. Dakle, ovaj Sud ocenjuje da je kazna koju je prvostepeni sud izrekao prema optuženoj Loresa srazmerna težini krivičnog dela i stepenu krivične odgovornosti optužene i da se njome može uticati da na to da se ona odvrati od vršenja krivičnih dela u buduće i njenu rehabilitaciju, odnosno da se može postići svrha kazne predviđena odredbom člana 41. KZRK".

14. Istom presudom, Apelacioni sud je preinačio presudu Osnovnog suda u vezi sa A. C., utvrđujući:

"Apelacioni sud ocenjuje da je žalba branioca optužene A. C. za blažu kaznu osnovana iz sledećih razloga: optužena je mlada, lošeg imovnog stanja, korektno se ponašala tokom vođenja krivičnog postupka, priznala je krivicu, izrazila je duboko kajanje zbog izvršenog dela, što je istakla i u sednici veća ovog suda. Imajući u vidu ove okolnosti, a posebno činjenicu da je optužena žrtva trgovine ljudima u krivičnom predmetu u vezi sa kojim se sprovodi istraga i njeno loše zdravstveno stanje koje se potvrđuje i lekarskim dokumentima, a i u sednici veća su kod nje primećene smetnje pri govoru, vidu i ukočenost lica, ovaj Sud ocenjuje da se i pretnjom kazne može postići svrha kazne, stoga optuženoj izrečenu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine zamenio uslovnom kaznom uveren da je ova kazna srazmerna težini i društvenoj opasnosti dela i da će uticati na istu da ubuduće ne vrši krivična dela".

15. Podnositeljka je podnela zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu na presude Apelacionog i Osnovnog suda, tvrdeći da: *" su prekršene odredbe Zakona o krivičnom postupku i Krivični zakon na štetu optužene. To stoga što su prema njoj prekršene gore navedene odredbe u ovom zahtevu, a što je uticalo da se i krivični zakon pogrešno primeni prema njoj".*

16. Dana 30. aprila 2015. godine, Vrhovni sud je (presuda Pml. br. 83/2015) odbio zahtev podnositeljke za zaštitu zakonitosti, tvrdeći: *"pobijane presude su jasne a izreka presude prvostepenog suda sadrži sve elemente koji čine biće krivičnog dela, za koje je osuđena oglašena krivom".*

Navodi podnosioca

17. Podnositeljka zahteva tvrdi da su joj redovni sudovi, odbijajući njen zahtev za zaštitu zakonitosti, povredili prava garantovana Ustavom, odnosno pravo koje se odnosi na "*jednakost pred zakonom*".

18. Podnositeljka zahteva tvrdi: *"[...] Vrhovni sud, odbijajući žalbu podnositeljke zahteva, usvajajući žalbu druge osuđene (saizvršilac A.C), preinačio je kaznu zatvora uslovnom kaznom i time povredio njena prava garantovana Ustavom"*.

19. Podnositeljka zahteva zaključuje, tražeći od Suda: *"da osigura da su sve stranke jednako tretirane i da izrekne uslovnu kaznu i podnositeljki zahteva"*.

Prihvatljivost zahteva

20. Sud prvo mora da ispita da li je podnositeljka zahteva ispunila uslove prihvatljivosti, koji su propisani Ustavom i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.

21. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori"*.

22. Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2)Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili*
>
> *[...]*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.*

23. Sud podseća da podnositeljka zahteva osporava presudu (Pml. br. 83/2015) Vrhovnog suda, tvrdeći da je njeno pravo na jednakost pred zakonom povređeno.

24. Sud primećuje da je Vrhovni sud odgovorio na ovu tvrdnju, navodeći: *"Nije došlo ni do povrede krivičnog zakona na štetu osuđene od strane drugostepenog suda prilikom donošenja odluke o kazni, u odnosu na osuđenu A.C., a na štetu osuđene Loresa Fetahu iz razloga što je odgovornost individualna, pa su stoga i kazne individualne, a okolnosti se, kako one otežavajuće, tako i one olakšavajuće, ocenjuju individualno za svakog osuđenog, onako kako je u ovom slučaju postupio i drugostepeni sud kada je odlučio o žalbenim navodima za osuđene..."*.

25. Pored toga, podnositeljka zahteva nije precizno pojasnila kako i zašto osporene odluke, kojima je odbijen njen zahtev za zaštitu zakonitosti, predstavljaju povredu njenih individualnih prava i sloboda garantovanih Ustavom, niti je iznela dokaze koji bi opravdali tvrdnju o takvoj povredi.

26. U tom smislu, Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane javnih organa, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

27. Ustavni sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu na odluke donete od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa. Uloga redovnih sudova ili drugih javnih organa, kada je to moguće, je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog imaterijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28. Vidi slučaj: Ustavnog suda br. KI70/11, podnosioci zahteva*: Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

28. Dakle, Sud smatra da podnositeljka zahteva nije podnela nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njenih prava u skladu sa Ustavom (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke*, br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. godine) i nije precizirala kako su odredbe članova Ustava, na koje se pozvala, potkrepile njenu tvrdnju na osnovu člana 113.7 Ustava i člana 48. Zakona.

29. Dakle, Sud zaključuje da je, u skladu sa pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika, zahtev neprihvatljiv.

Zahtev za privremenom merom

30. Kao što je gore navedeno, podnositeljka zahteva traži od Suda da donese *"odluku o uvođenju privremene mere protiv presude PKR. br. 247/14 Osnovnog suda u Prištini, čime će izvršenje kazne biti odloženo [...]"*.

31. Kao što je gore naglašeno, podnositeljka zahteva nije pokazala *prima facie* slučaj o prihvatljivosti zahteva. Stoga, u skladu sa pravilom 55 Poslovnika o radu, zahtev za privremenom merom treba da se odbaci kao neosnovan.

Zahtev o neobjavljivanju identiteta

32. Što se tiče zahteva podnositeljke da se njen identitet ne objavi, Sud odbacuje zahtev kao neosnovan, jer nisu podneta prateća dokumenta i informacije o razlozima da se identitet podnositeljke ne otkrije. Pored toga, Sud primećuje da je identitet podnositeljke zahteva već objavljen u postupku pred redovnim sudovima.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 27. i 47 Zakona, pravilima 36 (2) (b) i (d), 55 (4) i (5) kao i 56 (2) Poslovnika, 11. septembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA ODBIJE zahtev o privremenu meru;

III. DA ODBIJE zahtev podnositeljke za neobjavljivanje njenog identiteta;

IV. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

V. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

VI. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Bekim Sejdiu

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI44/15, podnosioci zahteva: Hava Bajgora, Alban Bajgora i Sylejman Bajgora - Ocena ustavnosti rešenja Direkcije za inspekcijske poslove - Sektora za izgradnju opštine Priština br. 356-65493 od 20. marta 2015. godine

KI44/15, rešenje o neprihvatljivosti od 10. septembra 2015. godine, objavljeno 9. novembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, ugovor o kupoprodaji, neiscrpljenje pravnih sredstava, jednakost pred zakonom, sudska zaštita prava, zaštita imovine, javno zdravlje*

Direkcija za inspekcijske poslove u Prištini je donela odluku za rušenje objekta u vlasništvu podnosilaca zahteva, jer je predstavljao opasnost po javno zdravlje. Podnosioci zahteva su se žalili Ustavnom sudu, tvrdeći povredu principa jednakosti pred zakonom i prava na imovinu.

Ustavni sud je ocenio da postoje druga pravna sredstva koja podnosioci zahteva mogu da iscrpe u vezi sa njihovim žalbama i njihova je odgovornost da iskoriste sva raspoloživa pravna sredstva pre podnošenja zahteva za ocenu ustavnosti bilo kog akta javnog organa pred Ustavnim sudom. Zahtev je proglašen neprihvatljivim zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava u skladu sa članom 113. 7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI44/15
Podnosilac
Hava Bajgora, Alban Bajgora i Sylejman Bajgora
Ocena ustavnosti
rešenja Direkcije za inspekcijske poslove - Sektora za izgradnju opštine Priština br. 356-65493 od 20. marta 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su gđa Hava Bajgora, g. Alban Bajgora i g. Sylejman Bajgora iz Prištine (u daljem tekstu: podnosioci zahteva), koje zastupa g. Fatbardh Makolli, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju rešenje (br. 356-65493 od 20. marta 2015. godine) Direkcije za inspekcijske poslove - Sektora za izgradnju opštine Priština (u daljem tekstu: Direkcija za inspekcijske poslove).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom su navodno povređena prava podnosilaca zahteva zagarantovana članom 24 [Jednakost pred Zakonom], članom 32 [Pravo na Pravno Sredstvo], članom 46 [Zaštita Imovine] i članom 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 15. aprila 2015. godine, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo(u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 2. juna 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI44/15 imenovao sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI44/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

7. Dana 5. juna 2015. godine, Sud je obavestio podnosioce o registraciji zahteva i tražio da preciziraju poslednju osporenu odluku i da dostave druge relevantne dokumente u vezi sa slučajem.

8. Dana 17. juna 2015. godine, podnosioci su odgovorili na zahtev Suda.

9. Dana 24. juna 2015. godine, Direkciji za inspekcijske poslove je poslata kopija zahteva.

10. Dana 10. septembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. U 2001. godini, g. Shefqet Bajgora, sada pokojni suprug podnositeljke zahteva gđe Have Bajgore i ujedno pokojni otac podnosilaca zahteva g. Albana i g. Sylejmana Bajgore je zaključio ugovor o kupoprodaji objekta u Prištini.

12. Dana 20. marta 2015. godine, Direkcija za inspekcijske poslove (rešenje br. 356-65493) je naložila rušenje objekta g. Shefqet Bajgora, sada pokojnog supruga podnositeljke, odnosno oca podnosilaca zahteva, koji su na osnovu potvrde o porodičnoj zajednici, koja je priložena dokumentaciji slučaja, navodno njegovi naslednici. U obrazloženju ovog rešenja je naglašeno:

> *"[...] Građevinski inspektor Direkcije za inspekcijske poslove opštine Priština je nakon kontrole izvršene uz zapisnik od*

20.03.2015. godine, utvrdio da je: objekat [...] ozbiljno oštećen i da je nezaštićen, te da kao takav predstavlja opasnost za javno zdravlje, okolinu i stanovnike naselja.

Na osnovu člana 34. stav 1, 2 i 3 Zakona o izgradnji br. 04/L-110, člana 17. tačka 1 i 2, člana 39. tačka 3 i 4 Zakona za inspektorat životne sredine, voda, prirode, prostornog planiranja i izgradnje br. 04/L-175, člana 4. i člana 19. stav 6 tačka 6.1, 6.2 Administrativnog uputstva MŽSPP-a br. 18/2013 o minimalnim standardima i procedurama za inspekcijski nadzor i izdavanje certifikata o upotrebi, građevinski inspektor utvrđuje da navedeni objekat predstavlja opasnost za okolinu, ugrožava imovinu drugih i predstavlja opasnost po život lica [...]".

13. Na kraju gore navedenog rešenja, naglašeno je sledeće:

"[...] PRAVNA POUKA: Protiv ovog rešenja, nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema ovog rešenja. Žalba se podnosi Komisiji za razmatranje žalbi u opštini Priština".

Navodi podnosioca

14. Podnosioci zahteva tvrde da je Direkcija za inspekcijske poslove srušila njihov objekat bez njihovog znanja i prethodnog upozorenja, samo dan nakon donošenja osporenog rešenja, čime je povredila njihovo pravo na jednakost pred zakonom, pravo na pravna sredstva, pravo na zaštitu imovine i pravo na sudsku zaštitu prava, što se garantuje Ustavom.

15. Podnosioci zahteva u nastavku tvrde da im je neuručivanjem obaveštenja o rušenju njihovog objekta *"onemogućeno pravona podnošenje dokaza i činjenica, odnosno pravo na žalbu i učešće u upravnom postupku pred Opštinom".*

16. Konačno, podnosioci zahteva traže od Suda da poništi osporeno rešenje kao *"protivustavno"* i da *"sanira stanje prouzrokovano od strane opštinskih organa",* pri čemu nisu precizirali šta podrazumevaju pod saniranjem prouzrokovanog stanja.

Prihvatljivost zahteva

17. Sud prvo razmatra da li su podnosioci zahteva ispunili potrebne uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

18. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. 7 Ustava, koji propisuje:

"[...] 7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

19. Sud se poziva i na član 47.2 Zakona, koji propisuje:

"[...] Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".

20. Sud se dalje poziva i na pravilo 36 (1) b) Poslovnika, koje propisuje:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke".

21. Kao što je gore navedeno, podnosioci zahteva osporavaju rešenje (br. 356-65493 od 20. marta 2015. godine) Direkcije za inspekcijske poslove, kojim je naloženo rušenje njihovog objekta. Podnosioci zahteva tvrde da je Direkcija za inspekcijske poslove tom prilikom povredila njihova prava zagarantovana članovima 24. 32. 46. i 54. Ustava.

22. S tim u vezi, Sud primećuje da je osporena odluka zapravo prvostepena odluka u upravnom postupku pred Opštinom Priština i da je protiv iste dozvoljena žalba koja će se razmotriti od strane Komisije za razmatranje žalbi Opštine Priština.

23. Podnosioci zahteva nisu podneli Sudu nijedan dokaz koji potvrđuje da su se žalili na osporenu odluku. Pored toga, podnosioci zahteva nisu ukazali na to da li su pokušali da putem drugih pravnih sredstava osiguraju zakonska i ustavna prava, za koja tvrde da su im povređena.

24. Stoga, Sud smatra da je u ovom slučaju zahtev podnosilaca preuranjen, iz razloga što je postupak po žalbi pred drugostepenim organom Opštine Priština još uvek u toku ili zato što uopšte nije pokrenut od strane podnosilaca zahteva.

25. Pored toga, Sud primećuje da postoje druga pravna sredstva koja podnosioci zahteva mogu da iscrpe u vezi sa svojim žalbama i da je njihova odgovornost da iskoriste sva delotvorna pravna sredstva pre

nego što podnesu zahtev za ocenu ustavnosti nekog akta nekog javnog organa pred Ustavnim sudom.

26. Sud naglašava da princip subsidijarnosti zahteva da pre nego što se obrate Ustavnom sudu, podnosioci zahteva moraju da iscrpe sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku kako bi se sprečila povreda ljudskih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom ili ispravile eventualne povrede prava zagarantovanih Ustavom.

27. Obrazloženje za pravilo iscrpljivanja je da priušti nadležnim organima, uključujući i redovne sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodne povrede Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekt subsidijarnog karaktera Ustava (vidi: rešenje o neprihvatljivosti: *AAB-RIINVEST D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo,* KI41/09 od 21. januara 2010. godine, i vidi: *mutatis mutandis*, ESLJP, *Selmouni protiv Francuske,* br.25803/94, odluka od 29. jula 1999. godine).

28. Kao rezime, Sud smatra da u ovom slučaju ne postoji konačna odluka nadležnog organa koja bi u ovoj fazi mogla da bude predmet razmatranja od strane Ustavnog suda. Shodno tome, Sud smatra da je zahtev podnosilaca preuranjen, zbog toga što nisu iscrpljena sva raspoloživa pravna sredstva, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 36 (1) (b) Poslovnika, dana 10. septembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Da dostavi ovu odluku stranama i da objavi ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona o Ustavnom sudu, i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Bekim Sejdiu

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI53/15, Heset Neziri- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pml. br. 223/2014 od 26. novembra 2014. godine

KI53/15, rešenje o neprihvatljivosti od 11. septembra 2015. godine, objavljeno 10. novembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, jednakost pred zakonom, pravo na pravično suđenje, kazna zatvora, učestvovanje u tuči, neovlašćeno posedovanje oružja*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane podnosioca zahteva u vezi sa njegovom kaznom za izvršenje krivičnog dela, učestvovanje u tuči. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, jer sudovi nisu saslušali svedoka koga je on predložio.

Ustavni sud je konstatovao da se podnosilac zahteva ne slaže sa ocenom činjenica i primenom proceduralnih i zakonskih odredbi od strane redovnih sudova i on nije pružio održive argumente, odnosno, ne dokazuje kako mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano Ustavom i Konvencijom. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI53/15
Podnosilac
Heset Neziri
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pml. br. 223/2014
od 26. novembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Heset Neziri iz sela Burnik, opština Uroševac, koga zastupa g. Bahtir Troshupa, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Pml. br. 223/2014 od 26. novembra 2014. godine, kojom je, kao neosnovan, odbijen zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca protiv presude Apelacionog suda (PAKR. br. 63/2014 od 19. marta 2014. godine) i presude Osnovnog suda (PKR 6/2013 od 3. oktobra 2013. godine).

3. Podnosilac zahteva je osporenu presudu primio 24. decembra 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedene presude Vrhovnog suda kojom su, prema tvrdnjama podnosioca zahteva, povređena njegova prava zagarantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP),

kao i članom 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 24. aprila 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 2. juna 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI53/15 imenovao sudiju Artu Ramu-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom KSH. KI53/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Bekim Sejdiu.

8. Dana 10. juna 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu Kosova.

9. Dana 10. juna 2015. godine, Sud je poslao zahtev Osnovnom sudu u Uroševcu da dostavi kopiju povratnice koja ukazuje na to kada je podnosilac zahteva primio presudu Vrhovnog suda Kosova, Pml. br. 223/2014 od 26. novembra 2014. godine.

10. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. KI53/15 o zameni sudije izvestioca, imenovala Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom KSH. KI53/15 o zameni člana Veća za razmatranje, imenovala sudiju Altaya Suroya za člana Veća za razmatranje.

11. Dana 9. jula 2015. godine, Osnovni sud u Uroševcu je dostavio Sudu kopiju povratnice, koja pokazuje da je podnosilac zahteva presudu Vrhovnog suda Pml. br. 223/2014 primio 24. decembra 2014. godine.

12. Dana 11. septembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

13. Dana 10. oktobra 2011. godine, Okružno tužilaštvo u Prištini je podiglo optužnicu (PP. br. 111-7/2010) protiv podnosioca zahteva zbog izvršenja krivičnog dela teško ubistvo, propisanog članom 147. stav 1 podstav 9 i krivičnog dela neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja, propisanog članom 328. stav 2 Privremenog Krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu: PKZK).

14. Dana 19. oktobra 2011. godine, Okružni sud u Prištini (rešenje KA. br. 687/2011) je potvrdio optužnicu protiv podnosioca zahteva i pokrenuo sudski postupak. Kao rezultat reorganizacije sudova, predmet je prosleđen na dalje razmatranje Osnovnom sudu u Uroševcu-Odeljenju za teške zločine.

15. Dana 3. oktobra 2013. godine, Osnovni sud u Uroševcu-Odeljenje za teške zločine je nakon sudskog pretresa doneo presudu PKR. br. 6/13, kojom je podnosioca zahteva oglasio krivim za krivično delo učestvovanje u tuči, propisano članom 155. stav 1 PKZK-a i osudio istog na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine.

16. Osnovni sud je, povodom svoje odluke o oglašavanju podnosioca krivim za krivično delo učestvovanje u tuči, ocenio sledeće:

> *[...]*
> [Sud] *je analizirao i iskaze svedoka [...] u celosti, te u odnosu na ove optužene, ocenio odbrane optuženih, materijalne dokaze i ceneći sve ove dokaze u njihovoj međusobnoj vezi, došao do konkretnog zaključka navedenog kao u izreci optužnice a koji se odnosi na optuženog Heseta Neziri [...].*
> *Zapravo, njihova umešanost u kritični događaj je dokazana, ali je sudsko veće njihove radnje ocenilo kao radnje koje nisu usmerene na izvršenje krivičnog dela teško ubistvo u pokušaju[...].*

17. Podnosilac zahteva je protiv presude Osnovnog suda u Uroševcu PKR. br. 6/13 izjavio žalbu Apelacionom sudu, tvrdeći bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, povredu krivičnog zakona i pogrešno utvrđeno činjenično stanje.

18. Što se tiče tvrdnje o nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, podnosilac u svojoj žalbi, između ostalog, navodi da je Osnovni sud odbio zahtev za saslušanje njegovog svedoka, odnosno njegove supruge, kako bi potvrdila njegov alibi na dan događaja, a naveo je i da mu je uskraćeno pravo da tokom sudskog postupka nastavi da ispituje glavnog svedoka slučaja, koji je ujedno i oštećena stranka.

19. Protiv gore navedene presude Osnovnog suda u Uroševcu, žalbu je izjavio i osnovni tužilac u Uroševcu, tvrdeći pogrešno utvrđeno činjenično stanje. Osnovni tužilac u Uroševcu je u svojoj žalbi tražio da Apelacioni sud preinači presudu i da podnosioca zahteva oglasi krivim za izvršenje krivičnog dela teško ubistvo, propisanog članom 147. stav 1 podstav 9 i krivičnog dela neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja, propisanog članom 328. stav 2 PKZK-a.

20. Dana 19. marta 2014. godine, Apelacioni sud (presuda PAKR. br. 63/2014) je odbio, kao neosnovane, žalbe podnosioca zahteva i osnovnog tužioca u Uroševcu i potvrdio presudu Osnovnog suda u Uroševcu PKR. br. 6/13 od 3. oktobra 2013. godine. Apelacioni sud je utvrdio da presuda Osnovnog suda u Uroševcu ne sadrži bitne povrede odredaba krivičnog postupka.

21. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva da je Osnovni sud u Uroševcu odbio njegov zahtev za saslušanje njegovog svedoka, Apelacioni sud je utvrdio da *„[...] iskazi oštećenih pobijaju ove tvrdnje [...], koji su između ostalog izjavili i opisali njihove radnje, pa stoga obrazloženje koje je u ovom pogledu dao prvostepeni sud, prihvata i ovaj sud.“*

22. Što se, pak, tiče žalbi podnosioca zahteva i osnovnog tužioca u Uroševcu u pogledu visine kazne, Apelacioni sud je utvrdio da su njihovi žalbeni navodi neosnovani. S tim u vezi, Apelacioni sud je ocenio da je: *“[...] kazna koja je izrečena optuženima [...] od strane prvostepenog suda u skladu sa intenzitetom društvene opasnosti krivičnog dela i stepenom krivične odgovornosti optuženih kao izvršilaca, i da će se ovom kaznom postići svrha kažnjavanja predviđena članom 34. KZK-a.”*

23. Dana 8. jula 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu Kosova protiv presude Osnovnog suda u Uroševcu (PKR 6/2013 od 3. oktobra 2013. godine) i presude Apelacionog suda (PAKR. br. 63/2014 od 19. marta 2014. godine) tvrdeći bitne povrede odredaba krivičnog postupka i krivičnog zakona. U svom zahtevu za zaštitu zakonitosti, podnosilac je, između ostalog, naveo da je sud proizvoljno odbio njegov predlog za saslušanje njegove supruge, kako bi potvrdila njegov alibi za odsustvo sa lica mesta i da mu je uskratio pravo da nastavi da ispituje glavne svedoke, koji su ujedno i oštećene stranke u postupku.

24. Dana 17. novembra 2014. godine, državni tužilac je (podnesak KMLP II, br. 164/2014) predložio da se zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti odbije.

25. Dana 26. novembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova (presuda Pml. br. 223/2014) je odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti.

26. Što se tiče gore navedene tvrdnje podnosioca o odbijanju njegovog zahteva za saslušanje njegove supruge u svojstvu svedoka, Vrhovni sud je utvrdio da su:

> *„[...] u vezi sa odbijenim predlogom da se u svojstvu svedoka sasluša supruga osuđenog, dati razlozi i u osporenim presudama, pošto je na osnovu izvedenih dokaza utvrđeno izvršenje krivičnog dela od strane osuđenog, koji je određeni vremenski period bio i u bekstvu.*
>
> *[...]*
>
> *[...] navedeni razlozi su ocenjeni i od strane drugostepenog suda, koji je našao da dokazi izvedeni od strane prvostepenog suda odražavaju pravilnu ocenu dokaza, i kao takve ih i Vrhovni sud Kosova uvažava kao pravilne i zakonite, zbog čega je zahtev za zaštitu zakonitosti odbio kao neosnovan.“*

27. Kao rezime, Sud je utvrdio da tvrdnje podnosioca zahteva ocenjene od strane Apelacionog suda i dokazi izvedeni od strane prvostepenog suda odražavaju pravilnu ocenu dokaza i utvrdio je, takođe, da su tvrdnje podnosioca zahteva *“[...] u pogledu povrede Krivičnog zakona nejasne, zbog toga što su povrede Krivičnog zakona zbog kojih se može podneti zahtev za zaštitu zakonitosti propisane u odredbi člana 385, koja zakonska odredba izričito predviđa slučajeve kada se za neku sudsku odluku smatra da je zahvaćena ovim povredama”*.

Navodi podnosioca

28. Kao što je napred navedeno, podnosilac u svom zahtevu tvrdi povredu člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava, člana 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP i člana 10. UDLJP.

29. U ovom slučaju, podnosilac zahteva tvrdi da je sud odbio njegove predloge da se kao svedok sasluša njegova supruga i da mu je uskraćeno pravo da ispituje glavnog svedoka.

30. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da:

> *“Proglasi prihvatljivim zahtev podnosioca Heset Neziri,*
> *Proglasi nevažećom presudu Vrhovnog suda Kosova pod brojem Pml. br.*

223/2014 od 26. novembra 2014. godine,
Vrati na razmatranje presudu Vrhovnog suda Pml. br. 223/2014 od 26. novembra 2014. godine".

Prihvatljivost zahteva

31. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

32. Sud uzima u obzir član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

33. Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

[...]

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

34. Kao što je napred pomenuto, podnosilac u svom zahtevu tvrdi da je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jer je sud odbio njegov predlog da se kao svedok sasluša njegova supruga i da mu je uskraćeno pravo da nastavi da ispituje glavnog svedoka.

35. S tim u vezi, Sud primećuje da je Apelacioni sud ocenio da iskazi oštećenih stranaka pobijaju gore navedene tvrdnje podnosioca zahteva i da je, shodno tome, potvrdio obrazloženje dato od strane Osnovnog suda u Uroševcu.

36. Pored toga, Sud primećuje da je Vrhovni sud u svojoj presudi utvrdio da je na osnovu izvođenja dokaza od strane prvostepenog suda i obrazloženja datih u osporenim presudama, utvrđeno izvršenje krivičnog dela od strane podnosioca zahteva. Što se, pak, tiče tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa ispitivanjem glavnog svedoka, Vrhovni sud je utvrdio da na osnovu zapisnika sa sudskog pretresa proizilazi da je sudski postupak sproveden u skladu sa zakonskim odredbama.

37. Sud primećuje da se podnosilac zahteva ne slaže sa ocenom činjenica i primenom procesnih i zakonskih odredaba od strane redovnih sudova. Ocena činjenica i primenljiv zakon su pitanja koja spadaju u oblast zakonitosti.

38. U tom smislu, Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

39. Dakle, Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj*Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi, takođe: slučaj KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra2011. godine).

40. Sud primećuje da podnosilac u svom zahtevu ne pruža održive argumente, odnosno ne dokazuje kako mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano Ustavom i EKLJP.

41. S tim u vezi, Sud smatra da sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom postupaka koji su okončani pred redovnim sudovima, nije dovoljna da podnosilac zahteva izgradi tvrdnju o ustavnoj povredi (vidi: *mutatis mutandis,* slučaj *Mezőtúr-Tiszazugi Vízgazdálkodási Társulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21). Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosilac zahteva mora da pruži obrazloženu tvrdnju i ubedljiv argument (vidi: slučaj KI198/13,podnosilac zahteva*Kosovska agencija za privatizaciju*, Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 13. marta 2014. godine).

42. Pored toga, kao što je gore navedeno, Sud primećuje da je obrazloženje dato u presudi Vrhovnog suda jasno, i nakon razmatranja svih postupaka, Sud je utvrdio da postupci pred Osnovnim sudom u Uroševcu i Apelacionim sudom nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi:

slučaj *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

43. Konačno, Sud ponavlja da podnosilac zahteva nije predstavio nijedan ubedljiv argument, koji bi dokazao da navodne povrede pomenute u zahtevu predstavljaju povredu njegovog prava zagarantovanog Ustavom (vidi: slučaj *Vanek protiv Republike Slovačke,* br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. godine).

44. Iz gore navedenih razloga, Sud zaključuje da činjenice iznete od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdavaju njegovu tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje i da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.

45. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i, samim tim, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i (2) b) i d) Poslovnika, dana 5. novembra 2015 jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI ZAHTEV neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Bekim Sejdiu

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI61/15, Islam Krasniqi - Ocena ustavnosti presude Apelacionog suda Kosova A. A. br. 2/2014 od 21. februara 2014. godine

KI61/15, rešenje o neprihvatljivosti od 10. septembra 2015. godine, objavljeno 10. novembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev,zahtev van roka, disciplinska komisija, prekid radnog odnosa, jednakost pred zakonom, pravo na rad, pravo na pravično suđenje, odgovornost advokata*

Apelacioni sud Kosova je odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva u vezi sa prekidom radnog odnosa. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede prava na rad, pravičnog i nepristrasnog suđenja, jednakost pred zakonom i neodgovornosti njegovog advokata.

Ustavni sud primećuje da je podnosilac podneo zahtev po isteku zakonskog roka od četiri meseca i dodao da je ponašanje advokata, takođe odgovornost samog podnosioca zahteva. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, jer je van roka, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI61/15
Podnosilac
Islam Krasniqi
Ocena ustavnosti presude Apelacionog suda Kosova A. A. br. 2/2014
od 21. februara 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Islam Krasniqi iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Apelacionog suda Kosova A. A. br. 2/2014 od 21. februara 2014. godine. Podnosilac zahteva je primio osporenu presudu 14. marta 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Apelacionog suda Kosova A. A. br. 2/2014 od 21. februara 2014. godine.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 13. maja 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI61/15 imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI61/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

7. Dana 23. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Kopija zahteva je poslata Apelacionom sudu Kosova i Osnovnom sudu u Prištini. Sud je, takođe, tražio od podnosioca zahteva i Osnovnog suda u Prištini da podnesu dokaz o datumu prijema presude koju osporava podnosilac.

8. Dana 24. jula 2015. godine, Osnovni sud u Prištini je podneo Sudu dokaz (povratnicu), koji ukazuje na datum kada je podnosilac primio osporenu presudu.

9. Dana 10. septembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 8. februara 2010. godine, podnosilac zahteva je zasnovao radni odnos sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Kosovo. U međuvremenu, podnosilac zahteva je optužen od strane svojih nadređenih i kolega za neizvršenje radnih zadataka i loše ponašanje. Iz spisa predmeta proizilazi da su mu nadređeni izrekli i nekoliko usmenih i pismenih opomena (br. 574/03 od 4. juna 2010. godine i br. 136/2012 od 9. marta 2012. godine).

11. Dana 10. maja 2012. godine, Disciplinska komisija Ministarstva unutrašnjih poslova je donela odluku br. 313/12 da prekine radni odnos između podnosioca, kao radnika, i Ministarstva unutrašnjih poslova, kao poslodavca. Disciplinska komisija je obrazložila da je podnosilac zahteva, uprkos pismenim opomenama od strane nadređenog, nastavio sa lošim ponašanjem, neizvršavanjem radnih zadataka, ucenama i fizičkim pretnjama.

12. Disciplinska komisija je, između ostalog, obrazložila:

> *"Na osnovu različitih izjava i dopisa poslatih na različite adrese vidi se da je: izmišljao, vređao, etiketirao, ucenjivao kolege sa*

posla, nadređene i instituciju u kojoj radi i nije imao nijedan argument kako bi ubedio Disciplinsku komisiju u vezi sa njegovim navodima".

13. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva se žalio Komisiji za rešavanje sporova i žalbi u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova.

14. Dana 13. juna 2012. godine, Komisija za rešavanje sporova i žalbi je odlukom br. 422/2012 odbila žalbu podnosioca i potvrdila odluku Disciplinske komisije.

15. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva se žalio Nezavisnom nadzornom odboru civilne službe Kosova (u daljem tekstu: NNOK). Podnosilac zahteva je, između ostalog, tvrdio da su se njegovi nadređeni bavili ucenama i klevetama, tražio je da se vrati na radno mesto bez diskriminacije i tražio je naknadu za teške uslove i opasnost koje karakterišu njegovo radno mesto.

16. Dana 12. jula 2012. godine, NNOK je odlukom br. 1166 - 02/159/2012 odbio žalbu podnosioca i potvrdio odluku Komisije za rešavanje sporova i žalbi i Disciplinske komisije. NNOK je, između ostalog, obrazložio da je podnosilac zahteva unapređen i da je dobio povećanje ličnog dohotka kao podsticaj, ali i pored toga, on je nastavio sa lošim ponašanjem i neizvršenjem radnih zadataka.

17. NNOK je u gore navedenoj odluci, između ostalog, obrazložio:

"Veće Odbora je konstatovalo da: žaliocu je povećan koeficijent sa 5, na 6, ali je isti istovremeno prekršio radne obaveze i zbog njegovog ponašanja nekoliko puta mu je data usmena i pismena opomena od strane nadzornika, dakle GS zasnivajući se na Zakon br. 03/L-149 o civilnoj službi Republike Kosova, na članu 51, stav 4, traži da se žalilac podvrgne disciplinskim merama, zbog kršenja odredbe člana 56, stav 1.4, i zasnivajući se na članu 66, stav 4.3 Disciplinska komisija mu izriče disciplinsku meru prekida radnog odnosa u civilnoj službi, pošto lakše mere od strane nadzornika nisu imale dobar efekat".

18. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva se žalio na odluku NNOK Osnovnom sudu u Prištini – Odeljenju za administrativna pitanja. Podnosilac zahteva je tvrdio da je NNOK doneo nezakonitu odluku bez njegovog prisustva, da su razmotreni samo dokazi suprotne strane i da mu nije pružena prilika da podnese nove dokaze.

19. Dana 22. oktobra 2013. godine, Osnovni sud u Prištini-Odeljenje za administrativna pitanja je presudom A. br. 892/2012 odbio, kao

neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca. Osnovni sud je, između ostalog, obrazložio da NNOK nije obavezan da održi javnu sednicu, osim u slučajevima kada stranke to traže pismenim putem.

20. Osnovni sud u Prištini je u gore navedenoj presudi, između ostalog, obrazložio:

> *"Sud se pozvao i na Uredbu br. 02/2011 o pravilima i postupcima žalbi u Nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Republike Kosova, član 4.2.6, koji određuje da Veće će razmotriti žalbu i doneće odluku na osnovu pisanih materijala. Ukoliko tu postoje sporne materijalne činjenice, ili neka stranka to zatraži, Odbor će ovlastiti njegovog sekretara da organizuje javnu sednicu.*
>
> *Prema gore pomenutim zakonskim odredbama, tuženi NNOCSK nije bio obavezan da održi javnu sednicu, osim i samo onda kada stranke tako nešto pismeno zatraže".*

21. Dana 22. novembra 2013. godine, podnosilac zahteva se žalio Apelacionom sudu Kosova. Podnosilac zahteva se u suštini žalio da je činjenični sud bio pristrasan prilikom prijema dokaza i da on nije povredio pravila rada, kao što je navedeno u odlukama komisija Ministarstva unutrašnjih poslova i NNOK.

22. Dana 21. februara 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je presudom A. A. br. 2/2014 odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio odluku Osnovnog suda u Prištini. Apelacioni sud je karakterisao tvrdnje podnosioca zahteva kao neosnovane, opšte i nekonkretne.

Navodi podnosioca

23. Podnosilac zahteva traži od Suda da odluke redovnih sudova, NNOK i disciplinskih komisija, proglasi neustavnim i nezakonitim, jer prekid radnog odnosa predstavlja povredu ljudskih prava, diskriminaciju, nepravično suđenje, zabranu slobodnog izražavanja, zabranu pristupa javnim dokumentima i povredu prava na karijeru. Podnosilac zahteva se poziva na član 24. [Jednakost pred Zakonom], član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], član 40. [Sloboda Izražavanja], član 41. [Pravo na Pristup Javnim Dokumentima], član 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] i član 55. [Ograničenje Prava i Osnovnih Sloboda] Ustava.

24. Podnosilac zahteva tvrdi da se nije žalio Vrhovnom sudu Kosova zbog grešaka njegovog advokata i zbog neodgovornosti Apelacionog suda Kosova.

Ocena prihvatljivosti

25. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

26. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

27. Sud uzima u obzir i član 49. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog".*

28. Sud uzima u obzir i pravilo 36 (1) c) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *...*
>
> *c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva...".*

29. Sud smatra da podnosilac zahteva za realizaciju svojih ustavnih prava treba da iscrpi pravna sredstva pred nadležnim organima i samo nakon toga, odnosno nakon što je iscrpeo pravna sredstva, može da se obrati Ustavnom sudu u roku od 4 (četiri) meseca u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 1 (c) Poslovnika o radu (vidi slučaj: br. KI91/13, podnosilac zahteva: *Shpend Zajmi, Avni Kryeziu i 19 drugih*, Rešenje o neprihvatljivosti od 28. oktobra 2013. godine).
30. U ovom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva primio poslednju osporenu odluku 14. marta 2014. godine, dok je zahtev podnet 13. maja 2015. godine, odnosno 10 (deset) meseci nakon roka propisanog zakonom.

31. Sud podseća da je svrha roka od 4 (četiri) meseca prema članu 49. Zakona i pravilu 36 (1) c) Poslovnika, da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji se bave ustavnim pitanjima rešavaju u razumnom roku i da prethodne odluke nisu stalno otvorene za osporavanje (vidi slučaj: *O'Loughlin i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 23274/04, ESLJP, odluka od 25. avgusta 2005. godine, i vidi *mutatis mutandis,* slučaj: br. KI140/13, podnosilac zahteva: *Ramadan Cakiqi*, Rešenje o neprihvatljivosti od 3. marta 2014. godine).

32. Sud, takođe, primećuje da podnosilac zahteva krivi svog advokata zbog nepoštovanja zakonskog roka i da se upravo iz ovog razloga žalio Advokatskoj komori, ali to ne predstavlja validan argument za razmatranje pred Ustavnim sudom; štaviše, Žalbena komisija Advokatske komore je zaključila da advokat podnosioca zahteva nije prekršio obaveze ili etički kodeks koji se odnosi na njegov rad kao advokata.

33. Sud naglašava da je ponašanje advokata ili ponašanje zastupnika koji je ovlašćen od strane podnosioca pred sudovima odgovornost podnosioca zahteva. Bilo kakva proceduralna radnja ili neradnja advokata ili zastupnika se pripisuje podnosiocu zahteva (vidi: *Bekauri protiv Gruzije,* br. 14102/02 ESLJP, presuda od 10. aprila 2012. godine, stavovi 22-25; i vidi: *mutatis mutandis, slučaj br. KI02/10, Rešenje o neprihvatljivosti, Roland Bartezko, stavovi 25-28, 21. mart 2011. godine, i Migliore i drugi protiv Italije,* br. 58511/13 ESLJP,rešenje od 27. januara 2014. godine).

34. U zaključku, Sud konstatuje da je zahtev podnet van roka i da treba da se proglasi neprihvatljivim, u skladu sa članom 49. Zakona i shodno pravilu 36 (1) c) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilima 36 (1) (c) Poslovnika o radu, 10. septembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. Da dostavi ovu odluku stranama i da objavi ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona o Ustavnom sudu, i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Bekim Sejdiu

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KO130/15, Predsednica Republike Kosovo - U vezi sa ocenom saglasnosti principa sadržanih u dokumentu pod nazivom „Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu - opšti principi/glavni elementi“ sa duhom Ustava, članom 3. [Jednakost pred zakonom] stav 1., Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo.

KO130-15, Odluka o privremenoj meri, usvojena i objavljena 10. novembra 2015. godine

Ključne reči: *institucionalni zahtev, zahtev za privremenu meru, nadležnost i ovlašćene strane, javni interes, nadležnost ratione materiae, Poglavlje II i Poglavlje III Ustava*.

U ovom slučaju, predsednica Republike Kosovo je tražila od Ustavnog suda da uvede privremenu meru i obustavi - do donošenja konačne odluke - sva pravna dejstva koja bi mogla biti proizvedena sprovođenjem sporazuma o osnivanju Asocijacije opština sa srpskom većinom na Kosovu. Zahtev je zasnovan na članovima 84.9, 113.2 i 116.2 Ustava Republike Kosovo.
Sud je prihvatio predočene argumente za upućivanje zahteva i ocenio da predsednica ima ustavni mandat za upućivanje ustavnih pitanja pred Sud i da podneti zahtev predstavlja predmet za ustavno razmatranje.
Ocenjujući niz ustavno-pravnih faktora koji se odnose na osnivanje Asocijacije opština sa srpskom većinom na Kosovu, Sud je utvrdio da ima stvarnu nadležnost za razmatranje ovog zahteva i da je uvođenje privremene mere, između ostalog, neophodno na osnovu javnog interesa. Shodno tome, Sud je odlučio da odobri privremenu meru do 12. januara 2016. godine.

ODLUKA O PRIVREMENOJ MERI
u
slučaju br. KO130/15
Podnosilac
Predsednica Republike Kosovo
U vezi sa ocenom saglasnosti "Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi" sa duhom Ustava, članom 3. [Jednakost pred zakonom] stav 1., Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela predsednica Republike Kosovo, Njena ekselencija Atifete Jahjaga (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Predmetna stvar

2. Podnesak sadrži zahtev za ocenu saglasnosti "Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi" (u daljem tekstu: principi Asocijacije) sa duhom člana 3. [Jednakost pred zakonom] stav 1., Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

3. Preciznije, podnositeljka zahteva da Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) odgovori na sledeće pitanje:

> *"Imajući u vidu da principi Zajednice regulišu stvaranje i funkcionisanje Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu, da li su ovi principi i elementi (prema originalnom dokumentu koji je pomenut u Predmetu ovog upućivanja) u saglasnosti sa duhom*

Ustava, članom 3. stavom 1 (multietnička priroda), Poglavljem II (osnovna prava i slobode) i Poglavljem III (Prava zajednica i njihovih pripadnika) Ustava Republike Kosova?"

4. Pored toga, podnositeljka zahteva od Suda da uvede privremenu meru, tj. *" da se svaki postupak i efekat koji proizvode principi Zajednice suspenzira, tražim od Ustavnog suda da uspostavi privremenu meru prema potegnutom pitanju, do konačne odluke [Suda]".*

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članovima 84.9, 113.2 i 116.2 Ustava, članovima 27. i 29. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54. 55. i 56. (c) Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 31. oktobra 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Sudu.

7. Dana 2. novembra 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KO130/15 imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KO130/15, imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 3. novembra 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva o registraciji zahteva i tražio da dostavi kopiju teksta " Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi " na zvaničnim jezicima Republike Kosovo.

9. Dana 4. novembra 2015. godine, podnositeljka zahteva je dostavila tekst "Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi " na zvaničnim jezicima Republike Kosovo, uključujući i parafiranu kopiju na engleskom jeziku.

10. Dana 5. novembra 2015. godine, Sud je dostavio kopiju zahteva predsedniku Skupštine Kosova sa izričitim zahtevom da se dostavi svim poslanicima Skupštine, premijeru Republike Kosovo i Ombudsmanu i pozvao ih da dostave svoje komentare o zahtevu u određenom roku.

11. Dana 10. novembra 2015. god., nakon saslušanja izveštaja Sudije izvestioca i diskutovanja zahteva o privremenoj meri podnet od

podnosioca zahteva, Sud je odlučio da usvaja zahtev za uvođenje privremene mere do 12. januara 2016.

Kratak pregled činjenica

12. Dana 19. aprila 2013. godine, premijeri Republike Kosovo i Republike Srbije su potpisali "Prvi međunarodni sporazum o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije" (u daljem tekstu: "Prvi međunarodni sporazum").

13. Dana 22. aprila 2013. godine, tokom vanredne sednice sazvane od strane premijera, Skupština je usvojila Rezoluciju br. 04-R-10 o davanju saglasnosti za potpisivanje Prvog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije (objavljenog na veb stranici Skupštine). Prema ovoj Rezoluciji:

    a. *"Skupština Republike Kosova izražava podršku i daje saglasnost za potpisivanje Prvog sporazuma o normalizaciju odnosa između Republike Kosova i Republike Srbije […]";*

    b. *"[…] Skupština Kosova podržava obaveze sadržane u ovom Sporazumu […]"*

14. Dana 28. maja 2013. godine, Vlada je usvojila Odluku br. 01/132 za *"usvajanje Nacrt zakona o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora."* Pored toga, u skladu sa ovom Odlukom, Vlada je prosledila Nacrt zakona Skupštini za razmatranje i usvajanje.

15. Dana 27. juna 2013. godine, Skupština je održala plenarnu sednicu i tom prilikom je izglasan i usvojen Zakon br. 04/L-199 o ratifikaciji. Od prisutnih poslanika, 84 je glasalo za, 3 protiv i 1 poslanik je bio uzdržan. Istog dana, Zakon o ratifikaciji je poslat predsednici Republike Kosovo na proglašenje.

16. Dana 12. septembra 2013. godine, Odlukom br. DL-050-2013, predsednica Republike Kosovo je proglasila Zakon o ratifikaciji.

17. Prvi međunarodni sporazum je sadržao, *inter alia*, sledeće odredbe:

    1. *"Postojaće Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu. Članstvo u njoj biće otvoreno i za druge opštine, pod uslovom da se članice o tome saglase.*

2. *Zajednica/Asocijacija se osniva statutom. Do njenog raspuštanja može doći samo na osnovu odluke opština članica. Pravne garancije daju važeći zakon i ustavni zakon (uključujući pravilo dvotrećinske većine).*

3. *Struktura Asocijacije/Zajednice zasnivaće sena istim osnovama na kojima počiva postojeći Statut Asocijacije kosovskih opština, kao što su predsednik, potpredsednik, Skupština, Savet.*

4. *U skladu sa nadležnostima koje propisuju Evropska povelja o lokalnoj samoupravi i kosovski zakoni,opštine članice imaće pravo da sarađuju u kolektivnom vršenju svojih ovlašćenja preko Zajednice/Asocijacije. Asocijacija/Zajednica imaće pun uvid u oblastima ekonomskog razvoja, obrazovanja, zdravstva, gradskog i seoskog planiranja.*

5. *Asocijacija/Zajednica vršiće i druge dodatne nadležnosti, koja mogu da joj delegiraju centralne vlasti.*

6. *Asocijacija/Zajednica imaće predstavničku ulogu prema centralnim vlastima i u tom cilju biće zastupljena u Konsultativnom savetu za zajednice. U ostvarenju te uloge, predviđena je funkcija monitoringa."*

18. U zahtevu je navedeno da se 25. avgusta 2015. godine, premijer Republike Kosovo složio sa "Asocijacijom/Zajednicom opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi".

Zahtev podnositeljke i zahtev za privremenom merom

19. Podnositeljka zahteva od Suda da odgovori na sledeće pitanje:

"Imajući u vidu da principi Zajednice regulišu stvaranje i funkcionisanje Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu, da li su ovi principi i elementi (prema originalnom dokumentu koji je pomenut u Predmetu ovog upućivanja) u saglasnosti sa duhom Ustava, članom 3, stavom 1 (multietnička priroda), Poglavljem II (osnovna prava i slobode) i Poglavljem III (Prava zajednica i njihovih pripadnika) Ustava Republike Kosova?"

20. Podnositeljka zahteva argumentuje da:

"Principi Zajednice, u obliku pravnog akta koji je odobren od strane premijera Republike Kosova, regulišu pitanja koja ulaze u opseg pitanja koja se ticu ustavnog duha i pitanja određenih članom 3 (1), poglavljima II i III, kao u multietničkom smislu,

osnovnih prava i sloboda zajednica i njihovih pripadnika, i takođe u smislu prirode institucija koje proističu iz Ustava. Dakle, sprovođenje obaveza principa Zajednice proizvodi pravni efekat na ustavni sistem Republike Kosova. Uz privrženost principima Zajednice, jasno je da ovo pitanje sadrži ratione materie posto potegnuto pitanje ulazi u spektar ustavnih pitanja reflektujući i iz presuda Ustavnog suda, odnosno u slučajevima Br. KO 80/10 i Br.KO/103/14. Osobina kriterijuma ..ustavnog pitanja", koje je sada određeno i gore pomenutim slučajevima, jeste da pitanje ulazi u polje delovanja Ustava Republike Kosova u smislu pisma, kao i duha.

Principi Zajednice su jedan dokument potpisan od strane premijera i predstavljaju nadležnost Via de da stvori pravni entitet koji proizvodi pravne efekte u ustavnom redu Republike Kosova. Principi Zajednice proizilaze iz „Prvog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa[...]" koji je ratifikovan od strane Skupštine Zakonom Br. 04/L-199, o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma principa koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosova i Republike Srbije [...].

[...]

Iz ustavnog ovlašćenja predsednice, proizilazi i pravo vrhovne vlasti da ustavno pitanje uputi, koje se inače ne bi moglo uputiti na osnovu člana 113, stavovi 2 i 3 [Jurisdikcija i ovlašćene strane, Ustava. I to iz razloga sto postoje pravni akti i okolnosti koje se smatraju „ustavnim pitanjima", ali koje se formalno ne mogu uputiti Ustavnom sudu, jer nemaju oblik zakona, dekreta, uredbi ili statuta opštine (prema članu 113, stav 2 Ustava). Takav je i slučaj sa „principima Zajednice", dokument koji nije međunarodni sporazum već sprovodljivo zakonodavstvo jednog međunarodnog sporazuma. „Prvi međunarodni sporazum" nije sprovodljiv sam od sebe i traži dodatnu zakonodavstvo za sprovođenje.

[...]

Principi Zajednice kao međusobni pravni akt, koji proizilazi iz „Prvog međunarodnog sporazuma" dodaje i druge elemente u postupak stvaranja i samog pravnog entiteta (Asocijacije/Zajednice) i prethodi povelji (dekretu – Vlade Kosova o osnivanju, prema članu 2 principa Asocijacije), dakle služe i kao ograničavanje povelje. Imajući u vidu ove činjenice, rađa se potreba za ustavnim razmatranjem samih principa Zajednice i njihove saglasnosti sa ustavom."

21. Pored odgovora na ovo pitanje, podnositeljka zahteva od Suda i uvođenje privremene mere. Podnositeljka zahteva smatra da bi bilo u javnom interesu da:
"svaki postupak i efekat koji proizvode principi Zajednice suspenzira, tražim od Ustavnog suda da uspostavi privremenu meru prema potegnutom pitanju, do konačne odluke [Suda]".

22. Podnositeljka zahteva u prilog svom zahtevu argumentuje da:

" Jedan od razloga fizičkog ometanja održavanja plenarnih sednica u Skupštini Kosova su navodi opozicionih stranaka o ustavnoj nesaglasnosti sadržaja principa Zajednice. Zbog situacije koja je nastala u Skupštini Republike Kosova i nemogućnosti da se rad Skupštine odvija normalno, predsednica smatra da treba da se suspenzira efekat principa Zajednice, posto je od ***javnog interesa*** *da se izbegne eskalacija nenormalnosti. Predsednica u vršenju njenih dužnosti koje proizilaze iz članova 83 i 84, ima za obavezu da omogući funkcionisanje države dajući institucionalni kredibilitet zahtevima koji su izazvali blokadu, potezanjem pitanja u Ustavnom sudu"*

Ocena zahteva za privremenom merom

23. Da bi Sud odobrio privremenu meru, u skladu sa članom 27. Zakona i pravilom 55 (4), (5) i (6) Poslovnika o radu, treba da utvrdi da:

Član 27 Zakona

1. „Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu".

Pravilo 55 (4) Poslovnika

„[...]

(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera;ili

(c)je privremena mera u javnom interesu"

Pravilo 55 (5) Poslovnika

„Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva".

Pravilo 55 (6) Poslovnika (ekstrakt)

„[...] Odluka o uvođenju privremenih mera ne može stupiti na snagu ukoliko nije određen datum isteka istih, međutim, datum isteka se može produžiti odlukom Suda. Ukoliko još uvek nije doneta odluka o prihvatljivosti predmeta, rešenje treba da naglasi da će privremene mere isteći odmah nakon što Sud utvrdi da je predmet neprihvatljiv."

24. S tim u vezi, Sud primećuje da je podnositeljka zahteva predstavila detaljan argument u vezi sa potrebom ocene saglasnosti "principa Asocijacije" sa Ustavom i da to potpada pod "ustavno pitanje" u smislu člana 84.9 Ustava. Stoga, spada u okvir nadležnosti Suda, *ratione materiae*, prema članu 113.2 Ustava.

25. Kao takvo, Sud smatra da je podnositeljka zahteva predstavila *prima facie* slučaj o meritumu zahteva, u smislu pravila 55. stav 4. pod (a) Poslovnika o radu.

26. Štaviše, Sud primećuje da podnositeljka zahteva argumentuje da je uvođenje privremene mere potrebno, jer je od javnog interesa. Podnositeljka zahteva argumentuje da je funkcionisanje državnih institucija, posebno plenarnih sednica Skupštine Republike Kosovo, blokirano kao posledica spora između političkih partija na vlasti i političkih partija opozicije, u vezi sa ovim principima Asocijacije.

27. Podnositeljka navodi da se ovaj spor odnosi, *inter alia,* na saglasnost ovih „principa Asocijacije" sa Ustavom.

28. Štaviše, Sud primećuje da je podnositeljka na ustavnom položaju šefa države Republike Kosovo i predstavlja jedinstvo naroda Kosova i garant ustavnog funkcionisanja institucija Republike Kosovo, što je predviđeno članovima 83. i 84. Ustava.

29. Sud je obavestio Vladu Kosova, poslanike Skupštine Kosova i Ombudmana o registraciji ovog zahteva i pružio im mogućnost da dostave komentare.

30. Imajući u vidu ovakve okolnosti, Sud smatra da postoje suštinski razlozi prirode javnog interesa, u smislu člana 55. stav 4. pod c Poslovnika o radu, koji zahtevaju odlaganje implementacije bilo kakvih daljih pravnih radnji, na osnovu ovih principa Asocijacije, sve dok Sud ne oceni saglasnost ovih principa sa Ustavom.

31. Prema tome Sud, ne prejudicirajući bilo kakvu dalju odluku koju bi ubuduće doneo o prihvatljivosti ili meritumu zahteva, zaključuje da zahtev o privremenoj meri treba odobriti kao osnovan, kako bi se zaštitio javni interes.

32. Pored toga, Sud primećuje da Zakon ne predviđa bilo kakve rokove u okviru kojih treba da donese odluku o zahtevima prema članu 84.9 u vezi sa članom 113.2 Ustava. Stoga, uzimajući to u obzir, Sud odlučuje da odobri privremenu meru do 12. januara 2016. godine.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 27. Zakona, pravilom 55 (4), (5) i (6) Poslovnika o radu, dana 10. novembra 2015. godine

ODLUČUJE

I. DA ODOBRI zahtev za privremenom merom;

II. DA se ova privremena mera primenjuje do 12. januara 2016. godine

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI121/14, Valdet Nikçi i drugi - Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 21/ 14 Vrhovnog suda Kosova od 3. aprila 2014. godine

KI121/14, rešenje o neprihvatljivosti od 8. septembra 2015. godine, objavljeno 11. novembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *neiscrpljivanje pravnih sredstava, jednakost pred zakonom, pravo na rad, pravo na pravično suđenje, nadoknada ličnih dohodaka, procesno i materijalno pravo, princip subsidijarnosti, ponavljanje postupka*

Osnovni sud u Peći je prekinuo parnični postupak u kojem su bili uključeni podnosioci zahteva i Kosovska agencija za privatizaciju, sa obrazloženjem da treba sačekati odluku Ustavnog suda u vezi sa odlukom Vrhovnog suda Kosova, koja je, takođe osporena od strane podnosilaca. Podnosioci zahteva su se žalili Ustavnom sudu zbog povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, prava na pravna sredstva i principa jednakosti pred zakonom.

Ustavni sud je primetio da je zahtev podnosilaca preuranjen i da princip supsidijarnosti zahteva da podnosioci iscrpe sve proceduralne mogućnosti u redovnom, upravnom ili sudskom postupku kako bi se sprečila povreda Ustava i kako bi se ispravila takva povreda osnovnih prava. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI121/14
Podnosilac
Valdet Nikçi i drugi
Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 21/14 Vrhovnog suda Kosova od 3. aprila 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli Valdet Nikçi, Nimon Dinaj, Isuf Vukli, Fazli Kuçi,Shkëlzen Morina, Sutkije Boja, Nusret Kurtaj, Shqipe Dakaj, Nimon Shala, Sejdi Camaj, Kimete R. Kastrati, Ramadan Morina, Hedije Dupa, Qazim Qavolli, Nekibe Morina, Nusret Belegu, Mybera Tigani, Hajdin Vermezi, Mevlyde Kullashi, Ferid Dupa, Hale Smakaj, Isuf Dreshaj, Kimete Kastrati, Besim Ademaj, Vjollca Kelmendi, Hazir Jonuzi, Sylejman Laja, Emin Sylejmani, Mustafë Ahmeti, Qerim Rama, Xhevat Berisha, Sejdi Durmishi, Deli Shala, Rexhë Nikçi, Sudan Krasniqi, Rifat Shala, Imer Blakaj, Xhevat Daci, Hysen Dreshaj, Shefki Seferaj, Shyqri Jashari, Rifat Zekaj, Jakup Shala, Shaban Kelmendi, Ejup Bojupi, Haki Gashi, Ali Shala, Shaban Dakaj, Rifat Kuçi, Xhevdet Shala, Bislim Lajçi, Nimon Kastrati, Lutfo Rebronja, Isa Gashi, Hazir Beqiri, Muzli Ukshinaj, Rexhep Tishuku, Bilall Durmishi, Daut Berisha, Skënder Rexhëbogaj, Skënder Krasniqi, Hajrullah Zhara, Ahmet Muriqi, Ramiz Kastrati, Dinë Kuqi, Rrustem Elshani, Bajram Bobi, Çelë Nikçi, Xhevat Gashi (u daljem tekstu: podnosioci zahteva). Radnike zastupa g. Valdet Nikçi, predsednik Sindikata Fabrike metalnih konstrukcija iz Peći (u daljem tekstu: UTVA).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje Rev. br. 21/14 Vrhovnog suda Republike Kosovo od 3. aprila 2014. godine (u daljem tekstu: Vrhovni sud).

3. Podnosioci zahteva nisu precizirali datum kada su primili navedeno rešenje Vrhovnog suda.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gorenavedenog rešenja.

5. Podnosioci zahteva tvrde da su odlukama redovnih sudova povređeni član 21. [Opšta Načela], član 24. [Jednakost pred Zakonom], član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]i član 32. [Pravo na Pravno Sredstvo]Ustava, kao i prava garantovana Zakonom o parničnom postupku i Zakonom o radu.

6. Zahtev podnosilaca se odnosi na nadoknadu neisplaćenih ličnih dohodaka od strane Fabrike za metalne konstrukcije (bivša-UTVA) iz Peći, uključujući vremenski period od 1. juna 1995. godine do 31. marta 1999. godine.

Pravni osnov

7. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članovima 20. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

8. Dana 23. jula 2014. godine, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

9. Dana 6. avgusta 2014. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. 121/14, imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. 121/14, imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

10. Dana 12. septembra 2014. godine, g. Valdet Nikçi je podneo Sudu punomoćje za zastupanje podnosilaca.

11. Dana 17. septembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioce o registraciji zahteva KI121/14 i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

12. Dana 5. decembra 2014. godine, Sud je tražio od podnosilaca zahteva dodatne informacije.

13. Dana 12. decembra 2014. godine, podnosioci zahteva su podneli Sudu dodatne informacije.

14. Dana 25. februara 2015. godine, Sud je tražio od podnosilaca da kompletiraju zahtev i popune zvanični formular zahteva.

15. Dana 9. marta 2015. godine, podnosioci su podneli Sudu formular zahteva.

16. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica je odlukom KSH. KI121/14 imenovala sudiju Artu Ramu-Hajrizi za člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, čiji je mandat sudije Ustavnog suda okončan 26. juna 2015. godine.

17. Dana 8. septembra 2005. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

18. Podnosioci zahteva su bili zaposleni u Fabrici metalnih konstrukcija u Peći. Prema podnosiocima zahteva, navedena fabrika im nije isplatila mesečne lične dohotke od 1. juna 1995. godine do 31. marta 1999. godine, kada su prinudno udaljeni sa posla.

19. Podnosioci zahteva su protiv Fabrike metalnih konstrukcija u Peći (bivša UTVA) podneli tužbu Opštinskom sudu u Peći.

20. Dana 27. oktobra 2004. godine, Opštinski sud u Peći je doneo presudu C. br. 133/03, kojom je usvojio tužbe podnosilaca zahteva i obavezao Fabriku metalnih konstrukcija iz Peći (tužena) da im isplati neisplaćene mesečne lične dohotke od 1. juna 1995. godine do 31. marta 1999. godine. U presudi se dalje ističe: *"Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i nespornih činjenica među parničarima u postupku, sud je utvrdio da precizirani tužbeni zahtevi tužilaca imaju pravni osnov i kao takve je sud usvojio kao osnovane"*.

21. Fabrika metalnih konstrukcija u Peći (bivša UTVA) nije uložila žalbu na presudu Opštinskog suda u Peći.

22. Kosovska poverenička agencija (u daljem tekstu: KPA) je preko državnog javnog tužioca podnela zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu na presudu C. br. 133/03 Opštinskog suda u Peći.

23. Dana 22. marta 2005. godine, Vrhovni sud Kosova je (presuda Mlc. br. 2/2005) odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti sa obrazloženjem da je Opštinski sud u Peći imao nadležnost da odluči o tužbama u skladu sa Zakonom o redovnim sudovima (br. 21/1978) i pravično utvrdio činjenice i primenio procesno i materijalno pravo.

Činjenice prema zahtevu za ponavljanje postupka

24. Neodređenog datuma, Kosovska agencija za privatizaciju je (u daljem tekstu: KAP) podnela zahtev za ponavljanje postupka pred Okružnim sudom u Peći.

25. Dana 22. novembra 2010. godine, Okružni sud u Peći je rešenjem Ac. br. 390/2010 odbacio zahtev za ponavljanje postupka u vezi sa predmetom C. br. 133/03 o kome je odlučio Opštinski sud u Peći 27. oktobra 2004. godine.

26. Protiv rešenja Okružnog suda u Peći, KAP je uložila žalbu drugom stepenu istog suda.

27. Dana 21. marta 2011. godine, Okružni sud u Peći je (drugi stepen) doneo rešenje K. Ac. br. 4/10, kojim je ukinuo rešenje prvog stepena Okružnog suda u Peći i odlučio da predmet vrati prvom stepenu na ponovno razmatranje i ponovno odlučivanje.

28. Dana 20. aprila 2011. godine, Okružni sud u Peći je (prvi stepen) doneo rešenje AC. br. 141/2011, kojim je dozvolio ponavljanje postupka okončanog pravosnažnom presudom (C. br. 133/03 od 27. oktobra 2004. godine) Opštinskog suda u Peći, poništavajući u celosti presudu.

29. Podnosioci zahteva su na rešenje (Ac. br. 141/2011) Okružnog suda u Peći, kojim je dozvoljen zahtev za ponavljanje postupka, podneli reviziju Vrhovnom sudu.

30. Dana 3. aprila 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je (rešenje Rev. br. 21/2014) odbacio, kao nedozvoljenu, reviziju podnetu protiv rešenja Okružnog suda u Peći.

Činjenice u vezi sa parničnim postupkom

31. Nakon što je Okružni sud u Peći (drugi stepen) dozvolio ponavljanje postupka, Osnovni sud u Peći je *ex officio* počeo sa preispitivanjem predmeta, koji je registrovan pod broj C. br. 254/11.

32. Dana 2. juna 2014. godine, KAP je tražila prekid parničnog postupka u vezi sa predmetom C. br. 254/11, koji se nalazio na čekanju za razmatranje od strane Osnovnog suda u Peći.

33. Dana 23. jula. 2014. godine, podnosioci su podneli zahtev Sudu i o tome su obavešteni podnosioci i Osnovni sud u Peći.

34. Dana 3. septembra 2014. godine, Osnovni sud u Peći je odlučio da prekine parnični postupak. Na osnovu zapisnika navedenog suda se ističe: *"Odlaže se sednica na neodređeno vreme, dok će se datum naredne sednice odrediti nakon što Ustavni sud odluči o zakonitosti rešenja Vrhovnog suda..."*.

Navodi podnosioca

35. Podnosioci zahteva tvrde da su odlukama redovnih sudova povređeni član 21. [Opšta Načela], član 24. [Jednakost pred Zakonom], član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]i član 32. [Pravo na Pravno Sredstvo]Ustava, kao i prava garantovana Zakonom o parničnom postupku i Zakonom o radu.

36. Podnosioci zahteva su pred Sudom pokrenuli i sledeća pitanja:

- *Da li je KPA, odnosno KAP, stranka u postupku u ovom slučaju?*

- *Da li je Okružni sud imao pravo da usvoji zahtev za ponavljanje postupka, na zahtev KAP, nakon što je istekao rok od 5 godina nakon što je presuda C. br. 133/03 postala pravosnažna i to u vreme likvidacije preduzeća, dok sada sama traži prekid postupka zbog likvidacije – preduzeće se nalazi u postupku likvidacije?*

- *Prema svim iznetim dokazima, da li radnici imaju pravo na nadoknadu neisplaćenih ličnih dohodaka za rad obavljen u periodu navedenom u tužbi i presudi GJK. C. br. 133/03.*

Prihvatljivost zahteva

37. Da bi razmotrio zahtev podnosilaca, Sud treba da oceni da li su podnosioci ispunili uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

38. Sud se u ovom slučaju poziva na član 113. 7 Ustava, koji propisuje:

”Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

39. Pored toga, član 47.2 Zakona, propisuje:

“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

40. Štaviše, pravilo 36 (1) (b) Poslovnika, predviđa:

“Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke”.

41. U ovom slučaju, Sud primećuje da je Osnovni sud u Peći 3. septembra 2014. godine na zahtev KAP-a odlučio da obustavi parnični postupak u vezi sa predmetom C. br. 254/11, sve dok Ustavni sud ne donese odluku po zahtevu podnetom od strane podnosilaca.

42. Na osnovu činjenice da se slučaj podnosilaca još uvek nalazi na razmatranju pred redovnim sudskim postupkom, odnosno pred Osnovnim sudom u Peći, Sud smatra da je zahtev podnosilaca preuranjen.

43. U ovom slučaju, Sud ponavlja da su redovni sudovi nezavisni u vršenju svoje sudske vlasti i njihova ustavna obaveza je da tumače faktička i pitanja zakona koja su relevantna za slučajeve pokrenute pred njima.

44. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti, kao u ovom slučaju, je da omogući redovnim sudovima mogućnost da isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povreda ustavnih prava (vidi: rešenje o neprihvatljivosti, *AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo*, KI41/09, od 21. januara 2010. godine, i vidi: *mutatis mutandis*, ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, rešenje od 28. jula 1999. godine).

45. Načelo subsidijamosti podrazumeva da podnosilac/podnosioci zahteva iscrpe sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, bilo upravnom ili sudskom, kako bi se sprečila povreda Ustava ili, ako je do toga došlo, da se takve povrede osnovnog prava isprave (vidi: rešenje u slučaju KI07/09, *Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj*, ocena Presude Vrhovnog suda Pkl. br. 61/07 od 24. novembra 2008. godine, stav 18).

46. Shodno tome, Ustavni sud ne može da oceni navodne ustavne povrede, a da prethodno redovni sudovi nisu okončali postupke koji se podnose pred njima.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36 (1) (b) Poslovnika, 8. septembra 2005. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI35/15, podnosilac zahteva: Sami Omura - Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. br. 341/2014, od 6. januara 2015. godine

KI35/15, rešenje o neprihvatljivosti od 30. oktobra 2015. godine, objavljeno 11. novembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, zakonski staratelj, jednakost pred zakonom, pravo na brak i porodicu, prava deteta, pravo na pravično suđenje, odnos usvajanja*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju podnosioca u vezi sa usvajanjem maloletnika muškog roda. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede njegovog prava da zasnuje usvojenje.

Ustavni sud je naglasio da ne deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa. Uloga je redovnih sudova ili drugih javnih organa da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava i dodao da su postupci pred redovnim sudovima bili pravični i obrazloženi. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI35/15
Podnosilac
Sami Omura
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. br. 341/2014, od 6. januara 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Sami Omura, sa prebivalištem u selu Grebno, opština Uroševac, koga zastupa g. Sabri Kryeziu, advokat.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Rev. br. 341/2014 Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 6. januara 2015. godine, koje mu je uručeno 16. februara 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti rešenja (Rev. br. 341/2014 od 6. januara 2015. godine) Vrhovnog suda, kojim se tvrdi da su povređena prava garantovana članom 1. stav 2. [Ograničenja Države]; članom 22. tačka (7) [Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata]; članom 37. stavovi 1. i 2. [Pravo na Sklapanje Braka i Zasnivanje Porodice] i članom 50. stavovi 1. i 2. [Prava Deteta] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 3. Konvencije o pravima deteta (u daljem tekstu: KPD).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 23. marta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI35/15 imenovao sudiju Kadri Kryeziua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI35/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 7. maja 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega dodatnu dokumentaciju. Kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu.

8. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI35/15 imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca umesto sudije Kadri Kryeziua, kome je okončan mandat sudije 26. juna 2015. godine i odlukom br. KSH. KI35/15 zamenik predsednika, Ivan Čukalović, je zamenio sudiju Altaya Suroya u sastavu Veća za razmatranje.

9. Dana 11. septembra 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica u upravnom postupku

10. Dana 2. avgusta 2010. godine, podnosilac je zajedno sa svojom suprugom podneo zahtev za usvojenje deteta muškog pola (predmet br. 25-2337) Centru za socijalni rad u Uroševcu (u daljem tekstu: CSR u Uroševcu).

11. Dana 13. maja 2011. godine, CSR u Uroševcu se obratio zahtevom CSR u Mališevu da li poslednje navedeni ima dete muškog pola koje čeka da bude usvojeno, pošto CSR u Uroševcu nema dece za usvajenje.

12. Dana 24. aprila 2012. godine, CSR u Mališevu obaveštava (obaveštenje br. 30/1197) CSR u Uroševcu da imaju dete muškog pola za usvajenje.

Pregled činjenica u parničnom postupku

13. Dana 21. septembra 2012. godine, podnosilac zahteva je pred Opštinskim sudom u Uroševcu podneo predlog za usvojenje deteta A. Z., koje je bilo pod starateljstvom CSR u Mališevu.

14. Dana 30. maja 2013. godine, Opštinski sud u Uroševcu je rešenjem Nd. br. 366/12 odredio probni period od 3 (tri) meseca za usvajenje i obavezao CSR u Uroševcu da nadgleda probni period od 31. maja 2013. godine do 31. avgusta 2013. godine i da nakon toga podnese navedenom sudu pismeni izveštaj ocene.

Pregled činjenica u izvršnom postupku

15. Dana 31. maja 2013. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog Osnovnom sudu u Đakovici-Odeljenju u Mališevu za izvršenje rešenja Nd. br. 366/12 Opštinskog suda u Uroševcu, s obzirom da mu CSR u Uroševcu nije predao dete za realizaciju probnog perioda prema nalogu Opštinskog suda u Uroševcu.

16. Dana 3. juna 2013. godine, Osnovni sud u Đakovici-Odeljenje u Mališevu je doneo rešenje E. br. 724/13 kojim je odobrio izvršenje predloženo od strane podnosioca zahteva.

17. Dana 7. juna 2013. godine, CSR u Mališevu je podneo prigovor Osnovnom sudu u Đakovici-Odeljenju u Mališevu na izvršenje rešenja Nd. br. 366/12 Osnovnog suda u Uroševcu, tvrdeći da je navedeno rešenje doneto bez saglasnosti zakonskog staratelja i u suprotnosti sa ocenama CSR u Uroševcu i CSR u Mališevu.

18. Dana 10. juna 2013. godine, podnosilac zahteva je pred Osnovnim sudom u Đakovici-Odeljenjem u Mališevu, podneo odgovor na prigovor i predložio da se prigovor, podnet od strane CSR, proglasi neosnovanim i tražio sprovođenje izvršenja rešenja Nd. br. 366/12 Opštinskog suda u Uroševcu.

19. Dana 12. juna 2013. godine, Osnovni sud u Đakovici-Odeljenje u Mališevu, (rešenje E. br. 724/13) je usvojio prigovor podnet od strane CSR u Mališevu i odlučio da poništi rešenje E. br. 724/13 od 3. juna 2013. godine, kojim je dozvoljeno izvršenje rešenja Nd. br. 366/12 Osnovnog suda u Đakovici- Odeljenja u Mališevu.

20. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud), na rešenje (E. br. 724/13 od 12. juna 2013. godine) Osnovnog suda u Đakovici-Odeljenja u Mališevu, zbog navodnih povreda zakona o izvršnom postupku.

21. Dana 9. jula 2013. godine, Apelacioni sud je (rešenje Ac. br. 1802/2013) odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio rešenje E. br. 724/13 od 12. juna 2013. godine Osnovnog suda u Đakovici-Odeljenja u Mališevu.

22. Dana 16. jula 2013. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti državnom tužiocu na rešenje Ac. br. 1802/2013 Apelacionog suda.

23. Dana 26. jula 2013. godine, državni tužilac je (obaveštenje KMLC. br. 73/13), odbio predlog podnosioca za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti, jer nije našao pravni argumentovani osnov za podnošenje ovog pravnog sredstva.

24. Dana 19. avgusta 2013. godine, podnosilac je podneo zahtev za preispitivanje predloga za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti glavnom državnom tužiocu.

25. Dana 26. avgusta 2013. godine, glavni državni tužilac je obavestio podnosioca da ostaje pri obaveštenju državnog tužioca KMLC. br. 72/13 od 26. jula 2013. godine.

Pregled činjenica u vezi sa ponavljanjem postupka

26. Podnosilac je podneo zahtev za ponavljanje zasnivanja usvojenja Osnovnom sudu u Uroševcu.

27. Dana 27. septembra 2013. godine, Osnovni sud u Uroševcu je (rešenje Nd. br. 366/12) odbio predlog podnosioca zahteva za usvajenje deteta.

28. Dana 11. oktobra 2013. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu na rešenje Nd. br. 366/12 Osnovnog suda u Uroševcu zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

29. Dana 12. septembra 2014. godine, Apelacioni sud je (rešenje Ac. br. 3423/2013), odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio rešenje (Nd. br. 366/12 od 27. septembra 2013. godine) Osnovnog suda u Uroševcu.

30. Apelacioni sud je u svom rešenju obrazložio: "*... odredbom člana 179, stav 1 i stav 3 Zakona o porodici Kosova, koji se odnosi na stalno stanovanje, u njegovom stavu jedan izričito se kaže: strana koja vrši usvojenje može da bude jedino građanin Kosova, dakle reč je o rezidencijalnom stanovniku Kosova, (jer nijedan stanovnik ne može*

imati stalno mesto boravka u dve države u isto vreme), dok se u stavu 3 istog člana kaže: da bi strani državljanin usvojio dete, potrebna je prethodna saglasnost organa uprave nadležnog za poslove politike socijalnog rada. […] dok i da su predlagači državljani Kosova, ponovo saglasnost staratelja, ali i iniciranje postupka preko njega, svakako se mora učiniti, dok u konkretnom slučaju ništa od toga nije sprovedeno […]" .

31. Dana 24. oktobra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu na rešenje Ac. br. 3423/2013 Apelacionog suda, zbog bitnih povreda parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

32. Dana 6. januara 2015. godine, Vrhovni sud je (rešenje Rev. br. 341/2014) odbio zahtev za reviziju podnosioca zahteva, kao neosnovan, i potvrdio da su na osnovu činjeničnog stanja nižestepeni sudovi pravično postupili kada su odbili predlog podnosioca za usvajenje maloletnika.

33. Pored toga, Vrhovni sud je obrazložio:

> *„Centar za socijalni rad u Mališevu u svom pismenom izveštaju…nije dao preporuku sudu za usvojenje maloletnika. Ovim, nije ispunjen neophodan uslov iz člana 169.1 vezano sa članom 171. Zakona o porodici Kosova, pošto nedostaje saglasnost staratelja maloletnika za usvojenje..*
>
> *Predlagači su zahtev podneli na osnovu procedura za usvojenje kao državljani Kosova a ne kao lica koja žive van Kosova. Prema odredbama o kojima je reč ovaj Panel je formiran za usvojenje van Kosova sa ciljem sprovođenja Haške konvencije o pravima deteta i sa ciljem zaštite dece.*
>
> *Navodi u reviziji da su predlagači državljani Kosova su neosnovani zbog nesporne činjenice da su predlagači sa stalnim boravkom u SR Nemačkoj, još od 1993. godine, iz toga proizilazi da se dete mora usvojiti van Kosova i u konkretnom slučaju usvojenje treba da podlegne posebnoj proceduri i neophodno je mišljenje posebnog Panela za usvojenje van Kosova, koji funkcioniše pri Ministarstvu za rad i socijalnu zaštitu …".*

Navodi podnosioca

34. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu rešenjem Rev. br. 341/2014 Vrhovnog suda i odlukama redovnih sudova povređena garantovana prava, kao što je navedeno u stavu 3 ovog dokumenta.

35. Podnosilac zahteva, pored toga, traži od Suda da sprovede rešenje (Nd. br. 366/12 od 30. septembra 2013. godine) Opštinskog suda u Uroševcu, kojim je usvojen probni period za usvajenje.

Ocena prihvatljivosti zahteva

36. Sud prvo ocenjuje da li zahtev podnosioca ispunjava uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

37. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

38. Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

> *„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
> *[...]*
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
> *(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava;*
> *[...]*
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

39. U ovom slučaju, Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da su mu rešenjem Rev. br. 341/2014 Vrhovnog suda od 6. januara 2015. godine povređena prava garantovana članovima: 1, 22, 37 i 50. Ustava i članom 3 KPD.

40. Zapravo, podnosilac zahteva tvrdi da su mu postupcima, okončanim pred redovnim sudovima, povređene zakonske odredbe koje regulišu oblast porodice u Republici Kosovo.

41. Što se tiče navodnihpovreda navedenih ustavnih odredaba, Sud smatra da podnosilac zahteva samo navodi da je došlo do povrede njegovih prava i sloboda, a da nije objasnio kako i zašto činjenice, koje je izneo, predstavljaju povredu tih prava.

42. Sud primećuje da podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena i prava garantovana članom 3. KPD, koji propisuje:

> *"1. U svim aktivnostima koje se tiču dece, bez obzira da li ih preduzimaju javne ili privatne institucije socijalnog staranja, sudovi, administrativni organi ili zakonodavna tela, najbolji interesi deteta biće od prvenstvenog značaja.*
>
> *2. Strane ugovornice se obavezuju da detetu obezbede takvu zaštitu i brigu koja je neophodna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i obaveze njegovih roditelja, zakonskih staratelja ili drugih pojedinaca koji su pravno odgovorni za dete i u tom cilju će preduzeti sve odgovarajuće zakonodavne i administrativne mere.*
>
> *3.Strane ugovornice će obezbediti da se institucije, službe i ustanove odgovorne za brigu ili zaštitu dece prilagode standardima koje su utvrdili nadležni organi, posebno u oblasti sigurnosti, zdravlja, u pogledu broja i podobnosti osoblja, kao i stručnog nadzora."*

43. Međutim, Sud smatra da, i pored toga što je podnosilac zahteva pokrenuo tvrdnje o povredi člana 3. KPD, on dalje nije argumentovao kako su mu i zašto redovni sudovi povredili to pravo, s obzirom da je ovaj član veoma uopšten i obuhvata niz obaveza i prava koja proizilaze iz Konvencije za strane ugovornice.

44. Sud primećuje da je Vrhovni sud razmotrio svaku tvrdnju podnosioca i detaljno objasnio zašto je trebalo da se zahtev podnosioca za reviziju odbije kao neosnovan i potvrdi rešenje nižestepenog suda.

45. Na osnovu spisa predmeta, Sud smatra da rešenje Vrhovnog suda ne krši prava garantovana Ustavom i međunarodnim instrumentima, kao što tvrdi podnosilac ovog zahteva.

46. Što se tiče drugih tvrdnji u pogledu činjeničnog stanja i tumačenja odredaba zakona, Sud naglašava da nije njegova dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane sudova ili javnih organa, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

47. Sud naglašava i da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa. Uloga redovnih sudova ili drugih javnih organa je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog ili materijalnog prava (Vidi:

mutatis mutandis,Garcia Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, stav 28, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28).

48. Ustavni sud može samo da razmotri da li su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (Vidi, *inter alia: Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, izveštaj evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. godine).

49. Sud dalje smatra da su postupci pred redovnim sudovima, uključujući i one pred Vrhovnim sudom, bili pravični i obrazloženi (Vidi, *mutatismutandis: Shub protiv Litvanije,* br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

50. Sud takođe primećuje da podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji bi ukazao na povredu njegovih prava prema Ustavu (Vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke,* br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. godine) i nije precizirao kako navedeni članovi Ustava potkrepljuju njegovu tvrdnju, u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 48. Zakona.

51. Kao rezime, Sud zaključuje da tvrdnje podnosioca o povredi prava i sloboda nisu dokazane i potvrđene, stoga njegov zahtev treba da bude proglašen neprihvatljivim kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona, pravilima 36 (1) c), 36 (2) (b) i d) i 56 (2) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 30. octobra 2015. godine je jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stav 4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI28/15, podnosioci zahteva: Naser Dragusha i 4 (četvoro) drugih radnika Energetska korporacije Kosova - Zahtev za ponovno ocenjivanje ustavnosti presude Rev. br. 25/2012 Vrhovnog suda Kosova od 10. maja 2013. godine

KI28/15, odluka o odbijanju zahteva od 30. oktobra 2015. godine, objavljena 25. novembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *neprihvatljiv zahtev, pravni efekat odluka, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na rad i obavljanje profesije, sudska zaštita prava*

U ovom slučaju, podnosioci zahteva su tražili od Ustavnog suda da preispita presudu Vrhovnog suda, koja je već ocenjena od strane Ustavnog suda u slučaju KI163/13 i proglašena neprihvatljivom, kao očigledno neosnovana. Podnosioci zahteva su se ponovo žalili Ustavnom sudu zbog povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje i sudsku zaštitu prava.

Ustavni sud je primetio da je sadašnji zahtev ponavljanje prethodnih zahteva, koji su već odlučeni, i dodao da su njegove odluke konačne i obavezujuće za pravosuđe, za sva lica i sve institucije Republike Kosovo. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim u skladu sa pravilom 35 (2) Poslovnika.

ODLUKA O ODBIJANJU ZAHTEVA
u
slučaju br. KI28/15
Podnosilac
Naser Dragusha i 4 (četvoro) drugih radnika Energetske korporacije Kosova
Zahtev za ponovno ocenjivanje ustavnosti presude Rev. br. 25/2012 Vrhovnog suda Kosova od 10. maja 2013. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su: g. Naser Dragusha, g. Bajram Ahmeti, g. Mehmet Shaqiri, g. Shasivar Hashani i gđa Selvete Preniqi (u daljem tekstu: podnosioci zahteva), koje zastupa g. Ilaz Çerkinaj, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Rev. 25/2012 Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 10. maja 2013. godine, koja im je uručena 10. jula 2013. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ponovno ocenjivanje ustavnosti presude Rev. br. 25/2012 Vrhovnog suda od 10. maja 2013. godine, kojom su, navodno, povređena prava podnosilaca zahteva zagarantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije], članom 53. [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članovima 22. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 10. marta 2015. godine, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI28/15 imenovao sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca i odlukom br. KSH. KI28/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

7. Dana 6. maja 2015. godine, Sud je obavestio podnosioce o registraciji zahteva i tražio da popune obrazac zahteva, te da prilože poslednju odluku koju osporavaju, kao i druga relevantna dokumenta.

8. Dana 21. maja 2015. godine, podnosioci zahteva su podneli dodatnu dokumentaciju traženu od strane Suda.

9. Dana 11. septembra 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Što se tiče istih tvrdnji pokrenutih od strane podnosilaca, Sud je o njima već odlučio u slučaju KI163/13 od 23. juna 2014. godine i slučaju KI165/14 od 9. jula 2015. godine.

Pregled činjenica u vezi sa rešenjem o neprihvatljivosti Ustavnog suda u slučaju KI163/13 od 23. juna 2014. godine

11. Dana 18. oktobra 2013. godine, podnosioci zahteva g. Naser Dragusha, g. Mehmet Shaqiri, g. Bajram Ahmeti, g. Shasivar Hashani, g. Qazim Igrishta, g. Fahri Asllani i gđa Selvete Preniqi su podneli zahtev Sudu, tražeći ocenu ustavnosti presude Rev. br. 25/2012 Vrhovnog suda od 10. maja 2013. godine.

12. Podnosioci zahteva su u slučaju KI163/13 tvrdili da su im povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno

Suđenje], članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava.

13. Sud je u slučaju KI163/13 ocenio da je Vrhovni sud, u vezi sa tvrdnjama podnosilaca zahteva, jasno objasnio odnos između podnosilaca kao radnika i EKK-a kao poslodavca, na osnovu ugovora zaključenog uz saglasnost obe strane, kao i prava i obaveze koje proizilaze iz takvog ugovora; i štaviše, Vrhovni sud je pružio i jasnu ocenu odluka nižestepenih sudova.

14. Pored toga, Sud je ocenio da činjenica da se podnosioci zahteva ne slažu sa ishodom slučaja ne može da im posluži kao pravo da pokrenu argumentovan zahtev o povredi člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i člana 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava (vidi slučaj: *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

15. Shodno tome, Sud nije utvrdio da su presudom Vrhovnog sudaRev. br. 25/2012 od 10. maja 2013. godine povređena prava podnosilaca zahteva zagarantovana Ustavom i EKLJP.

16. Na osnovu činjenica i okolnosti predočenih u zahtevu br. KI163/13, Sud je 23. juna 2014. godine zaključio da se zahtev podnosilaca proglašavaneprihvatljivim kao očigledno neosnovan.

Pregled činjenica u vezi sa rešenjem o neprihvatljivosti Ustavnog suda u slučaju KI165/14 od 9. jula 2015. godine

17. Dana 10. novembra 2014. godine podnosilac zahteva Bajram Ahmeti je podneo zahtev Sudu, koji jeregistrovan pod br. KI165/14. Podnosilac je ovim zahtevom osporio istu presudu Vrhovnog suda (Rev. br. 25/2012 od 10. maja 2013. godine), koju je osporio i u slučaju KI163/13 od 23. juna 2014. godine.

18. Podnosilac je u zahtevu KI165/14 tvrdio da su mu osporenom presudom povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava.

19. Uzimajući u obzir sve činjenice razmotrene u slučaju KI165/14, Sud je zaključio da je zahtev podnosioca za predmet razmatranja imao istu presudu o čijoj ustavnosti je već odlučio u slučaju KI163/13 od 23. juna 2014. godine. Iz tog razloga je zahtev podnosioca proglašen neprihvatljivim na osnovu pravila 36 (3) d) Poslovnika.

Navodi podnosioca

20. U trenutnom zahtevu KI28/15, podnosioci zahteva tvrde da su im osporenom presudom povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije], članom 53 [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] i članom 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava.

Prihvatljivost zahteva

21. Pre nego što razmotri zahtev, Sud prvo ocenjuje da li isti ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

22. Što se tiče ovog zahteva, Sud se poziva na pravilo 32 (5) Poslovnika, koje propisuje:

> *"Sud može po kratkom postupku odbiti podnesak [...] ukoliko je zahtev ponavljanja prethodnog podneska odlučen od strane Suda, ili ako je podnesak neozbiljan".*

23. Sud primećuje da podnosioci zahteva u ovom slučaju zapravo traže ponovnu ocenu presude Rev. br. 25/2012 Vrhovnog suda od 10. maja 2013. godine, čiju je ustavnost Ustavni sud već ocenio u slučaju KI163/13 od 23. juna 2014. godine islučaju KI165/14 od 9. jula 2015. godine, u kojem je podnosilac zahteva bio g. Bajram Ahmeti, jedan od podnosilaca u slučaju KI163/13 i trenutnom slučaju KI28/15.Trenutni zahtev, zapravo, ne sadrži nijedan novi dokaz na osnovu koga bi se razmotrilo pitanje koje nije razmotreno ili je propušteno da se razmotri u prethodnim postupcima pred Sudom.

24. Dakle, ovaj zahtev predstavlja ponavljanje prethodnih zahteva o kojima je Sud već odlučio. Sud nije nadležan da odlučuje o istim pravnim pitanjima o kojima je već jednom doneo odluku. Nadležnost Ustavnog suda, u vezi sa individualnim zahtevima,jasno je propisana u članu 113.7 Ustava. Pod pojedinačnim aktima javnih organa, u smislu člana 113.7, treba podrazumevati sve pojedinačne akte javnih organa Republike Kosovo koji predstavljaju predmet ocene ustavnost u smislu ovog člana, osim akata samog Ustavnog suda. Dakle, mora biti jasno da Ustavni sud nije nadležan da ponovo otvara i sudio svojim odlukama o kojima je već jednom odlučio.

25. Pored toga, Sud podseća da su njegove odluke konačne i obavezujuće za pravosuđe i za sva lica i institucije Republike Kosovo.

26. S tim u vezi, član 116.1 [Pravni Efekat Odluka] Ustava, propisuje: *"Odluke Ustavnog suda su obavezne za pravosuđe i sva lica i institucije Republike Kosovo"*.

27. Kao rezime, Sud smatra da zahtev podnosilaca zapravo predstavlja ponavljanje prethodnih zahteva o kojima je Sud već odlučio. Shodno tome, u skladu sa pravilom 32 (5) Poslovnika, zahtev treba da se odbije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa pravilom 32 (5) Poslovnika, dana 30 oktobra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev;

II. DA DOSTAVI ovu odluku strankama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona, i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Bekim Sejdiu

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI56/15, podnosilac zahteva: Qamil Haxhibeqiri - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 367/2014 od 20. februara 2015. godine

KI56/15, rešenje o neprihvatljivosti od 13. novembra 2015. godine, objavljeno 25. novembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, ugovor o kupoprodaji, preča kupovina, zaštita imovine*

Vrhovni sud je usvojio zahtev za reviziju suprotne strane u vezi sa pravom podnosioca na preču kupovinu nepokretnosti. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede njegovog prava na imovinu.

Ustavni sud je primetio da je Vrhovni sud u svojoj presudi obrazložio na sveobuhvatan način zašto je trebalo da se presude nižestepenih sudova preinače, a tužbeni zahteva podnosioca odbije i dodao da je postupak sproveden pred Vrhovnim sudom bio pravičan i obrazložen. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI56/15
Podnosilac
Qamil Haxhibeqiri
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo Rev. br. 367/2014 od 20. februara 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Qamil Haxhibeqiri, sa stalnim prebivalištem u Orahovcu, koga zastupa g. Gazmend Haxhibeqiri.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo Rev. br. 367/2014 od 20. februara 2015. godine (u daljem tekstu: Vrhovni sud), kojom je odbijen tužbeni zahtev usvojen od strane nižestepenih sudova, koji se odnosi na utvrđivanje prava preče kupovine nepokretnosti.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude Rev. br. 367/2014 kojom su, navodno, povređena ustavna prava usled pogrešnog tumačenja člana 20. Zakona o prometu nepokretnosti (Službeni list SAPK br. 45/81, 29/86 i 28/88) od strane Vrhovnog suda.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon*)*.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 7. maja 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI56/15 imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je odlukom br. KSH. KI56/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Arta Rama-Hajrizi (član) i Bekim Sejdiu (član).

7. Dana 22. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i kopija zahteva je, u skladu sa članom 22.2 Zakona, poslata Vrhovnom sudu.

8. Dana 15. oktobra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Zahtev se odnosi na zakonsko pravo preče kupovine nepokretnosti (poslovni prostor), opisan kao parcela u površini od 0.09,03 hektara, upisane u katastarskim knjigama pod brojem 2695/1 i označene kao PL br. 139 KZ Orahovac. Ovu parcelu je kupio Sh. I. (kupac) iz Orahovca od T. V. (prodavac) i kupoprodajni ugovor je overen u Opštinskom sudu u Mitrovici.

10. Podnosilac zahteva tvrdi da je navedenu nepokretnost iznajmljivao od T. V. i nije se složio sa tim da ista bude zakonito prodata Sh. I. Dakle, podnosilac je tvrdio da njemu pripada pravo preče kupovine prema zakonu na snazi. Podnosilac je zatim podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Orahovcu.

11. Dana 12. septembra 2012. godine, Opštinski sud u Orahovcu je presudom C. br. 183/08 usvojio tužbeni zahtev podnosioca, potvrdio da podnosilac ima pravo preče kupovine nepokretnosti, poništio ugovor o kupoprodaji navedene nepokretnosti overen u Opštinskom sudu u Mitrovici i obavezao prvotuženog T. V. da zaključi ugovor sa podnosiocem zahteva prema istim uslovima pod kojim je istu prodao drugotuženom SH. I.

12. Tuženi su na presudu Opštinskog suda u Orahovcu uložili žalbu Apelacionom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud), navodeći bitne povrede odredaba zakona.

13. Dana 4. septembra 2014. godine, Apelacioni sud je (presuda Ac. br. 5032/12) odbio, kao neosnovane, žalbe tuženih i potvrdio presudu C. br. 183/08 Opštinskog suda u Orahovcu od 12. septembra 2008. godine.

14. Tuženi su na presudu Apelacionog suda podneli zahtev za reviziju Vrhovnom sudu, zbog navodnog bitne povrede odredaba parničnog postupa i pogrešne primene materijalnog prava.

15. Dana 20. februara 2015. godine, Vrhovni sud je (presuda Rev. br. 367/2014) usvojio, kao osnovan, zahtev tuženih za reviziju i preinačio presude nižestepenih sudova, koje su bile donete u korist podnosioca zahteva.

16. Pored toga, Vrhovni sud je obrazložio:

> "*... uzimajući u obzir da je sporna parcela, iako je po kulturi njiva, prema gore navedenoj potvrdi opštine Orahovac, ista je građevinsko zemljište obuhvaćeno u urbanističkom planu grada, nižestepeni sudovi su pogrešno primenili član 22 i 23 ovog zakona, utvrđujući da tužilac ima pravo na preču kupovinu ovog prostora – skladišta. Ovaj prostor – skladište je od strane prvog tuženog izgrađen bez dozvole, tako da je kao celina zajedno sa zemljištem koje obuhvata ovu parcelu prodato od strane prvih tuženih.*
>
> *Pored toga, prvi tuženi, iako u smislu člana 20 gore navedenog zakona nije imao bio obavezan, isti je, kao što rezultira i iz svedočenja svedoka G.H. – sin tužioca (podnosioca zahteva), prethodno tužiocu usmeno ponudio prodaju ove nepokretnosti u celosti za konačni iznos od 160.000.00 DM, koju tužilac nije prihvatio, nudeći kao kupoprodajnu cenu iznos od 120.000.00 DM, i nakon toga je prvi tuženi ovu nepokretnost za cenu kupoprodaje od 140.000.00 DM prodao drugom tuženom. Dakle, na osnovu ocene Vrhovnog suda i ova činjenica potvrđuje da prvi tuženi nije povredio pravo tužiocu na preču kupovinu ove nepokretnosti".*

Navodi podnosioca

17. Podnosilac zahteva tvrdi: "*Vrhovni sud na pogrešan način tumači član 20. Zakona o prometu nepokretnosti, navodeći da preču*

kupovinu ima samo opština, a da nije objasnio odredbu člana 20. Dakle, na osnovu ove činjenice, u ovom zahtevu ćemo prepisati član 20. Zakona:

Član 20

„Nosilac prava svojine koji namerava da proda zemljište u građevinskom području dužan je prethodno da ga ponudi na prodaju opštini na čijoj se teritoriji zemljište nalazi.

Odredbe člana *19, ovog zakona primenjuju se i na promet suma i sumskog zemljišta u građevinskom području.*

Odredba stava 1. ovog člana odnosi se na građevinsko zemljište obuhvaćeno urbanističkim planom*, kao i na građevinska zemljišta u granicama građevinskog područja koje je odlukom utvrdila skupština opštine.*

O podnetoj pismenoj ponudi za prodaju zemljišta izjašnjava se organ ili organizacija koju *odredi skupština opštine".*

18. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi: *"Na osnovu podnetih dokaza može se jasno primetiti da je primenjen član 20. Zakona o prometu nepokretnostima i da je opština preko svog navedenog organa odgovorila da nije zainteresovana za kupovinu imovine koja se nudi na prodaju. Dakle, u ovom slučaju nemamo nikakvu pogrešnu primenu materijalnog prava".*

Prihvatljivost zahteva

19. Pre nego što razmotri podnet zahtev, Ustavni sud prvo ocenjuje da li zahtev ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane Zakonom i Poslovnikom.

20. U ovom slučaju, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

21. Pore toga, pravilo 36 (1) (d) Poslovnika, propisuje:

„(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan".

22. Štaviše, pravilo 36 (2) Poslovnika propisuje:

„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava;

[...]".

23. U ovom slučaju Sud primećuje da je predmetna stvar pred redovnim sudovima zahtev podnosioca o utvrđivanju prava na preču kupovinu navedene nepokretnosti, koja je priznata podnosiocu presudom C. br. 183/08 Opštinskog suda u Orahovcu. Presuda Opštinskog suda je potvrđena od strane Apelacionog suda. Međutim, Vrhovni sud je, odlučujući po zahtevu za reviziju koji su podneli tuženi, odbio tužbeni zahtev podnosioca kao neosnovan i preinačio presude nižestepenih sudova zbog pogrešne primene materijalnog prava.

24. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da se tvrdnje podnosioca zahteva odnose na pitanje tumačenja odredaba materijalnog zakona (zakonitost) od strane Vrhovnog suda.

25. U tom smislu, Sud smatra da tvrdnje podnosioca nisu pokrenute na osnovu povrede prava garantovanih Ustavom (ustavnost). Zapravo, podnosilac zahteva tvrdi kako je Vrhovni sud odbio njegov tužbeni zahtev tumačeći pogrešno odredbe materijalnog prava i da to, prema njemu, predstavlja povredu prava garantovanih Ustavom i zakonom.

26. S tim u vezi, Sud ponavlja da je pitanje utvrđivanja činjenica i tumačenja odredaba materijalnog i procesnog prava dužnost redovnih sudova i spada pod njihovu jurisdikciju.

27. Sud naglašava i da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka koje donose redovni sudovi ili drugi javni organi. Uloga redovnih sudova ili drugih javnih organa je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis:Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, stav 28, ESLJP, presuda od 21. januara 1999, stav 28).

28. Sud može samo da razmotri da li su dokazi pred redovnim sudovima ili drugim organima izneti na pravičan način i da li su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac ovog zahteva dobio pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora: Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. 13071/87*,* usvojen 10. jula 1991. godine).

29. Sud smatra da je Vrhovni sud u svojoj presudi sveobuhvatno obrazložio zašto je trebalo da se presude nižestepenih sudova preinače i tužbeni zahtev podnosioca odbije.

30. Dakle, Ustavni sud ne smatra da su relevantni postupci pred Vrhovnim sudom na bilo koji neki način bili nepravični ili proizvoljni (vidi*: mutatis mutandis: Shub protiv Litvanije*, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

31. Na osnovu svih navedenih razloga Sud zaključuje da zahtev podnosioca, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) Poslovnika o radu, treba da se proglasi kao očigledno neosnovan i shodno tome, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona, pravilima 36 (1) (d) i 36 (2) (b) kao i 56 (2) Poslovnika, 13. novembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI86/15, podnosilac zahteva: Armond Morina - Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda E. Rev. br. 57/2014 od 17. novembra 2014. godine

KI86/15, rešenje o neprihvatljivosti od 7. jula 2015. godine, objavljeno 25. novembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, subvencija filmskog projekta, obustava finansiranja*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju podnosioca u vezi sa obavezom da vrati finansiranje filmskog projekta. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje.

Ustavni sud je konstatovao da podnosilac nije dostavio nikakvo proceduralno ili materijalno obrazloženje u svom zahtevu, jer je samo pomenuo ustavne odredbe bez davanja dodatnog objašnjenja kako je došlo do povrede i dodao je da su odluke redovnih sudova bile pravilne i obrazložene. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI86/15
Podnosilac
Armond Morina
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda E. Rev. br. 57/2014
od 17. novembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Armond Morina sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje Vrhovnog suda E. Rev.br. 57/2014 od 17. novembra 2014. godine, kojom je Vrhovni sud odbio reviziju podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio rešenje Apelacionog suda.

3. Ova presuda je uručena podnosiocu zahteva26. februara 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti osporene odluke kojom je, navodno, povređen član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosovo, kao i član 6. [**Pravo na pravično suđenje**] Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda(u daljem tekstu:EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 22. i 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 25. juna 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. KI86/15 imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i odlukom KSH. KI86/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Bekim Sejdiu.

8. Dana 17. avgusta 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 14. oktobra 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnosilac zahteva je vlasnik i direktor produkcijske kuće “Morina Films”.

11. Podnosilac zahteva, odnosno njegova produkcijska kuća je 2006. godine od Ministarstva kulture, omladine i sporta Kosova (u daljem tekstu: MKOS) zatražila finansijsku pomoć oko realizacije filmskog projekta “Mysafir në sofër”.

12. Dana 19. septembra 2008. godine, MKOS potpisuje ugovora sa podnosiocem zahteva. Na osnovu ovog ugovora MKOS se kao donator obavezao da subvencioniše filmski projekat *“Mysafir në sofër”*.

13. Dana 20. oktobra2008. godine, MKOS prenosi finansijska sredstva namenjena za realizaciju prve faze filmskog projekta *“Mysafir në sofër”*.

14. Dana 27. avgusta 2010. godine, MKOS obaveštava podnosioca zahteva da je na osnovu podataka dobijenih revizijom MKOS-a, kao i iz izveštaja komisije MKOS-a, utvrđeno da finansijska sredstva odobrena za realizaciju filmskog projekta *“Mysafir në sofër”* nisu utrošena u

skladu sa ugovorom, te se shodno tome obustavlja dalje finansiranje ovog projekta i zahteva od podnosioca da vrati finansijska sredstva u budžet Kosova, koja su prethodno uplaćena za realizaciju prve faze ovog projekta.

15. Nakon uručenja pomenutog obaveštenja podnosiocu zahteva, MKOS podnosi tužbu Okružnom privrednom sudu u Prištini sa tužbenim zahtevom da podnosilac (Morina Films) vrati finansijska sredstva dobijena za realizaciju prve faze filmskog projekta *"Mysafir në sofër"*.

16. Dana 28. februara 2012. godine, Okružni privredni sud u Prištini [presudom II. C. br. 13/2011] usvaja, kao osnovan, zahtev MKOS-a i obavezuje podnosioca zahteva da MKOS-u vrati dobijena finansijska sredstva, uključujući propisanu zakonsku kamatu i troškove parničnog postupka.

17. Dana 21. maja 2012. godine podnosilac zahteva, nezadovoljan gore pomenutom presudom, izjavljuje žalbu Okružnom privrednom sudu u Prištini.

18. Dana 22. avgusta 2012. godine, Okružni privredni sud u Prištini odbija, kao zakasnelu, žalbu podnosioca zahteva.

19. Protiv rešenja Okružnog privrednog suda u Prištini podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu.

20. Dana 20. septembra2012. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu. Ovaj zahtev je zaveden pod registarskim brojem KI16/13.

21. Dana 16. aprila 2013. godine, podnosilac zahteva je od Suda zatražio obustavu postupka u predmetu KI16/13 do donošenja konačne odluke redovnih sudova.

22. Dana 14. juna 2014. godine, Sud donosi odluku o skidanju sa liste KI16/13, s obzirom da u navedenom spletu okolnosti nije našao razlog da odlučuje po ovom zahtevu.

23. Dana 18. jula 2014. godine, Apelacioni sud [rešenjem Ae. br. 412/2012] odbija, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrđuje rešenje Okružnog privrednog suda u Prištini.

24. Nezadovoljan odlukomApelacionog suda, podnosilac zahteva izjavljuje reviziju Vrhovnom sudu.

25. Dana 17. novembra 2014. godine Vrhovni sud je [rešenjem E. Rev.br. 57/2014] odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju podnosioca zahteva.

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva tvrdi da su osporenom odlukom prekršena prava, zagarantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava i članom 6. [**Pravo na pravično suđenje**] EKLJP.

27. Podnosilac zahteva traži od Suda:

> *"Ukidanje odluka sudova, odnosno Vrhovnog suda Kosova i vraćanje pravne stvari na ponovno suđenje i odlučivanje zbog povrede prava zagarantovanim Ustavom i Konvencijom[...]"*

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Pre svega, kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca, Sud treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su predviđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

29. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona i pravilo 36. Poslovnika.

> Član 48. Zakona
>
> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*
>
> Pravilo 36. Poslovnika
>
> *"[...]*
>
> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

30. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da su rešenje Vrhovnog suda, rešenje Apelacionog suda kao i presuda Okružnog privrednog suda doneti u suprotnosti sa članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava i članom 6. [**Pravo na pravično suđenje**] EKLJP.

31. Zapravo, podnosilaczahteva tvrdi, uopšteno, pozivajući se na odluke redovih sudova, da mu nije pruženo *"pravično i nepristrasno suđenje"* pred redovnim sudovima.

32. Sud primećuje da podnosilac zahteva nije pružio nijedno proceduralno ili suštinsko obrazloženje u svom zahtevu. On samo navodi gore navedene članove Ustava i EKLJP, bez daljeg objašnjenja o tome kako je došlo do povreda.

33. U tom smislu, Sud primećuje da je Okružni privredni sud odbio žalbu podnosioca na prvostepenu presudu, smatrajući da je rok za podnošenje takve žalbe istekao. Bez obzira na to, podnosilac zahteva nije izneo nikakav dokaz u prilog svojim navodima.

34. Sud, takođe, primećuje da je Apelacioni sud obrazložio svoje rešenje u pogledu tvrdnji podnosioca zahteva *"Iz činjenice što je presuda pod brojem, C.br.13/11 od 28.02.2012. godine primljena od strane punomoćnika tužene dana 11.05.2012. godine, dok žalba uložena dana 21.05.2012. godine, nakon isteka roka od 7 dana, predviđenim u članu 509.1 pod tačkom c) ZPP-a, Apelacioni sud Kosova je našao da pobijanim rešenjem nije prekršen zakon na štetu tužene i da je isto pravilno i na zakonu zasnovano",* potvrđujući da je Okružni privredni sudpravilno primenio materijalno pravo, kada je odbio žalbu podnosioca na prvostepenu presudu.

35. Pored toga, Sud primećuje da je Vrhovni sud odbio zahtev podnosioca za reviziju kao neosnovan, i u potpunosti je podržao obrazloženje Okružnog i Apelacionog suda.

36. Sud smatra da je postupak pred Okružnim, Apelacionim i Vrhovnim sudom bio pravičan i da su odluke detaljno opravdane i obrazložene.

37. Dakle, Ustavni sud zaključuje da su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje. (vidi: *inter alia*, *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, Izveštaj evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. godine i *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije,* br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

38. Pored toga, podnosilac zahteva nije tačno pojasnio kako i zašto osporene odluke predstavljaju povredu prava i sloboda garantovanih Ustavom, niti je izneo dokaze koji opravdavaju tvrdnju o takvoj povredi.

39. U tom smislu, Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane javnih organa, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

40. Ustavni sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa. To je uloga redovnih sudova ili drugih javnih organa da, kada je moguće, tumače i primenjuju procesno i materijalno pravo (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28. Vidi takođe: slučaj Ustavnog suda br. KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

41. Dakle, Sud smatra da podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih prava u skladu sa Ustavom (vidi: *Vanek protiv Slovačke Republike*, br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. godine) i nije precizirao kako član Ustava i član EKLJP na koje se pozvao, potkrepljuju njegovu tvrdnju, u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 48. Zakona.

42. Kao rezime, Sud zaključuje da su tvrdnje podnosioca zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje neosnovane, nisu dokazane i samim tim, očigledno su neosnovane.

43. Na osnovu gore navedenih razloga Sud smatra da, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) (d) i36 (2) (d) Poslovnika, je zahtev neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) (d) i 36 (2) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 07. jula 2015. godine je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA OGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI25/15, podnosilac zahteva: Faik Azemi - Zahtev za povraćaj u pređašnje stanje rešenja Ustavnog suda o neprihvatljivosti KI129/14 od 25. novembra 2014. godine

KI25/15, rešenje o neprihvatljivosti od 10. septembra 2015. godine, objavljeno 2. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, povraćaj u pređašnje stanje*

U slučaju KI129/14, Ustavni sud je odlučio da je zahtev podnosioca neprihvatljiv, jer je neblagovremen. Podnosilac je ponovo podneo zahtev Ustavnom sudu, tražeći povratak u pređašnje stanje, tvrdeći da je njegov zahtev bio neblagovremen krivicom redovnih sudova, a ne njegovom greškom.

Ustavni sud je primetio da se u ovom slučaju nisu ispunili uslovi za povratak u pređašnje stanje, kao što je definisano u članu 50. Zakona, jer podnosilac zahteva nije uspeo da obrazloži svoj zahtev i nije pružio dokaze koji pokazuju kako i zašto bez njegove krivice nije bio u stanju da podnese zahtev u roku predviđenim zakonom. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 50. Zakona i pravilom 36 (2) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI25/15
Podnosilac
Faik Azemi
Zahtev za povraćaj u pređašnje stanje rešenja Ustavnog suda o neprihvatljivosti KI129/14 od 25. novembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Faik Azemi iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac u zahtevutražipovraćaj u pređašnje stanje, u pogledu predviđenog roka, rešenja Ustavnog suda o neprihvatljivosti KI129/14 od 25. novembra 2014. godine.

3. Podnosilac je ovomzahtevu priložio nekoliko svojih zahteva za uvid u dosije predmeta upućenuh redovnim sudovima. Pomenuta dokumenta podnosilac zahteva je, takođe, priložio u svom predhodnom zahtevu KI129/14.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je zahtev za povraćaj u pređašnje stanje zahteva KI129/14 od 25. novembra 2014. godine.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 9. marta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI25/15, imenovao sudiju Snezhanu Botusharovuza sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI25/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 1. jula 2015. godine, odlukom GJR. KI25/15, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalovićaza člana Veća za razmatranje umesto sudije Envera Hasanija, kome je dana 26. juna 2015. godine istekao mandat u Ustavnom sudu.

9. Dana 21. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.

10. Dana 10. septembra 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje, iznelo je Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 9. marta 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu u kome je tražio da Sud vrati u pređašnje stanje, u pogledu predviđenog roka,rešenje o neprihvatljivosti KI129/14 od 25. novembra 2014. godine, u kojem se on javlja kao podnosilac zahteva.

12. Podnosilac zahteva je u prilogu novog zahteva priložio istu dokumentaciju koja je bila priložena u zahtevu KI129/14 od 25. novembra 2014. godine.

Pregled činjenica povodom rešenja Ustavnog suda o neprihvatljivosti KI129/14 od 25. novembra 2014. godine

13. Dana 29. decembra 2008. godine, Opštinski sud u Prištini (presuda C1. br. 515/2007) je usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva da je njegov radni odnos nezakonito prekinut i naložio Opštini Priština da

prizna sva prava koja uživa podnosilac zahteva za period od 1. oktobra 2003. godine do 31. decembra 2007. godine.

14. *[...]*

15. Dana 12. avgusta 2013. godine, Apelacioni sud Kosova (rešenje CA. br. 3581/2012) je odbio kao neosnovanu žalbu tužene-Opštine Priština i potvrdio rešenje (C. br. 1816/09) Opštinskog suda u Prištini.

16. *[...]*

17. Dana 4. februara 2014. godine, Vrhovni sud Kosova (rešenje Rev. br. 270/2013) je usvojio reviziju podnetu od strane Opštine Priština, ukinuo rešenje Apelacionog suda Kosova i vratio predmet na ponovno suđenje. Ovu odluku podnosilac zahteva je primio 20. marta 2014. godine.

18. Dana 8. aprila 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je rešenjem AC. br. 3779/13 odbio žalbu dužnika - Opština Priština i potvrdio rešenje E. br. 1220/13 Osnovnog suda u Prištini od 12. novembra 2013. godine.

19. Dana 13. avgusta 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu u kom osporava rešenje [Rev. br. 270/2013] Vrhovnog suda od 4. februara 2014. godine, primljeno 20. marta 2014. godine.

20. Na osnovu svih činjenica i okolnosti koje su iznete u zahtevu, Sud je 25. novembra 2014. godine zaključio da je zahtev podnosioca, u skladu sa pravilom 36 (1)(c) Poslovnika o radu, proglašen neprihvatljivim zbog neblagovremenosti.

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva tvrdi da:

> *„Tek nakon propuštanja roka, nakon 10 podnetih zahteva, bilo mi je omogućen uvid u spise predmeta kojom sam prilikom video da je Vrhovni sud Kosova, u arbitrarnom, samovoljnom i nepravilnom postupku, doneo protivzakonitu odluku, koju sam osporio kod Ustavnog suda.“*

22. Podnosilac zahteva, dalje, navodi da je u svom predhodnom zahtevu KI129/14 naknadno tražio da se njegov zahtev razmotri kao prihvatljiv u pogledu predviđenog roka, ali da Sud taj zahtev nije zaveo i razmatrao.

23. Podnosilac zahteva od Suda traži:

„da se na osnovu člana 50 Zakona O US usvoji moj zahtev za povraćaj u pređašnje stanje i donese meritorna odluka kojom će se odluka Vrhovnog suda, koju sam pobijao u predmetu KI 129/14, poništiti.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Pre nego što razmotri podnet zahtev, Ustavni sud treba da oceni da li zahtev podnosioca ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti, utvrđene Ustavom i dalje propisane Zakonom i Poslovnikom o radu.

25. S tim u vezi, Sud se poziva na pravilo 36 (1) (d) i (2) Poslovnika, koja propisuju:

“36 (1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan”.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava;

[...]

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju”.

26. Sud primećuje da se podnosilac zahteva poziva na član50. Zakona,koji propisuje:

“Ukoliko podnosilac nije bio u mogućnosti da podnese podnesak u predvidenom roku bez svoje krivice, Ustavni sud je dužan da, na osnovu podneska podnosioca, isti vrati u predasnje stanje. Podnosilac je dužan da podnese podnesak o povraćaju u pređašnje stanje u roku od petnaest (15) dana, od dana kada je prestao razlog propustanja i ujedno je dužan da obrazloži svoj zahtev. Povraćaj u pređašnje stanje nije dozvoljen ukoliko je prošla godina ili više od dana proteka roka određenog ovim zakonom. ”

27. Sud je u potpunosti razmotrio spise priložene ovom zahtevu i zahtevu KI129/14. Sud primećuje da je činjenica da je podnosilac u svom predhodnom zahtevu KI129/14 naknadno tražio da se njegov zahtev razmotri kao prihvatljiv u pogledu predviđenog roka i tome u prilog u tri navrata (25. septembra 2014., 22. oktobra 2014. i 30. oktobra 2014.) dostavljao Sudu izvesna dokumenta, koja su registrovana od strane Suda.

28. Sud, takođe, primećuje da je podnosilac 20. marta 2014. godine primio rešenje [Rev. br. 270/2013] Vrhovnog suda od 04. februara 2014. godine. Ovu činjenicu je Osnovni sud u Prištini potvrdio prilaganjem kopije dostavnice. Podnosilac zahteva uz dodatnu dokumentaciju navodi da nije imaouvid u spise predmeta pred redovnim sudovima, a zapravo rešenje Vrhovnog suda je uručeno podnosiocu 20. marta 2014. godine., to jest podnosilac je bio upoznat sa sadržinom rešenja Vrhovnog suda, ali jednostavno nije uspeo da podnese zahtev unutar predviđenog vremenskog roka.

29. S tim u vezi, Sud *ocenjuje da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni* uslovi za povraćaj u pređašnje stanje*onako kako je utvrđeno u članu 50. Zakona, jer* podnosilac zahteva nije uspeo da obrazloži svoj zahtev i nije pružio dokaze koji ukazuju na to kako i zašto nije bio u mogućnosti da podnese podnesak u predvidenom roku bez svoje krivice.

30. Sud zaključuje da je zahtev podnosioca očigledno neosnovan, u skladu članom 50. Zakona i pravilima 36 (1) d) i 36 (2) Poslovnika.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 50. Zakona, pravilom 36 (1) (d) i 36 (2), Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 10. septembra 2015. godine je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA OGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI77/15, podnosilac zahteva: Naser Foniqi - Ocena ustavnosti oduke Sudskog saveta Kosova SSK/Br. 18/2015 od 11. marta 2015. godine

KI77/15, rešenje o neprihvatljivosti od 12. novembra 2015. godine, objavljeno 2. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *neiscrpljenje pravnih sredstava, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, principi sudskog sistema, princip subsidijarnosti, disciplinski postupak, etički kodeks, zloupotreba pravosudnih funkcija*

Disciplinska komisija Sudskog saveta Kosova je odbila, kao neosnovanu, žalbu podnosioca u vezi sa ukorom zbog zloupotrebe pravosudne funkcije. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tražeći poništenje odluke Disciplinske komisije Sudskog saveta Kosova.

Ustavni sud je primetio da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva i dodao da princip supsidijarnosti zahteva da podnosilac zahteva iscrpi sva pravna sredstva predviđena zakonom. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI77/15
Podnosilac
Naser Foniqi
Ocena ustavnosti oduke Sudskog saveta Kosova SSK/Br. 18/2015
od 11. marta 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Naser Foniqi sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Osporena odluka je odluka [SKK/br.18/2015] Sudskog saveta Kosova (u daljem tekstu: SSK) od 11. marta 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odlukekojom je, navodno, došlo do povrede člana 102. [Opšta Načela Sudskog Sistema],člana 107. [Imunitet], Ustava Republike Kosovo kao i bitnih povreda Zakona o sudovima i Uredbe o unutrašnjoj organizaciji sudova.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 16. juna 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

7. Dana 15. oktobra 2015. godne, Sud je obavestio podnosioca i SSK o registraciji zahteva.

8. Dana 12. novembra 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva je sudija Osnovnog suda u Prištini. Dana 11. aprila 2014. godine, Kancelarija disciplinskog tužioca (u daljem tekstu: KDT) je pokrenula disciplinski postupak protiv podnosioca zahteva pred SSK zbog neprofesionalnog ponašanja, zloupotrebe sudijske funkcije i kršenja postojećeg Kodeksa etike.

10. Dana 1. avgusta 2014. godine, SSK je nakon sprovedenog postupka [odlukom DK. br. 10/2014] odlučila da ukori podnosioca zahteva zbog neprofesionalnog ponašanja, zloupotrebe sudijske funkcije i kršenja postojećeg Kodeksa etike.

11. Dana 8. septembara 2014. godine, nezadovoljan gore pomenutom odlukom podnosilac zahteva je uložio žalbu drugostepenoj komisiji SSK. Pored podnosioca zahteva, na pomenutu odluku žalbu je uložila i KDT.

12. Dana 11. marta 2015. godine, drugostepena komisija SSK je [odlukom SSK/ br. 18/2015] odbila žalbe podnosioca zahteva i KDT, kao neosnovane, i potvrdila odluku Disciplinske komisije SSK.

Navodi podnosioca

13. Podnosilac zahteva navodi da mu je SSK osporenom odlukom prekršio prava zagarantovana članom 102. [Opšta Načela Sudskog Sistema] i članom 107. [Imunitet] Ustava Republike Kosovo.

14. Podnosilac od Suda traži:

„Ovim zahtevom želim da Ustavni sud Republike Kosovo poništi odluku Sudskog saveta Kosova SSK. Br. 18/15, od 11.03.2015. god […].”

Prihvatljivost zahteva

15. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, određene Ustavom i dalje navedene u Zakonu i Poslovniku.

16. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji propisuje:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

17. Sud se, takođe, poziva i na član47. 2 Zakona koji propisuje da:

„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena svaostala zakonom određena pravna sredstva“.

18. Štaviše, Sud uzima u obzir pravilo36 (1) (b) Poslovnika koje predviđa da:

„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke“.

19. S tim u vezi, Sud podseća da je podnosilac zahteva naveo da mu je SSK osporenom odlukom prekršio prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo.

20. U ovom slučaju se može primetiti da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7 Ustava, s obzirom da je na osporenu odluku SSK-a imao pravo na žalbu pred Odeljenjem za uprave sporove Osnovnog suda.

21. Sud, dalje, podseća da načelo supsidijarnosti zahteva da podnosilac iscrpi sva pravna sredstva predviđena zakonom.

22. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede

ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava (vidi: Rešenje o neprihvatljivosti: *AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O. Priština protiv Vlade Republike Kosovo*, KI41/09, od 21. januara 2010. godine; i vidi: *mutatis mutandis*, ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. godine).

23. Shodno tome, Sud je stava da je zahtev podnosioca preuranjen zbog neiscrpljivanja svih raspoloživih pravnih sredstava u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) (b) Poslovnika.

24. Stoga proizilazi da je zahtev neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) (b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 12. novembra 2015. godine je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA OGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
nezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI132/15, podnosilac zahteva: Manastir Visoki Dečani - Zahtev za ocenu ustavnosti dveju odluka br. AC-I-13-0008 i AC-I-13-0009 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 12. juna 2015. godine

KI132/15, odluka o privremenoj meri od 12. novembra 2015. godine, objavljena 3. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *privremena mera, nepopravljiva šteta, javni interes, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, sudska zaštita prava, zaštita imovine, javni interes*

U ovom slučaju, podnosilac zahteva je tražio da Ustavni sud uvede privremenu meru u vezi sa nekoliko katastarskih parcela, tvrdeći da će pretrpeti nepopravljivu štetu. Podnosilac zahteva se, takođe žalio na odugovlaćenje sudskih postupaka koji su trajali više od petnaest (15) godina; imovinski spor je prebačen iz redovnih sudova u Posebnu komoru Vrhovnog suda da bi se ponovo vratio na ponovno odlučivanje redovnim sudovima.

Ustavni sud je ocenio da, s obzirom na složenost slučaja i potrebu za detaljnim analizama navodnih povreda osnovnih prava, postoje bitni razlozi po prirodi javnog interesa da se opravda usvajanje privremene mere. Ustavni sud je odlučio da usvoji zahtev za uvođenje privremene mere, u skladu sa članom 27. Zakona i pravilom 55 (4), (5) i (6) Poslovnika.

ODLUKA O PRIVREMENOJ MERI
u
slučaju br. KI132/15
Podnosilac
Manastir Visoki Dečani
Zahtev za ocenu ustavnosti dveju odluka br. AC-I-13-0008 i AC-I-13-0009 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Republike Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 12. juna 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Manastir Visoki Dečani (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koji je predstavljen od strane Dragutina (Save) Janjića, igumana Manastira Visoki Dečani.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava dve odluke (br. AC-I-13-0008 i AC-I-13-0009) obe od 12. juna 2015. godine, Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće), koje su mu uručene 9. jula 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva ocenu ustavnosti dveju gorenavedenih odluka koje su, navodno, povredile prava podnosioca garantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 46. [Zaštita imovine] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 13. [Pravo

na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: EKLJP).

4. Pored toga, podnosilac zahteva od Ustavnog suda da uvede privremenu meru, naime, da se obustave svi sudski postupci, radnje ili odluke javnih organa u vezi sa ustavnom žalbom, sve do konačne odluke Ustavnog suda (u daljem tekstu: Sud) o ovom zahtevu.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 i 116.2 Ustava, članovima 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 54. i 55. Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 03. novembra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 04. novembra 2015. godine, predsednica Suda je odlukom GJR.KI132/15, imenovala sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH.KI132/15 predsednica Suda je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova (članica) i Arta Rama-Hajrizi (članica).

8. Dana 04. novembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora) o registraciji zahteva i tražio od Posebne komore da dostavi Sudu određena dodatna dokumenta.

9. Dana 05. novembra 2015. godine, Posebna komora je dostavila Sudu zatražene dokumente.

10. Dana 09. novembra 2015. godine, podnosilac zahteva je dostavio dodatna dokumenta Sudu.

11. Dana 12. novembra 2015. godine, sudija izvestilac je preporučio Sudu uvođenje privremene mere. Istog dana, Sud je jednoglasno odlučio da odobri privremenu meru sve do 29. februara 2016. godine.

Kratak pregled činjenica

12. U svom podnesku, podnosilac zahteva navodi da je vlasnik određenih parcela koje su konfiskovane i nacionalizovane od strane Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije 1946. godine.

13. Podnosilac zahteva, dalje, navodi da je 1997. godine Vlada Republike Srbije poklonila podnosiocu zahteva deo ovog zemljišta. Na poklon je data parcela od 23.5 hektara u neposrednoj blizini Manastira (podnosioca zahteva) i dodatna parcela od 2 hektara u centru opštine Dečane.

14. Dana 26. aprila 2000. godine, dva društvena preduzeća Iliria i APIKO zasebno su podneli su tužbu Opštinskom sudu u Dečanu protiv podnosioca zahteva, Opštine Dečane i Republike Srbije, zahtevajući poništenje ugovora o poklonu zemlje podnosiocu iz 1997. godine.

15. Sledili su razni sudski postupci sve do 7. decembra 2007. godine, kada je Kosovska poverenička Agencija (u daljem tekstu: KPA) tražila uklanjanje predmeta iz Opštinskog suda, shodno članu 4.5 Uredbe br. 2002/13 UNMIK-a, na osnovu ekskluzivne nadležnosti KPA nad društvenim preduzećima i njihovim imovinom.

16. Sledili su razni postupci pred Posebnom komorom. Dana 27. decembra 2011. godine, u privremenoj žalbi, Žalbeno veće Posebne komore je odlučilo da su KPA, predstavljena od strane Kancelarije UNMIK-a za pravna pitanja, i podnosilac zahteva ekskluzivne ovlašćene stranke u ovom slučaju.

17. Dana 27. decembra 2012. godine, Specijalizovano veće Posebne komore je odlučilo u dve presude (br. SCC-0226 i br. SCC-0227) sa identičnim tekstom, kojim su žalbe društvenih preduzeća odbijene kao neosnovane. Veće za vlasnička pitanja je potvrdilo da je privremena odluka Žalbenog veća o ovlašćenom predstavljanju u slučaju postala *res judicata*.

18. Dana 23. i 24. januara 2013. godine, Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) i dva društvena preduzeća APIKO i Iliria su se zasebno žalili na presude br. SCC-0226 i SCC-0227. Dana 29. januara 2013. godine, Opština Dečane je spojila žalbe.

19. Dana 12. jula 2015. godine, Žalbeno veće je donelo konačne odluke br. C-I-13-0008/C-I-13-0009. Žalbeno veće je odlučilo da su: (1) žalbe bile osnovane; (2) presude Specijalizovanog veća br. SCC-08-0226 i SCC-08-0227 su poništene; i (3) Posebna komora nije nadležna da presudi o ovom sporu. U skladu sa ovim zaključkom, Žalbeno veće je

vratilo ovaj predmet i sporna pitanja Osnovnom sudu u Peći - Ogranku u Dečanu.

Zahtev podnosioca i zahtev za privremenom merom

33. Podnosilac zahteva ocenu ustavnosti dveju odluka (br. AC-I-13-0008 i br. AC-I-13-0009) obe od 12. juna 2015. godine, Žalbenog veća Posebne komore. Podnosilac zahteva tvrdi da su ove odluke povredile prava podnosioca garantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravno sredstvo], članom 46. [Zaštita imovine] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, i članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek]EKLJP-a.

34. U vezi sa pravom na pravično suđenje, podnosilac zahteva tvrdi da je ono povređeno na dva načina:

(1) Pravo na pravnu sigurnost je povređeno na dva načina jer je:

(a)Žalbeno veće dozvolilo određenim stranama da podnesu žalbe kada je Žalbeno veće prethodno odlučilo da su samo podnosilac zahteva i KPA jedine ovlašćene strane u slučaju. Žalbeno veće je dozvolilo ovu žalbu i presudilo o meritumu žalbe uprkos činjenici da ove strane nisu bile ovlašćene da podnesu žalbu i

(b) Žalbeno veće primenilo novo tumačenje primenljivog zakona gde je odlučilo da Posebna komora nikada nije imala nadležnost nad slučajem, uprkos činjenici da je Posebna komora u svim nivoima (u Sudskom veću, Specijalizovanom veću i Žalbenom veću), prethodno prihvatila svoju nadležnost i donela odluke u slučaju još od 2008. godine.

(2) Pravo na odlučivanje građanskih prava i obaveza u razumnom roku je povređeno, jer su postupci trajali više od 15 godina i sada je Posebna komora vratila predmet Osnovnom sudu gde treba da ponovo počne *de novo*.

35. Podnosilac, takođe, zahteva od Suda da:

> *"Odredi privremenu meru u ovom predmetu, pa se ZABRANJUJE bilo kakav postupak, bilo kog suda ili javnog organa, u predmetima vezanim za ovu ustavnu žalbu, do završetka postupka pred Ustavnim sudom Republike Kosovo."*

36. U prilog ovom zahtevu za privremenom merom podnosilac tvrdi da su službenici katastra u Opštini Dečane, bez pravne osnove ili ovlašćenja,

prethodno promenili podatke u opštinskom katastru u vezi za osporenim parcelama zemljišta i upisali ih na ime novoformiranih društvenih preduzeća APIKO i Iliria. Podnosilac zahteva, takođe, tvrdi da je ova katastarska kancelarija odbila da izvrši obavezujuću izvršnu odluku SIGS-a (Šefa UNMIK-a) od 22. avgusta 2008. godine (UNMIK/ED/2008/16) da vrati upis u katastar u pređašnje stanje, tako da imovina bude opet upisana na ime Manastira Visoki Dečani do završetka sudskih postupka.

37. Pored toga, podnosilac zahteva navodi da:

> *"Postoji realna opasnost da novim aktima suda u Dečanima, a posebno određivanjem privremenih mera (od strane suda u Dečanima) koje su već tražene u postupku pred (Posebnom komorom) Vrhovnim sudom, ili novim akcijama katastra u Dečanima na štetu Manastira Visoki Dečani, a koje bi se sprovele preko Osnovnog suda u Dečanima, podnosilac ustavne žalbe pretrpi nenadoknadivu štetu, […]"*

Ocena zahteva za privremenom merom

38. Da bi Sud odobrio privremenu meru, u skladu sa članom 27. Zakona i pravilom 55 (4) (5) i (6) Poslovnika o radu, treba da utvrdi da:

> *Član 27. Zakona*
>
> *1. „Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu."*
>
> *Pravilo 55. (4) Poslovnika*
>
> *[…]*
>
> *(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera;ili*
>
> *(c) je privremena mera u javnom interesu"*

Pravilo 55 (5) Poslovnika

„Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva".

Pravilo 55 (6) Poslovnika (ekstrakt)

„[...] Odluka o uvođenju privremenih mera ne može stupiti na snagu ukoliko nije određen datum isteka istih, međutim, datum isteka se može produžiti odlukom Suda. [...]"

39. U ovom pogledu, Sud primećuje da je podnosilac zahteva dao opširne argumente u vezi sa navodnim povredama svojih osnovnih prava.

40. Sud, takođe, primećuje da činjenice ovog slučaja otkrivaju niz pravnih i sudskih postupaka koji se odvijaju u periodu od više od 15 godina, a koji pokazuju značajne komplikacije u oceni i tumačenju zakona od strane odgovarajućih javnih i sudskih organa.

41. Stoga, Sud smatra da je podnosilac zahteva izneo *prima facie* slučaj o meritumu zahteva u smislu pravila 55. stav 4. pod (a) Poslovnika o radu.

42. Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi da njegovo izdržavanje zavisi od mogućnosti da se kultiviše osporena parcela. Podnosilac, takođe, navodi da je zabrinut oko moguće štete koja bi mogla nastati njegovom ekonomskom blagostanju usled radnji koje bi mogle biti preduzete od strane Osnovnog suda ili drugih javnih organa u vezi sa ovim zemljištem.

43. Pod ovim okolnostima, Sud smatra da postoje suštinski razlozi da se prihvati tvrdnja da bi podnosilac pretrpeo nepopravljivu štetu u smislu pravila 55. stav 4. pod b Poslovnika o radu, koji zahtevaju odlaganje sprovođenja bilo kakvih daljih sudskih postupaka u vezi sa osporenim parcelama zemljišta do konačnog odlučivanja od strane Suda o zahtevu.

44. Pored toga, Sud je upoznat da je podnosilac zahteva priznat kao objekat svetske baštine od strane UNESCO-a. Takođe, Sud primećuje da ima više javnih i polujavnih organa koji su uključeni u slučaj, i bilo kakva dalja odluka u slučaju bi mogla da dovede do daljih komplikacija i dalje nepopravljive štete po zainteresovane strane u slučaju.

45. U ovom svetlu i uzimajući u obzir komplikovanost slučaja i potrebu za detaljnom analizom navodnih povreda osnovnih prava, Sud smatra da postoje suštinski razlozi prirode javnog interesa, u smislu člana 55. stav 4. pod c Poslovnika o radu, koji opravdavaju odobravanje privremene mere.

46. Prema tome Sud, ne prejudicirajući bilo kakvu dalju odluku koju bi ubuduće doneo o prihvatljivosti ili meritumu zahteva, zaključuje da zahtev o privremenoj meri treba odobriti kao osnovan, kako bi se sprečila nepopravljiva šteta po podnosioca zahteva i kako bi se zaštitio javni interes.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud u skladu sa članom 27. Zakona, pravilom 55 (4), (5) i (6) i pravilom 56 (c) Poslovnika o radu, dana 12. novembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODOBRI privremenu meru, odnosno da obustavi bilo kakav sudski postupak, radnju ili odluku javnih organa u vezi sa ovom ustavnom žalbom;

II. DA se ova privremena mera primenjuje do 29. februara 2016. godine;

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI21/15, podnosilac zahteva: Halim Ibrahimi - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo Rev. br. 179/2014 od 8. oktobra 2014. godine

KI21/15, rešenje o neprihvatljivosti od 11. septembra 2015. godine, objavljeno 7. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev*, *pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na rad i obavljanje profesije, disciplinske mere, radni odnos, legitimno očekivanje*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju, koji je podneo podnosilac, u vezi sa njegovim povratkom na radno mesto referent za privatni sektor. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na rad i obavljanje profesije.

Ustavni sud je primetio da podnosilac zahteva, činjenično i pravno, nije imao nikakvo „legitimno očekivanje“ da se vrati na radno mesto na kojem nikad prethodno nije radio i on nije ni postojao u organizacionoj šemi poslodavaca i Sud je dodao da postupci pred redovnim sudovima nisu bili proizvoljni ili nepravični. Zahtev je proglašen neprihvatljivim kao očigledno neosnovan u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI21/15
Podnosilac
Halim Ibrahimi
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo
Rev. br. 179/2014 od 8. oktobra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Halim Ibrahimi, koga zastupa g. Ramiz Suka, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Rev. br. 179/2014 od 8. oktobra 2014. godine. Ova odluka je uručena podnosiocu zahteva 17. novembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 179/2014 od 8. oktobra 2014. godine.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 25. februara 2015. godine, podnosilac je putem pošte podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 12. marta 2015. godine, predsednik Suda je odlukom br. GJR. KI21/15 imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI21/15 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy, Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 2. aprila 2015. godine, podnosilac je obavešten o registraciji zahteva, a kopija zahteva je poslata Vrhovnom sudu.

8. Dana 27. aprila 2015. godine, od podnosioca zahteva je zatraženo da dostavi punomoćje za svog zastupnika i dokaz o datumu uručenja osporene presude. Istog dana, Osnovni sud u Prištini je obavešten o registraciji zahteva, a ujedno je od istog zatraženo da dostavi dokaz koji pokazuje datum uručenja osporene presude.

9. Dana 26. juna 2015. godine, mandat sudije Kadri Kryeziua je okončan. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI21/15 imenovala sudiju Ivana Čukalovića za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziua.

10. Dana 4. avgusta 2015. godine, od podnosioca zahteva je ponovo zatraženo da dostavi punomoćje za svog zastupnika i potpiše obrazac zahteva.

11. Dana 14. avgusta 2015. godine, podnosilac zahteva je dostavio punomoćje i potpisao obrazac zahteva.

12. Dana 11. septembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

13. Na osnovu dokumenata koji se nalaze u zahtevu, proizilazi da je podnosilac zasnovao radni odnos sa kompanijom JKP "Higjieno-Teknika" u Prištini 1981. godine na radnom mestu odlagač otpada. Od 1981. godine do 2002. godine, podnosilac zahteva je obavljao svoje dužnosti za JKP "Higjieno-Teknika" na različitim radnim mestima.

14. Dana 14. marta 2001. godine, JKP "Higjieno-Teknika" je odlukom br. 228 rasporedilo podnosioca zahteva na radno mesto čuvara groblja, koje je podnosilac formalno prihvatio (ugovor br. 162 od 27. februara

2002. godine). Ova odluka je rezultat disciplinskog postupka vođenog protiv podnosioca zahteva, zbog toga što je odbio da izvršava obaveze na svom prethodnom radnom mestu, jer je tražio da radi u kancelariji na radnom mestu "službenik za privatni sektor".

15. Neodređenog datuma podnosilac je podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini protiv JKP "Higjieno-Teknika", kojim je tražio da se poništi odluka br. 228 od 14. marta 2001. godine i da bude vraćen na poslove i radne zadatke službenika za privatni sektor.

16. Dana 30. januara 2012. godine, Opštinski sud u Prištini je presudom C. br. 1533/09 odbio tužbeni zahtev podnosioca, kojim je tražio da se poništi odluka br. 228 od 14. marta 2001. godine i da bude vraćen na poslove i radne zadatke "službenika za privatni sektor". Opštinski sud u Prištini je obrazložio, *inter alia*, da je podnosilac zahteva prihvatio radno mesto čuvara groblja kada je potpisao ugovor br. 162 od 27. februara 2002. godine, da podnosilac nije nikada imao ugovor sa svojim poslodavcem za radno mesto "službenik za privatni sektor", da radno mesto "službenik za privatni sektor" nije ni postojalo i da je njegov tužbeni zahtev da bude vraćen kao "službenik za privatni sektor" u suprotnosti sa dokazima koje je on podneo osnovnom sudu.

17. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu Kosova na gore navedenu odluku prvostepenog suda. Podnosilac zahteva je tvrdio, *inter alia*, bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, pogrešnu primenu materijalnog prava i predložio da se osporena odluka ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno razmatranje.

18. Dana 25. novembra 2013. godine, Apelacioni sud Kosova (presuda Ac. br. 4820/2012) je odbio žalbu podnosioca zahteva, kao neosnovanu, i potvrdio odluku prvostepenog suda (presuda C. br. 1533/09 od 30. januara 2012. godine). Apelacioni sud Kosova se složio i uvažio pravnu i činjeničnu ocenu slučaja od strane prvostepenog suda i dodao, *inter alia*, da je prvostepeni sud pravilno utvrdio činjenično stanje i pravilno primenio materijalno pravo kada je zaključio da je tužbeni zahtev podnosioca neosnovan.

19. Neodređenog datuma, podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu. Podnosilac zahteva je tvrdio, *inter alia*, bitnu povredu Zakona o parničnom postupku, pogrešnu primenu materijalnog prava i predložio da se odluke prvostepenog, odnosno Apelacionog suda, vrate na ponovno razmatranje.

20. Dana 8. oktobra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova (presuda Rev. br. 179/2014) je odbio zahtev podnosioca za reviziju kao neosnovan. Vrhovni sud Kosova se složio i uvažio pravnu i činjeničnu ocenu slučaja od strane prvostepenog, odnosno Apelacionog suda i dodao, *inter alia*, da su: (i) tvrdnje podnosioca zahteva neosnovane, jer je disciplinska mera, izrečena od strane poslodavca protiv podnosioca, odnosno promena njegovog radnog mesta bila na neodređeno vreme a ne privremene prirode i (ii) podnosilac zahteva nije nikada zasnovao radni odnos sa svojim poslodavcem za radno mesto (službenik za privatni sektor) na koje traži da bude vraćen.

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva traži od Suda da ga vrati na radno mesto *"službenik za privatni sektor"* u *JKP "Higjieno-Teknika"*.

22. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do bitnih povreda člana 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava.

Ocena prihvatljivosti

23. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

24. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

25. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori"*.

26. Sud, u nastavku, uzima u obzir pravilo 36 (2) (b) Poslovnika, koje propisuje:

> *"(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *...*

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava ".

27. U ovom slučaju, podnosilac zahteva traži od Suda: *"da bude vraćen na radno mesto referenta za privatni sektor u JKP „Higjieno-Teknika"*, i tvrdi da je *"učinjena bitna povreda člana 49 [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije]"*.

28. Sud smatra da su redovni sudovi dovoljno objasnili ugovorena prava i obaveze između podnosioca zahteva i njegovog poslodavca JKP "Higjieno-Teknika" koje proizilaze iz radnog odnosa, prirodu disciplinske mere koja je izrečena podnosiocu, i trajanje posledica takve mere i da podnosilac zahteva nije dokazao pred redovnim sudovima da je prethodno radio na radnom mestu "službenik za privatni sektor", odnosno nije pružio nikakav dokaz da potkrepi tu tvrdnju.

29. Pored toga, redovni sudovi su utvrdili da radno mesto "službenik za privatni sektor" nije ni postojalo u organizacionoj šemi poslodavca podnosioca zahteva JKP "Higjieno-Teknika". Sud, stoga, smatra da podnosilac zahteva, faktički i pravno, nije imao nikakva "legitimna očekivanja" da će biti vraćen na radno mesto na kojem nije ni radio i koje nije ni postojalo u organizacionoj šemi poslodavca podnosioca.

30. Ustavni sud podseća da nije sud utvrđivanja činjenica. Ustavni sud želi da ponovi da je pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja u punoj nadležnosti redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda samo da osigura saglasnost sa pravima zagarantovanim Ustavom i drugim pravnim instrumentima i ne može, dakle, da deluje kao sud „četvrtog stepena" (vidi: slučaj *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65. i *mutatis mutandis,* vidi slučaj KI86/11, podnosilac zahteva *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

31. Pored toga, zahtev ne ukazuje na to da su redovni sudovi Republike Kosovo postupali na proizvoljan ili nepravičan način. Nije dužnost Ustavnog suda da zameni svoju ocenu činjenica sa onom redovnih sudova i, kao opšte pravilo, zadatak pomenutih sudova je da ocene dokaze koji su im stavljeni na raspolaganje. Dužnost Ustavnog suda je da osigura da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celini, uključujući i način na koji su dokazi uzeti (vidi: slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava od 10. jula 1991. godine).

32. Činjenica da se podnosilac zahteva ne slaže sa ishodom slučaja ne daje mu za pravo da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi člana 49.

[Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava (vidi: slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

33. Imajući u vidu sve gore navedeno, Sud smatra da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o povredi prava zagarantovanih Ustavom.

34. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i mora se proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (b) Poslovnika, dana 11. septembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI34/15, podnosilac zahteva: Avdullah Kurti - Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova Ac. br. 1066/13 od 24. novembra 2014. godine

KI34/15, rešenje o neprihvatljivosti od 14. oktobra 2015. godine, objavljeno 14. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev*, *izvršni postupak, ugovor o radu, radni odnos, nadoknada ličnih dohodaka*

Apelacioni sud Kosova je odbacio, kao neosnovan, zahtev za izvršenje koji je podneo podnosilac u vezi sa njegovim vračanjem na radno mesto i nadoknadom neisplaćenih ličnih dohodaka. Apelacioni sud Kosova je svoju odluku zasnovao na odluci Vrhovnog suda kojom je usvojen zahtev za reviziju suprotne strane i naložio zaustavljanje izvršnog postupka. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu njegovih ustavnih prava, navodeći da revizija ne zaustavlja izvršni postupak.

Ustavni sud je primetio da zahtev podnosioca ne pokreće ustavno, već pitanje zakona i činjenica koje se odnose na dužnosti i prerogativ redovnih sudova koje su im dati prema zakonu i Ustavu i dodao da pitanje da li izjavljena revizija zaustavlja izvršni postupak predstavlja pitanje zakonitosti koje se mora rešiti od strane redovnih sudova. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI34/15
Podnosilac
Avdullah Kurti
Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda Kosova Ac. br. 1066/13
od 24. novembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Avdullah Kurti iz sela Vlahinje, Mitrovica (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Apelacionog suda Kosova Ac. br. 1066/13 od 24. novembra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja Apelacionog suda Kosova Ac. br. 1066/13 od 24. novembra 2014. godine.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članu 47. Zakon o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 16. marta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Bekim Sejdiu.

7. Dana 22. maja 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Apelacionom sudu Kosova.

8. Dana 14. oktobra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

9. Na osnovu dokumenata koji se nalaze u zahtevu, proizilazi da je podnosilac bio zaposlen u Službi društvenog knjigovodstva – Filijala u Mitrovici (u daljem tekstu: SDK) od 1. juna 1973. godine do 31. avgusta 2001. godine, kada mu je prekinut radni odnos. SDK se raspala i Uprava platnog prometa i bankarstva Kosova (u daljem tekstu: UPPBK) je osnovana u skladu sa Uredbom UNMIK-a 1999/20. UPPBK je prekinula podnosiocu zahteva ugovor o radu, jer *inter alia* nije smatrala sebe naslednikom SDK.

10. Neodređenog datuma podnosilac je podneo tužbeni zahtev protiv UPPBK Opštinskom sudu u Mitrovici, tražeći da se vrati na posao i nadoknadu neisplaćenih ličnih dohodaka.

11. Dana 25. juna 2001. godine, Opštinski sud je (presuda C. br. 21/2001) usvojio tužbeni zahtev podnosioca i obavezao tuženu da vrati podnosioca na radno mesto sa svim pravima i obavezama koje proizilaze iz radnog odnosa i da mu nadoknadi lične dohotke u iznosu od 380 DM, počev od 31. avgusta 2000. godine, a nadoknada da se izvrši u roku od 15 dana. Opštinski sud je obrazložio da je, *inter alia*, UPPBK imala kontinuitet i nasledila sva prava i obaveze SDK, da je nesporno da je podnosilac bio u stalnom radnom odnosu do momenta osnivanja UPPBK i da je UPPBK zaposlila nove radnike u suprotnosti sa primenjivim Zakonom o radnim odnosima.

12. Dana 28. septembra 2001. godine, UPPBK je uložila žalbu Okružnom sudu u Mitrovici zbog,*inter alia*, bitne povrede odredaba Zakona o

parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP), nepotpunog i pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

13. Dana 23. marta 2002. godine, podnosilac je podneo predlog Opštinskom sudu u Mitrovici za izvršenje svoje presude (C. br. 21/2001 od 25. juna 2001. godine), tražeći od UPPBK da ga vrati na radno mesto sa svim pravima i obavezama koje proizilaze iz radnog odnosa, da mu nadoknadi lične dohotke do konačnog povratka na radno mesto.

14. Dana 26. aprila 2002. godine Okružni sud je (presuda Ac. br. 140/2001) odbio žalbu UPPBK, kao neosnovanu, i potvrdio presudu Opštinskog suda. Okružni sud je obrazložio, *inter alia*, da je nesporno da UPPBK upravlja imovinom kojom je ranije upravljala SDK, da je nesporno da je UPPBK nezavisni pravni subjekat koji vrši delatnost platnog prometa i da je sve ove karakteristike imala i SDK, da je UPPBK zaposlila nove radnike bez poštovanja zakonskih postupaka i pored toga, UPPKB je prekinula radni odnos podnosiocu zahteva, a da nije sprovela nijedan postupak u skladu sa Zakonom o radnim odnosima.

15. Dana 20. maja 2002. godine, UPPBK je podnela zahtev za reviziju Vrhovnom sudu tvrdeći, *inter alia*, bitne povrede odredaba ZPP i pogrešnu primenu materijalnog prava. Javni tužilac Kosova se, takođe, pridružio postupku, podnoseći zahtev za zaštitu zakonitosti protiv navedenih presuda zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

16. Dana 7. juna 2002. godine Opštinski sud je (rešenje E. br. 272/2002) dozvolio izvršenje svoje presude (C. br. 21/2001 od 25. juna 2001. godine), kojom je naložena isplata naknade i vraćanje podnosioca na radno mesto. Opštinski sud je zatim odbacio, kao neosnovan, prigovor UPPBK (rešenje E. br. 272/2002 od 12. jula 2002. godine).

17. Dana 26. novembra 2002. godine, Vrhovni sud je (presuda MLC. br. 2/2002) utvrdio:

> "*Usvajaju se zahtev za zaštitu zakonitosti Javnog tužioca Kosova i revizija tužene te se preinačavaju presuda Okružnog suda u Mitrovici Ac.br.140/2001 od 26.04 2002. godine i presuda Opštinskog suda u Mitrovici C.br.21/2001 od 25. 06 2001. godine, tako da se odbija kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca da se obaveže tužena Uprava platnog prometa i bankarstva Kosova – Filijala u Mitrovici da tužioca vrati na njegovo radno mesto, sa svim pravima i obavezama koje proizilaze iz radnog odnosa kao i da mu nadoknadi lični dohodak u mesečnom iznosu od 380 DM*

počev od 31.08 2000. godine, do njegovog vraćanja na svoje radno mesto".

18. Pored toga, gore navedena presuda Vrhovnog suda u svom relevantnom delu glasi:

"Tužilac je doista bio u radnom odnosu kod SDK i da mu je tužena, u vidu novčanog priloga, plaćala mesečni novčani iznos od 210 DM sve do 31.08 2000. godine. Prema *Uredbi UNMIK-a br. 1999/20 od 15.11.1999, Uprava platnog prometa i bankarstva Kosova u Prištini (UPPBK) predstavlja posebno javno pravno lice a u smislu člana 32. Uredbe UNMIK-a br. 1999/20 propisano je da UPPBK u ime UNMIK-a može koristiti i upravljati imovinom Nacionalne banke Kosova sa sedištem u ulici „M.Tita" (sada „Majka Tereza"), kao i imovinom Službe za platni promet Kosova sa svojom direkcijom u Lenjinovoj ulici u Prištini.Uredbom UNMIK-a br.1999/11 od 13.10 1999. godine propisano je vršenje nadzora nad opremom, objektima i službom platnog prometa. Pored ostalog, odredbom člana 1. ove Uredbe je propisano da celokupna oprema i svi objekti, uključujući pokretnu i nepokretnu imovinu, koja se nalazi na Kosovu a koristi je Služba za platni promet Kosova sa svojom direkcijom u Lenjinovoj ulici u Prištini, predaje se UNMIK-u na korišćenje i upravljanje.*

Iz činjenice da tužena upravlja osnovnim sredstvima kojima je upravljala bivša Služba društvenog knjigovodstva ne može se zaključiti da postoji bilo kakva pravna sukcesija između tužene i bivše SDK, obzirom da u smislu člana 6. Uredbe 1999/1, UNMIK će upravljati pokretnom i nepokretnom imovinom, uključujući novčana sredstva, bankovne račune i ostalu imovinu svakog njegovog organa koji se nalazi na teritoriji Kosova. Ne postoji nijedan pravni osnov na osnovu kojeg bi se predvidelo da je tužena sledbenik obaveza bivše SDK. Pored toga, tužilac je bio obavešten da naknada u obliku novčanog priloga isplaćenog od strane tužene trajati do 31.8 2000. godine i da u slučaju pojavljivanja potreba za zapošljavanjem u okviru organizacije, tužilac bi imao pravo da se javi na konkurs za to radno mesto. Prvostepeni kao i drugostepeni sud pogrešno su primenili materijalno pravo kada su našli da je tužbeni zahtev tužioca osnovan. Zbog toga usvajanjem zahteva za zaštitu zakonitosti i revizije, obe presude su preinačene i tužbeni zahtev tužioca odbijen je kao neosnovan".

19. Dana 28. januara 2003. godine, podnosilac je podneo predlog za ponavljanje postupka Vrhovnom sudu. Podnosilac je, *inter alia*, tvrdio da mu nije pružena prilika da učestvuje na raspravi pred Vrhovnim

sudom i da je sporna presuda Vrhovnog suda u celosti neosnovana, neodrživa i nezakonita.

20. Dana 19. jula 2006. godine, Okružni sud je (presuda Ac. br. 90/2002) odbio žalbu UPPBK i potvrdio rešenje Opštinskog suda o izvršenju (E. br. 272/2002 od 7. juna 2002. godine). Okružni sud je obrazložio da, u skladu sa članom 384. ZPP, podneta revizija ne zadržava izvršenje pravosnažne presude i da u ovom slučaju na osnovu primene navedenih odredbi pravosnažna presuda (C. br. 21/2001 od 25. juna 2001. godine) ne može da se odloži.

21. Dana 14. februara 2007. godine, Vrhovni sud je (rešenje PPC. br. 3/2006) utvrdio da je predlog podnosioca za ponavljanje postupka neosnovan. Vrhovni sud je, *inter alia*, obrazložio da je u skladu sa članom 391. ZPP odlučio u vezi sa revizijom samo na osnovu zvaničnih dokumenata slučaja.

22. Dana 19. februara 2013. godine, Osnovni sud u Mitrovici je (rešenje E. br. 577/2009) dozvolio izvršenje predloga podnosioca.

23. Dana 4. marta 2013. godine, Centralna banka Republike Kosovo je (u daljem tekstu: CBK), kao naslednik UPPBK, podnela prigovor Osnovnom sudu Mitrovici na rešenje br. 577/09 od 19. februara 2013. godine o odobrenju predloženog izvršenja. CBK je, *inter alia*, tvrdila da sporna odluka ne može da se izvrši, jer postoje dve odluke Vrhovnog suda (presuda MLC br. 2/2002 od 26. novembra 2002. godine i rešenje PPC. br. 3/2006 od 14. februara 2007. godine), kojima su poništene odluke Opštinskog i Okružnog suda u Mitrovici (presuda C. br. 21/2001 od 25. juna 2001. godine i Ac. br. 140/2001 od 26. aprila 2002. godine).

24. Dana 29. marta 2013. godine, Osnovni sud u Mitrovici je (rešenje E. br. 577/2009) usvojio prigovor CBK. Osnovni sud u Mitrovici je, *inter alia*, obrazložio da je Vrhovni sud usvojio zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane javnog tužioca i reviziju CBK da se preinače odluke Opštinskog i Okružnog suda u Mitrovici, da je odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca da se vrati na radno mesto i, pored toga, Vrhovni sud je nakon toga odbacio, kao neosnovan, predlog podnosioca zahteva za ponavljanje postupka.

25. Dana 4. aprila 2013. godine, podnosilac je uložio žalbu Apelacionom sudu Kosova na navedenu odluku Osnovnog suda u Mitrovici žaleći se, *inter alia*, da mu je nepravedno uskraćeno pravo da se vrati na radno mesto i da je Osnovni sud povredio član 384. ZPP, koji propisuje da revizija ne zadržava izvršenje pravosnažne presude.

26. Dana 24. novembra 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je (rešenje Ac. br. 1066/13) zaključio: *"PREINAČAVA se rešenje Opštinskog suda u Mitrovici pod brojem, E.br.577/09 od 29.03.2013. godine i sudi se: završava se izvršni postupak dozvoljen na osnovu rešenja o određivanju izvršenja Osnovnog suda u Mitrovici pod brojem, E.br.577/09 od 19.02.2013. godine, i UKIDAJU se preduzete izvršne radnje"*. Apelacioni sud je, *inter alia*, obrazložio da je presuda (C. br. 21/2001 od 25. juna 2001. godine) kojom je odobreno izvršenje, preinačena od strane Vrhovnog suda, okončan je izvršni postupak i preduzete radnje izvršenja su poništene u skladu sa članom 57.3 (Odlučivanje po prigovoru) u vezi sa članom 73. (Okončanje izvršenja) Zakona o izvršnom postupku.

Navodi podnosioca

27. Podnosilac tvrdi da su u njegovom slučaju: *"...od početka do kraja učinjene mnoge povrede zakona i Ustava"*.

28. Podnosilac traži od Suda *"... da uzme u obzir navedenu presudu Ac. br. 90/2002 Okružnog suda u Mitrovici, u kojoj se navodi da u skladu sa članom 384. Zakona o parničnom postupku, podneta revizija ne zadržava izvršenje pravosnažne presude"*.

29. Podnosilac, uopšteno, tvrdi povredu Ustava; međutim, nije se pozvao na neku ustavnu povredu posebno.

Prihvatljivost zahteva

30. Sud prvo ispituje da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

31. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

32. Sud se poziva i na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska* je *dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori"*.

33. Sud dalje uzima u obzir pravio 36 (1) d) i (2) d) Poslovnika, koje propisuje:

(1) „Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

...

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

...

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

34. U ovom slučaju, podnosilac traži od Suda *"da uzme u obzir navedenu presudu Ac. br. 90/2002 Okružnog suda u Mitrovici, u kojoj se navodi da u skladu sa članom 384. Zakona o parničnom postupku, podneta revizija ne zadržava izvršenje pravosnažne presude...i da je u njegovom slučaju došlo do povrede zakona i Ustava od početka pa do kraja postupka."*

35. Sud smatra da je Apelacioni sud Kosova pružio detaljno obrazloženje, objašnjavajući da je Vrhovni sud potvrdio reviziju izjavljenu od strane UPPBK, odbio tužbeni zahtev podnosioca i zatim je odbacio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za ponavljanje postupka.

36. Zapravo, Apelacioni sud je odlučio: "*Završava se izvršni postupak dozvoljen na osnovu rešenja o određivanju izvršenja Osnovnog suda u Mitrovici pod brojem, E.br.577/09 od 19.02.2013. godine, i UKIDAJU se preduzete izvršne radnje",* objašnjavajući da su izvršni postupci promenjeni od strane Vrhovnog suda i da su poništene preduzete radnje izvršenja.

37. Pored toga, pitanja da li izjavljena revizija zadržava izvršenje postupka ili da li jedna institucija nasleđuje drugu su pitanja zakonitosti, koja na kraju moraju da se reše od strane redovnog pravosuđa.

38. U tom smislu, Sud smatra da zahtev podnosioca ne pokreće ustavno, već zakonsko i činjenično pitanje, koje se odnosi na dužnosti i prerogativ redovnih sudova koje su im poverene prema zakonu i Ustavu.

39. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu, navodno počinjenim od strane redovnih sudova, pri ocenjivanju dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i

u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

40. Zapravo, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije [GC],* br. 30544/96, stav 28, Evropski sud o ljudskim pravima [ESLJP] 1999-I).

41. Ustavni sud podseća da nije sud utvrđivanja činjenica i samim tim, pravično i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja je u punoj nadležnosti redovnih sudova i da je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi saglasnost prava garantovanih Ustavom sa drugim pravnim instrumentima i ne može, dakle, da deluje kao sud „četvrtog stepena" (vidi slučaj: *Akdivar protiv Turske,* br. 21893/93, ESLJP, presuda od 16. septembra 1996. godine, stav 65, i *mutatis mutandis,* vidi slučaj: KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, Rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

42. Sud ponavlja da je njegova dužnost da utvrdi da li su postupci pred redovnim sudovima bili pravični u celosti, uključujući način na koji su uzeti dokazi (vidi slučaj: *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. godine).

43. Zapravo, Sud primećuje da podnosilac zahteva ne ukazuje na to kako je i zašto Apelacioni sud delovao proizvoljno ili nepravično, kada je zaključio da je izvršenje poništeno od strane Vrhovnog suda.

44. Pored toga, Ustavni sud ne može da zameni svoju ocenu činjenica sa ocenom redovnih sudova i kao opšte pravilo, to je zadatak navedenih sudova da ocenjuju dokaze koji su im na raspolaganju.

45. U ovim okolnostima, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju o povredi osnovnih ljudskih prava garantovanih Ustavom, jer činjenice koje je izneo ni na jedan način ne pokazuju da mu je Apelacioni sud Kosova uskratio prava garantovana Ustavom.

46. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i mora se proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 36 (2) d) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika, 14. oktobra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama i objavi u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI37/15, podnosilac zahteva: Rrahim Zeka - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 306/2014 od 16. decembra 2014. godine

KI37/15, rešenje o neprihvatljivosti od 14. oktobra 2015. godine, objavljeno 14. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, sudska zaštita prava, prekid radnog odnosa, invalidska penzija*

Vrhovni sud je odbio zahtev za reviziju, kao neosnovan, koji je podneo podnosilac, u pogledu prestanka radnog odnosa i invalidske penzije. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje.

Ustavni sud je primetio da se u ovom slučaju podnosilac zahteva nikad nije žalio na odluku poslodavca za odlazak u penziju zbog ograničenih sposobnosti i na taj način je prihvatio prekid radnog odnosa i dodao da postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni. Ustavni sud je, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika, proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI37/15
Podnosilac
Rrahim Zeka
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 306/2014
od 16. decembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Rrahim Zeka sa prebivalištem u selu Vrnica, opština Vučitrn (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 306/2014 od 16. decembra2014. godine, kojom je odbijena, kao neosnovana, revizija podnosioca zahteva u vezi njegovog zahteva za vraćanje na prethodno radno mesto.

3. Osporena presuda je uručena podnosiocu zahteva 29. decembra 2014. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude kojom su, navodno, povređena prava podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje zaštićena članom 31. Ustava.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 23. marta 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 21. aprila 2015. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Artu Ramu-Hajrizi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

8. Dana 5. maja 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 1. jula 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca umesto sudije Arte Rame-Hajrizi i sudiju Altaya Suroya za člana Veća za razmatranje umesto sudije Almira Rodriguesa.

10. Dana 14. oktobra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu, u punom sastavu, preporuku da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva je bio zaposlen u Energetskoj korporaciji Kosova (u daljem tekstu: poslodavac) na neodređeno vreme.

12. Neodređenog datuma podnosilac je podneo zahtev Penzijskom fondu poslodavca da mu se priznapravo na mesečnu isplatu na ime invalidske penzije.

13. Dana 29. aprila 2003. godine, poslodavac je usvojio zahtev podnosioca i odlučio da pošalje podnosioca u prevremenu penziju po dogovoru, sa mesečnom naknadom u iznosu od stotinu i pet evra (105 €) na ime dodatne penzije, počev od 1. aprila 2004. godine do 31. marta 2009. godine (u daljem tekstu: odluka poslodavca).

14. Nakon okončanja periodaod 5 (pet) godina propisanog u navedenoj odluci poslodavca, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom

sudu u Prištini, zahtevajući da se vrati na svoje prethodno radno mesto ili naknadu sa mesečnom isplatom na ime dodatne penzije počev od 1. aprila 2009. godine pa sve dok se ne ispune zakonski uslovi da ode u penziju.

15. Dana 27. oktobra 2011. godine, Opštinski sud je (presuda C. br. 105/09) odbio zahtev podnosioca kao neosnovan.

16. Opštinski sud je utvrdio da radni odnos, u smislu ugovorenog odnosa, daje strankamapravo da slobodno odrede prava i obaveze koja proizilaze iz tog odnosa. Stoga, radni odnos i pravo podnosioca zahteva na mesečnu isplatu je prekinut nakon isteka perioda određenog odlukom poslodavca i nakon što su ispunjene finansijske obaveze poslodavca prema podnosiocu zahteva.

17. Dana 9. decembra 2011. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu *„zbog bitnih povreda procesnih odredbi, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i povrede materijalnog prava.“*

18. Dana 3. maja 2013. godine, Apelacioni sud je (presuda AC. br. 3146/2012) usvojio žalbu i ukinuo presudu C. br. 105/09 Opštinskog suda i vratio predmet Opštinskom sudu na ponovno suđenje.

19. U svojoj presudiApelacioni sud je naglasio: *“Pobijena presuda je zahvaćena bitnim povredama parničnog postupka na koje ovaj sud pazi prema službenoj dužnosti u skladu sa članom182, stav 1, tačka 2, i činjenično stanje je pogrešno utvrđeno i kao posledica toga i materijalno pravo je pogrešno primenjeno, dakle, pobijena presuda je obavezno trebala da se ukine“.*

20. Dana 23. jula 2013. godine, Osnovni sud u Prištini je (presuda C. br. 1183/2013) odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca.

21. Dana 8. oktobra 2013. godine podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu *„zbog pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja; pogrešne primene materijalnog prava*.“

22. Dana 29. marta 2014. godine Apelacioni sud (presuda Ac. br. 48/2014) je odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda.

23. Apelacioni sud je usvojio*“pravnu ocenu prvostepenog suda ... u celosti kao pravičnu i zakonitu, jer pobijena presuda nije zahvaćena bitnim povredama odredaba parničnog postupka (...) i zbog ispravne i potpune istrage o činjeničnom stanju.*”

24. Dana 17. juna 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu *„zbog povreda odredbi parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.“*

25. Dana 16. decembra2014. godine Vrhovni sud Kosova je (presuda Rev. br. 306/2014) odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva.

26. Vrhovni sud je naglasio da “*pravično su postupili nižestepeni sudovi kada su odbili tužbeni zahtev tužioca“*. Pored toga, Vrhovni sud je smatrao da *„Samom činjenicom da se tužilac nije žalio protiv odluke tužene o penzionisanju na ime invaliditeta, on je prihvatio prekid radnog odnosa.“*

Navodi podnosioca

27. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudom Vrhovnog suda povređen član 24. [Jednakost pred Zakonom], član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno suđenje] član 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava i član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

28. Podnosilac zahteva traži:

> *“Da se utvrdi činjenično stanje.*
> *Da se pravično razmotre sva spisa predmeta u mom slučaju.*
> *Tražim da se ponište svi postupci preduzeti od starne nižestepenih sudova i da se moj zahtev usvoji prema tužbi podnetoj Opštinskom sudu C-105/09 od 05.01.2009. godine.”*

Prihvatljivost zahteva

29. Sud prvo razmatra da li je zahtev podnosioca ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

30. U tom pogledu, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

> *“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.*

31. Sud se poziva i na pravilo36. Poslovnika, koje propisuje:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2)Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

32. Podnosilac tvrdi da osporena presuda povređuje član 24. [Jednakost pred Zakonom], član 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], član 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava i član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

33. Podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava povređena zbog pogrešnog utvrđivanja činjenica i pogrešne primene materijalnog prava od strane redovnih sudova. Međutim, on nije pokazao kako i zašto su ove pogrešne primene povredile njegova ustavna prava.

34. Zapravo, podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz o povredi ustavnih prava (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke,* br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. godine).

35. Štaviše, Sud smatra da je Vrhovni sud detaljno obrazložio zašto je odbijen tužbeni zahtev podnosioca. Takođe, Vrhovni sud je našao da je poslodavac ispunio svoje obaveze prema podnosiocu zahteva shodno odluci poslodavca, koja je doneta na zahtev podnosioca i koju on nije osporio.

36. Štaviše, Sud podseća da je Vrhovni sud zaključio da se podnosilac zahteva nikada nije žalio protiv odluke poslodavca za penzionisanje zbog invalidnosti i tako je „*onprihvatio prekid radnog odnosa."* Podnosilac zahteva nije objasnio zašto i kako zaključak Vrhovnog suda povređuje njegova prava na jednakost pred zakonom, na pravično i nepristrasno suđenje ili na sudsku zaštitu prava.

37. Sud dalje smatra da postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi slučaj: *Shub protiv Litvanije br.* 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

38. U tom smislu, Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

39. Dakle, Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj:*Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi i slučaj: KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra2011. godine).

40. Iz navedenih razloga, Sud zaključuje da podnosilac nije dovoljno potkrepio i dokazao svoju tvrdnju.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36. (1) d) i (2) (d) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 14. oktobra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI69/15, podnosilac zahteva: Enver Krasniqi - Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 305/2014 od 8. decembra 2014. godine

KI69/15, rešenje o neprihvatljivosti od 14. oktobra 2015. godine, objavljeno 21. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev,očigledno neosnovan zahtev, nadoknada štete, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na rad i obavljanje profesije, prekid radnog odnosa, probni rad*

Vrhovni sud je zaključio da je tužba podnosioca zahteva za povratak na radno mesto i nadoknadu štete podneta van zakonskog roka. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na rad i obavljanje profesije, kao i prava na pravično i nepristrasno suđenje.

Ustavni sud je primetio da u ovom slučaju, podnosilac nije dokazao da je njegov ugovor o radu nezakonito prekinut i tvrdnje podnosioca zahteva na pogrešnoj primeni procesnog prava nisu u skladu sa dokumentacijom koju je podneo Sudu. Ustavni sud je dodao da podnosilac zahteva nije zadovoljan uglavnom pravnom kvalifikacijom zakona i činjenica od strane redovnih sudova. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI69/15
Podnosilac
Enver Krasniqi
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 305/2014
od 8. decembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Enver Krasniqi iz Peći (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Rev. br. 305/2014 od 8. decembra 2014. godine) Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) koje jepodnosiocu uručeno 18. februara 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti rešenja (Rev. br. 305/2014) Vrhovnog suda kojim su, prema tvrdnjama podnosioca, povređena prava garantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije].

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo

br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 29. maja 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI69/15 imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je odlukom br. KSH. KI69/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 22. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i kopiju zahteva poslao Vrhovnom sudu.

8. Dana 13. avgusta 2015. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda u Prištini da podnese povratnicu koja dokazuje datum kada je podnosilac zahteva primio rešenje (Rev. br. 330/2014) Vrhovnog suda od 8. decembra 2014. godine.

9. Dana 28. avgusta 2015. godine, Osnovni sud u Prištini je podneo dodatni dokument tražen od strane Suda.

10. Dana 14. oktobra 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 26. aprila 2005. godine, Ministarstvo javnih službi je odlukom (06/2005) imenovalo podnosioca zahteva za vršioca dužnosti stalnog sekretara.

12. Dana 5. maja 2006. godine, Sekretarijat Komisije za visoka javna imenovanja (u daljem tekstu: KVJI) je obavestio podnosioca zahteva da je izabran za poziciju stalnog sekretara Ministarstva javnih službi.

13. Dana 3. jula 2006. godine, podnosilac zahteva je zaključio Ugovor o radu (br. 020) za poziciju stalnog sekretara u Ministarstvu javnih službi. U ugovoru je naznačeno da *"ugovor postaje punovažan nakon proteka probnog rada od tri meseca."*

14. Dana 4. avgusta 2006. godine, KVJI je odlukom (br. 032/2006) imenovao podnosioca zahteva za stalnog sekretara u Ministarstvu javnih službi.

15. Dana 10. avgusta 2006. godine, ministar javnih službi i njegovi savetnici su održali sastanak sa podnosiocem zahteva, na kome su ukazali na nepravilnosti u radu podnosioca zahteva. Istovremeno, na ovom sastanku podnosilac zahteva je obavešten da će ministar preporučiti KVJI prekid radnog odnosa sa njim.

16. Dana 17. avgusta 2006. godine, Ministarstvo javnih službije preporukom (br. 3111) zahtevalo da KVJI donese odluku o prekidu radnog odnosa sa podnosiocem zahteva.

17. Dana 21. avgusta 2006. godine, KVJI je odlukom (br. 042/2006) prekinuo radni odnos podnosiocu zahteva na poziciji stalnog sekretara. U drugoj tački ove odluke se konstatuje se da *"ugovor zaključen između KVJI i podnosioca zahteva prekida tokom perioda probnog rada navedenog u ugovoru.*"

18. Dana 25. avgusta 2006. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu KVJI protiv odluke 042/2006 od 21. avgusta 2006. godine.

19. Dana 03. februara 2009. godine, podnosilac zahteva se obratio dopisom KVJI i tražio objašnjenje o tome zašto nije dobio odgovor na žalbu u periodu od 2 (dve) godine.

20. Dana 17. marta 2009. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini radi nadoknade štete i vraćanja na radno mesto.

21. Dana 25. maja 2012. godine, Opštinski sud u Prištini je presudom (C br. 565/09) odbio, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca sa sledećim obrazloženjem:

> *"... Iz predstavljenih dokaza, tuženi je utvrdio pravni osnov za prekid ugovora o radu pre isteka predviđenog roka u ugovoru i na osnovu toga Sud procenjuje da odluka KVJI-a kao organ tužene, br. 042/06 od 21.08.2006 god., može da se smatra zakonitim..."*

22. Dana 7. januara 2013. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu Kosova protiv presude (C br. 565/09) Opštinskog suda.

23. Dana 18. aprila 2014. godine, Apelacioni sud je presudom (Ac. br. 796/2013) odbio žalbu podnosiocazahteva kao neosnovanu i potvrdio presudu (C br. 565/09) Opštinskog suda sa sledećim obrazloženjem:

> *"... procena Apelacionog suda je da, u konkretnom slučaju zaposlene i njihov učinak ocenjuje sam poslodavac, a takvo nešto u nijednoj zakonskoj odredbi nije rečeno da vrši Sud. Pošto je, prema samoj proceni Ministra rezultovalo je da tuženik na početku njegovog posla nije završio posao kako treba, onda je sa pravom došlo do prekida tog posla, ne čekajući na završetak probnog rada..."*

24. Dana 24. juna 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu protiv presude (Ac. br. 796/2013) Apelacionog suda.

25. Dana 8. decembra 2014. godine, Vrhovni sud je rešenjem (Rev. br. 305/2014) usvojio zahtev za reviziju kao delimično osnovan, preinačio presudu (Ac. br. 796/2013) Apelacionog suda i odbacio tužbu podnosioca zahteva "*radi nadoknade štete i vraćanja na radno mesto*".

26. Vrhovni sud je u svom rešenju utvrdio da su presude (Ac. br. 796/2013) Apelacionog suda i presuda (C br. 565/09) Opštinskog suda donete pogrešnom primenom materijalnog prava prilikom ocene tužbe podnosioca zahteva u pogledu roka podnošenja tužbe.

27. Pored toga, Vrhovni sud je zaključio da je podnosilac zahteva tužbu "*radi nadoknade štete i vraćanja na radno mesto*" podneo van zakonom propisanog roka.

Navodi podnosioca

28. Podnosilac zahteva traži od Suda da se poništi odluka Vrhovnog suda (Rev. br. 305/2014), kojom je povređeno pravo na osnovu člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i člana 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije].

29. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud pogrešno zaključio "*da u konkretnom slučaju imamo slučaj radnog spora i spora radnog odnosa*" da je *"pravna osnova zahteva je bila nadoknada štete zbog protivzakonitih delovanja službenika državnih organa ili njihovih organa i, shodno tome, u trenutku odlučivanja je trebalo da se primenjuju odredbe ZOO-a, koje regulišu tu oblast."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

30. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

31. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona i pravilo 36 Poslovnika.

32. Član 48. Zakona, koji propisuje:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

33. Pored toga, pravilo36 Poslovnika predviđa:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *[...]*
>
> *(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".*

34. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud pogrešno primenio procesno pravo i da je osporenorešenje doneo na osnovu Zakona o radu, a da se njegov tužbeni zahtev odnosio na naknadu štete, pa je trebao primeniti Zakon o obligacionim odnosima.

35. Zapravo, podnosilaczahteva tvrdi da je ovakvom primenom materijalnog i procesnog pravapovređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na rad i obavljanje profesije, kao što je garantovano Ustavom.

36. U tom smislu, Sud primećuje da su ove tvrdnje podnosioca u suprotnosti sa dokumentacijom koju je podnosilac zahteva predao Sudu.

37. Iz podnete dokumentacije može se zaključiti da je podnosiocu zahteva radni odnos prekinut odlukom KVJI (br. 042/2006) *"u periodu probnog rada navedenog u ugovoru."*

38. Pored toga, Sud primećuje da je Vrhovni sud rešenjem (Rev. br. 305/2014) odbio tužbu podnosioca kao neosnovanu i obrazložio na koji način je podnosilac zahteva sudskim putem trebao da traži zaštitu svojih prava iz radnog odnosa:

> *"Zakon o osnovnim pravima iz radnog odnosa ... predviđeno je da nezadovoljni radnik ... ako kompetentan organ ne donese odluku u roku od 30 dana od datuma podnošenja zahteva ili prigovora, radnik ima pravo da u roku od 15 dana zatraži zaštitu svojih prava pred nadležnim sudovima."*

39. Vrhovni sud je, u nastavku, zaključio: *"... da u konkretnom slučaju, nisu ispunjene proceduralne pretpostavke...zbog činjenice jer se tuženik nije za zaštitu prekršenih prava, obratio sudu u zakonom određenom roku po odredbi člana 83. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa. Ovo zbog činjenice jer je tuženik podneo žalbu Komisiji za visoka imenovanja na datum 25.08.2006 god., protiv odluke za prekid radnog odnosa ... dok je tužbu za zaštitu prekršenih prava Sudu podneo na datum 19.03.2009 god. (nakon 2 godina i sedam meseci nakon podnošenja žalbe). Ovaj rok je prekluzivan, što znači da se njenim istekom gubi i pravo.."*.

40. Iz gore navedenog, Sud zaključuje da zahtev za naknadu štete podnosioca zahteva se zasniva na pravima podnosioca koja proističu iz njegovog ugovora o radu.

41. S obzirom da podnosilac nije uspeo da dokaže da je njegov Ugovor o radu raskinut na protivzakonit način, tvrdnje podnosioca zahteva o pogrešnoj primeni procesnog prava i "*protivzakonitom delovanju službenika državnih organa"* su u suprotnosti sa dokumentacijom koju je podnosilac zahteva predao Sudu.

42. Sud primećuje da podnosilac zahteva nije zadovoljan, uglavnom, pravnom kvalifikacijom činjenica i zakona primenjivog od strane redovnih sudova. Pravna kvalifikacija činjenica i primenjiv zakon su pitanja zakonitosti.

43. Sud smatra da su postupci pred Opštinskim sudom i Apelacionim sudom, kao i Vrhovnim sudombili pravični i da su odluke u celosti opravdane i detaljno obrazložene, bez obzira na različitu primenu materijalnog i procesnog prava.

44. Dakle, Ustavni sud zaključuje da su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi: *inter alia*, *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. godine i *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

45. Zapravo, Sud smatra da podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz, koji bi ukazao na povredu njegovih prava garantovanih Ustavom (vidi: *Vanek protiv Slovačke Republike*, br. 53363/99, ESLJP, odluka od 31. maja 2005. godine) i nije precizirao kako članovi Ustava, na koje se pozvao, potkrepljuju njegovu tvrdnju, u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 48. Zakona.

46. Štaviše, Ustavni sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova ili drugih javnih organa. To je uloga redovnih sudova ili drugih javnih organa da, kada je moguće, tumače i primenjuju procesno i materijalno pravo (vidi: *mutatis mutandis*, *García Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28; vidi, takođe, slučaj Ustavnog suda br. KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

47. Dakle, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije potkrepio i dokazao tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje i pravo na rad i obavljanje profesije.

48. Kao rezime, Sud smatra da su, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (d) Poslovnika, tvrdnje podnosioca zahteva očigledno neosnovane i stoga, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 36 (2) d) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 14. oktobra 2015. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI78/15, podnositeljka zahteva: Fatime Tosuni - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 318/2014 od 19. januara 2015. godine

KI78/15, rešenje o neprihvatljivosti od 14. oktobra 2015. godine, objavljeno 21. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije, prekid radnog odnosa, civilna služba*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju koji je podnela podnositeljka zahteva u vezi sa prestankom radnog odnosa. Podnositeljka zahteva se žalila Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na rad i obavljanje profesije.

Ustavni sud je primetio da u ovom slučaju tvrdnja podnositeljke zahteva da joj je osporenom presudom povređeno pravo na rad i obavljanje profesije, garantovano članom 49. Ustava, predstavlja izraz njene subjektivne ocene o pogrešnom utvrđivanju činjeničnog stanja i pogrešnoj primeni materijalnog prava, ali ne i pravi dokaz o povredi prava iz člana 49. Ustava. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI78/15
Podnosilac
Fatime Tosuni
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 318/2014
od 19. januara 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa Fatime Tosuni (u daljem tekstu: podnositeljka) iz Gnjilana.

Osporena odluka

2. Podnositeljka osporava presudu Vrhovnog suda Kosova [Rev. br. 318/2014] od 19. januara 2015. godine, koja joj je uručena 08. maja 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva KI78/15 je ocena ustavnosti presude kojom je, navodno, došlo do povrede prava i sloboda garantovanih članom 49. (Pravo na Rad i Obavljanje Profesije) Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu:

Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 16. juna 2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 3. avgusta 2015. godine predsednica Suda je odlukom br. GJR. KI78/15, imenovala sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KI78/15, imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 19. avgusta 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku i Vrhovni sud o registraciji zahteva.

8. Dana 14. oktobra 2015. godine nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu, u punom sastavu, za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnositeljka je u periodu od 4. maja 2006. godine pa sve do 30. aprila 2007. godine imala zasnovan radni odnos u Ministarstvu unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP) na poziciji opštinskog koordinatora za civilnu registraciju (u daljem tekstu: OKCR). Shodno Ugovoru o radu br. 02/111/38, radni odnos je bio na neodređeno vreme.

10. Tokom 2006. godine MUP je doneo novi pravilnik o izmeni unutrašnje organizacione strukture, kojim je obuhvaćeno i radno mesto podnositeljke. Nova organizaciona struktura je predviđala da službenik na poziciji OKCR mora da ima visoku stručnu spremu, kao i potrebne profesionalne kvalifikacije.

11. Dana 30. marta 2007. godine MUP je, shodno članu 35.1 (b) UNMIK uredbe 2003/2 o Civilnoj službi, doneo odluku [br. prot. 290/01] o prestanku radnog odnosa podnositeljke.

12. Tokom 2007. godine, MUP je raspisao konkurs za popunjavanje pozicije OKCR. Nakon završenog procesa selekcije, MUP je izabralo kandidata koji je ispunjavao sve potrebne kvalifikacije predviđene konkursnom. Podnositeljka nije konkurisala za poziciju.

13. Dana 17. maja 2007. godine, podnositeljka se pismenim putem obratila MUP-u, i tražila da joj se objasni zašto njen ugovor na određeno vreme nije obnovljen. U spisima predmeta nema dokaza koji pokazuju da li je MUP odgovorio na pismo podnositeljke ili ne.

14. Dana 6. jula 2007. godine, podnositeljka je podnela žalbu Nezavisnom nadzornom odboru (u daljem tekstu: NNO), kojom je tražila da se poništi odluka MUP-a [br. prot. 290/01] od 30. marta 2007. godine.

15. Dana 5. marta 2008. godine, NNO je doneo odluku [br. 245. 08] kojom je žalbu podnositeljke odbio kao neosnovanu. NNO je obrazložio: *„članom 35.1 AU 2003/2 na izrazit način je predviđeno da se zaposlenje u Civilnoj službi automatski završava nakon isteka ugovora o radu civilnog službenika […]Iz ovoga proizilazi da o produženju ugovora o radu odlučuje Organ za zapošljavanje u CSK-u [Civilnoj službi Kosova], kao što je i odlučio u konkretnom slučaju. Poslodavac je, prema žaliocu ispunio sve obaveze i prava koja proističu iz ugovora o radu […] U ovom slučaju žaliocu takođe nedostaje i adekvatna kvalifikacija za ovo radno mesto…*“.

16. Nepoznatog datuma podnositeljka je podnela tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv Vlade Kosova i MUP-a, tražeći poništenje odluke [br. prot 290/01] od 30. marta 2007. godine o prekidu njenog radnog odnosa, kao i njen povratak na radno mesto sa svim privilegijama.

17. Dana 14. marta 2012. godine, Osnovni sud u Prištini doneo je presudu [C1. br. 146/08] kojom je tužbeni zahtev podnositeljke odbio kao neosnovan, uz obrazloženje da: *„Sud je posle ocene i analize svih dokaza ocenio kao održiv prigovor tužene povodom osporavanja tužbenog zahteva što se tiče prekida radnog odnosa, pozivajući se na odredbu 35.1 (b) AU br 2003/2 kao održivim, tako da je tužena nakon isteka ugovora sa tužiljom objavio javni konkurs za sporno radno mesto na kome tužilja nije konkurisala. Sud ocenjuje da je tužena prema tužilji na dan raskida radnog odnosa ispunila svoju obavezu iz ugovora“*

18. Podnositeljka je u zakonskom roku izjavila žalbu Apelacionom sudu na presudu Osnovnog suda [C1. br. 146/08] od 14. marta 2014. godine zbog pogrešnog i nepotpunog utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

19. Dana 15. aprila 2014. godine, Apelacioni sud je doneo presudu [AC. br. 4560/2012] kojom je žalbu podnositeljke odbio kao neosnovanu uz obrazloženje da: “*pobijena presuda ne sadrži bitne povrede odredbi ZPP-a, iz člana 182, stav 1 i 2, o kojem se ovaj Sud brine prema službenoj dužnosti i ujedno je zasnovana na činjeničnom stanju, koje*

je potpuno i pravično utvrđeno, a povodom toga je pravično primenjeno i materijalno pravo.

20. Dana 12. avgusta 2014. godine, podnositeljka je podnela Vrhovnom sudu zahtev za reviziju presude [AC. br. 4560/2012] Apelacionog suda od 15. aprila 2014. godine.

21. Dana 19. januara 2015. godine, Vrhovni sud je doneo presudu [Rev. br. 318/2014] kojom je zahtev za reviziju podnositeljke odbio kao neosnovan, uz obrazloženje da: "*Vrhovni sud je ocenio da su sudovi nižih instanci pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje, pravilno su sproveli materijalno pravo kada su našli da je tužbeni zahtev tužilje neosnovan.* "

Navodi podnosioca

22. Podnositeljka navodi da se članom 49. Ustava Kosova garantuje pravo na rad. Pravo na rad, kao osnovno ljudsko pravo, zajedno sa drugim pravima čini osnov za pravni red Republike Kosovo.

23. Podnositeljka se obraća Sudu sa zahtevom: *"Očekujem da će Ustavni sud doneti odluku o prihvatljivosti moje žalbe čime bi ja ostvarila osnovno prava – pravo na rad, koje je zagarantovano Ustavom Republike Kosovo i međunarodnim instrumentima. "*

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Kako bi Sud bio u stanju da reši žalbu podnositeljke, prvo treba da ispita da li je ona ispunila uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom.

25. U tom smislu, član 113. stav 7. Ustava propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

26. Takođe, član 48. Zakona propisuje:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.*"

27. U ovom slučaju, Sud se poziva na pravilo36 (1) d) i (2) b) Poslovnika o radu, koje predviđa:

(1) "Suduje dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan."

(2) „Suduproglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju osnovnih prava".

28. Sud primećuje da je podnositeljka svoju ustavnu žalbu izgradila na navodima o povredi člana 49. [Prava na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava koji kaže:

Član 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije]

1. Garantuje se pravo na rad.

2. Svako lice ima pravo da slobodno izabere svoju profesiju i radno mesto.

29. Sud navodi da pravo na rad i obavljanje profesije iz člana 49. Ustava jeste predmet zaštite u Ustavnom sistemu Kosova, pri čemu se ta prava, dalje, ostvaruju na način i pod uslovima propisanim zakonom, a to podrazumeva i pravo pojedinca da mu radni odnos ne prestane na način suprotan od onog koji je utvrđen zakonom.

30. Sud je uvidom u spise predmeta utvrdio da su administrativni sudovi, shodno zakonu, na tri instance ispitali osnovanost tužbenih navoda podnositeljke, pri čemu su i utvrdili činjenično stanje od značaja za donošenje odluka, uključujući i odluku [Rev. br. 318/2014] Vrhovnog suda koju podnositeljka osporava.

31. Štaviše, Sud nalazi da odluka Vrhovnog suda koju osporava podnositeljka ni na koji način je ne sprečava da radi i obavlja profesiju. Svojom odlukom [Rev.br. 318/2014], Vrhovni sud je samo potvrdio da je određeni radni odnos podnositelje od 4. maja 2006. godine do 30. aprila 2007. godine okončan. To ni na koji način ne sprečava niti zabranjuje podnositeljki da obavlja neki drugi posao, koji bi ona mogla izabrati. Stoga, ne postoji išta u tvrdnjama podnositeljke što bi

opravdalo tvrdnju da je bilo povrede ustavnog prava na rad (vidi: *mutatis mutandis*, Rešenje o neprihvatljivosti br. RK734/14 u slučaju KI09/14 od 24. novembra 2014. godine, stav 29).

32. Pored toga, Sud primećuje da su redovni sudovi svoje odluke zasnovali na članu 35.1. (b) Administrativne naredbe br. 2003/2. o primeni UNMIK Uredbe br. 2001/36. o javnim službama, koja kaže:

Član 35. Raskid radnog odnosa

35.1 Radni odnos pri Javnoj službi prestaje automatski:

[...]

(b) Po isteku ugovora o zaposlenju javnog službenika.

33. Shodno tome, Sud je mišljenja da tvrdnje podnositeljke da je osporenom presudom njoj povređeno pravo na rad i obavljanje profesije garantovano članom 49. Ustava, predstavlja izraz njene subjektivne ocene o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju i pogrešnoj primeni materijalnog prava, ali ne i stvarni dokaz o učinjenoj povredi prava iz člana 49. Ustava.

34. Sud naglašava da nezadovoljstvo podnositeljke ishodom slučaja ne može samo po sebi predstavljati argumentovanu tvrdnju o povredi člana 49. Ustava (vidi: slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* br. 5503/02, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine).

35. Sud, u nastavku, ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi i slučaj: KI70/11 podnosilac zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, Ustavni sud, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

36. Kao rezime, Sud nalazi da zahtev podnositeljke ne ispunjava uslove prihvatljivosti, s obzirom da u zahtevu nije dokazala da osporena odluka krši njena prava garantovana Ustavom ili EKLJP.

37. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba se proglasiti neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) b) Poslovnika o radu.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa pravilima 36 (1) (d) i (2) (b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 14. oktobra 2015. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI99/15, podnosilac zahteva: Axhi Thaçi - Ocena ustavnosti presude (SCEL-09-0009) Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agencija za privatizaciju od 12. novembra 2013 godine

KI99/15, rešenje o neprihvatljivosti od 14. oktobra 2015. godine, objavljeno 21. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *zahtev van roka, jednakost pred zakonom, proces privatizacije*

Posebna komora Vrhovnog suda je odbila, kao neprihvatljivu, žalbu podnosioca zahteva u vezi sa njegovim uključivanjem u konačni spisak zaposlenih sa pravom realizacije jednog dela prihoda od privatizacije društvenog preduzeća. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu principa jednakosti pred zakonom.

Ustavni sud je primetio da je u ovom slučaju podnosilac podneo zahtev van roka od 4 (četiri) meseca propisanim zakonom. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, jer je van roka, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI99/15
Podnosilac
AxhiThaçi
Ocena ustavnosti presude (SCEL-09-0009) Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agencija za privatizaciju od 12. novembra 2013 godine.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Axhi Thaçi iz Prizrena (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu (SCEL-09-0009 od 12. novembra 2013. godine) Specijalizovanog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće PKVS), koju je podnosilac zahteva primio 13. novembra 2013. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti gore navedene presude Specijalizovanog veća PKVS. Podnosilac zahteva smatra da je presuda doneta "*ne poštujući jednakost stranaka – radnika tokom sastavljanja spiska za ostvarivanje prava na deo od 20%"* čime je povređen član 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnomsudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 23. jula 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 19. avgusta 2015. godine odlukom GJR. KI99/15, predsednica Suda je imenovala sudijuAltaya Suroyaza sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH. KI99/15, predsednica je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 14. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca i Specijalizovano veće PKVSo registraciji zahteva.

8. Dana 14. oktobra 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva

Pregled činjenica

9. Dana 31. avgusta 2006. godine, izvršena je privatizacija DP-a „Hotel Theranda“ iz Prizrena.

10. Konačan spisak radnika koji su ispunili uslove da učestvuju u udelu od 20% od cene prodaje ostvarene od procesa privatizacije DP-a „Hotel Theranda“ iz Prizrena je objavljen u dnevnim listovima dana 21. 22. 23. i 24. maja 2009. godine.

11. Prema članu 67.6 Administrativnog uputstva 2008/06 u vezi sa članom 10.6 (a) Uredbe UNMIK-a br. 2003/13, žalba protiv konačnog spiska se mora predati u roku od 20 (dvadeset) dana nakon objavljivanja konačnog spiska.

12. Poslednji rok za izjavljivanje žalbi Specijalizovanom veću PKVS na konačan spisak radnika DP-a „Hotel Theranda“ je bio 13. jun 2009. godine.

13. Dana 22. juna 2009. godine, podnosilac (žalilac C-0022) je izjavio žalbu Specijalizovanom veće PKVS, kojom je tražio da se uvrsti u konačan spisak radnika DP-a „Hotel Theranda“.

14. Dana 12. novembra 2013. godine,Specijalizovano veće PKVS je presudom(SCEL-09-0009) odbacilo žalbu podnosioca (žalilac C-0022) kao “*... neprihvatljivu jer je podneta neblagovremeno...“* sa sledećom poukom o pravnom leku:

> *“Protiv ove presude može se izjaviti žalba u roku od 21 dana Žalbenom veću Posebne komore. [...]Predviđeni rok počinje da teče u ponoć istog dana kad je žaliocu dostavljena presuda u pisanoj formi.“*

Navodi podnosioca

15. Podnosilac tvrdi da jeSpecijalizovano veće PKVS osporenu presudu donelo “*ne poštujući jednakost stranaka – radnika tokom sastavljanja spiska za ostvarivanje prava na deo od 20%“* čime je prekršen član 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava na sledeći način:

> *“... uskraćeno pravo na ostvarivanje dela prihoda od 20% kao radnika DP-a „Hotel Theranda“ iz Prizrena nakon njegove privatizacije ... u potpunosti nepravedno, i žalioci na prvoj strani spiska pomenute presude su uključeni i ostvarili su pravo lica koja uopšte nisu bila aktivna u ovom preduzeću ... dok su mene iako sam bio aktivan i uključen u ovoj stvari otklonili sa spiska na udeo od 20%...“*

16. Podnosilac tvrdi da je “*...lečen od strane psihijatra, i to od 8.04.2009. godine, sve do 15.09.2009. godine, kada je bio i rok za ulaganje žalbe, koju iz zdravstvenih razloga nisam mogao da uložim [...] i nije istina da sam primio presudu – u povratnici ne stoji potpis.“*

17. Podnosilacod Ustavnog suda zahteva da mu “*omogući ... uključivanje u spisak za ostvarivanje prava na udeo od 20% koje me sleduje nakon privatizacije preduzeća „Hotel Theranda“*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Sud će ispitati da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

19. Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

20. Pored toga, Sud se takođe poziva na član 49. Zakona koji propisuje:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku…".

21. Sud se, dalje, poziva i na pravilo 36 (1) (c) Poslovnika, koje propisuje:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[…]

c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva".

22. Sud primećuje da je presuda (SCEL-09-0009 od 12. novembra 2013. godine) Specijalizovanog veća PKVSpodnosiocu uručena 13. novembra 2013. godine; podnosilac je podneo svoj zahtev Sudu 23. jula 2015. godine; zahtev je podnet Sudu nakon isteka roka od 4 meseca od dana kada mu je uručena presuda Specijalizovanog veća PKVS.

23. U ovom smislu, Sud ponavlja da je rok od 4 meseca iz člana 49. Zakona i pravila 36 (1) c) Pravilnika prekluzivne prirode i ustanovljen je radi obezbeđenja načela pravne sigurnosti, obezbeđujući da se predmeti koji se pokreću u skladu sa Ustavom razmatraju u razumnom roku, te da odluke koje dolaze iz prošlosti ne mogu biti stalno otvorene za ustavno ocenjivanje (vidi slučaj: *O'LOUGHLIN i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 23274/04, ESLJP, odluka od 25 . avgusta 2005. godine).

24. Iz ovoga proizilazi da je zahtev podnet van roka predviđenog članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika o radu i kao takav je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 49. Zakona i pravilom 36 (1) (c) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 14. oktobra 2015. godine većinom glasova

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI131/14, podnosilac zahteva: Agron Alaj - Ocena ustavnosti presude Pml. br. 115/2014 Vrhovnog suda od 16. juna 2014. godine

KI131/14, rešenje o neprihvatljivosti od 10. novembra 2015. godine, objavljeno 22. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, saučesništvo u krivično delu, pravo na slobodu i sigurnost, mera sudskog pritvora, uslovna sloboda*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo podnosilac protiv odluka nižestepenih sudova za nastavak sudskog pritvora. Podnosilac zahteva je bio osumnjičen za saučesništvo u krivičnim delima omogućavanje prostitucije i pranja novca. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede prava na slobodu i sigurnost, tvrdeći da nisu postojali uslovi za produženje sudskog pritvora.

Ustavni sud je primetio da su redovni sudovi obrazložili svoje odluke i odgovorili na sve tvrdnje podnosioca zahteva i dodao da postupci sprovedeni pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) i d) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI131/14
Podnosilac
Agron Alaj
Ocena ustavnosti presude Pml. br. 115/2014Vrhovnog suda
od 16. juna 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Agron Alajiz sela Drenovac, opština Dečani (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Rifat Abdullahi.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Pml. br. 115/2014 Vrhovnog suda od 16. juna 2014. godine.

3. Podnosilac zahteva nije naveo kada je primio osporenu presudu.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti navedene presude Vrhovnog suda. Podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi, u svojim odlukama prilikom određivanja mere pritvora, povredili član 29. [Pravo na Slobodu i Sigurnost] Ustava Republike Kosovo i član 5. [Pravo na slobodu i sigurnost] Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo

(u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 22. avgusta 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 5. septembra 2014. godine, predsednik Suda je odlukomGJR. KI131/14, imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukomKSH. KI131/14 imenovao Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 9. septembra2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je poslao jedan primerak zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 23. septembra 2014. godine, podnosilac zahteva je dostavio dodatni dokument Sudu.

10. Dana 12. maja 2015. godine, podnosilac zahteva je dostavio dokument, da bi ubrzao proceduru.

11. Dana 10. novembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu, u punom sastavu, da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

12. Dana 6. februara 2013. godine, Osnovni sud u Uroševcu - Odeljenje za teška krivična dela je na osnovu zahteva Osnovnog tužilaštva EULEX-a, pod osnovanom sumnjom da je podnosilac zahteva u saizvršilaštvu izvršio krivična dela organizovani kriminal, omogućavanje prostitucije i krivično delo pranje novca, odredio mu meru pritvora u trajanju od 1 (jednog) meseca.

13. Dana 23. maja 2013. godine, Osnovni sud u Uroševcu je (rešenje PPR. br. 2/13, GJPP. br. 180/12) usvojio predlog tužioca i podnosioca zahteva o prekidu pritvora. Sud je obrazložio da su ispunjeni uslovi da se podnosilac pusti iz pritvora uz jemstvo.

14. Dana 11. decembra 2013. godine, Osnovni sud u Uroševcu je podnosiocu zahteva, na predlog Tužilaštva, odredio meru pritvora u trajanju od 1 (jednog) meseca. Tužilac je svoj zahtev za određivanje

mere pritvora obrazložio pozivajući se na nove dokaze, pribavljene u istražnom postupku.

15. Osnovni sud u Uroševcu je u svojoj odluci o određivanju mere pritvora ocenio da postoji konkretna opasnost da bi podnosilac, ako bi se našao na slobodi, mogao da pobegne, ometa tok krivičnog postupka tako što bi nastavio da utiče na svedoke i saučesnike. Sud je, takođe, utvrdio da u slučaju da podnosilac boravi na slobodi postoji opasnost od ponavljanja krivičnog dela.

16. Dana 4. aprila 2014. godine Osnovni sud u Uroševcu je, odlučujući povodom zahteva Tužilaštva, odlučio da se podnosiocu zahteva produži pritvor za još 3 (tri) meseca.

17. Protiv navedenog rešenja Osnovnog suda u Uroševcu, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu. U svojoj žalbi, podnosilac zahteva je, između ostalog, naveo povredu krivičnog postupka i Ustavom zagarantovanog prava na slobodu i sigurnost, a naveo je i da više ne postoje uslovi za produženje pritvora.

18. Dana 11. aprila 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je (rešenje Pn1. br. 700/2014) odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

19. Apelacioni sud je ocenio da je prvostepeni sud pravilno postupio kada je podnosiocu zahteva produžio pritvor, jer je podnosilac preko advokata "*[...] do sada ometao tok sadašnjeg krivičnog gonjenja, a za koga se na osnovu telefonskih prisluškivanja navodi da je on mogao da utiče na ostale osumnjičene, kao i da se okrivljeni ako bi se našao na slobodi ne bi libio da ometa tok krivičnog postupka tako što bi nastavio svoj uticaj na moguće svedoke ovog slučaja [...]*".

20. Konačno, Sud je zaključio da bi druge blaže mere bile nedovoljne za obezbeđivanje prisustva podnosioca zahteva u postupku i uspešno sprovođenje krivičnog postupka.

21. Protiv rešenja Osnovnog suda u Uroševcu (PPR. br. 2/13, GJPP. br. 180/12 od 4. aprila 2014. godine) i rešenja Apelacionog suda (Pn1. br. 700/2014 od 11. aprila 2014. godine) podnosilac zahteva je Vrhovnom sudu podneo zahtev za zaštitu zakonitosti.

22. U svom zahtevu za zaštitu zakonitosti, podnosilac navodi bitne povrede krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje. Takođe, podnosilac ponovo navodi da ne postoji zakonski osnov za produženje pritvora, te da se u osporenim rešenjima ne pominje konkretna okolnost, odnosno ne pružaju konkretni dokazi

kojima bi se dokazala opasnost od bekstva, uticanja na svedoke i opasnost od ponavljanja krivičnog dela.

23. Dana 16. juna 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je (presuda Pml. br. 115/2014) odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti, podnet od strane podnosioca zahteva.

24. Povodom navoda podnosioca zahteva o povredi krivičnog postupka, Vrhovni sud ocenjuje da su navodi podnosioca neosnovani, jer su osporena rešenja jasna, razumljiva i zasnovana na zakonu.

25. U pogledu tvrdnji podnosioca zahteva o pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju, Sud utvrđuje da se očekuje da *[...] budu razmotrene i razjašnjene u narednim fazama krivičnog postupka, a ne u ovoj fazi jer okrivljeni ovim rešenjima nije niti proglašen krivim niti je osuđen, već mu je samo na osnovu ocene o osnovanoj sumnji određena mera pritvora."*

26. U zaključku, u vezi sa pobijenim odlukama o produženju pritvora, Vrhovni sud je našao da su prvostepeni i drugostepeni sud izneli dovoljno razloga za produženje pritvora u skladu sa važećim zakonom i *"[...]s obzirom na veliku ozbiljnost krivičnog dela, način izvršenja krivičnog dela, kao i na njegove lične karakteristike, kao i činjenicu da je protiv njega već pokrenut krivični postupak za teško krivično delo, postoji opasnost da bi okrivljeni, ako bi se našao na slobodi, a sa ciljem da izbegne krivičnu odgovornost, mogao da se sakrije, mogao bi da utiče na svedoke koji još uvek nisu saslušani, kao i na ostale saokrivljene koji su involvirani u ovaj krivični postupak i na taj način bi se ometao redovan tok krivičnog postupka."*

27. Sa ciljem potpunog predočavanja činjenica, Sud primećuje da je 17. juna 2014. godine Osnovno tužilaštvo EULEX-a u Uroševcu podiglo optužnicu protiv podnosioca zahteva pod sumnjom da je izvršio krivično delo organizovani kriminal i da je u saizvršilaštvu izvršio krivično delo omogućavanje prostitucije.

Navodi podnosioca

28. Podnosilac zahteva tvrdi da je prilikom hapšenja i određivanja mere sudskog pritvora povređen član 29. Ustava [Pravo na Slobodu i Sigurnost] i član 5. (Pravo na slobodu i sigurnost) Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama.

29. Podnosilac zahteva, dalje, navodi da su rešenja redovnih sudova protivzakonita, jer po njegovom mišljenju nisu postojali uslovi za određivanje i produženje pritvora.

30. Podnosilac zahteva traži od Suda sledeće:

"I. Da se zahtev proglasi prihvatljivim;

II. Da se utvrdi da je postojala povreda člana 29 (Pravo na slobodu i sigurnost) Ustava Republike Kosovo i člana 5. EKLJP;

III. Da se ukinu napred navedena presuda i rešenja redovnih sudova;

IV. Da se okrivljeni Agron Alaj oslobodi iz pritvora;

V. Da se ostavi na snazi rešenje Osnovnog suda u Uroševcu, PPR. br. 2/13 (GJPP. br. 180/12) od 23.05.2013. god. o ukidanju pritvora uz jemstvo".

Prihvatljivost zahteva

31. Sud će razmotriti da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, utvrđene Ustavom i dalje precizirane Zakonom i Poslovnikom.

32. Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

33. Pored toga, Sud podseća na pravilo 36 (1) d) i (2) b) i d) Poslovnika, koje glasi:

(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

[...]

d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

[...]

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

34. Kao što je već navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da je prilikom hapšenja i određivanja mere pritvora povređeno njegovo pravo na slobodu i sigurnost zagarantovano članom 29. Ustava i članom 5. EKLJP. Takođe, podnosilac zahteva tvrdi da su sva rešenja redovnih sudova protivzakonita, jer po njegovom mišljenju nisu postojali uslovi za određivanje i produženje pritvora.

35. Sud se poziva na član 29. Ustava koji, između ostalog, propisuje da se lice zbog osnovane sumnje da je izvršilo krivično delo može lišiti slobode *„samo onda kada se lišavanje slobode smatra neophodnim za sprečavanje vršenja krivičnog dela i samo na veoma kratak period pre suđenja, na zakonom propisan način."*

36. U ovom slučaju, Sudnaglašava da redovni sudovi pri odlučivanju o produženju pritvora moraju dokazati *„da postoje relevantni i dovoljni razlozi za produženje pritvora"* (vidi, između ostalog: slučaj *Piruzyan protiv Armenije,* ESLJP, br. 33376/07, presuda od 26. juna 2012. godine, stav 91*).*

37. U konkretnom slučaju, u pogledu postupaka pred redovnim sudovima, Sud se poziva na rešenja doneta od strane Osnovnog suda u Uroševcu, uključujući i poslednje rešenje Osnovnog suda od 4. aprila 2014. godine o produženju pritvora. U svojoj odluci o produženju pritvora, Osnovni sud je ocenio da postoji zakonski osnov za produženje pritvora iz razloga što postoji opasnost od bekstva, mogućnosti da utiče na svedoke, kao i da postoji opasnost od ponavljanja krivičnog dela. Ovo obrazloženje je potvrdio Apelacioni sud, a na kraju i Vrhovni sud.

38. Sud, dalje, primećuje da je Vrhovni sud Kosova, u svojoj presudi (Pml. br. 115/2014 od 16. juna 2014. godine) odbacio zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan, potvrđujući na taj način da je prvostepeni sud izneo dovoljno razloga za odlučne činjenice o zakonskom osnovu za produženje pritvora, te da je pravilno postupio kada je podnosiocu zahteva produžio pritvor.

39. Iako podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava povređena pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem i pogrešnom primenom zakona od strane redovnih sudova, pomenuti nije dokazao kako je tim odlukama povređeno ustavno pravo na slobodu i sigurnost. Pored toga, Sud

primećuje da su redovni sudovi odgovorili na tvrdnje koje je podnosilac pokrenuo u svojoj žalbi, odnosno u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti.

40. Pored toga, razmatrajući navode podnosioca zahteva koji se odnose na pogrešnu primenu procesnog i materijalnog prava od strane redovnih sudova, Sud ponavlja da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da postupa kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna zakonska pravila (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, takođe: slučaj KI70/11 podnosilaca zahteva *Faik Hima, Magbule Hima* i *Bestar Hima,* rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

41. Kao što je navedeno, Sud primećuje da su razlozi izneti u presudi Vrhovnog suda Kosova i rešenjima Apelacionog suda i Osnovnog suda u Uroševcu potpuni i jasni, pa je stoga Sud utvrdio da postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi: slučaj *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

42. Zapravo, u vezi sa zahtevom podnosioca za puštanje iz pritvora, Sud ne smatra da je u njegovoj nadležnosti da podnosiocu zahteva obezbedi ovu zaštitu (vidi: slučaj KI20/13, podnosilac *Rifat Osmani*, Rešenje o neprihvatljivosti).

43. Iz gore navedenih razloga, Sud zaključuje da činjenice iznete od strane podnosioca zahteva ni na koji način ne opravdavaju njegovu tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje i da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) i (2) b) i d) Poslovnika, 10. novembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI173/14, podnosilac zahteva: Staja Savić - Ocena ustavnosti odluke KPCC/D/C/264/2014 Komisije za imovinske zahteve Kosova od 21. oktobra 2014. godine

KI173/14, rešenje o neprihvatljivosti od 10. novembra 2015. godine, objavljeno 22. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *neiscrpljenje pravnih sredstava, imovina pod hipotekom, uzurpacija imovine, zaštita imovine, princip subsidijarsnosti*

Komisija za imovinske zahteve Kosova je odbacila žalbu podnosioca za utvrđivanje prava svojine na spornoj nepokretnosti od trećeg lica. Komisija za imovinske zahteve Kosova je obrazložila da je podnosilac zahteva izgubio naslov nad spornoj nepokretnosti kao rezultat privatizacije. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći povredu prava na imovinu i da je iscrpeo sva pravna sredstva.

Ustavni sud je ocenio da ne može da zameni svoje nalaze sa nalazima redovnih sudova ili drugih javnih organa u Republici Kosovo, i dodao da je princip supsidijarnosti veoma važan, jer pruža mogućnost podnosiocu da pokreće pitanja činjenica i zakona pred redovnim sudovima. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI173/14
Podnosilac
Staja Savić
Ocena ustavnosti odluke KPCC/D/C/264/2014 Komisije za imovinske zahteve Kosova od 21. oktobra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Staja Savić iz Uroševca, sa trenutnim prebivalištem u Kraljevu, Republika Srbija (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku KPCC/D/C/264/2014 Komisije za imovinske zahteve Kosova (u daljem tekstu: KIZK) od 21. oktobra 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti odluke KPCC/D/C/264/2014 KIZK od 21. oktobra 2014. godine u vezi sa zahtevom podnosioca za privatnu imovinu KPA 15121 od 1. septembra 2006. godine.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 1. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 17. decembra 2014. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 22. maja 2014. godine, podnosilac je obavešten o registraciji zahteva i od njega se tražilo da popuni formular zahteva i podnese dodatna dokumenta relevantna za njegove tvrdnje.

8. Dana 16. januara 2015. godine, podnosilac je popunio formular zahteva i podneo dodatna dokumenta.

9. Dana 19. februara 2015. godine, podnosilac je podneo dodatna dokumenta, uključujući odluku KIZK koja se odnosi na njegov zahtev o privatnoj imovini.

10. Dana 15. septembra 2015. godine, Sud je poslao kopiju zahteva KAI i tražio informacije o statusu zahteva podnosioca.

11. Dana 18. septembra 2015. godine, KAI je podnela dodatna dokumenta i informacije o statusu zahteva podnosioca.

12. Dana 25. septembra 2015. godine, kopija zahteva je poslata Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora).

13. Dana 30. septembra 2015. godine, Posebna komora je obavestila Sud da podnosilac zahteva nije izjavio žalbu.

14. Dana 10. novembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

15. Dana 20. marta 1992. godine, podnosilac zahteva je, kao rukovodilac preduzeća “ENIGMA” iz Uroševca, zaključio ugovor sa preduzećem DPT “TRGOPROMET”, takođe iz Uroševca. Ugovor je overen u Opštinskom sudu u Uroševcu i propisuje da podnosilac zahteva pozajmljuje određen iznos novca DPT “TRGOPROMET”, koji mu mora biti vraćen do 10. aprila 1992. godine, da će kao garanciju za vraćanje

kredita propisanog datuma DPT "TRGOPROMET" uložiti kao hipoteku, neiskorišćeni magacinski prostor u površini od 52 m² u Prištini, da u slučaju da DPT "TRGOPROMET" ne vrati kredit u određenom roku podnosilac zahteva ima pravo da proda magacinski prostor pod hipotekom i da je Privredni sud u Prištini nadležan organ u slučaju bilo kakvog spora između stranaka u ovom ugovoru.

16. Izgleda da DPT "TRGOPROMET" nije vratilo kredit podnosiocu zahteva prema uslovima propisanim u ugovoru. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Privrednom sudu u Prištini, zahtevajući da bude priznat kao vlasnik hipoteke, magacinskog prostora u Prištini.

17. Dana 28. jula 1992. godine, Privredni sud u Prištini je presudom VI. P. br. 3851/92 usvojio tužbeni zahtev podnosioca, potvrđujući da je podnosilac vlasnik hipoteke, magacinskog prostora, da je DPT "TRGOPROMET" obavezno da preda u posed i nesmetano korišćenje hipoteku, magacinski prostor, u roku od osam (8) dana pod pretnjom prinudnog izvršenja i da DPT "TRGOPROMET" mora nadoknaditi podnosiocu zahteva troškove sudskog postupka. Privredni sud je obrazložio da je nesumnjivo da je *inter alia* na osnovu izvedenih dokaza, magacinski prostor bio pod hipotekom, da DPT "TRGROPROMET" nije vratilo kredit podnosiocu zahteva i da je, u skladu sa ugovorom zaključenim između stranaka, podnosilac stekao pravo da prenese sporni magacinski prostor u svoje vlasništvo.

18. Na osnovu dokumenata koja se nalaze u zahtevu, izgleda da je podnosilac između 1992. i 1999. godine koristio i obnovio magacinski prostor, koji mu je prethodno dat prema uslovima iz ugovora i prema gore navedenoj presudi Privrednog suda. Tokom 1998-1999 godine, počeo je rat na Kosovu i podnosilac zahteva je, zajedno sa svojom porodicom, izbegao u Republiku Srbiju.

19. Dana 1. septembra 2006. godine, podnosilac je podneo zahtev KAI za privatnu imovinu KPA15121, navodeći da je njegova privatna imovina izgubljena usled okolnosti nastalih tokom 98/99 na Kosovu, da je izgubio svoju imovinu 12. juna 1999. godine, da je vlasnik magacinskog prostora u Prištini u skladu sa ugovorom od 20. marta 1992. godine, da je njegova imovina trenutno uzurpirana od strane trećeg lica i da mora primiti nadoknadu, jer se njegova imovina koristi od 1999. godine bez njegovog pristanka. Podnosilac zahteva je priložio i rešenje Privrednog suda u Prištini od 22. avgusta 1996. godine o registraciji imovine.

20. KIZK, organ u okviru KAI, nije odlučio o zahtevu podnosioca do 21. oktobra 2014. godine. U tom vremenskom periodu, podnosilac zahteva

se žalio zbog prekomernog trajanja postupaka pred UNHCR-om, EULEX-om, Vladom Kosova, uložio je nove žalbe pred KAI i na kraju je 1. decembra 2014. godine podneo zahtev Sudu. KAI je odgovorila podnosiocu zahteva da ne mogu da reše njegov zahtev, jer se veliki broj nerešenih slučajeva, oko 43 000, nalazi na čekanju i da će se njegov zahtev razmatrati prema redosledu zahteva podnetim pred KAI.

21. Dana 21. oktobra 2014. godine, KIZK je odlukom KPCC/D/C/264/2014 utvrdila da podnosilac zahteva nije izgubio mogućnost da iskoristi imovinsko pravo usled sukoba nastalih 1998-99. godine, već zbog kasnijeg procesa privatizacije i zbog toga njegov zahtev ne spada u nadležnost KIZK i stoga je odbačen. Odlukom KIZK je, takođe, utvrđeno da u roku od trideset (30) dana od dana kada KAI obavesti stranke o odluci KIZK o zahtevu, stranka može preko Izvršnog sekretarijata KAI da uloži Vrhovnom sudu Kosova žalbu na tu odluku. Žalba se može uložiti na osnovu pogrešne primene materijalnog i procesnog prava i zbog nepotpunog i pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja.

22. Navedena odluka KIZK, u svom relevantnom delu, glasi:

„Zahtevi br. 10676, 11322 i 15121 navedeni u delu D priložene liste su podneti od strane relevantnog podnosioca zahteva u svojstvu nosilaca imovinskog prava. U svim ovim zahtevima, podnosioci zahteva su tvrdili da su oni ili njihove porodice izgubili tražene imovine kao rezultat sukoba nastalih tokom 1998 – 99. godine. zvršni sekretarijat je obezbedio informacije da su tražene imovine imovina različitih društvenih preduzeća („DP“) i kao takve su bile pod administracijom Kosovske agencije poverenja, a kasnije, 2002. godine, pod administracijom njenog naslednika, Kosovske agencije za privatizaciju. Prema zastupniku KAP, komercijalne imovine, koje pripadaju tim DP, sada su privatizovane ili se nalaze u postupku likvidacije. Nakon toga, Izvršni sekretarijat je potvrdio da su imovine tražene u zahtevima br. 10676 i 15121 sada prodate trećem licu putem procesa privatizacije”.

Relevantne zakonske odredbe

UNMIK UREDBA BR. 2006/50 O REŠAVANJU ZAHTEVA KOJI SE ODNOSE NA PRIVATNU NEPOKRETNU IMOVINU, UKLJUČUJUĆI POLJOPRIVREDNU I KOMERCIJALNU IMOVINU

Poglavlje IV

Pravo na žalbu

Član 12

Žalbe

12.1 U roku od trideset (30) dana od dana kada Kosovska agencija za imovinu obavesti strane o odluci Komisije o zahtevu, strana može preko Izvršnog sekretarijata Kosovske agencije za imovinu da podnese Vrhovnom sudu Kosova žalbu na tu odluku.

12.2 Osim ako je drugačije predviđeno u ovoj Uredbi ili u administrativnom naređenju za sprovođenje ove Uredbe, odredbe Zakona o upravnom postupku primenjuju se uz odgovarajuća prilagođavanja na žalbene postupke pred Vrhovnim sudom.

12.3 Žalba može da bude podneta na osnovu toga:

(a) Što odluka sadrži fundamentalnu grešku ili ozbiljnu pogrešnu primenu važećeg materijalnog i proceduralnog prava; ili

(b) Što je odluka zasnovana na pogrešnom ili nekompletnom utvrđivanju činjenica.

Komentari KAI

Relevantni deo odgovora KAI (vidi: stav 12 gore) u vezi sa statusom zahteva podnosioca glasi: *"Komisija je nakon razmatranja spisa predmeta, odlukom KPCC/D/C/264/2014 od 21.10.2014. godine, odlučila da se zahtev, podnet od strane g. Savića, odbaci, jer je bio van nadležnosti Komisije.Odlukom Komisije su obaveštene stranke u postupku, dok je podnosilac zahteva, g. Stajo Savić, uložio žalbu na odluku Komisije. Želimo da vas obavestimo da se žalba koja je uložena od strane g. Savića, prema standardnim postupcima, trenutno prevodi, a zatim će se dostaviti Vrhovnom sudu Kosova, Žalbenom veću Kosovske agencije za imovinu radi donošenja odluke".*

Navodi podnosioca

23. Podnosilac zahteva tvrdi: *"Kosovska imovinska agencija, Zahtev za privatnu imovinu KPA 15121 od 1.9.2006. god., Dardanija Kičma 5/9 magacinski prostor 52 m2 ruiniran, nakon rekonstrukcije dobijeno je 104 m2 poslovne prostorije, lokal u prizemlje i Galerija sprat, do današnjeg dana moj zahtev nije rešen 15 godina, uzurpator bezpravno koristi moj poslovni prostor, koji izdaje u zakup zahvaljujući tome što Kosovska imovinska agencija odugovlači sa*

rešavanjem imovinskih odnosa u kojima nema ništa sporno osim dobre volje".

24. Kada je reč o tvrdnji o prekomernom odugovlačenju postupka, podnosilac zahteva navodi: *"Po Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i sloboda po Ustavu Kosova Čl. 22 stav 1, član 6 šest EKLJP ugrožena su moja imovinska, ljudska i prava na slobodu, ugroženo mi je pravo na raspravu u razumnom roku"*.

25. Pored toga, podnosilac zahteva traži od Suda: *"Želim da mi se moj lokal koji se nalazi u Prištini u naselju Dardania, Kičma 5/9 vrati u moje vlasništvo, on mi je jedina imovina od koje sam izdržavao svoju petočlanu porodicu i on se nalazi u mom vlasništvu od 1992 god u čiju sam rekonstrukciju uložio ogromna sredstva, dok ja sa svojom petočlanom porodicom živim milostinje i pomoći i sa porodicom imam status raseljeno lica ja sam Državljanin Kosova i želim da se vratim na Kosovo a moju imovinu koristi M. S. iz Prištine lični br. 1005470168 lična karta izdata u Prištini 3.3.2005"*.

26. Što se tiče iscrpljenja pravnih sredstava, podnosilac zahteva navodi: *"Ne postoji druga žalba, Jedino Kosovskoj imovinskoj agenciji, Zahtev za privatnu imovinu KPA 15121 od 1.9.2006. ja sam smatrao da je KPA jedina Državna institucija koja je zadužena za rešavanje imovinskih odnosa ja sam neuk čovek i nisam mogao da koristim druge pravne lekove jer zato nisam imao sredstava"*.

27. Konačno, podnosilac zahteva traži da Sud *"utvrdi da je odluka KIZK neustavna"*.

Prihvatljivost zahteva

28. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

29. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

30. Sud se poziva i na član 47.2 Zakona, koji propisuje:

> *„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva"*.

31. Sud u nastavku uzima u obzir pravilo 36 (1) b) Poslovnika, koje propisuje:

> *(2) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:*
>
> *...*
>
> *b) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke...".*

32. U ovom slučaju, Sud primećuje da je zahtev podnosioca o privatnoj imovini, što dokazuje odgovor KAI i Posebne komore, dostavljen Žalbenom veću KAI pri Vrhovnom sudu na dalje razmatranje.

33. Iz toga proizilazi da je zahtev prevremeno podnet Sudu. Bez obzira na to, podnosilac zahteva traži da Sud *"proglasi odluku KIZK neustavnom"*.

34. Takvim zahtevom podnosilac na jedan način traži od Suda da ga oslobodi od iscrpljivanja svih pravnih sredstava propisanim Ustavom i Zakonom.

35. U tom smislu, Sud smatra da kako bi se podnosilac zahteva oslobodio od obaveze da iscrpi sva pravna sredstva koja su za njega obavezna, on treba da pokaže: i) da je pravno sredstvo zaista iscrpljeno ii) da pravno sredstvo nije bilo odgovarajuće i efikasno u vezi sa njegovim slučajem i iii) da su postojale posebne okolnosti za oslobađanje podnosioca od zahteva da iscrpi sva pravna sredstva. Na osnovu dokumenata koji se nalaze u zahtevu, ne postoji ništa što ukazuje na to da podnosilac zahteva ispunjava uslove da bude oslobođen od iscrpljenja svih pravnih sredstava u njegovu korist (vidi, na primer: slučaj br. KI116/14, podnosilac zahteva: *Fadil Selmanaj*, Rešenje o neprihvatljivosti od 19. januara 2015. godine).

36. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvorna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava (vidi: slučaj KI41/09, podnosilac zahteva: *AAB-RIINVEST Univerzitet D.D.D., Priština*, Rešenje o neprihvatljivosti od 21. januara 2010. godine, i *mutatis mutandis*, vidi: slučaj ESLJP, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, ESLJP, odluka od 28. jula 1999. godine).

37. Sud ponavlja da ne može da zameni svoje nalaze sa nalazima redovnih sudova ili drugih javnih organa u Republici Kosovo; princip supsidijarnosti je veoma važan, jer pruža priliku podnosiocu zahteva da pokrene pitanje činjenica i zakona pred redovnim sudovima; a što se tiče činjeničnih i zakonskih pitanja, redovni sudovi su obavezni prema Ustavu i zakonu da utvrde takva pitanja (zakonitost i činjenice) koja, međutim, nisu u nadležnosti ovog Suda.

38. Stoga, Sud smatra da ne može da istražuje suštinu zahteva podnosioca ne dovodeći u pitanje ishod postupka pred Vrhovnim sudom.

39. Imajući u vidu sve gore navedeno, Sud smatra da je zahtev podnosioca preuranjen.

40. Iz toga proizilazi da zahtev mora da se proglasi neprihvatljivim, jer nisu iscrpljena sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika, 10. novembra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama i objavi u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI177/14, podnosilac zahteva: Miodrag Janković - Ocena ustavnosti rešenja U. Z-A. A. br. 6/2014 Vrhovnog suda od 21. jula 2014. godine

KI177/14, rešenje o neprihvatljivosti od 2. jula 2015. godine, objavljeno 22. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, jednakost pred zakonom, sudska zaštita prava, pravo na izbor i učešće, pravo na pravna sredstva, sudske takse*

Vrhovni sud je odbio da oceni žalbu podnosioca zahteva zbog propusta da plati sudsku taksu koja je obavezna za sve strane koje ulažu žalbu u Vrhovnom sudu. Žalba podnosioca zahteva se odnosila na njegova izborna prava za koja on tvrdi da su mu uskraćena od strane Centralne izborne komisije i Izbornog panela za žalbe i predstavke. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu, tvrdeći uglavnom povredu prava na izbor i učešće i prava na pravna sredstva.

Ustavni sud je utvrdio da podnosiocu zahteva nije uskraćeno pravo na izbor i učešće, ali on nije ispunio zakonske uslove da ostvari svoja izborna prava i štaviše, dodao je da biračko pravo nije apsolutno i može biti predmet zakonskih ograničenja. Ustavni sud je dodao i da podnosilac zahteva nije predočio dokaze za oslobađanje od sudske takse i da je odluka Vrhovnog suda bila zakonita. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 47. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI177/14
Podnosilac
Miodrag Janković
Ocena ustavnosti rešenja U. Ž-A. A. br. 6/2014 Vrhovnog suda od 21. jula 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Miodrag Janković iz Komorana, sa stalnim prebivalištem u Beogradu, Republika Srbija.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje U. Ž-A.A. br. 6/2014 Vrhovnog suda od 21. jula 2014. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti navedene odluke. Podnosilac zahteva osporava i odluke Izbornog panela za žalbe i predstavke (u daljem tekstu: IPŽP) A. br. 7251/2014 od 2. juna 2014. godine i Centralne izborne komisije (u daljem tekstu: CIK) br. 20140806004875, kojima tvrdi da su mu povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) iz člana 24. [Jednakost pred Zakonom], člana 32. [Pravo na Pravno Sredstvo], člana 45. [Pravo na Izbor i Učešće] i člana 54. [Sudska Zaštita Prava], kao i člana 3. Protokola 1. [Pravo na slobodne izbore], člana 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] i člana 14. [Zabrana diskriminacije] Evropske konvencije za ljudska prava (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 12. decembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 13. januara 2015. godine, predsednik Suda je odlukom GJR. KI177/14 imenovao sudiju Altaya Suroya, za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

7. Dana 26. juna 2015. godine, predsednica Suda je odlukom KSH. KI177/14 imenovala za sudiju izvestioca Artu Ramu-Hajrizi umesto sudije Envera Hasanija, čiji je mandat okončan.

8. Dana 21. januara 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio sledeću dodatnu dokumentaciju od njega: punomoćje za osobe navedene u zahtevu za podnošenje zvanične prepiske u njegovo ime i odluku CIK-a, kojom je odbijen zahtev za uključivanje u birački spisak.

9. Dana 11. februara 2015. godine, Sud je primio od podnosioca zahteva traženo punomoćje, ali ne i odluku CIK-a.

10. Dana 2. jula 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva je bio stanovnik Kosova sa prebivalištem u Kosovu Polju do juna 1999. godine, kada je otišao da živi u Beograd, Republika Srbija.

12. U cilju ostvarivanja prava na učešće na vanrednim parlamentarnim izborima 2004. godine, podnosilac zahteva je dostavio potrebnu dokumentaciju da bude uključen u birački spisak.

13. Neodređenog datuma, CIK je doneo odluku br. 20140806000875 kojom je odbacio zahtev podnosioca za uključivanje u birački spisak sa obrazloženjem da nije ispunio uslove iz člana 5.1 Zakona o opštim izborima.

14. Dana 30. maja 2014. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu IPŽP, osporavajući odluku CIK-a.

15. Dana 2. juna 2014. godine, IPŽP je svojom odlukom A. br. 7251/2014 odbio žalbu podnosioca, potvrdio odluku CIK-a i pružio isto obrazloženje da podnosilac nije ispunio uslove za upis u birački spisak na osnovu člana 5.1 Zakona o opštim izborima.

16. Na odluku IPŽP, podnosilac zahteva je Vrhovnom sudu izjavio žalbu zbog pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava i bitne povrede proceduralnih odredaba.

17. Dana 13. juna 2014. godine, Sekretarijat Sudskog saveta Kosova je (u daljem tekstu: SSK) dostavio podnosiocu zahteva platni nalog, popunjen i zapečaćen od strane Vrhovnog suda Kosova, za plaćanje sudske takse u iznosu od 30 €.

18. Neodređenog datuma, podnosilac je podneo Vrhovnom sudu zahtev za oslobađanje od plaćanja takse zbog lošeg materijalnog stanja.

19. Dana 21. jula 2014. godine, Vrhovni sud je doneo rešenje U.- Ž. A.A. br. 6/2014, kojim je odbacio žalbu podnosioca zahteva.

20. U obrazloženju rešenja, Vrhovni sud naglašava *"Članom 2.4 Administrativnog uputstva br. 2008/02 o ujednačavanju sudskih taksi,između ostalog je predviđeno da pojam predstavka predstavlja tužbu, protivtužbu, žalbu.Članom 6.1 navedenog uputstva, propisano je da se taksa mora platiti prilikom podnošenjaprestavke-žalbe, dok je članom 6.5 uputstva propisano je da će sud odbaciti prestavku-žalbu,ukoliko podnosilac žalbe u određenom roku ne plati sudsku taksu na podnetu žalbu."*

21. Vrhovni sud je, dalje, utvrdio da uprkos činjenici da je podnosilac primio opomenu za plaćanje takse, on nije ispunio tu obavezu, stoga *"po mišljenju ovog suda, žalbu treba odbaciti"*.

Navodi podnosioca

22. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud, time što nije razmotrio njegovu žalbu u njenim zaslugama, uskratio sudsku zaštitu prava garantovanih članom 54. Ustava i postavio ga u neravnopravan položaj

pred zakonom što je, prema njemu, dovelo do uskraćivanja njegovog prava da učestvuje na parlamentarnim izborima, kršeći tako njegovo ustavno pravo propisano članom 45. Ustava i članom 3. Protokola 1 EKLJP.

23. Podnosilac zahteva se, dalje, žali da pravni lek za žalbu, u njegovom slučaju, nije bio efikasan, jer mu nije omogućio da ostvari svoje pravo i stoga navodi da je došlo do povrede člana 32. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP, koji garantuje pravo na delotvoran pravni lek.

24. Podnosilac zahteva je tražio od Suda da mu se dosudi naknada materijalne štete u iznosu od 30,00 € na ime sudske takse.

Prihvatljivost zahteva

25. Da bi sudio u vezi sa zahtevom podnosioca, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac ispunio sve uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

26. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

27. Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

> *(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...]*
>
> *d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju*".

28. Na osnovu navedenog, podnosilac se obraća Sudu zahtevom da oceni pitanje da li mu je rešenjem Vrhovnog suda od 21. jula 2014. godine i odlukama CIK-a i IPŽP onemogućeno učešće na parlamentarnim izborima na Kosovu 2014. godine, što je dovelo do ustavnih i povreda EKLJP, kao što je naglašeno u tački tri ovog izveštaja.

29. Sud, dalje, primećuje da uprkos pismenom zahtevu, podnosilac nije dostavio odluku CIK-a kojom je odbijen zahtev za uključivanje u birački spisak, tako da Sud ne može da oceni da li je ovom odlukom izazvana povreda Ustava na štetu podnosioca.

30. Prema pravilu 29. tačka 4. Poslovnika, dužnost je podnosioca da priloži potrebnu dokumentaciju svom zahtevu, koja dokazuje navodne povrede. Nije dužnost Suda da izgradi slučaj umesto podnosioca ili da traži dokumentaciju po službenoj dužnosti, koja bi eventualno išla u njegovu korist.

31. Sud primećuje da je Zakon o opštim izborima u Republici Kosovo, proglašen Dekretom predsednika Republike Kosovo br. DL-027-2008, dana 15. juna 2008. godine, propisao da svako, da bi ostvario ustavno pravo da učestvuje na izborima, treba da ispuni sledeće uslove:

Član 5 – Pravo glasa

5.1 Lice koje ima pravo glasa na izborima, u saglasnosti sa zakonom na snazi mora imati najmanje osamnaest (18) godina na dan izbora i mora ispuniti najmanje jedan od sledećih uslova:

a) lice koje je registrovano kao građanin Kosova u Centralnom registru građana;

b) lice koje boravi van Kosova i koje je napustilo Kosovo na dan ili posle 1. januara 1998. pod uslovom da ispunjava uslove zakona na snazi o pitanjima državljana Kosova; ili

c) lice koje je dobilo status izbeglice, u saglasnosti sa Konvencijom o statusu izbeglica od 28. jula 1951., i Protokola iste od 16. decembra 1966., na dan ili posle 1. januara 1995. i koje ima pravo na registraciju u Centralni registar građana kao građanin Kosova;

32. U tom smislu, Sud naglašava da je IPŽP 2. juna 2014. godine doneo odluku A. br. 7251/2014 kojom je odbio žalbu podnosioca protiv odluke CIK-a, tvrdeći da podnosilac "*Ne ispunjava uslove za registrovanje u spisak birača, na osnovu člana 5.1 ZOI-a*" i nije utvrdio da je odluka CIK-a zahvaćena zakonskim povredama kao što tvrdi podnosilac zahteva.

33. Sud, dalje, smatra da na osnovu nadležnosti IPŽP koje su propisane Zakonom br. 03/L-256 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-073 o opštim izborima u Republici Kosovo, objavljen u Službenom listu br. 87 dana 16. novembra 2010. godine, u članu 1, je propisano *"IPŽP" označava Izborni panel za žalbe i predstavke, nezavisno telo zaduženo za rešavanje žalbi i predstavki uloženih na izborni proces".*

34. Pored toga, na osnovu navedenog, jasno je da su CIK i IPŽP organi uspostavljeni zakonom da odluče da li je podnosilac ispunio uslove propisane zakonom da bi bio uključen u birački spisak i nije dužnost Ustavnog suda da potvrdi te činjenice, jer su one zakonske, a ne ustavne prirode.

35. Sud ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da deluje kao sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova ili, u ovom slučaju, nezavisnih organa. To je uloga redovnih sudova ili upravnih organa utvrđenih zakonom, da tumače i primenjuju odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi, takođe: slučaj br. KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

36. U ovim okolnostima, Sud smatra da je zahtev podnosioca za učešće na izborima odobren, dok odlukom CIK-a je zaključeno da on ne ispunjava zakonske uslove da bude uključen u birački spisak i omogućen mu je žalbeni postupak, gde je njegova žalba odbijena. Dakle, uzimajući u obzir sprovedene postupke, Sud ne može da zaključi da je došlo do povrede člana 45. Ustava [Pravo na Izbor i Učešće] i člana 3. Protokola 1 EKLJP [Pravo na slobodne izbore], zbog same činjenice da je ishod zahteva podnosioca bio nepovoljan za njega.

37. Pored toga, Sud primećuje da „pravo na izbor i učešće“, propisano Ustavom ili „pravo na slobodne izbore“, propisano Protokolom 1 EKLJP, nije apsolutno i neograničeno pravo, već može biti predmet zakonskih ograničenja u svakoj zemlji posebno.

38. U slučaja *Schindler protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) je utvrdio da nije došlo do povrede člana 3. Protokola 1 EKLJP kada je odbio pravo da učestvuje na opštim izborima u Britaniji održanim 5. maja 2010. godine, osobi koja nije živela u Velikoj Britaniji duži vremenski period od vremena predviđenog važećim zakonom i da je to pravo predmet ograničenja propisanog britanskim zakonom u to vreme (vidi: presuda ESLJP u slučaju ***Shindler protiv Ujedinjenog Kraljevstva od* 7. maja 2013. godine – zahtev br. 19840/09)**.

39. Što se tiče pitanja odbacivanja žalbe podnosioca od strane Vrhovnog suda zbog neplaćanja sudskih taksi, Sud smatra da je rešenje Vrhovnog suda doneto u skladu sa pravnim aktom (Administrativno uputstvo br. 2008/02 SSK) koji reguliše ovo pitanje. Dakle, kao takav, nije proizvoljan i neosnovan akt.

40. Pored toga, u obrazloženju svog rešenja, Vrhovni sud je citirao član 6.5 Uredbe, u kome je jasno propisano *"Ukoliko se taksa ne plati u određenom roku, sud će odbaciti predstavku za koju taksa nije uplaćena."*

41. Podnosilac zahteva ne može da potkrepi svoje tvrdnje bilo kakvim dokazom koji bi ukazao da su određene osobe oslobođene od plaćanja sudske takse ili da ova obaveza važi samo za određene grupe stanovništva, kako to navodi u žalbi. Sasvim je jasno da podnosilac nije dostavio dokaze koji bi ukazali da je ovo rešenje pokazatelj navodnih povreda o nejednakosti pred zakonom, ili i pravni diskriminatorski akt.

42. Pored toga, Ustavni sud je u rešenju o neprihvatljivosti u slučaju KI121/13, podnosioca zahteva *L. M.*, utvrdio da rešenja Osnovnog suda u Đakovici od 8. maja 2013. godine i Apelacionog suda od 12. jula 2013. godine, kojima su odbijene žalbe podnosioca zbog neplaćanja sudske takse, nisu bila u suprotnosti sa Ustavom i ovaj Sud zaključuje da su sudske takse obavezne za sve podnosioce, bez obzira na pripadnost grupe stanovništva, i da su pred zakonom o istom pitanju sve stranke jednako tretirane.

43. U ovim okolnostima, Sud ne može da utvrdi povredu člana 24. [Jednakost pred Zakonom], člana 32. [Pravo na Pravno Sredstvo] i člana 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava i članova 14. [Zabrana diskriminacije] i 13. [Pravo na delotvorni pravni lek] EKLJP.

44. Sud u odgovoru na zahtev podnosioca u vezi sa naknadom materijalne štete, primećuje da na osnovu Ustava i Zakona nema nadležnost da dosudi takvu štetu.

45. Kao rezime, Sud smatra da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri argumentovao svoje tvrdnje.

46. Dakle, zahtev je očigledno neosnovan i kao takav, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 47. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika, na sednici održanoj 2. jula 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI83/15, podnosilac zahteva: Shefqet Mehmetukaj - Ocena ustavnosti rešenja (E. Rev. br. 49/2014) Vrhovnog suda Kosova od 23. decembra 2014. godine

KI83/15, rešenje o neprihvatljivosti od 11. novembra 2015. godine, objavljeno 22. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravna sredstva, carinski zakonik i akcize, nadoknada štete, carinski prekršaj*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju koji je podneo podnosilac za naknadu od strane carinskih organa na Kosovu, nakon što je utvrđena njegova nevinost za carinske prekršaje. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje i prava na pravna sredstva.

Ustavni sud je konstatovao da se podnosilac zahteva uglavnom ne slaže sa pravnom kvalifikacijom činjenica i važećeg zakona od strane redovnih sudova i on nije podneo nikakav *prima facie* dokaz o povredi svojih ustavnih prava. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI83/15
Podnosilac
Shefqet Mehmetukaj
Ocena ustavnosti rešenja (E. Rev. br. 49/2014) Vrhovnog suda Kosova od 23. decembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Shefqet Mehmetukaj vlasnik kompanije P.T.P. „Sinorg-Pharmaceuticals“ (u daljem tekstu: podnosilac) iz Gračanice, koga zastupaju advokati g. Blerim Prestreshi i g. Hekuran Haxhimusa, obojica iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava rešenje (E. Rev. br. 49/2014) Vrhovnog suda Kosova od 23. decembra 2014. godine, koje je podnosilac primio 18. februara 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti gore navedenog rešenja Vrhovnog suda. Podnosilac smatra da su u postupku pred redovnim sudovima, povređeni članovi 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovannačlanovima 21.4 i 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom suduRepublike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 18. juna 2015. godine, podnosilac je poštanskim putem podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 3. avgusta 2015. godine, odlukom GJR. KI83/15 predsednica Suda je imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom KSH. KI83/15, predsednica je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 15. septembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.

8. Dana 16. septembra 2015. godine,Sud je zahtevao od Vrhovnog suda Kosova da dostavi dokaze kada je rešenje (E. Rev. br. 49/2014) Vrhovnog suda Kosova dostavljeno podnosiocu.

9. Dana 23. septembra 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je dostavio traženu dokumentaciju.

10. Dana 11. novembra 2015. godine, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 09. januara 2009. godine, podnosilac zahteva je započeo postupak izvoza robe na Carinskom terminalu Vrbnica. Istog dana Carinska služba Kosova-Komisija za carinske prekršaje je rešenjem (br. 08/701)odlučila da je podnosilac odgovoran za carinski prekršaj i kažnjen je novčanom kaznom u iznosu od 7.000,00 evra, zato što nije pravilno predstavio poreklo robe deklarisane za izvoz.

12. Podnosilac zahteva navodi da, pošto robu koju je ukrcao u transportno vozilo nije mogao da se izvoze na krajnje odredište bez plaćanja administrativne kazne i bez deklarisanja robe sa poreklom različitim od stvarne zemlje porekla, su i roba i transportno vozilo *"ostali na Carinskom terminalu Vrbnica."*

13. Dana 14. januara 2009. godine, podnosilac je izjavio žalbu Carinskoj službi Kosova-Sektoru za razmatranje odluka pri Carinskoj službi protiv rešenja (br. 08/701) Komisije za carinske prekršaje.

14. Dana 30. januara 2009. godine, Carinska služba Kosova-Sektor za razmatranje odluka pri Carinskoj službi je rešenjem (06.1.4. br. 34) odbio žalbu u celosti i potvrdio rešenje (br. 08/701) Komisije za carinske prekršaje.

15. Dana 28. februara 2009. godine, podnosilac je izjavio žalbu Nezavisnom odboru za razmatranje (u daljem tekstu: NOR) protiv rešenja (06.1.4. br. 34) Carinske službe Kosova-Sektora za razmatranje odluka pri Carinskoj službi.

16. Dana 26. marta 2012. godine, NORje rešenjem (A.br 76/2009-SHD)prihvatio žalbu podnosioca u potpunosti i ga oslobodio od plaćanja administrativne novčane kazne u vrednosti od 7.000 evra. NOR je, dalje, smatrao da:

> *"NOR nije mogao da donese odluku o pitanju koje nije bilo predmet spora, pošto je u konkretnom slučaju žalilac trebalo da završi proceduru izvoza ili u suprotnom da traži povraćaj robe kojoj je isticao rok, i u slučaju da tako nešto nije bilo dozvoljeno, onda je bi žalilac imao prava da od carine traži pojašnjenje o zakonskom osnovu i razlogu zadržavanja robe na terminalu."*
>
> *[...]*
>
> *"U vezi sa žalbenim navodom o zaustavljenoj robi na carinskom terminalu u Vrbnici, NOR je konstatovao da u spisima predmeta ne postoji ni jedna odluka za privremeno zadržavanje ili o konfiskaciji predmetne robe."*

17. NOR je zaključio uz sledeći "*pravni savet*":

> *"Ovo Rešenje je definitivno u upravnom postupku, a nezadovoljna strana protiv ovog rešenja ima pravo na žalbu u Vrhovnom sudu Kosova u roku od 30 dana od dana prijema, prema Zakonu Br. 03/L-109 Carinskog zakonika i akcizama na Kosovu. Tužba protiv ovog rešenja ne zaustavlja izvršenje rešenja koje je obavezno za stranke dok se ne promeni ili poništi od strane suda."*

18. Dana 08. novembra 2012. godine, podnosilac je podneo tužbu za naknadu štete pred Ekonomskim okružnim sudom u Prištini. Podnosilac je tužbom zahtevao da se obaveže "C*arina Kosova da*

tužiocu isplati nadoknadu štete u vrednosti od 38764.80 € (protiv vrednost robe kojoj je krivicom Carine istekao rok upotrebe) kao i da nadoknadi štetu na ime blokiranja prevoznog sredstva iste, od 25.12.2008. godine do dana podnošenja žalbe, prema finansijskom veštačenju.“

19. Dana 19. novembra 2012. godine, Ekonomski okružni sud u Prištini se rešenjem (I. C. br. 258/2012) “*proglašava apsolutno nenadležnim za odlučivanje u spornom predmetu”* i odbacuje tužbu podnosioca.

20. Dana 21. januara2013. godine, podnosilac je izjavio žalbu Apelacionom sudu Kosova protiv rešenja (I. C. br. 258/2012) Ekonomskog okružnog suda u Prištini.

21. Dana 10. jula2014. godine, Apelacioni sud Kosova je rešenjem (Ae. br. 30/2013) odbio žalbu kao neosnovanu, i potvrdio rešenje Ekonomskog okružnog suda u Prištini (I. C. br. 258/2012) od 19. novembra 2012. godine.

22. Dana 01. oktobra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev za revizijom Vrhovnom sudu Kosova protiv rešenjaApelacionog suda u Prištini (Ae. br. 30/2013) od 10. jula 2014. godine.

23. Dana 23. decembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je rešenjem (E. Rev. br. 49/2014) odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za revizijom sa sledećim obrazloženjem:

> *“... Predmet između parničnih strana je rešen prema Zakoniku o carinii akcizama, Br.03/L-109, kao specijalnom zakonu koji predviđa obaveze Carine kada se predmet konačno rešava na poslednjoj instanci o robi i obavezama u ekvivalentnoj sumi u tržišnoj vrednosti za spornu robu u trenutku nanošenja, s toga prema oceni Vrhovnog suda, sudovi nižih instanci su na pravičan način sproveli zakonske odredbe kada su odlučili, kao u izreci osporavanog rešenja, na osnovu kojeg je ocenjeno da su navodi navedeni u reviziji o pogrešnom sprovođenju odredbi parničnog postupka, neosnovane.*
> *Sud je razmotrio navod da je upravni predmet završen u korist tužioca i da isti nije bio zainteresovan da ospori odluku upravnog organa, već isti nije imao uticaja da drugačije odluči, pošto je određenim zakonom predviđeno i obavezivanje stranaka na isplatu, koja je izazvana postupcima stranaka u postupku.“*

Navodi podnosioca

24. Podnosilac najpre navodi da su u redovnim sudskim postupcima prekršena prava zagarantovana članovima 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) i 32. (Pravo na pravno sredstvo) Ustava.

25. Podnosilac smatra da je rešenjem NOR (A. br. 76/2009-SHD) od 26. marta 2012. godine, pravosnažno okončan upravni spor i da je podnosilac dobio spor jer je "*potvrđeno je da je izrečena novčana kazna neosnovana i ujedno je izrečena novčana kazna skinuta.*"

26. Podnosilac, dalje, navodi da je on strana koja je dobila ovaj spor i da nije imao potrebe da postupa po pouci o pravnom leku iznetoj u rešenju NOR da dalje nastavlja postupak pred Vrhovnim sudom u upravnom sporu.

27. Podnosilac tvrdi da on u upravnom postupku nije mogao da traži naknadu štete, jer nije znao kakav će biti ishod spora sve do zadnje instance kada je utvrđeno da je pravilno deklarisao robu.

28. Podnosilac smatra da je štetu nastalu zbog nezakonitog postupanja Carine Kosova mogao zahtevati jedino u parničnom postupku na osnovu člana 136. Zakona Br. 04/L-077 o obligacionim odnosima.

29. Podnosilac, dalje smatra da je rešenjem kojim se Ekonomski okružni sud u Prištini proglasio kaonenadležan i nakon toga potvrđivanjem ovog rešenja od strane Apelacionog i Vrhovnog suda Kosova, podnosiocu onemogućeno da sudskim putem traži zaštitu svog prava, te da mu je istovremeno uskraćeno pravo na pravno sredstvo.

30. Podnosilac traži od Suda da: "*nakon konstatacije povreda ustavnih odredbi, predmet vrati na ponovno suđenje kod Vrhovnog suda Kosova, tako da se stranci omogući ostvarivanje i iskorišćavanje prava zagarantovanih tačkom 1, člana 31, Pravo na pravično i nepristrasno suđenje, kao i prema članu 32 Pravo na pravno sredstvo, Ustava Republike Kosova.*"

Prihvatljivost zahteva

31. Sud će ispitati da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.

32. Sud naglašava i član 48. Zakona, koji predviđa:

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

33. Štaviše, Sud podseća na pravilo 36 (2) (b) Poslovnika, koje propisuje:

„(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

...

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava".

34. Podnosilac tvrdi da mu je osporenom presudom povređeno pravo na jednakost pred zakonom i pravo na pravno sredstvo, zato što su redovni sudovi pogrešno primenili Zakon o carini i akcizama u njegovoj tužbi za naknadu štete umesto Zakona o obligacionim odnosima.

35. Sud primećuje da podnosilac ponavlja iste tvrdnje koje je izneo i u postupku po zahtevu za revizijom pred Vrhovnim sudom Kosova, koji je rešenjem (E. Rev. br. 49/2014) od 23. decembra 2014. godine dao obrazložen odgovor na sve tvrdnje podnosioca, vezano za razloge primene odgovarajućih pravila procesnog i materijalnog prava.

36. Pitanje primenljivog zakona podnosiocu je bilo jasno naznačeno i u rešenju (A.br 76/2009 - SHD)NOR od26. marta 2012. godine, koji je u pouci o pravnom leku naglasio da:

"Nezadovoljna strana protiv ovog rešenja ima pravo na žalbu u Vrhovnom sudu Kosova u roku od 30 dana od dana prijema, prema Zakonu Br. 03/L-109 Carinskog zakonika i akcizama na Kosovu."

37. Sud primećuje da podnosilac nije zadovoljan, uglavnom, pravnom kvalifikacijom činjenica i zakona primenjivog od strane redovnih sudova. Pravna kvalifikacija činjenica i primenjiv zakon su pitanja zakonitosti.

38. Sud ponavlja da nije njegova dužnost, prema Ustavu, da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relativna zakonska pravila (vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi i slučaj:

br. KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

39. Podnosilac nije podneo neki dokaz *prima facie* za povredu njegovih ustavnih prava (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke*, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. godine).

40. Iako podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i pogrešnom primenom zakona od strane redovnih sudova, on nije pokazao kako su navedene odluke povredile njegova ustavna prava.

41. Sud je, u nastavku, naglasio da sama činjenica da podnosilac nije zadovoljan ishodom slučaja, ne može da mu da za pravo da pokrene argumentovan zahtev o povredi Ustava (vidi: *mutatis mutandis*, presuda ESLJP, zahtev br. 5503/02, *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske,* Presuda od 26. jula 2005. godine).

42. Podnosiocu je pružena prilika da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona, kao pogrešno protumačeno, pred Ekonomskim okružnim sudom u Prištini, Apelacionim sudom Kosova u Prištini i Vrhovnim sudom Kosova u redovnom sudskom postupku.

43. Sud, nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su relevantni postupci na bilo koji način nepravični ili proizvoljni (vidi: *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/ 06 od 30. juna 2009. godine).

44. Sud smatra da uslovi prihvatljivosti nisu ispunjeni. Podnosilac nije uspeo da predstavi i potkrepi tvrdnje da su mu osporenom odlukom povređena ustavna prava i slobode.

45. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba da se proglasiti kao neprihvatljiv, u skladu sa pravilom 36 (2) (b) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 11. novembra 2015. godine jednoglasno.

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KO 130/15, Predsednica Republike Kosovo– U vezi sa ocenom saglasnosti principa sadržanih u dokumentu pod nazivom „*Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu - opšti principi/glavni element*i“ sa duhom Ustava, članom 3. [Jednakost pred zakonom] stav 1., Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo

KO 130/15, presuda od 21. decembra 2015. godine, objavljena 23. decembra 2015. godine

Ključne reči: *institucionalni zahtev*, *apstraktna kontrola, preventivna ustavna kontrola, ovlašćene stranke, organizovanje i nadležnosti lokalnih samouprava, civilna služba, Poglavlje II id III Ustava*

Predsednica Republike Kosova u skladu sa članom 84.9 podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo. Zahtev sadrži zahtev za ocenu kompatibilnosti principa sadržanih u dokumentu pod nazivom *„Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu - opšti principi/glavni elementi*“ sa duhom Ustava, članom 3. [Jednakost pred zakonom] stav 1, Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo.

Pre pružanja materijalnog odgovora na određena ustavna pitanja koje postavlja podnositeljka zahteva, Sud je sa sigurnošću utvrdio dva proceduralna pitanja da je podnositeljka ovlašćena stranka i da dokument sadržan u zahtevu može biti predmet Ustavnog pregleda. Sud je obrazložio pozadinu dokumenta na razmatranju, pozivanjem na prvi sporazum o normalizaciji odnosa između Republike Kosova i Republike Srbije i pored toga tražio pravno mišljenje dva stručnjaka putem *Amicus Curiae* podnesaka.

Što se tiče materijalnog aspekta zahteva, Ustavni sud je utvrdio da neki opšti principi sadržani u dokumentu pod ustavnom ocenom ne ispunjavaju u potpunosti ustavne standarde sadržane u Ustavu Republike Kosovo. Sud je naveo da bilo koji zakon ili dokument koji proističe iz dokumenta pod ustavnom ocenom mora biti u potpunom skladu sa odredbama Ustava Republike Kosova, odnosno: (i) Poglavljem II i III Ustava u vezi sa osnovnim ljudskim pravima i prava zajednica, (ii) pitanjem lokalne samouprave i pitanja koja se odnose na status civilne službe u Republici Kosovo. Sud je potkrepio svoje obrazloženje, oslanjajući se uglavnom na odredbe Ustava Republike Kosovo, zakonodavstvo o pitanjima lokalne samouprave i civilnih službi, odnosno, različitim međunarodno pravnim instrumentima, sudsku praksu Ustavnog suda Republike Kosovo i odgovarajuću sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava.

PRESUDA
u
slučaju br. KO130/15
Podnosilac
Predsednica Republike Kosovo
U vezi sa ocenom saglasnosti principa sadržanih u dokumentu pod nazivom*"Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi"* sa duhom Ustava, članom 3. [Jednakost pred zakonom] stav 1., Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela predsednica Republike Kosovo, Njena ekselencija Atifete Jahjaga (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva).

Predmetna stvar

2. Podnesak sadrži zahtev za ocenom saglasnosti principa sadržanih u dokumentu pod nazivom "Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi" (u daljem tekstu: Principi) sa duhom člana 3. [Jednakost pred zakonom] stav 1., Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

3. Preciznije, podnositeljka zahteva da Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) odgovori na sledeće pitanje:

> *"Imajući u vidu da principi Zajednice regulišu stvaranje i funkcionisanje Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu,*

da li su ovi principi i elementi u saglasnosti sa duhom Ustava, članom 3. stavom 1 (multietnička priroda), Poglavljem II (osnovna prava i slobode) i Poglavljem III (Prava zajednica i njihovih pripadnika) Ustava Republike Kosova?"

4. Pored toga, podnositeljska zahteva od Suda da uvede privremenu meru, tj. *" da se svaki postupak i efekat koji proizvode principi Zajednice suspendira, [Podnosilac zahteva] tražim od Ustavnog suda da uspostavi privremenu meru prema potegnutom pitanju, do konačne odluke [Suda]".*

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 84. (9) u vezi sa članom 112.1 Ustava, član 16.2 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 56 (a) Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik)

Postupak pred Sudom

6. Dana 31. oktobra2015. godine, podnositeljka je podnela zahtev Sudu.

7. Dana 2. novembra 2015. godine, predsednica Suda je odlukom br. GJR. KO130/15 imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica Suda je odlukom br. KSH. KO130/15 imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 3. novembra 2015. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva o registraciji zahteva i tražio da dostavi kopije teksta dokumenta pod nazivom "Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi" na zvaničnim jezicima Republike Kosovo.

9. Dana 4. novembra 2015. godine, podnositeljka zahteva je dostavila tekst dokumenta pod nazivom "Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi" na zvaničnim jezicima Republike Kosovo, uključujući i parafiranu kopiju na engleskom jeziku.

10. Dana 5. novembra 2015. godine, Sud je dostavio kopiju zahteva predsedniku Skupštine Kosova sa izričitim zahtevom da se dostavi svim poslanicima i pozvao poslanike da dostave svoje komentare o zahtevu do 19. novembra 2015. godine. Sud nije dobio nijedan komentar.

11. Dana 5. novembra 2015. godine, Sud je dostavio kopiju zahteva premijeru Republike Kosovo i ombudsmanu i pozvao ih da dostave komentare o zahtevu do 19. novembra 2015. godine. Sud nije dobio nijedan komentar.

12. Dana 10. novembra 2015. godine, nakon saslušanja izveštaja sudije izvestioca i diskutovanja o zahtevu o privremenoj meri podnetom od podnositeljke zahteva, Sud je odlučio da usvoji zahtev za uvođenje privremene mere do 12. januara 2016. godine (vidi: KO130/15, Odluka o privremenoj meri od 10. novembra 2015. godine).

13. Dana 13. novembra 2015. godine, u skladu sa pravilom 53. Poslovnika i u skladu sa Smernicom o praksi br. 01/2012 o smernicama i postupku za podnošenje *Amicus Curiae* podneska, Sud je pozvao g. Dastida Pallasku i g. Kushtrima Istrefija da pripreme, u pisanoj formi, *Amicus Curiae* podnesak do 26. novembra 2015. godine.

14. Dana 13. novembra, odnosno 16. novembra 2015. godine, g. Kushtrim Istrefi i g. Dastid Pallaska su obavestili Sud o prijemu pisma i da će pripremiti i dostaviti *Amicus Curiae* podnesak u roku koji je Sud predvideo.

15. Dana 16. novembra 2015. godine, Sud je poslao pismo premijeru, zahtevajući da dostavi Sudu sledeće informacije:

> *„U okviru zahteva, Ustavni sud je primio i kopije "Opštih principa/ Glavnih elemenata Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom" na tri jezika. Molimo da informišete Sud, koja od jezičkih verzija je original i autentična. Preciznije, da li je engleska verzija autentična verzija? Ili, da li su albanska i srpska verzija jednako autentične? Ili, da li su sve tri verzije jednako autentične?“*

16. Dana 19. novembra 2015. godine, Sud je dobio sledeći odgovor, dostavljen od strane premijera:

> *“[...]*
>
> - *Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu - opšti principi/glavni elementi su potpisani od strane stranaka na engleskom jeziku.*
>
> - *Delegacija Republike Kosovo je tokom čitavog pripremnog rada i konsultacija, kao i tokom razgovora i pregovora u Briselu u vezi sa dogovorenim principima koristila albanski*

jezik, smatrajući ga autentičnim i originalnim za primenu ovih principa u praksi.

- *Tekst i svi uključeni i dogovoreni pojmovi od strane stranaka u „Asocijaciji/Zajednici opština sa srpskom većinom na Kosovu - opšti principi/glavni elementi“, tokom čitavog procesa pregovora i pre dogovora su stalno prevođeni na albanski jezik, isti su ocenjeni, upoređeni i zasnovani u smislu istih pojmova iz Ustava i zakona Republike Kosovo.*

- *Delegacija Republike Kosovo je kao originalnu i autentičnu jezičku verziju tokom čitavog procesa pregovora smatrala i prihvatila verziju principa prevedenu na albanski jezik, kao prvi navedeni službeni jezik u Republici Kosovo.“*

17. Dana 26. novembra 2015. godine, Sud je primio *Amicus Curiae* podnesak podnet od g. Kushtrima Istrefija. Istog dana, Sud je odobrio za g. Dastida Pallasku produženje roka do 1. decembra 2015. godine za podnošenje *Amicus Curiae* podneska.

18. Dana 1. decembra 2015. godine, Sud je primio podnesak *Amicus Curiae* podnet od g. Dastida Pallaske.

19. Dana 3. decembra2015. godine, Sud je poslao podnositeljki zahteva oba *Amicus Curiae* podneska za komentare i pozvao je da ih dostavi do 9. decembra 2015. godine. Sud nije dobio nijedan komentar.

20. Dana 18. decembra 2015. godine. Sud je primio dopis od parlamentarne grupe Lista Srpska, kojim su obavestili Sud da će dostaviti svoje komentare na zahtev do 21. decembra 2015. godine.

21. Istog dana, Sud je obavestio parlamentarnu grupu Lista Srpska, da je rok za dostavljanje komentara istekao 19. novembra 2015. godine, i pošto nije bilo zahteva za produženjem roka, Sud neće razmotriti komentare.

22. Dana 21. decembra 2015. godine, Sud je većao i odlučio o slučaju.

Poziv za podnošenje *Amicus Curiae* podneska

23. U svom pozivu za podnošen*je Amicus Curiae* podneska upućenog g. Pallaski i g. Istrefiju, Sud je od njih zatražio mišljenja o predmetnoj stvari ovog zahteva, kao i odgovor na određeni broj konkretnih pitanja:

1. *Zahtev je podnet na osnovu nadležnosti predsednika Republike Kosovo da uputi ustavna pitanja Ustavnom sudu prema članu 84.9 Ustava. Koje je značenje i obim pojma 'ustavna pitanja' sadržanog u ovoj odredbi, prema ustavnoj teoriji i praksi Kosova? Molimo Vas da nam date mišljenje, na osnovu Vaše ekspertize i komparativne ustavne perspektive.*

2. *Na osnovu "opštih principa/glavnih elemenata Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu" (u daljem tekstu: opšti principi) po Vašem mišljenju, da li je Asocijacija/Zajednica u saglasnosti sa ustavno institucionalnim i zakonodavnim okvirom Kosova?*

Preciznije:

   a. *Koja je pravna priroda jedne asocijacije opština?*
   b. *U koji domen prava spadaju i kako su asocijacije regulisane?*
   c. *Šta je, najčešće, normativno regulisano i do koje mere?*

Molimo Vas da nam date mišljenje na osnovu Vaše ekspertize i komparativne ustavne perspektive.

3. *Na osnovu "opštih principa", preciznije dela koji reguliše odnose Asocijacije/Zajednice sa centralnim vlastima, prema Vašem mišljenju, da li su takva uređenja u saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo?*

4. *Prema Vašem mišljenju, da li "opšti principi" daju ovoj Asocijaciji/Zajednici izvršne nadležnosti? Koje su izvršne nadležnosti vis-a-vis asocijacije opština?*

5. *Koji bi bio Vaš komentar o procedurama propisanim u "opštim principima/glavnim elementima Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu" da sprovede ove principe u statutu putem Vladinog dekreta?*

***Amicus Curiae* podnesci**

Amicus Curiae podnet od g. Kushtrima Istrefija

24. Dana 26. novembra 2015. godine, g. Kushtrim Istrefi (u daljem tekstu: Istrefi *Amicus Curiae*) je podneo *Amicus Curiae* podnesak, dajući odgovore na pitanja koja su postavljena od strane Suda u pozivu od 13. novembra 2015. godine.

25. Istrefi *Amicus Curiae*, u svom podnesku, prvobitno identifikuje ustavno pitanje u ovom slučaju, pozivajući se na sudsku praksu Suda, odnosno na predmet br. KO80/10 i slučaj KO97/10, gde se Sud proglašava nadležnim za tumačenje ustavnih odredbi na zahtev predsednika Republike i vršioca dužnosti predsednika Republike. Konkretno, Sud je istakao:

> *"Saglasno članu 112. stavu 1. Ustava: "Ustavni sud je konačna vlast za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom" i zato što ne postoji nijedan drugi organ od koga podnosilac zahteva može tražiti odgovor na ova ustavna pitanja. Sud je mišljenja da su pitanja koja je podnosilac zahteva postavio "ustavna pitanja" koja su predviđena u članu 84. stavu 9. i da su postavljena pitanja odgovarajuća da bi se Sud bavio njima."*

26. Dalje, Istrefi*Amicus Curiae*, nakon analize i poređenja ovog slučaja sa prethodnim slučajevima koje je podneo predsednik Republike, je zaključio da:

> *"Ova forma ocene, poznata kao apstraktna ocena dozvoljava "sudu ... da ispita radnje zakonodavnih i izvršnih organa Vlade pre ili posle proglašenja i da utvrdi da li su ove radnje u saglasnosti sa Ustavom zemlje." Postoje prakse apstraktne ocene čak i u odsustvu konkretnog slučaja nesporazuma.*
>
> *Sadašnji* zahtev *može da se posmatra kao zahtev za ocenom saglasnosti Opštih principa sa Ustavom kao celinom".*

27. Štaviše, Istrefi*Amicus Curiae* daje analizu o pravnim pitanjima u vezi sa asocijacijama opština, sa fokusom na pravo opština na formiranje ili pridruživanje asocijacijama, kao i pitanje međuopštinske saradnje.

28. U tom smislu, Istrefi *Amicus Curiae* je razmatrao zakonske odredbe Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi na Kosovu koji reguliše pitanje asocijacije opština i koji propisuje da one " *"mogu ponuditi svojim članovima brojne usluge, uključujući obuke, izgradnju kapaciteta, tehničku pomoć, istraživački rad u pogledu opštinskih nadležnosti i političkih preporuka u skladu sa zakonom".*

29. S tim u vezi, Istrefi*Amicus Curiae* dao je sledeći primer: "*Nacionalna asocijacija opština u Republici Bugarskoj ima pravo "[da zastupa i brani] interese svojih pripadnika pred Nacionalnom Skupštinom, predsednikom Republike Bugarske, Savetom ministara, ministarstvima i agencijama centralne vlasti, čije aktivnosti imaju uticaj na lokalnu vladu"*. Međutim, u skladu sa Istrefi *Amicus Curiaeom "Takva uloga predstavljanja ovih vrsta asocijacija ipak se*

ne proširuje u smislu da imaju pravo da osnivaju samoupravne jedinice ovlašćene da vrše javne funkcije".

30. Pored toga, Istrefi*Amicus Curiae* navodi da "*aktivnosti asocijacije opština, ne umanjuju ili zamenjuju ustavne i zakonske aranžmane saradnje i nadzora opština od strane centralne vlasti".*

31. S obzirom na pitanje međuopštinske saradnje, Istrefi *Amicus Curiae* se poziva na Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi koja u svom članu 10. 1 predviđa da "*lokalne vlasti imaju pravo da u vršenju svojih dužnosti međusobno sarađuju i da se, u skladu sa zakonom, udružuju sa drugim lokalnim vlastima radi vršenja poslova od zajedničkog interesa".*

32. S tim u vezi, Istrefi *Amicus Curiae* smatra da "*međuopštinska saradnja ima "operativne zadatke i koordinacione zadatke... operativni zadaci se odnose na zajedničku proizvodnju javnih usluga ... Koordinacioni zadaci se odnose na regulisanje eksternalija lokalnih politika i dodeljivanja resursa i troškova što je racionalno iz nadlokalne perspektive".*

33. Dalje, u svom podnesku Istrefi *Amicus Curiae* se poziva na belgijski Ustav koji u članu 162.4 "*... predviđa mogućnost za lokalne vlasti da, ukoliko žele, vrše zajednički javne funkcije u određenim oblastima zajedničkog interesa. Po ovom osnovu, belgijske opštine su ustanovile jedan entitet koji se zove Intercommunale za vršenje određenih javnih usluga u oblastima koje obuhvataju, ali se ne ograničavaju na odnošenje smeća, distribucije vode i gasa. Ovaj oblik međuopštinske saradnje može da se proširi u druge oblasti javnih usluga, ako nije ograničen Ustavom ili zakonom." Na ovaj način, "organi međuopštinske saradnje mogu da vrše određene izvršne funkcije."* Međutim, *" proširuje se do formiranja nove jedinice samouprave koja vrši javne funkcije na nezavisan način i bez kontrole od strane svojih članova".*

34. Kao zaključak, Istrefi*Amicus Curiae* navodi da: *"organ koji je osnovan za svrhe međuopštinske saradnje je formiran od strane opština i deluje za njih. Stoga, opštine delegiraju svoje nadležnosti i resurse ovom organu. Štaviše, opštine ne mogu da delegiraju nadležnosti koje Ustavom i zakonom treba da se vrše samo od strane demokratsko izabranih opštinskih organa."* Pored toga, "*... konačno, pošto se međuopštinski organi formiraju da bi vršili određene opštinske funkcije i usluge, centralna vlada nastavlja da nadgleda i ocenjuje rad takvih organa putem zakona i principe lokalne samouprave".*

35. Dalje, u svom podnesku Istrefi *Amicus Curiae* daje mišljenje u vezi sa odredbama koje su u skladu sa Ustavom.

36. U ovom smislu, u njegovom podnesku se navodi da Ustav priznaje pravo na međuopštinsku saradnju i da je ono garantovano članom 123.3 Ustava koji takođe *"... ima u vidu i sprovodi Evropsku povelju lokalne samouprave."*

37. Pored toga, Istrefi*Amicus Curiae* se poziva na član 123.4, koji predviđa da: *"* se *lokalna samouprava zasniva na načelu dobre vladavine, transparentnosti, efikasnosti i efektivnosti u pružanju javnih usluga, pridavajući posebnu pažnju potrebama i specifičnim brigama zajednica koje ne čine većinu i njihovih pripadnika".*

38. U vezi s tim, Istrefi*Amicus Curiae* navodi da *"putem međuopštinske saradnje, Asocijacija/Zajednica najmanje može da sprovede funkcije prema stavovima a, g, h, i, j, k, l, m člana 4. Opštih principa".*

39. Međutim, on naglašava da *"to ne znači da međuopštinski organ može da vrši kontrolu nad onim oblastima u obliku posebne jedinice samouprave. Kao što je navedeno, pravo na međuopštinsku saradnju ne uključuje stalni prenos ili gubitak opštinskih nadležnosti".*

40. Istrefi *Amicus Curiae*nastavlja podnesak dajući mišljenje u vezi sa odredbama koje nisu u saglasnosti sa Ustavom.

41. U ovom pogledu, Istrefi *Amicus Curiae* navodi da određene "*odredbe Opštih principa, u svojim izričitim ili dvosmislenim formulacijama, pokreću ustavna pitanja i nisu u saglasnosti sa inter alia, članom 12, poglavljem X, članom 113 i duhom Ustava Kosova".*

42. U vezi s tim, Istrefi*Amicus Curiae* je mišljenja da naziv "pravni entitet" "posebnog karaktera" koji se navodi u tački 2. bi moglo podrazumevati priznanje posebne jedinice samouprave ovlašćene da vrši javne funkcije. Stoga *"takav poseban i viši oblik samouprave prevazilazi granice koncepta međuopštinskog udruživanja i saradnje, predviđene Ustavom Kosova".*

43. Dalje, Istrefi*Amicus Curiae*predviđa da tačke 2. i 15. Opštih principa mogu biti nekompatibilne sa članom 124.4 i 12.2 Ustava, jer prema ovim ustavnim odredbama *"... samo Zakon može da uređuje pitanja međuopštinske saradnje".*

44. Pored toga, Istrefi *Amicus Curiae*daje napomene u vezi sa terminologijom upotrebljenom u tački 4. Opštih principa posebno izrazom "exercise full overview (vrši potpuni pregled), koji je prema

njemu nejasan, ne može da se nađe u pravnoj literaturi ili jurisprudenciji i *"ne pojavljuje se u bazi podataka Evropskog suda za ljudska prava, Suda pravde Evropske unije ili u bilo kom drugom pravnom tekstu dostupnom na internetu"*.

45. Istrefi*Amicus Curiae*nastavlja svoj podnesak navodeći da tačka 8. Opštih principa*"... postavlja Asocijaciju/Zajednicu u horizontalni nivo saradnje sa centralnom vladom. Ovo zauzvrat liči na oblik konfederacije u kojoj teritorijalne jedinice sarađuju na horizontalnom nivou zasnovanom na uzajamnoj saradnji i razmeni informacija. Nijedan oblik lokalne samouprave ili pak regionalne samouprave ne prepoznaje takve horizontalne saradnje sa centralnim vlastima"*. Sledstveno tome, prema njegovom mišljenju, ovo bi moglo biti nekompatibilno sa članom 93.6 koji daje mandat Vladi Kosova *"... da vodi i nadgleda rad upravnih organa"*.

46. Dalje, Istrefi*Amicus Curiae*objašnjava da je tačka 11. Opštih principa u suprotnosti sa članom 113. Ustava, koji reguliše pitanje ovlašćenih strana za podnošenje zahteva Ustavnom sudu. U vezi sa tim, po njegovom mišljenju *"Asocijacija/Zajednica kao organ koji vrši javne funkcije nije kvalifikovana ni kao pojedinac da pokreće slučajeve pred Ustavnim sudom, u skladu sa članom 113.7 Ustava"*.

47. Pored toga, Istrefi *Amicus Curiae*naglašava da nemogućnost da se napusti Asocijacija/Zajednica, kao što je određeno u tački 17. Opštih principa može da *"pokrene ustavnu zabrinutost regionalne samouprave pošto pojedine opštine mogu biti unapred određene da pripadaju jednoj takvoj strukturi"*.

48. Konačno, Istrefi *Amicus Curiae* zaključuje svoj podnesak navodeći da "*ustavna ocena Opštih principa ne treba da rezultira indirektnom ocenom Prvog sporazuma o normalizaciji odnosa",* uprkos činjenici da je moguće da određene odredbe Opštih principa ne budu identične, ali da budu povezane. U ovom smislu, prema njemu *"... Ustavni sud treba da ima na umu da ocena Opštih principa može rezultirati indirektnom ocenom Sporazuma. Ovo, zauzvrat, može dovesti da Kosovo prekrši svoje obaveze iz ratifikovanog sporazuma"*.

49. Istrefi *Amicus Curiae*završavasvoj podnesak naglašavajući razlike između Prvog sporazuma i Opštih principa. U ovom smislu, on navodi da *"za razliku od Opštih principa, Sporazum ne definiše Asocijaciju/Zajednicu kao "pravni entitet" "posebnog karaktera"; ne odobrava njeno osnivanje ukazom Vlade i ne precizira resurse, budžet, upravu i nadležnosti koje se nalaze u Opštim principima. Principi, umesto toga, predviđaju da će nadležnosti Asocijacije biti ostvarene u skladu sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi i*

da će strukture Asocijacije/Zajednice biti uspostavljene na istoj osnovi kao postojeći Statut Asocijacije kosovskih opština".

Amicus Curiae podnet od strane g. Dastida Pallaske

50. Dana 1. decembra 2015. godine, g. Dastid Pallaska (u daljem tekstu: Pallaska *Amicus Curiae*) je podneo *Amicus Curiae* podnesak, dajući odgovore na pitanja postavljena od strane Suda u pozivnici od 13. novembra 2015. godine.

51. Pallaska *Amicus Curiae* u svom podnesku, najpre diskutuje o prihvatljivosti zahteva, analizirajući ustavne odredbe koje su po njemu primenljive u ovom slučaju i to član 84 (9), član 112. i član 113. stavovi 2. i/ili 3 Ustava.

52. U ovom smislu, Pallaska*Amicus Curiae* je mišljenja da *"...predsednica nema široko i neograničeno ovlašćenje da pokreće pitanja pred Sudom, kao što je navedeno u Zahtevu. Granice ovlašćenja predsednice u pokretanju pitanja/podnošenju predmeta pred Sudom* [...]*moraju biti ocenjene na osnovu svrhe ustavnog pitanja pokrenutog od strane predsednice".*

53. Prema Pallaska *Amicus Curiae,* član 84 (9). Ustava daje predsedniku mogućnost da pokrene ustavna pitanja dve vrste: *" (i) Ustavna radnja u cilju osporavanja posebnog pravnog i/ili aktuelnog akta u smislu njegove usklađenosti sa Ustavom; i (ii) Ustavna radnja u cilju razjašnjenja ili traženja tumačenja posebne ustavne odredbe koja je usko povezana sa vršenjem Ustavom propisanih ovlašćenja predsednice".*

54. Nakon ove razlike, Pallaska *Amicus Curiae* predstavlja argumente koji prema njemu čine član 113. stav 2. i 3. Ustava primenljivim u sadašnjom zahtevu, ali ne i član 112. Ustava.

55. Pallaska *Amicus Curiae* je mišljenja: *"... da bi se podneo zahtev u skladu sa članom 113, stav 2 i/ili 3 Ustava od predsednice se zahteva da samo postavi pitanje o tome da li je osporeni akt usklađen sa Ustavom. Naime, na osnovu člana 29 Zakona o Ustavnom sudu, zahtev podnet shodno članu 113, stav 2 Ustava treba samo da (i) specifikuje da li se pitanje o usklađenosti primenjuje na akt kao celinu ili samo na njegov deo; i (ii) da identifikuje odredbe Ustava sa kojima osporeni akt može biti inkompatibilan. Shodno tome, može se zaključiti da predsednica – iako kada deluje u skladu sa članom 113, stav 2 i/ili 3 Ustava – može osporiti akt samo pokretanjem pitanja o kompatibilnosti osporenog akta sa Ustavom i prepoznavanjem ustavnih odredbi sa kojima osporeni akt može biti inkompatibilan".*

56. S druge strane, prema Pallaska *Amicus Curiae*, član 112. Ustava postaje relevantan u slučajevima kada predsednik pokrene ustavna pitanja pred Sudom *"...sa ciljem da se osigura da su radnje predsednice, u vršenju svojih ustavnih ovlašćenja, kompatibilne i u skladu sa Ustavom. Tražeći smernice o "ustavnim pitanjima" u skladu sa napred pomenutim ustavnim odredbama, predsednica ne samo da može da spreči povredu Ustava tokom vršenja svojih ovlašćenja, već takođe može da pokaže da svaka nesvesna povreda Ustava ne predstavlja "tešku povredu", u smislu člana 113, stav 6 Ustava".*

57. Dalje, Pallaska *Amicus Curiae*definiše ustavno pitanje u ovom slučaju pozivajući se na sudsku praksu Suda, tačnije na presudu u slučaju KO103/14, *"...u kojoj je Sud ocenio usklađenost člana 84, stav 14, sa članom 95 Ustava. U ovom slučaju Sud je smatrao da su, pošto je zahtev pokrenuo ustavna pitanja u vezi sa dve posebne ustavne odredbe (član 84, stav 14, i član 95 Ustava) pitanja pokrenuta od strane predsednice " ustavne prirode."*

58. Međutim, Pallaska*Amicus Curiae*navodi da je slučaj KO103/14 uzet samo kao primer gde je uspostavljen test za definisanje ustavnog pitanja, ali *"...ne može poslužiti kao presedan zahteva; u ovom slučaju, predsednica ne traži "tumačenje" Ustava, kao što je u zahtevu KO103/14, već traži ocenu kompatibilnosti Opštih principa, kao specifičnog i samostalnog akta, sa Ustavom. Na osnovu navedenog, može se zaključiti da se zahtev ne može proglasiti prihvatljivim shodno članu 84, stav 9, vezano za član 82 i član 112 Ustava".*

59. Dalje, Pallaska *Amicus Curiae* detaljno izlaže o meritumu zahteva naglašavajući da *"pravo opština da imaju međuopštinsku i prekograničnu saradnju, u skladu sa zakonom, je garantovano članom 124. stav 4. Ustava. Pri tom, takva međuopštinska i prekogranična saradnja je zasnovana na zajedničkim interesima opština, koji se odnose na njihova ovlašćenja data Ustavom i zakonom".*

60. Pored toga, on se takođe poziva na odredbe Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, tačnije na njen član 10. stav 1. koji određuje da "*lokalne vlasti imaju pravo da u vršenju svojih ovlašćenja međusobno sarađuju i da, u skladu sa zakonom formiraju konzorcijume sa drugim lokalnim vlastima radi obavljanja poslova od zajedničkog interesa".*

61. Međutim, Pallaska*Amicus Curiae* je mišljenja da kategorija etničke pripadnosti, kao što je evidentno iz naslova Opštih principa ne može biti u „zajedničkom interesu“ *opština... zbog činjenice da "etnička pripadnost" ne spada u domen opštinske vlasti ili funkcije na osnovu kojih opštine mogu da traže međuopštinsku i prekograničnu saradnju u skladu sa članom 124. stav 4. Ustava i članom 10 stav 1 Evropske povelje o lokalnoj samoupravi". Stoga, p*rema Pallaska *Amicus Curiaeu, "...korišćenje izraza „opštine sa srpskom većinom“ u naslovu i tekstu Opštih principa treba da se proglasi kao nekompatibilno sa članom 3. stav 1 i članom 124, stav 4, Ustava, kao i članom 10. stav 1 Evropske povelje o lokalnoj samoupravi".*

62. Bez obzira na gore navedeno, Pallaska *Amicus Curiae* tvrdi da Ustav i relevantni primenjivi zakon, odnosno, Zakon o lokalnoj samoupravi *"... pruža dovoljan osnov za uspostavljanje asocijacija opština koje imaju niz nadležnosti koje ih razlikuju od ostalih opština"*, davanjem analize kako određene pravne odredbe pružaju mogućnost uspostavljanja i regulisanja takve asocijacije".

63. Dalje, Pallaska *Amicus Curiae* daje analizu *"Izvršnog karaktera vlasti i nadležnosti Asocijacije/Zajednice",* pokretanjem potencijalnih pitanja sa kojima bi se moglo suočiti u izvršenju Opštih principa.

64. S tim u vezi, u njegovom podnesku navedeno je da: „ *Obavljanje javnih funkcija i usluga od strane Asocijacije/Zajednice, što je predviđeno članom 4. Opštih principa, predstavlja direktnu povredu člana 123. Ustava, koji propisuje da (2) „lokalna samouprava se sprovodi posredstvom organa koji su izabrani na opštim, jednakim, slobodnim i direktnim izborima, tajnim glasanjem".*

65. Pored toga, Pallaska*Amicus Curiae* navodi da *"pored toga, član 4. Opštih principa nije u skladu sa članom 124, stav 1 Ustava, jer uspostavlja Asocijaciju/Zajednicu kao dodatnu jedinicu lokalne samouprave iznad opština. Takođe, treba napomenuti da uspostavljanje Kancelarije za žalbe, na osnovu člana 7. stav (f), Opštih principa prelazi delokrug nadgledanja koju centralne vlasti mogu da vrše preko opštinskih akata, delujući u svom domenu, predviđeno članom 124, stav 7 Ustava".*

66. Drugo pitanje koje je pokrenuo Pallaska *Amicus Curiae* je *"nepriznavanje prava opština da napuste Asocijaciju/Zajednicu"*, koje prema njemu predstavlja *"... povredu člana 44. Ustava, a koje je implementirano u članu 3, stav 2. Zakona o slobodi udruživanja. Pored toga, neuspeh Opštih principa da eksplicitno daju svojim članicama pravo da napuste Asocijaciju/Zajednicu ukazuje da je ova*

organizacija obavezujući izvršni organ i kao takav, predstavlja dodatni sloj samouprave na Kosovu, iznad opština".

67. Pored toga, Pallaska *Amicus Curiae* je mišljenja da delegiranje dodatnih funkcija Asocijaciji/Zajednici od strane centralnih vlasti, kao što je propisano u članu 5. Opštih principa koji predviđa da će Asocijacija/Zajednica *"obavljati i druge dodatne nadležnosti koje bi se mogle delegirati od strane centralnih vlasti"*, povređuje članove 123. i 124. Ustava.

68. Štaviše, Pallaska *Amicus Curiae* smatra da davanje prava da preduzme zakonodavnu inicijativu i da bude stranka pred Sudom, kao što je predviđeno u članovima 10. i 11. Opštih principa, pokreće ustavna pitanja. Po njegovom mišljenju *"... kao što se može dokazati, član 79. Ustava ne priznaje Asocijaciju/Zajednicu kao jednu od strana koja može da preduzme zakonodavnu inicijativu. Shodno tome, može se zaključiti da član 10. Opštih principa ne predstavlja samo direktnu povredu člana 79. Ustava, već bi njegova primena, zapravo, zahtevala izmenu Ustava."* Dok, što se tiče prava da bude stranka pred Sudom, on navodi da *"...Ustav, uopšte, i član 113. Ustava, konkretno, ne priznaje Asocijaciju/Zajednicu kao ovlašćenu stranu da pokrene ustavne/pravne postupke pred Sudom. Shodno tome, jasno je da član 11. Opštih principa ne samo da nije u saglasnosti sa Ustavom, već bi i njegova primena, u stvari, zahtevala izmenu Ustava."*

69. Pallaska *Amicus Curiae* u svom podnesku, takođe, navodi da mogućnost Asocijacije/Zajednice da poseduje preduzeća i pruža lokalne usluge može imati ustavne i zakonske implikacije. Naime, po njegovom mišljenju *"...činjenica da Opšti principi nastoje da prenesu ili dele određene glavne opštinske funkcije sa Asocijacijom/Zajednicom dokazuje - bolje nego bilo koji drugi argument - da Asocijacija/Zajednica predstavlja organizaciju sa izvršnim ovlašćenjima što je dodatna jedinica lokalnog samoupravljanja, iznad opština. Sledstveno tome, može se zaključiti da će Asocijacija/Zajednica umanjiti ustavno dodeljena ovlašćenja i nadležnosti opštinama koje će im se pridružiti. Kao takve, odredbe gore navedenih Opštih principa, nisu kompatibilne i predstavljaju povredu članova 44. 79. 113. 123. i 124. Ustava.*

70. Pored toga, Pallaska *Amicus Curiae*je dao analizu "*Delokruga rada vladajućih instrumenata Asocijacije opština prema kosovskim zakonom"* usredsredivši se na Zakon o lokalnoj samoupravi i njegove odredbe koje uređuju nadležnosti i funkcije koje oni predviđaju za takve asocijacije i upoređujući Opšte principe Asocijacije/Zajednice sa ciljevima i nadležnostima postojeće Asocijacije kosovskih opština.

71. S tim u vezi, Pallaska *Amicus Curiae* je mišljenja da *"... Asocijacija/Zajednica koja je predviđena da bude ustanovljena u skladu sa Opštim principima predstavlja dodatnu jedinicu samouprave, koja je ovlašćena ne samo da vrši nadzor nad opštinama u ostvarivanju ustavom datim nadležnosti, već takođe može obavljati javne funkcije i usluge stanovništvu opština koje su im se pridružile. Shodno tome, jasno je da članovi 4. i 7. stav (f), Asocijacije nisu kompatibilni sa članovima 123. i 124. Ustava".*

72. U narednom delu svog podneska, Pallaska*Amicus Curiae* daje analizu statusa zaposlenih u Asocijaciji/Zajednici, gde smatra da *"izvršni karakter Asocijacije je, takođe, potvrđen i činjenicom da član 6, stav (e) Opštih principa predviđa da će status zaposlenih lica u Asocijaciji/Zajednici biti u skladu sa, inter alia, Zakonom o civilnoj službi. U tom smislu, treba napomenuti da je „civilna služba" ustavna kategorija data prema članu 101. Ustava .... To znači da je, u skladu sa članom 101. Ustava, „civilna služba" izvršno/administrativno krilo Vlade Republike Kosovo kojim Vlada „sprovodi izvršnu vlast u skladu sa Ustavom i zakonom", kao što je predviđeno prema članu 92, stav 2 Ustava".*

73. Sledstveno tome, prema Pallaska *Amicus Curiaeu*, davanje statusa civilnog službenika zaposlenima Asocijacije/Zajednice je u suprotnosti sa članom 101. Ustava i povređuje relevantne odredbe Zakona o civilnoj službi.

74. Dalje, Pallaska *Amicus Curiae* analizira odnos Asocijacije/Zajednice sa centralnim vlastima, usredsredivši se na član 8. Opštih principa gde je predviđeno da *"Asocijacija/Zajednica će raditi sa centralnim vlastima na osnovu međusobne saradnje i razmene informacija".*

75. U tom pogledu, Pallaska *Amicus Curiae* je mišljenja da „*tekst gore navedene odredbe Opštih principa ukazuje na to da Asocijacija/Zajednica ima horizontalne odnose sa centralnim vlastima, uključujući Vladu Kosova. Kao rezultat toga, formulacija iz člana 8. Opštih principa ostavlja utisak da je Asocijacija/Zajednica organizacija koja ima isto svojstvo u centralnim vlastima na Kosovu*". Kao takvo, on tvrdi da *"ovaj oblik zastupljenosti zajednice nije predviđen Ustavom. Shodno tome, članovi 8. i 9. Opštih principa nisu u saglasnosti sa Ustavom".*

76. Konačno, Pallaska *Amicus Curiae* u svoj podnesak uključuje i svoja zapažanja u vezi sa uspostavljanjem Asocijacije/Zajednice gde, prema njemu, Opšti principi predviđaju postupak ocene ustavnosti pred Ustavnim sudom, koji je sličan postupku preventivne kontrole ustavnih amandmana.

77. Pallaska *Amicus Curiae*zaključuje svoj podnesak zabrinutošću u vezi sa dvosmislenim jezikom *koji je korišćen* u tekstu Opštih principa, posebno albanske i srpske verzije teksta *"constituent assembly"*, koje prema njemu nisu usklađene jedna sa drugom i kao takve su netačne i obmanjujuće.

Kratak pregled činjenica

78. Dana 19. aprila 2013. godine, premijeri Republike Kosovo i Republike Srbije su potpisali "Prvi međunarodni sporazum o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije" (u daljem tekstu: "Prvi međunarodni sporazum").

79. Dana 22. aprila 2013. godine, tokom vanredne sednice sazvane od strane premijera, Skupština je usvojila Rezoluciju br. 04-R-10 o davanju saglasnosti za potpisivanje Prvog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije (objavljenog na veb stranici Skupštine). Prema ovoj Rezoluciji:

    c. *"Skupština Republike Kosova izražava podršku i daje saglasnost za potpisivanje Prvog sporazuma o normalizaciju odnosa između Republike Kosova i Republike Srbije […]";*

    d. *"[…] Skupština Kosova podržava obaveze sadržane u ovom Sporazumu […]"*

80. Dana 28. maja 2013. godine, Vlada je usvojila Odluku br. 01/132 za *"usvajanje Nacrta zakona o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije i Plan implementacije ovog ugovora"*. Pored toga, u skladu sa ovom Odlukom, Vlada je prosledila Nacrt zakona Skupštini za razmatranje i usvajanje.

81. Dana 27. juna 2013. godine, Skupština je održala plenarnu sednicu i tom prilikom je izglasan i usvojen Zakon br. 04/L-199 o ratifikaciji. Od prisutnih poslanika, 84 je glasalo za, 3 protiv i 1 poslanik je bio uzdržan. Istog dana, Zakon o ratifikaciji je poslat predsednici Republike Kosovo na proglašenje.

82. Dana 12. septembra 2013. godine, Odlukom br. DL-050-2013, predsednica Republike Kosovo je proglasila Zakon o ratifikaciji.

83. Prvi međunarodni sporazum je sadržao, *inter alia*, sledeće odredbe:

7. *"Postojaće Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu. Članstvo u njoj biće otvoreno i za druge opštine, pod uslovom da se članice o tome saglase.*

8. *Zajednica/Asocijacija se osniva statutom. Do njenog raspuštanja može doći samo na osnovu odluke opština članica. Pravne garancije daju važeći zakon i ustavni zakon (uključujući pravilo dvotrećinske većine).*

9. *Struktura Asocijacije/Zajednice zasnivaće sena istim osnovama na kojima počiva postojeći Statut Asocijacije kosovskih opština, kao što su predsednik, potpredsednik, Skupština, Savet.*

10. *U skladu sa nadležnostima koje propisuju Evropska povelja o lokalnoj samoupravi i kosovski zakoni,opštine članice imaće pravo da sarađuju u kolektivnom vršenju svojih ovlašćenja preko Zajednice/Asocijacije. Asocijacija/Zajednica imaće pun uvid u oblastima ekonomskog razvoja, obrazovanja, zdravstva, gradskog i seoskog planiranja.*

11. *Asocijacija/Zajednica vršiće i druge dodatne nadležnosti, koja mogu da joj delegiraju centralne vlasti.*

12. *Asocijacija/Zajednica imaće predstavničku ulogu prema centralnim vlastima i u tom cilju biće zastupljena u Konsultativnom savetu za zajednice. U ostvarenju te uloge, predviđena je funkcija monitoringa."*

84. U zahtevu je navedeno da se 25. avgusta 2015. godine, premijer Republike Kosovo složio sa dokumentom pod nazivom*"Asocijacija/Zajednicom opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi"*.

Zahtev podnositeljke

85. Podnositeljkazahteva od Suda da odgovori na sledeće pitanje:

> *"Imajući u vidu da principi Zajednice regulišu stvaranje i funkcionisanje Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu, da li su ovi principi i elementi (prema originalnom dokumentu koji je pomenut u Predmetu ovog upućivanja) u saglasnosti sa duhom Ustava, članom 3, stavom 1 (multietnička priroda), Poglavljem II (osnovna prava i slobode) i Poglavljem III (Prava zajednica i njihovih pripadnika) Ustava Republike Kosova?"*.

86. Podnositeljka zahteva argumentuje da:

“Principi Zajednice, u obliku pravnog akta koji je odobren od strane premijera Republike Kosova, regulišu pitanja koja ulaze u opseg pitanja koja se ticu ustavnog duha i pitanja određenih članom 3 (1), poglavljima II i III, kao u multietničkom smislu, osnovnih prava i sloboda zajednica i njihovih pripadnika, i takođe u smislu prirode institucija koje proističu iz Ustava. Dakle, sprovođenje obaveza principa Zajednice proizvodi pravni efekat na ustavni sistem Republike Kosova. Uz privrženost principima Zajednice, jasno je da ovo pitanje sadrži ratione materie posto potegnuto pitanje ulazi u spektar ustavnih pitanja reflektujući i iz presuda Ustavnog suda, odnosno u slučajevima Br. KO80/10 i Br. KO/103/14. Osobina kriterijuma ..ustavnog pitanja", koje je sada određeno i gore pomenutim slučajevima, jeste da pitanje ulazi u polje delovanja Ustava Republike Kosova u smislu pisma, kao i duha“.

Principi Zajednice su jedan dokument potpisan od strane premijera i predstavljaju nadležnost Via de da stvori pravni entitet koji proizvodi pravne efekte u ustavnom redu Republike Kosova. Principi Zajednice proizilaze iz „Prvog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa[…]” koji je ratifikovan od strane Skupštine Zakonom Br. 04/L-199, o ratifikaciji prvog međunarodnog sporazuma principa koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosova i Republike Srbije […].

[…]

Iz ustavnog ovlašćenja predsednice, proizilazi i pravo vrhovne vlasti da ustavno pitanje uputi, koje se inače ne bi moglo uputiti na osnovu člana 113, stavovi 2 i 3 [Jurisdikcija i ovlašćene strane, Ustava. I to iz razloga sto postoje pravni akti i okolnosti koje se smatraju „ustavnim pitanjima", ali koje se formalno ne mogu uputiti Ustavnom sudu, jer nemaju oblik zakona, dekreta, uredbi ili statuta opštine (prema članu 113, stav 2 Ustava). Takav je i slučaj sa „principima Zajednice", dokument koji nije međunarodni sporazum već sprovodljivo zakonodavstvo jednog međunarodnog sporazuma. „Prvi međunarodni sporazum“ nije sprovodljiv sam od sebe i traži dodatnu zakonodavstvo za sprovođenje.

[…]

Principi Zajednice kao međusobni pravni akt, koji proizilazi iz „Prvog međunarodnog sporazuma“ dodaje i druge elemente u postupak stvaranja i samog pravnog entiteta

(Asocijacije/Zajednice) i prethodi povelji (dekretu – Vlade Kosova o osnivanju, prema članu 2 principa Asocijacije), dakle služe i kao ograničavanje povelje. Imajući u vidu ove činjenice, rađa se potreba za ustavnim razmatranjem samih principa Zajednice i njihove saglasnosti sa ustavom."

Prihvatljivost zahteva

87. Da bi mogao da presudi o zahtevu podnositeljka, Sud prvo treba da preispita da li su ispunjeni uslovi za prihvatljivost, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku.

88. Član 84(9) Ustava [Nadležnosti Predsednika] predviđa da:

"Predsednik Republike Kosovo:

(9) može pokrenuti određena pitanja pred Ustavnim sudom"

89. Uopšteno, ovlašćenja predsednika Republike iz člana 84 (9) Ustava da pokrene ustavna pitanja pred Sudom treba shvatiti u vezi sa odredbama Ustava koje se odnose na nadležnosti Suda koje sadrži član 113. [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava.

90. U ovom smislu, član 113.2 Ustava predviđa da:

"[...] Predsednik Republike Kosovo [...] [je] ovlašćen za podnošenje sledećih pitanja:

(1) saglasnost zakona, dekreta Predsednika i Premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom;

(2) saglasnosti Statuta opština sa Ustavom."

91. U ovom zahtevu, podnositeljka zahteva od Suda da oceni da li su principi i elementi dokumenta pod nazivom *"Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu -opšti principi/glavni elementi"* (Principi) kompatibilni sa Ustavom.

92. Podnositeljka zahteva tvrdi da je ovaj dokument ili *"pravni akt koji je odobren od strane premijera Republike Kosovo"* ili *"dokument potpisan od strane premijera"*.

93. Sud primećuje da je dokument bio sastavljen na tri jezika, a da je verzija na engleskom jeziku parafirana.

94. U odgovoru na zahtev Suda, premijer je naveo da je verzija na engleskom jeziku „potpisana“, ali da smatra da je verzija na albanskom jeziku originalna i autentična verzija dokumenta.

95. Sud primećuje da ovaj dokument (u daljem tekstu: Principi) nije zakon, niti ukaz predsednika ili premijera, niti uredba Vlade, u smislu člana 113.2, pod (1) Ustava. Štaviše, takođe nije opštinski statut u smislu člana 113.2, pod (2)Ustava.

96. Stoga, Principi ne spadaju pod delokrug nadležnosti Ustavnog suda, kao što je predviđeno članom 113.2 Ustava. Shodno tome, Sud ne može da oceni Principe kao zakonski akt naveden u članu 113.2 Ustava.

97. S tim u vezi, Sud podseća da ima sudsku praksu gde je predsednica Republike zahtevala da tumači značenje određenih odredbi Ustava. To je urađeno da bise predsednici dalo uputstva za izvršenje njenih zadataka (vidi, na primer: slučaj br. KO103/14, *Predsednica Republike Kosovo: U vezi sa ocenom kompatibilnosti člana 84.14. [Nadležnosti Predsednika] sa članom 95. [Izbor Vlade] Ustava Republike Kosovo*, Presuda od 1. jula 2014. godine).

98. Sud primećuje da je predsednica Republike podnela zahtev Sudu tražeći tumačenje značenja ustavnih odredbi. Sud je utvrdio da takva pitanja su ustavne prirode i spadaju u delokrug ustavnih pitanja, u smislu člana 84 (9) Ustava (vidi: Presudu u gorenavedenom slučaju KO103/14, stavovi 26 i 27).

99. U takvim slučajevima, nadležnost Suda proizilazi iz člana 112. Ustava. Član 112, stav 1. predviđa da:

> *“1. Ustavni sud je konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom.”*

100. Sve dok delokrug ovog zahteva podnositeljke obuhvata zahtev da Sud tumači specifične odredbe Ustava ocenjujući ustavnost ili saglasnost Principa, Sud ima nadležnost da se bavi zahtevom. Stoga, Sud je konačna vlast da pruži tumačenje u smislu člana 112.1 Ustava.

101. Kada je neko pitanje je pokrenuto od ovlašćene strane koja smatra da to predstavlja „ustavno pitanje“ to je stvar o kojoj Sud odlučuje. Sud sam odlučuje da li je pokrenuto pitanje „ustavno pitanje“ i odlučuje o tome od slučaja do slučaja. Ne znači da se svako pitanje za koje se tvrdi da pokreće ustavno pitanje može smatrati takvim pitanjem.

102. U ovom smislu, Sud podseća na svoju jurisprudenciju kada je bilo zatraženo da da tumačenje na osnovu člana 112. 1. Ustava. Naime, u

zahtevu KO97/10 Sud je razmatrao pitanje pokrenuto pod članom 84 (9). u kome je bilo zahtevano tumačenje na osnovu člana 112. 1. mogućih radnji vršioca dužnosti predsednika Republike.

103. U gore navedenom slučaju, Sud je utvrdio da *"saglasno članu 112. stavu 1. Ustava "Ustavni sud je konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom" i zato što ne postoji nijedan drugi organ od koga podnosilac zahteva može tražiti odgovor na ova ustavna pitanja. Sud je mišljenja da su pitanja koja je podnosilac zahteva postavio "ustavna pitanja" koja su predviđena u članu 84. stavu 9. i da su postavljena pitanja odgovarajuća da bi se Sud bavio njima."* (Vidi slučaj br. KO97/10, *Po pitanju zahteva podnetog od strane vršioca dužnosti Predsednika Republike Kosovo dr Jakup Krasniqi, u vezi sa istovremenim obavljanjem funkcija vršioca dužnosti predsednika i generalnog sekretara Demokratske partije Kosova*, presuda, 22. decembar 2010. godine, stav 14)".

104. Sud smatra da, su pitanja koja pokrenuta u ovom zahtevu relevantna i od velike važnosti za ustavni poredak Kosova. Štaviše,ne postoji nijedna druga institucija u Republici Kosovo gde bi podnositeljka mogla pokrenuti ta pitanja. Sledstveno tome, Sud zaključuje da član 112. 1. pruža odgovarajući ustavni osnov za ocenu Principa u smislu saglasnosti sa relevantnim ustavnim odredbama.

Delokrug zahteva

105. Podnositeljka zahteva tvrdi, između ostalog, da „principi" predstavljaju posredni dokument za implementaciju odredbi Prvog sporazuma. Podnositeljka zahteva tvrdi da će principi imati pravno dejstvo na ustavni poredak Republike Kosovo preko kasnijih pravnih akti koji su usvojeni na osnovu principa. Pored toga, podnositeljka tvrdi da ova pravna dejstva obuhvataju prirodu institucija koje proizilaze iz Ustava.

106. Sud podseća na svoju odluku u slučaju br. KO98/11 (*Vlada Republike Kosovo, u odnosu na imunitet poslanika Skupštine Republike Kosovo, predsednika Republike Kosovo i članova Vlade Republike Kosovo,* Presuda od 20. septembra 2011. godine), paragrafi 44. i 46. gde je Sud ustanovio da:

> *„44. Republika Kosovo je prema svom Ustavu definisana kao demokratska republika koja se zasniva na načelu podele vlasti i kontrole balansa medu njima. Podela vlasti je jedna od osnova koje garantuju funkcionisanje demokratske države. Suština nezavisnosti i efikasnog funkcionisanja ovih grana je imunitet koji se daje osobama koje odražavaju ove vlasti. . […]"*

„46. Pitanja su ustavne prirode posto se nadovezuju na formu vladavine državom. One se ticu mehanizma podele vlasti u Republici Kosovo“.

107. Na analogan način, Sud smatra da pravna dejstva na institucije predviđena Prvim sporazumom se odnose na oblik upravljanja države, *između ostalog,* u podeli na centralnu i lokalnu samoupravu. Štaviše, pravne posledice u vezi sa implementacijom ovog dela Prvog Sporazuma utiču na ustavni poredak Republike Kosovo. Kao takav, način na koji se realizuje Prvi sporazum ima implikacije za demokratsko funkcionisanje države.

108. Sledstveno, Sud nalazi da su pitanja podneta od strane podnositeljke ustavne prirode. Ona imaju za cilj da obezbede da osnivanje Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom, je u skladu sa slovom i duhom Ustava.

109. Sledstveno tome, Sud nalazi da je podnositeljka zahteva ovlašćena strana da podnese zahtev u smislu člana 84.9 Ustava. Pored toga, Sud nalazi da je nadležan da razmatra zahtev kao konačna vlast za tumačenje Ustava, shodno članu 112.1 Ustava.

110. Na osnovu gorenavedenog, Sud smatra da ne postoji osnov za proglašenje zahteva neprihvatljivim.

Meritum zahteva

111. Sud pre svega će uzeti u obzir koji je pravni osnov za izradu Principa i ustanovljenje Asocijacije/Zajednice.

112. Sud ponavlja da Prvi Sporazum u tačku 1 predviđa ustanovljanje Asocijacije/Zajednice, naime „*Ustanoviće se Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu*”. Sud, dalje, podseća na član 19 [Sprovođenje Međunarodnog Prava], stav 1. Ustava koji glasi:

“Svaki međunarodni sporazum ratifikovan od strane Republike Kosovo, nakon što se objavi u Službenom listu Republike Kosovo, postaje deo unutrašnjeg pravnog sistema[…]“

113. Prvi sporazum je ratifikovan kao međunarodni sporazum, 27. juna 2013. godine, od strane Republike Kosovo preko Skupštine i objavljen u Službenom listu Republike Kosovo. Stoga, za postajanje ovog međunarodnog sporazuma deo unutrašnjeg pravnog sistema i njegovo sprovođenje potrebno je ustanovljenje gorenavedene Asocijacije/Zajednice. Dakle, ustanovljenje Asocijacije/Zajednice je u

skladu sa ustavnim uslovima i stoga je deo ustavnog poretka Republike Kosovo. Štaviše, tačka 2. Prvog Sporazuma predviđa da će se Asocijacija *„ustanoviti Statutom”*.

114. Zahtev je u vezi sa Principima na osnovu kojih će se ustanoviti Asocijacija/Zajednica kao što je i predviđeno u tačci 1. Prvog Sporazuma (vidi Princip #1 Principa).

115. Prema delokrugu zahteva, pitanje na koje Sud treba da odgovori je da li su Principi u skladu sa Ustavom i njegovim okvirom, odnosno sa duhom Ustava i članom 3. [Jednakost pred Zakonom], stav 1, Poglavljem II [Prava i Osnovne Slobode] i Poglavljem III [Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika]. Sud primećuje da Principi predviđeni za uspostavljanje Asocijacije/Zajednice su povezani i isprepletani sa drugim ustavnim odredbama koje će Sud uzeti u obzir prilikom ocene.

116. Sud će razmotriti Principe, poglavlje po poglavlje, u svrhu saglasnosti svakog poglavlja sa Ustavom, i posebnih odredaba svakog poglavlja koja se odnose na ustavne odredbe. Na ovakav način ocena Principa biće obavljena shodno ustavnim standardima. Obrazloženje Suda i zaključci će služiti kao osnov za izradu zakonskog akta i Statuta.

117. Razumevanje Suda je da *će“[...] Vlada Kosova usvojiti direktno primenljivu uredbu, koju će razmotriti Ustavni sud”,* (vidi Princip #2). U daljem tekstu, prema Principu #21, Statut će pripremiti drugi organ ali će biti ozvaničen zakonskim aktom Vlade. Štaviše, bilo kakve izmene Statuta biće usvojene zakonskim aktom Vlade i razmotrene od strane Ustavnog suda. Stoga, Sud zaključuje da zakonski akt Vlade može inkorporisati Statut i ovaj celokupni akt biće podnet za ocenu Sudu, tj. zakonski akt i Statut (u daljem tekstu: zakonski akt i Statut).

118. Sud primećuje da Statut koji će biti izrađen biti zasnovan na okviru predstavljenom u poglavljima Principa.

119. Ustavni sud ponavlja da je vlast koja tumači Ustav i oceni saglasnost zakona sa Ustavom kada je potrebno. Sud nije zakonodavni organ, niti organ koji priprema pravne norme i u ovom slučaju je do Vlade da dok pripremi zakonski akt za sprovođenje Prvog sporazuma u vezi sa Asocijacijom/Zajednicom napravi taj akt u skladu sa slovom i duhom Ustava, *inter alia*, odgovarajućih ustavnih normi.

Zakonski okvir

120. Poglavlje o zakonskom okviru predviđa da:

1) Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu ustanovljuje se kao Asocijacija/Zajednica opština kao što je i predviđeno Prvim sporazumom, Zakonom o ratifikaciji Prvog sporazuma i zakonima Kosova.

2) Na osnovu Prvog sporazuma, koji potvrđuje njenu posebnu prirodu, Vlada Kosova će usvojiti direktno primenljivu uredbu, koju će razmotriti Ustavni sud. Asocijacija/Zajednica će biti pravni entitet definisan svojim Statutom, koji će sadržati barem elemente navedene u nastavku.

3*) Statut će usvojiti ustavotvorna skupština sastavljena glasanjem izabranih predstavnika njome obuhvaćenih skupština opština."*

121. Što se tiče poglavlja o zakonskom okviru Principa, Sud primećuje da se pozivaju na pravne izvore iz Asocijacije/Zajednice i opisuju da će osnivanje Asocijacije/Zajednica biti učinjeno putem uredbe Vlade Kosova, koja će biti razmotrena od strane Suda.

122. Što se tiče usvajanja daljih pravnih akti od strane Vlade, Sud podseća na član 93. [Nadležnosti Vlade] Ustava, koji predviđa, između ostalog, da:

„Vlada je nadležna za sledeće:
[...]

4) donosi odluke o donošenju pravnih ili regulativnih akata za sprovođenje zakona;

[...]"

123. Što se tiče ocene usklađenosti pravnih akti Vlade Kosova sa Ustavom, Sud podseća na član 113.2 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava, koji predviđa da:

„2. Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo, Premijer i Ombudsman su ovlašćeni za podnošenje sledećih pitanja:

(1) saglasnost zakona, dekreta Predsednika i Premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom;

[...]"

124. Sud nalazi da, kada se poglavlje o zakonskom okviru Principa izradi u pravni akt Vlade Kosova, taj pravni akt mora biti u skladu sa nadležnostima Vlade, kao što je definisano u članu 93. Ustava. Pored

toga, ovaj pravni akt je predviđen da bude direktno primenljiv i treba da bude podnet Sudu za ocenu ustavnosti. Stoga, mora biti u skladu sa nadležnostima Suda kao što je definisano u članu 113.2 Ustava.

125. Sud, dalje, smatra da će Asocijacija/Zajednica biti definisana svojim Statutom. Ovaj Statut će biti usvojen od strane osnivačke skupštine, sastavljene od izabranih članova skupština opština članica opština sa srpskom većinom. Pored toga, prema opštim i konačnim odredbama Principa, Princip #21, postupci izrade i usvajanja ovog Statuta su određeni, uključujući i odnos između Statuta i pravnog akta koji će biti usvojen od strane Vlade Kosova.

126. Iz Principa proizilazi da će zakonski akt i Statut definisati ciljeve, organizacionu strukturu, zakonska ovlašćenja, budžet i podršku i odnose Asocijacije/Zajednice sa centralnim vlastima.

127. Sud podseća da je član 12. Ustava temelj lokalne samouprave u Republici Kosovo, koji predviđa da:

> *"1. Osnovna teritorijalna jedinica lokalne samouprave u Republici Kosovo je opština.*
> *2. Organizovanje i nadležnosti lokalnih samouprava se reguliše zakonom."*

128. Što se tiče osnivanjaasocijacija opština, Sud podseća na član 21.4 [Opšta Načela] poglavlje II [Prava i Osnovne Slobode] Ustava koji propisuje da:

> *"4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva. "*

129. Sud, takođe, podseća na član 44. [Sloboda Udruživanja] Ustava koji propisuje, između ostalog, da:

> *"1. Garantuje se sloboda udruživanja. Sloboda udruživanja uključuje i pravo na osnivanje organizacija bez dobijanja dozvole, da bude ili ne bude član neke organizacije, kao i da učestvuje u aktivnosti neke organizacije.*
>
> *[...]*
>
> *3. Organizacije ili aktivnosti koje imaju za cilj rušenje ustavnog poretka, kršenje ljudskih prava i sloboda, ili izazivanje rasne, nacionalne, etničke ili verske mržnje, se mogu zabraniti odlukom nadležnog suda. "*

130. Sud dalje podseća da je Asocijacija/Zajednica predviđena Prvim sporazumom, *inter alia,* tačka 3. predviđa da *" Struktura Asocijacije/Zajednice zasnivaće se na istim osnovama na kojima počiva postojeći Statut Asocijacije kosovskih opština, kao što su predsednik, potpredsednik, Skupština, Savet*".

131. To znači da član 12, član 21.4 i član 44, kao i član 124.4 Ustava biće uzeti u obzir.

132. Sud primećuje da Asocijacija/Zajednica kao što je predviđeno Prvim sporazumom i Principima biće organizacija u smislu člana 44. Ustava.

133. Sud smatra da će Statut biti usvojen od strane osnivačke skupštine na osnivačkom ili inauguracionom sastanku u sastavu od predstavnika njenih članica kao što je predviđeno Principima.

134. Sud, takođe, primećuje da je Asocijacija/Zajednica predviđena da se sastoji od opština članica radi unapređenja određenih ciljeva.

135. U tom smislu, Sud podseća na član 124.4 [Organizovanje i Funkcionisanje Lokalne Samouprave] Ustava, koji propisuje da:

> *"4. Opštine će imati pravo na međuopštinsku i prekograničnu saradnju, u skladu sa zakonom. "*

136. Na osnovu gorenavedenog, Sud smatra da Principi propisani u poglavlju o zakonskom okviru ne ispunjavaju u potpunosti ustavne standarde. Imajući u vidu da priroda Asocijacije/Zajednice biće uspostavljena u ovom delu, zakonski akt mora biti u skladu sa članovima 12, 21.4 i 44. kao i sa članom 124.4 Ustava.

Ciljevi

137. Poglavlje o ciljevima predviđa:

> 4) *U skladu sa Prvim sporazumom, Asocijacija/Zajednica ce kao glavne ciljeve obavljanja svojih javnih funkcija i usluga imati sledeće:*
>
> a) jačanje lokalne demokratije;
>
> b) *obavljanje* potpunog pregleda u cilju razvoja lokalne ekonomije;
>
> c) *obavljanje* potpunog pregleda u oblasti obrazovanja;

d) *obavljanje* potpunog pregleda za poboljšanje primarne i sekundarne *zdravstvene* zaštite i socijalne brige;

e) *obavljanje* potpunog pregleda za koordinaciju gradskog seoskog prostornog planiranja;

f) [nema tačke f]
g) *preduzimanje* mera za poboljšanje lokalnih životnih uslova za povratnike na Kosovo;

h) *sprovođenje*, koordinisanje omogućavanje istraživačkih razvojnih aktivnosti;

i) promovisanje, sirenje i javno zastupanje pitanja od zajedničkog interesa svojih članica i njihovo *predstavljanje*, kao i pred centralnim vlastima;

j) *pružanje* usluga svojim članicama u skladu sa zakonima Kosova;

k) procenjivanje pružanja javnih usluga svojim članicama i stanovništvu a u cilju podrške *Asocijaciji/*Zajednici za formiranje stavova od zajedničkog interesa za učešće u radu centralnih vlasti;

l) sprovođenje praćenja neophodnog za realizaciju njenih ciljeva;

m) uspostavljanje odnosa i sklapanje sporazuma o saradnji sa drugim asocijacijama opština, domaćim i međunarodnim.

5) Asocijacija/Zajednica ce imati i druge dodatne nadležnosti koje na nju prenesu centralne vlasti.*"*

138. Sud primećuje da ovi ciljevi pokreću pitanja pod članom 12. [Lokalna Vlast] i Poglavljem X [Lokalna Samouprava i Teritorijalna Organizacija] Ustava.

139. Poglavlje X Ustava predviđa da:

"Poglavlje X Lokalna Samouprava i Teritorijalna Organizacija

Član 123 [Osnovna Načela]

1. Pravo na lokalnu samoupravu se garantuje i reguliše zakonom.

2. Lokalna samouprava se sprovodi posredstvom organa koji su izabrani na opštim, jednakim, slobodnim i direktnim izborima, tajnim glasanjem.

3. Aktivnosti organa lokalne samouprave se zasnivaju na ovaj Ustav i zakone Republike Kosovo, i poštuju Evropsku povelju lokalne samouprave. Republika Kosovo ima u vidu i sprovodi Evropsku povelju lokalne samouprave do one mere do koje se to zahteva od strane zemlje potpisnice.

4. Lokalna samouprava se zasniva na načelu dobre vladavine, transparentnosti, efikasnosti i efektivnosti u pružanju javnih usluga, pridavajući posebnu pažnju potrebama i specifičnim brigama zajednica koje ne čine većinu i njihovih pripadnika.

Član 124 [Organizovanje i Funkcionisanje Lokalne Samouprave]

1. Osnovna teritorijalna jedinica lokalne samouprave u Republici Kosovo je opština. Opštine uživaju visok stepen lokalne samouprave i podstiču i obezbeđuju aktivno učešće građana u procesu donošenja odluka opštinskih organa.

2. Osnivanje opština, granice, nadležnosti i način organizovanja i njihovog funkcionisanja se određuju zakonom.

3. Opštine imaju svoje, proširene i poverene nadležnosti, sve u saglasnosti sa zakonom. Državna vlast koja poverava nadležnosti pokriva troškove za sprovođenje poverenih obaveza.

4. Opštine će imati pravo na međuopštinsku i prekograničnu saradnju, u skladu sa zakonom.

5. Opštine imaju pravo da odlučuju, određuju, prikupljaju i troše sopstvene resurse kao i uzimaju finansijska sredstva od centralne vlasti, u skladu sa zakonom.

6. Opštine su dužne da poštuju Ustavnost, zakone i sprovode sudske odluke.

7. Adminsitrativno razmatranje opštinskih akata od strane centralne vlasti u oblasti njihovih ovlašćenja,je ograničeno samo na procenu saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo i zakonom.

140. Sud smatra da, na osnovu ciljeva definisanih u Principima, uspostavljanje Asocijacije/Zajednice spada u delokrug međuopštinske saradnje u smislu člana 124.4 Ustava. Ova odredba Ustava zahteva da bilo koja međuopštinska saradnja treba da bude u skladu sa zakonom.

141. Sud primećuje da kada Principi budu izrađeni u zakonski akt i Statut, oni će poštovati odredbe zakonodavstva od vitalnog interesa u smislu člana 81. Ustava

142. Sud primećuje da se ciljevi Asocijacije/Zajednice odnose na *"obavljanje javnih funkcija i usluga"* i da nekoliko nabrojanih ciljeva predviđa da će Asocijacija/Zajednica *"obavljati potpun pregled",* posebno u oblastima razvoja lokalne ekonomije, obrazovanja, primarne i sekundarne zdravstvene zaštite i socijalnog staranja i urbanog i ruralnog razvoja.

143. Sud izražava zabrinutost da je značenje izraza na engleskom jeziku "*exercise full overview*" dvosmisleno i nije u skladu sa izrazima korišćenim na albanskom i srpskom jeziku teksta Principa. Sud primećuje da je izraz korišćen na albanskom jeziku u Principima "ushtrimin e vështrimit të plotë", koji se na engleski jezik prevodi najbliže kao "exercise of full view", što je slično sa samim posmatranjem. Sud, dalje, primećuje da je izraz na srpskom koji je korišćen u Principima "obavljanje potpunog pregleda", koji se na engleski jezik prevodi najbliže kao "conduct a full review", što je slično sa sprovođenjem revizije.

144. Sud primećuje da Prvi sporazum u tački 4. koristi jezik *„Asocijacija/Zajednica imaće pun uvid u oblastima ekonomskog razvoja, obrazovanja, zdravstva, gradskog i seoskog planiranja"* to jest „biti obavešten". Formulacija koja će se koristiti u izrađenom zakonskom aktu Vlade mora da bude u skladu sa tekstom Prvog sporazuma, tačka 4.

145. Premijer Republike Kosovo, u svom dopisu od 19. novembra 2015. godine, je naveo da, iako je potpisana verzija Principa bila verzija na engleskom jeziku, ipak, *„delegacija Republike Kosovo je kao originalnu i autentičnu jezičku verziju tokom čitavog procesa pregovora smatrala i prihvatila verziju Principa prevedenu na albanski jezik, kao prvi navedeni službeni jezik u Republici Kosovo".*

146. Što se tiče kvaliteta jezika koji će biti korišćen prilikom izrade zakonskih akti, Sud podseća na sudsku praksu Evropskog suda o ljudskim pravima. U svojoj presudi u slučaju *Sunday Times protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (Apl. br. 6538/74, ESLJP, presuda od 26.

aprila 1979. godine, stav 49., Evropski sud o ljudskim pravima, *inter alia,* izjavio je da:

> *"49. Po mišljenu Suda, ovo su dva kriterijuma koja proizilaze iz izraza "predviđeno zakonom". Prvi, zakon treba da bude adekvatno pristupan: građanin treba da ima indikacije da je adekvatan u okolnostima primenjivih zakonskih pravila u konkretnom slučaju. Drugi, jedna se norma ne može smatrati "zakonom" osim ukoliko je formulisana sa dovoljnom preciznošću da omogući građaninu da reguliše svoje postupanje: on treba da bude u stanju da – ukoliko je potrebno, uz odgovarajući savet – predviđa, do razumne mere u datim okolnostima, posledice koje bi takva radnja prouzrokovala. […]."*

147. Ova presuda Evropskog suda o ljudskim pravima precizira da zakon treba biti dovoljno dostupan, precizan i predvidljiv u svojim posledicama, da bi se kvalifikovao kao „zakon". Stoga, Sud nalazi da prilikom izrade Prvog sporazuma i poglavlja o ciljevima i principima u zakonski akt, Vlada Kosova će razjasniti svaku dvosmislenost u definicijama ciljeva organizacije predviđene i obezbediti da svaka verzija zakonskog akta na zvaničnom jeziku bude u skladu sa drugim jezičkim verzijama, tako da njihovo značenje bude što je identičnije.

148. Pored toga, Sud nalazi da prilikom izrade ciljeva Asocijacije/Zajednice u zakonski akt i Statut oni će uzeti u obzir članove 12., 81., 123. i 124. Ustava u vezi sa statusom, ciljevima i nadležnostima opština. Konkretno, zakonski akt i Statut Asocijacije/Zajednice neće zameniti niti umanjiti status opština članica, kao osnovne jedinice demokratske lokalne samouprave u smislu člana 12. i Poglavlja X Ustava.

149. Na osnovu gorenavedenog, Sud smatra da Principi propisani u poglavlju o ciljevima ne ispunjavaju potpuno ustavne standarde. Sud smatra da ciljevi Asocijacije/Zajednice definisani u zakonskom aktu i u Statutu će garantovati ustavne standarde za lokalnu samoupravu u vezi sa odgovornošću opština članica i sa njihovim odnosima sa centralnim vlastima u smislu člana 124.6 i 124.7 Ustava. Ciljevi će obezbediti odgovornost opština članica da poštuju Ustav i zakone i neće da zaobiđu i izbegnu administrativno razmatranje od strane centralnih vlasti.

Organizaciona struktura

150. Poglavlje Organizacione strukture predviđa da:

> *"6) Asocijacija/Zajednica će imati sledeće organe:*

a) Skupštinu, kao vrhovno telo sastavljeno od imenovanih predstavnika od strane opština članica, a odabranih iz njihovog izabranih sastava. Skupština će imati pravo da usvoji izmene i dopune Statuta, Poslovnika o radu i sve potrebne uredbe i administrativne odluke prema Statutu i vezane za njegove ciljeve. Sve izmene i dopune Statuta, Poslovnika o radu i sve neophodne uredbe i odluke koje je usvojila Skupština važiće za sve članice, osim ukoliko jedna od članica formalno ne izrazi drugačije mišljenje.

b) Predsednika koji će predstavljati Asocijaciju/Zajednicu, kao i pred centralnim vlastima ivan Kosova. Predsedniku će pomagati potpredsednik. Predsednika i potpredsednika biraće Skupština među članovima skupština opština članica i gradonačelnicima.

c) Savet koji je sastavljen od maksimalno 30 predstavnika stanovnika opština članica, uključujući i sve gradonačelnike opština članica; savet je savetodavno telo koje daje smernice za rad Asocijacije/Zajednice.

d) Odbor koji je sačinjen od 7 članova koje je izabrala Skupština iz redova gradonačelnika i stanovnika opština članica, a čiji tačan sastav treba da bude definisan Statutom, sa pravom donošenja neophodnih odluka za svakodnevno upravljanje Asocijacijom/Zajednicom. Članovima Odbora će u njihovom radu pomagati profesionalni Kolegijumi sačinjeni od stručnjaka, koji će pokrivati oblasti vezane za ciljeve zadatke Asocijacije/Zajednice. Statutom će biti definisan broj profesionalnih kolegijuma i njihova saradnja sa članovima Odbora.

e) Upravu na celu sa načelnikom Uprave, kojeg imenuje Odbor i koji izveštava Odboru, podržavajući rad Asocijacije/Zajednice, a posebno Odbora i predsednika. Osoblje uprave će imati status zaposlenih lica, u skladu sa zakonima Kosova, posebno sa Zakonom o radu i Zakonom o javnim službama, što će im omogućiti da obavljaju svoje administrativne dužnosti. Članovi Asocijacije/Zajednice mogu odlučiti da angažuju određeni broj zaposlenih kako bi pomogli Asocijaciju/Zajednicu u ostvarivanju njenih ciljeva.

f) Kancelariju za žalbe, koja će razmatrati žalbe podnete u vezi ostvarivanja ciljeva Asocijacije/Zajednice.

7) Sedište Asocijacije/Zajednice biće određeno Statutom."

151. Principi koji se odnose na organizacionu strukturu Asocijacije/Zajednice treba razmatrati prema članu 3. [Jednakost Pred Zakonom], Poglavlju III [Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika] članu 57. [Opšta Načela], stav 1. članu 61. [Zastupljenost pri Zapošljavanju u Javne Institucije], članu 62. [Zastupljenost u Javne Lokalne Organe] i članu 101. [Civilna Služba] Ustava.

152. Ovi članovi Ustava predviđaju da:

"Član3 [Jednakost Pred Zakonom]

1. Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.

2. *Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika.*

Poglavlje III [Prava Zajednica I Njihovih Pripadnika]

Član 57 [Opšta načela]

1. Stanovnici koji pripadaju istoj nacionalnoj ili etničkoj, jezičkoj ili verskoj grupi koja je tradicionalno prisutna na teritoriji Kosova (zajednice), uživaju posebna prava koja su određena ovim Ustavom, pored ljudskih prava i osnovnih sloboda, određenih Poglavljem II ovog Ustava.

[...]

Član 61 [Zastupljenost pri zapošljavanju u Javnim Institucijama]

Zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo na pravičnu zastupljenost pri zapošljavanju u javnim organima i javnim preduzećima na svim nivoima, posebno u policijskoj službi u oblastima gde živi data zajednica, uz poštovanje pravila u pogledu sposobnosti i integriteta koja se primenjuju za javnu administraciju.

Član 62 [Zastupljenost u Javne Lokalne Organe]

1. U opštinama gde najmanje deset posto (10%) stanovnika pripada manjinskim zajednicama, koje u toj opštini ne čine većinu, mesto potpredsednika za zajednice biće rezervisano za jednog predstavnika iz redova tih zajednica.

2. Mesto potpredsednika zauzeće kandidat iz zajednice koja ne čini većinu, a koji je dobio najviše glasova na otvorenoj listi kandidata na izborima za Skupštinu opštine.

3. Potpredsednik za zajednice će unapređivati dijalog između zajednica i služiće kao zvanično lice za rešavanje zabrinutosti i interesa zajednica koje ne čine većinu na sastancima Skupštine opštine i u njenom/njegovom radu. Potpredsednik je takođe odgovoran za preispitivanje pritužbi zajednica ili njihovih pripadnika, ukoliko akta ili odluke Skupštine opštine povređuju njihova Ustavom zagarantovana prava. Potpredsednik takva pitanja prosleđuje Skupštini opštine radi ponovnog preispitivanja
akta ili odluke.

4. U slučaju da Skupština opštine odluči da ne razmotri ponovo svoj akt ili odluku, ili ukoliko potpredsednik smatra da rezultat, posle ponovnog razmatranja i dalje predstavlja povredu Ustavom zagarantovanih prava, onda on/ona može da podnese to pitanje direktno Ustavnom sudu, koji može da donese odluku da li će da prihvati taj predmet radi preispitivanja.

5. Zajednicama koje ne čine većinu u Republici Kosovo, je zagarantovana zastupljenost u izvršnim organima tih opština.

Član101 [Civilna Služba]

1. Sastav civilne službe će odražavati raznolikost stanovnika Kosova, uzimajući u obzir međunarodno priznato načelo polne jednakosti.

2. Nezavisni savet za nadzor civilne službe će obezbediti poštovanje uredbi i načela koja regulišu civilnu službu, koja odražava raznolikost stanovništva Republike Kosovo."

153. Sud primećuje da Principi u vezi sa organizacionom strukturom Asocijacije/Zajednice pokreću zabrinutost u pogledu poštovanja različitosti zajednica stanovnika u opštinama članicama, i odražavanje ove različitosti u kadrovskoj strukturi Asocijacije/Zajednice kao što je predviđeno Ustavom Republike Kosovo.

154. Sud podseća da tačka 3. Prvog sporazuma određuje da će se struktura Asocijacije uspostaviti na istoj osnovi kao u postojećem statutu o Asocijaciji kosovskih opština, npr. predsednik, potpredsednik, skupština, veće.

155. Sud nalazi da, kad se ovi Principi o organizacionoj strukturi Asocijacije/Zajednice budu izradili u zakonski akt i Statut, oniće obezbediti poštovanje različitosti zajednica stanovnika u opštine članice, shodno članovima 3., 7., 57.1, 61. i 62. Ustava.

156. Sud primećuje da Principi definišu da zaposleni u administraciji Asocijacije/Zajednice mogu imati koristi od statusa zaposlenog na osnovu zakona Kosova, uključujući ili Zakon o radu ili Zakon o civilnoj službi.

157. Sud podseća da član 101. [Civilna Služba] Ustava spada u Poglavlje VI [Vlada Republike Kosovo]. Kao takvo, civilnom službom se smatra zapošljavanje u vladinim organima ili entitetima u smislu Poglavlja VI. Svrha civilne službe se može shvatiti pozivanjem na član 92.2 [Osnovne Odredbe] Poglavlja VI, naime *"2. Vlada Kosova sprovodi izvršnu vlast u skladu sa Ustavom i zakonom."*

158. Zapošljavanje u civilnoj službi i specijalan režim uređivanja ovog zapošljavanja je posledica svrhe civilne službe kao administrativnog organa putem kojeg Vlada sprovodi svoju izvršnu vlast. Ovlašćenja pojedinih zaposlenih u civilnoj službi da vrše izvršne funkcije proizilazi iz statusa u javnim organima administracije određenim od strane Vlade.

159. Prema tome, Sud zaključuje da zaposleni u administraciji Asocijacije/Zajednice ne mogu biti smatrani delom civilne službe *per se*. Oni samo mogu imati koristi od statusa koji predviđa Zakon o civilnoj službi kada su zaposleni na poziciji u javnom organu Vladine administracije, u smislu člana 101. Ustava.

160. Na osnovu gorenavedenog, Sud smatra da Principi propisani u poglavlju Organizaciona struktura ne ispunjavaju u potpunosti ustavne standarde.

Odnosi sa centralnim vlastima

161. Poglavlje Principa o odnosima sa centralnim vlastima predviđa da:

> *8) Asocijacija/Zajednica će raditi sa centralnim vlastima na osnovu međusobne saradnje i razmene informacija.*

9) Asocijacija/Zajednica će promovisati interese zajednice kosovskih Srba u odnosima sa centralnim vlastima.

10) Asocijacija/Zajednica će imati pravo da predloži, u skladu sa kosovskim zakonom, izmene i dopune zakona i druge propise vezane za ostvarivanje njinih ciljeva.

11) Asocijacija/Zajednica će imati pravo da pokreće ili učestvuje u postupcima pred nadležnim sudovima, uključujući i Ustavni sud, protiv svih dela i odluka bilo koje institucije koje pogađaju ostvarivanje prava Asocijacije/Zajednice u skladu sa njenim Statutom.

12) Asocijacija/Zajednica će imati pravo da imenuje svoje predstavnike u nadležnim organima/telima centralnih vlasti, uključujući i Konsultativni savet za zajednice. U obavljanju svoje nadzorne funkcije predviđene Prvim sporazumom, predstavnik Asocijacije/Zajednice imaće pravo na pristup informacijama kod centralnih vlasti, u skladu sa zakonima Kosova.

13) Postupajući u ime Asocijacije/Zajednice, četiri gradonačelnika severnih opština će predati Ministarstvu unutrašnjih poslova spisak kandidata za mesto regionalnog policijskog komandira, kao što je određeno u članu 9. Prvog sporazuma"

162. Sud podseća na poglavlje III [Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika] član 57. [Opšta Načela], član 59. [Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika], pod tačkom (14), član 60. [Konsultativno Veće za Zajednice], član 79. [Zakonodavna Inicijativa], kao i član 113. [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane], stavovi 4. i 7. Ustava.

163. Ovi članovi Ustava predviđaju da:

"Poglavlje III [Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika]

Član57 [Opšta Načela]

1. Stanovnici koji pripadaju istoj nacionalnoj ili etničkoj, jezičkoj ili verskoj grupi koja je tradicionalno prisutna na teritoriji Kosova (zajednice), uživaju posebna prava koja su određena ovim Ustavom, pored ljudskih prava i osnovnih sloboda, određenih Poglavljem II ovog Ustava.

2. Svaki pripadnik zajednice će imati pravo da slobodno izabere da se sa njim postupa ili ne postupa kao sa pripadnikom date zajednice, a zbog tog izbora niti zbog korišćenja prava koja su

povezana sa tim izborom ne sme da proiziđe nikakva diskriminacija.

3. Pripadnici zajednica će imati pravo da slobodno izražavaju, neguju i razvijaju svoj identitet i svojstva svoje zajednice.

4. Korišćenje ovih prava povlači sa sobom dužnosti i odgovornosti u smislu postupanja u skladu sa zakonom Republike Kosovo, i ne sme da uskraćuje prava drugih lica.

Član 59 [Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika]

Pripadnici zajednica imaju pravo, pojedinačno ili u okviru zajednice da:

[...]

(14) osnivaju udruženja za kulturu, umetnost, nauku i obrazovanje, kao i školska i druga udruženja za izražavanje, negovanje i razvoj svog identiteta.

Član60 [Konsultativno Veće za Zajednice]

1. Konsultativno veće za zajednice će funkcionisati pod okriljem Predsednika Republike Kosovo, u kome će biti zastupljene sve zajednice.

2. Konsultativno veće za zajednice će, između ostalih, činiti predstavnici udruženja zajednica.

3. Mandat Konsultativnog veća za zajednice obuhvata:

(1) obezbeđivanje mehanizma za redovnu razmenu mišljenja između zajednica i Vlade Kosova;

(2) pružanje mogućnosti zajednicama da u početnoj fazi daju komentare na
zakonodavne i političke inicijative, koje može da pripremi Vlada, daju predloge na ovakve inicijative i traže da njihovi stavovi budu uključeni u relevantne projekte I programe;

[...]

Član 79 [Zakonodavna inicijativa]

Inicijativu o predlogu zakona može pokrenuti Predsednik Republike Kosovo, u sklopu svoje funkcije, Vlada, poslanici Skupštine i najmanje deset hiljada građana, na zakonom propisan način.

Poglavlje VIII [Ustavni sud]

Član113 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

164. Sud primećuje da Poglavlje III Ustava predviđa posebne garancije za prava i interese zajednica i u članu 57.1 definiše zajednice kao "*stanovnike koji pripadaju istoj nacionalnoj ili etničkoj, jezičkoj ili verskoj grupi koja je tradicionalno prisutna na teritoriji Kosova […]".*

165. Pored toga, Poglavlje III predviđa konkretna prava za osnivanje asocijacija imogućnost predstavljanja u organima centralne vlade u svrhu zaštite prava zajednica. Sud primećuje da ova prava data pojedincima i grupama na osnovu pripadanja jednoj zajednici u smislu člana 57.1 Ustava. Stoga, Sud nalazi da su ova prava neotuđivi i neprikosnoveni atributi ovih zajednica i njihovih pripadnika.

166. Shodno tome, Sud nalazi da Asocijaciji/Zajednici ne može biti povereno puno i isključivo ovlašćenje da promoviše interese srpske zajednice na Kosovu u svojim odnosima sa centralnim vlastima. Primećeno je da Asocijacija/Zajednica spada u delokrug definicije zajednica u smislu člana 57.1 Ustava.

167. Sud nalazi da, kada se Principi o odnosima Asocijacije/Zajednice sa centralnim vlastima budu izradili u pravni akt i Statut moraju osigurati da će Asocijacija/Zajednica poštovati odredbe Poglavlja III Ustava i neće zameniti ili podrivati autoritet bilo koje asocijacije zajednica uspostavljene u smislu članova 57, 59(14) i 60.2 Ustava.

168. Sud primećuje da član 60.2 Ustava predviđa da *"Konsultativno veće za zajednice će, između ostalih, činiti predstavnici udruženja zajednica."* Sud smatra da uključenje u ovu odredbu izraza *" između ostalih "* podrazumeva da entiteti ili lica koja ne spadaju u okvir definicije "udruženja zajednica" mogu takođe postati članovi Konsultativnog veća za zajednice.

169. Sud, takođe, primećuje da Prvi sporazum u tački 6. se odnosi na članstvo Asocijacije/Zajednice u Konsultativnom veću za zajednice, navodeći da:

> *„Asocijacija/Zajednica imaće predstavničku ulogu prema centralnim vlastima i u tom cilju biće zastupljena u Konsultativnom savetu za zajednice. U ostvarenju te uloge, predviđena je funkcija monitoringa.“*

170. Stoga, Sud nalazi da Asocijacija/Zajednica može postati član Konsultativnog veća za zajednice shodno članu 60.2 Ustava i Prvog sporazuma.

171. Kao član Konsultativnog veća za zajednice, Asocijacija/Zajednica može imati dobit od prava na sugerisanje inicijativa za zakonodavstvo, u konsultaciji sa drugim zajednicama, u okviru mandata Konsultativnog veća za zajednice u smislu člana 60.3 pod (2) Ustava.

172. Međutim, Sud podseća da, shodno članu 79. Ustava, pravo na zakonodavnu inicijativu je isključivo dato predsedniku Republike Kosovo, Vladi, poslanicima ili broju od najmanje deset hiljada građana.

173. Sledstveno tome, Sud nalazi da Asocijacija/Zajednica ne može imati pravo da predloži amandmane na zakonodavstvo i na druge uredbe, kao što se ukazuje članom #10 Principa.

174. Što se tiče člana #11 Principi o pravima Asocijacije/Zajednice na pristup sudovima Republike Kosovo, Sud primećuje da je definicija strana ovlašćenih da podnesu zahteve Sudu regulisana članom 113. Ustava. Ovlašćenje Asocijacije/Zajednice da podnese zahteve mora da bude u skladu sa odredbama iz člana 113. Ustava.

175. Sud podseća na član 21.4 Ustava, prethodno citiran, da predviđa da i pravna lica takođe imaju dobit od zaštite osnovnih prava i sloboda iz poglavlja II Ustava. Sud, takođe, podseća na svoju sudsku praksu u vezi sa pristupom pravnih lica Sudu, koja tvrde kršenje Ustavom zagarantovanih prava i sloboda od strane javnog organa (vidi: *AAB-RIINVEST protiv Vlade Republike Kosovo*, KI41/09, Rešenje o neprihvatljivosti od 27. januara 2010. godine, stav 14.).

176. Sud nalazi da Asocijacija/Zajednica može pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom, gde Asocijacija/Zajednica kao entitet koji ima pravni subjektivitet, može tvrditi da je žrtva kršenja Ustavom zagarantovanih osnovnih prava i sloboda, u smislu člana 113.7 Ustava.

177. Na osnovu gorenavedenog, Sud smatra da Principi propisani u poglavlju Odnosi sa centralnim vlastima ne ispunjavaju u potpunosti ustavne standarde.

Zakonska ovlašćenja, budžet i podrška i opšte i završne odredbe

178. Poglavlja o zakonskim ovlašćenjima, budžetu i podršci, o opštim i završnim odredbama predviđaju da:

"Zakonska ovlašćenja

14) Asocijacija/Zajednica će imati neophodna zakonska ovlašćenja na osnovu zakona Kosova da ispuni svoje ciljeve, uključujući i pravo na posedovanje pokretne i nepokretne imovine, imaće pravo da bude suvlasnik kompanijama pružiocima lokalnih usluga u okviru nadležnosti Asocijacije/Zajednice, kao i pravo da i zaključuje ugovore, među njima i one o zapošljavanju.

15) Na osnovu Prvog sporazuma, Asocijacija/Zajednica se smatra ustanovljenom, nakon usvajanja uredbe, a zarad ostvarivanja njenih ciljeva.

Budžet i podrška

16) Asocijacija/Zajednica će imati sopstveni budžet kojim će upravljati u skladu sa principima transparentnosti i odgovornosti, kao i odredbama Zakona o javnim nabavkama.
Ovi principi će se posebno odnositi na raspodelu sredstava, uključujući i ona navedena u tački 17.d.
Troškovi će biti predmet revizije od strane nadležnih organa, uključujući i generalnog revizora.

17) Asocijacija/Zajednica će biti finansirati na sledeći način:

a) doprinosima svojih članica;

b) prihodom od usluga koje Asocijacija/Zajednica pruža, ili njene kompanije ili onim nastalim od njene pokretne ili nepokretne imovine;

c) uplatama od strane centralne vlasti;

d) doprinosima, bespovratnim sredstvima, donacijama, kao i finansijskom podrškom iz drugih asocijacija i organizacija, domaćih i međunarodnih, kao i od strane Republike Srbije;

Asocijacija/Zajednica će biti oslobođena plaćanja doprinosa i poreza u ostvarivanju svojih zadataka, po istom osnovu kao i opštine članice.

Opšte i završne odredbe

18) Asocijacija/Zajednica će biti otvorena za sve druge opštine pod uslovom da su članice o tome saglasne.

19) Asocijacija/Zajednica može biti raspuštena samo dvotrećinskom odlukom svoje Skupštine.

20) Asocijacija/Zajednica će imati pravo na svoje zvanične simbole (grb i zastavu), u skladu sa zakonima Kosova.

21) Statut Asocijacije/Zajednice će izraditi Upravni tim i biće predstavljen na Visokom Nivou dijalogu u roku od četiri meseca od dana postizanja saglasnosti o ovim principima/elementima, uz pomoć, ako je potrebno, i od strane Ministarstva lokalne samouprave. Statut će biti ozvaničen uredbom kada se o njemu u Dijalogu postigne sporazum. Sve izmene podnosi Asocijacija/Zajednica, one se usvajaju uredbom, a razmotriće ih Ustavni sud.

22) U roku od jedne godine po usvajanju Statuta Asocijacije/Zajednice biće preispitano kako se on sprovodi, a u skladu sa članom 5. Prvog sporazuma."

179. Sud primećuje da, konkretno, principi u vezi sa budžetom i podrškom treba da se ocenjuju shodno članovima 124.5 i 137. Ustava. Ovi članovi predviđaju da

"Član124 [Organizovanje i Funkcionisanje Lokalne Samouprave]

[...]

5. Opštine imaju pravo da odlučuju, određuju, prikupljaju i troše sopstvene resurse kao i uzimaju finansijska sredstva od centralne vlasti, u skladu sa zakonom.

[...]

Član137 [Nadležnosti Stalnog Revizora Kosova]

Stalni revizor Republike Kosovo vrši kontrolu:

(1) ekonomske delatnosti javnih institucija i ostalih državnih pravnih lica;

(2) korišćenja i zaštite javnih resursa od strane centralne i lokalne vlasti;

(3) ekonomsku delatnost javnih preduzeća i ostalih pravnih lica, u koje je država uložila deo akcija, ili kada njihove dugove, kredite i obaveze garantuje država."

180. Sud primećuje da član 124.5 Ustava predviđa finansijski transfer sa centralnih vlasti na opštine i dodeljuje opštinama pravo da odlučuju o sopstvenim troškovima. Međutim, Ustav ne govori u vezi sa transferom na druge entitete ili organe vezane sa lokalnom samoupravom. Kao takva, ova prava pripadaju ekskluzivno opštinama.

181. Sud nalazi da prilikom izrade Principa o finansijama, budžetu i troškovima Asocijacije/Zajednice u zakonski akt i u Statut, oni moraju obezbediti da finansiranje i troškovi Asocijacije/Zajednice budu u skladu sa članom 124.5 Ustava. Dakle, zakonski akt i Statut mora obezbediti odgovarajuće finansiranje i troškove Asocijacije. Takođe, oni neće zameniti niti umanjiti prava opština članica da dobijaju i odlučuju o potrošnji opštinskih prihoda i odgovarajućeg finansiranja od centralnih vlasti.

182. Sud primećuje da stalni revizor ima mandat prema članu 137. Ustava da vrši kontrolu javnih institucija i ostalih državnih pravnih lica, centralnih i lokalnih vlasti, ekonomskih delatnosti javnih preduzeća i ostalih pravnih lica ,u koje je država uložila deo akcija ili kada dugove, kredite i obaveze tih pravnih lica garantuje država. Stoga, da bi stalni revizor imao mandat da vrši kontrolu Asocijacije/Zajednice, ona mora da potpada pod okvir javnih institucija, vlasti ili preduzeća, u smislu člana 137.

183. Sud nalazi da su ovlašćenja stalnog revizora Republike Kosovo da vrši kontrolu ekonomskih delatnosti i korišćenja javnih fondova od strane Asocijacije/Zajednice u saglasnosti sa Ustavom. Ovo je slučaj kada takva kontrola spada u nadležnost stalnog revizora kao prirodno i logično proširenje revizije korišćenja javnih fondova od strane opština članica u smislu člana 137. Ustava.

184. U vezi sa poglavljem Principa o "opštim i završnim odredbama', Sud primećuje da pomenute predviđaju dalja proceduralna uputstva o izradi i sprovođenju odredbi Prvog sporazuma za uspostavljanje Asocijacije/Zajednice. Naročito, Princip #21 detaljno opisuje kako će Statut biti izrađen i ispregovaran, da će Statut biti usvojen uredbom, kako će biti predložene izmene na Statut usvojene uredbom i da će biti predmet razmatranja od strane Suda.

185. Sud podseća na svoje gore navedene nalaze vezane za poglavlje Principa o „zakonskom okviru". Sud smatra da proceduralni principi sadržani u poglavlju o „opštim i završnim odredbama"mora da se harmonizuju sa proceduralnim načelima sadržanim u poglavlju o „zakonskom okviru".

186. Na osnovu gorenavedenog, Sud smatra da Principi propisani u poglavlju Zakonska ovlašćenja, budžet i podršku i generalne i završne odredbene ispunjavaju u potpunosti ustavne standarde.

187. Dalje, Sud ponavlja svoj nalaz da, kada se proceduralna pravila za izmene Statuta obrade u pravni akt i Statut moraju biti u skladu sa nadležnostima Suda, kao što se određuje u članu 93. [Nadležnosti Vlade] tačka 4. Ustava.

188. Da bi ovi zakonski akti biti dostavljeni za razmatranje/ocenu od strane Suda kao što je predviđeno Principima, oni moraju da spadaju u okvir člana 113 [Jurisdikcija I ovlašćene stranke], stav 2 (1) Ustava

Zaključci

189. U zaključku, Sud nalazi da

1. je podnositeljka ovlašćena stranka za podnošenje zahteva Sudu, u smislu člana 84 (9) u vezi sa članom 112.1 Ustava:

2. je zahtev prihvatljiv u smislu člana 84 (9) u vezi sa članom 112.1 Ustava;

3. Prvi sporazum, ratifikovan 27. juna 2013. godine, predviđa uspostavljanje Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu. Osim toga, predviđa uspostavljanje ove Asocijacije/Zajednice Statutom. Pored toga, definiše strukturu da Asocijacije/Zajednica prati iste osnove kao postojeći statut Asocijacije kosovskih opština. Pored toga, opštine učesnice imaju pravo da sarađuju preko Asocijacije/Zajednice kolektivno na osnovu Evropske Povelje o Lokalnoj samoupravi i kosovskim zakonima. Asocijacije/Zajednica će obavljati potpuni pregled u

oblastima različitih aktivnosti. Pored toga, Asocijacija/Zajednica će obavljati i druge nadležnosti poverene od strane centralnih vlasti. Tako da uspostavljanje Asocijacije/Zajednice je postalo deo unutrašnjeg pravnog sistema.

4. Principi kao elaborisani u „*Asocijaciji/Zajednici opština sa srpskom većinom na Kosovu - opšti principi/glavni elementi*“ nisu u potpunosti usaglašeni sa duhom Ustava, članom 3.[Jednakost pred zakonom] stav 1, Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo.

5. Izrada „Principa“ u zakonski akt i u Statut će biti u skladu sa duhom Ustava, članom 3.[Jednakost pred zakonom] Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava a posebno sa članovima 3, 7, 12, Poglavlje II [Prava i osnovne slobode] članovima 21, i 44, Poglavlje III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] članovima 57, 59, 60, 61, 62, takođe i članovima 79, 81, 93, 101, 113, 123, 124 i 137 Ustava Republike Kosovo. Dakle, ovi Principi treba da budu u skladu sa ustavnim standardima Republike Kosovo, kao što je obrazloženo presudom Suda.

6. Sud primećuje da će zakonski akt i Statut kao i njegovi amandmani biti razmotreni od strane Ustavnog suda.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u sladu sa članom 84 (9) u vezi sa članom 112. 1 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56 (a) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 21. decembra 2015. godine, je većinom glasova

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;

II. DA UTVRDI da će Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom biti uspostavljena kao što je predviđeno Prvim sporazumom, ratifikovanim od strane Skupštine Republike Kosovo i proglašenim od strane predsednice Republike Kosovo;

III. DA UTVRDI da Principi kao elaborisani u „*Asocijaciji/Zajednici opština sa srpskom većinom na Kosovu - opšti principi/glavni elementi*“ nisu u potpunosti usklađeni sa duhom Ustava, član 3. [Jednakost pred zakonom] stav 1, Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosova;

IV. DA UTVRDI da zakonski akt Vlade Republike Kosovo i Statut koji sprovodi Principe da bi bio u skladu sa duhom Ustava član 3 [Jednakost pred zakonom], stav 1, Poglavlje II [Prava i osnovne slobode] i Poglavlje III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosova, treba da ispunjava ustavne standarde i posebno da bude u skladu sa članovima 3, 7, 12, Poglavlje II [Prava i osnovne slobode] članovima 21, i 44, Poglavlje III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] članovima 57, 59, 60, 61, i 62, takođe i članovima 79, 81, 93, 101, 113, 123, 124 i 137 Ustava Republike Kosovo kao što je obrazloženo presudom.

V. DA UTVRDI da se privremena mera uvedena 10. novembra 2015. godine prestaje nakon stupanja na snagu ove presude;

VI. DA DOSTAVI ovu presudu stranama;

VII. DA OBJAVI ovu presudu u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;

VIII. Ova Presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

Suprotno mišljenje sudije Bekima Sejdiua u slučaju KO130/15

I. Opšte napomene

U slučaju KO130/15, Sud je većinom glasova odlučio:

> *A) DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;*
>
> *B) DA UTVRDI da će Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom biti uspostavljena kao što je predviđeno Prvim sporazumom, ratifikovanim od strane Skupštine Republike Kosovo i proglašenim od strane predsednice Republike Kosovo;*
>
> *C) DA UTVRDI da Principi izrađeni u „Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi" nisu u potpunosti usklađeni sa duhom Ustava, član 3. [Jednakost pred zakonom], stav 1, Poglavljem II [Prava i osnovne slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo;*
>
> *D) DA UTVRDI da zakonski akti Vlade Republike Kosovo i Statut koji sprovode Principe da bi bio u skladu sa duhom Ustava, član 3. [Jednakost pred zakonom], stav 1, Poglavlje II [Prava i osnovne slobode] i Poglavlje III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava Republike Kosovo, treba da ispunjava ustavne standarde i posebno da bude u skladu sa članovima 3, 7, 12, Poglavlje II [Prava i osnovne slobode] članovima 21, i 44, Poglavlje III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] članovima 57, 59, 60, 61, i 62, takođe i članovima 79, 81, 93, 101, 113, 123, 124 i 137 Ustava Republike Kosovo kao što je obrazloženo presudom;*

.....

Iako delim mišljenje većine o prihvatljivosti zahteva, i veoma cenim napore da se prilagode moji stavovi o meritumu, nažalost i uz dužno poštovanje za većinu sudija, moje mišljenje se fundamentalno razlikuje u pogledu obrazloženja i nekih ključnih zaključaka Suda, koji se odnose na meritum slučaja. Shodno tome, ne slažem se sa odlukom koju je donela većina sudija u slučaju KO130/15. Moje neslaganje se zasniva na dva osnovna razloga. Prvo, mišljenja sam da Ustavni sud (u daljem tekstu: Sud) ovom odlukom ne daje razumljiv i zadovoljavajući odgovor na pitanje koje je predsednica postavila u zahtevu KO 130/15. Drugo, većina je izvela neka pogrešna tumačenja i zaključke, koji nisu bili korisni za sprečavanje svake dalje ustavne konfuzije po relevantnim pitanjima iznetim u zahtevu KO 130/15. Na ovaj način ova odluka ne pruža neophodna autoritativna uputstva za razjašnjenje ustavnih polemika u vezi sa ovim zahtevom.

II. Istorijat

Ovaj zahtev je podnela predsednica Republike Kosovo (u daljem tekstu: predsednica) u skladu sa članom 83. i članom 84. stav 9 Ustava Republike Kosovo.

Predmet ovog zahteva je tumačenje saglasnosti Opštih principa/Glavnih elemenata Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom (u daljem tekstu: Principi Asocijacije) sa duhom Ustava, član 3 (1), Poglavlja II i III Ustava Republike Kosovo.

U zahtevu koji je podnela predsednica se od Suda, konkretno, traži da odgovori na sledeće pitanje:

> *"Imajući u vidu da principi Zajednice regulišu stvaranje i funkcionisanje Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu, da li su ovi principi i elementi u skladu sa duhom Ustava, članom 3. stavom 1 (multietnička priroda), Poglavljem II (osnovna prava i slobode) i Poglavljem III (prava zajednica i njihovih pripadnika) Ustava Republike Kosova?"*

III. Pravna priroda dokumenta pod nazivom: "Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi".

Sud izbegava opis pravne prirode dokumenta pod nazivom „Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi / glavni elementi". Ovo oklevanje inspiriše rasuđivanje većine u celoj odluci, što je dovelo do konfuznog i nejasnog tumačenja prirode obaveza koje proističu iz ovog „dokumenta".

U zahtevu, podnosilac koristi opštu terminologiju kako bi opisao pravnu prirodu dokumenta pod nazivom „Principi Asocijacije". Na ovo ukazuju dole navedeni stavovi citirani iz zahteva:

> *"Principi Zajednice, u obliku pravnog akta koji je odobren od strane premijera Republike Kosova…*
>
> *[…]*
>
> *Principi Zajednice su jedan dokument potpisan od strane premijera i predstavljaju nadležnost Vlade da stvori pravni entitet koji proizvodi pravne efekte u ustavnom redu Republike Kosova…*
> *[…]*

> *…“Principi Zajednice” je dokument koji nije međunarodni sporazum već sprovodljivo zakonodavstvo jednog međunarodnog sporazuma…*
>
> *[…]*
>
> *Principi Zajednice kao međusobni pravni akt, koji proizilazi iz Sporazuma o normalizaciji, dodaje i druge elemente u postupak stvaranja i samog pravnog entiteta (Zajednice), i prethodi povelji (dekretu Vlade Kosova o osnivanju, prema članu 2 principa Zajednice), dakle služeći kao ograničavanje povelje.*

Gore navedeni opisi pružaju tri elementa za opisivanje atipične pravne prirode dokumenta pod nazivom „Principa Asocijacije“: prvo „Principa Asocijacije“ je pravni akt; drugo, „Principa Asocijacije“ proističu iz „Prvog sporazuma“, i imaju za cilj sprovođenje obaveza sadržanih u njima; treće, „Principa Asocijacije“ dodaju novi element prvobitnih obaveza predviđenih „Prvim sporazumom“.

Ni opšta pravna terminologija, a ni pravni sistem Republike Kosovo ne predviđaju neki konceptualni prostor za razlikovanje značenja termina „posredni pravni akt“. Međutim, to ovde nije slučaj, već se radi o definiciji „pravnog akta“ jer je to veoma uobičajen doktrinarni napor u pravnoj teoriji i praksi.

Jedan od najčešće pominjanih doktrinarnih izvora za definiciju „pravnog akta“ je knjiga Hansa Kelzena „Čista teorija prava“. [1] Kelzen definiše pravni akt kao „akt kojim se stvara (figurativno rečeno „stvara“) ili sprovodi pravna norma“. Dalje, Kelzen pojašnjava „akt je akt kojim se uspostavlja ili akt za sprovođenje zakona samo ako odgovara normama kojima se reguliše uspostavljanje i sprovođenje zakona u pravnom sistemu, što znači, samo ako je predmetni akt zasnovan na pravnom sistemu“.

U ovoj fazi, Principi Asocijacije ne ispunjavaju kriterijume da budu obeleženi kao međunarodni sporazum – bez obzira na sličnosti (tj. tekst dokumenta je dogovoren u međunarodnom političkom procesu i potvrđen je inicijalima premijera dveju zemalja, odnosno Republike Kosovo i Republike Srbije). U formalnom smislu, zakonske obaveze koje proističu iz Principa Asocijacije, a koje je preuzela Republika Kosovo, proizvode ustavna dejstva. Samim tim, ovaj „dokument“ predstavlja pravni akt, u okviru domaćeg pravnog sistema Republike Kosovo, na osnovu činjenice da isti uvodi nove formalne norme u domaći pravni sistem.

Po mom mišljenju, složenost političke i pravne pozadine u kojoj su Principi Asocijacije, kao pravni akt, uspostavljena i upućena Sudu radi njihove ocene,

[1] Hans Kelzen, *Čista teorija prava* (1960; Knight prev.), Berkeley 1967, Union (N.J.) 2002.

ne bi trebalo da spreči Sud da uistinu reši pravno pitanje koje mu je uputio šef države, odnosno predsednica Republike Kosovo (u tom smislu, podsećam da je i Vlada Kosova u više navrata izjavljivala da neće preduzimati bilo kakve korake u pravcu sprovođenja Principa Asocijacije, pre ocene njihove ustavnosti od strane Suda, te da će poštovati svaku odluku Suda). Ni Sud se ne sme sprečavati u tome da na nedvosmislenom i jasnom pravnom jeziku reši pitanje (ne) usaglašenosti Principa Asocijacije, pozivajući se na argument da Kosovo ima obavezu da uspostavi Asocijaciju/Zajednice, koja proizilazi iz Prvog sporazuma, koji je propisno ratifikovan i proglašen. Važno je istaći da se i u odluci koju je donela većina (stav 104) s pravom navodi da su „...pitanja koja su pokrenuta u ovom zahtevu relevantna i od velike važnosti za ustavni poredak Kosova. Štaviše, ne postoji nijedna druga institucija u Republici Kosovo gde bi podnositeljka mogla pokrenuti ta pitanja".

IV. Propust da se odgovori na suštinu ustavnog pitanja upućenog Sudu

Odluka koju je donela većina nije odgovorila na suštinu pitanja, to jest da li su Principi Asocijacije u skladu sa duhom i članom 3 [Jednakost pred zakonom], stav 1, Poglavlje II [Prava i osnovne slobode] i Poglavlje III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava.

Odluka s pravom identifikuje određene stavove iz Principa Asocijacije koji su u suprotnosti sa Ustavom, ali ne doseže da ih jasno i nedvosmisleno kvalifikuje kao takve. Pored toga, odluka ne pruža jasne ustavne smernice da se izbegne protivrečnost između ovih odredaba Principa Asocijacije sa Ustavom.

❯ *Protivustavne odredbe Principa Zajednice su identifikovane u odluci, ali nisu adekvatno rešene*

Odluka koju je donela većina Suda govori, na prilično relativnom jeziku, da su neke odredbe Principa Asocijacije u suprotnosti sa Ustavom.

Tako, stavovi 153 i 154 odluke glase:

> *"153. Sud primećuje da Principi u vezi sa organizacionom strukturom Asocijacije/Zajednice pokreću zabrinutost u pogledu poštovanja različitosti zajednica stanovnika u opštinama članicama, i odražavanje ove različitosti u kadrovskoj strukturi Asocijacije/Zajednice kao što je predviđeno Ustavom Republike Kosovo.*

> *154. Sud podseća da tačka 3 Prvog sporazuma određuje da će se struktura Asocijacije uspostaviti na istoj osnovi kao u postojećem statutu o Asocijaciji kosovskih opština, npr. predsednik, potpredsednik, skupština, veće.“*

Sud koristi fleksibilan pojam „izaziva zabrinutost“, u vezi sa različitošću opština zajednica, umesto jasnog ustanovljavanja da je ova činjenica u suprotnosti sa duhom Ustava a, posebno, člana 3.1 (kao što će se razraditi u nastavku teksta).

U odnosu na napred navedeno, u stavu 155, većina Suda iznosi još jednu problematičnu sugestiju, kada zaključuje:

> *“...155. Sud nalazi da, kad se ovi Principi o organizacionoj strukturi Asocijacije/Zajednice budu izradili u zakonski akt i Statut, oni će obezbediti poštovanje različitosti zajednica stanovnika u opštine članice, shodno članovima 3, 7, 57.1, 61. i 62. Ustava.”*

Ova linija razmišljanja se ponavlja i u drugim stavovima odluke koju je donela većina, gde je protivrečnost između pojedinih stavova Principa Asocijacije sa Ustavom „primećena“: Stavovi 137/138 (ciljevi Asocijacije); Stavovi 166/167 (pravo Asocijacije da promoviše interese srpske zajednice na Kosovu u svojim odnosima sa centralnim vlastima); Stav 166/1967 (zakonodavna inicijativa); Stavovi180/181 (finansijski transfer sa centralnih vlasti na opštine i dodeljivanje prava opštinama da odlučuju o sopstvenim troškovima).

Pravni akt, koji koristi jezik odluke “će razraditi” odredbe Asocijacije, prvenstveno je dekret, koji predstavlja samo akt za sprovođenje koji proističe iz Načela Asocijacije (Sud u odluci navodi i statut).

Kao što jezgrovito ističe zahtev koji je podnela predsednica, Načela Asocijacije imaju uslovno dejstvo na osnivački akt, odnosno dekret. Takođe, treba istaći da će se statut Asocijacije integrisati u pravni sistem Kosova, isključivo putem dekreta Vlade/premijera. Dakle, samo dekret će biti prihvatljiv za direktno razmatranje od strane Suda – u skladu sa stavom 2 Načela Asocijacije. Kao takav, dekret ne može suštinski da izmeni Načela Asocijacije, kao što sugeriše odluka koju je donela većina, već suprotno tome, Načela Asocijacije utvrđuju opšte pravne granice u kojima se mora usvojiti dekret. Dakle, proizilazi da dekret ne sme biti u suprotnosti sa Načelima Asocijacije. Sledstveno, dekret ne može da ima korektivnu funkciju u smislu eliminacije odredaba Načela Asocijacije koje su u suprotnosti sa Ustavom.

Odluka doneta većinom ne razrađuje uzročno pravni odnos između principa Asocijacija sa uredbom i drugim odgovarajućim zakonodavnim akatima, koji

će služiti u svrhu uspostavljanja Asocijacije/Zajednice. Valja istaći da je u stavu 114 odluke predviđeno da će „zahtev o principima na kojima će se Asocijacija/Zajednica osnovati kao što je predviđeno tački 1. Prvog sporazuma“. To pokazuje jasno da principi Asocijacije razjašnjuju pravne granice za osnivanje i rad Asocijacije/Zajednice. Kao takvi, oni ne mogu biti dopunjeni uredbom ili statutom, kao što odluka Suda pogrešno sugeriše.

Moje je uverenje da će se ishod ove linije obrazloženja, koju je sledila većina, biti da u svakoj važnoj fazi osnivanja i funkcionisanja Asocijacije/Zajednice pojaviti potreba da tumači i reinterpretira nesklad između ustavnih principa sa odredbama od principima Asocijacije i odgovarajućeg zakonodavstva.

- ***Pogrešno tumačenje određenih ključnih odredbi principa Asocijacije***

Ja se ne slažem sa nekim zaključcima većine koji se ogledaju u odluci u vezi sa nekim ključnim elementima principima Asocijacije.

Dakle, u razradi pravnih osnova za uspostavljanje Asocijacije, odluka zamagljuje granicu između tri različita poglavlja/domena Ustava, naime, član 12 [Lokalna Vlast]; Poglavlje II [Prava i Osnovne Slobode] i Poglavlje X [Lokalna Samouprava i Teritorijalna Organizacija]. To dovodi do nepravilne posledice - barem na posredan način, da se pravni osnov za uspostavljanje Asocijacije/Zajednice može zaključiti iz ova tri poglavlja.

Dakle, u razradi “pravnog okvira” principa Asocijacije, odluka glasi:

> “*Sud dalje podseća da je Asocijacija/Zajednica predviđena Prvim sporazumom, inter alia, tačka 3. predviđa da “Strukture Asocijacije/Zajednice biće uspostavljene na istoj osnovi kao u postojećem statutu o asocijaciji kosovskih opština, tj. imaće predsednika, potpredsednika, skupštinu i veće.”*
>
> *[. . .]*
>
> “*To znači da član 12, član 21.4 i član 44, kao i član 124.4 Ustava biće uzeti u obzir.”*

Dalje, odluka doneta od strane većine zaključuje u nedostižnom jeziku:

> *“... Sud smatra da pri elaborisanju poglavlja Principa o zakonskom okviru u pravni akt, Vlada mora da ispuni ustavne standarde. Imajući u vidu da ovaj pravni akt definiše prirodu Asocijacije/Zajednice koja će biti osnovana, on mora biti u skladu sa članovima 12, 21.4 i 44. Ustava, kao i sa članom 124.4 Ustava. (136).*

Član 12. [Lokalna vlast] ima dva paragrafa, i određuje da su opštine osnovna teritorijalna jedinica lokalne samouprave u Republici Kosovo i da se organizovanje i nadležnosti lokalnih samouprava se regulišu zakonom."

Ovaj član ne predviđa pravni prostor da bilo koja vrsta udruženja opština ima status posebne jedinice samouprave.

Član 21. Ustava [Opšta Načela] je suštinski deo Poglavlja II [Prava i Osnovne Slobode]. Paragraf 4. ovog člana određuje da:

> *"Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva."*

Član 44. garantuje pravo na slobodu udruživanja, kao jedno od osnovnih ljudskih prava i sloboda, koje prema članu 21. će se proširiti i na pravna lica onoliko koliko su izvodljiva.

Sloboda udruživanja je vitalan komponent korpusa ljudskih prava i sloboda koje pripadaju pojedincima, bilo individualno ili putem pripadanja kolektivitetu/grupi.

Međutim, suprotno obrazloženju odluke donete od strane većine, ustavne odredbe koje se odnose na osnovna ljudska prava ne primenjuje se na javne institucije, koje obavljaju javne funkcije – kao što su opštine.

Kao dodatni argument, član 59. [Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika], paragraf 14. Ustava, koji se poziva u odluci, predviđa pravo pripadnika zajednica, da individualno ili u zajednici:

> "*... osnivaju udruženja za kulturu, umetnost, nauku i obrazovanje, kao i školska i druga udruženja za izražavanje, negovanje i razvoj svog identiteta.*"

Ponovo, ovo pravo pripada kategoriji ljudskih prava koja su priznata pripadnicima etničkih zajednica, individualno ili kolektivno, a ne opštinama, udruženjima formiranih od njih, ili drugim javnim organima vlade.

Obrazloženje većine Suda propusti da pravi jasnu razliku između slobode udruživanja, kao osnovno ljudsko pravo (član 44.), sa članom 124.4 [Organizovanje i Funkcionisanje Lokalne Samouprave] Ustava, koji predviđa međuopštinsku saradnju i preko-graničnu saradnju u skladu sa Zakonom.

Postoje tri pravna važna činjenica, zanemarene odlukom postignutom većinom, koja razjasni pitanje pravnog osnova za opštine da formira Asocijaciju/zajednicu.

Prvo, opštine ne mogu da se oslanjaju na član 21. i 44. Ustava, kao pravni osnov za formiranje Asocijacije/Zajednice, jer pitanje ljudskih prava u ustavnom poretku Republike Kosovo ne može biti podvrgnut *ad-hoc* teritorijalno zasnovanim pravnim režimima. Opštine predstavljaju osnovnu jedinicu lokalne samouprave, koje imaju teritorijalni identitet.

Član 4, stav 1, Zakona o lokalnoj samoupravi Kosova definiše opštine kao:

> *"... osnovna jedinica lokalne samouprave u Republici Kosova koju čini zajednica građana određene teritorije koja je zakonom definisana i koja je ovlašćena da se bavi svim pitanjima koja nisu izričito rezervisana centralnoj vlasti."*

Član 21 [Opšta Načela], stav 1 Ustava proglašava da: „Ljudska prava i osnovne slobode su neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo."

Kao opšti principi „nedeljivosti", kao osnovan odlik svakog modernog pravnog režima za zaštitu ljudskih prava, sprečava bilo kakvu vrstu „deljivosti", uključujući teritorijalnu zasnivanu.

Drugo, član 123, stav 3 Ustava, propisuje:

> "Aktivnosti organa lokalne samouprave se zasnivaju na ovaj Ustav i zakone Republike Kosovo, i poštuju Evropsku povelju lokalne samouprave".

Evropska povelja o lokalnoj samoupravi (član 10, stav 1), utvrđuje da u ostvarivanju svoje vlasti:

> "*lokalne vlasti imaju pravo da u vršenju svojih ovlašćenja međusobno sarađuju I da, u skladu sa zakonom, formiraju konsorcijume sa drugim loklanim vlastima radi obavljanja poslova od zajedničkog interesa".*

Prema ovom rasporedu Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, udruženje opština je vezi sa ostvarivanjem svojih (javnih) funkcija. Prema tome, osnova saradnje i udruživanja može biti zajednički interes opštine - ne interes pojedinih grupa u opštinama, bilo da su etničke, verske, ideološke ili neke druge (kao što je slučaj sa Asocijacijom/Zajednicom).

Treće, član 31 [Pravo opštine na udruživanje] Zakona o loklanoj samoupravi propisuje:

> *"U cilju zaštite i promovisanja zajedničkihinteresa opštine mogu osnivati i pripadati udruženjima koja rade u skladu sa zakonom."*

U logičnom tumačenju ove odredbe ovog Zakona, koja ima karakter *Lex Specialis* za ovu pravnu oblast, asocijacija opština treba da se formira od samih opština, a ne od strane centralnih vlasti. To nije slučaj sa Asocijacijom/Zajednicom, koja će u skladu sa principima Asocijacije biti osnovana Uredbom Vlade/premijera (po toj logici, ništa ne bi sprečilo Vladu Republike Kosova da koristi ovaj presedan u budućnosti da se stvori, dekretima, drugih etnički zasnovanih asocijacija opština, koje imaju javne funkcije).

U svetlu gore navedenog, obrazloženje većine Suda po pitanju pravnog okvira za osnivanje Asocijacije/Zajednice, kao što je predviđeno principima Asocijacije, se zasniva na netačnim čitanjem članova 12, 21, 44 i 124 Ustava. Ja sam mišljenja da ni član 12 (kojim se uspostavljaju opštine kao osnovne teritorijalne jedinice lokalne samouprave); ni članovi 21 i 44 (koji se odnose na osnovna ljudska prava i slobode), niti član 124 (u vezi sa lokalnom samoupravom), ne pružaju pravnu osnovu za uspostavljanje Asocijacije/Zajednice, u pravnom formatu predviđenim principima Asocijacije.

To ne znači, međutim, da opštine nemaju pravo da formiraju asocijacije. Ustav i odgovarajući zakoni Republike Kosovo obezbeđuju uživanje tog prava od strane opština i to pravo pripada i opštinama koji bi trebalo da se pridruže Asocijaciji/ Zajednici srpskih opština na Kosovu. Ali, to mora da se uradi u okviru ustavnih i zakonskih ograničenja na snazi u vreme njihovog nastanka.

Većina je napravila još jedno slabo tumačenje prava Asocijacije/Zajednice za pokretanje postupka pred Ustavnim sudom (stav 11 principima Asocijacije). Odlukom donetom od strane većine Suda je utvrđeno:

> *"Sud nalazi da Asocijacija/Zajednica može pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom, gde Asocijacija/Zajednica kao entitet koji ima pravni subjektivitet, može tvrditi da je žrtva kršenja Ustavom zagarantovanih osnovnih prava i sloboda, u smislu člana 113.7 Ustava."*

Ovaj zaključak većine se zasniva na pogrešnoj pravnoj korelaciji između članova 21.4 i 113.7 Ustava.

Ovo tumačenje je kontradiktorno samo po sebi, jer stav 11 principa Asocijacije predviđa da:

> *"Asocijacija/Zajednica će imati pravo da pokreće ili učestvuje u postupcima pred nadležnim sudovima, uključujući i Ustavni sud, protiv svih dela i odluka bilo koje institucije koje pogađaju ostvarivanje prava Asocijacije/Zajednice u skladu sa njenim Statutom."*

Član 113.7 Ustav, pomenut u odluci većine, predviđa da:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav ..."*

Čak i ako Asocijacija/Zajednica bude kvalifikovana kao pravno lice, u smislu člana 21.4, što ja smatram netačnom interpretacijom, član 113.7 neće odobriti Asocijaciji/Zajednici pravo da se podnese Ustavnom sudu akte ili odluke javnih institucija, koje će uticati na vršenje Asocijacije/Zajednice svojih ovlašćenja u skladu sa Statutom.

Vlast javnih institucija ne može biti u vezi sa ljudskim pravima pojedinaca ili kolektiviteta, u smislu njihovog obraćanja pred Ustavnim sudom - kao gore navedeno obrazloženje dato od strane većine. Pored toga, pravo Asocijacije/Zajednice da pokrene postupak pred Sudom ne spada u okvir člana 113.4, koji ovlašćuje opštine, ali ne i udruženja opštine, da ospore ustavnost zakona ili akata Vlade koji krše njihove odgovornosti ili umanjuju njihove prihode, kada su opštine pogođene nekim zakonom ili aktom.

V. Nekompitabilnost principa Asocijacije sa duhom Ustava, člana 3. stav 1 (Multietnička priroda), Poglavlje II [Prava i Osnovne Slobode] i Poglavlje III [Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika] Ustava Republike Kosovo

Principi Asocijacije krše duh Ustava, član 3 [Jednakost pred Zakonom], stav 1, Poglavlje II [Prava i Osnovne Slobode] i Poglavlje III [Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika] Ustava.

Duh Ustava se brani integrisanim i istinskim tumačenjem osnovnih odredbi (koje uključuju osnovna načela ustavnog poretka), kao i sistematskim i doslednim čitanjem operativnih odredbi (putem kojih se osnovne ustavne principe materijalizuju). Moje je verovanje da su principi Asocijacije u suprotnosti sa nekim od najosnovnijih načela ustavnog poretka Republike Kosova.

- ***Ustavna tenzija između stava 8 principa Asocijacije sa načelnima suvereniteta.***

Stav 8 opštih principa uspostavlja horizontalnu liniju institucionalne interakcije između Asocijacije/Zajednice sa centralnom vladom. Pored toga

što je u suprotnosti sa članom 93.6 Ustava, koji daje mandat Vladi Kosova „ ... da usmerava i nadzire rad administrativnih organa“, ovaj stav dodaje veliku zabunu u pogledu vertikalne linije distribucije i dostave javne vlasti u Republici Kosovo. Shodno tome, načela Asocijacije zamagljuju liniju hijerarhijskog reda između centralnih vlasti Republike Kosovo sa Asocijacijom/Zajednicom. Postojanje institucionalne vertikalne linije prema kome je javni organ u određenoj zemlji dostavljen, čini stub načela suvereniteta.

Suverenitet predstavlja jedan od najbitnijih principa garantovanim Ustavom. U najčešćoj i pojednostavljenijoj definiciji, suverenitet znači da je država najviši politički autoritet u okviru svojih granica i samostalna je i ravnopravna u formalnom smislu sa ostalim državama u međunarodnom domenu. Unutrašnja dimenzija suvereniteta je materijalizovana kroz integrisane i hijerarhijske institucionalne strukture.

Bilo bi pogrešno da se zaključi da načela Asocijacije direktno krše načela suvereniteta. Ali, one ne krše. Principi Asocijacije predviđaju da je Asocijacija/Zajednica obavezna prema zakonu Kosova. Međutim, u najosnovnijoj ilustraciji, suverenitet se manifestuje kroz dvostruk proces kreiranja i sprovođenja normi i politika. Činjenica da stav 8 principa Asocijacije utvrđuje horizontalnu liniju komunikacije i saradnje može stvoriti ustavne konfuzije u pogledu vršenja javnih ovlašćenja. Treba napomenuti, kao dodatni subjektivni faktor, da politički stavovi dve aktera u procesu stvaranja Asocijacije/Zajednice, odnosno Republika Srbija i predstavnici opština koji bi trebalo da sastave Asocijaciju/Zajednica, pogoršavaju tenziju između principa Asocijacije sa načelom suvereniteta. Podsećam da obe stranke/akteri otvoreno izražavaju svoje protivljenje državnosti Kosova i odbacuju njegov suverenitet.

- ***Principi Asocijacije predviđaju novu jedinicu samouprave – Asocijacije/Zajednice***

Principi Asocijacije predviđaju osnivanje Asocijacije/Zajednice sa mnogim elementima i funkcijama zasebne jedinice samouprave sa, *inter alia*, izvršnim tipom nadležnosti. Principi Asocijacije definišu Asocijacije kao „ pravno lice“ sa „posebnim karakterom“ (stav 2). Za razliku od Asocijacije/Zajednice, Statut Asocijacije kosovskih opština, na primer, definiše Asocijacije kao „neprofitabilnu organizaciju koja je pravni subjekat, koja predstavlja opšte interese svojih članova - lokalne vlasti (član 2.1 , Statuta Asocijacije kosovskih opština).

U definisanju ciljeva Asocijacije, član 4 principa Asocijacije propisuje:

> *“U skladu sa Prvim sporazumom, Asocijacija/Zajednica ce kao glavne ciljeve obavljanja svojih javnih funkcija i usluga ...”*

Pružanje „javnih funkcija“ je atribut državnih organa, koji, po pravilu, ne pripada nevladinom sektoru ili privatnim organizacijama. U skladu sa tim, pažljivo tumačenje „Ciljeva“ Asocijacije kosovskih opština vodi do istog zaključka, pri čemu se ciljevi ove Asocijacije svode uglavnom na pružanju usluga svojim članovima (tj. opštinama).

Postoje i drugi elementi principa Asocijacije koji daju Asocijaciji/Zajednici osobine zasebne jedinice samouprave koja vrši izvršnu vlast, pored nadzornih i reprezentativnih funkcija. Neke od ovih elemenata su sledeći:

- Opštine nemaju pravo/zakonsku mogućnost da napuste Asocijaciju (stav 17 principa Asocijacije) - za razliku od Asocijacije kosovskih opština, gde, u skladu sa članom 5.1.4 Statuta *„Skupština Opštine može doneti odluku o povlačenju iz članstva u Asocijaciji*”.
- Zaposleni u administraciji Asocijacije će „imati koristi“ od Zakona o državnoj službi (ovaj Zakon se primenjuje na zaposlene u javnom sektoru).
- Principi Asocijacije uspostavljaju da će Asocijacija/Zajednica imati pravo bude suglasnik kompanije koje pružaju lokalne usluge u okviru Asocijacija/Zajednice i da imaju svoj budžet, koji će se rukovođen u skladu sa zakonom o javnoj nabavci i da će biti predmet revizije od strane generalnog revizora.

Svi ovi elementi, pruženi principima Asocijacije, daju Asocijaciji/Zajednici atribute zasebne jedinice samouprave, koje su date određenim izvršnim vlastima. Ovo nije u smislu člana 12. i člana 124. Ustava [Organizovanje i Funkcionisanje Lokalne Samouprave].

- ***Principi Asocijacije su nekompatibilna sa načelom multietniciteta i nediskiminacije***

Odluka većine ne uspostavlja jasnu kontradiktornosti između principa Asocijacije i dva osnovna načela Ustava, odnosno načelo multietničnosti i nediskriminacije.

Član 3.1., Ustava propisuje:

> *“Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija*”.

Član 24 [Jednakost pred Zakonom] propisuje:

> *"1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
> *2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
> *3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene."*

Član 57 [Opšta Načela], stav 1, Poglavlje III [Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika] propisuje:

> *"Stanovnici koji pripadaju istoj nacionalnoj ili etničkoj, jezičkoj ili verskoj grupi koja je tradicionalno prisutna na teritoriji Kosova (zajednice), uživaju posebna prava koja su određena ovim Ustavom, pored ljudskih prava i osnovnih sloboda, određenih Poglavljem II ovog Ustava."*

Član 58 [Odgovornosti Države] glasi:

> *"1. Republika Kosovo će osigurati odgovarajuće uslove koji će omogućiti zajednicama i njihovim pripadnicima da čuvaju, štite i razvijaju svoj identitet.*
>
> *[. . .]*
>
> *4. Republika Kosovo će po potrebi usvojiti adekvatne mere koje mogu da budu neophodne za unapređenje potpune i stvarne jednakosti između pripadnika zajednica u svim oblastima privrednog, socijalnog, političkog i kulturnog života.*"

U opštoj pravnoj doktrini i praksi, diskriminacija se definiše kao praksa nepravednog tretiranja lica ili grupe lica u odnosu na druga lica ili grupe ljudi.
U tom smislu, član 1 Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije definiše „rasnu diskriminaciju" kao:

> *"...odnosi se na svako razlikovanje, isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva koji se zasnivaju na rasi, boji, precima, nacionalnom ili etničkom porijeklu koji imaju za svrhu ili za rezultat da naruše ili da kompromitiraju priznavanje, uživanje ili vršenje, pod jednakim uvjetima, prava čovjeka i osnovnih sloboda*

na političkom, ekonomskom, socijalnom i kulturnom polju ili u svakoj drugoj oblasti javnog života..”

Član 4 ove Konvencije propisuje:

“Specijalne mjere koje su donesene jedino u svrhu da se osigura odgovarajući napredak izvjesnih rasnih ili etničkih grupa ili osoba kojima je nužna zaštita koja može biti potrebna radi jamčenja, uživanja i ostvarenja prava čovjeka i osnovih sloboda pod jednakim uvjetima ne smatraju se kao mjere rasne diskriminacije, pod uvjetom da nemaju za rezultat održanje različitih prava za razne rasne grupe i da se ne održavaju na snazi kada se postignu ciljevi zbog kojih su ove mjere bile poduzete.”

Principi Asocijacije obuhvata teritorijalni pristup zasnovan na pravima određene etničke zajednice u Republici Kosovo, odnosno kosovskih Srba. U vezi s tim, dve osnovne komponente principa Asocijacije, naime etnička i geografska, proizvode novu pravnu realnost u Republici Kosovo, pri čemu određeni deo etničke srpske zajednice koja živi u Republici Kosova dobija kolektivno drugačiji, što znači napredniji, politički i pravni status u zemlji. Ovo razlikovanje stvara „povoljnije“ i „manje povoljnije“ društveno-političke kolektivitete - koji su definisani objektivnim elementima etničke pripadnosti i geografije. Shodno tome, nova pravna realnost koja će se kreirati principima Asocijacije i pravnim aktima koji ih njih proizilaze će biti u suprotnosti sa načelom multietničnost i nediskriminacije, koji su sastavni elementi duha Ustava i stoga predstavljaju jedan od osnovnih načela ustavnog poretka Republike Kosova.

Postoje dva sloja diferencijacije predstavljena Načelima Asocijacije.

Prvi sloj diferencijacije između kosovskih Srba koji žive u opštinama koje su uključene u Asocijaciji/Zajednici i kosovskih Srba koji žive u drugim opštinama Republike Kosovo koji nisu uključeni u Asocijaciji/Zajednici. Očigledno, samo kosovski Srbi koji žive u opštinama u kojima su Srbi u većini - u demografskom smislu „imaju koristi“ od naprednog političkog položaja koji je dat od strane Asocijacije/Zajednice. Druga kategorija kosovskih Srba, na primer, neće imati pravo prilikom izbora Skupštine, kao glavni organ Asocijacije/Zajednice, i, samim tim, u drugim organima Asocijacije (stav 6 Načela).

Drugi sloj diferencijacije je između kosovskih Srba koji žive u opštinama uključenim u Asocijaciji/Zajednici sa građanima drugih nacionalnosti, koji žive u ovim opštinama.

Asocijacija/Zajednica je etnocentrična i to je, takođe izraženo u njenom nazivu: „Opštine sa većinskim srpskim stanovništvom“, umesto da se koristi

druga terminologija koja nije isključiva duž linije društvenog identiteta (npr, navodeći opštine sa njihovim zvaničnim imenima).

Kao što je razrađeno gore, pravni okvir, kao i važeći međunarodni standardi, ne predviđaju da je saradnja opština motivisana ciljem unapređenja interesa pojedinih, etničkih ili drugih grupa, koje žive ili borave u tim opštinama. Jedini legitimni i pravni osnov saradnje između opština, uključujući i u obliku udruživanja, je unapređenje interesa opština, kao celine, što znači svih građana koji žive ili borave u tim opštinama, bez obzira na etničku pripadnost.
To nije slučaj sa Asocijacijom/Zajednicom, a to se odražava u principima Asocijacije. Bošnjak koji živi u Leposaviću ili Rom u Gračanici, na primer, iako mogu da plate porez i glasaju u svojim opštinama, oni neće imati pravo da budu predstavljeni od strane Asocijacije/Zajednice, koja je sastavljena, *inter alia*, od njihova opština, samo zbog njihove etničke pripadnosti. Štaviše, njima će biti uskraćeno pravo da budu birani ili zaposleni u određenim pozicijama i funkcijama stvorenim od strane Asocijacije/Zajednice. Podsećam da će prema stavu 9 principa „Asocijacija/Zajednica promovisati interese srpske zajednice na Kosovu u svojim odnosima sa centralnim vlastima“.

Institucionalno razlikovanje grupa, uključujući etničke grupe, nije samo dozvoljeno, već je ponekad potrebno da se prilagodi specifičnim potrebama i društveno - političkoj aspiraciji. Ipak, diferencijacija nikada neće uneti ili proizveseti nejednakost. Odvojeno, ali jednako nije formula primenjiva principima Asocijacije. Shodno tome, razlika u tretmanu između različitih grupa zasnovana isključivo na rasnim elementima, kao što je nacionalnost, predstavlja diskriminaciju.

Važno je naglasiti da Ustav i relevantni međunarodni pravni instrumenti predviđaju tretiranje određenih grupa odvojeno, u pozitivnom smislu. Ali, to može samo poslužiti u dva legitimna cilja: očuvanje određenih specifičnih prava i sloboda koje proističu iz različitih društvenih identiteta određenih grupa, ili postizanje cilja jednakosti među različitim grupama. U slučaju *SEJDIĆ I FINCI protiv BOSNE I HERCEGOVINE*, Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu „ESLJP“), je potvrdio:

> *“... diskriminacija znači različito tretiranje lica koja se nalaze u sličnoj situaciji bez objektivnog i razumnog opravdanja. „Nepostojanje objektivnog i*
> *razumnog opravdanja“ znači da sporna razlika ne slijedi „legitiman cilj“ ili da nema „razumnog odnosa proporcionalnosti između sredstava koja se koriste i cilja koji se želi postići.“*

Dalje, nakon naglašavanja da „etničko porijeklo i rasa predstavljaju srodne pojmove“, ESLJP je utvrdio:

> *"... gdje se razlika u tretmanu zasniva na rasi i etničkom porijeklu, pojam objektivnog i razumnog opravdanja mora se tumačiti što je moguć preciznije."*

ESLJP je naglasio da član 14 Evropske konvencije o ljudskim pravima:

> *"... ne zabranjuje stranama ugovornicama da različito tretiraju grupe kako bi ispravile „činjenične nejednakosti" između njih. I zaista, u određenim situacijama, ne pokušati ispraviti nejednakosti kroz različit tretman, bez objektivnog i razumnog opravdanja, može dovesti do kršenja tog člana."*

Dokument pod nazivom Načela Asocijacije ne obezbeđuju cilj, niti bilo koje razumno opravdanje za dvostruku razliku u tretmanu koje proizvodi. Prema tome, smatram da dvo-slojevita diferencijacija ustanovljena Načelima Asocijacije krši principe multietničnosti i nediskriminacije Ustava.

U sažetku, uz dužno poštovanje, ne slažem se sa donetom odlukom većine sudija u slučaju KO130/15 i izražavam suprotno mišljenje o odluci, jer sam mišljenja da princip Asocijacije, kao pravni akt, proizvode značajne efekte za ustavni poredak Republike Kosovo. Ovaj efekat se manifestuje kroz ustavnu nekompitabilnost, koja proistiće iz suprotnosti mnogih odredaba Načela Asocijacije sa nekim od osnovnih načela Ustava. Puna implementacija Načela Asocijacije u okviru postojećeg ustavnog poretka Republike Kosovo će biti ustavna anomalija. Stoga, da bi se ovo izbeglo, ili Ustav treba izmeniti, da bi se stvorio popustljiv ustavni okvir za implementaciju Načela Asocijacije, ili principi Asocijacije (zajedno sa impelemntacijom zakonodavstva) treba smisleno izmeniti i iznova formulisati kako bi bila u skladu sa Ustavom. U pokušaju da se postavi srednji put, većina Suda je donela odluku, koja, po mom mišljenju, ne sprečava nastavljanje ustavnog neslaganja između principa Asocijacije sa Ustavom.

S poštovanjem podnosi,
Bekim Sejdiu
Sudija

KI134/14, podnosilac zahteva: Sadik Thaqi - Žalba u vezi sa izostajanjem istrage o smrti sina

KI134/14, rešenje o neprihvatljivosti od 14. oktobra 2015. godine, objavljeno 30. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, pravo na život, obaveza za sprovođenjem istrage, prima facie, ratione temporis*

U ovom slučaju, podnosilac zahteva je tvrdio povredu člana 25. [Pravo na Život] Ustava i člana 2. [Pravo na život] Konvencije na suštinskoj i proceduralnoj osnovi. Sustinski aspekt se odnosi na odgovornost vlasti za smrt sina podnosioca zahteva, dok se proceduralni aspekt odnosi na obaveze države da istraži uzrok smrti njegovog sina.

U suštinskom aspektu zahteva, Ustavni sud je ocenio da je zahtev podnosioca *ratione temporis* u skladu sa Ustavom, jer se radi o događaju koji se dogodio pre nego što je Ustav stupio na snagu i shodno tome, Sud nije imao vremensku nadležnost. U proceduralnom aspektu zahteva, Ustavni sud je ocenio da nema dokaza da tužilac nije sproveo odgovarajuću istragu kada je odlučio da ne postoji osoba koja može biti optužena zbog incidenta koji je izazvao smrt sina podnosioca zahteva. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20 i 48 Zakona i pravilimaa 36 (1) d) i 36 (3) g) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI134/14
Podnosilac
Sadik Thaqi
Žalba u vezi sa izostajanjem istrage o smrti sina

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Sadik Thaqi, sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva se ne poziva izričito na posebnu odluku javnog organa koja bi se osporila.

3. On se, uglavnom, žali na propust javnih organa da utvrde "*da li neko treba da mu odgovori o nasilnoj smrti"* njegovog sina.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena zahteva podnosioca o nedostatku krivične istrage o smrti njegovog sina. Podnosilac zahteva smatra da su povređena njegova prava, garantovana članom 25. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 2. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 on (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 1. septembra 2014. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 5. septembra 2014. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 12. septembra 2014. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.

9. Dana 29. juna 2015. godine, odlukom br. KSH. KI134/14, predsednica Suda je imenovala sudiju Ivana Čukalovića za člana Veća za razmatranje umesto sudije Kadri Kryeziua, kome je mandat u Ustavnom sudu okončan 26. juna 2015. godine.

10. Dana 14. oktobra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestiocai jednoglasno preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva.

Činjenice slučaja

11. Prema podnosiocu zahteva i na osnovu podnete dokumentacije, činjenice slučaja mogu biti ukratko opisane na sledeći način:

12. Dana 4. septembra 2003. godine, određeni broj zatvorenika u zatvoru u Dubravi je napalo nenaoružane zatvorske čuvare i preuzelo kontrolu nad paviljonom 2 zatvora u Dubravi. Zatvorenici su zabarikadirali ulaz u ćelijski blok, koristeći dušeke i nakon toga, *inter alia,* tražilipoboljšane uslova života od uprave zatvora.

13. Istog datuma, ekipa za intervencije je počela sa uklanjanjem dušeka koje su zatvorenici koristili kao barikadu.Kao odgovor na to, zatvorenici su zapalili dušeke i kao posledica toga 5 (pet) zatvorenika je umrlo od udisanja toksičnih isparenja i povreda zadobijenih vatrom koja je usledila. Sin podnosioca zahteva, Ardian Thaqi, je bio jedan od zatvorenika koji je preminuo u neredima u zatvoru u Dubravi.

14. Dana 5. septembra 2003. godine, tužilac Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (u daljem tekstu: UNMIK) je zatražio ispitivanje i obdukciju tela petoro preminulih zatvorenika.

15. Dana 7. septembra 2003. godine, Centralna jedinica UNMIK-a za krivičnu istragu je (u daljem tekstu: CJKI) objavila izveštaj o preliminarnoj istrazi incidenta.

16. Dana 10. septembra 2003. godine, UNMIK je osnovao posebnu komisiju zvano „Komisija o Dubravi“ kako bi se, *inter alia*, utvrdili događaji od 4. septembra 2003. godine, kao i činjenice i okolnosti koje su do njih dovele.

17. Komisija o Dubravi je razmotrila način na koji su organi tretirali incident; žalbe zatvorenika, a zatim razloge incidenta; plan za rešavanje zatvorskih nemira; prethodne incidente u zatvoru; uslove zatvorenika, kao i obuke uprave i obuke u zatvoru.

18. Dana 22. septembra 2003. godine, UNMIK policija je pokrenula krivičnu istragu povodom incidenta pod nazivom “Izazivanje opšte opasnosti požarom kao teško delo protiv opšte sigurnosti koje rezultira ubistvom”.

19. Dana 4. novembra 2003. godine, Komisija o Dubravi je okončala svoje razmatranje i objavila izveštaj u kome je navela 39 (trideset devet) preporuka u cilju uspostavljanja dobrih standarda upravljanja u zatvoru.

20. Dana 10. avgusta 2004. godine, tužilac UNMIK-a je zatražio da istražitelji UNMIK-a prošire delokrug istrage i obuhvate moguće krivično ponašanje ili nemar Odseka za kaznenu upravu ili drugih zaposlenih u UNMIK-u. Međutim, ovu preporuku organi UNMIK-a su ignorisali.

21. Dana 9. decembra 2008. godine, Misija vladavine prava Evropske unije na Kosovu (u daljem tekstu: EULEX) je preuzela odgovornost od UNMIK-a za nerešene pravne predmete i policijske istrage, a dokumentacija vezana za slučaj podnosioca zahteva je zvanično predata EULEX-u 23. decembra 2008. godine u skladu sa članom 15.10 Zakona o specijalnom tužilaštvu Republike Kosovo br. 03/L-052 (u daljem tekstu: Zakon o specijalnom tužilaštvu).

22. Dana 16. jula 2010. godine, tužilac EULEX-a je prekinuo postupak protiv zatvorenika, utvrđujući da nije bilo osnovane sumnje da su okrivljeni počinili krivično delo.

23. Podnosilac zahteva je obavešten o ovoj odluci pismom od 16. jula 2010. godine. On je imao opciju da podnese pismeni zahtev pretpretresnom sudiji za produženje istrageili da podigne optužnicu protiv okrivljenih pred nadležnim Okružnim sudom u roku od 8 (osam) dana od dana prijema obaveštenja o obustavljanju istrage u skladu sa članom 15.12 Zakona o specijalnom tužilaštvu i članovima 62. i 224. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova, koji je bio na snazi u to vreme. Izgleda da podnosilac zahteva nije iskoristio nijednu mogućnost.

24. Dana 6. septembra 2010. godine, žalba podnosioca zahteva je registrovana kod Komisije za razmatranje ljudskih prava (u daljem tekstu: Komisija).

25. Što se tiče žalbe protiv UNMIK-a, Komisija je primetila da nije nadležna da ispita postupke ili propuste UNMIK-a i stoga, istu je proglasila neprihvatljivom.

26. Što se tiče žalbe protiv organa zatvora, Komisija je primetila da nije *ratione temporis* sa njenom nadležnošću i stoga je proglasila neprihvatljivom.

27. Što se tiče žalbe protiv zatvorenika, Komisija je primetila da je gonjenje zatvorenika prihvatljivo prema njenom mandatu. Međutim, Komisija je utvrdila da je EULEX izvršio svoje odgovornosti u vezi sa ovom istragom i shodno tome, utvrdila je da nije došlo do povrede člana 2. EKLJP.

28. Tokom 2013. godine, podnosilac zahteva je kontaktirao brojne organe, tražeći istragu o smrti svog sina, uključujući Ministarstvo pravde, Vrhovni sud Republike Kosovo, Kancelariju glavnog državnog tužioca, Kancelariju glavnog tužioca EULEX-a i Evropski sud za ljudska prava.

29. U pismu od 19. marta 2013. godine, Vrhovni sud Republike Kosovo je obavestio podnosioca zahteva da nije u okviru njegovog mandata da sprovodi istrage i da je pitanje istrage u ovom slučaju nadležnost drugih organa.

30. U pismu od 3. maja 2013. godine, državni tužilac je uputio podnosioca zahtevada kontaktira Tužilaštvo EULEX-a, s obzirom da je njegov slučaj od početka vodio UNMIK, koji je kasnije predat EULEX-u, i nije razmatran od strane državnog tužioca.

31. U pismu od 15. jula 2013. godine, zamenik premijera i ministar pravde je obavestio podnosioca zahteva da treba da nastavi ovaj pravni kurs pred nadležnim organima.

32. U pismu od 7. juna 2013. godine, Kancelarija glavnog tužioca EULEX-a je obavestila podnosioca zahteva da istraga može biti ponovo otvorena samo ako su novi dokazi na raspolaganju, a koji nisu prethodno izvođeni i razmatrani.

Navodi podnosioca

33. Kao što je gore navedeno, na osnovu činjenica slučaja se može shvatiti da podnosilac zahteva tvrdi povredu člana 25. [Pravo na Život] Ustava i člana 2. [Pravo na život] EKLJP na suštinskom i proceduralnom osnovu. Suštinski aspekt se odnosi na odgovornost vlasti za smrt sina podnosioca zahteva, dok se proceduralni aspekt odnosi na obaveze države da istraži uzrok smrti njegovog sina.

Relevantni zakon

34. Sud primećuje da u vreme ovih događaja, tokom vremena u kojem su preduzete ove istrage, važeći zakon i odgovarajuće odredbe relevantne za ovaj slučaj su bili:

Privremeni zakon o krivičnom postupku Kosova, proglašen Uredbom UNMIK-a 2003/26 od 6. jula 2003. godine

Član 62

(1) Osim u slučajevima iz Članova 226. i 227. Ovog Zakona, kad javni tužilac ustanovi da nema osnova za pokretanje istrage i gonjenje za krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti ili po predlogu za gonjenje, ili kada ustanovi da nema osnova za gonjenje bilo kog od prijavljenih saučesnika, ili kada se prema ovim Zakonu smatra da je on/ona odustao od gonjenja, dužan je da u roku od osam dana o tome obavestio oštećenog i uputi gad a on/ona može sam da preduzme gonjenje kao subsidijarni tužilac. Isti postupak primenjuje i sud ako je javni tužilac odustao od gonjenja pre početka glavnog pretresa.

(2) Oštećeni ima pravo da preduzme, odnosno nastavi gonjenje u roku od osam dana od dana kad je primio obaveštenje iz stave 1 ovog Člana.

(3) Ako je javni tužilac povukao optužnicu, oštećeni može, preduzimajući gonjenje, da ostane pri podignutoj optužnici ili da podigne novu.

(4) Ako oštećeni koji nije obavešten da javni tužilac nije preduzeo gonjenje ili da je odustao od gonjenja, može svoju izjavu da produžava postupak da da pred nadležnim sudom u roku od tri meseca od dana

kad je javni tužilac odbacio prijavu, odnosno od dana kada je doneto rešenje o obustavljanju postupka.

[...]

Član 224

(1) Javni tužilac obustavlja istragu u bilo koje vreme ako je na osnovu prikupljenih dokaza očigledno da:

1) Ne postoji osnovana sumnja da je određeno lice izvršilo naznačeno krivično delo;

2) Izvršeno delo nije krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti;

3) Period zastarevanja za to krivično delo je istekao;

4) Krivično delo je obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem; ili

5) Postoje druge okolnosti koje isključuju gonjenje.

(2) Javni tužilac u roku od osam dana nakon obustavljanja istrage obaveštava oštećenog o ovoj činjenici i o razlozima za to (Član 62. ovog Zakona). Javni tužilac odmah obaveštava pretpretresnog sudiju o obustavljanju istrage.

Zakon br. 03/L-052 o specijalnom tužilaštvu Republike Kosovo

Član 15 – Prelazne odredbe

[...]

15.10 Nakon stupanja na snagu ovog zakona, svi predmeti, informacije, arhive i podaci, u elektronskoj i odštampanoj verziji, u vezi slučajeva pod istragom, okončanim ili obustavljenim od strane UNMIK međunarodnih tužilaca i u posedu Odeljenja pravosuđa Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) biće predati glavnom EULEX tužiocu, u skladu sa modalitetima utvrđenim Sporazumom između UNMIK-a i EULEX-a Kosovo.

Zakon br. 03/L-053 o nadležnostima, odabiru i raspodeli sudskih predmeta sudijama i tužiocima misije EULEX-a na Kosovu

Član 7 - Opća ovlaštenja tužilaca EULEX-a

7.1 Tužioci EULEX-a imaju ovlaštenje i odgovornost da izvršavaju funkcije svoga tužilaštva, uključujući ovlaštenje za vođenje krivičnih istraga i preuzimanje odgovornosti za nove ili tekuće krivične istrage ili postupke, u okviru STRK-a ili tužilaštva u kojem je on/ona raspoređen/a od strane glavnog tužioca EULEX-a, a u skladu sa modalitetima ustanovljenim ovim Zakonom i od strane Skupštine tužilaca EULEX-a.

7.2 Tužioci EULEX-a sarađuju sa javnim tužiocima Kosova radeći u različitim tužilaštvima u kojima su oni/one raspoređeni, u skladu sa modalitetima ustanovljenim ovim Zakonom i od strane Skupštine tužilaca EULEX-a.

7.3 Osim vršenja istražnih radnji i radnji krivičnog gonjenja, u skladu sa odredbama člana 8. ovog Zakona, tužioci EULEX-a nadgledaju, prate i savjetuju javne tužioce Kosova, poštujući princip samostalnosti tužilaca i u skladu sa modalitetima ustanovljenim ovim Zakonom i od strane Skupštine tužilaca EULEX-a. Njihova uloga nadgledanja, praćenja i savjetovanja ne ograničava se na predmete u kojima tužioci EULEX-a mogu vršiti svoja ovlaštenja.

7.4 Tužioci EULEX-a izvršavaju svoje dužnosti u skladu sa važećim zakonom. Oni su pod isključivom nadležnošću glavnog tužioca EULEX-a i nisu pod nadležnošću nijedne kosovske institucije.

Član 8 Ovlaštenja tužilaca EULEX-a na Kosovu

8.1 Tužioci EULEX-a nadležni su za istragu i gonjenje krivičnih djela koja su u isključivoj nadležnosti STRK-a, u skladu sa zakonom kojim je konstituiran STRK, i krivičnih djela, uključujući pokušaj i razne oblike saradnje u krivičnim djelima, navedenih u članu 3.3. od (a) do (u) ovog Zakona.

Ocena prihvatljivosti zahteva

35. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane u Ustavu i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

36. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

37. Sud uzima u obzir član 47. Zakona, koji propisuje:

"1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ."

38. S tim u vezi, Sud ocenjuje da li podnosilac zahteva ispunjava sve uslove da bude ovlašćena stranka u skladu sa odgovarajućim ustavnim i zakonskim odredbama.

39. U tu svrhu, Sud se poziva na svoju sudsku praksu. U tom smislu, Ustavni sud je priznao kao ovlašćenu stranku roditelje preminule (vidi: Gëzim i Makfire Kastrati protiv Opštinskog suda uPrištini i Sudskog saveta Kosova, KI41/12, presuda od 26. februara 2013. godine).

40. Pored toga, Sud naglašava da je i Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) u sličnim slučajevima primio pojedinačne zahteve od lica koja se smatraju indirektnim žrtvama, gde postoji lična i specifična veza između žrtve i podnosioca zahteva. Osim toga, ESLJP je priznao kao ovlašćenu stranku suprugu pokojnog (vidi: McCann i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 18984/91, presuda od 27. septembra 1995. godine), dok je u drugom slučaju nećak pokojnog priznat kao ovlašćena stranka (vidi: Yaşa protiv Turkse, br. 631997/847/1054, presuda od 2. septembra 1998. godine).

41. Shodno tome, uzimajući u obzir da je podnosilac zahteva roditelj pokojnog, Sud zaključuje da on može da se smatra kao ovlašćena stranka u skladu sa članom 113.7 i članom 47.1 Zakona.

Što se tiče suštinskog aspekta

42. Što se tiče zahteva podnosioca, u pogledu odgovornosti organa u događajima koji su doveli do smrti njegovog sina, Sud se poziva na pravilo 36 (3) g) Poslovnika koje glasi:

"*Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva*:

(g) *kada zahtev nije ratione temporis u skladu sa Ustavom*."

43. U cilju uspostavljanja vremenske nadležnosti Suda, bitno je da se identifikuje,u svakom konkretnom slučaju, tačno vreme navodnog kršenja. Da bi tako delovao, Sud mora da uzme u obzir činjenice na koje se podnosilac zahteva žali i delokrug ustavnog prava za koje se tvrdi da je povređeno (vidi: mutatis mutandis, Evropski sud za ljudska prava, komora, presuda u slučaju: Blečičprotiv Hrvatske, zahtev br.59532/0 od 8. marta 2006. godine, stav 82).

44. U tom smislu, Sud ponavlja da se smrt i navodno ubistvo sina podnosioca zahteva dogodilo 4. septembra 2003. godine.

45. To znači da se navodno kršenje prava podnosioca zahteva, garantovano Ustavom, dogodilo pre 15. juna 2008. godine, što predstavlja datum kada je Ustav stupio na snagu i od kada Sud ima vremensku nadležnost.

46. Sud naglašava da je sudska praksa Ustavnog suda u skladu sa sudskom praksom ESLJP prilikom odlučivanja dadogađaji koji su se desili pre nego što je Ustav stupio na snagu 15. juna 2008. godine nisu ratione temporis u skladu sa Ustavom i stoga, ne spadaju pod njegovu vremensku nadležnost (vidi, između ostalog: rešenje Ustavnog suda u slučaju br. KI152/11, podnosilac zahteva: Bekim Murati; slučaj br. KI07/11, podnosilac zahteva: Vehbi Klaiqi; slučaj br. KI128/11, podnosilac zahteva: Ismet Boshnjaku).

Što se tiče proceduralnog aspekta

47. Što se tiče žalbe podnosioca zahteva o nedostatku istrage od strane odgovornih organa, Sud utvrđuje da podnosilac nije iskoristio mogućnost, prema primenjivom zakonu u to vreme, da podnese pismeni zahtev o produženju istrage ili da blagovremeno podigne optužnicu protiv okrivljenih pred Okružnim sudom u skladu sa članom 62. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova. Dakle, izgleda da je izgubio pravo da se žali.

48. Podnosilac zahteva nije naveo koju bi dodatnu istragu tužilac mogao da izvrši u njegovom slučaju i nije ukazao na to da li je postojao ikakav dokaz koji bi opravdao optužnicu koja bi sada bila podneta protiv bilo koga u vezi sa tragičnom smrću njegovog sina.

49. Pored toga, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP, koji je trebao da se bavi sličnim pitanjem. Naime, u slučaju *Hugh Jordan protiv Ujedinjenog Kraljevstva, ESLJP* je utvrdio da obaveza istrage*"nije obaveza rezultata već sredstava.Vlasti su trebali preduzeti razumne pristupačne mere da bi se obezbedili dokazi u vezi sa incidentom,*

uključujući, inter alia, i svedočenje očevidaca i ako je potrebno autopsija koja pruža potpun i tačan izveštaj povrede i objektivnu analizu kliničkih nalaza, uključujući i razlog smrti." (vidi *Hugh Jordan protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 24746/94, presuda od 4. maja 2001. godine).

50. Dakle, u tom smislu, Sud smatra da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove prihvatljivosti u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) d) Poslovnika, jer nije uspeo da potkrepi svoje žalbe.

51. Iz toga proizilazi da zahtev podnosioca nije "ratione temporis" u skladu sa odredbama Ustava u vezi sa odgovornostima kosovskih organa u vezi sa događajima koji su doveli do smrti sina podnosioca zahteva.Što se tiče žalbe vezano za nedostatak istrage, zahtev podnosioca je očigledno neosnovan, jer nema dokaza da javni tužilac nije sproveo odgovarajuću istragu, kada je doneo odlukuda ne postoji osoba koja bi mogla biti optužena zbog incidenta koji je izazvao smrt njegovog sina.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7 Ustava, članovima 20. i 48. Zakona i pravilima 36 (1) d) i 63 (3) g) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 28 decembra 2015. godine jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4 Zakona;

IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI58/15, podnosilac zahteva: Islam Çerkini - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 210/2014 Vrhovnog suda Kosova od 19. februara 2015. godine

KI58/15, rešenje o neprihvatljivosti od 14. oktobra 2015. godine, objavljeno 31. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *očigledno neosnovan zahtev, ugovor o kupoprodaji, jednakost pred zakonom, zaštita imovine, utvrđivanje imovine*

Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za reviziju koju je podneo podnosilac u vezi sa utvrđivanjem vlasništva nad nekim zemljišnim parcelama. Podnosilac zahtev se žalio Ustavnom sudu zbog povrede prava na imovinu.

Ustavni sud je ocenio da je Vrhovni sud potpuno razradio koncept navodnog sticanja prava svojine putem ugovora o kupoprodaji i savesnog posedovanja imovine za dug vremenski period, dodajući da redovni sudovi nisu proglasili podnosioca zahteva vlasnikom spornih parcela, što je značilo da u takvoj situaciji ne može da se tvrdi povreda prava na imovinu. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI58/15
Podnosilac
Islam Çerkini
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 210/2014 Vrhovnog suda Kosova od 19. februara 2015. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Islam Çerkini iz sela Bibaj, opština Uroševac, koga zastupa gđa Zejnepe Zenuni, advokat iz Uroševca.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Rev. br. 210/2014 Vrhovnog suda Kosova od 19. februara 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom podnosilac zahteva tvrdi da su povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), u skladu sa članom 3. [Jednakost pred Zakonom], članom 7. [Vrednosti], članom 24. [Jednakost pred Zakonom] i članom 46. [Zaštita Imovine], kao i članom 1. Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan načlanu 113.7 u vezi sa članom 21.4 Ustava, članom 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem

tekstu: Zakon) i pravilom 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 12. maja 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Bekim Sejdiu.

7. Dana 29. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

8. Dana 14. oktobra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

9. Dana 12. septembra 1979. godine, otac podnosioca zahteva, A. Ç. (sada pokojni) kupio je od treće strane D. M. nekoliko parcela zemlje i šume. Kupoprodajni ugovor nije overen. Od tada ovu imovinu poseduju i koriste, bez ikakvog ometanja, otac podnosioca zahteva, a zatim i on sam.

10. Dana 26. jula 2006. godine, otac podnosioca zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Uroševcu radi utvrđivanja svojine na osnovu kupoprodajnog ugovora iz 1979. godine i savesnog držanja nepokretnosti više od 30 (trideset) godina.

11. Dana 24. decembra 2012. godine, Opštinski sud u Uroševcu je (rešenje T. br. 340/12) proglasio podnosioca zahteva jedinim naslednikom celokupne imovine njegovih roditelja.

12. Dana 28. decembra 2012. godine, Opštinski sud u Uroševcu je tokom pripremne sednice za slučaj C. br. 433/06 presudom subjektivno preinačio tužbu, priznajući podnosiocu zahteva status tužioca.

13. Dana 30. aprila 2013. godine, Osnovni sud u Uroševcu je (presuda C. br. 433/06) usvojio, kao osnovanu, tužbu podnosioca zahteva i proglasio podnosioca vlasnikom parcela koje su bile predmet tužbe.

14. Osnovni sud je naglasio: "*Tužilac je, ubedljivim dokazima dokazao činjenicu da su prethodnik tužioca i sada sam tužilac potpuno savesno držali u posedu spornu imovinu od 1979. godine do 2006. godine (kada je podneo tužbu), dakle više od 20 godina".*

15. Osnovni sud je dalje zaključio: *„da postojanje pismenog dokaza, u formi i na pravnom nivou, onoliko koliko su prisutni akteri kupoprodajnog ugovora imali nivo poznavanja pravnog postupka ili obrazovnog, ali da su na njihov način, prost, originalan i autentičan jasno predstavili da vrše, zapravo da konstatuju pismeni čin kupoprodaje, a koji su tužilac A. Ç. i tužena D. K. usmeno izvršili."*

16. Dana 17. juna 2013. godine, punomoćnik treće strane D. M. je izjavio žalbu Apelacionom sudu zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede zakona.

17. Dana 21. marta 2014. godine, Apelacioni sud je (presuda AC. br. 1913/13) usvojio žalbu treće strane D. M. i preinačio presudu Osnovnog suda tako što je tužbu podnosioca odbio u celosti kao neosnovanu.

18. Apelacioni sud je obrazložio da je kupoprodajni ugovor *„bez opisa nepokretnosti koja je predmet ugovora, bez konstatovanja da je kupoprodajna cena isplaćena od strane kupca, a pogotovu ono što je najvažnije, bez njegovog potpisivanja od strane ugovornih stranaka, po mišljenju ovog suda, ne predstavlja ugovor o kupoprodaji, jer ovaj ugovor ne sadrži sve elemente jednog ugovora i isti nije mogao da proizvede pravno dejstvo prema ugovornim strankama."*

19. Apelacioni sud je i pravno stanovište Osnovnog suda o savesnom držanju imovine u dužem vremenskom periodu ocenio kao neosnovano "*jer tužilac, prema pravilima iz imovinskog prava, držanjem nije mogao da stekne imovinsko pravo* ".

20. Podnosilac je podneo Vrhovnom sudu zahtev za reviziju zbog pogrešne primene materijalnog prava.

21. Dana 19. februara 2015. godine, Vrhovni sud Kosova je (presuda Rev. br. 210/2104) odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za reviziju.

22. Vrhovni sud je naglasio: *"Drugostepeni sud je pravilno primenio materijalno pravo, kada je preinačio presudu prvostepenog suda i usvojio žalbu tuženih i utvrdio da pobijana presuda ne sadrži bitne povrede odredaba parničnog postupka, pošto je taj sud ocenio sve*

žalbene navode i utvrdio relevantne činjenice i u obrazloženju pobijane presude dao dovoljno razloga koje prihvata i ovaj sud."

Navodi podnosioca

23. Podnosilac zahteva tvrdi da su presudom Vrhovnog suda povređena prava garantovana članom 46. [Zaštita imovine] Ustava i članom 1. Protokola 1 EKLJP.

24. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporenom presudom diskriminisan u uživanju imovinskih prava i da je istom povređeno načelo pravne sigurnosti i standard obrazloženja odluke.

Prihvatljivost zahteva

25. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

26. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

27. Sud se takođe poziva i na član 48. Zakona [Tačnost podneska], koji propisuje:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

28. Sud se poziva i na pravilo 36 Poslovnika, koje propisuje:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev: d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan,

i

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi: (d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

29. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud osporenom presudom *„diskriminisao tražioca u uživanju imovinskog prava,*

povredio načelo pravne sigurnosti i prekršio standard obrazloženja njegove odluke.“

30. Međutim, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije objasnio kako i zašto je diskriminisan osporenom presudom i kako i zašto je istom povređeno načelo pravne sigurnosti i standard obrazloženja.

31. Pored toga, Sud zaključuje da su navodi podnosioca zasnovani na *“pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju i pogrešnoj primeni materijalnog prava“*. Zapravo, ovi navodi su zasnovani na argumentima koji se odnose na utvrđivanje činjenica i primenu zakona.

32. U tom smislu, Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

33. Sud podseća da Vrhovni sud smatra da je Apelacioni sud *„pružio dovoljno razloga u obrazloženju* [osporene] *presude, koje takođe prihvata i ovaj Sud“*. Prema tome, Vrhovni sud je prihvatio i da *„ovaj ugovor ne sadrži sve elemente ugovora i da isti nije mogao da proizvodi pravno dejstvo u odnosu na ugovorne strane.“*

34. Sud smatra da je Vrhovni sud odgovorio na razloge žalbe podnosioca zahteva detaljnim obrazloženjem o tome zašto je tužbeni zahtev odbijen.

35. Uopšteno, podnosilac zahteva nije obrazložio kako i zašto je zaključkom Vrhovnog suda o pravnim posledicama nedostatka *„svih elemenata ugovora“* diskriminisan i kako i zašto su prekršeni načelo pravne sigurnosti i standard obrazloženja.

36. Konkretnije, Sud smatra da je Vrhovni sud temeljno razradio i koncept navodnog sticanja imovinskih prava putem kupoprodajnog ugovora i savesnim držanjem imovine u dužem vremenskom periodu.

37. Pored toga, Sud primećuje da redovni sudovi nisu proglasili podnosioca zahteva vlasnikom sporne imovine. U ovakvoj situaciji, nije moglo doći do navodne povrede člana 46. Ustava [Zaštita imovine] ili člana 1. Protokola 1 EKLJP.

38. Sud primećuje da podnosilac nije predočio nijedan dokaz koji potkrepljuje tvrdnju da je prekršeno pravo na jednakost pred zakonom. U tom smislu, Sud primećuje da je podnosilac zahteva imao brojne mogućnosti da iznese svoje navode pred redovnim sudovima.

Shodno tome, ne može se uzeti u obzir tvrdnja da je podnosilac zahteva bio diskriminisan osporenom presudom.

39. Zapravo, Sud ocenjuje da podnosilac zahteva nije izgradio tvrdnju o diskriminaciji *„na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa*“, u skladu sa članom 24.2 Ustava.

40. Kao što je već pomenuto, Sud primećuje da su u presudi Vrhovnog suda detaljno analizirani argumenti podnosioca zahteva iz revizije, a koji se odnose na utvrđivanje činjenica i primenu zakona. Shodno tome, pravo na obrazloženu odluku nije prekršeno, kao što to tvrdi podnosilac zahteva.

41. Stoga Sud smatra, uopšteno i konkretno, da podnosilac zahteva nije podneo dokaze koji bi ukazali na povredu ustavnih prava (vidi: *Vanek protiv Republike Slovačke,* br. 53363/99, odluka ESLJP, od 31. maja 2005. godine), niti je potkrepio tvrdnju da su postupci pred Vrhovnim sudom bili nepravični ili proizvoljni (vidi: *Shub protiv Litvanije,* br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).

42. Ustavni sud ponavlja da ne deluje kao sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane Vrhovnog suda o činjeničnim i pravnim pitanjima (zakonitost). Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije,* br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine; vidi, takođe: slučaj KI70/11, podnosioci zahteva: *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima,* Rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).

43. U zaključku, Sud utvrđuje da je u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 stav (1) tačka d) i (2) tačka b) i pravilom 56 (2) Poslovnika zahtev očigledno neosnovan i stoga treba da bude proglašen neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 36 (2) b) i 56 (2) Poslovnika, 14. oktobra 2015. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20.4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajriz

KI64/15, podnosilac zahteva: Sanija Bajrami - Ocena ustavnosti presude Rev. br. 297/2014 Vrhovnog suda Kosova od 16. decembra 2014. godine

KI64/15, rešenje o neprihvaljivosti od 15. oktobra 2015. godine, objavljeno 31. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev, zahtev van roka, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, neobjavljivanje identiteta, utvrđivanje svojine*

Vrhovni sud je odbacio, kao neosnovan, zahtev za reviziju, koji je podneo podnosilac, u vezi sa utvrđivanjem vlasništva nad katastarskom parcelom. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje i tražio je, takođe da se njegov identitet ne objavi.

Ustavni sud je ocenio da je zahtev podnet po isteku zakonskog propisanog roka od četiri meseca. Sud je, takođe odbio zahtev podnosioca da mu se ne objavi identitet. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, jer je van roka, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI64/15
Podnosilac
Sanija Bajrami
Ocena ustavnosti presude Rev. br. 297/2014 Vrhovnog suda Kosova od 16. decembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Sanija Bajrami iz sela Pojatište, opština Uroševac (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa advokat g. Fatmir Bajraktari.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Rev. br. 297/2014 Vrhovnog suda Kosova od 16. decembra 2014. godine, kojom je potvrda o njegovom vlasništvu nad imovinom odbijena kao neosnovana.

3. Osporena odluka je uručena podnosiocu zahteva 20. januara 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude kojom je, navodno,došlo do povrede prava i sloboda podnosioca zahteva, garantovana članom 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav).

5. Podnosilac, takođe, u zahtevu traži da se njegov identitet ne objavi.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovanna članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 25. maja 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

8. Dana 29. juna 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 13. jula 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

10. Dana 15. oktobra 2015. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 12. jula 2002. godine, podnosilac je pred Opštinskim sudom u Uroševcu podneo tužbu kojom je tražio utvrđivanje prava vlasništva nad određenom parcelom.

12. Sudski postupci su se odvijali kroz različite instance sve do Vrhovnog suda.

13. Zapravo, dana 16. decembra 2014. godine, Vrhovni sud je [presuda Rev. br. 297/2014] odbio, kao neosnovan, zahtevpodnosiocaza revizijom presude Apelacionog suda od 02. septembra 2014. godine.

Prihvatljivost zahteva

14. Sud prvo ispituje da li je ispunio uslove za prihvatljivost, koji su utvrđeni Ustavom i dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

15. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih*

organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

16. Pored toga, Sud se takođe poziva na član 49. Zakona, koji propisuje:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...".

17. Sud dalje se poziva i na pravilo 36 (1) c) Poslovnika, koje propisuje:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

c) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva".

18. Sud primećuje da je presuda [Rev. br. 297/2014] Vrhovnog suda doneta 16. decembra 2014. godine i podnosiocu zahteva uručena 20. januara 2015. godine; podnosilac zahteva je podneo svoj zahtev Sudu 25. maja 2015. godine; dakle, zahtev je podnet Sudu nakon isteka roka od 4 (četiri) meseca od dana kada mu je uručena presuda Vrhovnog suda.

19. U ovom smislu, Sud ponavlja da je rok od 4 (četiri) meseca iz člana 49. Zakona i pravila 36 (1) c) Poslovnika prekluzivne prirode i ustanovljen je radi obezbeđenja načela pravne sigurnosti, obezbeđujući da se predmeti koji se pokreću u skladu sa Ustavom razmatraju u razumnom roku, te da odluke koje dolaze iz prošlosti ne mogu biti stalno otvorene za ustavno ocenjivanje (vidi slučaj: *O' LOUGHLIN i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* br. 23274/04, ESLJP, odluka od 25 . avgusta 2005. godine).

20. Iz ovoga proizilazi da je zahtev podnet van roka predviđenog članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika o radu i kao takav je neprihvatljiv.

Zahtev za neobjavljivanje identiteta

21. Sud primećuje da je podnosilac zahteva naveo kao poseban razlog za neobjavljivanje njegovog identiteta činjenicu da su stranke braća i *„da sunjihovi odnosi veoma pogoršani."*

22. Sud smatra da izneti razlog ne opravdava dozvoljavanje zaštite poverljivosti. Pored toga, njegov identitet je već otkriven u postupcima pred redovnim sudovima.

23. Dakle, zahtev je odbijen, kao neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) c) Poslovnika, na zasedanju održanom 15. oktobra 2015. godine jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA PROGLASI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za neobjavljivanje identiteta, kao neosnovan;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI71/15, podnosilac zahteva: Miftar Ahmetaj - Ocena ustavnosti rešenja CML.br. 5/2014 Vrhovnog suda Kosova od 23. decembra 2014. godine

KI71/15, rešenje o neprihvatljivosti od 14. oktobra 2015. godine, objavljeno 31. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev,očigledno neosnovan zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, javna licitacija, garancija kredita, zaštita imovine, neobjavljivanje identiteta*

U ovom slučaju, podnosilac zahteva je predložio državnom tužiocu da podnese zahtev za zaštitu zakonitosti u vezi sa imovinskim sporom. Vrhovni sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane državnog tužioca. Podnosilac zahteva se žalio Ustavnom sudu zbog povrede prava na imovinu i tražio je, takođe da se njegov identitet ne objavi.

Ustavni sud je ocenio da samo jednostavan opis odredaba Ustava i tvrdnja da su one povređene bez predstavljanja činjenica o načinu povrede, bez navođenja okolnosti, bez preciziranja i potkrepljivanja sa validnim činjenicama postupke javnog organa koji su u suprotnosti sa ustavnim normama nije dovoljna osnova da ubedi Sud da je došlo do povrede Ustava ili Konvencije. Sud je, takođe ocenio da zahtev za zaštitu identiteta treba da se odbije, jer podnosilac ni jednim jedinim argumenatom nije potkrepio ovaj zahtev. Zahtev je proglašen neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, u skladu sa članom 47. Zakona i pravilom 36 (2) b) Poslovnika.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI71/15
Podnosilac
Miftar Ahmetaj
Zahtev za ocenu ustavnosti rešenja CML. br. 5/2014 Vrhovnog suda Kosova od 23. decembra 2014. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Miftar Ahmetaj iz sela Mušnikovo, opština Prizren, koga zastupa g. Rexhep Hasani, advokat iz Prizrena.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje CML. br. 5/2014 Vrhovnog suda Kosova, koje mu je uručeno 26. januara 2015. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja kojim su, navodno, povređena prava podnosioca garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), na osnovu člana 46. [Zaštita Imovine].

4. Podnosilac je tražio da se njegov identitet ne objavi, ne pružajući nikakvo obrazloženje za ovaj zahtev.

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 26. maja 2015,. godine, podnosilac je podneo poštom zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. KI71/15, imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 21. avgusta 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.

9. Dana 21. avgusta 2015. godine, kako bi Sud tačno potvrdio dan kada je podnosilac zahteva primio osporenu odluku, tražio je od Osnovnog suda u Prizrenu kopiju povratnice navedene odluke.

10. Dana 31. avgusta 2015. godine, Sud je primio kopiju tražene povratnice na osnovu koje se potvrđuje da je zahtev podnet Sudu u roku od 4 (četiri) meseca, koji je propisan Zakonom.

11. Dana 14. oktobra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim.

Pregled činjenica

12. Dana 20. marta 2013. godine, Osnovni sud u Prizrenu je doneo rešenje u slučaju E. br. 529/10, kojim je Pro Credit banku, filijala u Prizrenu (u daljem tekstu: Banka), odredio kao jedinog ponuđača nepokretnosti koja je bila predmet hipoteke predstavljene kao garancija za kredit koji je uzeo podnosilac zahteva. Ovim rešenjem, prigovori trećih strana, koji tvrde da su suvlasnici ove nepokretnosti su odbijeni i oni su upućeni da svoja prava ostvare u parničnom postupku.

13. Dana 20. marta 2013. godine (istog dana), Osnovni sud u Prizrenu je doneo zaključak kojim je imenovao Banku kao kupca nepokretnosti koje su bile predmet hipoteke, određujući i cenu za svaku nepokretnost.

14. Dana 20. marta 2013. godine, tokom sprovođenja istog postupka Osnovni sud u Prizrenu je doneo rešenje E. br. 529/2010 na osnovu koga se banci predaju nepokretnosti prodate na trećoj usmenoj licitaciji. Sve nepokretnosti su upisane u ovom rešenju prema katastarskim podacima dok se, prema rešenju, banci nakon

pravosnažnosti rešenja dozvoljava upis prava na svojinu nad nepokretnostima dodeljenim od strane suda.

15. Protiv ove dve odluke Osnovnog suda podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu zbog povrede izvršnog postupka, povrede materijalnog prava i odluke o dodeli nepokretnosti podnosioca banci, tvrdeći da nepokretnosti dodeljene sudskom odlukom ne pripadaju isključivo podnosiocu zahteva, već su u suvlasništvu sa trećim licem i njegovom suprugom. Dakle, nisu mogle da budu predmet otuđenja.

16. Dana 14. jula 2014. godine, Apelacioni sud Kosova je doneo rešenje Ca. br. 3875 kojim je u prvom delu odbacio, kao nedozvoljenu, žalbu podnosioca protiv zaključka Osnovnog suda E. br. 529/2010 od 20. marta 2013. godine, dok je u drugom delu odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca izjavljenu na rešenje E. br. 529/10 tog suda, istog datuma i isto je potvrdio.

17. U obrazloženju rešenja, Apelacioni sud je naglasio: "*Protiv zaključka, u skladu sa članom 12.7 pomenutog zakona, nije dozvoljena posebna žalba*", dok je sud ocenio kao pravično pravno stanovište prvostepenog suda kada je uputio suvlasnike da svoja eventualna imovinska prava ostvare u skladu sa Zakonom o parničnom postupku.

18. Dana 27. avgusta 2014. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Kancelariji glavnog državnog tužioca zbog: 1) bitnih povreda izvršnog i parničnog postupka 2) pogrešne primene materijalnog prava.

19. Dana 23. decembra 2014. godine, Vrhovni sud Kosova je doneo rešenje CML. br. 5/2014 kojim je odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti pokrenut od strane državnog tužioca protiv rešenja Apelacionog i Osnovnog suda u Prizrenu.

20. Vrhovni sud je, između ostalog, istakao: *"Zakonodavac nije predvideo mogućnost podnošenja zahteva za zaštitu zakonitosti vezano za sastav veća",* dok je sastav Sudskog veća bio osnov za pokretanje zahteva od strane državnog tužioca.

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva tvrdi da su rešenjem Vrhovnog suda povređena prava garantovana Ustavom, a posebno pravo na svojinu, jer nepokretnost pod hipotekom nije u potpunosti bila njegova, nije mogla da se otuđi, niti je mogla da bude predmet sudskog izvršenja.

Prihvatljivost zahteva

22. Da bi sudio zahtev podnosioca, Sud prvo treba da oceni da je stranka ispunila uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.

23. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*.

24. Kao što je navedeno, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva tvrdi da mu je osporenim rešenjem povređeno pravo na zaštitu imovine (član 46. Ustava), koji glasi:

> **Član 46 [Zaštita Imovine]**
>
> *1. Garantuje se pravo na imovinu.*
>
> *2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*
>
> *3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiše.*
>
> *4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.*
>
> *5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom.*

25. Što se tiče navedenog, Sud naglašava da je podnosilac zahteva samo ukazao na povredu ove ustavne odredbe, ali nije pružio nijedan dokaz o načinu i prirodi povrede, o eventualnim okolnostima pod kojima se navodna povreda dogodila i nije objasnio koje su ustavne posledice navodnih povreda.

26. Sud smatra da sam opis ustavnih odredaba i tvrdnja da su one povređene, bez navođenja činjenica o načinu povrede, ne ukazujući na

okolnosti, ne precizirajući i potkrepljući važećim činjenicama postupke javnog organa koji su u suprotnosti sa ustavnim normama, nisu dovoljan osnov da se ubedi Sud da je došlo od povrede Ustava ili Evropske konvencije za ljudska prava.

27. U tom smislu i Sud za ljudska prava je u slučaju *S. protiv Ujedinjenog Kraljevstva,* naglasio*: "Da bi se pozvala na zaštitu iz člana 1 Protokola 1, osoba treba da uživa neko pravo predviđeno domaćim zakonom, koje se može odnositi na pravo na imovinu*" (podnesak 11716, 1986. godina). Dakle, nije dovoljno samo da se podnese zahtev i tvrdi povreda.

28. Razmatrajući zahtev podnosioca i činjenice iznete u zahtevu, Sud utvrđuje da su u svim fazama sudskog procesa, žalbe podnosioca bile zakonskog karaktera i redovni sudovi su adekvatno odgovorili na ove žalbe. Tvrdnje o povredi ljudskih prava, zaštićene Ustavom, su po prvi put pokrenute pred Ustavnim sudom.

29. Sud u nastavku konstatuje da nije sud utvrđivanja činjenica, ne sudi kao sud četvrtog stepena i jednostavno nije viši sudski stepen. Sud ne sudi da li su redovni sudovi pravično i potpuno utvrdili činjenično stanje ili da li je u ovom slučaju došlo do povrede materijalnog prava u smislu sprovođenja izvršnog postupka.

30. Za Sud su ključna ona pitanja od čijih postojanja zavisi ocena mogućih povreda ustavnih prava, a ne pitanja koja su očigledno zakonske prirode, odnosno činjenice iznete od strane podnosioca zahteva (vidi: *mutatis mutandis, i.a., Akdivar protiv Turske*, 16. septembra 1996. godine, R.J.D, 1996-IV, stav 65).

31. *Sud ne nalazi činjenice da je došlo do povrede člana 46. Ustava* [Zaštita Imovine] ili da je osporeno rešenje *pokazatelj očigledne proizvoljnosti (vidi: rešenje Ustavnog suda, slučaj KI128/12 od 12. jula 2013. godine, podnosioca zahteva: Shaban Hoxha, u zahtevu za ocenu ustavnosti presude Rev. br. 316/2011 Vrhovnog suda Kosova).*

32. Sud ocenjuje i da zahtev za zaštitu identiteta treba da se odbije, jer podnosilac ni jednim argumentom nije potkrepio ovaj zahtev.

33. U ovim okolnostima, Sud utvrđuje da činjenice koje je izneo podnosilac zahteva ni na jedan način ne opravdavaju tvrdnju o povredi ustavnog prava za zaštitu imovine. Stoga, u skladu sa pravilom 36 stav 2 tačka b, zaključuje da zahtev treba da se odbije, kao očigledno neosnovan, i proglasi neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 47. Zakona i pravilima 36 (2) b) i 56 (2) Poslovnika, 14. oktobra 2015. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

KI94/15, podnosilac zahteva: Lulzim Ramaj i Shahe Ramaj - Ocena ustavnosti neidentifikovane odluke neidentifikovanog organa

KI94/15, rešenje o neprihvatljivosti od 11. novembra 2015. godine, objavljeno 31. decembra 2015. godine

Ključne reči: *individualni zahtev*, *neprihvatljiv zahtev, kratak postupak*

U ovom slučaju, podnosioci zahteva tvrde kompenzaciju za finansijski previsoke iznose prema trećim licima i niz drugih tvrdnji koje nisu poktrepljene nijednim dokazom. Podnosioci zahteva su i u prošlosti podnosili zahteve Ustavnom sudu sa sličnim tvrdnjama.

Ustavni sud je ocenio da zahtev podnosilaca ne prelazi minimalni prag da bi se smatrao zahtevom i dodao da su neki od zahteva ovih podnosilaca već odbijeni, zato što su bili omalovažavajući i uvredljivi za Sud kao instituciju pravde. Ustavni sud je proglasio zahtev neprihvatljivim po kratkom postupku, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 32 (5) Poslovnika.

ODLUKA O ODBIJANJU ZAHTEVA
u
slučaju br. KI94/15
Podnosioci
Lulzim Ramaj i Shahe Ramaj
Ocena ustavnosti neidentifikovane odluke
neidentifikovanog organa

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Bekim Sejdiu, sudija

Podnosioci zahteva

1. Zahtev su podneli g. Lulzim Ramaj (sin) i gđa Shahe Ramaj (majka) iz Peći (u daljem tekstu: podnosioci zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju neidentifikovanu odluku neidentifikovanog organa.

Predmetna stvar

3. Podnosioci se žale zbog nepotrebnog odugovlačenja postupaka od strane redovnih sudova, i ovaj zahtev uglavnom predstavlja ponavljanje prethodnih zahteva koje su podnosioci podneli, individualno ili zajedno.

4. Predmetna stvar prethodnih zahteva odnosila se na priznavanje statusa veterana Oslobodilačke vojske Kosova, ocenu ustavnosti odluka Ministarstva transporta i telekomunikacija, obaveštenja Kancelarije disciplinskog tužioca i tvrdnje protiv određenih službenika javnih službi.

5. Podnosioci nisu priložili „zahtevu“ nijednu „osporenu“ odluku, niti su se pozvali na bilo koju ustavnu odredbu koja je navodno prekršena.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. U periodu od 11. novembra 2014. do 24. avgusta 2015. godine, podnosioci zahteva su u devetnaest navrata (različitih datuma) podneli Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustavni sud) ukupno šesto četrdeset osam dokumenata koji čine trenutni zahtev.

8. Dana 3. avgusta 2015. godine, predsednica Ustavnog suda je imenovala sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Bekim Sejdiu i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 4. avgusta 2015. godine, Sud je obavestio podnosioce o registraciji zahteva.

10. Dana 15. septembra 2015. godine, od podnosilaca je zatraženo da razjasne i dopune svoj zahtev.

11. Dana 11. novembra 2015. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Pregled činjenica prikazuje postupke podnosilaca zahteva, koji postupajući individualno ili zajedno, teže zajedničkom rezultatu.

13. Dana 18. septembra 2014. godine, podnosilac Lulzim Ramaj je podneo žalbu Kancelariji disciplinskog tužioca Sudskog saveta (u daljem tekstu: Tužilac) zbog odugovlačenja predmeta (A. br. 375/14). On se žalio da Osnovni sud u Prištini odugovlači dostavljanje njegove žalbe Apelacionom sudu Kosova.

14. Dana 19. decembra 2014. godine, podnosilac zahteva Lulzim Ramaj je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini protiv Ministarstva rada i socijalne zaštite. Osnovni sud u Prištini je odlučio (rešenje A. br. 2544/2014 od 29. aprila 2015. godine) da obustavi postupak na zahtev podnosioca, jer je on za istu stvar podneo zahtev Ustavnom sudu.

15. Dana 17. novembra 2014. godine, podnositeljka zahteva Shahe Ramaj je podnela žalbu Tužiocu zbog odugovlačenja njenog predmeta (C. br. 1169/13) od strane Apelacionog suda Kosova.

16. Dana 8. januara 2015. godine, Tužilac je obavestio (obaveštenje br. ZPD/14/zp/015) podnosioca zahteva Lulzima Ramaja da je iz objektivnih razloga došlo do kašnjenja u dostavljanju predmeta Apelacionom sudu. Podnosilac zahteva Lulzim Ramaj je, takođe, obavešten da je predmet upućen Apelacionom sudu 18. septembra 2014. godine i da on treba da obavesti Tužioca ako se predmet ne bude rešio u razumnom roku.

17. Dana 9. maja 2015. godine, podnosilac Lulzim Ramaj je podneo žalbu Tužiocu zbog odugovlačenja predmeta (C. br. 1560/11) od strane Osnovnog suda u Prištini.

18. Dana 10. marta 2015. godine, Tužilac je obavestio (obaveštenje br. ZPD/14/zp/148) podnositeljku zahteva Shahe Ramaj o tome da je Apelacioni sud odlučio o njenom predmetu u razumnom roku (rešenje Ac. br. 903/13 od 1. decembra 2014. godine).

19. Dana 3. jula 2015. godine, Tužilac je obavestio (obaveštenje br. ZPD/15/zp/391) podnosioca zahteva Lulzim Ramaj da je do kašnjenja u rešavanju njegovog predmeta došlo usled velikog broja zaostalih predmeta. Podnosilac zahteva Lulzim Ramaj je takođe poučen da obavesti Tužioca ukoliko predmet ne bude rešen u razumnom roku.

20. Dana 14. jula 2015. godine, Tužilac je obavestio (obaveštenje br. ZPD/15/zp/437) podnositeljku zahteva Shahe Ramaj da je "*Tužilac utvrdio da je vaša tužba, dana 17. maja 2012. godine, primljena u Osnovnom sudu u Peći, gde je dobila broj C. br. 388/12 i 18. maja 2012. godine dodeljena u rad sudiji AB. Tužilac je utvrdio da je o vašem predmetu odlučeno rešenjem C. br. 388/12 od 9. decembra 2013. godine. Dana 3. jula 2014. godine, Osnovni sud u Peći je predmet C. br. 388/12 zajedno sa žalbom uputio Apelacionom sudu Kosova. Predmet je u Apelacionom sudu Kosova primljen 26. februara 2014. godine, gde je dobio broj AC. br. 683/14 i dodeljen u rad sudiji MSH (sada penzionisanom). Apelacioni sud je rešenjem AC. br. 683/14 od 12. januara 2015. godine odlučio o vašem predmetu. Tužilac je utvrdio da se vaš predmet od 29. aprila 2015. godine nalazi na rešavanju u Vrhovnom sudu Kosova. Vaš predmet sa revizijom je u Vrhovnom sudu dobio broj Rev. br. 126/15 i čeka na rešavanje po redosledu*".

Navodi podnosioca

21. Podnosioci zahteva se žale zbog odugovlačenja njihovih predmeta od strane Apelacionog suda i osnovnih sudova u Prištini i Peći.

22. Podnosioci zahteva se konkretno žale na prethodna rešenja o neprihvatljivosti protiv menadžera Regionalne pošte u Peći, protiv vlasnika i novinara lista "Express", protiv treće strane zbog ometanja poseda, protiv Ministarstva za lokalnu samoupravu i protiv Policije Kosova zbog podstrekivanja podnosiočeve braće protiv njega.

23. Podnosioci zahteva se ne pozivaju ni na jednu ustavnu odredbu koja je navodno prekršena.

24. Na kraju, podnosioci zahteva traže da im direktor lista „Telegraf" iz Albanije isplati naknadu u iznosu od 2 miliona evra.

Prihvatljivost zahteva

25. Sud prvo ispituje da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dodatno obrazložene Zakonom i Poslovnikom.

26. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisana zakonom".*

27. Sud se poziva na pravilo 32 [Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka] Poslovnika, koje propisuje:

> *"(...)*
>
> *(5) Sud može po kratkom postupku odbiti podnesak ako je nepotpun ili nejasan, uprkos zahtevima Suda prema stranci da dopuni ili razjasni podnesak, ukoliko je zahtev ponavljanja prethodnog postupka odlučen od strane Suda, ili ako je podnesak neozbiljan ".*

28. Sud smatra da su podnosioci podneli zahtev koji je nejasan i nerazumljiv. Pored toga, zahtev u velikoj meri predstavlja ponavljanje prethodnih zahteva koji su već rešeni, iako je trenutni zahtev podnet uz određene izmene sa ciljem da se pokrenu nove tvrdnje.

29. Međutim, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu podneli, odnosno, predočili nijednu novu informaciju ili tvrdnju.

30. Pored toga, Sud primećuje da sadržaj odluka redovnih sudova nije poznat zato što nijedna od odluka nije priložena zahtevu.

31. Osim toga, u trenutnom zahtevu ne postoji ništa što bi ukazalo da su podnosioci zahteva pokrenuli i okončali bilo kakvu vrstu postupka, bilo građanski, krivični ili upravni postupak, pred bilo kojim javnim organom Republike Kosovo, kao što je propisano članom 113.7 Ustava, niti su uspeli u tome da potkrepe svoj zahtev, odnosno da on uistinu ima nekog smisla.

32. Sud dalje primećuje da podnosioci nisu razjasnili i dopunili svoj zahtev, kako je to Sud tražio od njih.

33. Sud podseća da je o identičnim predmetnim stvarima već odlučeno u ostalih devet zahteva, koje su podneli podnosioci: rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI126/10 (podnosilac: *Lulzim Ramaj*), rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI32/11 (podnosilac: *Lulzim Ramaj*), rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI102/11 (podnosilac: *Shahe Ramaj*), rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI106/12 (podnosilac: *Lulzim Ramaj*), rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI116/12 (podnosilac: *Lulzim Ramaj*) i rešenje o neprihvatljivosti u spojenim slučajevima br. KI228/13, KI04/14, KI11/14, KI13/14 (podnosioci zahteva: *Lulzim Ramaj i Shahe Ramaj*).

34. Sud dalje podseća da su se u zahtevu KI228/13 (spojeni zahtevi KI04/14, KI11/14, KI13/14) podnosioci *Lulzim Ramaj i Shahe Ramaj* žalili na rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI126/10 od 19. januara 2012. godine, rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI32/11 od 20. aprila 2012. godine i rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI102/11 od 12. decembra 2011. godine.

35. Sud primećuje da svi prethodni zahtevi sadrže individualne ili zajedničke predmetne stvari, s tim da se sve one spajaju u trenutnom zahtevu.

36. Sud smatra da trenutni zahtev ne dostiže minimalni prag da bi se smatrao zahtevom. Pored toga, Sud primećuje da su neki od zahteva podneti od strane ovih podnosilaca već odbijeni kao uvredljivi i omalovažavajući za Sud kao instituciju pravde (vidi: rešenje o neprihvatljivosti u spojenim slučajevima br. KI228/13, KI04/14, KI11/14, KI13/14).

37. U zaključku, Sud nalazi da zahtev nije jasan i da uprkos zahtevima Suda za njegovom dopunom i razjašnjenjem, on na određeni način predstavlja ponavljanje prethodnih zahteva o kojima je Sud već odlučio, te da je neozbiljan.

38. Stoga, u skladu sa pravilom 32 (5) Poslovnika, Sud zaključuje da zahtev treba da se odbije po kratkom postupku i sledstveno tome isti je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 32 (5) Poslovnika, dana 11. novembra 2015. godine. jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovu odluku strankama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednica Ustavnog suda
Arta Rama-Hajrizi

INDEKS PRAVNIH TERMINA

TERM	BROJ STRANE
A	
Advokat	14, 15, 19, 33, 45, 82, 110, 118, 123, 152, 160, 167, 185, 236, 243, 263, 291, 311, 319, 366, 375, 389, 411, 417, 425, 430, 431, 451, 460, 500, 549, 574, 654, 662, 667,
Amandman	291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 332, 596, 619, 624,
Aktivnu legitimaciju	213, 216, 219,
C	
Carinska služba	336,
D	
Državni tužilac	29, 64, 84, 85, 95, 96, 97, 98, 104, 105, 117, 122, 123, 124, 125, 171, 172, 174, 177, 181, 182, 190, 217, 224, 232, 272, 298, 368, 399, 420, 445, 454, 468, 509, 510, 520, 548, 642, 645, 646, 647, 648, 649, 651, 652, 656, 675, 676,
Društvenog preduzeća	64, 98, 166, 169, 187, 206, 207, 215, 216, 217, 218, 219, 254, 256, 257, 259, 269, 314, 320, 321, 322, 331, 332, 358, 361, 447, 494, 496, 540, 543, 557, 559, 595, 621, 622,
E	
Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava (EKLJP)	18, 19, 23, 24, 63, 74, 75, 77, 78, 79, 80, 89, 93, 98, 100, 102, 105, 106, 107, 109, 110, 114, 160, 162, 168, 172, 173, 174, 179, 180, 181, 182, 210, 214, 217, 219, 232, 240, 243, 245, 276, 279, 284, 289, 312, 315, 316, 323, 324, 326, 342, 352, 355, 366, 368, 370,

372, 393, 394, 417, 421, 423, 462, 473, 476, 477, 478, 493, 495, 538, 547, 552, 561, 565, 568, 570, 571, 643, 646, 647, 654, 657, 658,

Ex officio 164, 446,

I

Inter alia 61, 65, 67, 70, 75, 89, 99, 106, 127, 136, 179, 209, 210, 259, 278, 281, 345, 347, 354, 371, 436, 440, 458, 477, 502, 503, 508, 509, 510, 511, 512, 530, 558, 590, 596, 597, 604, 607, 610, 631, 636, 640, 644, 645, 651,

K

kratak postupak 673,

krivični postupak 13, 29, 48, 121, 122, 128, 151, 365, 550,

Krivičnog zakona Kosova 16, 20, 121, 132, 154, 161, 162, 224, 226, 368, 383, 390, 391, 405, 408, 419, 420, 421,

M

Međunarodnog prava 78, 193, 603,

Mutatis mutandis 59, 73, 79, 89, 98, 99, 107, 114, 115, 126, 211, 220, 226, 227, 234, 240, 247, 259, 260, 267, 281, 289, 303, 326, 350, 364, 371, 379, 394, 408, 415, 423, 431, 448, 458, 470, 471, 477, 478, 490, 504, 514, 530, 537, 562, 580, 650, 671,

N

Narodnom advokatu 69, 70, 178, 293, 298, 299, 435, 441, 585, 605,

Nadležnost Ustavnog suda 122, 175, 178, 303, 338, 463, 494, 504, 589, 600, 606, 615, 647, 650,

Nadležnost redovnih sudova 114, 247, 355, 364, 392, 393, 394, 401, 415, 430, 494, 504, 514, 529, 562, 587, 588, 590, 601, 616, 621, 636,

Neobjavljivanje identiteta 151, 403, 661, 664, 665, 666,

Neovlašćeno lice 166,

Nepristrasnost javnog tužioca 122,

Nezakonito lišavanje slobode 26,

Naknada 64, 65, 69, 71, 72, 83, 86, 93, 96, 104, 112, 114, 139, 141, 142, 173, 176, 179, 200, 203, 204, 216, 238, 266, 283, 313, 314, 315, 316, 363, 389, 428, 483, 484, 509, 510, 518, 519, 528, 529, 568, 571, 573, 576, 578, 579, 677,

Navodi podnosioca 16, 21, 23, 29, 35, 40, 48, 56, 86, 96, 105, 112, 123, 133, 142, 149, 155, 162, 172, 190, 198, 204, 209, 217, 230, 231, 238, 245, 252, 258, 265, 272, 279, 287, 315, 323, 333, 340, 348, 354, 362, 368, 377, 384, 391, 399, 407, 413, 421, 429, 447, 456, 463, 468, 476, 483, 488, 503, 512, 520, 527, 536, 543, 550, 560, 578, 647, 657, 658, 669, 677,

Nevladine organizacije (NVO) 109, 110, 253, 376, 499, 504, 510, 534, 595, 596, 606, 607, 611, 612, 614, 620, 636,

O

Olakšavajuće okolnosti 154, 384, 387, 391, 406, 408,

Otežavajuće okolnosti 154, 384, 387, 391, 408,

Ovlašćene strane 156, 232, 253, 266, 301, 369, 433, 438, 495, 599, 600, 601, 605, 616, 617,

Ocena prihvatljivosti zahteva 22, 198, 209, 239, 348, 391, 456, 476, 484, 528, 536, 543, 649,

Ocena ustavnosti presude 13, 14, 18, 19, 32, 33, 44, 52, 53, 81, 82, 91, 92, 128, 129, 130, 138, 139, 145, 146, 151, 152, 159, 160, 166, 167, 184, 185, 195, 196, 200, 201, 222, 223, 236, 242, 243, 255, 275, 310, 311, 343, 344, 351, 352, 358, 359,

365, 366, 381, 382, 403, 404, 416, 417, 425, 426, 465, 499, 500, 516, 517, 532, 533, 540, 541, 546, 547, 653, 654, 661, 662,

Ocena ustavnosti rešenja 24, 26, 27, 101, 102, 130, 213, 214, 228, 229, 262, 283, 284, 318, 319, 336, 337, 410, 411, 442, 443, 450, 451, 472, 473, 506, 507, 523, 524, 564, 565, 573, 574, 666,

Osporena odluka 14, 19, 27, 33, 38, 45, 53, 62, 82, 92, 110, 118, 139, 146, 152, 160, 167, 185, 196, 201, 207, 214, 223, 229, 236, 240, 243, 250, 255, 260, 263, 270,276, 284, 291, 292, 293, 301, 311, 319, 331, 337, 342, 344, 349, 359, 360, 363, 366, 375, 382, 388, 394, 397, 404, 411, 414, 417, 426, 444, 451, 460, 466, 473, 481, 487, 492, 500, 502, 507, 517, 524, 533, 538, 541, 556, 565, 574, 654, 662, 667, 674,

P

Pasivna legitimacija 81, 91, 95, 374,

Pranje novca 336, 548,

Pravna sukcesija 91,

Primanje mita 151, 154,

Proces privatizacije 166, 167, 168, 169, 170, 171, 174, 175, 180, 182, 184, 185, 186, 187, 192, 206, 207, 213, 216, 228, 230, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 269, 270, 271, 272, 273, 275, 276, 289, 310, 311, 312, 313, 316, 318, 319, 320, 321, 327, 330, 331, 333, 334, 358, 359, 361, 362, 423, 442, 446, 491, 492, 493, 494, 540, 541, 542, 543, 555, 557, 559,

Princip supsidijarnosti 442, 486, 489, 490, 555, 562, 563,

Princip jednakosti 172, 173, 318,

Presuda 14, 16, 17, 21, 23, 45, 47, 48, 49, 50, 58, 59, 61, 62, 63, 76, 80, 84, 85, 86, 87, 89, 95, 96, 98, 99, 104, 105, 106, 111, 112, 113, 114, 121, 123, 125, 126, 131, 132, 135, 136, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 146,

148, 152, 156, 157, 160, 161, 162, 164, 167, 168, 170, 173, 177, 178, 179, 181, 182, 185, 186, 188, 189, 192, 193, 197, 198, 203, 219, 224, 226, 240, 243, 245, 259, 267, 279, 280, 281, 289, 294, 303, 311, 313, 314, 316, 326, 327, 328, 342, 344, 349, 350, 352, 354, 355, 356, 357, 359, 361, 363, 366, 367, 368, 371, 376, 377, 378, 382, 385, 388, 394, 397, 401, 402, 404, 405, 406, 408, 417, 420, 423, 431, 438, 446, 447, 458, 462, 468, 470, 473, 476, 477, 482, 502, 503, 504, 505, 508, 509, 510, 511, 512, 514, 517, 519, 520, 521, 522, 527, 530, 535, 538, 541, 543, 544, 547, 550, 552, 553, 579, 580, 582, 583, 599, 601, 602, 610, 611, 625, 650, 651, 654, 655, 656, 659, 663, 664,

Pravni osnov 15, 20, 28, 34, 39, 46, 48, 53, 63, 83, 86, 87, 88, 93, 103, 111, 119, 121, 122, 123, 126, 130, 140, 153, 160, 168, 186, 196, 202, 208, 215, 223, 229, 237, 243, 244, 250, 256, 264, 271, 277, 285, 293, 312, 320, 332, 337, 344, 353, 360, 367, 375, 383, 389, 405, 412, 418, 426, 435, 444, 445, 452, 461, 467, 474, 482, 487, 493, 500, 507, 510, 518, 524, 526, 533, 542, 547, 556, 566, 575, 584, 603, 631, 632, 639, 644, 654, 663, 667, 675,

Pravo na pristup javnim dokumentima 331, 429,

pravo na imovinu 44, 45, 48, 50, 61, 63, 64, 67, 68, 71, 74, 78, 101, 177, 179, 198, 213, 239, 240, 399, 400, 670, 671,

Prava deteta 450, 451, 452, 453, 454, 455, 457,

Prekršaj 336, 338, 339, 341, 573, 575, 576,

pravo na penziju 101, 103, 104, 105, 106, 138, 139, 141, 142, 147, 200, 203, 264, 265, 347, 516, 518, 519,

Privremenog krivičnog zakona Kosova 28, 419, 420,

Privremene mere 20, 24, 37, 38, 40, 42, 109, 115, 151, 157, 158, 170, 187, 213, 214, 220, 221, 228, 230, 231, 232, 233, 234, 254, 260, 318, 328, 403, 409, 433, 436, 439, 440,

491, 493, 497, 498, 585,

Pravni osnov 15, 20, 28, 34, 39, 46, 48, 53, 63, 83, 86, 87, 88, 93, 103, 111, 119, 121, 122, 126, 130, 140, 153, 160, 168, 186, 196, 202, 208, 215, 223, 229, 237, 243, 244, 250, 256, 264, 271, 277, 285, 293, 312, 320, 337, 344, 353, 360, 367, 375, 383, 389, 397, 399, 405, 412, 418, 426, 435, 444, 445, 452, 461, 467, 474, 482, 487, 493, 500, 507, 510, 518, 524, 526, 533, 542, 547, 556, 566, 575, 584, 603, 631, 632, 639, 644, 654, 663, 667, 675,

Podnosilac zahteva 13, 14, 15, 16, 19, 21, 24, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 120, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 132, 133, 134, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 166, 167, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 184, 185, 187, 188, 189, 191, 192, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 213, 214, 216, 217, 218, 219, 220, 222, 223, 228, 229, 230, 232, 233, 234, 235, 236, 238, 240, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 250, 252, 253, 255, 259, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 275, 276, 278, 279, 280, 281, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 427, 328, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 340, 342, 344, 351, 352, 354, 355, 356, 359, 361, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 375, 378, 381, 382, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 396, 400, 402, 404, 407, 411, 416, 417, 418, 419, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 434, 450, 451, 453, 454, 456, 457, 458, 460, 462, 463, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 480, 481, 482, 483, 484, 485,

	486, 487, 488, 489, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 506, 507, 513, 514, 516, 517, 518, 519, 521, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 533, 538, 541, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 571, 573, 575, 580, 583, 584, 588, 602, 642, 643, 646, 647, 649, 650, 651, 653, 654, 657, 658, 659, 661, 662, 664, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 673, 675, 676,
Ponavljanje krivičnog postupka	117, 121, 122, 124, 125, 126, 265, 267, 283, 442, 446, 447,
Postupak pred Sudom	20, 39, 153, 293, 320, 379, 435, 493, 584, 635,
Prima facie	18, 22, 24, 37, 42, 58, 87, 105, 107, 113, 115, 151, 156, 157, 163, 176, 213, 219, 220, 221, 222, 226, 233, 239, 246, 258, 260, 267, 273, 279, 281, 288, 328, 330, 335, 340, 343, 349, 350, 370, 378, 381, 385, 392, 400, 407, 408, 409, 422, 439, 440, 456, 458, 469, 476, 478, 484, 496, 497, 513, 521, 528, 530, 537, 551, 573, 580, 642, 657,
Pravni poredak Republike Kosovo	211, 298, 325, 364, 415, 448, 489, 562,
Ponovno suđenje	16, 48, 56, 112, 148, 149, 203, 224, 280, 314, 384, 476, 483, 519, 578,
Pravosudni sistem	76, 249, 252, 291, 296, 298, 486, 613, 637,
R	
Rešenje	13, 14, 18, 19, 23, 26, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 52, 53, 56, 58, 68, 73, 81, 82, 84, 87, 89, 91, 92, 94, 95, 98, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 126, 127, 128, 129, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 144, 146, 148, 149, 151, 152, 154, 157, 159, 160, 161, 166, 167, 170, 178, 179, 180, 185, 192, 200, 201, 206, 207, 211, 213, 214, 216, 217, 219, 222, 223, 226, 228, 229, 231, 232, 233, 235, 236, 237, 240, 242, 243, 249, 250, 253, 254, 255, 262, 263, 264, 265,

267, 275, 276, 281, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 299, 310, 311, 316, 318, 319, 322, 323, 325, 326, 328, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 346, 347, 349, 351, 352, 358, 359, 364, 365, 366, 371, 374, 379, 381, 382, 384, 385, 387, 388, 394, 396, 397, 398, 399, 402, 403, 404, 408, 412, 413, 414, 416, 417, 419, 423, 425, 426, 430, 431, 440, 442, 443, 444, 446, 448, 450, 451, 453, 454, 455, 456, 457, 461, 462, 465, 466, 472, 473, 475, 476, 477, 478, 480, 481, 482, 483, 485, 486, 487, 490, 499, 500, 504, 506, 509, 511, 512, 514, 516, 517, 522, 523, 524, 525, 527, 528, 529, 530, 532, 533, 537, 538, 540, 541, 546, 547, 548, 549, 551, 552, 553, 555, 556, 558, 564, 565, 567, 568, 570, 571, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 619, 642, 643, 648, 651, 653, 654, 655, 659, 661, 662, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 673, 675, 676, 678,

Ratione Temporis 303, 642, 646, 650, 651, 652,

Ratione Materiae 184, 193, 249, 252, 253, 291, 302, 433, 438, 440, 599,

Res Judicata 99, 275, 278, 280, 281, 301, 494,

Revizija 47, 48, 56, 58, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 95, 96, 98, 101, 104, 106, 112, 138, 139, 142, 146, 148, 200, 201, 203, 242, 245, 247, 262, 263, 265, 267, 283, 284, 287, 288, 289, 298, 347, 374, 375, 377, 446, 450, 455, 457, 465, 468, 470, 472, 473, 474, 475, 477, 483, 499, 502, 503, 506, 509, 510, 511, 512, 513, 516, 517, 520, 527, 532, 573, 577, 579, 610, 620, 622, 637, 653, 656, 659, 661, 663, 676,

S

Socijalno staranje 343, 457, 637,

Status posrednika 184, 185, 189, 190, 192, 193, 602, 628,

Sudija 14, 15, 19, 20, 27, 28, 33, 34, 38, 39, 45, 46, 53, 54, 62, 63, 82, 83, 92, 93, 100, 102, 103, 110, 111, 118, 119, 129, 130, 137, 139, 140, 146, 147, 152, 153, 160,

161, 167, 168, 185, 186, 196, 197, 198, 201, 202, 207, 208, 214, 215, 223, 224, 229, 230, 236, 237, 243, 244, 248, 249, 250, 251, 252, 255, 256, 263, 264, 270, 271, 276, 277, 284, 285, 292, 293, 297, 298, 299, 309, 311, 312, 319, 320, 331, 337, 338, 342, 344, 345, 352, 359, 360, 366, 367, 375, 382, 383, 388, 389, 391, 395, 397, 398, 404, 405, 411, 412, 417, 418, 426, 427, 434, 435, 443, 444, 451, 452, 460, 461, 461, 466, 467, 473, 474, 481, 482, 487, 488, 492, 493, 500, 501, 507, 508, 517, 518, 524, 525, 533, 534, 541, 542, 547, 548, 556, 557, 565, 566, 574, 575, 583, 584, 626, 641, 643, 644, 648, 654, 655, 662, 663, 667, 668, 674, 675,

Sudija izvestilac 17, 25, 31, 36, 43, 46, 51, 60, 80, 90, 100, 108, 116, 127, 131, 131, 137, 144, 150, 158, 165, 183, 194, 198, 199, 205, 212, 234, 241, 248, 253, 261, 268, 274, 282, 290, 309, 317, 333, 335, 342, 350, 357, 364, 373, 380, 386, 395, 402, 409, 415, 424, 432, 441, 449, 458, 464, 471, 479, 485, 490, 493, 498, 505, 515, 522, 531, 539 545, 554, 563, 572, 581, 625, 652, 660, 665, 672, 679,

Sednica 36, 42, 59, 79, 227, 261, 286, 294, 299, 301, 302, 386, 406, 429, 436, 439, 440, 447, 522, 530, 544, 571, 597, 652, 655,

T

Tešku povredu 172, 177, 593,

Telesna povreda 200,

U

Uslovni otpust 128, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 137,

Uslovna sloboda 546,

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima 93, 196, 293, 299, 323, 418,

Ustavnom žalbom 493, 498,

Ugovor o radu 54, 55, 58, 94, 111, 113, 140, 142, 143, 242, 244, 245, 266, 361, 506, 508, 523, 525, 526, 529, 534, 535,

Uzurpacija imovine 555,

V

Vanredno ublažavanje kazne 128, 130, 133, 134, 135, 136, 137,

Veće za razmatranje 15, 20, 28, 34, 39, 46, 54, 63, 64, 83, 93, 103, 111, 119, 120, 122, 130, 131, 140, 147, 153, 158, 161, 168, 169, 186, 187, 197, 202, 208, 215, 220, 224, 230, 237, 244, 251, 256, 260, 264, 271, 277, 285, 293, 295, 312, 320, 321, 332, 338, 345, 353, 360, 367, 376, 383, 389, 398, 405, 412, 418, 427, 435, 440, 444, 445, 452, 461, 467, 474, 482, 488, 493, 497, 501, 508, 518, 525, 534, 542, 548, 557, 566, 575, 584, 644, 655, 663, 668, 675,

Z

Zakon o krivičnom postupku Kosova 647,

Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo 15, 20, 28, 34, 39, 46, 53, 63, 83, 93, 103, 111, 119, 130, 140, 147, 153, 160, 168, 186, 196, 202, 215, 223, 229, 237, 244, 250, 256, 264, 271, 277, 285, 312, 320, 332, 353, 360, 367, 375, 383, 397, 405, 412, 418, 426, 444, 452, 461, 467, 474, 482, 487, 500, 507, 518, 524, 533, 542, 547, 566, 575, 644, 654, 663, 675,

Zakon o sudovima 394, 487,

Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Kosova 37, 38, 40,

Zakon br. 03 / L - 079 o 166, 167, 318, 320, 559,

Kosovske agencije za privatizaciju

Zakon o upravnom postupku 279, 346,

Zakona o javnim nabavkama 249, 250, 251, 620,

Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma 336, 339,

Zakona o prekršajima 339,

Zakon o parničnom postupku 85, 86, 88, 96, 105, 189, 190, 263, 265, 286, 502, 512, 513,

Zakon o obligacionim odnosima 528,

Zakon o izvršnom postupku 453, 512,

Zakon o radu 56, 58, 113, 114, 528,

Zastarelost 200, 203, 310,

Zloupotreba službenog položaja 18, 387, 389, 390,

Ž

Žalba 15, 16, 21, 23, 29, 47, 54, 55, 56, 58, 67, 84, 85, 95, 104, 112, 120, 121, 123, 126, 132, 141, 145, 148, 149, 154, 161, 162, 166, 170, 171, 177, 178, 180, 181, 188, 189, 195, 198, 203, 209, 210, 213, 217, 224, 228, 230, 231, 235, 237, 238, 239, 245, 254, 256, 257, 264, 265, 275, 278, 279, 286, 288, 302, 308, 310, 311, 314, 315, 316, 318, 320, 322, 323, 326, 338, 339, 340, 341, 346, 347, 354, 355, 356, 358, 361, 363, 364, 367, 368, 377, 383, 390, 393, 396, 399, 401, 405, 406, 407, 410, 413, 414, 419, 420, 425, 428, 429, 445, 446, 453, 454, 468, 475, 477, 483, 486, 488, 489, 494, 495, 496, 502, 508, 509, 519, 526, 527, 535, 537, 542, 543, 549, 552, 555, 557, 559, 560,

	561, 564, 565, 567, 568, 570, 571, 576, 577, 579, 594, 612, 642, 643, 645, 646, 651, 652, 656, 658, 669, 671, 675, 676,
Žalbenog veća Posebne komore	166, 167, 184, 185, 213, 214, 228, 229, 232, 254, 255, 275, 276, 310, 311, 318, 319, 361, 397, 491, 492, 495,
Žalbenog veća Vrhovnog suda Kosova	77,

INDEKSI ČLANOVIMA USTAVA

Član	Naslov/Imenovanje	Odluka/Broj stranica
	POGLAVLJE I OSNOVNE ODREDBE	
1	**Ograničenja Države**	293,
3	**Jednakost pred Zakonom**	40, 293, 299, 624, 626, 635,
4	**Oblik Vladanja i Podela Vlasti**	71,
7	**Vrednosti**	186, 190, 191,
10	**Ekonomia**	40,
18	**Ratifikacija međunarodnih sporazuma**	297, 393, 436,
	POGLAVLJE II OSNOVNA PRAVA I SLOBODE	
21	**Opšta Načela**	92, 118, 284, 287, 382, 384, 392, 444, 447, 606, 607, 619, 631, 632, 633,
22	**Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata**	118, 123, 245, 277, 293, 333, 335, 451,
24	**Jednakost pred Zakonom**	39, 40, 92, 118, 123, 186, 190, 191, 259, 260, 265, 293, 296, 297, 299, 323, 359, 362, 404, 411, 429, 444, 447, 492, 495, 520, 521, 541, 543, 637, 654, 659,
27	**Zabrana Mučenja, Surovog Neljudskog ili Ponižavajućeg Postupanja**	331,
29	**Pravo na Slobodu i Sigurnost**	339, 547, 550, 552,
30	**Prava Optuženog**	18, 382, 384,
32	**Pravo na Pravno Sredstvo**	63, 74, 92, 152, 155, 168, 411, 444, 447, 492, 495,
33	**Načelo Legaliteta i Proporcionalnosti u Krivičnim Postupcima**	382, 384,

34	**Pravo Lica da mu se ne Sudi dva Puta za Isto Krivično Delo**	56,
37	**Pravo na Sklapanje Braka i Zasnivanje Porodice**	451,
41	**Pravo na Pristup Javnim Dokumentima**	356,
45	**Pravo na izbor i učešće**	293, 299, 568,
49	**Pravo na Rad i Obavljanje Profesije**	34, 35, 39, 40, 73, 92, 109, 112, 114, 134, 135, 144, 200, 204, 237, 243, 245, 265, 270, 273, 353, 356, 357, 358, 362, 364, 375, 429, 430, 460, 462, 463, 533, 537, 544, 664,
50	**Prava Deteta**	292
53	**Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava**	23, 63, 74, 168, 172, 460, 463,
55	**Ograničavanje Prava i Osnovnih Sloboda**	429,

POGLAVLJE III
PRAVA ZAJEDNICA I NJIHOVIH PRIPADNIKA

60	**Konsultativno Veće za Zajednice**	331, 616, 618,

POGLAVLJE IV
SKUPŠTINA REPUBLIKE KOSOVA

78	**Komisija o Pravima i Interesima Zajednica**	331,
80	**Usvajanje Zakona**	304,

POGLAVLJE VI
VLADA REPUBLIKE KOSOVA

101	**Civilna Služba**	84, 532, 582, 596, 612, 614, 615,

POGLAVLJE VII
PRAVOSUDNI SISTEM

102	**Opšta Načela Sudskog Sistema**	293, 298, 299, 488,
103	**Organizacija i Jurisdikcija Sudova**	293, 299,
106	**Nespojivost Funkcija**	331,

POGLAVLJE VIII
USTAVNI SUD

113	**Jurisdikcija i Ovlašćene Strane**	156, 253, 369, 438, 599, 600, 605, 616, 617, 623,
114	**Sastav i Mandat Ustavnog Suda**	293, 299,
116	**Pravni Efekat Odluka**	32, 35, 36, 41, 464,

POGLAVLJE XIV
PRELAZNE ODREDBE

159	**Imovina i Društvena Preduzeća**	329,
162	**Stupanje na snagu**	

KRŠENJE ČLANOVA 31, 54 I 46 USTAVA

31	**Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje**	63,
46	**Zaštita Imovine**	63,
54	**Sudska Zaštita Prava**	63,